Memòria Oficial dels Jocs de la XXVa Olimpíada Barcelona 1992

Memòria Oficial
dels Jocs de la
XXVa Olimpíada
Barcelona 1992

Volum II

Els mitjans

Escenaris, objectius i recursos

COOB'92

Equip de la Memòria Oficial

Director:
Romà Cuyàs

Comitè de redacció:
Miquel Botella
Teresa Llucih
Carme San Miguel

Coordinació general:
Teresa Llucih

Coordinació editorial:
Josep Melero

Redacció:
Jordi Cornudella
Jaume Ferrer
Emili López
Josep Melero
Joan Riambau

Producció:
Josep M. Roig
Roser Aguilar

Maquetació:
Ramon Sort

Taules i gràfics:
Jaume Masanas

Selecció fotogràfica i arxiu:
Agustí Argelich
Miquel González
Jordi López
Agar-Silena Martín

Revisió lingüística:
Serveis Lingüístics del COOB'92
Glossolhlia (catalh)

Traducció:
Duual, SL (castellh i anglbs)
Discobole (francès)

Disseny gràfic:
Zimmermann Asociados, S.L.

Coordinació editorial i fotocomposició:
Thema Equipo Editorial

Il·lustració de la coberta:
quadre original d'Antoni Clavé cedit gentilment per l'artista per a aquesta edició

El COOB'92 vol fer constar el seu agraïment a les empreses següents per la seva col·laboració en la producció d'aquesta obra:

ZANDERS

TORRAS PAPEL

I, molt especialment, vol agrair la col·laboració en la seva difusió a:

ENCICLOPÈDIA CATALANA

Fotomecànica:
Fotomechnica Barcelona; Cromoarte

Impressió, relligat i estoig:
Cayfosa Indústria Gràfica

Paper:
Ikonorex Special Matt de 150 g fabricat per Zanders i distribuït a Espanya per Torraspapel, S.A.

Difusió:
Enciclopbdia Catalana, S.A.

Edició:
COOB'92, S.A.
© 1992 COOB'92, S.A.
Plaça de la Font Mhgica, s/n
08038 Barcelona

ISBN:
84-7868-097-7 (obra completa)
84-7868-099-3 (Volum II)

Dipbsit legal:
B-26709-93

Sumari

Nota editorial de Romà Cuyàs 11

1. El COOB'92 13

1.1. **El contracte de Lausana** 15
L'organització i els serveis a la Família Olímpica 15
Les obligaciones financeres i comercials 16
Les obligacions posteriors als Jocs 17

1.2. **La constitució i l'estructura del COOB'92** 18
Els estatuts 19
Els protocols 21
Les societats anònimes 23

1.3. **Les relacions amb l'Estat i amb el COI** 23
La Comissió Delegada i la Comissió Interministerial 23
La Comissió de Coordinació del COI 23

1.4. **La dissolució del COOB'92** 25
La Fundació Barcelona Olímpica 25

2. L'organització i el Pla Director 29

2.1. **L'evolució de l'organització** 31
Consideracionsinicials 31
Fins als Jocs de Seül 32
De l'octubre del 1988 al setembre del 1990 34
L'etapa de les proves (octubre 1990-setembre 1991) 39
La descentralització (octubre 1991-juny 1992) 42
L'operació i el desmantellament 45

2.2. **El Pla Director** 47
Evolució i estructura 47
Revisió i seguiment 51

2.3. **L'Assessoria Jurídica** 52
Documents contractuals 52
Protecció de drets 55
Informes i consultes 55

3. Els recursos econòmics 57

3.1. **El pressupost del COOB'92** 59
Del *Dossier* de *Candidatura al* pressupost final 59
L'equilibri pressupostari 59
El pressupost com a instrument de direcció i control per objectius 60
L'estructura i les característiques del pressupost 61

3.2. **La gestió económica i el control pressupostari** 64
La gestió i el control per centres de responsabilitat 64
Els criteris de gestió administrativa 64
L'evolució de la programació i el control pressupostari 68
Els instruments de control 71
La gestió econbmica durant els Jocs 74
L'organisme de Radio-televisió Olímpica'92 (RTO'92) 76
Els Jocs Paralímpics 77
L'Olimpíada Cultural S.A. (OCSA) 77

3.3. **La gestió de riscos i sinistres** 79
Les assegurances 79
Les pblisses concertades 81
La gestió de sinistres durant els Jocs 82

3.4. **Els ingressos i les despeses del COOB'92** 82
Els resultats econòmics 82
Els ingressos 85
Les despeses 88

3.5. **La llei de beneficis fiscals** 95

3.6. **L'impacte dels Jocs Olímpics** 96

4. Els recursos humans 99

4.1. **Les xifres** 101

4.2. **El personal del COOB'92** 102
El procés de selecció 102
L'evolució del personal 104

4.3. **Els voluntaris** 109
El projecte 109
El programa de formació 111

4.4. **L'Equip'92** 114
L'ampliació de la plantilla del COOB'92 117
El desplegament a les unitats 117
La incorporació dels voluntaris 118

5. Els escenaris 127

El pla i els projectes d'obres 129
Els acords amb les federacions internacionals i els convenis amb els propietaris 129
El desenvolupament dels projectes 130
Els projectes d'obra nova i de remodelatge 130
El condicionament olímpic i els elements estàndard 133
L'adequació dels escenaris 133
Els elements esthndard 133
Els elements constructius 134
La senyalització i el look 141
Les instalacions 145
La proposta territorial 147

5.1. **L'Àrea de Montjuïc** 155
L'Anella Olímpica 158
L'Estadi Olímpic 160
El Palau Sant Jordi 168
L'INEFC 177
Les Piscines Bernat Picornell 181
La Piscina de Montjuïc 185
El Palau de la Metal·lúrgia 189
El Palau d'Esports de Barcelona 192
El Pavelló L'Espanya Industrial 196
El Circuit de Cros 200
El Circuit de Marxa 202
El Circuit de Marató 204

5.2. **L'Àrea de la Diagonal** 209
L'Estadi del FC Barcelona 211
El Palau Blaugrana 217
El Real Club de Polo 221
L'Estadi del RCD Espanyol 225

5.3. **L'Àrea de la Vall d'Hebron** 231
El Velòdrom 233
El Camp de Tir amb Arc 239
El Pavelló de la Vall d'Hebron 242
El Tennis de la Vall d'Hebron 246

5.4. **L'Àrea del Parc de Mar** 253
El Port Olímpic 255
El Pavelló de la Mar Bella 259
El Polisportiu Estació del Nord 263
El Frontó Colom 267

5.5. **Les subseus** 273
El pla de subseus 273
El Palau **d'Esports** de Badalona 276
El Pavelló Club Joventut de Badalona 280
El Palau **d'Esports** de Granollers 284
L'Estany de **Banyoles** 288
El Camp de Tir Olímpic de Mollet del Vallks 293
L'Estadi **d'Hoquei** de Terrassa 298
L'Estadi de la Nova Creu Alta de Sabadell 303
El Circuit de **l'A-17** 305
El Circuit de Ciclisme de Sant Sadurní 308
L'Estadi de Beisbol de **l'Hospitalet** de Llobregat 311
L'Estadi de Beisbol de Viladecans 317
El Canal Olímpic de Castelldefels 319
El Centre **d'Hípica** del **Montanyà** 323
El Parc del Segre de la Seu **d'Urgell** 327
L'Estadio La Romareda de Zaragoza 331
L'Estadi Luis **Casanova** de Valkncia 334
El Pavelló **d'Esports** de Reus. El Pavelló del Club Patí Vic.
El **Pavelló** de **l'Ateneu** de Sant Sadurní **d'Anoia** 337

6. L'Olimpíada Cultural (1988-1991) 343

6.1. **Objectius de l'Olimpíada Cultural** 345

6.2. **Els programes anuals** 345

6.3. **Les exposicions** 346
Barcelona, la ciutat i el 92 346
Planeta Esport 347
Altres exposicions i activitats del 1989 349
Mostra Modernisme 1990 349
Altres exposicions i activitats del 1990 352
Casa Barcelona 352
Altres exposicions i activitats del 1991 353

6.4. **Activitats** 353
Senyalització histbrica de la ciutat 353
Cinema, vídeo i TV 355
Patrimoni histbrico-artístic 357
Edicions 357
Congressos, simposis i debats 358

6.5. **Formació i participació** 358
Barcelona, mar i muntanya 358
Escola Taller-Dipbsit de les **Aigües Barcelona'92** 359

6.6. **Música i arts escèniques** 360
Els Festivals de Tardor 364

7. Annexos 367

7.1. Els òrgans de govern 369

7.2. El personal del COOB'92 377

7.3. La direcció de les unitats territorials 389

7.4. El programa d'Olimpíada Cultural 405

7.5. Cronologia del COOB'92 413

7.6. Documentació gràfica 427

Nota editorial
Romà Cuyàs i Sol
Director de
la Memòria Oficial

El volum que el lector té ara a les mans reflecteix un dels vessants més ardus del treball d'organització dels Jocs: la definició precisa dels objectius que calia aconseguir en cada moment, i l'obtenció dels mitjans i els recursos necessaris per dur-10s a terme. D'això tracten els quatre primers capítols, que repassen la histbria interna del Comiti! Organitzador Olímpic Barcelona'92 i donen compte de la trajectbria seguida per a l'obtenció dels mitjans econbmics i del personal adient per afrontar amb totes les garanties el gran repte que tenia la ciutat.

El cinquè capítol detalla tots i cadascun dels canvis que es van introduir a les quatre àrees olímpiques de Barcelona i a les subseus perquè quarantatres instal·lacions esportives poguessin acollir les competicions de vint-i-vuit esports. Tant Barcelona com les subseus hi van guanyar alguna cosa més que uns quants escenaris temporals per a la celebració de proves d'alt nivell, ja que les obres es van projectar amb la finalitat de recuperar o crear equipaments permanents.

Finalment, el sisè capítol és un resum del programa cultural que es va desenvolupar durant els quatre anys de l'Olimpíada de Barcelona, abans que es dugués a terme, paral·lelament a la celebració dels Jocs, el Festival Olímpic de les Arts.

Segons el pla previst, la ***Memòria Oficial dels Jocs de la XXVa Olimpíada Barcelona 1992*** es completa amb aquest segon volum, l'últim a ser publicat, que, d'aquesta manera, ha pogut incloure tots els estadis de l'evolució interna del COOB'92, fins a la seva liquidació final el juliol del 1993. El conjunt dels quatre volums recull amb detall la histbria d'un esforç que, partint dels antecedents que exposen els capítols inicials del primer volum, se circumscriu entre les dates del 31 de gener de 1981 i el 9 d'agost de 1992. En la primera es va manifestar públicament la intenció de presentar la candidatura de Barcelona per a l'organització dels Jocs Olímpics i en la segona es van clausurar, amb un èxit rotund, els Jocs de Barcelona.

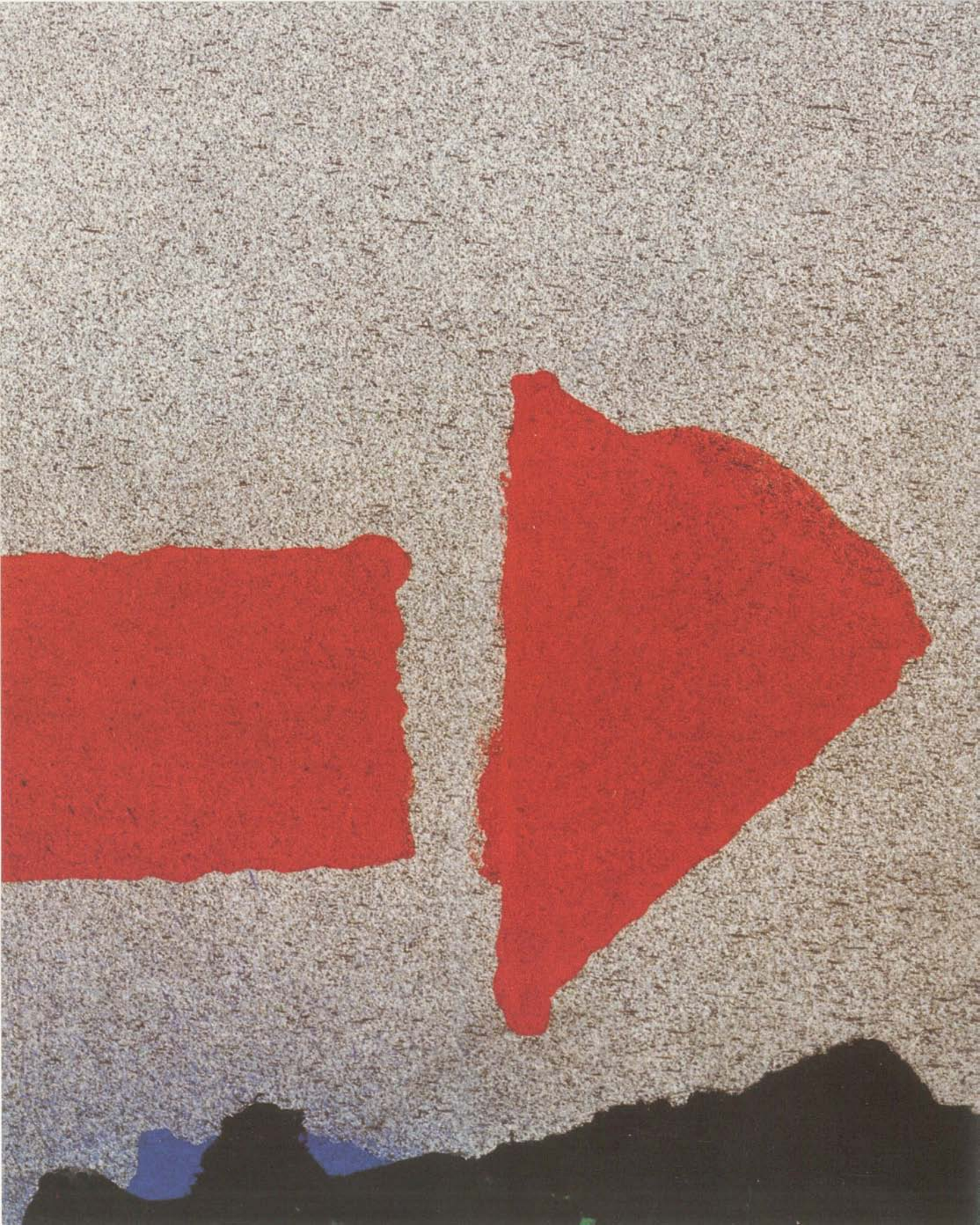

1. El COOB'92

1
L'edifici Olímpia, seu del COOB'92 des de l'any 1990, va ser remodelat com a immoble d'oficina per a l'organització olímpica Forma part del recinte de la Maternitat, un ampli apai situat a l'Àrea de la Diagonal, amb jardins i altres edificis de serveis públics, dos dels quals ocupats també pel COOB'92: l'Hèlios i el Rosa.

El contracte de Lausana

El divendres 17 d'octubre de 1986, la 91a Sessió del COI, reunida a Lausana, va nomenar oficialment la ciutat de Barcelona com a seu dels Jocs de la XXVa Olimpíada. Immediatament després que Joan Antoni Samaranch obrís la plica que contenia el veredicte i pronunciés el nom de la seva ciutat natal —«à la ville de... Barcelona!>+, la nominació es va formalitzar mitjançant la signatura d'un contracte entre el mateix COI, com a propietari dels Jocs Olímpics, el COE, representat pel seu president, SAR Alfons de Borbó, i la ciutat de Barcelona, representada pel seu alcalde, Pasqual Maragall.

El contracte, que constava de 45 articles, sotmetia formalment l'organització dels Jocs a la Carta Olímpica vigent ––que a tots els efectes correspondria a l'edició del 1987— i descrivia els compromisos dels organitzadors davant del COI. La ciutat i el COE es comprometien, conjuntament i de manera solidària, a respectar les disposicions de la Carta Olímpica —especialment pel que fa al lliure accés al país de totes les persones acreditades—, a assumir qualsevol responsabilitat derivada dels compromisos contractuals —alliberant expressament el COI de tota possible indemnització—, i a constituir, en un termini màxim de sis mesos, el Comitb Organitzador dels Jocs (COJO).

L'organització i *els serveis* a la Famili*a* Olímpica

El contracte abordava, en primer lloc, els principis generals que havien de regir l'organització. El COJO sotmetria sens falta a l'aprovació del COI tots els contractes tipus que subscrivís amb tercers, i li enviaria una còpia de tots els contractes que signés en un termini no superior als deu dies posteriors a la data de la signatura. Així mateix, el pla general d'organització requeria I'aprovació del COI, que es responsabilitzava especialment de la supervisió de la coordinació de les mesures de seguretat que s'havien de prendre. El COI també hauria de donar el vist-i-plau a la llista de preus aplicables als serveis exteriors: transports, radiotelecomunicacions, tarifes telefbniques, equipaments específics de radiotelevisió, lloguer d'aparcaments, etc. El COJO es comprometia a presentar informes de progrés sobre els avenços en l'organització dels Jocs, semestrals fins a vint mesos abans de la inauguració, i trimestrals després, i a comparbixer davant el Comitè Executiu del COI sempre que aquest ho requerís. A més, es comprometia, amb posterioritat a la clausura dels Jocs, a presentar un informe final que contindria els comptes degudament auditats.

Pel que fa a l'organització esportiva, l'acceptació dels requisits mínims de cadascun dels esports, tal com els definien les respectives federacions internacionals (FI), s'establia com el marc bàsic de la relació entre el COJO i el món federatiu. El programa esportiu dels Jocs seria aprovat pel COI tres anys abans de la celebració, i les instal·lacions de competició previstes pel Dossier de Candidatura només es podrien modificar d'acord amb les FI implicades i amb el mateix COI. Finalment, el COJO es comprometia a sotmetre al vist-i-plau del COI el recorregut de la torxa, el contingut de les cerimbnies d'inauguració i de clausura i la distribució dels seients reservats a la Família Olímpica a les tribunes de les instal·lacions.

En el capítol de l'allotjament, el contracte establia les condicions per a l'habilitació d'una vila olímpica per als esportistes i els oficials, pròxima a les àrees de competició i oberta des de quinze dies abans de la inauguració fins a tres dies després de la clausura. Així mateix, preveia la possibilitat que es creés una vila per als mitjans de comunicació i insistia en la necessitat que hi hagués un sistema freqüent, fiable i gratuft de transport per a la resta de la Família Olímpica. El COJO es comprometia a comunicar al COI, dos anys abans dels Jocs i en dblars americans, els preus de l'allotjament dels membres de la Família Olímpica i dels representants dels mitjans de comunicació.

El COI, d'altra banda, demanava garanties perquè la Targeta d'Identitat Olímpica (TIO) fos un document suficient per entrar al país, sense necessitat de visat. Quant a les acreditacions olímpiques, exigia que donessin accés a les diverses instal·lacions d'acord amb les regles establertes a la Carta Olímpica. A més, l'emissió de les acreditacions dels membres del COI, dels membres honoraris, del seu staff, dels seus convidats, dels membres de les comissions i del Secretariat del COI seria prerrogativa d'aquest organisme, i no del COJO; totes aquestes acreditacions garantirien, al seu tom, l'accés lliure i gratufta totes les

instal·lacions, a la Vila Olímpica i als centres de premsa i de radio-televisib.

Al costat de les qüestions relatives a la TIO i a l'acreditació i a la distribució de seients reservats a la Família Olímpica, el contracte preveia certes prerrogatives protocol·làries per al màxim organisme olímpic. Així, el COJO hauria de facilitar cotxes i hostesses a tots els membres, membres honoraris i directius del COI, als membres de la Comissió Mèdica i de la subcomissió de premsa, i també al president i al secretari general de cada FI i de cada CON. D'altra banda, el contracte preveia també que el COJO forniria al COI despatxos i altres espais al mateix lloc on s'allotgessin el seus membres, al Centre Principal de Premsa i al Centre Internacional de Ràdio-televisió, i locals adequats perquè s'hi celebressin reunions, especialment la Sessió del COI i les reunions o congressos de les FI.

Tocant a la cobertura escrita, gràfica i electrbnica dels Jocs, i també a la seva difusió a través de la premsa, la radio i la televisió, el COJO es comprometia a acceptar les condicions establertes pel COI en la Guia dels mitjans de comunicació i en el document de requisits mínims en aquest àmbit.

Les obligacions financeres i comercials

Les condicions que feien referència a les obligacions financeres i comercials eren molt estrictes. El COJO reconeixia la propietat del COI sobre els Jocs Olímpics i les proves preolímpiques, i la seva titularitat sobre tots els drets relatius a l'organització, l'explotació, la difusió i la reproducció de l'esdeveniment per qualsevol mitja.

Com a garantia de totes les obligacions que el COJO hauria de complir davant del COI, es requeria que la ciutat fes un dipbsit d'un milió de dòlars, que li seria retornat, amb els interessos corresponents, un cop finalitzades aquelles obligacions contractuals.

1 *El 17 d'octubre de 1986 a Lausana, Joan Antoni Samaranch, president del COI; Pasqual Maragall, alcalde de Barcelona, i Alfons de Borbó, president del COE, van signar el contracte que formalitzava la nominació de Barcelona com a seu del Jocs de la XXVa Olimpíada.*

2
*Molts ciutadans van **manifestar** pels carrers de la ciutat la seva alegria i **satisfacció,** un cop sabuda la noticia de **l'elecció** de Barcelona **com** a seu **dels** Jocs **Olímpics** del 1992.*

3
Representants** de la Candidatura de Barcelona, a **l'estand promocional** a **Lausana,** poc abans de la **nominació.

El contracte preveia que el projecte de venda i distribució d'entrades per a les competicions —a les quals s'haurien d'aplicar uns preus raonablement baixos— seria sotmbs a l'aprovació del COI, i demanava que totes les persones que aquest organisme hagués acreditat poguessin accedir gratuïtament a les manifestacions culturals organitzades en ocasió dels Jocs.

També es demanava que la ciutat i el COE fessin protegir per llei els símbols, els emblemes i les denominacions olímpiques —les cinc anelles, la bandera i les parades «olímpic» i «olimpíada»—, i que donessin la màxima protecció jurídica, a escala nacional i internacional, a l'emblema i a la mascota dels Jocs. El contracte establia que el COI tenia dret a percebre un 3 % de totes les remuneracions i contrapartides derivades de l'explotació comercial de l'emblema i de la mascota; semblantment, rebria el 3% del valor en metàl·lic del programa de monedes del COJO. D'altra banda, el COI anunciava la seva voluntat de continuar el programa comercial a escala mundial que s'havia iniciat amb els anteriors Jocs de Calgary i de Seül, comunament conegut com a TOP (*The* Olympic *Programme*).

Les negociacions per a la venda dels drets de radio i televisi6 quedaven en mans del COI, que les duria a terme i les tancaria consultant el COJO. El 20 % dels ingressos bruts, com a màxim, seria destinat a cobrir les despeses reals del subministrament dels serveis tbcnics bàsics per als mitjans de comunicació, i la resta es repartiria a raó d'un terq per al COI i dos terqos per al COJO.

Les obligacions posteriors als Jocs

El contracte estipulava que, un cop acabada la celebració dels Jocs, el COJO hauria de lliurar al COI una còpia del *software* del sistema informàtic utilitzat en l'operació dels Jocs, incloent-hi el de la gestió de resultats, i una còpia de les

2

3

imatges emeses a través del Senyal Internacional produït per l'organisme radiodifusor oficial.

D'acord amb la regla 52 de la Carta Olímpica, el contracte especificava també que el COJO publicaria la MEMÒRIA OFICIAL dels Jocs, almenys en els dos idiomes oficials del COI, el francès i l'anglès.

La constitució i l'estructura del COOB'92

Al cap de cinc mesos de la signatura del contracte de Lausana, les negociacions entre les diverses parts implicades havien arribat a bon terme, i es va constituir el consorci d'ens públics i d'entitats privades sense ànim de lucre que actuaria com a Comitè Organitzador dels Jocs de la XXVa Olimpíada. Durant aquest període, va assumir les funcions que abans de la nominació exercia el Consell Rector de la Candidatura, un comitè conjunt d'enllaç, del qual formaven part representants de les quatre entitats que constituirien el consorci: l'Ajuntament de Barcelona, el COE, l'Administració de l'Estat i la Generalitat de Catalunya.

En nom d'aquests organismes, l'alcalde de Barcelona, Excm. Sr. Pasqual Maragall i Mira, el president del COE, SAR Alfons de Borbó i Dampierre, el Ministre de Cultura, Excm. Sr. Javier Solana Madariaga, i el President de la Generalitat, Molt Honorable Sr. Jordi Pujol i Soley, van signar, el 12 de març de 1987, els estatuts amb qui?es constituïa el COJO, anomenat Comitè Organitzador Oiímpic Barcelona'92 (COOB'92), amb seu a la ciutat de Barcelona. Aquests estatuts fundacionals eren senzills: constaven només de quatre capítols —Disposicions generals, Règim orgànic, Gestió econòmica i Dissolució del COOB'92—, amb 23 articles i una disposició final.

Paral·lelament, també el 12 de març de 1987, els mateixos representants de les

1
Pasqual Maragall, alcalde de Barcelona, Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya, Javier Solana, ministre de Cultura, i Alfons de Borbó, president del COE, van signar el 12 de març de 1987 els estatuts fundacionals del Comitè Organitzador Olímpic Barcelona'92 (COOB'92).

2
Josep Miquel Abad, conseller delegat de la Candidatura, va ser nomenat per unanimitat conseller delegat del COOB'92 a la primera Assemblea General d'aquest organisme, el 13 de març de 1987.

1

2

quatre entitats consorciades van signar un protocol sobre temes econbmics i un protocol sobre aspectes de l'organització esportiva del COOB'92.

Els estatuts

El capítol de disposicions generals establia que el fi del COOB'92 era assumir l'organització dels Jocs Olímpics del 1992, i també de les manifestacions de cariicter artístic, cultural i científic que es determinessin durant el curs de la XXVa Olimpíada, amb tots els drets, els deures i les obligacions que li corresponguessin de conformitat amb la Carta Olímpica i amb el contracte de Lausana.

Els 13 articles dedicats al règim orgànic del COOB'92 descrivien la composició i el funcionament dels tres brgans de govern del consorci: l'Assemblea General, la Comissió Executiva i la Comissió Permanent.

L'Assemblea General, definida com l'brgan superior del COOB'92, es componia inicialment de 98 membres —incloent-hi dos del COI—, designats per les respectives entitats consorciades, que podien acordar també la incorporació de membres cooptats, tal com ho reflecteix la taula adjunta. El president de l'Assemblea seria l'alcalde de Barcelona; el vice-president primer, el president del COE; el vice-president segon, un membre de l'Assemblea d'entre els representants de l'Administració de l'Estat, i el vice-president tercer, un membre de l'Assemblea d'entre els representants de la Generalitat de Catalunya. Les competències de l'Assemblea General, com a brgan sobirà del COOB'92, serien l'aprovació, la modificació i la revisió deis plans i programes d'actuació; l'aprovació dels pressupostos, estats de comptes i balanços; la modificació dels estatuts; l'admissió de nous membres o la designació de membres cooptats; l'aprovació del reglament del consorci, i qualsevol altra competbncia general anàloga a les anteriors.

Membres dels òrgans de govern del COOB'92

Assemblea General del COOB'92

Organisme	Membres
Ajuntament de Barcelona	31
Administració de l'Estat	15
Generalitat de Catalunya	12
Diputació de Barcelona	3
Corporació Metropolitana de Barcelona	2
Comité Olímpic Espanyol	31
Unió de Federacions Esportives Catalanes	2
Comité Olímpic Internacional	2
Cooptats*	37
Total	135

'Tants com acordin les entitats consorciades

Comitè Executiu del COOB'92

Càrrecs	Membres
President	Pasqual Maragall
Vice-president primer	Carles Ferrer Salat
Vice-president segon	Javier Gómez-Navarro
Vice-president tercer	Josep Lluís Vilaseca
Conseller delegat	Josep Miquel Abad
Membres de l'Ajuntament de Barcelona	7
Membres del Comité Olímpic Espanyol	5
Membres de l'Administració de l'Estat	5
Membres de la Generalitat de Catalunya	5
Membres del COOB'92	3
Membres de la Fundació ONCE	2
Membres cooptats	3
Observadors	6
Secretari	Julio Molinario

Comissió Permanent del COOB'92

Càrrecs	Membres
President	Pasqual Maragall
Vice-president primer	Carles Ferrer Salat
Vice-president segon	Javier Gómez-Navarro
Vice-president tercer	Josep Lluís Vilaseca
Conseller delegat	Josep Miquel Abad
Membre de l'Administració de l'Estat	Francesc Martí Jusmei
Membres de l'Ajuntament de Barcelona	Joan Clos
	Enric Truñó
Membre de la Generalitat de Catalunya	Leopold Rodés
Membre del Comité Olímpic Espanyol	Feliciano Mayoral
Membres del COOB'92	Manuel Fonseca
	Pedro Fontana
	Josep Mª Vilà
Secretari	Julio Molinario

Consell d'Administració d'Olimpiada Cultural S.A.

Càrrecs	Membres
President	Pasqual Maragall
Vice-president executiu	Romà Cuyàs
Vice-president primer	Carles Ferrer Salat
Vice-president segon	Josep Lluís Vilaseca
Directora General	Margarita Obiols
Consellers	Josep Miquel Abad
	Oriol Bohigas
	Francesc Martí Jusmei
	Feliciano Mayoral
	Manuel Royes
	Jaume Serrats
	Santiago de Torres
	Francesc Vicens
Secretari	Julio Molinario

L'adopció dels acords i de les decisions que no quedaven reservats a l'Assemblea General corresponia a la Comissió Executiva del COOB'92. La Comissió Executiva es compondria del president i els tres vice-presidents de l'Assemblea, el conseller delegat del COOB'92 —amb veu i vot, i amb les competències que li atorgués la mateixa Comissió o li delegués el president—, i setze vocals (sis per l'Ajuntament de Barcelona, quatre pel COE, quatre per la Generalitat i dos pel COI), als quals es podrien afegir tants vocals cooptats com acordessin les entitats consorciades. També en formarien part, amb veu perb sense vot, el director general del COOB'92 i el director de la seva Àrea Esportiva.

En tercer lloc, es definia la Comissió Permanent del consorci, que tindria per missió estudiar i preparar les sessions de la Comissió Executiva, i totes les altres funcions que la Comissió Executiva li delegués. Els membres de la Comissió Permanent serien el president, el conseller delegat, vuit vocals (dos per l'Ajuntament de Barcelona, dos pel COE, dos per l'Administració de l'Estat i dos per la Generalitat), als quals es podrien afegir tants vocals cooptats com s'acordés, i el director general del COOB'92 i el director de la seva Àrea Esportiva, tots dos amb veu perb sense vot.

A continuació, es definien les funcions del president i les normes d'organització i funcionament de l'Assemblea General, que serien aplicables també a la Comissió Executiva i a la Comissió Permanent. Cadascun d'aquests òrgans s'havia de reunir ordinàriament un cop l'any, i de forma extraordinària quan ho proposés el president, la Comissi6 Executiva o un terç dels membres de l'Assemblea General.

El capítol tercer dels estatuts fundacionals, dedicat a la gestió econbmica, descrivia els recursos del consorci, i el capítol quart en considerava la dissolució, que es duria a terme sis mesos després dels Jocs. La disposició

1

*El 21 de gener de 1992, es va **celebrar** una **reunió conjunta de l'Assemblea General del COOB'92** i **OCSA** i el Senat **Olímpic**, a **l'edifici** de **l'INEFC.** En **aquesta reunió** es van aplegar e h màxims **representants** de totes **les** entitats **consociades** en **l'organització dels Jocs (d'esquerra** a dreta): **Josep Miquel Abad (conseller delegat** del **COOB'92); Javier Gómez Navarro (p**resident **del** Consell **Superior d'Esports); Javier Solana (ministre** de Cultura **del** go**vern espanyol**). Jordi **Pujol (president de** la Generalitat de Catalunya); Pas**qual Maragall** (@resident **del COOB'92** i **alcalde** de Barcelona); Carles **Ferrer** Salat (president **del** COE); **Josep Lluís Vilaseca (secretari general** de **l'Esport** de **la** Generalitat de Catalunya) i Jordi **Baulies (secretari** de **l'Assemblea General del COOB'92).***

2 i 3
El Protocol sobre els aspectes econòmics del COOB'92 delimitava l'abast econòmic de les obligacions i eis drets de cadascuna de les entitats consorciades. L'Ajuntament autoritzava graciosament a fer ús de la denominació «Barcelona», i el COE, al seu torn, dels símbols olímpics dels quals era propietari.

final, per últim, assenyalava que la Comissió Executiva s'encarregaria de resoldre tot allò que no estigués previst als estatuts.

Els protocols

El Protocol sobre temes econbmics, delimitava determinats aspectes relatius a l'abast econbmic de les obligacions i els drets de cadascuna de les quatre entitats consorciades. Totes assumien, en principi, les mateixes responsabilitats, amb dues excepcions: d'una banda, el COE renunciava a tota responsabilitat econbmica imputable a l'organització i a la celebració dels Jocs —per la qual cosa renunciava també al dret de vot en les decisions de naturalesa econbmica tant a l'Assemblea General com a la Comissió Executiva i a la Permanent— i, d'altra banda, la Generalitat de Catalunya limitava la seva possible participació o aportació en el superàvit o dèficit del pressupost a 4.200 milions de pessetes.

L'Ajuntament autoritzava graciosament el COOB'92 a utilitzar la denominació <<Barcelona>>, el COE, al seu torn, a fer ús dels símbols olímpics que fossin propietat seva. En canvi, el COE rebia 2.000 milions de pessetes del COOB'92. Quant al pressupost global del Comitè Organitzador, es limitava als 106.721 milions de pessetes (valor del 1985) previstos al Dossier de Candidatura, i, finalment, es preveia la distribució del possible escreix o dbficit econbmic a raó d'un 20 % per a l'Administració de l'Estat, un 40 % per a l'Ajuntament de Barcelona i un 40 % per a la Generalitat de Catalunya (en aquest cas amb el límit de 4.200 milions de pessetes).

Finalment, el Protocol sobre aspectes de l'organització esportiva del COOB'92 que van signar les quatre entitats consorciades descrivia la constitució de la futura Comissió Esportiva, dels comitbs d'organització de cada disciplina i de les comissions tècnico-esportives, i disposava que el director de l'Àrea Esportiva seria

2

3

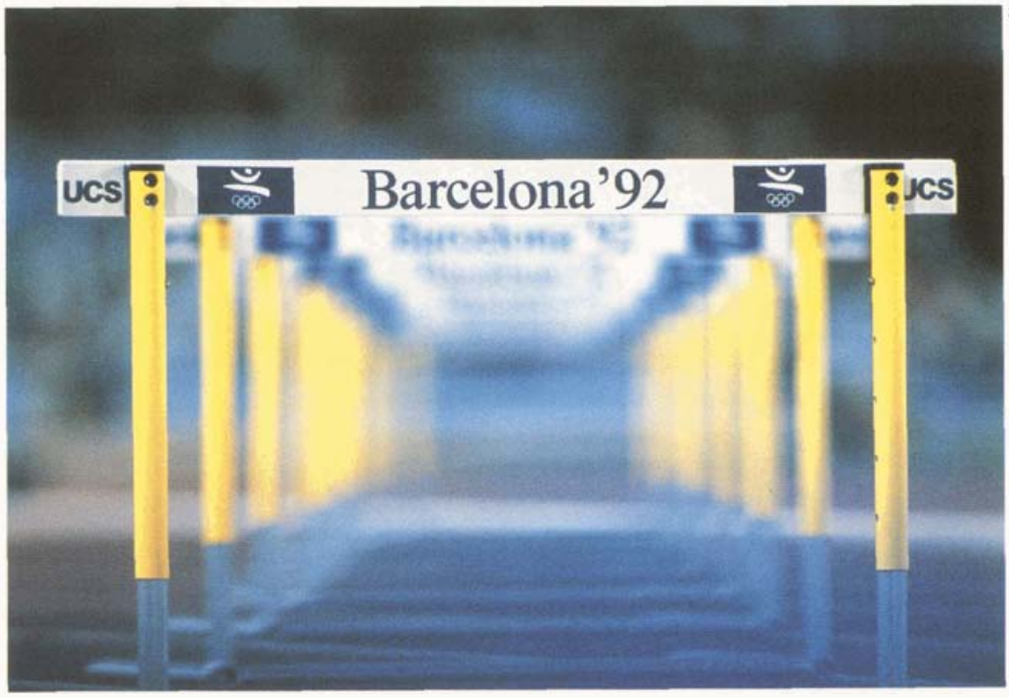

Barcelona'92

© 1989 COOB'92 S.A. All rights reserved

Jocs de la XXVa Olimpíada
Barcelona 1992

Juegos de la XXV Olimpíada
Barcelona 1992

Jeux de la XXVe Olympiade
Barcelona 1992

Games of the XXV Olympiad
Barcelona 1992

1
Un dels cartells editats pel COOB'92 per promoure els Jocs de Barcelona. Basat en el logotip oficial del COOB'92, mostra ei perfil de la ciutat, amb els edificis més significatius.

designat per la Comissió Executiva a proposta del COE.

Les societats anònimes

Set mesos després de la constitució del consorci, en la reunió de la Comissió Permanent i, després, del Comitk Executiu del 16 d'octubre de 1987, els brgans de govern van decidir i ratificar la constitució d'una societat anbnima, que s'anomenaria Comitk Organitzador Olímpic Barcelona'92, Societat Anònima (COOB'92, S.A.).

L'objectiu d'aquesta societat era exclusivament millorar la rapidesa i l'efectivitat de la gestió i de les contractacions que calia dur a terme, i per aixb els seus estatuts i també els brgans de govern serien els mateixos que els del consorci: l'Assemblea General coincidiria amb la Junta General d'Accionistes de la societat anònima, el Comitk Executiu en seria el Consell d'Administració, i la Comissió Permanent hi mantindria les mateixes funcions i la mateixa denominació. El conseller delegat en seria, també, el mateix.

Fins a la inauguració dels Jocs, la Comissió Permanent es va reunir, amb poques excepcions, amb una freqüència de dues vegades al mes; al desembre del 1992 s'havia reunit 111 vegades. Al seu torn, i en el mateix període, el Comitè Executiu i el Consell d'Administració es van reunir 56 i 50 vegades, respectivament.

D'altra banda, paral·lelament a la creació del COOB'92, S.A., els brgans de govern van decidir el 10 de novembre de 1988 la constitució d'Olimpíada Cultural SA (OCSA), que tindria com a únic objecte social portar a terme els actes i les activitats culturals que la ciutat de Barcelona, ja en el *Dossier de Candidatura*, s'havia compromks a organitzar en ocasió de la XXVa Olimpíada.

El Consell d'Administració d'OCSA estaria presidit per l'alcalde de Barcelona, que delegaria en un vice-president el màxim càrrec executiu de la societat, i en formarien part les mateixes institucions que constituïen el COOB'92, S.A —que aportaria la part substancial dels recursos perquk OCSA realitzés les seves activitats—, a raó de dos representants per cada institució.

El conseller delegat del COOB'92 també hi figuraria, juntament amb un secretari del Consell.

Les relacions amb l'Estat i amb el COI

La Comissió Delegada i la Comissió Interministerial

El 30 de marg de 1990, el Consell de Ministres va voler donar un suport més directe a l'organització dels Jocs i contribuir a agilitar la solució dels problemes que afectessin diversos departaments ministerials. Amb aquest fi, va acordar la constitució d'una Comissió Delegada per als Jocs Olímpics de Barcelona, encapgalada pel president i el vice-president del govern i pel ministre d'Educació i Cikncia.

També en formaven part els titulars dels ministeris d'Afers Estrangers, Defensa, Economia i Hisenda, Interior, Obres Públiques i Urbanisme, Transports, Turisme i Comunicacions, Cultura i Relacions amb les Corts, com també el director del Gabinet de la Presidkncia, el president del Consell Superior d'Esports (CSD) i el president del COOB'92.

Per preparar les reunions de la Comissió Delegada i estudiar les possibles solucions als problemes que aquesta havia de veure i resoldre, es va crear també una Comissió Interministerial, que tenia com a president el ministre d'Educació i Cikncia, com a vice-president el president del CSD, i com a membres els secretaris d'Estat o els sots-secretaris dels mateixos ministeris representats a la Comissió Delegada.

El secretari de la Comissió Interministerial era el director general d'Esports, i el president i el conseller delegat del COOB'92 també en formaven part.

Encara que es va haver de reunir poques vegades, la Comissió Delegada va ser molt eficag, ja que va contribuir a resoldre amb promptitud un bon nombre de qüestions administratives i polítiques de solució molt difícil si no hagués existit aquest òrgan.

La Comissió de Coordinació del COI

En substitució de la Comissió d'Enquesta que el COI havia designat durant l'etapa de candidatura, el Comitk Executiu del màxim organisme olímpic va decidir la creació d'una comissió d'enllaç amb el COOB'92, que aviat passa a anomenar-se Comissió de Coordinació, que assegurés en tot moment la fluïdesa de les relacions entre el COI i els organitzadors de Barcelona'92.

Els objectius d'aquesta comissió eren, d'una banda, conbixer de primera mà l'evolució de l'organització dels Jocs i, de l'altra, suggerir possibles actuacions i mediar en els conflictes que poguessin sorgir entre el COOB'92 i el món olímpic.

La comissió va ser presidida, des de l'inici, pel suec Gunnar Ericsson, membre del Comitb Executiu del COI, que ja havia ocupat el mateix càrrec en la Comissió d'Enquesta, i en van formar part sir Lance Cross —fins a la seva sentida mort—, Peter Tallberg, president de la Federació Internacional de Vela, Gilbert Felli, director d'Esports del COI, Artur Takac, assessor del COI i Françoise Zweiffel, secretaria general del COI. Al novembre del 1989, després de la desaparició de sir Lance Cross, es va produir la incorporació del representant corea, el Dr. Un Yong Kim, que tenia l'experibncia recent de l'organització de Seül'88, cosa que va ser molt positiva; posteriorment s'hi van afegir els secretaris generals de l'Associació de Federacions Internacionals (ASOIF), Borislav Stankovic, i de l'Associació de Comitbs Olímpics Nacionals (ACNO), Marian Renke; això va contribuir a millorar la relació amb els àmbits respectius.

Totes les reunions de la Comissió de Coordinació van tenir lloc a Barcelona, pocs dies abans de les reunions del Comitb Executiu del COI, que disposava així d'informació recent comunicada pel president de la comissió. La primera reunió es va celebrar a l'octubre del 1987, i la darrera, a l'abril del 1992. De les onze reunions que es van celebrar, només una (la de l'abril del 1990) va tenir caràcter extraordinari, sota la presidbncia dels presidents del COI i del COOB'92.

En l'ordre del dia de totes les reunions hi figurava, al costat de qüestions puntuals, un informe sobre cadascun dels esports i grau d'avenç dels diferents programes, que es completava amb visites a totes les subseus i instal·lacions de competició. D'aquesta manera es va assegurar en tot

1
Els membres de la Comissió de Coordinació del COI, que va ser presidida pel suec Gunnar Ericsson, en una visita de seguiment de les obres de l'Anella Olímpica de Montjuïc.

2
Els membres de la Comissió de Coordinació del COI, al vestíbul de l'edifici Olímpia, a l'abril del 1990, amb motiu de l'única reunió d'aquesta Comissió. Aquesta reunió, de caràcter extraordinari, va ser presidida per Joan Antoni Samaranch, president del COI, i per Pasqual Maragall, president del COOB'92 i alcalde de Barcelona.

moment que la informació que el president de la comissió traslladava al Comitè Executiu del COI fos el més completa i actual possible.

La dissolució del COOB'92

El 15 de setembre de 1992, l'Assemblea General i la Junta General del COOB'92, S.A. acordaren la seva dissolució. També van nomenar el fins aleshores conseller delegat del COOB'92 com a liquidador únic de les societats anònimes i del consorci. A l'ensems, les institucions van acordar facultar el liquidador per tramitar la constitució d'una fundació que donés continuftat ai record dels Jocs.

Així, es va crear un arxiu que disposava del fons documental escrit, a més de les fotografies i els vídeos relatius al procés d'organització dels Jocs i a la seva celebració; s'hi incorporaven, d'aitra banda, tots els altres elements que formaven part de la història de Barcelona'92, des dels originals dels cartells oficials fins als objectes especialment dissenyats per a la convocatòria olímpica.

Aquests objectes i documents eren un símbol del que els Jocs de Barcelona havien representat per a la ciutat i el país, i calia trobar una fórmula que permetés de donar continuftat a aquest llegat, sobretot en els àmbits de la promoció cultural, esportiva i olímpica.

La Fundació Barcelona Olímpica

El liquidador, després d'estudiar diverses opcions, va considerar que una fundació era la fórmula més satisfactòria per donar continuïtat al record olímpic, per raons d'imatge, simplicitat de creació i funcionament, tractament fiscal i protecció legal. Es va decidir, doncs, que el COOB'92, com a persona jurídica de dret privat, crearia la Fundació Barcelona Olímpica, i en designaria els patrons entre representants de les institucions consorciades i altres persones que es consideressin adients.

2

La dotació fundacional consistia en una aportació inicial del COOB'92, de vint milions de pessetes, a la qual s'afegirien el superàvit final després de la liquidació i els drets de propietat intel·lectual i industrial que no haguessin de ser traspassats, per estipulació contractual, al COI o al COE. A més, la Fundació rebria com a dotació els arxius del COOB'92; la part documental escrita d'aquests arxius tindria com a dipositari l'Institut Municipal d'Història de Barcelona.

L'arxiu

L'arxiu cedit a la Fundació consta d'un important recull de documents escrits, desats en 6.400 arxivadors, que contenen tot el material aplegat pel Departament del Documentació del COOB'92, i una part àudio-visual composta per unes 150.000 fotografies i gairebé 6.000 cintes de vídeo. Aquests arxius s'havien anat creant amb la doble intenció de donar suport a les divisions durant la fase d'organització i de crear el fons documental escrit i àudio-visual, un cop acabats els Jocs.

D'ençà del 1988, quan va ser creat, el servei d'arxiu i fons documental del COOB'92 —fornit d'una petita biblioteca d'0bres de referència en els camps de l'urbanisme, l'economia, l'olimpisme, els esports, l'organització d'altres jocs i la ciutat de Barcelona— va anar aplegant totes les publicacions del mateix COOB'92, i confegint dossiers temhtics de retalls de premsa i una cronologia de tots els esdeveniments relacionats amb l'organització de Barcelona'92. Amb vista a la incorporació d'aquest fons documental a la Fundació Barcelona Olímpica, es va treballar amb els criteris establerts pel Departament de Documentació per acabar de classificar i referenciar informàticament els 6.400 arxivadors que contenien tot el material.

D'altra banda, el Departament d'Àudio-visuals havia anat donant resposta a les necessitats de les divisions pel que fa a la

1 i 2
El fons documental del COOB'92, format per 6.400 arxivadors, l'arxiu àudio-visual, amb unes 200.000 fotografies (1) i 3.000 cintes de vídeo (2), i altres elements dels Jocs, com les publicacions, els cartells i els objectes promocionals, van passar a mans de la Fundació Barcelona Olímpica, constituïda el 15 de setembre de 1992 w m a continuadora de l'esperit olímpic i del record dels Jocs celebrats a la ciutat.

3
La Fundació Barcelona Olímpica té la seu a l'Estadi Olímpic, al mateix indret on el 25 de juliol de 1993 es va inaugurar la Galeria Olímpica, una exposició amb imatges dudio-visuals i objectes dels Jocs de Barcelona

1

2

3

4
La pantalla gegant de l'Estadi Olímpic, el 9 d'agost de 1992, al final de la cerimònia de clausura dels Jocs de Barcelona, convocava els assistents a la nova cita olímpica, quatre anys més tard, a l'estiu del 1996, a Atlanta.

fotografia i el vídeo, havia creat un altre arxiu de l'evolució de l'organització en les diverses àrees, havia subministrat imatges als mitjans de comunicació i a les empreses col·laboradores i havia realitzat tots els treballs que, per raons de confidencialitat o de rapidesa, el COOB'92 va creure oportú de no encomanar a empreses externes. Amb vista a la incorporació de tot aquest material a la Fundació Barcelona Olímpica, el COOB'92 va contractar els serveis d'una empresa per enregistrar en Iber-disc —i per crear una base de dades comuna que en facilités la consulta— la fototeca (fotografies i diapositives) i la videoteca, que incloïa els vídeos realitzats durant la fase d'organització, els realitzats per RTO'92, els produïts per la Divisió d'Imatge i Comunicació i els de procedència externa —entre ells, 160 cintes produïdes per la NBC—, a més de les pel·lícules oficials dels Jocs Olímpics i dels Jocs Paralímpics.

La Galeria Olímpica

Pel que fa als originals dels cartells oficials, les torxes i llànties olímpiques, les medalles oficials i de premiació, els objectes promocionals, el material esportiu dissenyat per als Jocs o els objectes de l'exposició *Casa Barcelona* organitzada per OCSA, es va considerar que no solament calia col·leccionar-los sinó també exposar-los. Amb aquest fi, es va decidir que la Fundació crearia una Galeria Olímpica, situada a l'Estadi Olímpic, en els mateixos espais que van acollir, abans dels Jocs, l'exposició permanent anomenada *Barcelona olímpica*.

4

2. L'organització i el Pla Director

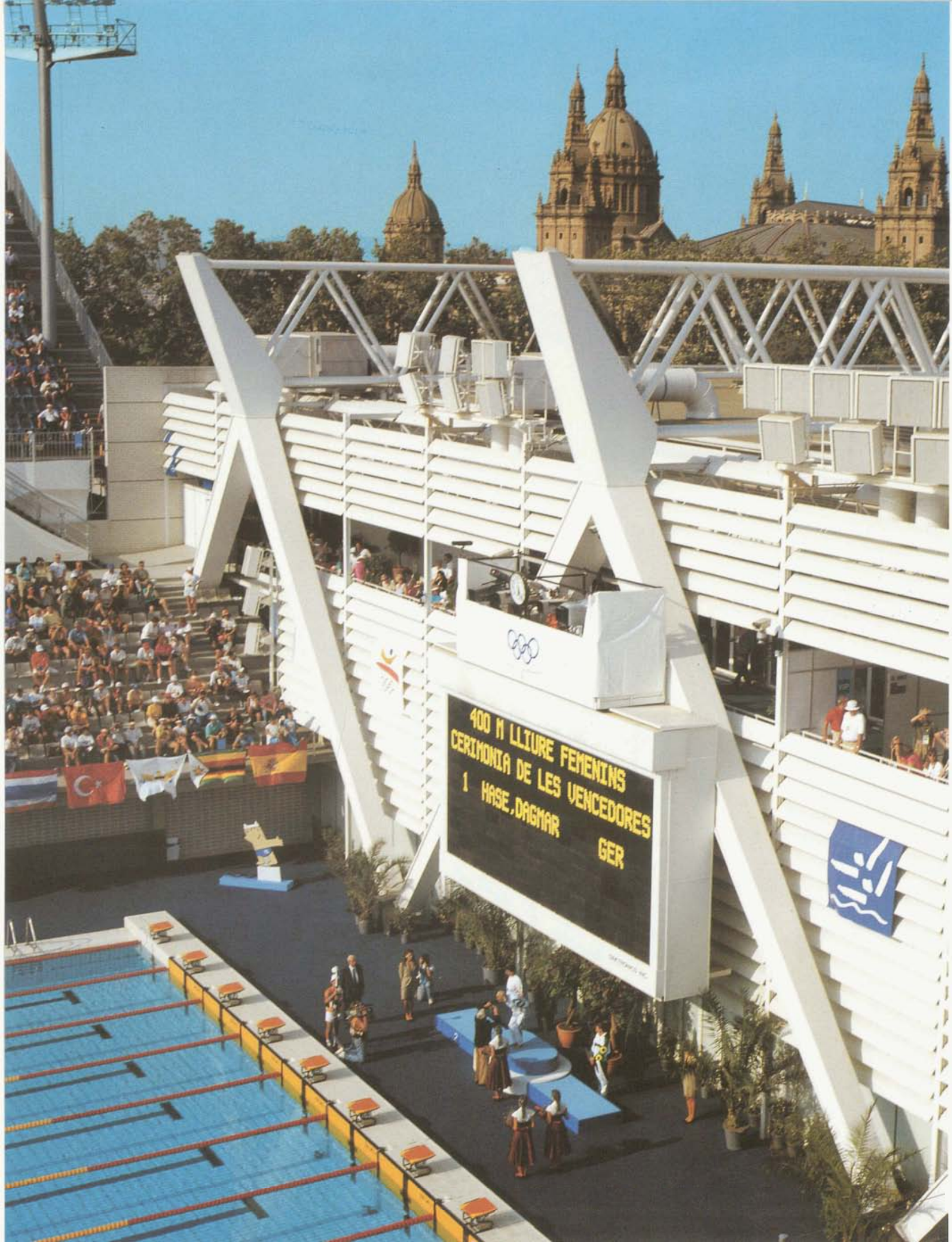
400 M LLIURE FEMENINS
CERIMONIA DE LES VENCEDORES
1 HASE,DAGMAR GER

1
Les Piscines Bernat Picornell, a l'Anella Olímpica de Montjuïc, amb les torres del Palau Nacional al fona En constituir-seel COOB'92, al febrer del 1987, l'organització olímpica ja tenia un bon nombre de projectes en marxa: l'Anella Olímpica estava en obres, el BIT'92 havia descrit i enumerat les necessitats tecnològiques, el pressupost havia previst el volum d'ingressos i de despeses que es generarien i, finalment, s'havia manifestat un ampli suport popular, traduït en els 102.000 voluntaris inscrits a tot Espanya

L'evolució de l'organització

Consideracions inicials

Quan, el 12 de marq de 1987, es va constituir el Comitè Organitzador Olímpic Barcelona'92, el bagatge amb què ja es comptava de cara a la preparació dels Jocs era molt gran, més que el que cap altre COJO havia tingut abans. Aquest bagatge consistia en el fruit del treball de la Candidatura, prolongat durant gairebé sis anys i dut a terme per diversos col·lectius sota el signe del consens institucional.

En el moment de la seva constitució, el COOB'92 disposava ja, en primer lloc, d'una estratbgia d'implantació territorial de les unitats de competició, de la Vila Olímpica i de la xarxa arterial corresponent; el centre neuràlgic dels Jocs, l'Anella de Montjuïc, havia superat la fase de planificació i havia entrat en la de construcció. En segon lloc, l'estudi detallat i fidedigne de les necessitats tecnolbgiques, el BIT'92, ja havia permbs de precisar les estratbgies en aquest camp i delimitar els projectes que caldria dur a terme. En tercer lloc, hi havia un pressupost, que a la llarga resultaria ser, en termes generals, molt ajustat, en el qual s'havien previst els costos que hauria d'assumir el COOB'92 i les fonts externes de finanqament principals a qub aquest podria recórrer. Finalment, al darrere del projecte hi havia un suport social inigualable: una voluntat col·lectiva de participació que s'havia traduit en la xifra increïble de 102.000 ciutadans de tot Espanya disposats a contribuir voluntàriament al procés organitzatiu.

D'altra banda, perb, l'experiència de jocs anteriors demostrava que, inevitablement, sorgien dificultats en el terreny de la planificació, i que la vida de cap comitè organitzador no estava lliure de trasbalsos.

Davant de la necessitat de gestionar i incrementar el llegat de la Candidatura, i amb la previsió de les dificultats del camí que quedava per recórrer, era evident que les orientacions inicials del treball del COOB'92 resultarien decisives per assegurar l'bxit de totes les tasques. Calia, doncs, establir les línies bàsiques de l'organització, la planificació i el control que regirien la feina de preparació olímpica. Aquestes línies bhsiques derivaven de cinc consideracions d'ordre gobal.

La primera consideració feia referbncia als canvis que sofriria l'organització. Tot evolucionaria: des dels pressupostos, que caldria anar ajustant, fins a la manera d'enfocar els problemes; una sola cosa, en canvi, romandria estable: la feina que s'havia de fer. Per tant, els diversos projectes, definits pel seu contingut material, haurien de ser sempre el punt de referbncia constant de totes les tasques d'organització, planificació i control. En conseqüència, es va decidir que l'assignació de recursos econbmics i humans, el repartiment de responsabilitats orghniques i el control dels progressos en totes les àrees haurien de referir-se en tot moment als projectes concrets. Aquest va ser un eix fonamental de l'organització, mantingut escrupolosament fins al final.

La segona consideració concernia la manera de dur a terme la planificació. Si tota l'organització participava en l'activitat de planificar les diverses tasques, era evident que la planificació global de l'organització no podia anar a càrrec d'un nucli reduït de persones: havia de ser el resultat de la integració del treball regular de tot el comitb.

Del fet que l'organització, en conjunt, aniria evolucionant a mesura que cadascuna de les àrees de treball aprofundís el coneixement dels seus problemes específics, se'n desprenia una tercera consideració: el sistema de planificació i control del COOB'92 havia de ser flexible, havia de ser capaç d'adaptar-se a aquella evolució prevista; calia un sistema que respongués a la divisa d'«aprendre a aprendre>>.

La concreció dels projectes específics de cada hrea de treball demanava, al seu tom, una quarta consideració: si la parcel·laci6 inicial de la feina era en certa mesura arbitrària, perqub tots els projectes eren interdependents, aleshores calia accentuar el vessant participatiu del treball, estimular la coordinació mútua i actuar per consens general en tot allò que fes referbncia a les estratbgies bàsiques de l'organització dels Jocs.

S'imposava, finalment, una última consideració sobre el «front extern» del procés. Moltes qüestions cabdals, com ara els recursos disponibles, l'evolució de les infrastructures o la disponibilitat dels voluntaris, podien variar al marge de les decisions que es prenguessin en el si del comitb organitzador. Per tant, el COOB'92 havia de tenir en tot moment una gran capacitat d'adaptació i de resposta a tots els factors que no depenien exclusivament de la seva activitat.

Les directrius bàsiques per a l'organització, la planificació i el control de les tasques en cadascuna de les àrees del COOB'92, expressades des de l'inici en aquestes consideracions, es van mantenir com a marc general de funcionament del comitè en totes les etapes de la seva evolució.

Fins als Jocs de Seül

Els Jocs de la XXIVa Olimpíada van tenir iioc a Seül a l'octubre del 1988; amb la seva clausura va començar una etapa clau per a Barcelona, que culminaria amb la celebració dels Jocs del 1992. Per al COOB'92 --que va assistir als Jocs de Seül com a observador—, el període immediatament anterior, del març del 1987 al mateix octubre del 1988, va ser una autentica etapa constituent, en la qual van prendre forma tant la mateixa organització com les orientacions, els acords i les decisions essencials que condicionaven tbcnicament i econòmicament els Jocs de Barcelona. Així, es van concretar la major part d'emplaçaments de les unitats de competició (amb les excepcions del bàdminton, la boxa, l'hípica i el tir olímpic) i de les unitats d'entrenament. També es va definir la localització dels centres d'allotjament més importants: les viles olímpiques de Barcelona i de Banyoles, com també les viles del Parc de Mar (àrbitres i jutges) i de la Vall d'Hebron (mitjans de comunicació). Pel que fa a les residències, doncs, només quedava pendent la decisió sobre la Vila de la Seu d'Urgell, la segona vila dels mitjans de comunicació (Montigalà) i l'emplaçament del Camp Internacional de la Joventut. D'altra banda, va quedar decidida la instal·lació del gran Centre dels Mitjans de Comunicació als locals de la Fira de Barcelona, al peu del Montjuïc.

Pel que fa als recursos econòmics, es van inciar les gestions per cobrir els principals capítols d'ingressos: es va iniciar la negociació dels drets de radio-televisió (que a l'últim adquiriria la cadena nord-americana NBC, al desembre del 1988) i es van definir les categories del programa de patrocini, el pla de llicències i el de loteries, filatèlia i numismàtica. El patrocini

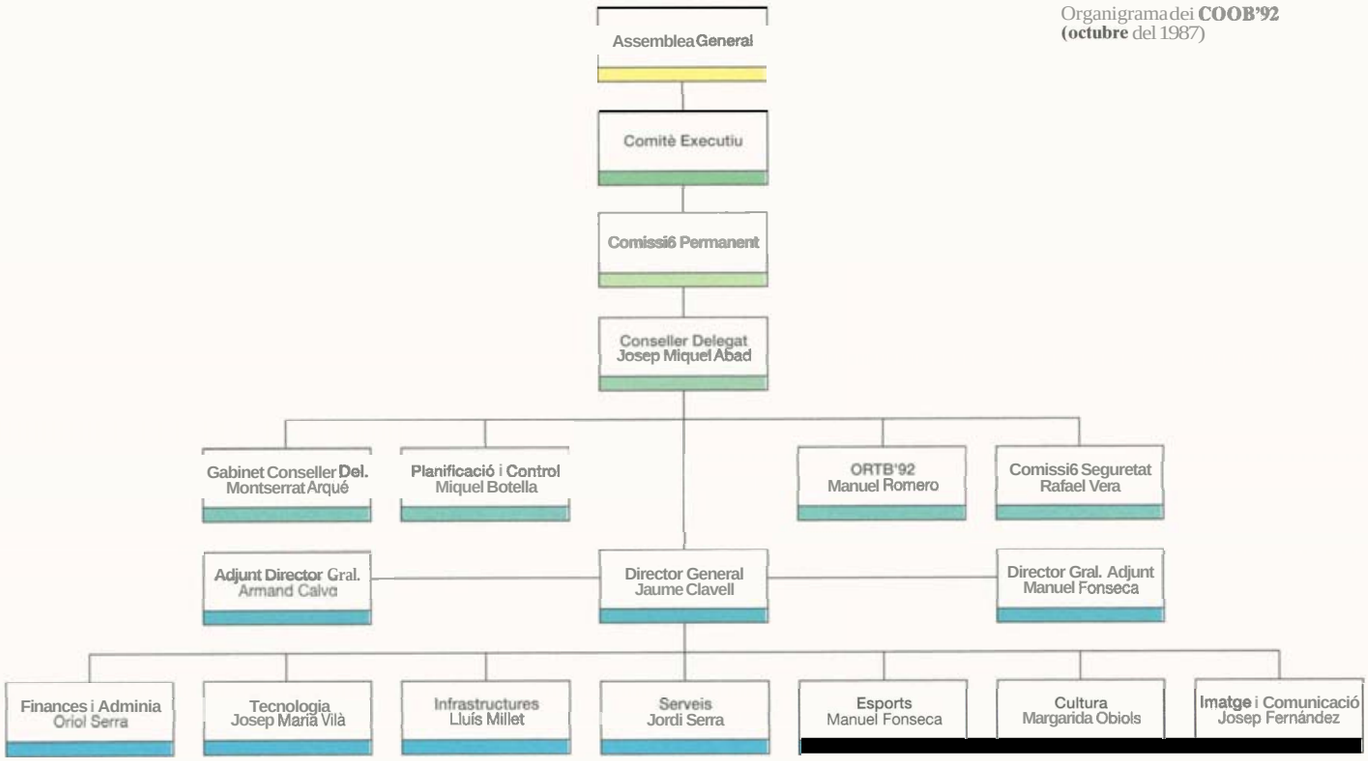

Organigrama dei **COOB'92** **(octubre** del 1987)

1 i 2
Al setembre del 1988 van tenir lloc el Jocs Olímpics de Seül. El COOB'92 va ser-hi present per jer-ne un seguiment exhaustiu i recollir, de mans del seu president, la bandera olímpica en la cerimònia de clausura. Un grup de voluntaris (1) també va acompanyar la delegació olímpica espanyola, que va muntar un estand informatiu en aquesta ciutat coreana (2).

internacional quedava encarrilat amb la firma del TOP-2 (*The Olympic* Programme); per al patrocini nacional, es va signar un acord amb el COE, pel qual aquest cedia al COOB'92 l'explotació comercial dels símbols olímpics. A més, es van començar a tancar acords amb les empreses que contribuirien a l'organització en les modalitats de soci col·laborador, patrocinador i proveïdor oficial. D'aquesta manera es van resoldre els capítols d'informàtica (IBM), subministrament de turismes i patrocini de voluntaris (SEAT), banc oficial (Banesto), assegurances (La Unión y el Fénix), ofimàtica (Apple), i software de gestió comercial (Càlcul i Gestió), *software* de gestió operativa (Sema Group) i *software* d'informació a la Família Olímpica (Eritel).

Paral·lelament, es van establir pactes amb els agents socials, institucionals i empresarials més importants per als diversos àmbits de l'organització. En el camp esportiu, es van signar acords amb 21 .federacions internacionals i es va constituir una comissió tècnico-esportiva per a cada esport. També es va arribar a convenis amb les institucions implicades en la implantació territorial, de manera que es van constituir ja la majoria de comitès de subseu. A més, es van crear comissions assessores per als camps de la sanitat, el transport i la seguretat, i es van signar els protocols de col·laboració amb RTVE i la CCRTV.

Internament, aquesta etapa va ser, per al COOB'92, la de definició de les formes de direcció i de control. Els òrgans de govern van aprovar l'instrument fonamental de l'organitzacio el Pla Director. La primera versió, definida i concretada entre el novembre del 1987 i l'abril del 1988, va tenir vigència fins al desembre d'aquest últim any. Les decisions més immediates eren preses pel Comitè de Direcció (presidit pel conseller delegat, i integrat pel director general i els directors de divisió) en les seves reunions setmanals, que eren preparades per la Comissió de Planificació (presidida pel director general i integrada pel director de Planificació i Control i pels responsables de planificació de cada divisió).

D'altra banda, es va crear una metodologia per al seguiment i el control dels projectes

1

2

informàtics, i es va signar un conveni amb l'Institut Tècnic de Catalunya (ITEC) per al seguiment i el control dels projectes de construcció. Pel que fa a les qüestions laborals, al juny del 1988 es va signar un conveni col·lectiu per a cinc anys.

També es van crear i posar en marxa aleshores les funcions de suport inicials, de manera que es van dur a la prhctica els projectes de gestió administrativa, gestió pressupostària, contractació i compres i gestió financera: així, el COOB'92 tenia ja un funcionament quotidià i regular. En previsió de les necessitats d'espai, es va decidir que la seu del COOB'92 es traslladaria als edificis de la Maternitat, i se'n van iniciar les obres d'adaptació.

Un altre fet decisiu d'aquesta primera etapa en la vida del COOB'92 va consistir a dotar-se d'una imatge institucional, amb la selecció del logotip i la mascota i l'elaboració de les normatives d'aplicació corresponents. Això va permetre que els símbols de Barcelona'92 fossin presentats a Seül'88, perquè les empreses llicenciatàries ja els utilitzaven.

La preparació de l'anada a Seiil incloïa un pla detallat d'observació per a cadascuna de les divisions. Unes 80 persones —que també representaven les federacions espanyoles i catalanes— es van desplaçar a la capital sud-coreana, on van completar els dossiers i qüestionaris que se'ls havien preparat.

El COOB'92 va participar en la cerimbnia de clausura dels Jocs de Seül, amb un dels números de l'espectacle. Poc després, va organitzar la festa de l'arribada de la bandera olímpica a Barcelona, l'espectacle La Nit i l'exposició «Barcelona, la ciutat i el 92».

De l'octubre del 1988 al setembre del 1990

L'bxit organitzatiu dels Jocs de Seül va esperonar decisivament el COOB'92: si, d'una banda, va inspirar un fort sentiment de respecte cap a la feina feta pel comitè coreà, d'altra banda va crear també la conscibncia que, per aconseguir el millor a Barcelona, calia passar rhpidament de l'etapa de definició de principis a la de

1
El 30 de març de 1987, es reunien per primera vegada, a l'edifici de la Font del Comitè, els integrants del COOB'92.

2
En l'etapa posterior als Jocs de Seül, el COOB'92 va decidir traslladar-se, en previsió de les futures necessitats d'espai, als edifics del recinte de la Maternitat, constituïts per l'Edifici Olímpia, l'Hèlios (a la fotografia) i el Rosa

3
El Comitè de Direcció del COOB'92, davant l'Edifici Olímpia. Fins al 1990, el Comitè de Direcció era constituït pels directors de les vint-i-una divisions del COOB'92, a més dels directors generals i el conseller delegat.

concreció de les tasques. La reflexió subsegüent sobre tot el que això implicava es va concretar, al desembre del mateix 1988, en la nova edició del Pla Director.

La feina fùtura del COOB'92 es va dividir, a grans trets, en tres etapes. La primera etapa, fins al final del 1990, havia de ser, en primer lloc, la de la planificació (per poder enllestir la redacció de projectes abans de la fi del primer semestre del 1990) i, en segon lloc, la de la construcció de totes les instal·lacions; com que aquestes havien de quedar enllestides durant el segon semestre del 1990, totes les obres havien de començar abans de I'estiu del 1989, tot i que en molts casos encara se'n redactava el projecte. La segona etapa, l'any 1991, havia de ser la de les proves, que el COOB'92 hauria d'organitzar a fi de fer possible I'aprenentatge i la rectificació dels errors que s'hi poguessin produir, l'experiència d'altres jocs aconsellava de no fer les proves massa aviat, abans que les instal·lacions i els sistemes estiguessin a punt. Finalment, la tercera etapa, ja l'any 1992, havia de destinar-se al condicionament de les instal·lacions i a la descentralització (o territorialització) organitzativa.

Per tant, la prioritat immediata que es va establir consistia, d'una banda, en el tancament dels acords i els convenis pendents i, d'altra banda, en la planificació dels 312 projectes, agrupats en 33 programes, del Pla Director. Calia personalitzar les responsabilitats, i incorporar al seu lloc de treball els responsables de cada projecte, a fi que la major part del projecte pogués quedar aprovada durant el primer semestre del 1990. Això implicava, evidentment, un creixement notable de l'organització (fins a mes 350 persones), la qual cosa es traduiria en un desenvolupament de l'organigrama: va ser aleshores que es van crear les tres sots-direccions generals (Operacions, Tecnologia i infrastructures i Gestió) i que el nombre de divisions va augmentar fins a 21. Per a la Direcció General del COOB'92 va ser nomenat Josep M. Vilà.

En l'ordre organitzatiu, es van prendre, també, tres decisions de gran transcendència: la creació d'una empresa

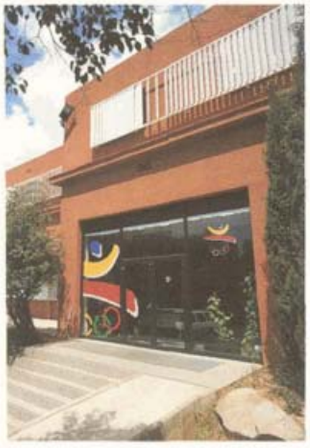
2

3

Organigrama del COOB'92 (abril del 1989)

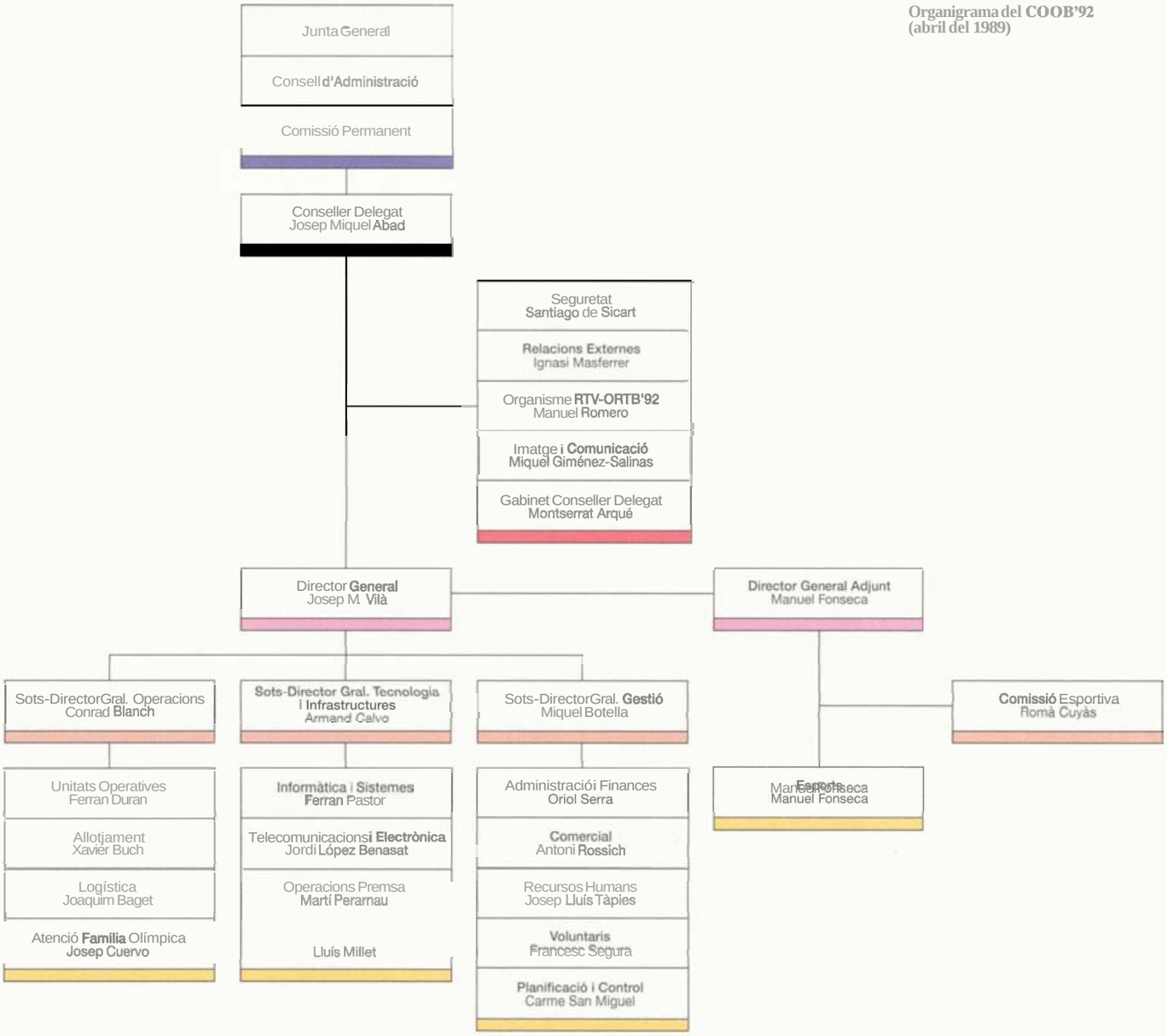

1, 2 i 3
L'Estadi Olímpic** va **ser inaugurat** el 8 **de setembre** de 1989 en **ocasió** de la **V Copa del Món d'Atletisme, després d'un complet remodelatge,** iniciat el **1985.** Aquella vegada, la **climatologia** no va **acompanyar gaire** la **celebració** festiva de **l'acte** inaugural**; però,** tot i **així,** va ser la **primera** gran **ocasió** que **l'organització** olímpica va tenir per passar de **l'etapa de planificació** a la de **preparació.

diferent del **COOB'92,** Olimpíada Cultural, S.A. **(OCSA),** per gestionar **específicament** el programa cultural quadriennal; la creació de **RTO'92,** com a **òrgan** autbnom sense personalitat jurídica dins el **COOB'92,** i la integració de **l'organització** dels **Jocs Paralímpics** en el **COOB'92.**

Al costat del pressupost, que **avançava** cap a cotes de previsió molt més grans a mesura que maduraven els projectes, l'eina **bàsica** de direcció en aquesta etapa va ser el Pla Director. De la coordinació i la revisi6 del Pla **se'n** va encarregar, a partir del **març** del 1989, una Comissió de Planificació, presidida per la directora de la divisió de Planificació i Control. A més, juntament amb els directors de les divisions més implicades en **l'operació final,** la Comissió elaborava el Pla Normatiu **d'Operacions** (PNO), que havia de deñnir els models **d'organització** per a les unitats de competició, entrenament i allotjament, com també les seves relacions amb els centres de suport. A partir **d'aquests** models **s'havia** de redactar, posteriorment, el pla d'operació de cada unitat, conegut com a Pla Tenitorial **d'Operació** (PTO).

L'òrgan de govern intern era el **Comitè** de Direcció, integrat per tots els directors de divisió, responsable de **l'aprovació** i el seguiment de tots els projectes. A més dels projectes **d'obres,** els de tipus tecnolbgic **(informàtica** i telecomunicacions) exigien també unes **estapes** de preparació i de realització relativament **llargues; d'altra** banda, era difícil que els requeriments que havien de formular els seus usuaris (des de **l'àmbit** d'esports i **d'atenció** a la **Família Olímpica,** sobretot) assolissin la concreció desitjable. Així, es va considerar que era preferible iniciar els projectes abans de tenir tots els requeriments, i anar-10s-hi adaptant a mesura que es concretaven.

Entre les activitats que es van acomplir en aquesta etapa, algunes de les quals ja **s'havien** iniciat en l'anterior, cal destacar la venda dels drets de **televisió;** els convenis amb els propietaris de les instal·lacions, dels hotels, de la Fira de Barcelona i **d'altres** futurs centres de serveis; la realització del pla comercial, amb les accions de venda i de servei al client; el pla de riscos i les assegurances corresponents; la preparació per a **l'augment** immediat de

1

2

3

1

2

3

5

4

1, 2, 3, 4 i 5
Les Competicions'91 (conjunt de proves esportives d'àmbit nacional o internacional que es van celebrar primordialmenten els mateixos escenaris i en les mateixes dates que tindrien lloc els Jocs) van servir per posar a prova els projectes que s'havien anat preparant al llarg del periode precedent. En aquest senti4 la resposta que van donar els 6.500 voluntaris en tasques de suport a l'organització va ser definitiva.

personal, el contacte amb els voluntaris, amb l'inici de la formació bàsica; la constitució d'un brgan de coordinació de Recursos Humans i de Voluntaris, anomenat Equip'92, que permetés definir conjuntament el pla de personal per a la fase operativa; i, en fi, l'estructuració de í'equip de relació amb els mitjans de comunicació, vista la demanda creixent d'informacions que es detectava.

A desgrat d'alguns moments crítics, com el que va significar l'accidentada inauguració de l'Estadi, al setembre del 1989, en ocasió de la V Copa del Món d'Atletisme, i a pesar del desconcert que podia produir el pas de la fase de planificació a la de preparació, les previsions es van anar acomplint. Durant el segon semestre del 1990 es van realitzar alguns reajustaments per afavorir l'intercanvi d'informació entre els diversos projectes i per accelerar la concreció dels que no s'acabaven de definir, perqub eren encara a un nivell massa teòric. Així, es va incrementar la contractació de personal per a l'hrea d'operacions, es va establir un nou sistema de control mensual (el Pla de Detall, en qub cada director de divisió descrivia les seves previsions per als tres mesos següents i feia una llista dels punts crítics del seu àmbit d'actuació) i es van establir taules de coordinació per als projectes pertanyents a divisions que convergien en un mateix programa.

En la revisió del Pla Director feta al final del 1990 es van donar d'alta els programes de les Competicions'91 i el de preparació de l'Equip'92. Els projectes perfilats a la tornada de Seül ja estaven en fase d'execució, perb el COOB'92 posava l'bmfasi, estratbgicament, en les proves i l'operació.

Com que les obres de les instal·lacions portaven, en general, un cert retard, es va considerar que les Competicions'91 havien de ser la data límit per al seu acabament: calia que estiguessin a punt perqub les Proves i la Prova Pilot se celebressin en els mateixos escenaris que els Jocs.

L'etapa de les proves (octubre 1990-setembre 1991)

A la tardor del 1990, la inflexió de les tasques organitzatives cap a l'operació es va traduir en una nova reestructuració del COOB'92. L'organigrama va quedar format per tres direccions generals: la d'Operacions (per dirigir la qual es va designar Pedro Fontana), la d'Esports (sota la direcció de Manuel Fonseca) i la de Recursos (dirigida per Josep M. Vilà). Les &reesd'imatge i comunicació i de relacions externes continuaven sota la dependbncia directa del conseller delegat.

Entre els altres canvis que va experimentar l'organigrama, cal esmentar que la Direcció General d'Operacions va absorbir la divisió d'Operacions de Premsa, alhora que s'hi desglossava l'antiga divisió d'Allotjament en tres de noves: Alimentació, Viles (que havia d'organitzar i planificar l'operació de les sis viles, incloent-hi el Camp Internacional de la Joventut) i Allotjament (que s'encarregaria de gestionar les reserves hoteleres i de planificar l'operació als hotels, als vaixells i a l'hrea olímpica del Port Autbnom de Barcelona).

El Comitb de Direcció el constituïen el conseller delegat, els directors generals i els directors generals adjunts; les reunions del Comitb de Direcció es preparaven en les anomenades reunions informatives, en qub es debatien els temes pendents d'aprovació. En aquesta fase, centrada en la preparació de l'operació, es van signar molts dels contractes de servei indispensables per a l'bxit dels Jocs: com la flota d'autobusos, les empreses concessionàries d'alimentació, els serveis logístics i els serveis de seguretat. També es van signar els respectius contractes marc, en què es fixaven els preus unitaris i unes quantitats mínimes de servei, amb els proveïdors de materials per al condicionament de les unitats.

Durant el primer semestre del 1991, d'altra banda, es van calcular en detall tots els recursos necessaris en cadascuna de les unitats. D'això se'n van encarregar les divisions de la Direcció General de Recursos, que rebien de la resta de divisions del COOB'92 la petició dels recursos que necessitarien per dur a terme les funcions que haurien de realitzar a cada unitat. Així, des d'Informàtica i Telecomunicacionses van elaborar un seguit de documents que quantificaven els recursos tecnològics, mentre que des d'Infrastructures i Construccions es van calcular els espais i els recursos energètics i de mobiliari que es necessitaven. El pas següent —que es va iniciar al final del 1991— va venir quan les xifres es van contrastar des de cada unitat, un cop precisades totes les seves necessitats en els PTO respectius.

L'elaboració dels PTO va dependre de la divisió d'Unitats Operatives, que es va dotar de nous contractats i de personal provinent d'altres divisions del COOB'92. A més, el seu director va ser el responsable de l'organització de les Competicions'91,

Organigrama del COOB'92
(octubre del 1990)

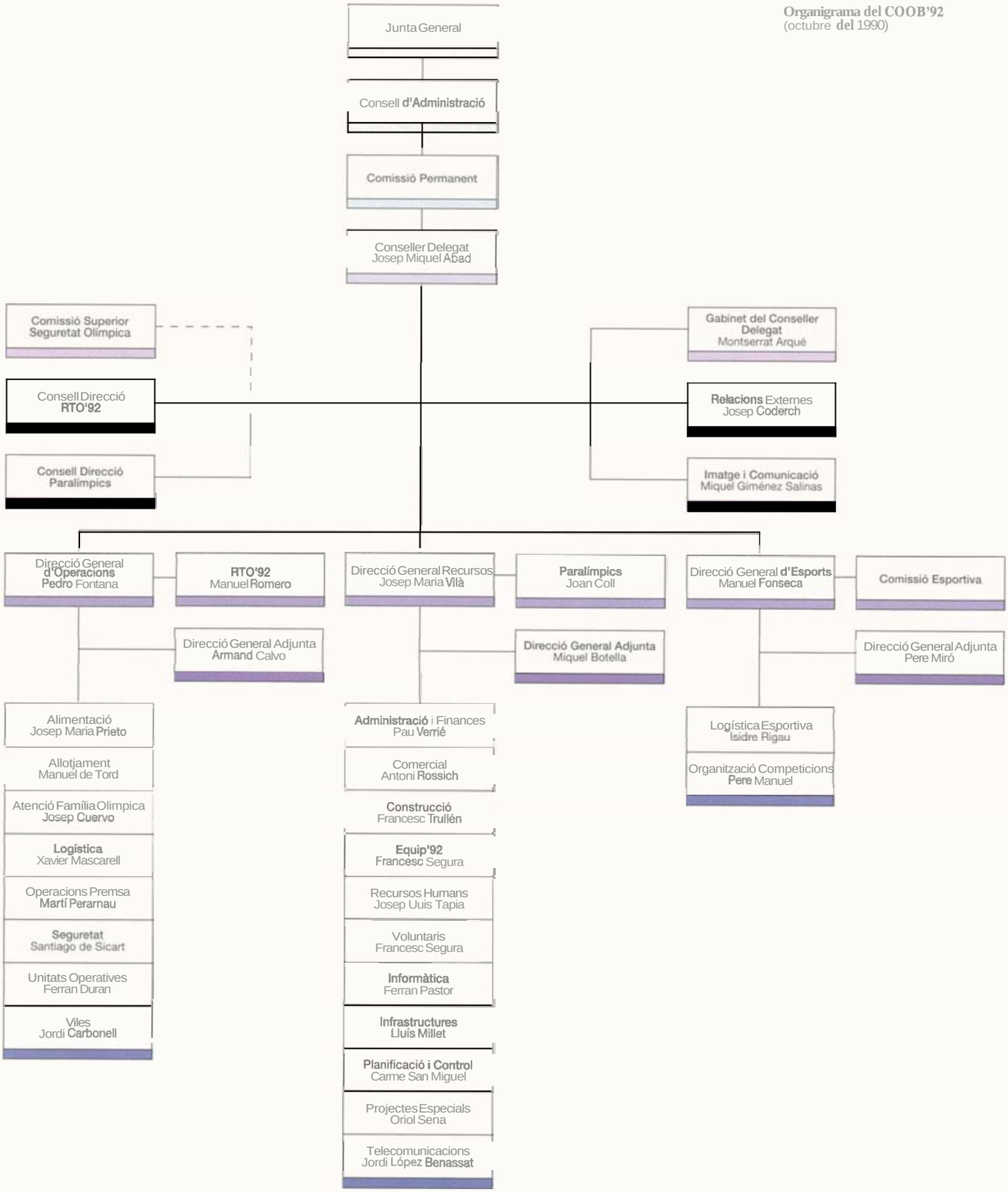

amb la col·laboració de membres de la Direcció General d'Esports, que s'encarregaven de preparar cadascuna de les competicions. Lògicament, però, entre el gener i el juny del 1991 només es van preparar els PTO d'aquelles unitats on tindrien lloc aquestes proves. Es tractava d'un conjunt de competicions de diversos esports, de nivell internacional i nacionals.

Per al COOB'92 això va ser una ocasió per assajar l'acompliment de les diverses funcions a les unitats, des de l'organització de les competicions fins a l'assistència sanitària, passant per la tecnologia o els serveis a la premsa. S'ha de tenir en compte que les federacions respectives van delegar en el COOB'92 la responsabilitat d'organitzar les proves i que, per això, el director general d'Esports formava part, en tots els casos, del comitè organitzador de cada competició. A més, entre el 16 de juliol i el 5 d'agost de 1991 es va celebrar l'anomenada Prova Pilot, un conjunt de 10 competicions en què tota l'organització del COOB'92 va realitzar un assaig a petita escala dels Jocs que s'havien de celebrar un any més tard: hi havien de funcionar les unitats territorials, els centres de suport i el centre principal d'operacions, i també les relacions entre totes elles, i hi entraven en joc projectes com els d'acreditacions, de transport, de l'AMIC, d'allotjament, etc.

La preparació de les Competicions'91 va servir perquè les divisions comprovessin l'eficàcia dels seus projectes, però va representar, per força, una certa distorsió en la feina del COOB'92. Com que era evident que de l'experiència de les Competicions'91 sorgirien replantejaments o canvis en el calendari d'actuacions previstes, la revisió del Pla Director que s'havia de fer al juny del 1991 es va ajornar per a després d'aquesta experiència. Vint unitats de competició van acollir proves de 18 esports diferents, i l'objectiu de provar-hi l'organització a tots els nivells (incloent-hi les empreses col·laboradores i 6.500 voluntaris) es va saldar amb resultats satisfactoris.

Si va ser bo el ressò de les competicions en els mitjans de comunicació (que en van ressaltar la millora progressiva), també va ser positiva la seva repercussió en el si del

1
*A partir de **l'octubre del** 1990, **componien** el **Comitè** de **Direcció tots** els **directors generals** i els sots-directom generals **adjunts;** estava **integrat,** doncs, per nou membres **(d'esquerra a** dreta): **Manuel Fonseca** i Pere **Miró,** director general i director general adjunt **d'Esports, respectivament; Miquel Botella i Josep M. Vilà,** director **general adjunt** i director geneml **de Recursos, respectivament; Josep Miquel Abad,** conseller **delegat del COOB'92; Montserrat Arqué, directora del** Gabinet **del Conseller Delegat;** Pedro **Fontana** i **Armand** Calvo, **director general** i director **general adjunt d'Operacions, respectivament,** i **Alfred Bosch,** cap de **la** Secretaria del Conseller Delegat.*

COOB'92, perquè es va posar de manifest la capacitat de l'equip humà i l'extraordinària dedicació dels voluntaris. D'altra banda, les proves van servir per constatar la necessitat d'introduir tres modificacions en la planificació de l'operació. En primer lloc, caldria disposar de les instal·lacions de competició abans del que s'havia previst i avançar-ne el condicionament, sobretot per poder provar i ajustar els sistemes tecnològics que hi havien de funcionar. En segon lloc, caldria potenciar la territorialització de l'organització perquè els equips humans de les unitats tinguessin temps de cohesionar-se i preparar-se. I, per fi, es manifestava la necessitat d'establir amb exactitud l'àmbit d'actuació de cada unitat de suport.

Els dos mesos posteriors a les Competicions'91 van representar, en part, un període de reflexió sobre els resultats de les proves. Només la divisió de Viles, que no hi havia pres part, va avançar en la definició del condicionament de les seves instal·lacions i en l'elaboració dels seus PTO, que es van dur a terme entre aquell moment i el març del 1992.

Durant aquests mesos, també es va avançar molt en les operacions de reserva: inscripcions per a acreditacions i reserves d'allotjaments i d'espais de lloguer, i materials per a les agències de premsa i de ràdio-televisió. Les divisions corresponents, per tant, es van haver de dotar de personal de suport, per establir les relacions amb els seus clients o produir els documents necessaris per controlar la prestació de serveis a un col·lectiu de 70.000 persones.

La descentralització (octubre 1991-juny 1992)

L'última revisió del Pla Director, feta al final del 1991, va representar un canvi radical en el seu enfocament. Si l'organització s'havia estructurat, fins aleshores, per àrees d'activitats, ara s'havia de territorialitzar, d'una manera esglaonada. Els projectes inclosos en l'última versió del Pla ja no es definien per programes sinó per unitats territorials, i les fites dels projectes corresponien a les diverses etapes de posada en marxa de les unitats: confecció dels PTO,

Proves Pilot

	Esport	Competició	Instal·lació	Data
AT	Atletisme	LXXI Campionat d'Espanya Absolut	Estadi Olímpic	Del 2 al 4.8.91
CA	Piragüisme	Regata Internacional d'Eslàlom	Pare del Segre de la Seu d'Urgell	Del 26 al 28.7.91
GY	Gimnàstica	XXIII Critèrium Internacional Memorial J. Blume (artística masculina)	Palau Sant Jordi	I X 2 5 al 28.7.91
GY	Gimnàstica	XVIII Torneig Internacional de Catalunya (artística femenina)	Palau Sant Jordi	Del 25 al 28.7.91
GY	Gimnàstica	Torneig Federació Espanyola de Gimnàstica	Palau Sant Jordi	IX 2 al 4.8.91
HB	Handbol	Torneig Internacional d'Handbol Granollers'91	Palau d'Esports de Granollers	Del 23 al 28.7.91
JU	Judo	Campionat del Món Absolut de Judo (masculí i femení)	Palau Blaugrana	Del 25 al 28.7.91
RO	Rem	Campionat del Món de Rem Júnior	Estany de Banyoles	Del 31.7 al 4.8.91
SW	Natació	LXXXI Campionat d'Espanya Absolut de Natació d'Estiu	Piscines Bernat Picornell	Del 22 al 25.7.91
SW	Waterpolo	VII Copa del Món de Waterpolo	Piscines Bernat Picornell	Dei 16 al 21.7.91
WR	Lluita	Campionats del Món Júnior de Lluita Grecoromana	INEFC	Del 26 al 28.7.91
YA	Vela	II Regata Internacional Ciutat de Barcelona	Port Olímpic	Del 26.7 al 5.8.91

Altres proves

	Esport	Competició	Instal·lació	Data
AT	Atletisme	Copa d'Europa Bruno Zauli *(Grup B)*	Estadi Olímpic	Del 22 al 23.6.91
AT	Atletisme	VII IAAF-Mobil Grand Prix Final	Estadi Olímpic	20.9.91
BA	Beisbol	X Copa Intercontinental	Estadis de Beisbol de l'Hospitalet i Viladecans	Dei 2 ai 13.7.91
BM	Bàdminton	Torneig Internacional Ciutal de Barcelona 1991	Pavelló de la Mar Bella	De l'1 al 31.5.92
BO	Boxa	Boxam'92 Badalona	Pavelló Club Joventut Badalona	Del 16 al 21.2.92
CA	Piragüisme	Regata Internacional d'Aigües Tranquil·les	Canal Olímpic de Castelldefels	Dei 29.8 a 1'1.9.91
CY	Ciclisme	Gran Premi Internacional de Ciclisme Barcelona'91	Velòdrom	Del 20 al 24.9.91
EQ	Hípica	Concurs Complet Internacional	Real Club de Polo i Centre d'Hípica del Montanyà	Del 27 al 30.6.91
FE	Esgrima	Torneig Internacional Ciutat de Barcelona d'Esgrima	Polisportiu Estació del Nord	Del 14 al 15.12.91
MP	Pentatló Modern	XXVI Campionat del Món Júnior de Pentatló Modern	Diverses	De l'11 al 14.9.90
SH	Tir Olímpic	Gran Premi internacional de Tir Olímpic	Camp de Tir Olímpic de Mollet	Del 28.4 a 11.5.92
TT	Tennis de Taula	TSP-World Team Cup	Polisportiu Estació del Nord	Del 19 al 24.11.91

1, 2, 3 i 4
El COOB'92 es va fer càrrec de les unitats de competició i de residència i dels centres de servei i suport, a partir de les dates establertes amb els seus propietaris. La tasca més tardana va ser l'ornamentació i la senyalització de la ciutat (1) i dels escenaris olímpics (2), atès que el seu ràpid deteriorament aconsellava de fer-ho a última hora. El condicionamentde l s unitats va implicar altres projectesde més envergadura: com va ser el cas del muntatge de les grades temporals per al públic del Real Club de Polo (3) o l'adequació del Centre Principal de Premsa (4).

condicionament, adscripció dels recursos humans, ornamentació dels escenaris, entrenament del personal i obertura.

El seguiment d'aquests projectes es va fer quinzenalment, perb el control de gestió es va dur a terme setmanalment des del Comitè de Direcció, format pel conseller delegat i els tres directors generals. També, cada setmana es revisava la situació de les inscripcions i acreditacions, i es reunien el director d'Operacions i els coordinadors designats per fer el seguiment dels avenços en la preparació de les unitats.

Al COOB'92, el temps ja no es mesurava per anys o per mesos, sinó per dies. El ritme era frenètic, i s'hi afegia la complexitat d'un canvi profund en l'estructura, que feia que, sovint, el personal s'hagués d'adaptar a situacions intermèdies entre la centralització i la territorialització.

Només uns quants projectes (com ara els de publicacions, de producció d'uniformes, de senyalització i d'entrades) i el pressupost (amb l'excepció de partides petites per a les necessitats imprevistes de les unitats) es van mantenir centralitzats. Per a la resta, la descentralitzacióes va iniciar a l'octubre del 1991, amb el nomenament dels directors (17 dels quals eren voluntaris), els directors esportius i els directors adjunts de les 43 unitats de competició i de les unitats de suport i de servei. Posteriorment, al gener del 1992, es van nomenar l'equip de direcció dels Jocs i els directors del Centre Principal d'Operacions (CPO), alhora que es definien l'estructura organitzativa i la distribució de responsabilitats per als mesos previs als Jocs.

Mentre es continuaven fent proves parcials de diverses funcions (com la gestió de resultats) i es participava encara en l'organització de proves de certs esports, es van iniciar les tres fases cabdals de la territorialització: l'elaboració del PTO, el condicionament i l'enquadrament de l'Equip'92 en cada unitat.

La responsabilitat de l'elaboració dels PTO va correspondre als directors i directors adjunts de les unitats, que tenien la missió de coordinar el procés i millorar els aspectes en què es detectaven dèficits

1

2

4

3

o en què la suma de funcions produïa redundhncies. El PNO recollia el model comú d'elaboració dels PTO, i cada PTO s'adaptava a les especificitats de la unitat i es redactava d'acord amb cada funció. El condicionament de les unitats era responsabilitat de la Divisió de Construccions, que es va dotar de personal per controlar la feina simulthnia en 50 instal·lacions. Els directors de les unitats tractaven directament amb aquesta divisió, exigint el compliment dels terminis, vetllant per la qualitat del servei. Els informes dels directors de les unitats sobre el condicionament s'adreçaven als coordinadors generals que en feien el seguiment.

Tal com s'explica al capítol tercer d'aquest volum, el procés de dotació de personal a les unitats —l'enquadrament de l'Equip'92— va ser llarg i complex. El salt va ser espectacular: en pocs mesos, el COOB'92 va passar de tenir una plantilla de 1.078 persones a coordinar-ne la feina de 45.000. Pel que fa al personal nou (eventuals i voluntaris), el procés d'incorporació, dirigit des de les divisions de Planificació i Control i de Recursos Humans, es va fer d'acord amb els calendaris previstos als PTO. Quant a la plantilla del COOB'92, l'adscripció a les diverses unitats i tasques es va fer a proposta de les divisions respectives, amb l'aprovació formal de la direcció. Aquest procés va ser gradual, i va generar situacions de tensió, que van demanar un grau elevat d'adaptabilitat del personal; alhora, aquest procés exigia un seguiment constant de la direcció del COOB'92, que havia de ser capaç de marcar les prioritats si es produïen conflictes. Al capdavall, les dificultats inherents a una situació tan canviant es van superar sense problemes greus.

La territorialització

El COOB'92 es va fer càrrec de les instal·lacions de competició d'acord amb les dates establertes en els convenis amb els seus propietaris, i amb algun avançament en els casos en què l'experiència de les Competicions'91 ho aconsellava. Tal com s'havia previst, els primers ocupants de les unitats van ser el personal de seguretat i de magatzems.

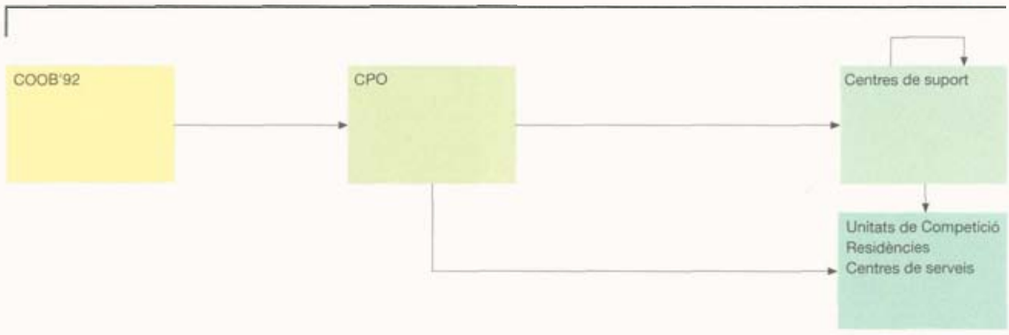

Esquema de funcionament durant els Jocs

Per la seva banda, la Divisió de Viles ja s'havia traslladat, al gener del 1992, a uns locals del que havia de ser la Vila Olímpica de Barcelona, i l'equip directiu de cada vila es va establir a la seva unitat entre el gener i el març, per dirigir-ne i controlar-ne la posada en marxa i l'adequació general.

El mes de maig, els equips directius de les unitats de competició van ocupar les seves dependbncies, mentre que algunes divisions es constituïen en unitats de suport i començaven a treballar en la resolució de les incidències que es detectaven en la posada en marxa de les altres unitats. Al mateix temps, el CPO iniciava la seva activitat com a màxim brgan de l'estructura del COOB'92, per poder actuar en les situacions excepcionals.

Al final de juny i durant tot el juliol, es van dur a terme l'ornamentació i la senyalització dels escenaris olímpics, com també la instal·lació de marquesines de transport, quioscos de control d'accés i d'atenció ai públic, banderes, tanques, etc. a l'exterior de les unitats. El deteriorament ràpid dels materials utilitzats aconsellava de fer-ho a última hora, i això va produir un cert neguit a les unitats, que veien que la seva preparació no s'enllestia, i que es malfiaven de la pluja, que aquells dies no parava de caure. Que la gran preocupació fos el *look*, però, ja és un bon indicador del fet que les qüestions importants estaven resoltes, i que la situació era molt més tranquil·litzadora que no pas a la vigília de les Competicions'91.

Fins al darrer moment, d'altra banda, es van fer proves generals de transports, informàtica, telecomunicacions i subministrament energètic, per assegurar-ne el ple rendiment i provocant situacions de conflicte per millorar la capacitat de reacció del personal.

L'operació i el desmantellament

La fase operativa coincidia, estrictament, amb la celebració dels Jocs, entre el 25 de juliol i el 9 d'agost. Però, de fet, algunes unitats ja havien entrat en funcionament un mes abans: la Vila de Montigalà hostatjava des del 24 de juny el personal de les

1

1
*Al gener del 1992 es van decidir quins serien els **directors** del Centre Principal **d'Operacions** (CPO), **màxim** òrgan **responsable** de **l'estructura olímpica** en la fase opemtiva El CPO es reunia cada **nit, després** de rebre els **informes** de totes **les** unitats, **proposava** solucions **als problemes sorgits** i elevava reports al director **d'Operacions** i al conseller **delegat.** A **més, cada** mati es tornava a **reunir** per **prep**amr la trobada **diària amb** el COI. El **CPO** estava integrat per sis **membres: el** director **general d'Operacions, Pedro** Fontana (dret, al **centre** de **la fotografia);** el director **general d'Esports,** Manuel **Fonseca** (el tercer **assegut** per **l'esquerra), i quatre directors d'àrea:** Ferran Dumn (dret, a **l'esquerra),** Miquel Bot**etia** (**el segon** assegut **per l'esquerra), Pere** Mim (dret, a la dreta) i Carme San **Miguel** (**asseguda,** a la dreta). A **les** reunions del CPO, hi solia assistir **el conseller** delegat del **COOB'92,** Josep Miquel **Abad** (el primer **assegut** per **l'esquerra).***

agències de ràdio i televisió que preparaven la transmissió de les proves; la unitat de l'aeroport tenia tots els serveis en funcionament des de l'1 de juliol, com també el centre d'acreditacions; la Vila Olímpica de Barcelona i el Centre Principal de Premsa es van inaugurar oficialment l'11 de juliol, i, en conseqüència, funcionaven tots els serveis logístics, sanitaris, de seguretat, de transport i de protocol, i els centres de suport respectius.

Durant els Jocs l'organització general del COOB'92 va funcionar de forma descentralitzada, en unitats dotades d'uns recursos humans, materials i tecnològics i d'unes normes de procediment que els permetien ser autònomes. Al seu tom, cada departament tenia autonomia, dins de la seva unitat, en les funcions que li eren prbpies; el director de la unitat actuava, per tant, com a coordinador i supervisor.

La unitat de comandament, control i direcció dels Jocs era el Centre Principal d'Operacions (CPO), que estava en contacte permanent amb totes les unitats i en rebia informes, i que elevava reports al director d'Operacions i al conseller delegat. A més, cada nit es reunien tots els membres del CPO i es proposaven solucions als problemes que haguessin sorgit o s'emprenien accions resolutives.

Sota la responsabilitat del director general de Recursos, els equips d'administració, assessoria jurídica, personal i comercial es van mantenir com a serveis de continuïtat del COOB'92, com també el personal que 'preparava els Jocs Paralímpics que s'havien de celebrar el mes de setembre. Per la seva banda, el conseller delegat es va dotar d'un *staff* per als assumptes de protocol, seguretat, comunicació i imatge.

A mesura que acabaven les proves a cada unitat de competició, se n'iniciava el desmanteliament. Era una operació nova, de gran envergadura, destinada a garantir que el COOB'92, les empreses col·laboradores i els proveïdors retiressin el material que hi havien aportat per a la competició. Igualment, després de la clausura dels Jocs, es van haver de desmantellar les unitats residencials, de serveis i de suport.

1, 2, 3, i 5
Tot i que els Jocs van començar el 25 de juliol amb la cerimònia d'inauguració, on té lloc la tradicional desfilada dels esportistes (1) i l'encesa del peberter (3), i que es van acabar el 9 d'agost amb la cerimònia de clausura (2), el COOB'92 ja havia iniciat el desplegament territorial, en alguns casos, dos mesos abans.

1

3

5

2

4

4, 6, 7 i 8
***Durant** e h Jocs van funcionar **quaranta-tres** unitats de **competició,** on **es** va desenvoluparla totalitat **del programa** oficial i de **demostració. L'Estadi Olímpic** (4) va ser un **dels** punts **neuràlgics.** En tota **les** unitats, el personal de **l'Equip'92** va atendre **les** necessitatsdel **públic** (7) i **dels** esportistes (6, 8 i 9).*

El desmantellament de les unitats va ser una operació centralitzada, en la qual van intervenir directament les divisions de Construccions, de Tecnologia i de Logistica. La direcció de cada unitat assumia la responsabilitat del seu desmantellament, controlat pel respectiu departament de gestió de materials.

El Pla Director

La guia que incloïa totes les tasques que el COOB'92 havia de realitzar en cada moment, i l'instrument en qui?es basava la direcció per controlar-ne el compliment, era el Pla Director. Des que, a l'abril del 1988, se'n va fer la definició inicial, el Pla Director va experimentar cinc revisions: dues el 1989 (juny i desembre), dues el 1990 (també juny i desembre) i una al desembre del 1991. En termes generals, per tant, la vigència de cada versió del Pla va ser semestral; se'n va realitzar una edició impresa i relligada en tots els casos, excepte l'última revisió. Per tant, el seguiment quinzenal del Pla durant el primer semestre del 1992 es va fer per mitjà de llistats d'ordinador.

Evolució i estructura

En la primera versió els 315 projectes de l'organització dels Jocs estaven agrupats en onze grans objectius: organitzar les competicions esportives; celebrar les cerimbnies olímpiques; realitzar l'Olimpíada Cultural; assegurar la cobertura informativa; disposar de les instal·lacions; disposar dels mitjans tècnics i tecnolbgics; prestar els serveis; organitzar la seguretat; donar la imatge dels Jocs Olímpics i de la ciutat organitzadora; obtenir el finançament, i disposar de l'estructura de suport.

A partir de la segona versió (desembre del 1988), els onze grans objectius, doncs, es van desglossar en un seguit de programes monogràfics, coordinats cada un per un responsable. Al seu torn, per a cada projecte se n'especificaven les seves fites (unes 3.000 en conjunt). Dels 32 programes i 307 projectes del 1988, es va passar, el 1991, en la sisena versió del Pla Director, a 37 programes i 441 projectes. Cada programa contenia la descripció corresponent i l'estat d'execució, en qui?es

6

7

8

9

Les principals fites del Pla Director

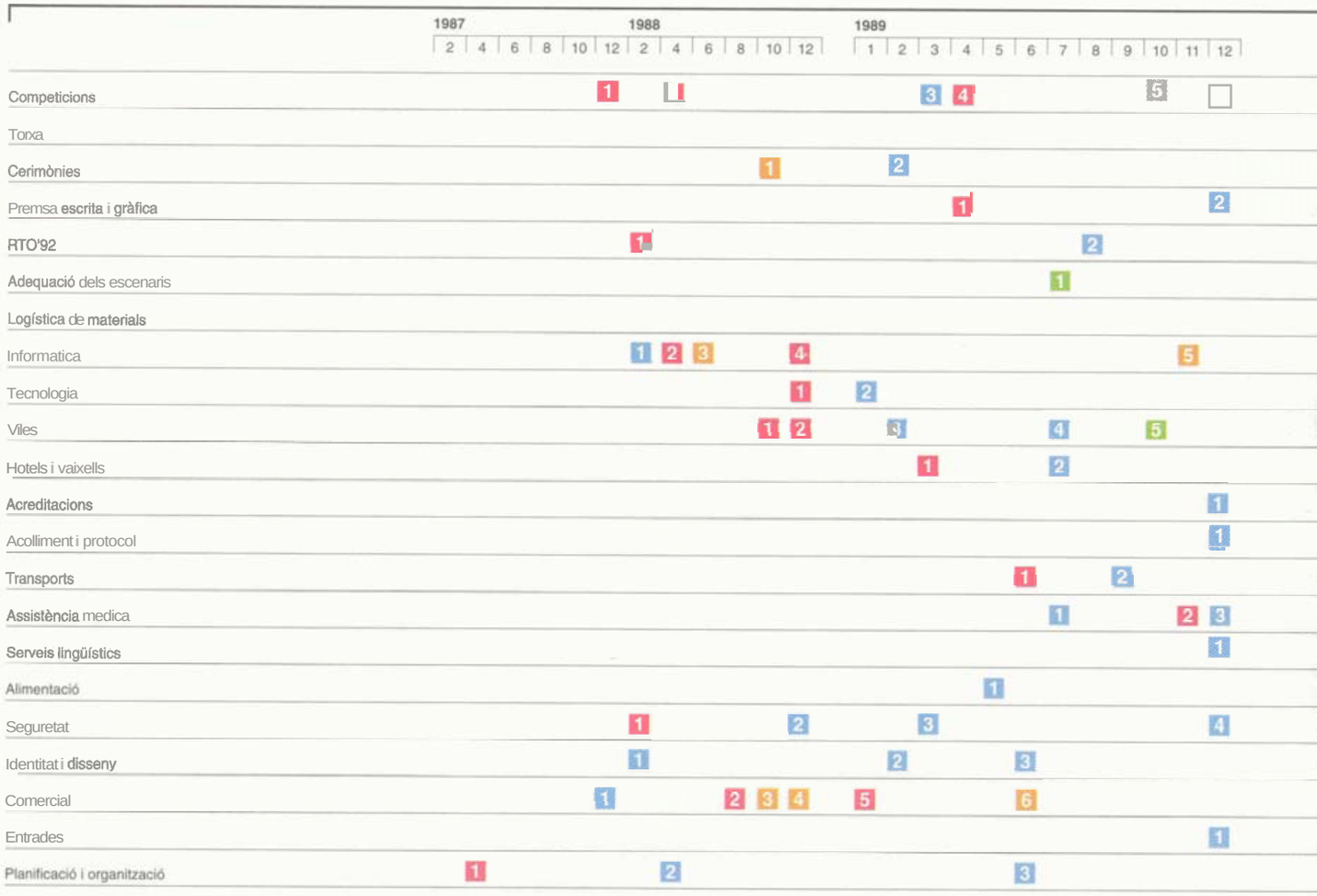

- Projectes i estudis
- Acords, convenis i comissions
- Recursos humans i formació
- Construccions i instal·lacions
- Operació
- Competicions'91
- Operació Jocs

Competicions

1 Comissió esportiva
2 Comissions tècnico-esportives
3 Proposta inicial de calendari de les competicions
4 Esports de demostració
5 Incorporació dels tècnics esportius
6 Calendari i horari de les competicions
7 Inici formació d'àrbitres
8 Projectes esportius
9 Llibrets explicatius
10 Inscripcions per nombre
11 Inscripcions per nom

Torxa

1 Estudi preliminar dei recorregut
2 Disseny de la torxa i el pebeter
3 Acord amb el comitè olímpic grec per a l'encesa de la Rama
4 Itinerari definitiu
5 Inici del recorregut de la tona

Cerimònies

1 Participació de la cerimònia de clausura de Seül'88
2 Avantprojecte d'inauguració i clausura
3 Projecte d'inauguració i clausura
4 Projecte de proclamació de vencedors
5 Inici d'assaigs de les cerimònies d'inauguració i clausura
6 Selecció de personal per al lliurament de medalles

Premsa escrita i gràfica

1 Conveni amb la Fira de Barcelona
2 Projecte de tardes del CPP
3 Projecte de fotografia
4 Projecte del CPP
5 Selecció i formació del personal dels centres de premsa
6 Fi de reserva d'espais i serveis
7 Selecció del personal del CPP
8 Inicici del condicionament del CPP

RTO'92

1 Creació de la RTO'92
2 Planificació dels serveis i de les instal lacions
3 Reserva de freqüències
4 Inici del pla de formació
5 Projecte del CIRTV
6 Inici instal laci4 del CIRTV
7 Fi instal lació del CIRTY

Adequació dels escenaris

1 Fi construcció de l'Estadi Olímpic
2 Fi construcció del Palau Sant Jordi
3 Requeriments de condicionament definits
4 Contractes marc de subministrament i muntatge
5 Condicionament de les Competicions'91
6 Projectes de condicionament olímpic
7 Inici dels condicionaments

Logística de materials

1 Avantprojecte de logística de materials
2 Projecte de logística de materials
3 Criteris generals dels uniformes
4 Acords amb la Direcció General de Duanes
5 Manual d'operacions d'emmagatzematge i distribució
6 Inla producció dels uniformes

Informàtica

1 Revisió del BIT'92
2 Assignació dels *hardware* a IBM
3 Ofimàtica operativa
4 Assignació dels projectes de *software*
5 Operatius els sistemes informàtics de gestió empresarial
6 Projecte del centre de Càlcul dels Jocs
7 Inici del disseny del SIR
8 Projecte Alcatel operatiu
9 Posada en marxa del primer ordinador IBM (CSA)
10 Inici formació tècnics de resultats
11 Posada en marxa del CIOT

Tecnologia

1 Adjudicació del projecte de telecomunicacions a Telefónica
2 Inici del desenvolupament projectes tecnològics
3 Comissió Assessora de Ràdiocomunicacions
4 Projecte d'arquitectura de telecomunicacions
5 Adjudicació de subministraments tecnològics
6 Projectes de so
7 Projectes de telecomunicacions
8 Instal lació dels sistemes de so
9 Implantació xarxa telefonia olímpica

Viles

1 Decisió Viles dels Mitjans de Comunicació
2 Conveni amb VOSA
3 Avantprojecte edificació Vila Olímpica
4 Avantprojecte organització Vils Olímpica
5 Inici construcció Vila Olímpica
6 Assignació d'espais Vila Olímpica
7 Conveni cessió CIJ
8 Projecte de condicionament Vila Olímpica
9 Pla d'operació Viles
10 Manual d'operació CIJ
11 Inici condicionament Viles

Hotels i vaixells

1 Contracte de blocatge de places hoteleres

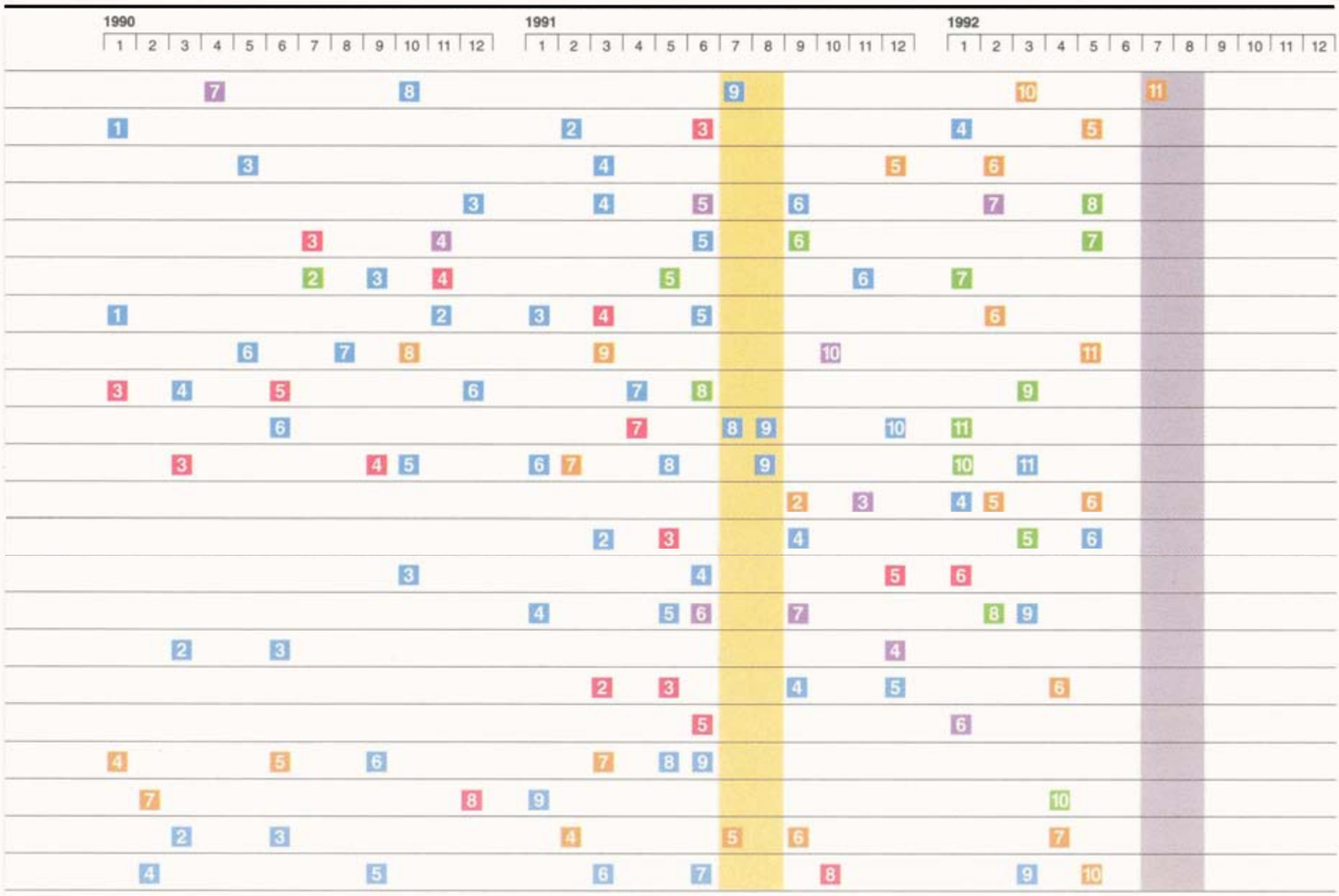

2 Pla de nous hotels
3 Conveni COOB'92-Port Autònom de Barcelona
4 Assignació allotjament a la Família Olímpica
5 Estudi requeriments Port Autònom de Barcelona
6 Projecte condicionament del PAB
7 Inici facturació allotjament
8 Model de gestió hotels
9 Manual d'operacions Port Autònom de Barcelona
10 Inici obres de condicionament del PAB
11 Manual d'operacions hotels

Acreditacions

1 Projecte d'acreditacions
2 Inici període d'inscripcions
3 Inici formació del personal
4 Manual d'operacions d'acreditacions
5 Inici acreditacions Equip'92
6 Fi període d'inscripcions

Acolliment i protocol

1 Avantprojecte d'acolliment
2 Projecte d'acolliment
3 Grup de treball de protocol
4 Projecte de condicionament de l'aeroport
5 Inici del condicionament de l'aeroport
6 Pla d'arribades a l'aeroport

1 Contracte amb SEAT per al subministrament del parc de vehicles
2 Avantprojecte de transports
3 Projecte de transports
4 Pla estratègic de mobilitat
5 Contractació de vehicles i serveis no esponsoritzats
6 Convenis amb ajuntaments

Assistència mèdica

1 Pla d'Assistència Sanitària Olímpica (PASO)
2 Conveni amb el laboratori per al control del dopatge
3 Projecte de salut pública
4 Projecte del Centre Mèdic Coordinador
5 Manuals de procediments
6 Selecció dels directors mèdics
7 Inici de la formació
8 Fi obres del laboratori del control del dopatge
9 PNO dels serveis mèdics

Serveis lingüístics

1 Projecte d'interpretació
2 Projecte d'anunciadors
3 Projecte de traducció durant els Jocs
4 Contractació de personal

Alimentació

1 Avantprojecte d'alimentació
2 Contractació dels concessionaris
3 Aprovació de menús
4 Pla general d'operació
5 Projecte d'aprovisionament
6 Proves dels equips

Seguretat

1 Gabinet tècnic de seguretat
2 Projecte de seguretat dels Jocs
3 Pla de seguretat interna
4 Pla general de control d'accessos
5 Acords amb empreses de seguretat
6 Inka formació del personal

Identitat i disseny

1 Disseny del logotip i de la mascota
2 Normes d'ús del materials promocional
3 Projecte d'identitat corporativa
4 Inici del recorregut de l'exposició itinerant
5 Cartells oficials dels Jocs
6 Manual d'identitat corporativa
7 Inauguració de l'exposició permanent
8 Disseny deis uniformes
9 Normativa de senyalització

Comercial

1 Pla comercial
2 Programa de patrocini mundial TOP-92
3 Primera emissió de segells
4 Primera e m 4 de medalles
5 Adjudicació dels drets de televisió a la cadena NBC
6 Primer sorteig de loteria
7 Primera emissió de monedes
8 Fi negociacions amb televisions, patrocinadors i agents comercials
9 Projecte del Centre d'Hospitalitat per als Patrocinadors
10 Inici construcció del Centre d'Hospitalitat

Entrades

1 Avantprojecte
2 Projecte
3 Pla de Màrqueting
4 Inici de reserves (1a fase)
5 Sorteig de reserves amb sobredemanda
6 Inici de reserves (2a fase)
7 Inici de les vendes i la distribució

Planificació i organització

1 Constitució del COOB'92
2 Ple Director (1a revisió)
3 Pla de Competicions'91
4 Estratègia organitzativa general dels Jocs
5 Catàleg de llocs de treball tipus
6 Pla Normatiu d'Operacions (PNO)
7 Projecte organitzatiu del CPO
8 Nomenament dels directors de les unitats territorials
9 Plans Territorials d'Operacions (PTO)
10 Inici ocupació de las unitats territorials

Els projectes del Pia Director per programes (situació al setembre del 1990)

Programes	Total	P	A	F	C	O
Organització de les competicions	35	–	1	30	–	4
Torxa olímpica	1	–	1	–	–	–
Cerimònies i congressos	7	–	3	3	1	–
Premsa escrita i gràfica	7	–	1	5	1	–
Producció del senyal internacional (RTO'92)	7	–	7	–	–	–
Suport tècnic (RTO'92)	5	–	2	3	–	–
Informació (RTO'92)	3	2	–	1	–	–
Serveis interns (RTO'92)	3	1	2	–	–	–
Selecció i formació professionals (RTO'92)	1	–	1	–	–	–
Booking (RTO'92)	2	–	1	1	–	–
Instal·lacions de competició	44	–	–	44	–	–
Instal·lacions d'entrenament	51	–	–	51	–	–
Adequació d'entorns urbanístics	22	–	5	17	–	–
Noves construccions i adequacions	18	–	–	2	16	–
Telecomunicacions	9	–	1	7	1	–
Electrònica, vídeo i so	4	–	2	1	1	–
Informàtica i CIOT	11	–	3	7	1	–
Gestió de resultats	6	–	1	5	–	–
Acreditacions, acolliment i protocol	8	–	3	3	2	–
Viles	16	1	11	3	1	–
Allotjament	4	–	1	2	1	–
Informació	9	1	3	1	1	3
Transports	3	–	2	1	–	–
Assistència medica	6	–	–	3	3	–
Serveis lingüístics	4	–	1	1	1	1
Seguretat	8	–	1	5	1	1
Identitat i disseny	5	–	2	–	–	3
Promoció dels Jocs	6	–	–	–	–	6
Comercial	11	–	1	–	–	10
Entrades	2	–	–	1	1	–
Gestió administrativa i financera	9	1	1	–	1	6
Logística de materials	6	1	1	1	1	2
Ofimàtica i documentació	5	–	–	1	–	4
Recursos Humans	12	–	2	1	5	4
Organització i Planificació	9	–	1	2	–	6
Comprovació dels serveis a la Família Olímpica	6	–	5	1	–	–
Total	365	7	66	203	39	50
Distribució percentual		2%	18%	56%	11%	13%

P = Pendents d'iniciar avantprojecte

A = Avantprojecte finalitzat o en curs

F = Projecte finalitzat o en curs

C = En construcció (o preparant fase operativa)

O = En fase operativa

1
El Pla Director del COOB'92 incloïa tots els projectes que s'havien de realitzar amb vista a l'organització dels Jocs i em l'eina per controlar-ne el compliment. Estava estructurat en projectes i fites (uns 3.000 en total). A partir de la segona versió, els projectes es van agrupar en programes. Del Pla Director, se'n van fer sis versions, que es revisaven semestralment. Dels 32 programes i 307 projectes del 1988, el 1991, en la sisena versió, es va passar a 37 programes i 441 projectes.

detallaven les tasques més importants que ja s'havien acomplert i les que es preveien per al semestre següent.

En l'estructura formal del Pla Director, un capítol es destinava a recollir totes les fites significatives que s'havien d'assolir en el semestre següent. Un altre capítol feia referència a les funcions, és a dir als projectes que s'havien convertit ja en una activitat habitual o repetitiva (com va ser, ben aviat, el cas de les tasques administratives o comercials); en aquest capítol, hi constava, doncs, l'estat d'execució i la previsió de cada funció. Finalment, en uns capítols a part es tractaven els programes i projectes de RTO'92 i d'Olimpíada Cultural, i es recollien les gràfiques i les estadístiques relatives al conjunt del Pla.

Tota la informació del Pla Director estava informatitzada en una base de dades 4D, introduïda en un ordinador personal Apple. La divisió de planificació i Control actualitzava mensualment les dades, i a més, les divisions tenien la possibilitat de complementar la planificació global del COOB'92 amb fites pròpies de trebaii; així, gracies al control informàtic, el seguiment de les tasques de cada hrea era més fàcil i més exacte.

Revisió i seguiment

Les revisions semestrals del Pla Director servien per fer balanç dels objectius aconseguits en el període anterior, i per reestructurar i ajustar els projectes i els programes a la situació del moment. Les esmenes als projectes les realitzaven els seus mateixos responsables, d'acord amb els criteris i els objectius fixats per la Comissió de Planificació. La revisió semestral del Pla se sotmetia immediatament a l'aprovació dels òrgans de govern del COOB'92, però el Consell d'Administració i la Comissió Permanent rebien un informe trimestral sobre l'estat d'execució de les fites que el Comitè de Direcció havia qualificat com a significatives del període.

La divisió de Planificació i Control rebia de cada responsable de projecte, a través dels membres de la Comissió de

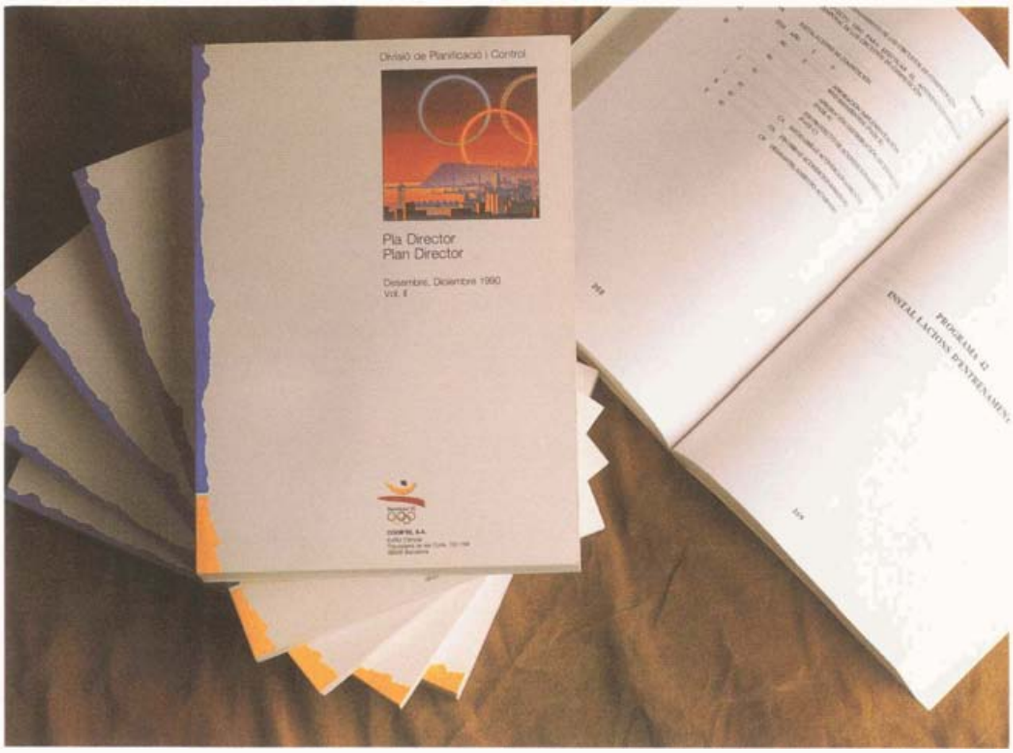

1

Planificació, un informe sobre les fites assolides i sobre els motius que poguessin haver impedit **l'assoliment** d'alguna fita, per a la qual es proposava un nou termini.

A més de les revisions semestrals, els informes **trimestrals i** el seguiment mensual, de vegades calia fer un estudi puntual sobre aspectes comuns a molts projectes. Aleshores, d'acord amb la codificació de les fites i sobre un llistat **d'ordinador**, es feien **anàlisis** de **coherència** dels aspectes **parcials** de projectes diversos que calia coordinar.

Finalment, les propostes de l'ordre del dia per a les reunions setmanals del **Comitè** de Direcció s'elaboraven, també, amb un horitzó d'uns quants mesos, d'acord amb el contingut del Pla Director.

L'Assessoria Jurídica

L'objectiu atípic del **COOB'92** com a empresa i la necessitat dels **òrgans** directius de disposar d'un assessorament legal abans de la presa de decisions van fer que, des d'un bon **començament, s'incorporés** un departament **d'Assessoria Jurídica** al Gabinet del conseller delegat.

L'activitat de **l'Assessoria Jurídica** va reflectir el dinamisme inherent a **l'organització** dels Jocs: va haver de preparar una gran quantitat de documents contractuals, va redactar nombrosos informes legals i es va encarregar de la protecció i de la defensa jurídica dels drets de propietat **intel·lectual** i industrial relatius a tots els **àmbits d'actuació** del **Comitè.** La peculiaritat excepcional d'aquestes actuacions va obligar a crear sistemes de treball i **d'organització** que es poguessin adaptar a la complexitat de les situacions que s'anaven presentant.

Documents contractuals

La preparació i la redacció dels documents contractuals que possibilitessin els acords necessaris **perquè** el **COOB'92** pogués desenvolupar la seva activitat van constituir un dels eixos centrals de **l'actuació** de **l'Assessoria Jurídica.** Entre

1
Entre el 1986 i el 1992, el *Departament* ***d'Assessoria Jurídica*** *va establir3.080* ***contractes sobre matèries*** *tan* ***diverses*** *com* ***l'obtenció*** *de* ***recursos, el patrocini,*** *les* ***llicències,*** *la* ***transmissió*** *de* ***drets de propietat intel·lectual, la cessió d'instal·lacions*** *esportives, com en el* ***cas*** *del* ***tennis*** *de la* ***Vall d'Hebron*** *(a* **la** fotografia*), etc*

1

el 1986 i el 1992, aquest departament va realitzar 3.080 contractes, sobre matèries tan diverses com la cessió d'instal·lacions, l'obtenció de recursos, el patrocini i les llicències, la transmissió de drets de propietat intel·lectual i industrial, etc.

A més, va haver d'elaborar un seguit de documents transaccionals de garantia, instrumentalització de les operacions financeres, distribució, convocatòria d'ofertes, pòlisses d'assegurança, reserva de places hoteleres, etc., que en alguns casos van tenir un caràcter d'excepcionalitat molt remarcable; per exemple, els documents necessaris per a garantir l'allotjament i altres serveis en els vaixells ancorats al Port Autònom de Barcelona van revestir una complexitat especial.

Cessió d'instal·lacions

Les instal·lacions en què es van celebrar els Jocs pertanyien a diverses entitats de dret públic o privat, amb les quals es van haver de subscriure convenis de cessió, de realització d'obres fixes, de condicionament olímpic i d'adequació de l'entorn. Aquests convenis incloïen també les condicions de devolució de la instal·lació al seu propietari, un cop acabades les competicions.

Obtenció de recursos

Per desenvolupar la seva tasca, totes les divisions del COOB'92 van haver d'adquirir productes i serveis relatius a activitats tan diverses com la instal·lació, l'emmagatzematge, la posada en marxa. el manteniment, l'assistència tècnica, el transport, la garantia o l'assegurança de béns i equipaments de tota mena. Per això, es van elaborar contractes de compra-venda, de subministrament i d'arrendament, en què tenien una importància especial les clàusules relatives a les penalitzacions per incompliment o retard.

Patrocini i llicència

En les seves diverses modalitats, els contractes de patrocini olímpic regulaven la col·laboració en l'organització dels Jocs d'empreses que, en canvi, obtenien el dret d'incorporar a la seva imatge els valors associats a l'olimpisme.

Evolució dels contractes signats

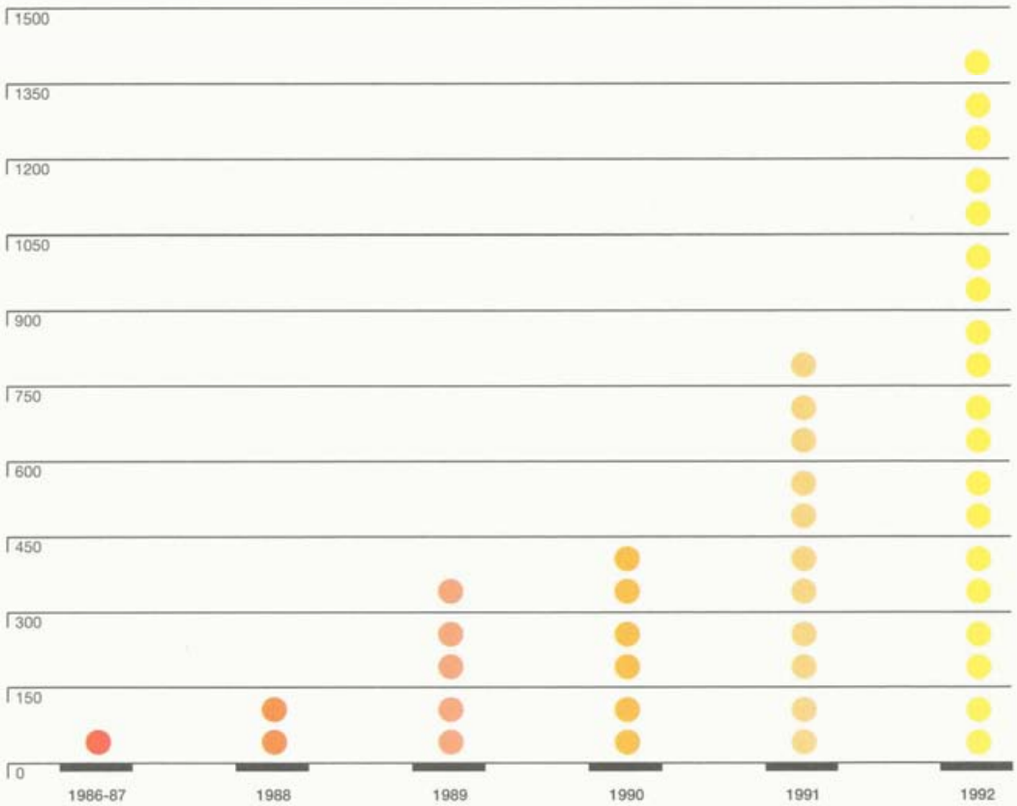

1

2

1 i 2
Per a les tasques inherents al desenvolupament dels Jocs, el COOB'92 va haver d'adquirir productes i equipaments de tota mena i va signar acords de compra-venda, de subministrament i d'arrendament amb diferents proveïdors —com en el cas de les llanxes per als mitjans de comunicació que seguien les proves de vela o la pantalla gegant al final del passeig de Marina, que permetia al públic assistent seguir més de prop la cerimònia de proclamació dels vencedors (1)—; també va signar contractes d'arrendament d'obres i prestació de serveis amb les empreses que havien de contribuir a la planificació i la preparació dels projectes, tant de realització d'obres noves com de condicionament o de remodelatge, com va ser el cas de la Piscina de Montjuïc (2).

Els contractes es diferenciaven, en primer lloc, per l'àmbit geogràfic del patrocini. El patrocini mundial es regulava pel programa TOP-2 —promogut pel COI i gestionat pel seu agent (ISL)—, i tenia una estructura contractual molt complexa, ja que inclofa un contracte-marcentre l'espbnsor i el COI i tres contractes més (entre l'espbnsor i el COOB'W, entre l'espbnsor i el comitè organitzador dels Jocs d'hivern d'Albertville i entre l'espbnsor i el Comitè Olímpic dels Estats Units). En el patrocini internacional i en el patrocini nacional, en canvi, es classificaven diversos graus de col·laboració segons l'aportació de les empreses i dels drets que obtenien en correspondència; així, es van establir les categories de soci col·laborador, patrocinador, proveïdor, llicenciatari i subministrador de material esportiu oficial.

Contractes de patrocini

En línies generals, els contractes de patrocini especificaven les obligacions del patrocinador amb relació al desenvolupament del patrocini amb relació a l'ús de les marques dels Jocs i amb relació a les obligacions econbmiques; a més, preveien les possibles responsabilitats en què pogués incórrer el patrocinador i prohibien expressament la cessió o la sublllicència del contracte a un tercer.

El COOB'92, per la seva banda, atorgava al patrocinador uns drets d'imatge, que inclofen l'ús dels emblemes dels Jocs amb relació amb la venda i la promoció dels productes del patrocinador, com també altres drets segons la categoria de patrocini; a més, es comprometia a no atorgar drets comercials o publicitaris per a altres productes semblants o competitius amb els del patrocinador. D'altra banda, les parts se sotmetien a la Carta Olímpica i als seus textos d'aplicació, i acceptaven una condició suspensiva del contracte, que el condicionava a la seva aprovació posterior pel COI.

Contractes de llicència

Els contractes de llicència inclofen la cessió pel COOB'92 dels drets de l'emblema i la mascota de Barcelona'92 per a la comercialització de determinats productes o articles promocionals. El llicenciatari s'obligava, en contrapartida, a satisfer un percentatge sobre la facturació neta i una quantitat en concepte de mínim garantit. Aquests contractes, per tant, regulaven especialment els aspectes relatius al control de les vendes, la durada del contracte, els procediments en cas d'infracció, responsabilitat i indemnitzacions, etc.

Transmissió de drets

La regulació de la cessió dels drets de reproducció, distribució i comunicació pública de les obres (fonogràfiques, hudio-visuals, literàries, musicals, pictbriques, fotogràfiques, en programes informàtics) que tenien una explotació atípica, destinada a difondre el coneixement dels Jocs mitjançant els seus símbols representatius, va ser objecte de nombrosos contractes.

En aquest sentit, el cas més complex va ser el dels contractes relatius a l'adquisició dels drets de televisió, que implicaven tres parts: el COI --que, com a propietari dels Jocs, atorgava aquests drets, per a un territori, a una cadena determinada—, les cadenes de televisi6 i el COOB'92, que era consultat abans de la signatura dels contractes i que es responsabilitzava de satisfer els requeriments tècnics necessaris per a la transmissió.

Protecció de drets

Tant la Carta Olímpica com el Contracte de Lausana obligaven el COOB'92 a protegir els drets de propietat intel·lectual i industrial -corresponents al COI— sobre els símbols olímpics. Per assegurar a tot el món aquesta protecció, i la de les altres obres representatives dels Jocs i de l'olimpisme, l'Assessoria Jurídica va efectuar tots els registres necessaris i va contribuir a l'elaboració dels manuals necessaris per realitzar les indispensables campanyes de prevenció i repressió d'infraccions.

Informes i consultes

El dret d'informació, el dret comunitari, el dret de competència i el dret esportiu afectaven en molts moments l'actuació de les diverses divisions del COOB'W, que necessitaven informes específics per assegurar la convenikncia de determinades línies d'actuació. D'altra banda, el complex marc jurídic del COOB'92 feia que, de vegades, calgués realitzar consultes abans que els òrgans de direcció prenguessin determinades decisions. Una altra gran hrea d'actuació de l'Assessoria Jurídica va consistir, doncs, en la redacció d'informes i l'evacuació de consultes sobre els aspectes més diversos.

3. Els recursos econòmics

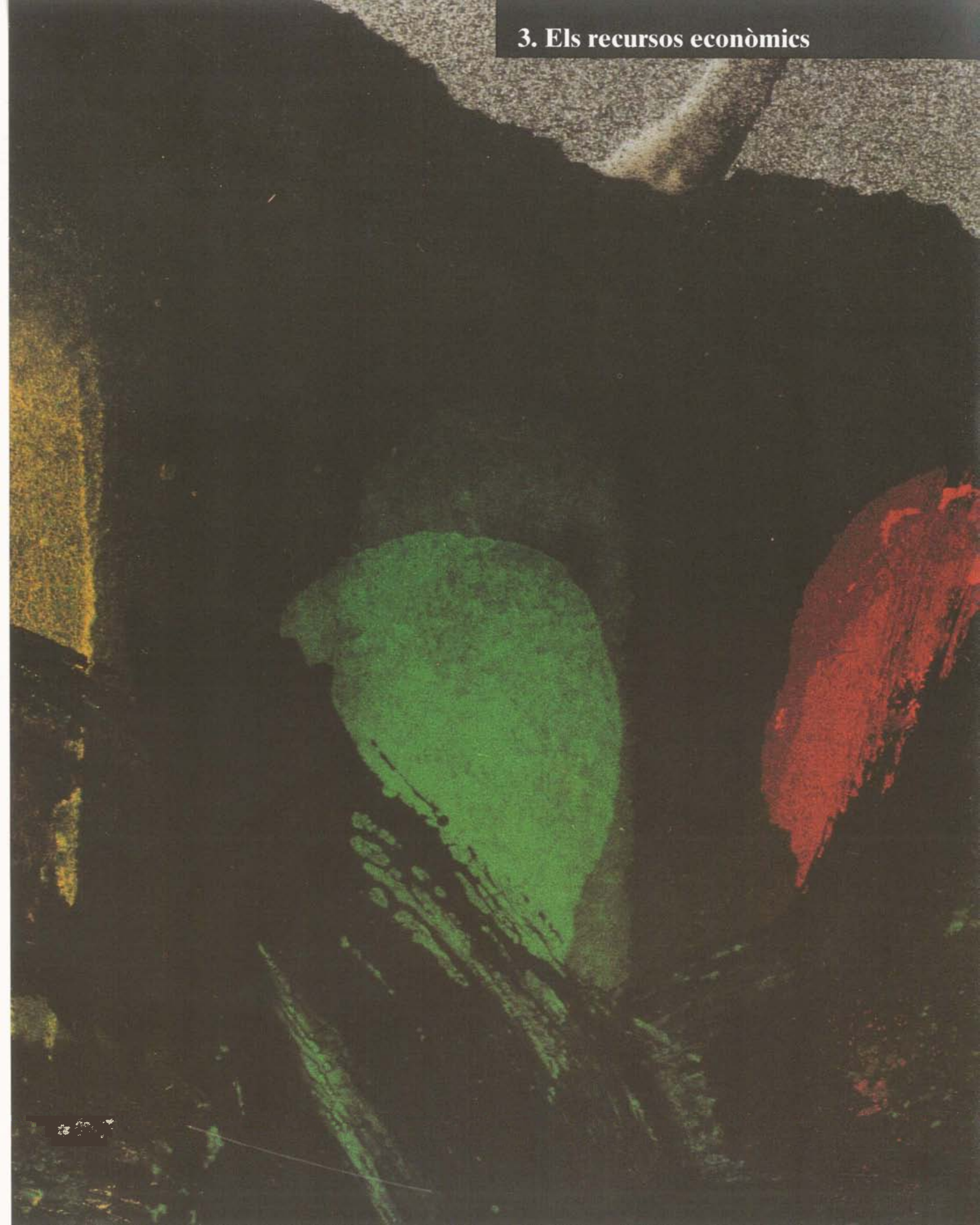

1
Els Jocs de Barcelona van actuar de catalitzador per a dinamitzar i acabar actuacions urbanístiques llargament postergades, com la façana marítima del Poblenou, on es va localitzar la Vila Olímpica i es va construir un nou port esportiu, que va acollir les embarcacions participants en la competició olímpica de vela

2
El Palau d'Esports de Granollers, una de les noves instal·lacions esportives construïdes amb motiu dels Jocs, va ser finançada per l'Ajuntament de la ciutat, la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i el COOB'92.

El pressupost del COOB'92

Del *Dossier de Candidatura* al pressupost final

El *Dossier de Candidatura* de Barcelona, lliurat al COI al març del 1986, presentava un pressupost d'ingressos i despeses en metàl·lic per a l'organització dels Jocs de 106.721 milions, en pessetes de l'any 1985. Aquest import va ser, a més, el punt de referència que en el Protocol Econòmic de constitució del COOB'92 es va fixar com a límit màxim de despesa, actualitzat amb la taxa anual d'inflació.

D'acord amb aquests criteris, el pressupost en metàl·lic del COOB 92 no podia ser superior a 153.920 milions de pessetes de i'any 1992. Segons el balanç de situació a 10 de juliol de 1993, i la liquidació presentada i aprovada el 25 de juliol de 1993 per l'Assemblea General del COOB'92 i la Junta General d'Accionistes del COOB'92, S.A., les despeses van assolir la xifra de 152.788 milions de pessetes – é s a dir, per sota de les dotacions màximes fixades en el Protocol Econòmic— i es van aconseguir uns ingressos de 153.146 milions de pessetes. Això va permetre obtenir un resultat econòmic positiu de 358 milions de pessetes.

D'altra banda, les aportacions en béns i serveis de les empreses que van col·laborar amb l'organització del Jocs de Barcelona ––que, en contrapartida, podien usar els símbols del COOB'92 en les seves campanyes comercials— van ser de 42.448 milions de pessetes, molt superiors als 11.000 milions que s'havien previst en el *Dossier de Candidatura*.

L'equilibri pressupostari

Els objectius d'ingressos i despeses del COOB'92 es van fixar en el pressupost global per al període 1987-1993, aprovat pel Consell d'Administració a l'abril del 1989.

El Pressupost del COOB'92 i el Dossier de Candidatura (en milions de pessetes)

	Dossier de Candidatura	Pressupostos aprovats pels òrgans de govern				Liquidació
		1989	1990	1991	1992	
Límit *Dossier* de Candidatura *	106.721	127.907	136.733	145.757	153.920	
Pressupost global COOB'92 (1987-1993) **		127.349	131.922	136.882	144.570	152.788

(*) Actualització segons la iaxa d'inflació anual acumulativa ei 31 de desembre dels exercicis 86, 87, 88, 89, 90 i 91.
(**) A partir de la nominació de Barcelona. es va iniciar un procés de reelaboració del pressupost dei COOB'92 a partir del *Dossier de* Candidatura, que va concloure amb l'aprovació, a l'abril dei 1989, del pressuposi global 1987-1993.

2

L'objectiu principal era la consecució d'un equilibri pressupostari entre els ingressos i les despeses. Aquest principi es va concretar en l'obligació de no gastar més del que els ingressos disponibles permetessin, i d'organitzar els Jocs amb els recursos que s'aconseguissin.

Per assolir aquest objectiu, va caldre identificar el control de la despesa com un dels objectius prioritaris de l'organització i fer un seguiment permanent dels compromisos d'ingressos i despeses. A més, cada any es revisava el pressupost global. Cada revisió era auditada per consultors externs, que donaven la seva opinió sobre la coherència entre les hipòtesis pressupostàries i els compromisos d'ingrés i de despesa, mitjançant l'anàlisi encreuada dels estats comptables i pressupostaris.

El pressupost com a instrument de direcció i control per objectius

El punt de partida per a l'elaboració del pressupost i per al control posterior va ser la identificació dels centres de responsabilitat. Aquests es van fer coincidir amb els projectes inclosos en el Pla Director del COOB'92. El pressupost de cada projecte va ser el factor d'homogeneïtzació que va possibilitar la definició de les prioritats de control i el seguiment en paral·lel de les activitats i les dotacions econbmiques. En conseqüència, els projectes --centres responsables del compliment dels objectius— van actuar com a marc d'avaluació i seguiment pressupostari.

El pressupost, doncs, s'adequava al Pla Director del Jocs, i s'elaborava i es revisava sistemàticament sobre la base del contingut i la divisió en períodes de les tasques pròpies de cada projecte. Els responsables del projecte feien la valoració econòmica a partir dels costos previstos des de la seva creació fins a la finalització.

A mesura que s'avançava en la definició dels projectes, se'n podien millorar les previsions econbmiques. Així, cada revisió

Evolució del pressupost global del COOB'92 per conceptes econòmics (en milions de pessetes)

	Pressupostos aprovats pels òrgans de govern				
	1989	1990	1991	1992	Liquidació
Ingressos					
Ingressos propis	122.980	130.770	126.352	132.408	147.151
Patrocinadors	66.241	67.137	55.100	54.906	58.152
Llicències	2.712	4.908	4.922	1.549	1.534
Drets de RTV	42.608	44.860	46.094	50.758	54.164
Entrades	7.012	8.050	11.100	11.298	9.454
Allotjament	1.907	3.200	4.176	4.342	8.866
Prestació de serveis	2.500	2.615	4.960	9.555	14.981
Participacions i col·leccions	35215	38.147	40.826	44.363	46.349
Venda d'actius	900	1.300	2.300	2.775	2.094
Total ingressos	159.095	170.217	169.478	179.546	195.594
Despeses					
Personal	16.017	20.214	23.708	22.820	21.919
Serveis	66.924	72.574	70.362	75.025	97.412
Material	6.981	9.211	8.702	7.480	9.974
Inversions	68.687	67.867	66.393	73.898	65.931
Total despeses	158.609	169.866	169.165	179.223	195.236
Aportacions en espècie	31.259	37.944	32283	34.654	42.448
Total despeses netes	127.349	131422	138.882	144.570	152.788

del pressupost incorporava un coneixement **més** profund de les dimensions del projecte i dels serveis que calia proporcionar durant els Jocs, com **també** dels costos, i alhora tenia en compte els contractes adjudicats. Els ingressos, com les despeses, també eren revisats amb els responsables de cada projecte per adequar les previsions a les informacions més recents i als acords signats.

En el moment de revisar els pressupostos, els ingressos i les despeses eren analitzades pel Departament de Gestió **Pressupostària**, tant en termes corrents com en magnituds constants, a fi de comprovar-ne la **coherència** global i preveure els efectes de la inflació del període 1987-1992.

L'estructura i les característiques del pressupost

Els ingressos

Els ingressos generats per a **l'organització** dels Jocs nodrien una caixa comuna que servia per al **finançament** de la totalitat de les despeses **necessàries**. El pressupost d'ingressos es presentava classificat per conceptes o fonts de recursos, que **s'agrupaven** en dos blocs: ingressos propis, **d'una** banda, i participacions i **col·leccions**, de l'altra.

Componien els ingressos propis els ingressos procedents de les empreses patrocinadores del Jocs i els derivats de la venda dels drets de retransmissió dels Jocs, de la venda d'entrades i dels serveis facilitats a la **Família** Olímpica. En el bloc de participacions i **col·leccions**, s'aplegaven els ingressos proporcionats per les emissions olímpiques de segells, monedes i medalles, la participació en loteries i travesses i les **transferències**

El pressupost per programes i per unitats orgàniques

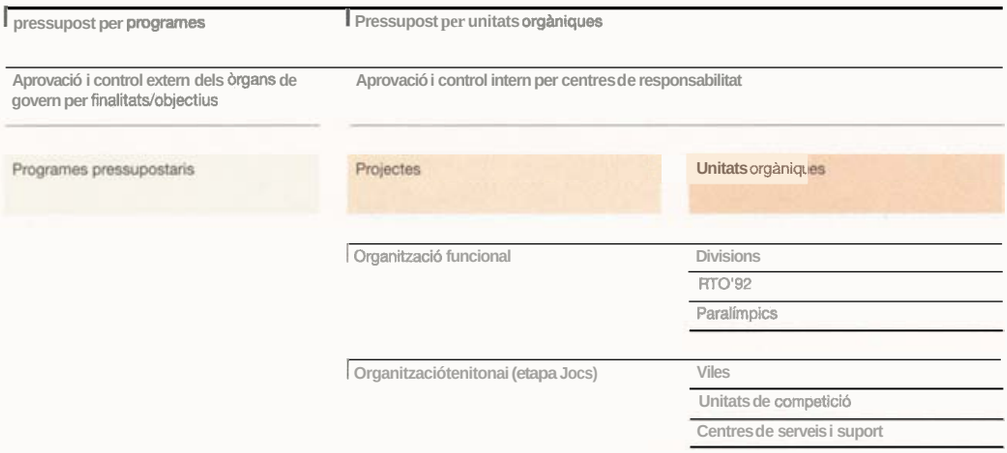

procedents de l'Estat i d'altres institucions, com la CEE.

Les despeses

Les despeses, imputades per projectes, es classificaven per categories econbmiques: es feia una distinció entre despeses de personal, contractació de serveis, compres de materials i inversions.

Les característiques del projecte olímpic aconsellaven donar prioritat a la contractació de serveis abans que a la contractació de personal, i a la cessió o al lloguer de materials i actius abans que a les compres d'aquests. Així, les despeses de personal van representar 1'11 % del total i la compra de materials, el 5 %, mentre que a la contractació de serveis es va dedicar el 50 % del pressupost.

Les despeses assignades per projectes s'agrupaven segons les finalitats o els programes, com també segons i'estructura organitzativa del COOB'92.

En el primer cas —és a dir, per finalitats o programes—, l'agrupació s'utilitzava bàsicament en les presentacions que es feien als brgans de govern del COOB'92. Permetia fer el control extern del compliment i del grau d'avançament dels objectius fixats sobre una estructura que quedava estable des de l'inici fins a i'acabament del projecte olímpic, amb independència dels canvis organitzatius que hi pogués haver al si del COOB'92.

Per contra, en el segon cas —és a dir, per divisions o responsables—, l'agrupació facilitava el control intern i variava amb l'evolució interna del COOB'92, segons els diferents organigrames i les diferents atribucions de responsabilitats.

Les aportacions de les empreses

El COOB'92 va incloure en el pressupost i en la comptabilitat les aportacions de béns i serveis que van facilitar les empreses col·laboradores com a contrapartida dels drets d'imatge. El valor econòmic

1
Les despeses imputables al projecte de material esportiu dels Jocs van ser gestionades per la Divisi6 de Logística Esportiva dependent de la Direcció General d'Esports i formava part del programa anomenat Organització de les Competicions.

2
Les aportacions de les empreses col·laboradores en béns i serveis es van incloure en els projectes corresponents del pressupost del COOB'92. Aquest era ei cas de les empreses proveïdores del software de gestió capmarial (Càlcul i Gesti, de gestió operativa (Sema Group), d'informació de resultats (EDS) i d'informació a la Família Olímpica (Eritel).

1

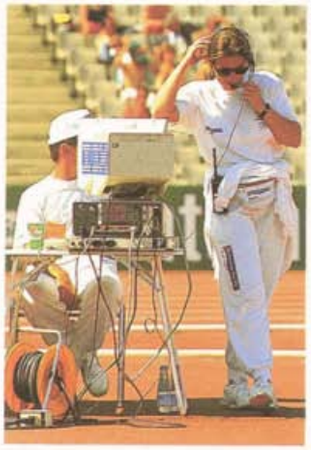
2

Cobrament dels ingressos acordats en dòlars

Cobraments no assegurats

Cobraments assegurats i cotització corresponent

Cotització del dòlar

d'aquestes aportacions s'incorporava ab projectes corresponents a fi d'avaluar el cost total de cada actuació. Dels ingressos totals procedents del programa de patrocini, el 33 % va ser en metàl·lic i el 67 % restant, en espbcie.

La inflació i el tipus de canvi

Dos factors fonamentals van influir en el desenvolupament econbmic i financer del COOB'92: la inflació i el tipus de canvi.

Pel que fa a la inflació, el model pressupostari va preveure l'evolució que podien generar les oscil·lacions dels preus en els costos finals de cada projecte, ja que es treballava amb un pressupost únic per al període 1987-1993. A més, molts dels ingressos contractats els anys 1988 i 1989 s'havien de cobrar durant l'any 1992, amb una pbrdua del seu valor real per causa de la inflació. La importància d'aquest factor durant l'etapa de preparació del Jocs queda reflectida clarament en el fet que l'increment de preus acumulat entre el 1986 i el 1992 va ser del 45 %.

Amb relació al tipus de canvi, i atès que els ingressos acordats en dblars van ser més del 40 % dels ingressos en metàl·lic —una part important dels quals corresponien a l'any 1992—, es va cobrir aquest risc amb operacions de futurs financers (*forward*). Amb aquesta operació s'assegurava l'import en pessetes que s'havia de cobrar i no s'estava supeditat a les oscil·lacions que pogués tenir la divisa espanyola amb relació al dblar. Així, el tipus de canvi mitjà dels cobraments del COOB'92 per al període 1987-1992 va ser de 119,4 pessetes per dblar, mentre que el tipus de canvi mitja per ai mateix període va ser de 105 pessetes per dblar. La diferència entre el canvi assegurat i el canvi real en les dates de cobrament hauria comportat, en el cas de no haver contractat les assegurances de risc de tipus de canvi, una pbrdua per al COOB'92 de 6.500 milions de pessetes.

Cobraments efectuats (en milions de dòlars)

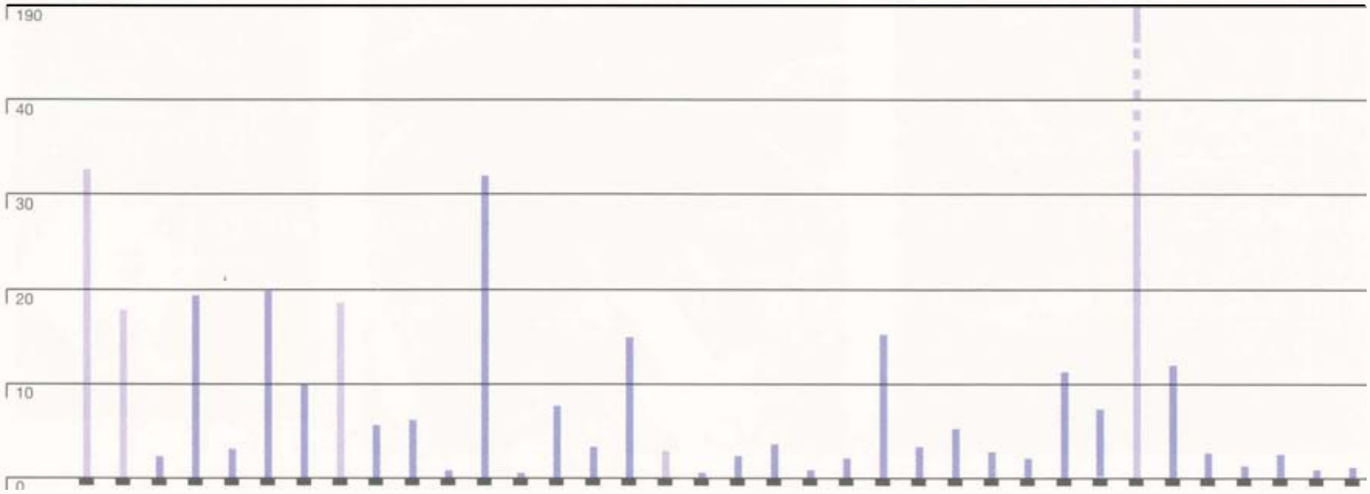

Cotització del dblar

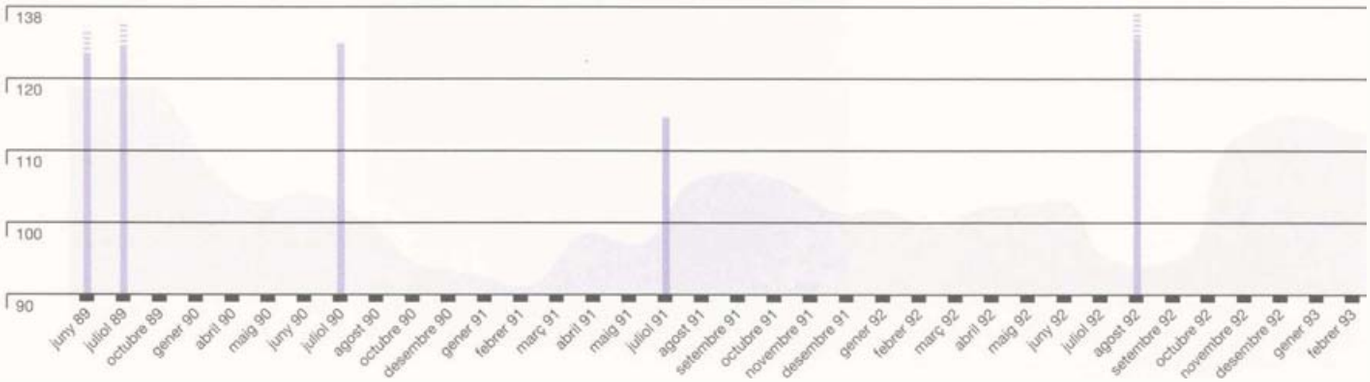

Per minimitzar els efectes d'aquests dos factors de risc —**la** inflació i el tipus de canvi— sempre que va ser possible es van anticipar els cobraments vinculats a contractes amb els patrocinadors, amb els *broadcasters* i amb altres clients.

La gestió econòmica i el control pressupostari

La gestió i el control per centres de responsabilitat

Els criteris de gestió i **d'anàlisi** de desviacions del pressupost van ser molt semblants a la direcció per objectius que s'utilitza a les empreses. Les dotacions **pressupostàries** per projectes i conceptes de cost no eren, doncs, **limitatives,** i les diferents propostes de despesa eren analitzades seguint els mateixos procediments, tant si estaven incloses en el pressupost com si no hi estaven, perb tenint en consideració els informes pressupostaris.

Les unitats **bàsiques** de gestió econbmica van ser els projectes, definits com a centres de responsabilitat **pressupostària** estable al llarg del període de vida del **COOB'92.** La seva agregació per nivells de responsabilitat, segons **l'organigrama** vigent en cada moment, va proporcionar a la direcció un instrument de control **econòmic** actualitzat permanentment.

Els criteris de gestió administrativa

La gestió econbmica del **COOB'92** es va basar en la distinció de dos **àmbits** d'actuació: les propostes i autoritzacions internes de despesa, **d'una** banda, i la contractació externa, de l'altra. La proposta de subministradors i la capacitat **d'autorització** i decisió sobre les despeses estava assignada de manera descentralitzada a diversos responsables

1, 2, 3 i 4
***Les unitats bàsiques de gestió econòmica** de **l'organització** olímpica **van** s a **els projectes. La capacitat d'autorització** de **despeses estava assignada als responsables directes de** cada **projecte.** El **condicionament** de l s unitats **de competició, entre elles l'Estadi Olímpic** (1), va s a **assumit per la Divisió** de **Construccions. L'alimentació dels diferents col·lectius,** un **dels** quals **era l'Equip'92 (2),** va ser **responsabilitat** de **la Divisió d'Alimentació.** El material **específic de RTO'92** em **inclòs** al **seu pressupost** (3). **El** material **de** comunicacions, com ara **els walkie-talkies,** va **ser competència** de la **Divisió** de **Telecomunicacions** (4).*

1

2

3

4

Nivells d'autorització de despesa (1987-1992)

directes del COOB'92. Els nivells d'autorització es van anar adequant a l'evolució de l'organització. Per contra, només tenien la facultat de contractació amb tercers quatre persones, amb diverses atribucions segons la quantitat econòmica: el director d'Administració i Finances, fins a 5 milions de pessetes; el director general adjunt de Recursos, fins a 10 milions; el director general de Recursos, fins a 100 milions, i finalment el conseller delegat, fins a 300 milions.

Per a les contractacions d'un import superior als 300 milions de pessetes, era preceptiva l'aprovació expressa del Consell d'Administració del COOB'92.

Un cop aprovats els pressupostos, revisats anualment, es procedia a la selecció entre els diferents proveïdors de serveis, subministraments i compres de materials, sempre a partir de la iniciativa dels centres responsables de la gestió.

Els projectes codificats pel Pla Director eren la referbncia a I'hora d'omplir les sol·licituds, imputar i autoritzar despeses, i revisar pressupostos. Els codis servien per identificar cada projecte en tots els passos de la gestió econbmica interna.

Es van definir tres mbduls de gestió administrativa, amb procediments específics per a cada cas: per a la gestió de personal, per a la contractació de béns i serveis, i per a les despeses de viatge i representació, a més del procediment específic definit per a la gestió de cobraments i pagaments.

El personal

Abans de l'inici de qualsevol procés de selecció de personal, calia que cada responsable fes la sol·licitud corresponent de cobertura de plaga; en la sol·licitud, s'havia d'indicar la denominació i la descripció del lloc que s'havia de cobrir, els requisits de capacitat desitjats, i si corresponia a un lloc ja considerat en el

Pressupost funcional per projectes		Concepte	Nivells d'autorització (apoderaments interns)			
			Fins a 1 M	Fins a 10 M	Fins a 100 M	Més de 100 M*
Fins al 1/1/92	Divisions	Contractació de béns i/o serveis	Directors	Subdir. generals o dir. grals. adjunts	Directors generals	Conseller delegat
	RTO'92		Director			
1er. semestre 1992	Divisions	Contractació de béns i/o serveis	Directors	Directors generals		Conseller delegat
	Ves residències		Directors			
	Vila Olímpica Barcelona		Director adjunt	Director	Directors generals	
	Condicionament		Director Divisió Construccions			
	RTO'92		Director			

(*) Per imports superiors a 300 milions de pessetes era preceptiva l'aprovació expressa del Consell d'Administració del COOB'92.

Pla de Recursos Humans o era una cobertura extraordinhria.

Aquesta sol·licitud, un cop signada pel director de divisió, havia de ser autoritzada pel director general corresponent, o bé pel Comitè de Direcció, quan es proposava la contractació de personal no previst en el Pla de Recursos Humans.

Aquest pla constitu'ia el document bhsic per al seguiment del pressupost de personal. Segons el tipus de contractació, el personal es classificava en tres grups: plantilla fixa (el personal incorporat fins al desembre del 1991), personal eventual i personal subcontractat per cobrir puntes de treball i de certes especialitats, com ara la seguretat i l'atenció de les visites.

La contractació de béns i serveis

La iniciativa del procés de contractació de béns i serveis corresponia al responsable de cada projecte, que havia d'obtenir tota la informació necessària i fer la proposta del prove'idor seleccionat.

Per dur a terme aquest procés, calia fer un informe tècnic que especifiqués les dades de la proposta i les principals característiques tècniques de l'enchrrec i de l'empresa seleccionada. En segon lloc, el Departament de Gestió Pressupostària, per a les propostes de més d'un milió de pessetes, feia un informe on figurava la imputació correcta del projecte i l'existència de crèdit disponible, a més de donar una opini6 sobre l'oportunitat i les condicions de la despesa proposada. Habitualment, per als contractes complexos es requerien els serveis de l'Assessoria Jurídica.

Un cop recollida la informació, els tècnics responsables estaven en disposició de sol·licitar l'autorització de la proposta a les persones designades d'acord amb la quantia d'aquesta, respectant la relació jeràrquica fixada i els apoderaments interns vigents.

1
Durant els anys 1990 i 1991 es van contractar els materials més crítics per a l'organització, com per exemple les grades provisionals del Tennis de la Vall d'Hebron, a partir d'estimacions globals i fixant els preus unitaris dels béns que calia subministrar.

2
Els terminals del sistema per a la distribució de resultats impresos (DOCUMENT) van ser cedits per Rank Xerox.

1

2

Els contractes marc

Durant els anys 1990 i, sobretot, 1991, es van contractar els serveis i els materials més importants per a l'organitzacib (tecnologia, construccions, material esportiu, serveis d'alimentació, transport, neteja, bugaderia, etc.) mitjançant contractes marc, que fixaven els preus unitaris i feien una estimació del volum total que calia contractar. Aquest mecanisme va permetre anticipar les compres, tancar acords de patrocini en espbcie i optimitzar les negociacions econbmiques, malgrat que no se sabia del tot quin era el nombre d'elements que serien necessaris finalment.

El control logístic

La gestió i la logística dels materials i els actius utilitzats per l'organització dels Jocs van ser responsabilitat del Departament de Logística de Materials, tal com s'explica en el volum 3 de la MEMÒRIA.

Les despeses de viatge i representació

Les despeses de viatge i representació del personal del COOB'92, tot i que eren poc importants en el conjunt del pressupost, van ser objecte d'una normativa específica de control i autorització.

Així, cap persona de l'organització no podia fer despeses per aquest concepte sense l'autorització del director de la divisió corresponent o el càrrec superior. A partir del 1991, els viatges internacionals havien de ser autoritzats pel Comitè de Direcció i, durant l'any 1992, es van suprimir, excepte en casos excepcionals.

La gestió de pagaments i cobraments

Com a element fonamental de la gestió administrativa, s'ha de destacar la centralització de la recepció, l'enregistrament i el pagament de factures en el Departament d'Administració del COOB'92. Abans de fer efectiu el

Evolució de les factures tramitades. (Total: 77.405)

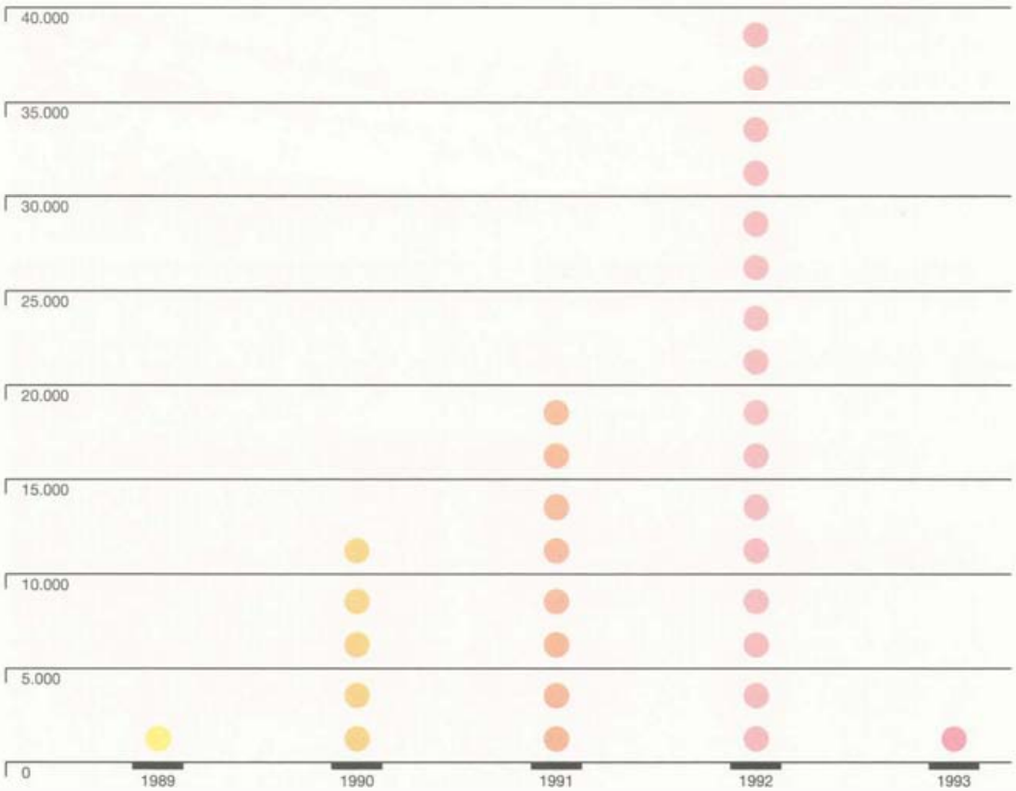

pagament, les factures havien de ser conformades pel responsable que n'havia autoritzat la proposta de despesa. El Departament d'Administració revisava que l'emissió de les factures fos correcta i comprovava l'existbncia d'una autorització prbvia. De les més de 100.000 factures tramitades al llarg de la vida del COOB'92, prop de 60.000 van correspondre a l'any 1992.

Quant a la gestió de tresoreria, s'optà per centralitzar-la completament, per la qual cosa es va establir un mecanisme de signatures mancomunades per als xecs i les transferbncies.

L'evolució de la programació i el control pressupostari

Els mecanismes de control pressupostari del COOB'92 van estar sotmesos a una pressió intensa, a causa de la diversitat dels projectes que s'havien de controlar i del ràpid creixement de l'organització.

Les despeses van créixer a un ritme exponencial: del 1987 al 1988, es va realitzar el 8 % del pressupost; el 1990, el 12 %; el 1991, el 22 %, i, finalment, el 1992 se'n va liquidar més del 58 %.

No cal dir que la programació i el control econòmic es van anar adaptant al creixement i als canvis organitzatius i d'activitat del COOB'92

La fase inicial: 1987-1988

En aquesta etapa, els ingressos reals van ser de 2.883 milions de pessetes, i es meritaren despeses per un import de 3.107 milions.

Durant els dos primers anys de funcionament del COOB'92, les prioritats de la Divisió d'Administració i Finances es van concretar en tres punts. En primer lloc, es va elaborar el pressupost del COOB'92, cosa que comportava una quantificació econòmica global i anual, d'acord amb els objectius i el calendari

1
El Pavelló de la Vall d'Hebron, en fase de construcció. Durant eis anys 1989 i 1990 una bona part de la despesa meritada corresponia als projectes constructius.

2
El 27 de novembre de 1989 va tenir lloc l'acte de col·locació de la primera pedra dels habitatges de Montigalà, que durant els Jocs serien ocupats per representants dels mitjans de comunicació.

1

2

definits pel Pla Director; al mateix temps, es van definir els criteris de revisió, de gestió i d'estructura formal del pressupost. En segon lloc, va caldre crear els procediments econbmico-administratius que havien de servir de suport al control i la gestió econbmica del COOB'92. I, en tercer lloc, es van dur a terme el disseny funcional i el *software* del Sistema d'Informació i Gestió Econòmica (SIGE), que integrava en un paquet informàtic únic els subsistemes de compres, control pressupostari, logística i magatzems, comptabilitat general i gestió financera i de tresoreria.

Durant aquesta fase, en qui: la gestió econbmica se centrava en aspectes organitzatius i de planificació, el control s'exercia des dels brgans competents de manera no formalitzada, atès el poc volum de les actuacions.

La fase de posada en funcionament: 1989-1990

Durant els anys d'arrencada dels principals projectes olímpics, la despesa meritada se situa en 34.682 milions de pessetes, un 18 % del total general. Aquesta despesa corresponia bàsicament als programes de construcció d'instal·lacions de competició, tecnologia, Olimpíada Cultural, imatge i gestió comercial.

Durant aquesta fase, la gestió i el control econòmic es van formalitzar plenament mitjançant l'anàlisi periòdica dels instruments de control disponibles, que ja disposaven de les dades proporcionades pel sistema d'informació econbmica del COOB'92.

Aquest control era de carhcter general, perquè d'aquesta manera es podia tenir una visió global del desenvolupament dels projectes, les unitats orgàniques i els programes del Pla Director i del pressupost.

Liquidacions anuals del pressupost de despeses (en milions de pessetes)

Programes	Imports meritats durant l'any					Liquidació
	1987-88	1989	1990	1991	1992-93	
Competicions	66	296	1.201	4.569	7.914	14.046
Cerimònies i actes culturals	690	1.557	1.099	2.191	3.516	9.053
Premsa i RTV	5	150	1.295	3.498	13.305	18.253
Instal·lacions i adequació d'entorns	442	3.211	7.235	14.780	20.197	45.865
Tecnologia	172	1.792	2.458	5.810	14.560	24.792
Serveis a la Família Olímpica	147	1.100	1.599	3.252	30.924	37.022
Seguretat	65	130	263	715	3.498	4.671
Imatge	238	841	1.988	1.888	2.983	7.983
Gestió comercial	180	1.343	1.881	2.798	4.479	10.681
Estructura de suport	1.102	1.660	3.583	4.005	12.565	22.915
Total despeses	3.107	12.080	22.602	43.506	113.941	195.236

Addicionalment, el control específic de cada proposta de despesa es fonamentava en eis informes elaborats pel Departament de Gestió Pressuposthria, preceptiu per a totes les despeses superiors a un milió de pessetes, que situaven la repercussió de la despesa proposada en el marc del pressupost aprovat vigent en cada moment i amb referhncia a la consecució final de l'equilibri entre despeses i ingressos.

Durant aquesta fase, es va dedicar una atenció especial, en correspondhncia amb les prioritats fixades per a aquest període, al seguiment específic de l'evolució de les obres olímpiques. Aquest seguiment es va fer considerant el grau **d'avançament** de les obres de les **instal·lacions** esportives, l'execució de les quah eren responsabilitat del **COOB'92**, i establint un grup de treball per al seguiment de les obres, incloses les infrastructures **viàries**, residencials i de telecomunicacions **necessàries** per al correcte desenvolupament dels Jocs que eren responsabilitat d'altres agents i institucions.

La fase de preparació del Jocs: 1991 i primer semestre del 1992

L'inici d'aquesta etapa es va caracteritzar pel fet que es va determinar el dimensionament dels recursos assignats a les diferents unitats — **és** a dir, es van quantificar els recursos materials i humans i els serveis necessaris en i'operació final — amb 1'elaboració dels Plans Territoriais **d'Operació** (PTO) i dels Projectes Executius de Condicionament.

La **importància** d'aquesta fase és evident dins del control pressupostari del **COOB'92**, ja que durant l'any 1991 es gasta el 22 % del pressupost total, mentre que durant 1'any 1992 aquest percentatge fou del 58 %. **És** a dir, en un any i mig es concentra el 80 % de les despeses totals de **l'organització** dels Jocs.

1 i 2
*En el **marc** de les **Competicions'91**, es va provar el Pla **d'Administració** Descentralitzadaque hauria **de** funcionardurant els **Jocs**. Dues imatges de les proves de **natació** i de **gimnàstica** que, **l'any** 1991, es van celebrar **simultàniament** a les Piscines **Bernat** Picornell (1) i al Palau Sant **Jordi** (2), respectivament.*

1

2

El control integrat de gestió del COOB'92 (1987-1993)

En aquest període **s'elaborà** també el Pla **d'Administració** Descentralitzada que havia de funcionar durant el Jocs. Aquest projecte es va provar durant les **Competicions'91**, per validar la correcció dels mecanismes administratius i de control.

Durant aquesta fase, a més dels mecanismes ja emprats amb anterioritat per al seguiment general, es va definir un control **específic** dirigit a unes quantes operacions, considerades **«crítiques»** dins del pressupost, que tenien com a denominador comú el curt marge de temps que hi havia per concretar-les.

Les prioritats de control de les operacions crítiques tenien dues finalitats: d'una banda, accelerar **l'elaboració** i **l'aprovació** dels projectes executius que detallaven els recursos finals necessaris i, de l'altra, contractar sobre la base dels projectes executius tots els components de cost amb risc pressupostari important que quedaven per concretar.

El control **d'operacions** crítiques va tenir una periodicitat mensual durant **l'any** 1991 i es va intensificar a mesura que els Jocs s'acostaven. Així, durant el primer semestre del 1992, el control mensual del pressupost va ser **substituït** per un seguiment setmanal, en **què** les prioritats de control se centraven en la contractació del personal eventual, en el seguiment dels contractes d'obra i subministrament per a la fase **prèvia** a l'operació (condicionament, seguretat, **allotjament**, etc.), i en la **«llista** de temes **pendents»** que podien esdevenir crítics.

Els instruments de control

Durant la fase de preparació dels Jocs, els instruments de control pressupostari van ser els mateixos, encara que es va augmentar la periodicitat i es van fer més detallats, d'acord amb el volum pressupostari gestionat.

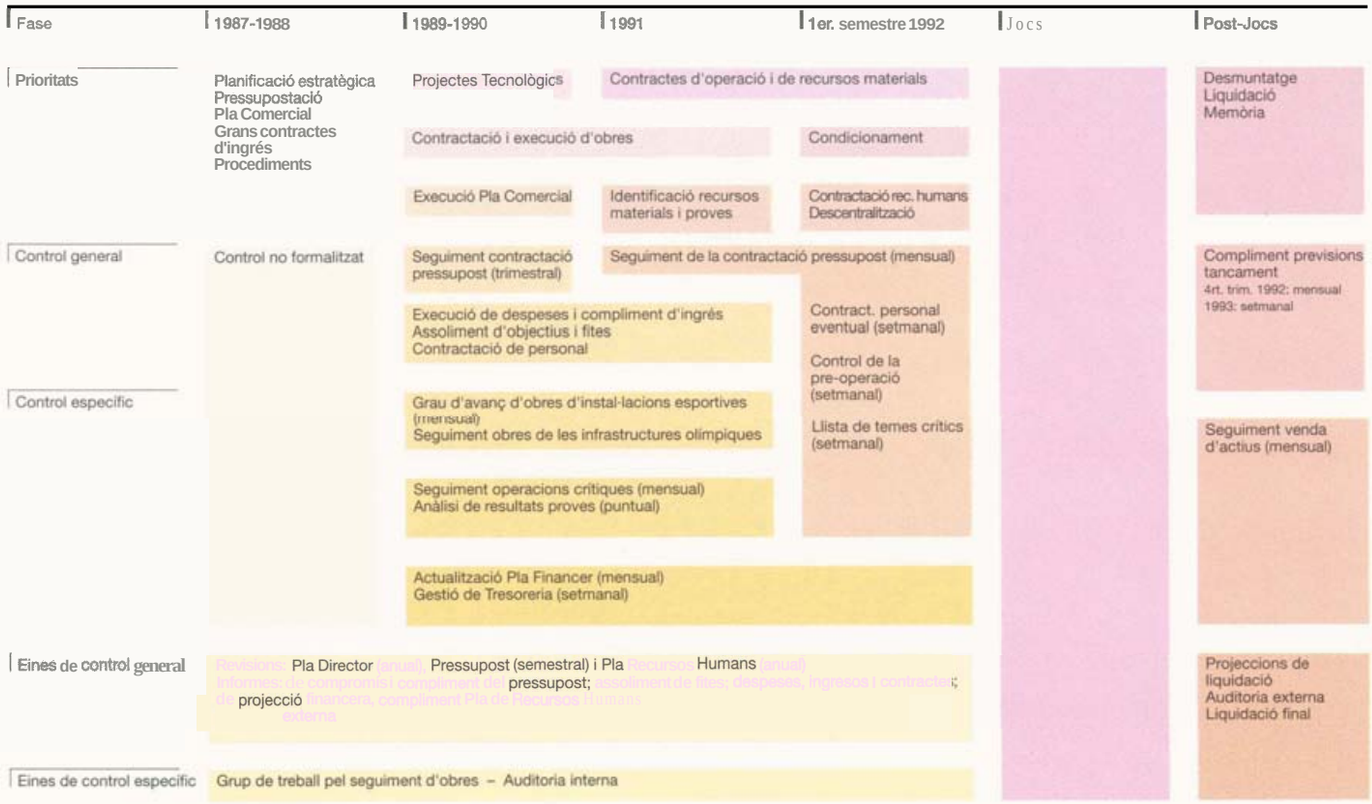

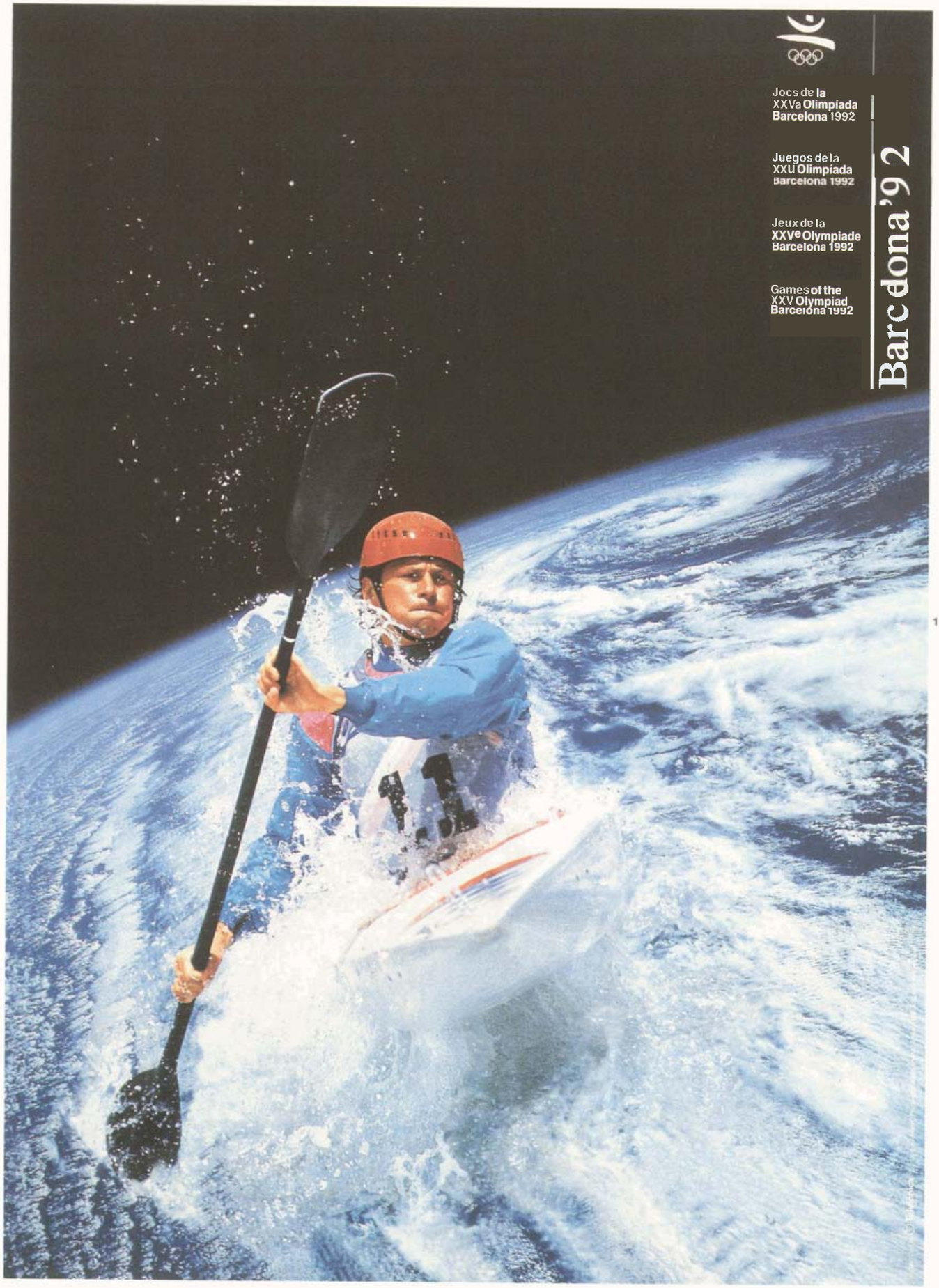
Jocs de la
XXVa Olimpíada
Barcelona 1992
Juegos de la
XXV Olimpíada
Barcelona 1992
Jeux de la
XXVe Olympiade
Barcelona 1992
Games of the
XXV Olympiad
Barcelona 1992
Barcelona'92

1

1
El projecte** de **cartells** del **COOB'92** va comptar amb **el patrocini** de la **Telefónica,** soci **col·laborador** en la categoria de **telecomunicacions.** A la fotografia, es reprodueix el **cartell corresponent** a la modalitat d'aigües vives de piragüisme, de la **col·lecció** de **cartells fotogràfics dels** vint-i-cinc esports que formaven **part** del **programa oficial** i **dels tres del** programa de **demostració.

Els instruments previsionals per a la fixació d'objectius

Els instruments previsionals per a la fixació d'objectius definien un marc de referbncia estable per a la presa de decisions i es revisaven peribdicament amb les millors informacions de qub es disposava. Aquests instruments van ser tres: el Pla Director, el pressupost i el Pla de Recursos Humans. Tots tres eren revisats al final de cada any. El Pla Director, a més, s'actualitzava també al mes de juny.

Els instruments d'anàlisi prèvia a la presa de decisions

L'aprovació definitiva de totes les propostes de despesa superiors a un milió de pessetes requeria un informe específic de gestió pressupostària, destinat a situar la repercussió econbmica dels diferents compromisos i contractes. A més, els contractes havien de ser revisats pel Departament d'Assessoria Jurídica.

Els instruments d'anàlisi econòmica del grau d'avançament del projecte olímpic

Aquests instruments posaven de manifest la situació concreta en qub es trobaven els diferents objectius fixats pels instruments previsionals, a través de l'anàlisi de dues fonts principals d'informació: els imports contractats i els imports realitzats. Sobre aquests darrers, se'n feien tres tipus d'informes.

En el primer, s'analitzava el grau de compromís del pressupost global, és a dir, el percentatge dels recursos totals ja assignats a l'execució de determinades actuacions i determinats projectes segons els acords amb els proveïdors encarregats de subministrar els béns o serveis corresponents.

En el segon, es feia el control de despeses i d'ingressos meritats, que indicava l'evolució dels recursos econbmics obtinguts o gastats en cada moment.

En el tercer, s'estudiava el pla financer dels fluxos de cobraments i pagaments per detectar les puntes de tresoreria a termini curt, mitjà i llarg.

Aquests informes econbmics es complementaven amb el seguiment de les fites assolides en els diferents projectes i del compliment del Pla de Recursos Humans.

La multiplicitat de projectes que calia controlar exigia, a més dels intruments esmentats, uns altres de caràcter més específic per als projectes o aspectes que la direcció del COOB'92 considerés de més risc en cada moment. Aquests instruments es concretaven en una anàlisi més detallada i profunda del conjunt d'instruments anteriors, i, també, en el suport que facilitaven les auditories interna i externa.

L'auditoria interna

Des del començament, el COOB'92 va tenir un servei d'auditoria interna que, a més de complir les tasques prbpies d'aquest tipus d'activitat, feia una funció molt important d'aplicació i difusió de les normes i els procediments econbmico-administratius als diferents departaments i divisions, sobretot als que tenien més autonomia administrativa, com ara l'organisme de Radio-televisió Olímpica'92 (RTO'92).

L'altra tasca important de l'auditoria interna va ser la col·laboració amb els auditors externs, que va ser molt estreta en tot moment.

L'auditoria externa

Atesa la transcendbncia i la projecció pública dels Jocs, es va decidir que tant els comptes anuals com el pressupost global dels Jocs fossin auditats separadament per dues companyies externes. L'elecció va correspondre a dues de les firmes més reconegudes mundialment, Arthur Andersen i Price Waterhouse.

L'interbs primordial del COOB'92 per fer-se auditar consistia a oferir la màxima transparbncia informativa, no sols del que es feia, sinó també de com es feia.

L'auditoria estricta dels comptes anuals hauria indicat ben poca cosa, ateses les característiques prbpies del projecte olímpic, si al mateix temps no s'hagués fet cada any l'auditoria del pressupost global. Amb això s'evidenciava la credibilitat o la no-credibilitat de les previsions fetes, tenint en compte que aquestes no s'havien de realitzar efectivament fins a un moment molt pròxim al final dels Jocs. Aquesta verificació s'efectuava, bàsicament, per garantir el compliment final dels dos objectius econbmics fonamentals del COOB'92: l'adequació al límit màxim de despesa aprovat inicialment i la consecució de l'equilibri pressupostari.

En aquest sentit, cal esmentar la gran professionalitat i la profunda dedicació dels auditors, que van fer seu el projecte olímpic i que hi van aportar els seus coneixements per millorar la informació comptable presentada, tenint en compte, en tot moment, l'especificitat del projecte olímpic.

La gestió econòmica durant els Jocs

El pressupost del COOB'92 va estar gestionat fonamentalment de manera centralitzada amb els procediments descrits més amunt i d'acord amb l'organització funcional vigent fins pocs mesos abans dels Jocs.

Per a l'etapa operativa, el COOB'92 es va descentralitzar en unes seixanta unitats territorials. El projecte del funcionament econbmico-administratiu durant aquesta etapa va ser aprovat a la primavera del 1991. Les unitats tenien els recursos necessaris per a les petites despeses corrents i per als imprevistos. Així, el pressupost de les quaranta-tres unitats de competició només va pujar a 350 milions de pessetes.

El pressupost de cada unitat no incloïa les despeses del procés d'instal·lació i de condicionament olímpic, ja que tots els recursos necessaris s'havien contractat prèviament des dels projectes funcionals i alimentació, seguretat, neteja, materials tecnolbgics, etc.

Els procediments econòmico-administratius es van basar en el principi d'autonomia, en consonància amb els criteris generals de funcionament marcats pel Pla Normatiu d'Operacions (PNO). La gestió econòmico-administrativa i l'inventari final eren responsabilitat directa i explícita de la direcció de cada unitat.

Cada unitat havia de satisfer el pagament de totes les despeses corrents que generés. Per aquest motiu, disposava d'una caixa i un compte corrent específics.

Nivells d'autorització de despesa durant els Jocs

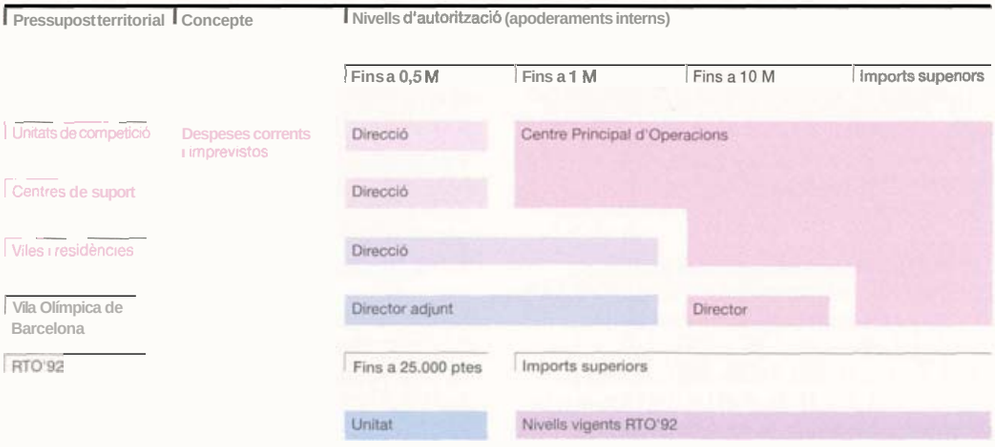

(*) Durant la fase operativa els departaments de RTO'92 de les unitats disposaven d'un pressupost autònom facilitat per l'organisme RTO'92

1 i 2
***RTO'92,** amb autonomia funcional i sense personalitat jurídica **pròpia,** gestionava independentment i **directament** tots els seus projectes. El seu **director,** com a cas **excepcional** en el **COOB'92,** podia **contractar** fins a 10 milions de **pessetes. Durant** els **Jocs,** els **tècnics** de la **RTO'92** van ser presents a totes **les** unitats de **competició,** entre elles la **del Tennis** de la **Vall d'Hebron** (2).*

La **RTO'92** disposava **d'un** pressupost **d'operació** propi, independent dels pressupostos amb **què** es van dotar les unitats territorials.

Els procediments de gestió de les unitats

Les autoritzacions i les liquidacions de despesa

Totes les despeses a **càrrec** del pressupost operatiu havien de ser autoritzades per la direcció de la unitat que, segons els casos, podia autoritzar despeses pels imports següents: fins a 500.000 pessetes, en el cas de les unitats de competició i els centres de suport; fins a un milió de pessetes, en el de les viles i les residhncies, i fins a 10 milions de pessetes, en el de la Vila Olímpica de Barcelona.

Per a les despeses superiors, en aquests **nivells** definits era obligatbria **l'autorització** del Centre Principal **d'Operacions** (CPO), que retornava a la unitat la proposta signada.

D'altra banda, els apoderaments anteriors ho eren també per a la signatura de xecs i la disponibilitat d'efectiu de caixa.

El seguiment pressupostari

Cada unitat feia el seguiment de totes les despeses autoritzades amb **càrrec** al seu pressupost i de les factures corresponents. Aquest seguiment es duia a terme **mitjançant** un registre **informàtic** de despeses i factures rebudes, que es facilita als responsables de **l'administració** de totes les unitats.

La coordinació amb els serveis centrals

La relació de les unitats territorials amb la Divisió **d'Administració** i Finances es concreta en l'assessorament en les **qüestions** econbmico-administratives que aquelles plantegessin; la recollida de la informació econbmica, i la verificació i el

1

2

seguiment sobre el terreny dels criteris de gestió econbmico-administrativa definits.

Els ingressos

La gestió d'ingressos comportà per a la major part de les unitats un volum reduït de diners, relacionat bàsicament amb la venda d'entrades.

En canvi, es va produir una operació administrativa complexa amb relació als ingressos que es produïen a les viles olímpiques, a les residències, al Centre Principal de Premsa (CPP) i al Centre Internacional de Ràdio i Televisió (CIRTV).

L'organisme de Ràdio-televisió Olímpica'92 (RTO'92)

Per garantir la prestació dels serveis de producció del senyal internacional de ràdio i televisió, el COOB'92 va constituir, al juliol del 1989, la Ràdio-televisió Olímpica'92 (RTO'92), com un organisme amb autonomia funcional i sense personalitat jurídica prbpia, que disposava d'un pressupost i d'una comptabilitat integrats i homogenis amb l'estructura general de projectes de l'organització olímpica.

Tots els projectes els gestionava autbnomament i directament RTO'92, però els recursos centrals ja previstos en altres projectes --com era el cas dels televisors i els vídeos, el material d'oficina, el mobiliari, etc.— eren proporcionats per les divisions del COOB'92 responsables d'adquirir-los

RTO'92 va constituir una direcció administrativa delegada amb facultat per a l'elaboració de propostes de contractació i compra, i per a la comptabilitat de factures i altres documents, encara que, en tot moment, els serveis centrals de control tenien coneixement informàtic de la situació econbmica de RTO'92.

1,2,3 i 4
*Els **Jocs Paralímpics van** ser organitzats **pel COOB'92** i el **Comitè de Direcció dels** Jocs **Paralímpics** enfeia el seguiment **pressupostari.** Les **imatges reflecteixen quatre** moments de la **cerimònia d'inauguració.***

1

2

3

4

El director de RTO'92 —com a cas excepcional dins del COOB'92— podia contractar per valor de fins a 10 milions de pessetes. Per a imports superiors, s'havia de seguir el procediment general al COOB'92; pel que fa a la contractació de personal laboral i a la gestió de tresoreria, se seguien les normatives centrals generals.

Els Jocs Paralímpics

El pressupost global de despeses dels IXns Jocs Paralímpics, amb un volum total de 9.528 milions de pessetes, s'estructurà en dos grans blocs: el pressupost específic de la Divisió de Paralímpics del COOB'92 (6.259 milions) i les despeses realitzades per altres divisions del COOB'92 en els seus projectes, destinades a l'organització dels Jocs Paralímpics: per exemple, els equipaments tecnològics i informàtics, el condicionament de les instal·lacions esportives, la dedicació de personal del COOB'92 durant l'operació dels Jocs Paralímpics, etc.

Aquest conjunt de despeses i els ingressos previstos van constituir el pressupost global dels IXns Jocs Paralímpics, que es va establir en el contracte signat el 26 de novembre de 1990 entre el COOB'92 i la Fundació ONCE, en qualitat de soci col·laborador del projecte.

Per a l'execució pressupostaria, es creà el Comitè de Direcció dels Jocs Paralímpics, que tenia competbncia per supervisar els pressupostos, per rebre informació puntual i per conèixer les despeses superiors a 150 milions de pessetes.

L'Olimpíada Cultural S.A. (OCSA)

El programa de l'Olimpíada Cultural es va iniciar els dies 8 i 9 d'octubre de 1988, amb el *Pòrtic* de *l'Olimpíada*. Al liarg dels quatre anys de l'Olimpíada, fins a la

El pressupost de l'Olimpíada Cultural S.A. (en milions de pessetes)

	1989	1990	1991	1992	Total
Ingressos					
Aportacions COOB'92, S.A.	910	850	1.240	925	3.925
Aportacions patrocinadors	54	172	191	1.216	1.633
Altres	196	227	321	313	1.057
Total ingressos	1.160	1.249	1.752	2.454	6.615
Despeses					
Despeses generals	310	277	285	356	1.228
Programes	1.307	1.048	954	2.078	5.387
Total despeses	1.617	1.325	1.239	2.434	6.615

celebració dels Jocs, es van celebrar diverses manifestacions culturals.

Per dur a terme aquestes activitats, l'Assemblea General d'Accionistes del COOB'92 va acordar, el 17 d'octubre de 1988, la constitució d'una societat privada, Olimpíada Cultural S.A. (OCSA), amb personalitat jurídica pròpia, però no independent. El titular de les accions era el COOB'92, que participava plenament en el funcionament dels òrgans de govern de la societat. Aquesta es va constituir el 10 de novembre de 1988, amb l'objectiu d'organitzar i gestionar les manifestacions de carhcter cultural, artístic i científic Vinculades a la celebració dels Jocs.

El COOB'92 va finançar amb 3.915 milions de pessetes les despeses de funcionament general i el programa recollit en el document de bases de l'Olimpíada Cultural, en el moment de la seva constitució. La resta d'actuacions del programa d'OCSA, fins a arribar a un import de 6.615 milions de pessetes, es va finançar amb els ingressos proporcionats pels acords de col·laboració amb diverses empreses i institucions, i amb els recursos directes provinents de l'explotació dels actes programats (drets de televisió, comercialització de reproduccions d'obres de disseny i artístiques, venda d'entrades, etc.).

Tal com s'observa en el quadre 'de la pàgina 77 l'evolució del pressupost de l'Olimpíada Cultural —a diferència del que va succeir amb el COOB'92— no va tenir un ritme de creixement exponencial, sinó que es mantingué en un nivell uniforme, perquè les manifestacions culturals programades es van desenvolupar al llarg dels quatre anys de durada del programa cultural, que va culminar l'any 1992 amb la celebració del Festival Olímpic de les Arts.

1
*La **Unión** y el Fénix va ser **l'entitat d'assegurances** del **COOB'92**. Entre les **pòlisses** concertades, la de **més** envergadura va ser la que garantia els ingressos a cobrar per la venda de **drets** de retransmissiótelevisiva dels Jocs. Aquesta **pòlissa** es va **contractar** al **juliol** del 1989. A la **fotografia,** un càmera de **RTO'92** seguint una prova **de piraguisme d'aigües tranquil·les al Canal Olímpic** de **Castelldefels.***

2
*El **COOB'92** va contractar **pòlisses d'accidents** i **d'assistència mèdica** per a tots els voluntaris que van **col·laborar** amb **l'organització** dels Jocs, com arn **els** que van participar en el Míting Coca-Cola **d'Atletisme, que va** tenir lloc a **l'Estadi Olímpic, l'any** 1990.*

1

2

3, 4, 5 *i 6*
Les ***pòlisses d'equips electrònics*** *i* ***tecnològics*** *i la de* ***béns*** *i propietats garantien les indemnitzacionsper* ***danys i pèrdues dels*** *equips, els immobles i* ***les instal·lacions,*** *mentre* ***aquests estiguessin*** *sota el* ***control*** *del* ***COOB'92. Durant els Jocs,*** *els materials van ser* ***distribuïts*** *per totes* ***les*** *unitats segons Ics necessitats dels serveis que* ***s'hi*** *havien de proporcionar i que van quedar* ***reflectits*** *en els* ***corresponents*** *Plans Territorials* ***d'Operacions (PTO).*** *Equips* ***àudiovisuals*** *(3),* ***l'Estadi d'Hoquei*** *de Reus (4), televisors,* ***màquines d'escriure*** *i* ***telèfons*** *en un dels* ***centres*** *de premsa de* ***les*** *unitats de* ***competició*** *(5) i al Centre Principal de* **Premsa** *(6).*

La gestió de riscos i sinistres

Les assegurances

El projecte de gestió d'assegurances del COOB'92 tenia com a objectiu impedir la desviació dels resultats econbmics finals previstos a conseqühncia de la materialització dels riscos potencials en sinistres. La consecució d'aquest objectiu es basava en tres activitats bhsiques: la gerkncia de riscos i la transferhncia i la prevenció d'aquests.

La gerkncia de riscos

La gerkncia identificava i avaluava els riscos inherents a l'organització dels Jocs Olímpics.

Per aquest motiu, el COOB'92 va contractar una empresa consultora, que tenia la funció d'elaborar un Pla de Gerkncia de Riscos on es qualifiqués cada risc segons una escala de valors amb els epígrafs següents: eliminable, reduïble, assumible i transferible a tercers. D'acord amb aquesta classificació, es determinaven les actuacions que cada grup havia de seguir.

La transferència dels riscos

Es van transferir a tercers, dins del mercat assegurador, les conseqüknc ies econbmiques de la possible materialització dels riscos de sinistres; és a dir, es van contractar les assegurances necesshries per cobrir la major part dels possibles riscos existents, aplicant-hi les cobertures més adequades a cadascun.

Es va preparar un Pla d'Assegurances dels Jocs, derivat de l'anàlisi dels riscos i amb la col·laboració dels assessors externs. Aquest pla recollia el plantejament de les pblisses que convenia contractar en el mercat, especificant, per a cadascuna, l'abast i les cobertures mínimes exigibles. i plantejant l'estratègia individual i conjunta més adequada.

3

4

6

5

Barcelona'92
Barcelona'92
Barcelona'92
Barcelona'92
Barcelona'92
Barcelona'92
Barcelona'92
Barcelona'92

1

0 00
1 2 3 4
MARTINEZ ESP
SANCHEZ ESP
FERNANDEZ USA
FERNANDEZ USA
0 00 00
0 0
GAMES POINTS SETS
0 0
Barcelona'92

2

1 i 2
Per primera vegada en la història dels jocs olímpics, es va assegurar, a més dels membres de la Família Olímpica, els espectadors de les competicions en riscos ue incloïen tot tipus %'accidents amb supòsits tan concrets w m insolació, la intoxicació alimentària i, fins i tot, infart. A les fotografies, imatges del públic assistent a la competició de tennis.

La prevenció dels riscos

Calia aplicar una poiítica de prevenció de sinistres que permetés la menor exposició al risc en cada instal·lació i en cada activitat. Amb la finalitat de prevenir sinistres i aconseguir els millors preus per a les pbiisses que s'havien de negociar, es va preparar un Pla de Prevenció de Riscos. Aquest pla va fer una funció de sensibilització de les diferents divisons del COOB'92 i, a més, va tenir en compte les actuacions específiques dels serveis de seguretat.

Les pòlisses concertades

El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad; el conseller delegat de Banesto, Juan Belloso, i el conseller delegat de La Unión i el Fénix Espafíol, Felipe Pujol, van signar, el dia 12 de setembre de 1990, el contracte pel qual el grup Banesto assolia la categoria de Soci Col·laborador d'Entitats Financeres i d'Assegurances dels Jocs Olímpics de Barcelona'92.

Per primera vegada en la histbria dels Jocs, en les pblisses d'assegurances de Barcelona es van assegurar, a més dels membres de la Família Olímpica, els espectadors de les competicions, en el cas de riscos que incloien tot tipus d'accidents i que comprenien supbsits tan concrets com ara insolació, intoxicació alimentaria i, fins i tot, infart.

Les negociacions van conduir a la signatura de set grups de pòlisses: de responsabilitat civil, de pèrdua econbmica per drets de televisó, d'equips electrbnics i tecnolbgics, de béns i propietats, d'accidents i assistbncia mbdica a la Família Olímpica, de transport de mercaderies i d'assegurança de vida de la plantilla del COOB'92. El cost total de la contractació del paquet d'assegurances va ser de 843 milions de pessetes.

La responsabilitat civil

Aquesta pòlissa garantia a tercers indemnitzacions per danys materials, corporals i patrimonials soferts a conseqiibncia de les activitats dutes a terme pel COOB'92 durant la celebració dels Jocs Olímpics. La suma assegurada era d'11.000 milions de pessetes, i la contractació es va fer al febrer del 1989.

La pèrdua econdmica per drets de televisió

Aquesta pòlissa garantia al COOB'92 els ingressos que havia d'obtenir per la venda dels drets de retransmissió televisiva dels Jocs en el cas que qualsevol reclamació dels compradors d'aquests drets els legitimés per reduir-ne els pagaments. La suma assegurada era de 15.000 milions de pessetes i la contractació es va fer al juliol del 1989.

Els equips electrdnics i tecnològics

Aquesta pblissa garantia les indemnitzacions per danys o pbrdues soferts pels equips electrbnics i tecnolbgics a conseqiibncia de qualsevol causa accidental, mentre estiguessin sota el control del COOB'92 o fossin utilitzats durant la celebració dels Jocs Olímpics. La suma assegurada era de 5.000 milions de pessetes i la contractació es va fer al juliol del 1989.

Els béns i les propietats

Aquesta pblissa garantia les indemnitzacions per danys i pbrdues soferts pels equips no electrbnics o pels immobles i les instal·lacions a conseqüència de qualsevol causa accidental, mentre estiguessin sota el control del COOB'92 o fossin utilitzats durant la celebració dels Jocs Olímpics. La suma assegurada era de 2.500 milions de pessetes i la contractació es va fer al juliol del 1989.

Els accidents i l'assistència mèdica a la Família Olímpica

Aquesta pblissa garantia el cost de l'atenció mbdica rebuda pels membres de la Famíiia Olímpica, com també la repatriació sanitària i la indemnització en cas de mort o invalidesa per accident. La garantia d'indemnitzar per motiu de mort o invalidesa per accident s'estenia també als espectadors que tinguessin entrades en vigor el dia que hagués succeit l'accident.

Les sumes assegurades eren de 5 milions de pessetes per als membres de la Família Olímpica i de 2,5 milions per als espectadors. La contractació de la pblissa es va fer al juliol del 1989.

El transport de mercaderies

Aquesta pblissa garantia els danys i les pbrdues de béns i equips durant el seu transport, per qualsevol causa accidental. La suma assegurada era de 50 milions de pessetes i la contractació es va fer a l'abril del 1991.

L'assegurança de vida de la plantilla del COOB'92

Aquesta pblissa garantia una indemnització per mort o incapacitació

professional per qualsevol causa, als integrants de la plantilla del COOB'92.

Les sumes assegurades eren de 5, 8, 10 o 30 milions de pessetes, segons la categoria professional. La contractació es va fer ai desembre del 1987.

La gestió de sinistres durant el Jocs

Simultàniament al procés de negociació i contractació de pòlisses, el COOB'92 va elaborar un Pla de Gestió de Sinistres durant els Jocs per garantir un procediment rhpid, simple i eficient.

Aquesta gestió consistia a facilitar per fax al Centre d'Atenció de Sinistres (CAS) la comunicació corresponent a cada incidkncia, per centralitzar-ne la tramitació a la companyia asseguradora. La gestió del CAS es va subcontratar a l'empresa NCG, que col·laborava amb el COOB'92 des de la fase de disseny del Pla d'Assegurances.

Durant la celebració dels Jocs Oiímpics, es van produir 1.300 comunicacions de sinistre, la majoria de poca importhncia. Les més rellevants van ser les de sinistres produïts per danys i pkrdues de materials durant la fase de desmuntatge de les instal·lacions olímpiques.

Els ingressos i les despeses del COOB'92

Els resultats econòmics

El COOB'92 s'havia proposat d'organitzar els Jocs de Barcelona amb els recursos que pogués aconseguir i amb un balanç equilibrat entre aquests i les despeses necesshries. El resultat final va ser de 358 milions de pessetes de beneficis, segons els comptes definitius presentats als òrgans de govern del COOB'92 el 25 de juliol de 1993.

Les aportacions del COOB'92 en actius socials.
(Total: 32575 milions de pessetes)

1
Part del pressupost del COOB'92 va servir per finançar la construcció o el remodelatge d'instal·lacions esportives. El Pavelló de la Vall d'Hebron, una nova construcció finançada pel COOB'92 (1), i el Parc del Segre de la Seu d'Urgell (2), una moderna instal·lació construïda gràcies a les aportacions de la Generalitat de Catalunya, el mateix Ajuntament i el COOB'92.

Els Jocs van actuar com a catalitzador per iniciar i acabar la construcció de les grans obres que Barcelona necessitava, no solament per a l'organització dels Jocs, sinó també per a la modernització i el desenvolupament de la ciutat. Tal com s'explica en I'apartat sobre l'impacte econbmic dels Jocs, en aquest mateix capítol, les obres van anar a càrrec dels agents públics que havien de ser responsables de la gestió futura; també hi van participar inversors del sector privat.

No obstant aixb, una part del pressupost del COOB'92 va servir per finançar algunes d'aquestes infrastructures, sobretot pel que fa a la construcció i el remodelatge de les instal·lacions esportives que s'havien d'utilitzar durant els Jocs. L'aportació del COOB'92 en actius que han incrementat el capital social de Barcelona i les subseus va ser de 32.575 milions de pessetes, el 17 % del seu pressupost total. Pel que fa a la distribució territorial d'aquesta quantitat, el 82 % va correspondre a Barcelona, i el 18 % restant, a les subseus.

La major part dels recursos recaptats pel COOB'92, el 67 % del total, va servir per afrontar les despeses vinculades directament als actes organitzats durant l'esdeveniment esportiu.

A més d'això, les despeses en estructura de suport i de gestió comercial (bàsicament, comissions que calia pagar al COI i a altres agents) van constituir el 16 % de les despeses totals, aproximadament.

Com s'ha explicat a l'apartat anterior, I'estructura d'execució de les despeses va ser de tipus exponencial, ja que gairebé el 60 % es va concentrar en l'any 1992. Els ingressos van seguir la mateixa tendència: el 80 % es va concentrar en el bienni 1991-1992, i el 67 %, en I'any 1992.

1

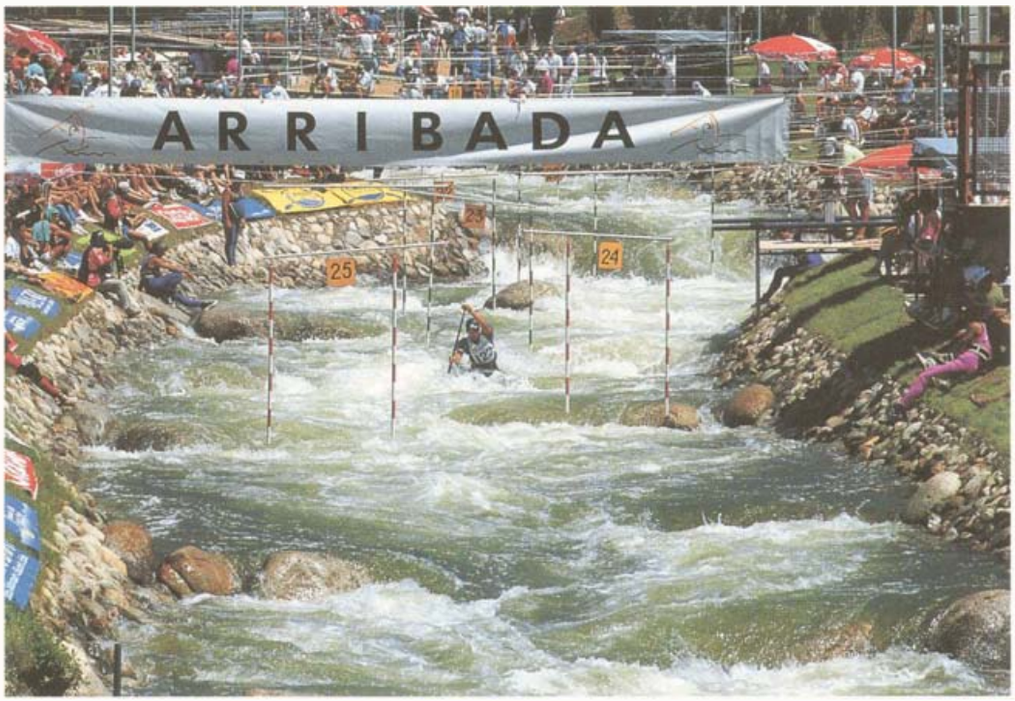

2

1
Una de les escultures de Pablo Gargallo que presideixen l'antiga porta de Marató a l'Estadi Olímpic i, en segon terme, el públic que omplia les grades. La venda de les entrades per assistir al.i esdeveniments dels Jocs de Barcelona va proporcionar uns ingressos de 9.450 milions de pessetes.

Els ingressos

La liquidació final del COOB'92, va fixar el conjunt d'ingressos generats per l'organització en 195.594 milions de pessetes, desglossats en ingressos propis (147.551 milions), participacionsi col·leccions (46.349 milions) i altres ingressos (2.094 milions).

Els ingressos propis

Els ingressos propis van constituir la font de finançament principal del pressupost d'organització dels Jocs Olímpics, amb un volum aproximat del 75 % del conjunt d'ingressos. Sota aquest epígraf s'inclouen els components d'ingrés segiients:

El patrocini

Aquest apartat inclou els ingressos en metili·lic i en espbcie (58.152 milions) provinents del programa de patrocini nacional i internacionali TOP-2, contractats per a les quatres categories de col·laboració d'empreses definides en el pla de màrqueting del COOB'92: socis col·laboradors, patrocinadors mundials, patrocinadors, prove'idors i prove'idors de material esportiu oficial. Els ingressos en metili·lic que van aportar aquestes categories van ser de 19.040 milions de pessetes i les aportacions en béns i serveis van arribar a 39.112 milions. Així doncs, els ingressos per patrocini van constituir la font principal d'ingressos, amb un pes relatiu del 30 % del total d'ingressos consolidats (ingressos en metàl·lic, més els ingressos en béns i serveis).

Les aportacions i les cessions de béns i serveis van constituir una de les partides que van tenir un creixement més notable al llarg del període organitzatiu. Així, si en el Dossier de Candidatura s'estimava que podien assolir el 10 % del pressupost consolidat, en les revisions pressupostàries posteriors van arribar a ser una cinquena part del pressupost total. Pel que fa a les aportacions de béns i serveis, cal assenyalar que els equipaments de tipus tecnolbgic van constituir el 80 % del total. En el 20 % restant s'englobaven les aportacions per elements constructius, material esportiu, vehicles, uniformes, *software*, serveis d'assessoria i promoció internacional.

Els drets de radio i televisió

Els ingressos per drets de ràdio i televisi6 (54.164 milions) incloïen els ingressos per a la cessió dels drets d'emissió del senyal internacional de televisió tant en espècie per cessió de personal, equipament tècnic i espais promocionals (3.336 milions) com en metili·lic (50.828 milions), sent aquest Últim el principal component d'ingrés en metàl·lic del COOB'92 (e1 33 % dels ingressos metàl·lics totals).

Cal destacar que en el Dossier de Candidatura es preveia un flux de cobraments nets ––descomptats els ingressos destinats al COI— de 293 milions de dòlars. Aquestes previsions van ser àmpliament superades pels 419 milions que finalment es van cobrar.

No obstant això, aquesta font de finançament va ser afectada greument per l'evolució a la baixa del tipus de canvi del dòlar. L'any 1985 es preveia un tipus de canvi de 160 pessetes per dblar, però el tipus de canvi mitjà efectiu durant el període 1989-1992 es va situar al voltant de les 105. Aquesta reducció va ser compensada mitjançant la contractació d'una assegurança de tipus de canvi, aplicada bàsicament als ingressos provinents de la cadena nord-americana NBC (el 65 % deis ingressos totals per aquest concepte, el 70 % dels quals es va cobrar l'any 1992).

Les entrades

Els ingressos obtinguts per la venda d'entrades a les diverses competicions esportives van arribar a 9.454 milions de pessetes. Els preus de les entrades van oscil·lar entre les 750 pessetes de les més barates (fases preliminars d'alguns esports) i les 9.000 de les més cares (finals de basquetbol). Dos terços de les entrades van tenir un preu inferior o igual a les 2.000 pessetes, i només el 5 % va superar les 5.000 pessetes. Les entrades per a les cerimònies d'obertura i clausura tenien preus especials: 46.000, 18.000 i 9.000 pessetes. El detall de l'operació d'aquest projecte s'explica en el volum 3 de la MEMÒRIA.

L'allotjament

Per primera vegada en un edició olímpica, els esportistes participants en els Jocs de Barcelona van ser hostatjats gratu'itament a càrrec del Comitè Organitzador. El compromís adquirit pel COOB'92 va ser de pagar l'estada als esportistes durant els dies que aquests estiguessin en competició i també els tres dies anteriors i posteriors. Per a la resta de dies, el comitb nacional corresponent havia de pagar 11.000 pessetes per dia i persona.

Del total dels ingressos per aquest concepte (8.866 milions), la principal font neta en aquest apartat va provenir, però, de les estades dels acompanyants dels esportistes allotjats a les viles olímpiques, i dels periodistes allotjats a les dues viles dels mitjans de comunicació.

En aquest concepte també es recullen els ingressos proporcionats pels col·lectius de la Família Olímpica allotjats en hotels sense dret a ailotjament gratuït, per als quals el COOB'92 va fer d'intermediari amb els hotelers. El COOB'92 avançava l'import de totes les estades reservades, i després l'havia de recuperar facturant-ne les que cada col·lectiu havia contractat efectivament. La gestió d'aquest projecte va ser d'una complexitat tècnica i financera notable. Es tractava d'adequar una demanda atomitzada en un gran volum de compradors, a unes necessitats de servei molt diverses, amb una oferta d'habitacions contractada en grans paquets homogenis. Aquesta operació s'explica en el volum 3 de la MEMÒRIA.

Les llicències

Aquest apartat engloba els ingressos provinents de la participació del COOB'92 en la comercialitzacióels més de cinc-cents productes llicenciats que podien utilitzar el logotip i la mascota de Barcelona'92 (1.534 milions). En tots els contractes signats entre el COOB'92 i les empreses llicenciatàries, es va exigir una quantitat mínima garantida, independentment del nivell de vendes que cada empresa arribés a assolir.

La prestació de serveis

Per ingressos per prestació de serveis (14.891 milions) s'han d'entendre: els ingressos provinents de la venda de serveis als mitjans de comunicació (6.946 milions), la comercialitzacióde tres operacions promocionals com va ser el Centre d'Acolliment per als patrocinadors, la torxa olímpica i la sèrie Cobi de dibuixos animats, els ingressos financers i els recursos generats per

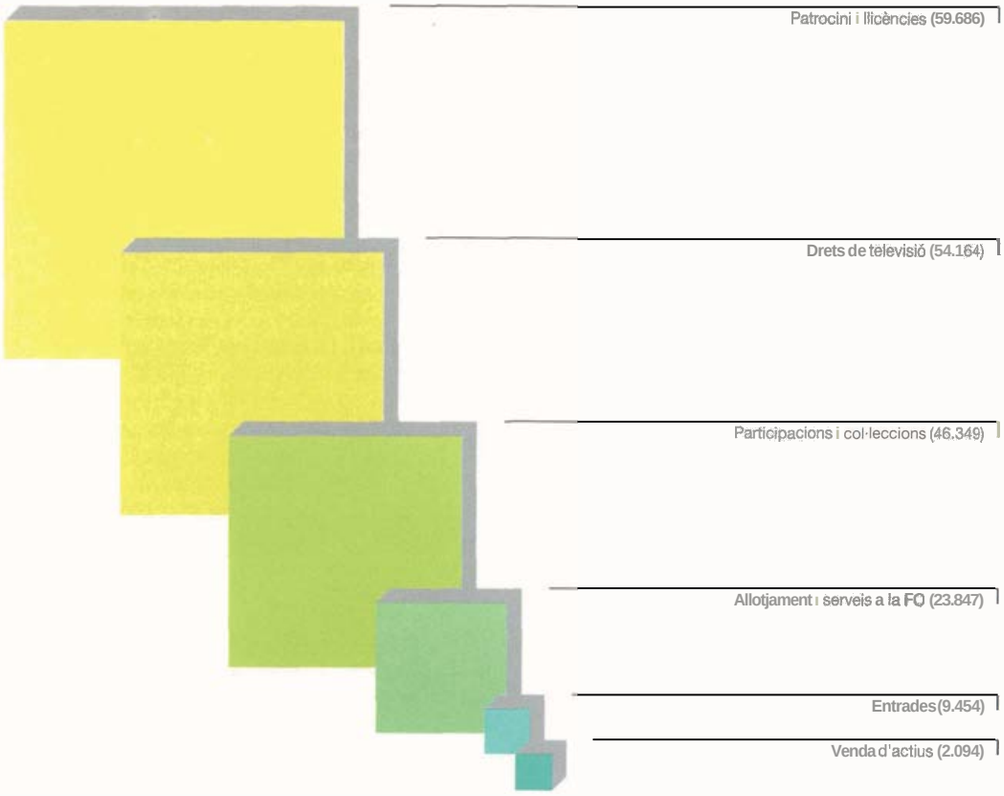

Els ingressos del COOB'92. (Total: 195.594 milions de pessetes)

1
Les loteries especials per als Jocs de Barcelona van ser un dels projectes gestionats per l'Estat, juntament amb els de travesses, segells i monedes. La participacions van quedar establertes en la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat per al 1992.

2
Joan Antoni Samaranch, president del COI, i Josep Miquel Abad, conseller delegat del COOB'92, el dia 13 de desembre de 1991, al Palau Badal, en l'exposició de presentació de la col·lecció de medalles d'or i plata commemoratives dels Jocs de Barcelona

l'organització dels Jocs Paralímpics i de les Competicions'91 i les proves test.

Les participacions i les col·leccions

Aquest capítol (46.349 milions) inclou les participacions en els programes d'ingressos gestionats per l'Estat (loteries, travesses, segells i monedes) i les transferbncies directes de l'Estat. Aquestes aportacions estaven concretades en la Llei de pressupostos generals de l'Estat del 1992, en què es van assignar les quantitats finals que el COOB'92 havia de percebre, sobre la base dels compromisos subscrits en el Dossier de Candidatura, i dels que es podien destacar els ingressos provinents de loteries i travesses (9.952 milions).

També es van incloure en aquest epígraf els ingressos procedents de la venda a tot el món de les medalles d'or i argent commemoratives dels Jocs Olímpics de Barcelona, produïdes per la Fábrica Nacional de Moneda y Timbre, i les subvencions que el COOB'92 va rebre d'altres institucions i organismes com la Comunitat Econbmica Europea (CEE) o la Direcció General de Telecomunicacions (DGT).

Venda d'actius

Aquest apartat inclou els ingressos obtinguts per la venda dels actius propietat del COOB'92 en el procés de la seva liquidació final com a societat (2.094 milions). Gran part dels actius del COOB'92 va ser utilitzada durant un període de temps molt curt, per la qual cosa la seva depreciació era baixa; això va permetre que es poguessin vendre a un gran nombre de particulars, empreses i institucions.

Cal remarcar el canvi de criteri que es va produir després de la constitució del COOB'92. A partir d'aquell moment, es va donar prioritat al lloguer de béns en contraposició a la compra, que era el criteri previst inicialment en el Dossier de

1

2

Candidatura. Per aquest motiu, tant el volum dels actius venuts pel COOB'92 en l'etapa de liquidació com els ingressos que va proporcionar la venda van ser notablement inferiors als previstos en la candidatura.

Les despeses

Les despeses del pressupost de gestió del COOB'92, avaluades en 194.236 milions de pessetes, es van estructurar en deu grans programes.

Les competicions

Dins d'aquest programa, s'incloïen les despeses vinculades directament a l'organització de les competicions esportives (6.060 milions), entre les quals destaquen el cost del material esportiu (2.951 milions) i del personal de planificació i coordinació de les competicions esportives (2.518 milions), i les despeses en la formació del personal de control (325 milions).

També s'hi van tenir en compte els costos d'organització de les Competicions'91 i d'altres proves prèvies als Jocs (1.725 milions), i els costos directes d'organització dels IXns Jocs Paralímpics (6.259 milions). La resta de les despeses vinculades a l'organització dels Jocs Paralímpics corresponents a altres projectes «olímpics» es va incloure en els programes corresponents.

Les cerimònies i els actes culturals

Aquest programa englobava les despeses relatives al recorregut de la torxa olímpica (812 milions) i a l'organització de cerimònies i congressos (3.556 milions). En aquest segon grup, cal destacar els costos vinculats a les cerimbnies d'inauguració i clausura dels Jocs Olímpics (2.918 milions), a les cerimbnies de proclamació de vencedors (137 milions), a l'organització de congressos de les federacions internacionals, com també els costos vinculats als congressos de ciències de

1, 2 i 3
El COOB'92 va posar a la venda, al desembre del 1992, al recinte de l'Estació del Nord, tot tipus d'objectes que s'havien utilitzat durant els Jocs i que podien interessar als ciutadans w m a record d'un fet únic, en el qual molts d'ells havien participat com a voluntaris, espectadors o vivint de molt a prop l ambient de la ciutat. Aquesta operació va formar part del projecte de venda dels actius propietat del COOB'92, en el seu procés de liquidació w m a societat.

1

2

3

l'esport i l'assistència a les reunions del COI.

Finalment, aquest programa també va inloure els costos d'organització dels actes de l'Olimpíada Cultural (4.685 milions).

La premsa, la ràdio i la televisió

En aquest programa es tenien en compte les despeses relatives a l'organisme de RTO'92, responsable de facilitar el senyal internacional de televisió a les cadenes que havien adquirit els drets de retransmissió dels Jocs (16.900 milions de pessetes). Cal remarcar que el *Dossier de Candidatura* no recollia els costos variables vinculats a la venda de serveis addicionals als *broadcasters*; aquestes despeses s'hi tractaven considerant Únicament el marge net obtingut en aquestes operacions, el qual s'incorporava al pressupost d'ingressos. Per contra, a la liquidació presentada s'incorporava el cost total dels serveis proveïts.

També es feia referència als serveis específics destinats al col·lectiu de professionals de la premsa escrita i gràfica (1.354 milions). Entre aquests, van destacar les obres de condicionament necessàries al Centre Principal de Premsa (CPP) i als centres de premsa de les diferents unitats de competició (703 milions), i el lloguer dels espais per a aquests serveis al recinte del Centre de Mitjans de Comunicació (CMC), situat a la zona firal de Montjuïc.

Les instal·lacions i l'adequació dels entorns

El COOB'92 va assumir la major part del condicionament de les instal·lacions de competició per adaptar-les als requisits específics dels Jocs. La inversió total per aquest concepte, 14.681 milions de pessetes, es va desglossar en els conceptes següents: instal·lacions de competició (10.745 milions), instal·lacions d'entrenament (959 milions), circuits de marxa i marató (227 milions), centres de

Les despeses del COOB'92 per finalitats
(Total: 195236 milions de pessetes)

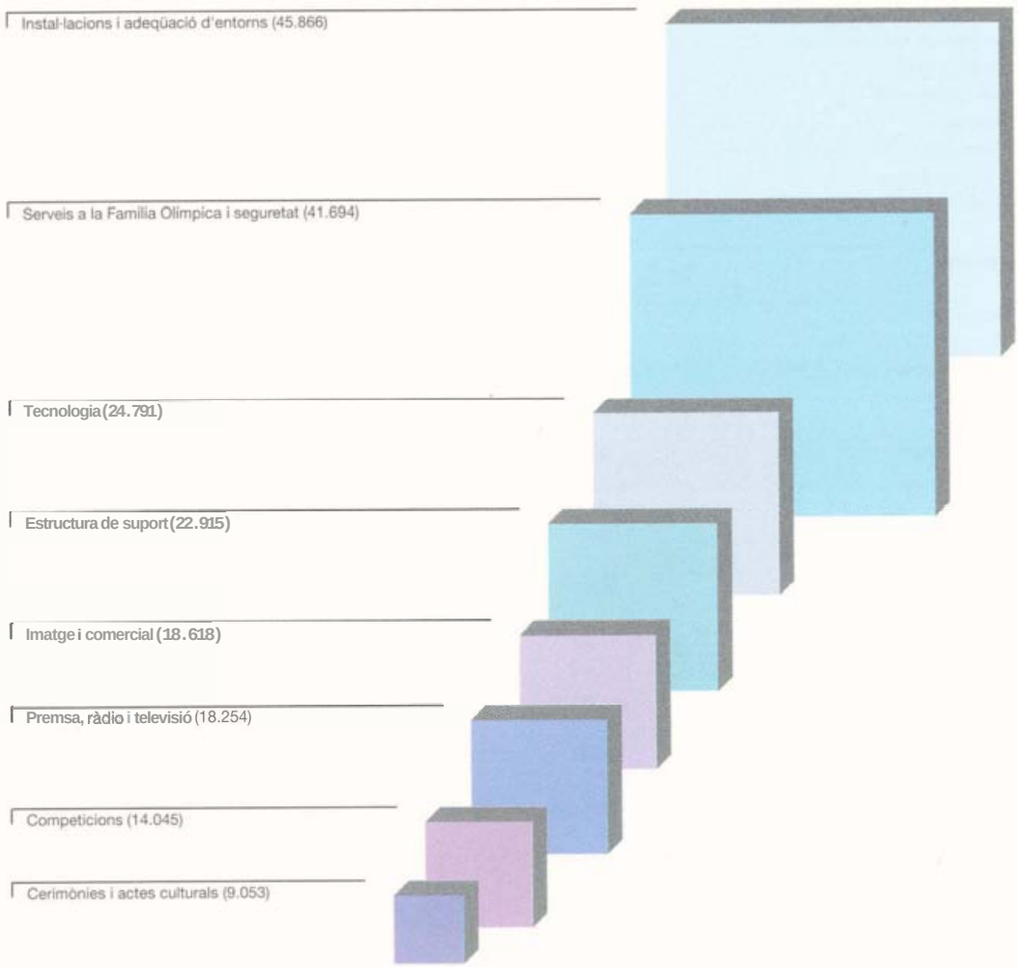

Evolució del pressupost global de despeses per programes
(en milions de pessetes)

	Pressupostos aprovats pels òrgans de govern				
	1989	1990	1981	1982	Liquidació
Competicions	7.9611	0.476	12847	15642	14.045
Organització competicions	4.480	4.273	5.240	6.043	6.061
Paralímpics	2.878	5.203	6.220	6.220	6.259
Competicions'91 i altres proves			1.387	1.379	1.725
Cerimònies i actes culturals	9.132	9.564	7.950	8.762	9.053
Torxa olímpica	1.350	850	1.100	1.000	812
Cerimònies i congressos	2.210	3.055	2.808	3.525	3.556
Olimpiada Cultural	5.572	5.659	4.042	4.237	4.685
Premsa, Ràdio i TV	13.602	14.135	17.831	21.372	18.254
Organisme de RTO'92	11.030	11.519	14.651	18.518	16.900
Premsa escrita i gràfica	2.572	2.616	3.180	2.854	1.354
Instal·lacions i adequació d'entorns	34.358	35.444	36.079	38.760	45.866
Tecnologia	24.582	21.306	21.095	21.782	24.791
Telecomunicacions	9.747	8.753	7.948	7.615	7.159
Electrònica, vídeo i so	4.179	2.162	2.520	2.968	2.698
Informàtica i CIOT	5.561	5.247	4.955	5.389	8.517
Gestió *de* resultats	5.095	5.144	5.672	5.810	6.417
Serveis a la Família olímpica	30.619	34.109	28.744	29.483	37.023
Acreditacions, acollida i protocol	1.475	1.680	1.874	1.638	1.666
Viles Olímpiques	11.583	10.645	15.133	15.653	15.849
Altres allotjaments	6.302	10.726	2.509	2.550	8.161
Informació	6.263	5.572	3.289	3.374	3.108
Transports	2.642	3.110	3.490	3.881	6.170
Assistència mèdica	1.595	1.561	1.516	1.412	1.376
Serveis lingüístics	759	815	933	975	693
Seguretat	4.132	4.067	4.249	5.032	4.671
Imatge	4.096	7.511	8.537	8.342	7.937
identitat i disseny	1.476	1.389	1.457	1.375	1.364
Promoció dels Jocs	2.620	6.122	7.080	6.967	6.573
Gestió comercial	9.349	9.475	9.295	9.176	10.681
Comercial	8.216	7.055	6.578	6.542	8.055
Entrades	1.133	2.420	2.717	2.634	2.626
Estructura de suport	21.381	24.779	22.538	22.872	22.915
Gestió administrativa i financera	11.397	11.268	7.637	7.962	8.226
Logística de materials	1.798	2.307	2.581	3.221	4.175
Ofimàtica i documentació	949	931	1.456	1.564	1.428
Gestió de recursos humans	2.256	2.606	3.513	3.246	2.935
Organització i serveis generals	4.981	7.666	7.351	6.879	6.151
Total	158.609	169.866	169.165	179.223	195.236

serveis i centres de suport (604 milions), i senyalització, look i jardineria (2.146 milions).

Els costos de les edificacions noves i dels remodelatges o les ampliacions de les ja existents es van repartir entre el COOB'92 i els titulars de les edificacions o les administracions públiques implicades en l'organització dels Jocs, d'acord amb els convenis signats en cada cas.

Les inversions del COOB'92 en construccions noves, en remodelatge d'instal·lacions esportives i en urbanització d'entorns van ser de 25.378 milions. Gran part de les obres es va contractar directament pel COOB'92. El cost de les instal·lacions esportives finançades totalment pel COOB'92 va arribar a 12.413 milions de pessetes, i l'aportació a obres finançades conjuntament amb altres agents va ascendir a 5.473 milions (el cost total d'aquestes va ser d'uns 15.000 milions). Les aportacions del COOB'92 a obres gestionades per altres entitats van ascendir a 5.042 milions. El COOB'92 va assumir també els costos de condicionament permanent, o per a ús temporal durant els Jocs, de la urbanització de les àrees on es van localitzar les instal·lacions esportives i les unitats residencials, amb un import total de 2.450 milions.

Aquest programa recollia també els costos del manteniment i el consum d'aquestes instal·lacions (3.489 milions), el costos de personal, els costos generals de planificació i control d'obres, i els de disseny d'entorns, escenaris i espais (2.318 milions).

La tecnologia

Aquest programa inclola, a més dels costos del personal tècnic, les inversions i les despeses de gestió de les xarxes de telecomunicacions, i dels equips d'electrbnica, vídeo i so; els costos dels equipaments informhtics i els de desenvolupament del software específic per als Jocs, com també les despeses de condicionament i operació del Centre d'Informació d'Operacions de Tecnologia (CIOT).

Les telecomunicacions

Aquest programa inclola les inversions i els consums en sistemes de transmissió i accés a xarxes públiques (3.131 milions), en sistemes de comunicació per telefonia (1.601 milions), en sistemes de radiocomunicació i localització de persones (1.536 milions), i en el disseny i la gestió de les operacions de telecomunicacions i electrbnica (421 milions).

L'electrònica, el vídeo i el so

Aquest programa comprenia les inversions en concepte de sonorització provisional de recintes (709 milions), marcadors i visualitzadors temporals (250 milions) i CATV, el circuit de televisió per a la Família Olímpica (1.304 milions).

La informatica

En aquest programa s'incloïen el condicionament del CIOT i del Centre de Càlcul (537 milions), els plans de la posada en funcionament, l'operació, l'explotació, la seguretat i l'emergència informàtica (390 milions), i el hardware i el *software* bhsic dels sistemes informhtics centrals, locals i autonòms (6.771 milions).

La gestió de resultats

Aquest programa inclola el software de gestió de resultats (2.754 milions), els equips de cronometratge i mesurament, els marcadors de pista i el CCTV, el circuit tancat de televisió esportiva (917 milions), i també els sistemes de reprografia per a la distribució d'informació i dels resultats de les competicions (2.124 milions).

Cal remarcar que, en el Dossier de Candidatura, s'havia considerat que la tecnologia constituiria el component principal de la despesa per a l'organització dels Jocs Olímpics. Per contra, en les revisions pressupostàries posteriors, aquest component va perdre pes relatiu gradualment, a causa del canvi dels criteris d'obtenció d'aquest tipus d'equipament: de l'adquisició prevista per mitjà de la compra, es va passar al lloguer o a la cessió de les empreses patrocinadores.

Els serveis a la Família Olímpica

Aquest programa comprenia, entre d'altres, les despeses de condicionament i de gestió hotelera (bugaderia, neteja, alimentació, etc.) de les viles olímpiques, de les viles dels mitjans de comunicació i de la vila per a àrbitres i jutges (15.849 milions de pessetes).

També s'hi van incorporar les despeses de l'allotjament de la Família Olímpica en hotels, vaixells i residencies privades (encara que part d'aquests costos van ser recuperats via facturació als col·lectius que no tenien dret a allotjament gratuït), i les despeses d'allotjament d'una part del personal eventual que va treballar al COOB'92 durant eh Jocs Olímpics (8.161 milions).

Les despeses en informació per a la Família Olímpica i els visitants es van destinar bàsicament a l'edició de publicacions (%8 milions), al sistema informàtic d'informació i comunicació a la Família Olímpica i els mitjans de comunicació (1.666 milions), i a altres activitats i serveis necessaris per a la difusió de tota mena d'informació sobre els Jocs, la ciutat de Barcelona i les subseus olímpiques: àudio-visuals, fotografies, programa de! cartells oficials, punts d'informació, etc. La pel·lícula, la memòria i el llibre oficials també s'incloïen en aquest programa.

Les despeses del sistema d'acreditacions, acolliment i protocol dels Jocs (1.666 milions), els costos de transport entre els diferents escenaris (6.170 milions), i els serveis d'assistència mèdica (1.376 milions), i d'interpretació, traducció escrita, megafonia i anunciadors (693 milions), van completar el conjunt del programa de serveis a la Família Olímpica.

La seguretat

Aquest programa incloïa les despeses referents a la seguretat interna de les viles olímpiques, instal·lacions esportives i centres de suport, tant en concepte de serveis de vigilància (2.561 milions) com de sistemes de seguretat electrònica (1.256 milions).

La imatge

Aquest programa incloïa els costos de promoció dels Jocs (3.121 milions), la realització de la sèrie Cobi de dibuixos animats, l'organització d'exposicions i la

1, 2, 3 i 4
El pressupost de despeses del COOB'92, 195.236 milions de pessetes, s va imputar per projectes a efectes de gestió i de control. Això va implicar un seguiment afinat de més de 350 unitats de gestió tan diverses com el material necessari per a les competicions esportives (1), el muntatge de les cerimònies d'inauguració i clausura (2), la dotació d'equips i instruments de pista (3) o els projectes informàtics (4).

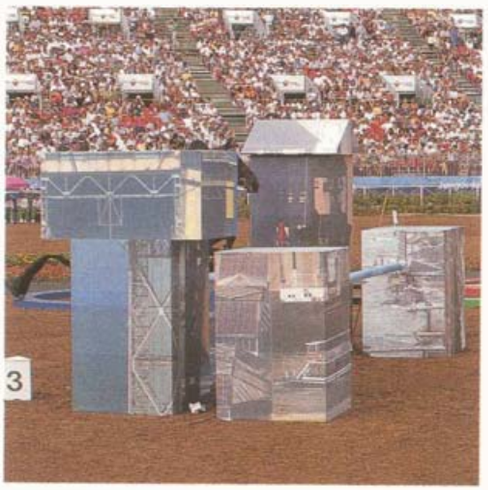

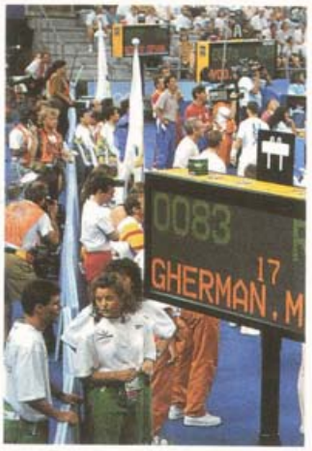

5
Totes les despeses relatives a les viles, des del condicionament fins als serveis hotelers, van ser gestionades per la Divisi6 de Viles. Imatge del condicionament i la senyalització de la Vila de Montigalà.

participació en grans esdeveniments (1.008 milions), la posada en funcionament d'un sistema d'informació promocional als mitjans de comunicació (1.939 milions), i el disseny i la producció deis signes i els símbols corporatius i del material promocional (1.364 milions).

La gestió comercial

Aquest programa comprenia essencialment les comissions i les despeses directes de gestió, i les de promoció i prospecció de mercats, vinculades als projectes destinats a la captació de recursos econòmics (8.055 milions), com també el costos del projecte de gestió d'entrades (2.626 milions).

L'estructura de suport

Els principals conceptes inclosos en aquest programa feien referència a les despeses generals de funcionament del Comitè Organitzador i a les que van servir per donar suport a l'estructura organitzativa dels Jocs.

Fonamentalment, s'hi incloïen les despeses de gestió administrativa i financera (1.785 milions), la subscripció i la gestió de les pòlisses d'assegurances de cobertura dels Jocs Olímpics (843 milions) i les despeses generals d'estructura i funcionament de l'empresa (2.096 milions), a més dels sistemes ofimàtics i de documentació emprats (1.428 milions). Cal remarcar, en aquest apartat, els estalvis que es van fer sobre les previsions inicials de despeses financeres, gracies a la millora aconseguida en la correspondència entre els fluxos d'ingrés i de despesa durant tot el període d'organització i celebració dels Jocs.

També s'hi recollien les despeses del sistema logístic per a l'emmagatzematge i la distribució de materials (662 milions); la fabricació dels uniformes utilitzats durant els Jocs (2.924 milions); la gestió del programa de selecció i formació dels recursos humans (658 milions); el programa de selecció, formació i motivació dels voluntaris olímpics (1.288 milions); les

4

5

1

1
*Vista **aèria** d'una de **les** entrades del **Túnel** de la **Rovira,** que uneix la ronda **de Dalt** amb la ronda **del Guinardó,** una via ràpida p a **accedir** i **creuar** una **part força atapeïda del nord-est de Barcelona.***

despeses en projectes **organitzatius**, de planificació i de relació amb la premsa; el lloguer i el remodelatge dels espais destinats a **l'organització**, per a la preparació i operació dels Jocs (3.817 milions), i les despeses operatives de les unitats territorials durant els Jocs (1.100 milions).

La llei de beneficis fiscals

El 25 de maig de 1988 va entrar en vigor la Llei 1211988 de beneficis fiscals, en qub s'establien un conjunt **d'incentius** de **caràcter** fiscal per estimular la contribució **d'ens** públics i privats, i també de persones particulars, als grans esdeveniments que van tenir lloc a Espanya l'any 1992.

Aquests incentius fiscals afectaven **bàsicament** a tres figures del sistema impositiu espanyol: impost sobre societats, impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF) i impost sobre el valor afegit (IVA), i es van concretar en els beneficis segiients.

Les donacions

Les donacions realitzades per empreses al **COOB'92** tenien la consideració de despeses **deduïbles** en la determinació de la base imposable de l'impost sobre societats (article 19 de la Llei) i, per tant, proporcionaven a l'empresa un estalvi fiscal del 35 % (el tipus de gravamen d'aquest impost) de l'import donat.

Les persones particulars podien deduir de la quota íntegra de l'impost sobre la renda de les persones físiques el 10 % dels imports donats al **COOB'92** (article 24).

Les inversions

La Llei establia uns tipus d'inversions que permetien, a les empreses que les realitzessin, obtenir un estalvi fiscal del 15 % de les quantitats invertides a deduir de la quota líquida de l'impost a deduir de societats (article 21). Aquestes inversions s'havien de realitzar en compliment dels plans i els programes establerts pel **COOB'92**, que ho havia **d'acreditar mitjançant** l'emissió del certificat **corresponent**.

Els tipus **d'inversions** previstes eren les següents: inversions en actius fixos, materials nous, a excepció dels terrenys (edificis., **maquinària**, **instal·lacions** i utillatge; elements de transport, mobiliari i estris, i equips per a processos **d'informació)**; obres de rehabilitació **d'edificis** i altres construccions que **contribuissin** a revalorar l'espai físic afectat pels Jocs, i obres de millora de **façanes**, del medi ambient o **d'espais d'ús** públic; inversions que permetessin elaborar un suport físic per a l'edició de llibres i produccions **cinematogràfiques** o **àudio-visuals**; despeses en publicitat i propaganda que servissin de promoció dels Jocs i que fossin **complementàries** de les campanyes habituals de les empreses **col·laboradores** del **COOB'92**, i inversions en programes **d'investigació** o desenvolupament, en les **àrees d'informàtica**, telecomunicacions, construcció, transport i seguretat, de noves tbcniques i productes relacionats directament amb els Jocs.

El **COOB'92** va certificar inversions per un import total de **221.500** milions de pessetes.

Execucions d'obres d'infrastructures bàsiques

D'altra banda, també s'establia l'exempció de **l'IVA** per a les execucions d'obres d'infrastructura **bàsica** per als Jocs de **Barcelona'92** certificades pel **COOB'92** (article 27.3). L'efecte **econòmic** depenia del carhcter del promotor de la infrastructura: per a les institucions públiques, com a consumidors **finals**, comportava un estalvi sobre el cost de l'obra equivalent al tipus de l'impost (el 15 % el 1992); i pels promotors privats va representar **bàsicament** un estalvi financer. El **COOB'92** va emetre certificats relatius en aquest concepte per un import total de **267.000** milions de pessetes.

Específics del COOB'92

El **COOB'92** va gaudir del mateix tractament fiscal que **l'Estat** per al desenvolupament de les seves activitats. Aquest benefici es va concretar, **bàsicament**, en l'exempció en l'impost sobre societats (article 1) i en l'exempció de **l'IVA**, amb dret a la devolució mensual dels impostos suportats i en la facturació dels serveis del **COOB'92** sense carregar **l'IVA** corresponent (article 27.1).

L'impacte dels Jocs Olímpics

La consecució dels Jocs Olímpics per a la ciutat Barcelona va permetre la realització d'un seguit d'actuacions urbanístiques llargament postergades. La urbanització definitiva del parc de Montjuïc, la recuperació de les platges i la façana marítima, la reforma urbanística de les quatre brees olímpiques, la construcció de les rondes de circumval·lació, les noves instal·lacions esportives i les grans obres de telecomunicacions van ser les principals actuacions que es van poder dur a terme gracies a la celebració dels Jocs.

Els Jocs van formar part d'una estratègia de desenvolupament de la ciutat i van constituir un estímul per a l'important esforç inversor que va tenir lloc en aquests anys. D'altra banda, la majoria de les quinze subseus de Barcelona'92 es van beneficiar d'aquest esforç: noves instal·lacions esportives de primer nivell o el remodelatge de les existents, noves zones residencials, i millores en les comunicacions i en la urbanització dels entorns.

Aquest esforç inversor, que es va avaluar en 753.708 milions de pessetes en un estudi elaborat pel Gabinet de Programació de l'Ajuntament de Barcelona, tenia la distribució següent: inversió pública, 530.898 milions (Govern central 48 %, Generalitat de Catalunya 19 %, Ajuntament de Barcelona i altres 20 % i COOB'92 12 %), i inversió privada, 222.810 milions. Pel que fa al COOB'92, aquesta inversió es va desglossar en inversió en actius socials (32.575 milions), altres obres (6.857 milions) i resta d'inversions (26.499 milions).

A més de la inversió, s'han de considerar també les despeses en consum, tant les realitzades pel COOB'92 en personal i serveis, com el consum privat corresponent a patrocinadors dels Jocs, personalitats i turistes que van visitar la ciutat durant els Jocs (despesa hotelera, servei de restaurants, transport, lleure, etc.).

Tot aquest procés tenia una dimensió econòmica evident: uns costos, un finançament i un impacte. En conjunt,

Les inversions olímpiques (en milions de pessetes del 1992)

Actuacions	Inversions	Totals
Àrees olímpiques i subseus		313.689
Àrea de Montjuïc	45.269	
Àrea de la Diagonal	5.539	
kea de la Vall d'Hebron	21.734	
Vila Olímpica	161.889	
Subseus amb residència	30.934	
Resta de subseus	15.412	
Resta d'instal·lacions	32.912	
Comunicacions		249.751
Ronda de Dalt	43.911	
Ronda del Litoral	50.283	
Nus de la Trinitat i enllaços	11.450	
Potes de tancament	30.428	
Connectivitat entre rondes	22.894	
Accessos a les *Brees*	90.785	
Hotels		61.469
Pla d'Hotels de Barcelona	23.674	
Altres hotels	37.795	
Aeroport	28.514	28.514
Telecomunicacions		73.786
Telefónica	67.802	
Torre de Collserola	5.984	
Resta inversions COOB'92	26.499	26.499
Total		*753.708*

Font: Ajuntament de Barcelona: *L'impacte econòmic dels Jocs Olímpics de Barcelona'92*. Gabinet Tècnic de Programació, 1992.

l'impacte directe sobre l'economia espanyola (descomptades les importacions) es va avaluar en 854.602 milions de pessetes del 1992; d'aquest total, la inversió (81 %) predominava sobre el consum (19 %).

A més, l'impacte econòmic total per al període 1987-1992, derivat dels efectes multiplicadors de l'impacte directe anterior en l'economia espanyola, se situa en un **volum** de gairebé 3 bilions de pessetes, xifra que va representar el **0,9** % del producte interior brut (PIB).

L'impacte econòmic que es descriu no és, **òbviament, l'únic** efecte econòmic rellevant. També van ser importants els efectes que es van derivar del salt qualitatiu en la projecció internacional de Barcelona, de l'impuls de la innovació i del foment de la **pràctica** de l'esport. Aquests intangibles no es poden avaluar, però tenen una **rellevància** ben evident.

Impacte econòmic directe dels Jocs: consum i inversió* (en milions de pessetes del 1992)

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	Total
Consum	314	3.250	8.971	14.136	25.490	107.934	160.104
Públic	314	3.259	8.971	14.136	25.490	59.451	111.621
Privat						48.483	48.483
Inversió	23.850	24.436	71.906	213.217	259.131	101.958	694.498
Pública	23.377	23.840	55.334	124.978	160.988	83.172	471.688
Privada	473	596	16.572	88.239	98.143	18.787	222.810
Total	24.164	27.695	80.877	227.353	284.621	209.892	854.602

(*) Impacte directe ajustat, és a dir, l'impacte directe menys les importacions.

Font: Ajuntament de Barcelona: *L'impacte econòmic dels Jocs Olímpics de Barcelona'92*. Gabinet Tècnic de Programació, 1992.

4. Els recursos humans

IBM
Barcelona'92
SONY
73
12

1
*El **desplegament tecnològic** i de serveis que requerien els Jocs **Olímpics** va exigir el suport **d'un** gran nombre de personal **d'especialitats** ben diverses, **molt superior** a **l'usual en qualsevol altra competició esportiva. La proporció** era, **aproximadament,** de **quatre** persones de **l'organització** per cada esportista **inscrit.***

2
El personal** de **l'Equip'92 del Pavelló d'Esports** de Reus davant **la** porta **d'entrada** de **la instal·lació.** Els uniformes i els colors identificavenels **diferents col·lectius** dels **quals** formaven part i també les **tasques que**tenien **assignades.

Les xifres

Durant la celebració dels Jocs de la XXVa Olimpíada, 45.133 persones van dur a terme les 400 tasques diferents que l'organització requeria. Tot aquest personal treballava per al COOB'92, però va ser contractat de quatre maneres diferents.

En primer lloc, 1.078 eren treballadors fixos del COOB'92, al qual s'havien anat incorporant gradualment, entre el 1987 i el 1991, d'acord amb un pla aprovat cada any. En segon lloc, 4.878 treballadors més van ser contractats, en diverses modalitats (contractes eventuals, de pràctiques, convenis amb empreses i amb l'INEM, etc.), entre el gener i el juliol del 1992. En tercer lloc, 1.315 treballadors van ser cedits per empreses col·laboradores i 3.314 contractats a organismes de ràdio-televisió d'arreu del món per formar part de RTO'92; aquests 4.629 treballadors van treballar per al COOB'92 al llarg d'un període de dos a quatre mesos. Finalment, els 34.548 llocs de treball restants els van ocupar voluntaris que es van incorporar a l'estructura organitzativa durant els Jocs, d'acord amb un pla d'enquadrament que es va materialitzar entre l'octubre del 1991 i el juny del 1992.

Al costat d'aquestes 45.133 persones (que van ser acreditades en les categories COOB i RTO), dos grans grups més van dur a terme funcions directament relacionades amb l'organització dels Jocs: d'una banda, les empreses subministradores dels serveis contractats a tercers pel COOB'92 —neteja, restauració, botigues, etc.—, amb un total de 23.474 treballadors (acreditats com a SC), i, d'altra banda, les activitats directament relacionades amb la seguretat olímpica, que van implicar 21.116 efectius dels diversos cossos (acreditats com a SX).

En aquest capítol es considera l'evolució de la plantilla del COOB'92, amb 58 treballadors fixos al final del 1987, amb 133 el 1988, amb 342 el 1989, amb 669 el

Els **recursos humans** dels Jocs

	COOB'92				
	Plantilla	Eventual	Voluntaris	Altres	Total
Equip'92*	1.078	4.878	34.548	4.629	45.133
Empreses de serveis				23.474	23.474
Seguretat				21.116	21.116
Total	1.078	4.878	34.548	49.215	89.723

'Acreditats COOB i RTO

2

1990 i amb 1.078 el 1991, i que durant el 1992 es va ampliar —amb el contingent de 4.876 eventuals fins a 5.956. També s'hi fa referbncia detalladament als voluntaris, que durant la fase dels Jocs van arribar constituir el col·lectiu més nombrós de l'organització, designada aleshores amb el nom d'Equip'92 (que incloïa, a més, el personal fix i eventual del COOB'92, el cedit per empreses col·laboradores i el de RTO'92).

Aquestes xifres, en darrer terme, van ser fruit d'una estratbgia decidida en els primers moments, que tenia dos eixos bàsics: la subcontractació del desenvolupament dels projectes --executats sempre sota les directrius i el control directe de personal del COOB'92— i la participació dels voluntaris durant els Jocs.

En l'organització interna del COOB'92, el model escollit pel que fa al personal es va traduir en la necessitat de crear dues divisions específicament relacionades amb aquesta qüestió. La Divisió de Recursos Humans, d'una banda, va seleccionar, contractar i administrar el personal, i va acumular en tot moment les dades necessàries per preveure futures incorporacions; la Divisió de Voluntaris, al seu tom, es va encarregar de mantenir el contacte amb els voluntaris inscrits durant l'etapa de candidatura, d'informar-los dels progressos organitzatius i de formar-10s i incentivar-los amb vista a la seva incorporació a l'Equip'92 en el període dels Jocs.

El personal del COOB'92

El procés de selecció

El creixement del personal del COOB'92 va ser objecte d'un pla de recursos humans que es revisava anualment i que preveia el volum d'increment en cadascuna de les àrees d'activitat i les diferents etapes de les noves

1
Al llarg del període d'organització dels Jocs, el Departament de Recursos Humans del COOB'92 havia tractat informàticament 33.905 historials professionals, 6.638 dels quals corresponien a persones residents a l'estranger.

Evolució del personal del COOB'92

	1987	1988	1989	1990	1991	9.8.1992
Gabinet del Conseller Delegat	6	8	16	20	20	20
Relacions Externes	2	5	4	7	13	202
Imatge i Comunicació	6	17	35	59	70	80
Operacions	6	13	51	111	253	2.467
RTO'92	O	1	24	85	169	1.181
Tecnologia	4	11	35	56	74	51O
Infrastructures i Construcció	10	14	36	59	67	126
Recursos Humans	2	4	7	13	19	37
Voluntaris i Equip'92	1	10	15	21	23	26
Planificació i Control	3	3	7	9	23	25
Projectes Especials			5	13	21	39
Esports	2	11	52	89	133	564
Altres	3	6	6	5	5	195
Paralímpics			6	65	108	262
cultura	3	10				
Total	58	133	342	669	1.078	5.965

* El personal de la divisió de Cultura va passar e formar part d'OCSA.

2, 3, 4, i 5
La *gran* ***diversitat*** *de* ***tasques necessàries*** *per organitzar* ***els Jocs*** *va* ***originar*** *una* ***demanda de professions de*** *moltes* ***especialitats*** *i molts* ***nivells:*** *administratius,* ***arquitectes, xofers, informàtics,*** *periodistes, publicistes,* ***comercials,*** *economistes, advocats, lingüistes, enginyers...*

incorporacions. Per tant, cada sol·licitud **d'incorporació** que **es** feia des d'una **àrea** determinada havia de concordar amb una referbncia del pla vigent aquell any o, altrament, havia de seguir un **tràmit** especial **d'aprovació**, que permetia satisfer les cobertures **extraordinàries** dels casos que, per una raó o una altra, no s'havien pogut preveure a **l'hora** de considerar el pla de recursos humans i el pressupost corresponent.

Al principi, la tasca de selecció del personal es va encomanar a empreses externes especialitzades en aquest camp; aviat perb, es va veure que aquest sistema era car i lent, i la selecció es va comengar a fer directament des del **COOB'92**. Així, es va crear el Departament de Selecció i Formació, dins de la Divisió de Recursos Humans, que va wmengar a treballar el 1988 amb dues persones i es va anar ampliant fins a constituir, el 1991, un equip de quinze professionals **capaços d'atendre** totes les demandes amb la urgbncia que, cada cop més sovint, requeria **l'organització.** Una de les tasques principals d'aquest equip va ser la confecció d'un banc de dades dels possibles candidats a ocupar un lloc de **treball** dins el COOB'W. A través d'anuncis a la premsa, de les publicacions de diversos **col·legis** professionals i d'escoles **tècniques,** i de la revisió de tots els currículums tramesos per particulars d'arreu del món, abans dels Jocs ja s'havien processat **informàticament** 33.905 historials professionals (de **27.267** candidats espanyols i **6.638** estrangers) i s'havien fet més de 5.000 entrevistes personals de **preselecció.** Només es van seguir processos externs, encomanats específicament a professionals del head *hunting* **(«caçatalents»),** per cobrir trenta llocs d'especial **responsabilitat**.

1

2

4

3

5

L'evolució del personal

La fase de planificació (1987-1989)

La trajectòria del COOB'92 es va iniciar amb una àmplia distribució de responsabilitats: les primeres incorporacions a la plantilla van ser les dels directors de divisió i els directors de projecte (i els suports administratius respectius), per tal d'estudiar, definir i planificar les accions que calia emprendre i determinar els recursos que serien necessaris. El percentatge de tècnics d'alta qualificació era, doncs, molt elevat.

Les àrees de serveis generals, administració econbmica, serveis comercials i de premsa i relacions públiques van ser operatives ben aviat; d'aquesta manera, les divisions respectives es van dotar, d'entrada, de l'estructura i del personal de gestió i de suport necessaris per dur a terme la seva activitat, per la qual cosa van tenir un creixement posterior més petit que la resta d'àrees.

La relació laboral que es va establir va ser la contractació per a un servei determinat (normalment, fins al final dels Jocs). El 1988 ja es va establir un conveni laboral amb el Comitè d'Empresa, que definia un marc estable vigent fins al 1993: assegurava un increment salarial anual superior en dos punts a l'augment de l'IPC i establia els requisits de mobilitat funcional i geogràfica i de disponibilitat horària (les hores extres es podrien recuperar amb períodes equivalents de vacances). D'altra banda, com a incentiu compensatori de la contractació temporal es va oferir un mes de sou per any treballat al final del contracte, ampliat posteriorment a 45 dies per any treballat, i es va pactar un pla de promoció interna.

La diversitat professional i de mètodes de treball de la plantilla no va ser, en cap moment, un obstacle per al bon funcionament del COOB'92. D'una banda, el treball en un entorn ofimàtic avançat i l'estandardització en el sistema de producció d'informes i de control de

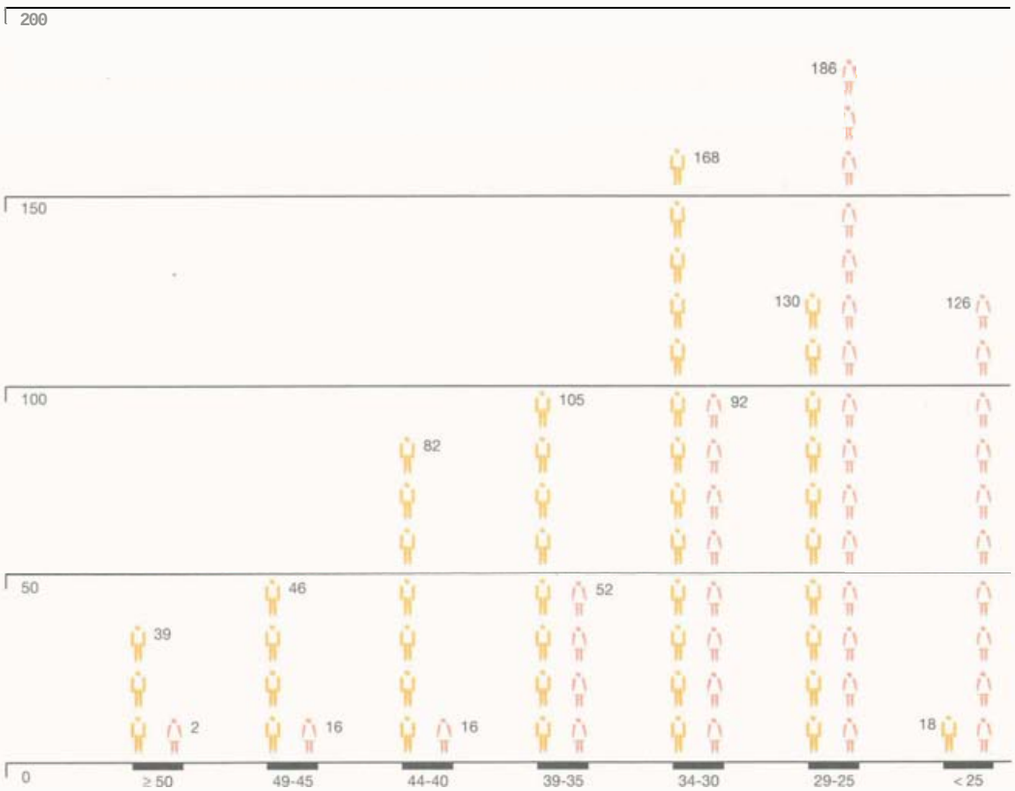

El personal del COOB'92 per edats i sèxes s desembre de 1991. Total: 1.078 persones

Homes: *588*

Dones: 490

gestió facilitaven la integració i la comunicació; d'altra banda, la localització del personal (concentrat a la Font Mhgica, un edifici de planta oberta que afavoria la comunicació interpersonal) i la capacitat d'il·lusió inherent al projecte olímpic afavorien el bon ambient laboral i la satisfacció de treballar en l'organització dels Jocs.

Al final del 1988 es va crear la societat Olimpíada Cultural, que mantindria fins al 1992 una plantilla d'una trentena de persones. El sistema de selecció i de contractació que va seguir OCSA va ser essencialment el mateix que es va utilitzar en el COOB'92. La plantilla també es va completar, de manera puntual i d'acord amb les necessitats de cada projecte, mitjançant contractacions eventuals.

La fase d'execució dels projectes (1990-1991)

Durant els anys 1990 i 1991 es van executar els projectes i es van fer les proves necesshries. En aquest període, la plantilla es va triplicar: de 342 treballadors al començament del 1990 es va passar a 669 a l'inici del 1991 i a 1.078 al final d'aquest any. L'edifici de la Font Mhgica va quedar petit, i al febrer del 1990 el COOB'92 es va traslladar als edificis de la Maternitat, remodelats i adequats al creixement previst per al futur.

Va ser durant aquest període que es va notar un aspecte diferencial del COOB'92 amb relació a altres empreses de dimensions comparables: la convivència de professions molt heterogènies, amb nivells de remuneració prou diferents en el mercat laboral. *Aixb* va fer que la remuneració mitjana de les professions menys retribuïdes en el mercat també fos més alta al COOB'92.

A més, l'oferta era molt limitada en el cas de determinades especialitats. *Aixb* va provocar dificultats a l'hora de cobrir els nous llocs de treball que només havien de tenir vigència durant un parell d'anys; en

Evolució del personal del COOB per grups professionals.

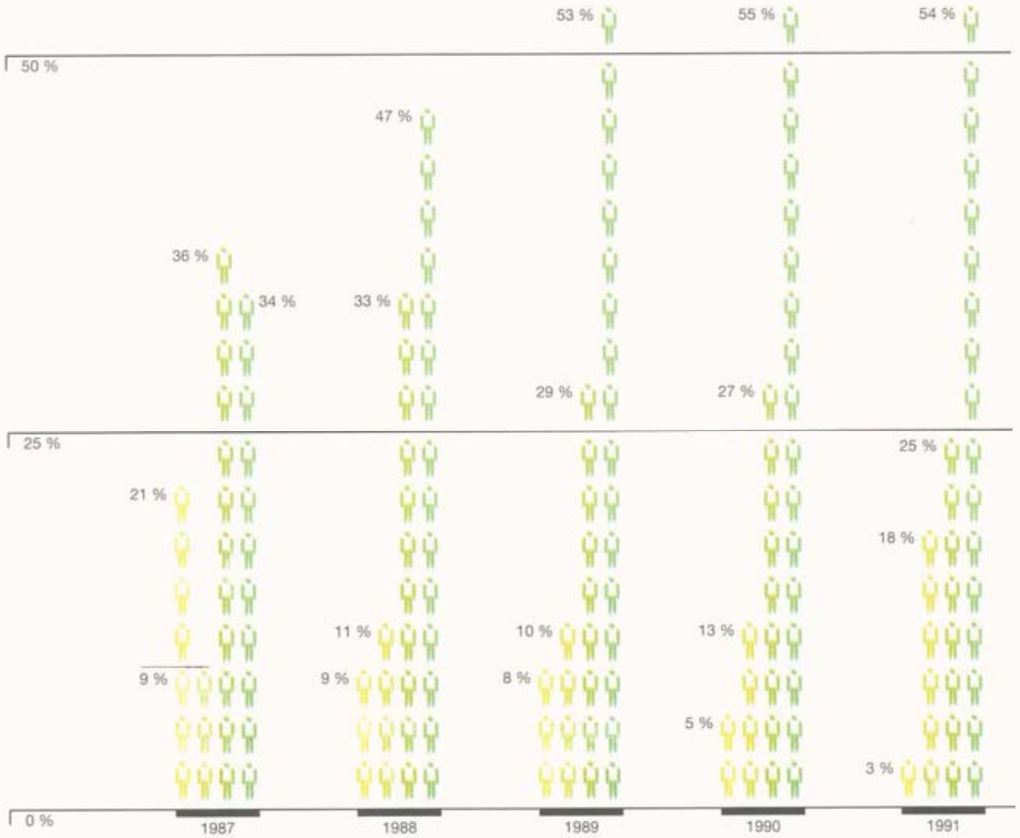

conseqiibncia, les contractacions es van fer per salaris més elevats i es van generar certs **desequilibris** interns amb el personal de més antiguitat; aquests **desequilbris** es van haver de corregir. D'altra banda, l'oferta retributiva del **COOB'92** es va complementar amb un pla de beneficis socials, que comprenia ajuts a la formació (classes d'idiomes i **d'ofimàtica)**, assegurances **gratuïtes** i **accés** avantatjós a productes i serveis d'empreses patrocinadores i **col·laboradores**, i **també** la possibilitat **d'adquirir** anticipadament entrades per als Jocs i els actius de l'empresa que deixessin de ser necessaris en el seu procés de dissolució.

Una altra de les característiques de la **plantilla** del **COOB'92** era la baixa mitjana d'edat, comprensible si es té en compte que era una feina temporal i que les característiques del projecte oiímpic engrescaven principalment els sectors joves, amb més capacitat **d'il·lusió**. Aixb va afavorir també la realització de les activitats extralaborals previstes en el pla de motivació del **COOB'92**, que van **influir** positivament en la integració de **col·lectius** de procedbncia molt diversa.

A l'estiu del 1991 es van celebrar les **Competicions'91**, que van constituir un assaig general dels Jocs per a tot el personal. Les responsabilitats especifiques van canviar temporalment, i la gent va aprendre a treballar amb **dependències** múltiples: treballava per a la seva divisió perb també per a la unitat on estava destinada. Aixb va ajudar a crear una cultura de mobilitat **orgànica** que més endavant seria imprescindible per assegurar **l'adaptació** a les necessitats de cada moment.

Durant els Jocs, el personal del **COOB'92** hauria d'operar en un centenar **d'unitats** diferents (esportives, de suport, de serveis, **etc.**): caldria, d'una banda, incorporar una gran quantitat de nous efectius i, de l'altra, canviar **l'atribució** vigent de responsabilitats entre el personal ja contractat. Durant el 1991 es

1
*A la **recepció de l'Edifici Olímpia**, seu **del COOB'92**, un **servei** permanent **d'hostesses** va **atendre** les consultes i **les** visites de milers **de persones, bé per telèfon, bé directament**, que **s'hi adreçaven per demanar informació.***

2
*La **centraleta telefònica** de **l'Edifici Olímpia era** atesa per cinc **telefonistes**, nombre que es va **incrementar fins** a vint durant **el període d'operació dels Jocs.***

3
*Un ordinador IBM AS/400, **atès per personal especialitzat, donava** servei **al Sistema Informàtic de Gestió Empresarial** del **COOB'92**.*

1

2

3

4
La Vila Olímpica va ser una de les primeres unitats que va ser ocupada per l'organització en començar el desplegament territorial. Les oficines es van instal·lar a l'Edifici Eurocity 2.

5
Una bona part de k voluntaris van donar suport als esportistes a la mateixa pista de competició durant les Competicions'91. A la fotografia, moments previs a la sortida d'una cursa de velocitat de la Copa d'Europa B d'Atletisme, al juny del 1991, a l'Estadi Olímpic

van estudiar les necessitats de personal per als Jocs i la utilització dels voluntaris que ja s'havia previst en el *Dossier de Candidatura;* les Competicions'91 van servir per contrastar les previsions.

L'inici del desplegament (octubre del 1991)

La primera tasca que es va emprendre va ser la recerca dels equips directius de les unitats entre la plantilla del mateix COOB'92 i entre els voluntaris que havien participat en l'organització de les Competicions'91 com a responsables o observadors dels departaments de tecnologia, premsa i assistbncia sanitària. Així, a l'octubre del 1991 van ser nomenats els directors i els directors adjunts de les unitats de competició i de residència i dels grans centres de suport, i també els directors esportius. A més dels que provenien del COOB'92, hi havia directors d'unitats que procedien de l'empresa privada, on ocupaven càrrecs amb responsabilitat d'alta direcció.

Aquests directors van col·laborar voluntàriament en l'organització olímpica.

Les viles, d'altra banda, no van poder seguir el rodatge que les unitats de competició van fer durant les Competicions'91. Van iniciar també el procés de desplegament a l'octubre del 1991, en el moment que la divisió corresponent, amb un fort increment de personal, es va traslladar a la Vila Olímpica de Barcelona com a pas previ a la distribució per les sis seus diferents. Paral·lelament, hi va haver un notable augment dels recursos humans de la Divisió de Construccions, que havia de vetllar pel desenvolupament de les tasques de condicionament dels espais, iniciades ja en les unitats utilitzades per a les Competicions'91.

Aquest desplegament del personal i la creació de noves responsabilitats van comportar canvis continus en l'organigrama del COOB'92 a partir del primer semestre del 1991, però es va

4

5

convenir que aquest fet no implicaria una revisió de les retribucions, que hauria estat enormement complexa i impossible d'assumir.

Els Jocs i el desmantellament del COOB'92 (1992)

Durant el 1992, com ja s'ha dit i s'explicarà amb detall en l'apartat dedicat a l'Equip'92, la plantilla del COOB'92 es va incrementar amb molts treballadors eventuals o cedits per empreses col·laboradores. Però, al mateix temps que es duia a terme el procés d'incorporació d'aquests nous treballadors, contractats fins al 15 d'agost (i en alguns casos fins al 20 de setembre, després de la clausura dels Jocs Paralímpics), calia també preveure com es duria a terme la sortida dels 1.078 contractats entre el 1987 i el 1991, en el marc del tancament del COOB'92. Al maig del 1992, el personal fix del COOB'92 va rebre una carta d'acomiadament en la qual es comunicava a cada treballador la data en què es rescindiria el seu contracte, entre els mesos d'agost i setembre, amb l'excepció d'un petit grup que s'hauria d'encarregar de l'elaboració de la MEMÒRIA OFICIAL DELS JOCS, dels fons de documents, objectes i imatges, i de la liquidació de l'empresa.

Al mateix temps que es decidien les dates de rescissió dels contractes del personal fix, es va elaborar un pla d'ajut a la recol·locació destinat a facilitar l'obtenció d'una nova feina. Pel que fa a la plantilla, aquest pla va consistir en un seguit de cursets, comunicacions i assessoraments d'orientació professional, i, pel que fa a la difusió cap a l'exterior, en l'elaboració d'unes carpetes de professionals del COOB'92 i del Llibre d'historials professionals, que contenia el currículum de tots els treballadors que hi van voler figurar. Es van enviar 3.000 carpetes i 500 llibres a diverses empreses, en un esforç per difondre «el planter olímpic».

La immediatesa dels Jocs en el moment de la tramesa de les cartes

1

Després de la clausura dels Joca Olímpics, el COOB'92 havia d'afrontar la celebrada dels Joca Paralímpics, al setembre del mateix any. Un contingent important del personal de l'Equip'92 va col·laborar en les tasques organitzatives d'aquests jocs. A la fotografia, un moment emotiu de la cerimònia d'inauguració dels IXns Jocs Paralímics, en què un grup de 96 nens i nenes, des de l'escenari, escenifiquen poèticament el cant de benvinguda dels Jocs en el llenguatge dels sords, escena que configura un espectacle inèdit.

2
Un reduït grup de persones va continuar col·laborant amb el COOB'92 després dels Jocs per realitzar les tasques imprescindibles abans de ser dissolt al juliol del 1993: ordenació de l'arxiu documental, de la fototeca i la videoteca; liquidacions de factures; tramitació d'assumptes jurídics i administratius, i redacció dels volums de la MEMÒRIA OFICIAL.

d'acomiadament i la motivació creixent van fer que la plantilla del COOB'92 es plantegés la recerca d'una nova feina per a la data efectiva de rescissió del contracte que se'ls havia comunicat, i no abans (com havia passat en anteriors edicions dels Jocs). Encara que el mercat laboral havia entrat en una fase de franca recessió, l'altra valoració social de i'experibncia olímpica i el pla de recol·locació van contribuir a fer menys traumàtica la sortida del COOB'92 i a facilitar la recerca de les noves feines i l'adaptació a les noves activitats.

Els voluntaris

El projecte

Un dels actius importants amb qub comptava la Candidatura de Barcelona per obtenir la nominació com a seu dels Jocs de la XXVa Olimpíada era la xifra rbcord de 60.000 ciutadans que s'havien inscrit com a voluntaris disposats a col·laborar en l'organització olímpica. L'entusiasme social provocat per la nominació, el 17 d'octubre de 1986, va contribuir a incrementar fins a 102.000 el nombre d'inscrits en el moment que es va tancar la campanya de captació, al final d'aquell mateix any.

Aquestes 102.000 persones, procedents de tot Espanya, asseguraven la cobertura deis recursos humans que l'organització necessitaria, perb les tasques que haurien de dur a terme encara no s'havien definit ni quantificat (a diferència del que havia passat a Los Angeles i a Seül, on la recerca de voluntaris va ser posterior a la definició de les necessitats de l'organització). El procés de Barcelona, doncs, era invers del que s'havia seguit anteriorment, en qub els voluntaris eren reclutats d'acord amb un perfil preestablert per a un lloc de treball determinat.

Això era un repte important. Calia concretar i desenvolupar el projecte

2

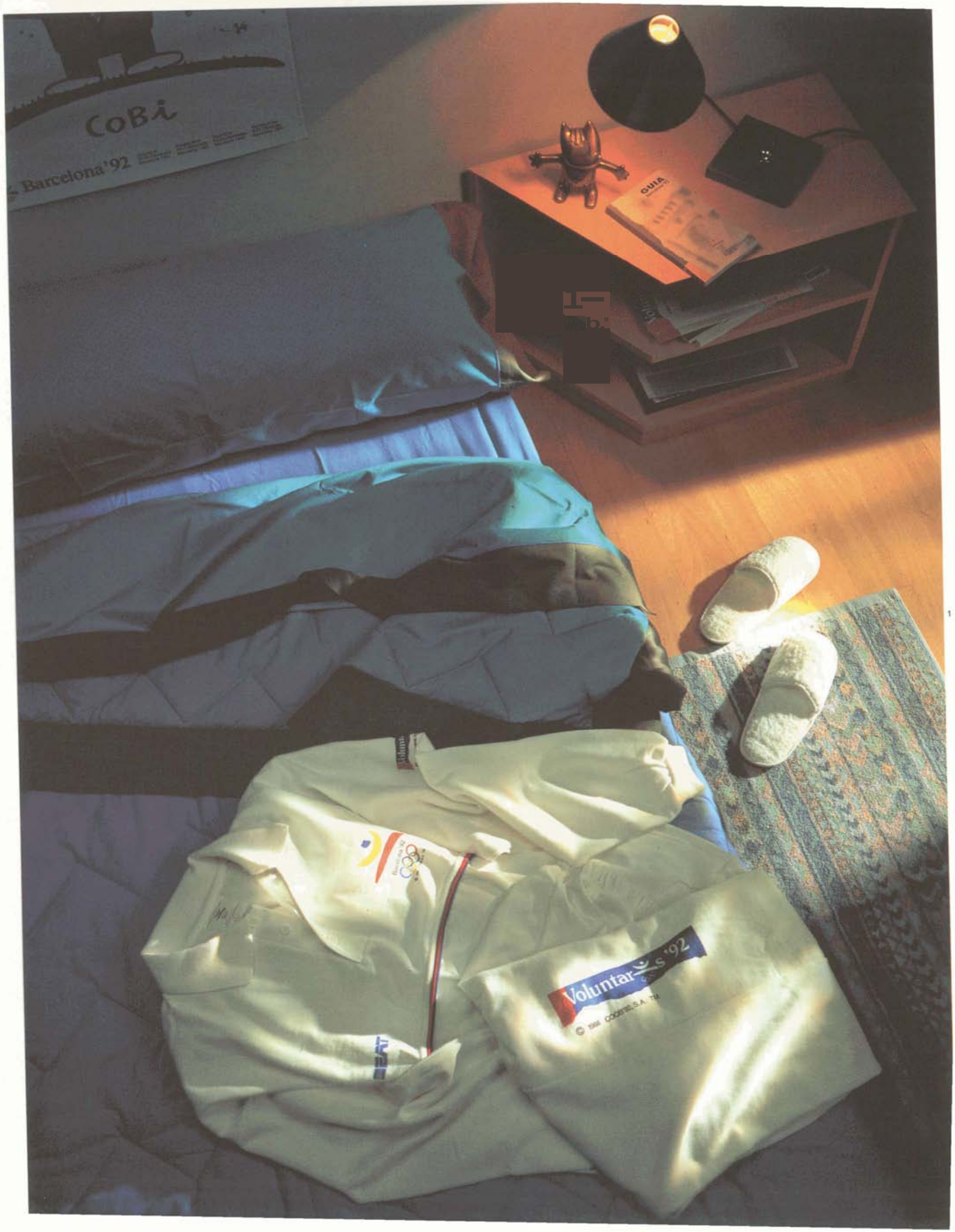
COBI
Barcelona'92
GUIA
Voluntar s '92

1
Des del període de la Candidatura fins als Jocs, el xandall blanc amb el logotip es va convertir en el símbol identificador dels voluntaris, que van deixar molt bon record en totes les activitats en què van participar.

«Voluntaris Barcelona'92», el qual, abans de traduir-se en mesures concretes, ja disposava —i amb escreix— de tot el capital hum5 necessari. Les grans línies del projecte es van definir aleshores: mantenir el compromís de tots els qui havien ofert generosament la seva col·laboració per treballar durant els Jocs i fomentar-ne els vincles amb Barcelona'92, transmetre'ls els valors olímpics i, en darrer terme, contribuir d'aquesta manera a la vertebració de la societat civil.

La Comissió Assessora

Un cop la Comissió Permanent del COOB'92 va aprovar el «Programa per a la formació del cos de voluntaris de Barcelona'92», el 30 de novembre de 1987 es va constituir la Comissió Assessora del programa, que n'havia de tutelar el desenvolupament. La integraven representants del COOB'92, de l'Institut de la Joventut (INJUVE), del COE, del CSD, de la Direcció General d'Esports i de la Direcció General de la Joventut de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de Barcelona.

La Comissió Assessora es va reunir en més de quinze sessions, que van servir per perfilar el disseny del programa i per supervisar l'acompliment de les grans línies del projecte.

El patrocini de SEAT

Una de les primeres necessitats que es van manifestar va ser la de trobar un patrocinador que assumís l'elevat cost econbmic del programa de formació; SEAT se'n va responsabilitzar amb il·lusió i confianqa. Així, el 27 de juny de 1988 es va signar la carta d'intencions entre el COOB'92, S.A. i SEAT, S.A., per la qual aquesta empresa es comprometia a fer-se càrrec del finanqament del programa, valorat en 1.000 milions de pessetes. En conseqüència, SEAT va passar també a estar representada en la Comissió Assessora.

El programa de formació

La formació bàsica

La primera etapa del programa de formació, anomenada *formació bàsica*, es va dur a terme a Barcelona (en tres centres gestionats directament per l'equip responsable del programa de voluntaris del COOB'92), a les diverses subseus (amb un coordinador designat de comú acord entre el COOB'92 i els ajuntaments), a la resta de Catalunya (en qub es van identificar 58 centres gestionats pels municipis respectius) i a totes les altres comunitats autbnomes (on el programa es va articular a través de l'INJUVE, amb criteris modulables d'acord amb les direccions generals de la joventut o de l'esport de cada comunitat).

La formació bàsica consistia a donar un seguit de coneixements d'ordre general, estructurats en sis grans blocs temàtics, a fi que tots els voluntaris tinguessin informació sobre Barcelona, el projecte olímpic, l'olimpisme, els esports, etc. S'adreqava exclusivament als voluntaris d'edats compreses entre els 14 i els 22 anys. Per als més grans de 23 anys, procedents de Barcelona i de les subseus, per raons d'ordre cultural i de disponibilitat temporal, es va posar en marxa un procés diferent: es feien entrevistes en grup amb la Divisi6 de Voluntaris del COOB'92, se'ls oferia la possibilitat d'estudiar els dossiers per compte propi, sense haver d'assistir als cursos, perb se'ls convidava a participar en totes les activitats d'ampliació de coneixements (conferbncies, projeccions de pel·lícules, etc.).

L'etapa de formació bàsica va ser seguida per 35.642 voluntaris de tot Espanya (tal com reflecteix la taula de la pàgina 114). A l'hora de valorar-la, no és arriscat d'afirmar que, ja des de l'etapa de formació, es va aconseguir desvetllar una sensibilitat social abans inexistent cap a la funció del voluntariat, i establir una vinculació d'aquest moviment amb les diverses organitzacions i associacions del teixit social del país. D'altra banda, la implicació de les institucions municipals, autonòmiques i estatals en el projecte va ser rigorosa, activa i fructífera.

El programa motivacional

A l'hora d'afrontar la concreció del programa, es va definir en primer lloc la necessitat d'un programa motivacional complementari i paral·lel als cursos de formació. Els objectius van quedar aprovats per la Comissió Assessora el 29 de setembre de 1989, en els termes següents: es tractava de crear i mantenir la il·lusió i l'orgull de ser voluntari (identificant aquest col·lectiu, diferenciant-10 i oferint-li avantatges específics pel fet de ser-ho), de crear estats d'opinió favorables (comunicant-se

directament i personalment amb els voluntaris, buscant-ne el reconeixement social i satisfent els compromisos assumits per Barcelona durant la campanya de captació) i, finalment, de crear una consciència de ucos social».

La identificació del col·lectiu es va aconseguir mitjançant un seguit d'elements: un logotip propi que conjuminava el concepte «Voluntaris'92» i l'emblema del COOB'92, un carnet personalitzat per a tots els membres del cos que haguessin acomplert el programa de formació bàsica, i un uniforme que contribuís al reconeixement públic del cos (un xandall de color blanc amb els logotips corresponents) durant les seves participacions actives en diversos actes.

El COOB'92 i les entitats representades a la Comissió Assessora van voler assegurar la participació dels voluntaris de tot Espanya: dinou voluntaris de totes les comunitats autbnomes, escollits per sorteig, van participar en el Camp Internacional de la Joventut de Seül; i es va prendre el compromís d'assegurar la presència a Barcelona, durant els Jocs, de 750 voluntaris de tot Catalunya i de 750 més de la resta d'Espanya (que s'allotjarien als domicilis d'altres voluntaris), com també la participació de molts altres en el recorregut de la torxa, com a portadors.

Els voluntaris van tenir accés a 1.000 beques per fer estades de quatre setmanes a la Gran Bretanya o a França (els estius de1 1990 i de1 1991) per perfeccionar l'idioma (amb el transport, i'allotjament i els cursos gratuïts), i 2.000 beques més, ofertes per l'Associació d'Idiomes de Catalunya (ADIC), per facilitar el seguiment de cursos en totes les escoles associades entre la tardor del 1990 i l'estiu del 1992. Per accedir a les beques d'estudi, a tots els centres de formació de voluntaris de Barcelona, a les subseus de Catalunya i a les altres comunitats autbnomes es va realitzar una mateixa prova per valorar els coneixements lingüístics dels voluntaris.

1
El Centre del Voluntari, situat a la Font Màgica, va oferir un servei permanent i obert als més de trenta mil voluntaris que col·laboraven en els Jocs, per a l'organització de cursos de formació específica i la resolució de qualsevol dubte que volguessin plantejar.

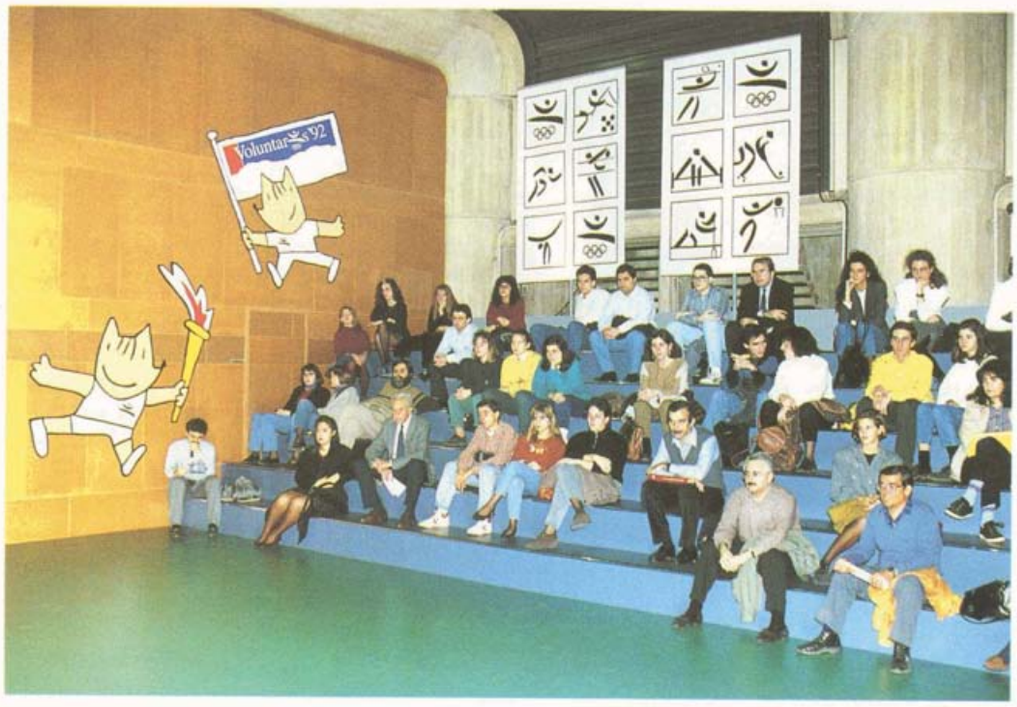

1

2, 3 i 4
*Des de la **nominació olímpica, i ja en temps de la Candidatura, es va fomentar l'esperit de col·laboració i la incentivació dels** voluntaris **mitjançant cursos** de **formació (2) i participacions actives.** Aquest va ser el **cas de la pel·lícula** de la **Candidatura,** que es va presentar en la **90a Sessió** del COI a **Lausana,** a **l'octubre** del 1986 (3).*

D'altra banda, la comunicació directa i fluida amb cadascun deis membres del col·lectiu es va assegurar amb l'establiment del Centre del Voluntari, situat a la Font Màgica, que oferia un servei permanent, obert a qualsevol consulta. A més, es va iniciar la campanya «Roda Barcelona,, adreçada a tots els voluntaris que haguessin seguit els cursos de formació, que els oferia la possibilitat de visitar els escenaris olímpics; i als voluntaris que procedien de fora de Catalunya o de municipis catalans allunyats de Barcelona, se'ls va donar l'oportunitat de conèixer a fons la ciutat. En total, es van beneficiar d'aquesta campanya 15.251 voluntaris (5.027 de Barcelona, 4.094 de les subseus, 3.400 d'altres municipis catalans i 2.730 de fora de Catalunya).

Les iniciatives més destacables per afavorir la cohesió del cos de voluntaris van ser l'organització de nombroses festes, l'emissió setmanal d'un programa de rhdio («Voluntaris Olímpics>>) per a Catalunya i per a la resta d'Espanya --que incloïa anecdotaris, informacions, entrevistes i un concurs que permetia als guanyadors passar una setmana a Grècia— i, sobretot, la publicació i la distribució gratuïta entre els 102.000 inscrits, al llarg de quatre anys, de la revista *Voluntaris'92.*

Les participacions actives i les Competicions'91

Com a complement indispensable de la formació bàsica, des de la Divisió de Voluntaris del COOB'92 es va insistir en la necessitat que les informacions tebriques anessin acompanyades de la prhctica puntual d'accions de voluntariat. Això havia de permetre, als mateixos voluntaris i al COOB'92, conèixer el nivell conjunt i individual de resposta davant de situacions diverses.

Amb aquest fi, es van aprofitar les manifestacions esportives organitzades per les diverses institucions espanyoles

2

3

4

per promoure la participació activa dels voluntaris que seguien els cursos de formació; en total, 20.300 voluntaris van participar en 634 activitats diverses, com mostra la taula adjunta.

La culminació d'aquesta etapa, tant en el vessant teòric com en el pràctic, es va produir en les Competicions'91. Hi van prendre part 4.700 voluntaris a Barcelona, i 1.800 a les subseus on es van celebrar proves. La necessitat de conèixer amb rigor els resultats d'aquesta experiència va dur el COOB'92 a encarregar a una empresa el sondeig del grau de satisfacció amb què l'havien assumida els voluntaris participants. Els resultats van ser francament positius: el 93 % del conjunt de voluntaris es va mostrar satisfet de la funció que li havien assignat (del 7 % restant, el 44 % va manifestar com a motiu d'insatisfacció el fet d'haver tingut poca feina); el 84 % va afirmar que la informació que havia rebut abans de dur a terme la seva feina era suficient; el 95 % va considerar bona la seva relació amb la resta de personal de la instal·lació i el 96 % va considerar bona la seva relació amb la resta de voluntaris; el 58 % dels enquestats va estimar que l'uniforme no era prou adequat, perquè resultava calorós; el 76 % va valorar positivament la reacció de l'organització davant els imprevistos; i, finalment, el 98,7 % estava satisfet de la seva participació en les proves i el 99,08 % del total es declarava disposat a repetir l'experihncia durant els Jocs.

L'Equip'92

Durant els Jocs, el personal fix del COOB'92, els treballadors eventuals contractats pel COOB'92 o cedits al COOB'92 i a RTO'92 per empreses col·laboradores i el conjunt dels voluntaris que van participar en l'esdeveniment van rebre la denominació conjunta d'*Equip'92*. Així doncs, sota aquest epígraf s'incloïen totes les persones que, independentment del lloc de treball i de la

Les participacions actives

Àmbit	Participacions	Voluntaris
Barcelona	114	8.600
Subseus	150	3.700
Catalunya	220	3.500
Comunitats autònomes	150	4.500
Total	634	20.300

Els cursos de formació bàsica

Àmbit	Coordinadors	Professors	Voluntaris
Barcelona	3	96	18.728
Subseus	15	52	6.664
Catalunya	58	178	5.118
Comunitats autònomes	15	130	5.132
Total	91	456	35.642

1 i2
Els voluntaris van col·laborar en molts esdeveniments esportius durant els anys de preparació dels Jocs en tasques ben diverses, com el subministrament d'aigua en la XIII Marató de Catalunya del 1990 (1) o en una competició internacional de tir amb arc celebrada el mateix any (2).

categoria laboral, treballaven per a l'organització olímpica. Com es veurà tot seguit, el procés de definició dels llocs de treball que s'havien d'ocupar i d'assignació d'una funció concreta a cadascuna de les 45.133 persones que formaven part de l'Equip'92 va ser molt complex, i la gestió va dependre de diverses àrees organitzatives; la coordinació del projecte, perb, va pertocar a la Divisi6 de Planificació i Control.

La base de partida del projecte era la consideració de la diferkncia substancial entre la plantilla del COOB'92 al desembre del 1991 (1.078 treballadors) i la previsió del personal necessari en el moment de l'operació (45.000 persones). Era impensable, doncs, que el mercat de treball pogués fornir un contingent tan elevat de treballadors per a un període tan curt (la contractació del qual, d'altra banda, no s'hauria pogut assumir econòmicament). Per afrontar la demanda de personal calia recórrer, és clar, als voluntaris, 35.000 dels quals ja havien seguit cursos de formació bàsica. Perb el coneixement que tenia el COOB'92 de les futures necessitats era global, i només es podia precisar a mesura que s'acostava la data dels Jocs. Calia, doncs, adoptar un sistema que permetés treballar alhora en dos fronts: d'una banda, conèixer la demanda i, de l'altra, també conèixer i classificar l'oferta i posar-s'hi en contacte.

Es va contractar personal eventual per a les tasques d'una durada superior a un mes o relatives a certs oficis molt especialitzats, i es va confiar en tot tipus de categories de voluntaris per a la resta de casos. Així, l'organització va comptar amb el concurs de voluntaris tant en funcions directives i de comandament com en tasques de suport a les competicions.

1

2

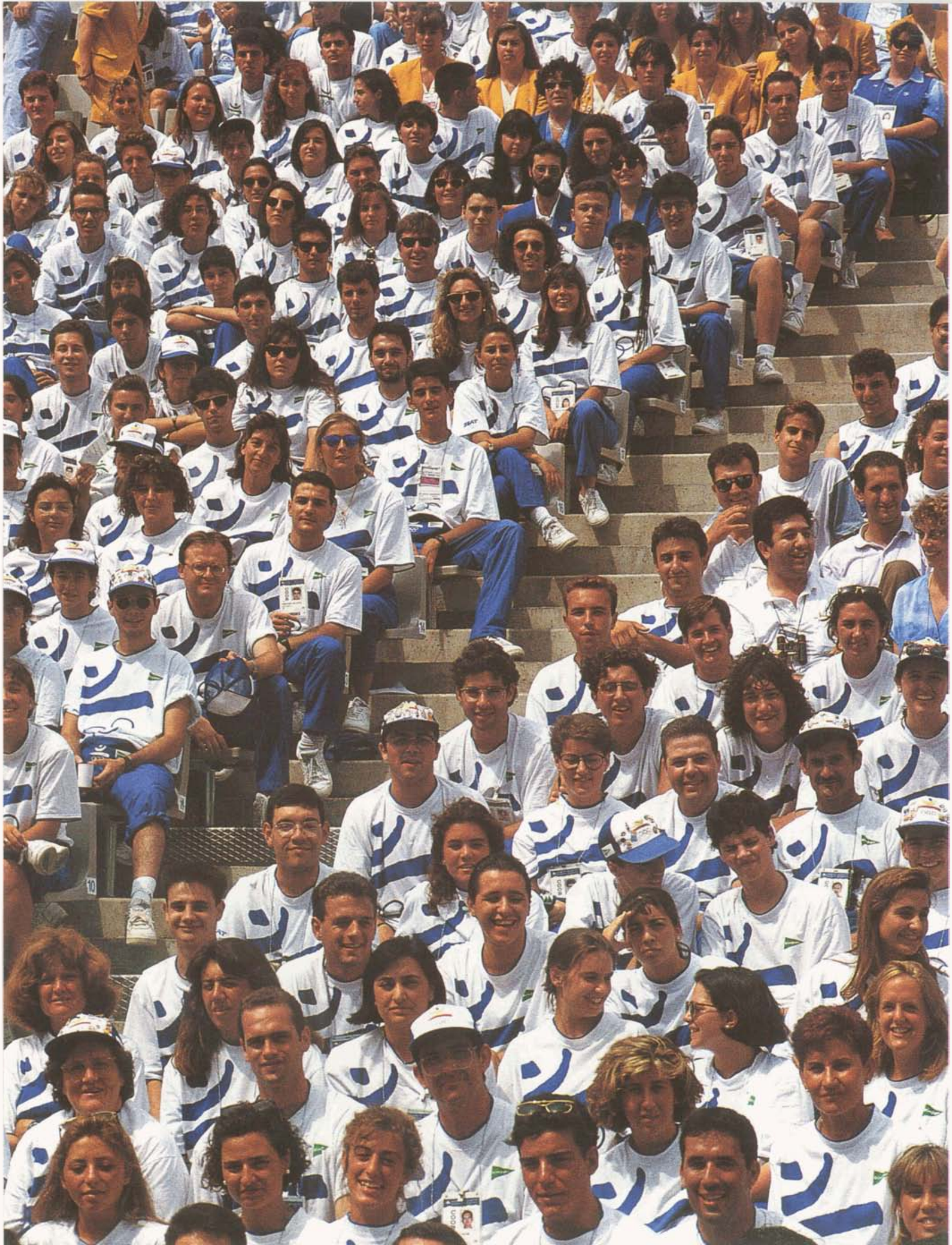

1
Els voluntaris formaven part de l'Equip'92, i el color dels seus uniformes, com ei de la resta de col·lectius, identificava l'àrea de treball que els corresponia. En aquest cas, un grup de l'organització general (color blau) i assistents (color mostassa).

L'ampliació de la plantilla del COOB'92

En les previsions d'ampliació del personal retribuit del COOB'92 per al primer semestre del 1992, realitzades al final de l'any anterior, es va calcular en 3.464 el nombre d'incorporacions necessàries en les diverses Brees, que s'havien de fer escalonadament entre els mesos de gener i juliol del 1992. Finalment, la xifra d'incorporacions va ser de 4.878 persones; 1.414 més de les previstes.

Per poder donar resposta a aquestes necessitats, la Divisió de Recursos Humans va orientar el reclutament cap a les escoles universithries i tbcniques, i les escoles de negocis. La captació de candidats es va dur a terme mitjançant nombroses conferbncies en fòrums d'estudiants, destinades a informar-los del procés que seguia l'organització dels Jocs en la fase de descentralització operativa cap a les diverses unitats de competició, suport i serveis. Aixb va permetre de crear grans «bosses de candidats, distribuides segons les especialitats.

El pas següent va consistir a convocar reunions, amb una assistbncia màxima de trenta persones, en qub dos tècnics del departament de selecció de personal explicaven les necessitats del COOB'92 i el que aquest podia oferir. Amb això s'aconseguia que tots els candidats disposessin d'una informació comuna, i que el COOB'92 pogués informatitzar i manejar posteriorment els expedients omplerts pels candidats en aquestes reunions, que permetien, d'altra banda, garbellar del conjunt els individus més idonis.

Aquesta primera fase va durar des del novembre del 1991 fins al maig del 1992; posteriorment, els candidats preseleccionats eren entrevistats personalment i, si el resultat de l'entrevista era positiu per a totes dues bandes, es feia una segona entrevista de contractació. Al departament de selecció hi havia, per dur a terme aquesta tasca, quatre psicblegs sbniors (que s'ocupaven dels processos d'incorporació per àrees: Vila Olímpica, d e s dels mitjans de comunicació, transports, logística de materials, etc.), catorze psicblegs júniors (especialitzats en perfils) i vuit administratius (que establien les cites, mecanitzaven els expedients, etc.).

Per als llocs de nivell mitjà que requerien una formació específica, es va decidir, atesa la curta durada del contracte, establir convenis amb les escoles que incloïen en els seus programes la realització de prhctiques laborals. Així, aspirants a màster, diplomats i llicenciats que havien de fer el projecte o les practiques de fi de carrera, van poder realitzar-los en funcions «olímpiques» relatives al seu camp: caps de so (telecomunicacions), caps de transport i logística (enginyeria de camins), caps d'administració (econbmiques, empresarials), responsables d'allotjament (escoles de turisme), caps d'alimentació (escoles d'hosteleria), etc. Per als llocs de suport, en canvi, va ser fonamental la col·laboració de l'INEM, que va preseleccionar més de 2.500 candidats a les seves oficines, i de l'Ajuntament de Barcelona; totes dues entitats es van encarregar de la formació necessària del personal que va ser finalment seleccionat per ocupar places d'auxiliars de magatzem, auxiliars administratius, telefonistes, auxiliars de bugaderia, etc.

El resultat d'aquesta tasca de la Divisió de Recursos Humans va ser la confecció de més de 5.500 contractes durant els sis primers mesos del 1992 (incloent-hi també alguns contractes d'arrendament de serveis i convenis de col·laboració amb entitats o clubs esportius). La tipologia dels contractes laborals va ser quasi tan àmplia com ho permetia la legislació vigent: contractes en practiques, contractes temporals de foment de l'ocupació (de més de sis mesos de durada), contractes eventuals (inferiors a sis mesos de durada) i contractes de servei determinat.

D'aquesta manera, la plantilla del COOB'92, que el 31 de desembre de 1991 estava formada per 1.078 persones, es va incrementar en 4.878 més, fins a arribar a un total de 5.956 treballadors.

El desplegament a les unitats

Paral·lelament a la descentralització de la plantilla fixa del COOB'92, que va anar ocupant els llocs que li corresponien en les diverses unitats, s'hi va anar incorporant el nou personal eventual. Els contractes explicitaven la funció que havia d'exercir cada treballador, perb no el lloc al qual estaria específicament assignat. Es va seguir el mateix procediment en el cas dels 4.629 treballadors que van formar part de l'Equip'92 en condició de personal d'empreses col·laboradores.

El procés de descentralització va **començar** a fer-se efectiu al final del 1991, moment en **què** el COOB'92 va designar els directors de totes les unitats. La dotació inicial de cada unitat comptava almenys amb tres o quatre integrants de la plantilla de **l'organització** —**imbuïts**, per tant, de la **«cultura** de la **casa»—**, que havien de treballar en les **àrees** de direcció, esports, administración personal. A continuació, durant el primer trimestre del 1992, es van nomenar tots els caps de personal de les unitats **(majoritàriament** procedents de les divisions de Recursos Humans i de Voluntaris), que van vetllar per la incorporació, entre els mesos de gener i maig, del personal contractat —**el** qual sempre tenia assignada una funció concreta, **però** no **necessàriament** un lloc de treball **definit** en una determinada unitat territorial. A partir del mes de maig, la tasca primordial dels caps de personal de les unitats va consistir en el control de l'operació d'enquadrament dels voluntaris, la inscripció dels quals, com s'explica tot seguit, **s'havia** anat fent a les diverses divisions del **COOB'92**.

La incorporació dels voluntaris

El catàleg dels llocs de treball

Amb vista a aconseguir **l'especificació** més precisa possible de la demanda de personal voluntari en les diverses **àrees** de **l'organització** durant els Jocs, es va confeccionar, en primer lloc, un **catàleg** de llocs de trebaii. Entre **l'abril** i l'agost del 1990 es van entrevistar tots els caps dels projectes que havien de ser operatius al juliol i l'agost del 1992, i es va recollir informació sobre les tasques que es requeririen. Durant el tercer trimestre del 1990, després **d'homogeneïtzar** la informació rebuda en la primera enquesta, se'n va dur a terme una altra, en **què** es demanava **l'especificació** del perfil requerit a partir dels mateixos **paràmetres** utilitzats en la **informatització** de les dades

L'Equip'92. Distribució per edats i sexes.
Total: 45.133 persones

Voluntaris. Homes: 18.692
Voluntaris. Dones: 15.856
Personal retribuït. Homes: 6.453
Personal retribuït. Dones: 4.132

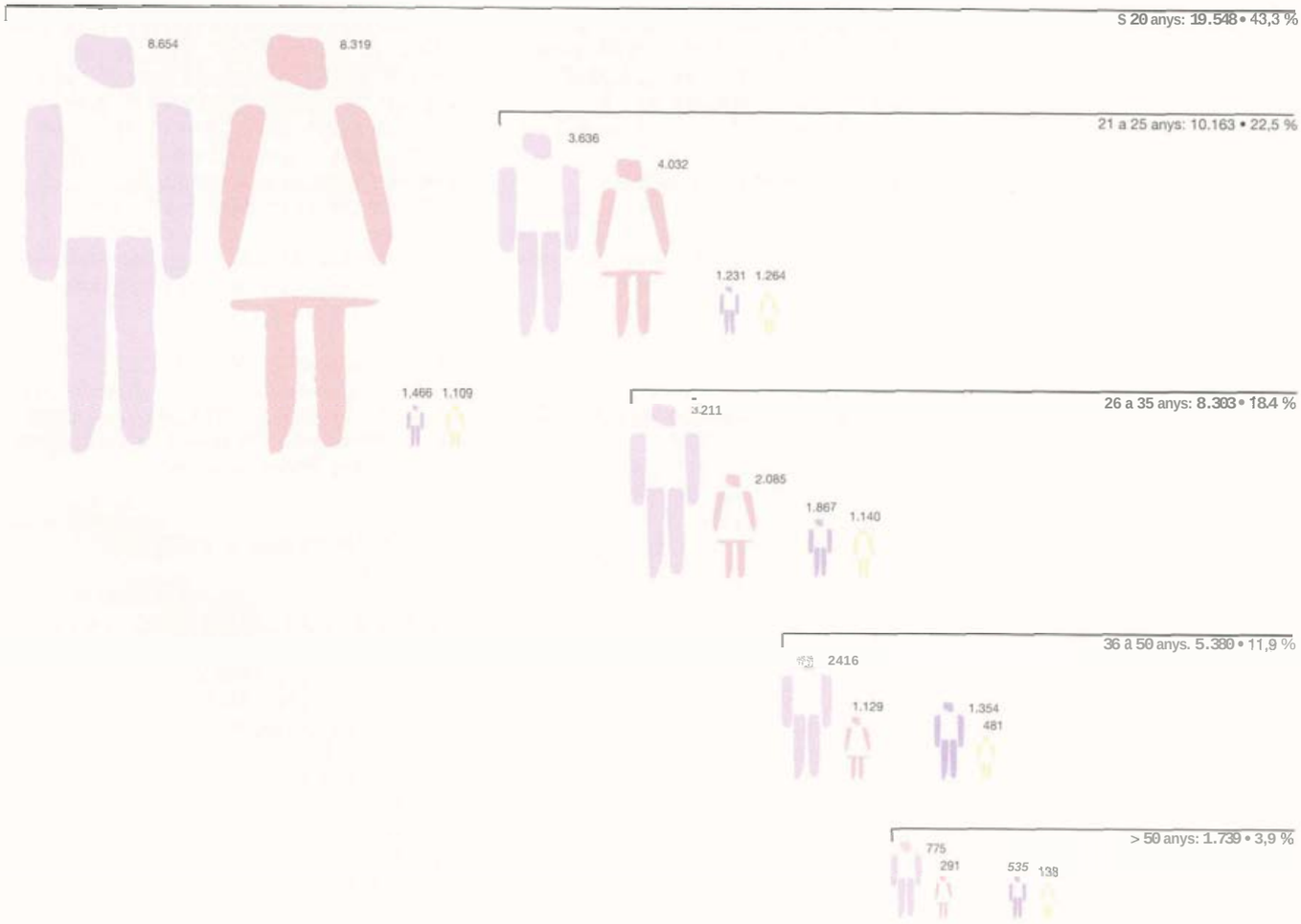

Equip'92. Distribució per grups professionals.
Total: 45.133 persones

Voluntaris: 34.548

Personal retribuït: 10.585

dels voluntaris que seguien els cursos de formació bàsica.

L'objectiu d'aquestes enquestes era confeccionar el catàleg de tasques i iniciar la quantificació del personal necessari per dur-les a terme; en aquest sentit, en una primera aproximació es va calcular que caldria disposar d'uns 72.000 efectius, nombre clarament excessiu.
De tota manera, al final del 1990 ja es disposava d'un catàleg de llocs de treball, a partir del qual es va confeccionar un catàleg de famílies de llocs de treball, que agrupava els que requerien el mateix perfil professional, per poder fer un primer contrast amb la base de dades de voluntaris i comenqar la recerca de candidats.

La revisió del catàleg que van fer els directors de divisió al comenqament del 1991 va permetre, d'una banda, reduir la previsió de personal a 60.000 voluntaris i, de i'altra, confeccionar el catàleg que s'utiiitzaria per a l'assignació dels voluntaris participants en les Competicions'91.

L'experibncia d'aquestes proves va demostrar que el catàleg era correcte, però que calia agilitar el procés d'assignació. D'altra banda, també va quedar ben clar que la relació tasca-lloc de treball no podia ser biunívoca, i que més d'una tasca es podia dur a terme des d'un sol lloc de treball, és a dir que es podien complir totes les funcions amb menys personal.

Consegüentment, entre el setembre del 1991 i l'abril del 1992, període durant el qual es van desenvolupar els plans territorials d'operació (PTO) de cada unitat, el capítol de recursos humans ja es va poder ajustar molt més a la realitat específica i a la referència del catàleg de ilocs de treball; s'hi va considerar també la necessitat d'establir toms d'acord amb els dies i l'horari concrets per a cada cas. La primera avaluació dels PTO va donar la xifra de 49.500 persones requerides, molt

L'Equip'92 de les unitats de competició

Instal·lació	Voluntaris	Retribuïts	Total
Àrea de Montjuïc			
Estadi Olímpic	1.232	161	1.393
Palau Sant Jordi	925	126	1.051
INEFC	322	39	361
Piscines Bernat Picornell	596	80	676
Piscina de Montjuïc	522	59	581
Palau de la Metal·lúrgia	474	61	535
Pavelló L'Espanya Industrial	306	43	349
Palau d'Esports de Barcelona	599	75	674
Circuit de Cros	11	9	20
Estadi Pau Negre	20	6	26
Circuit de Marxa	70	12	82
Circuit Olímpic de Marató	117	7	124
Àrea de la Diagonal			
Estadi de4 FC Barcelona	909	130	1.039
Palau Blaugrana	560	62	622
Real Club de Polo	700	88	788
Estadi del RCD Espanyol	71	9	80
Àrea de la Vall d'Hebron			
Velòdrom	370	56	426
Camp de Tir amb Arc	254	37	291
Pavelló de la Vall d'Hebron	429	84	513
Tennis de la Vall d'Hebron	913	76	989
Àrea del Parc de Mar			
Port Olímpic	741	83	824
Pavelló de la Mar Bella	362	35	387
Polisportiu Estació del Nord	409	42	451
Frontó Colom	121	38	159
Subseus			
Palau d'Esports de Badalona	877	73	950
Pavelló Club Joventut Badalona	451	48	499
Palau d'Esports de Granollers	521	58	577
Estany de Banyoles	497	87	584
Camp de Tir Olímpic de Mollet	566	58	624
Estadi d'Hoquei de Terrassa	437	97	534
Estadi de la Nova Creu Alta de Sabadell	326	45	371
Circuit de l'A-17	103	43	146
Circuit de Sant Sadurní	275	49	324
Estadi de Beisbol de l'Hospitalet	434	60	494
Estadi de Beisbol de Viladecans	302	39	341
Canal Olímpic de Castelldefels	359	47	406
Circuit d'Hípica de4 Montanyà	496	84	580
Parc del Segre de la Seu d'Urgell	440	55	495
Estadio La Romareda de Saragossa	356	78	434
Estadi Luis Casanova de València	387	71	458
Pavelló d'Esports de Reus	230	35	265
Pavelló de4 Club Patí Vic	193	33	226
Pavelló de l'Ateneu de Sant Sadurní	212	29	241
Total	**18.495**	**2.505**	**21.000**

1
Els mitjans de comunicació acreditats per al seguiment del recorregut de la toma olímpica anaven identificats amb pitrals de color carbassa, fàcilment identificables pel personal de l'organització.

2
Els assistents, pel coneixement d'idiomes i la formació específica que tenien, estaven assignats a tasques d'informació.

3
Els voluntaris de les cerimònies de proclamació dels vencedors van ser seleccionats expressament per a aquesta dates. L'uniforme de les noies que portaven les medalles va ser dissenyat inspirant-se en el vestit tradicional de la pubilla catalana.

4
Els voluntaris d'organització esportiva van vetllar perquè els esportistes estiguessin ben atesos, com és el cas d'aquesta voluntària que en un moment de repòs fa ombra a la tennista Jennifer Capriati.

propera a la definitiva (45.133). D'aquesta manera, la demanda s'anava ajustant i es controlava mitjançant un sistema informàtic que permetia accedir-hi d'acord amb el lloc de treball, la divisió responsable o la unitat de destinació.

Com es pot veure en el gràfic de la pagina 124, el nombre de persones de l'Equip'92 destinades a cada unitat era força variable, segons la durada i la complexitat de la competició i les característiques del recinte, amb un mínim de 170 al Frontó Colom i un màxim de 1.500 a l'Estadi.

El reclutament dels voluntaris

Amb motiu de l'assistència als cursos de formació bàsica, els voluntaris havien omplert un dossier que contenia les seves dades personals. En un procés anomenat *macroinscripció*, aquestes dades es van agrupar en grans paquets, coherents amb el catàleg de famílies de llocs de treball. Després, un complex procediment realitzat amb suport informàtic va permetre incloure aquests voluntaris en diversos mbduls, que es van anar corregint segons l'excés o el dèficit respecte a la demanda de les divisions; així, per exemple, tots els voluntaris amb un bon nivell d'idiomes es van adscriure al mbdul d'assistents, perb, com que l'oferta era superior a la demanda, se'n van extreure els candidats que també podien entrar en el mbdul de tècnics (en què la demanda era superior a l'oferta), deixant només en el d'assistents els tkcnics que parlaven llengües menys conegudes,

A partir d'aquest estudi es van identificar les grans bosses i els grans forats: en nombres globals, no faltaven voluntaris, perb els diferents col·lectius no s'acabaven d'ajustar a les característiques dels llocs de treball. Aquest problema es produïa, sobretot, en els camps més especialitzats; la recerca de voluntaris que poguessin assumir aquestes funcions es va iniciar al final del 1990, es va allargar fins al començament del 1992 i va arribar a bon terme gracies a la col·laboració de

1

2

3

4

diverses entitats que podien oferir contactes amb persones del perfil adequat: federacions esportives (especialistes en esports), ministeri d'afers estrangers, escoles diplomhtiques i CEI (personal de protocol), Facultat de Cibncies de la Informació (redactors dels centres de premsa), Institut Sant Josep de Calassanc; (suport de telecomunicacions), escoles de turisme, Reial Automòbil Club de Catalunya (conductors), Creu Roja i CRIS, Ministeri de Defensa (soldats per al control d'accés i conductors), INEFC, etc. A més, uns quants funcionaris de l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i la Delegació del Govern a Catalunya van assumir tasques de voluntariat. D'altra banda, diverses entitats juvenils van proporcionar personal per al Camp Internacional de la Joventut.

Cal tenir en compte, també, que les divisions del COOB'92 van fer un gran esforç per reclutar voluntaris en les seves àrees d'influència, especialment en els casos d'Informàtica i Telecomunicacions (en qub es va aconseguir la col·laboració de directius de diverses empreses com a directors de tecnologia de les unitats) i en el d'Atenció a la Família Olímpica (en qub, d'una banda, es va aconseguir que els directors mèdics de totes les unitats fossin professionals de l'àmbit públic o privat, que aportaven la seva experikncia i, en molts casos, també el seu equip, i en què, d'altra banda, es va realitzar una gran prospecció per reclutar voluntaris amb un destacat nivell cultural, idiomhtic i de coneixement de la ciutat).

L'assignació dels llocs de treball

Els voluntaris que intervindrien en els Jocs com a personal sanitari, informàtic o assistent van ser els primers que es van posar a la disposició de les divisions. El procés, a partir del moment que es duia a terme la presentació dels voluntaris a la divisió responsable, consistia generalment en l'inici de la formació específica a partir de l'acord per totes dues bandes, i

1
En el recorregut de la torxa, hi van participar 9.484 rellevistes, a peu i o amb bicicleta. A més dels escortes i de tot el personal de suport logístic i organitzatiu que duia la caravana, els voluntaris de les diferents comunitats autònomes per on passava la torxa van oferir el seu suport. En alguns casos, els portadors eren acompanyats durant el recorregut per familiars o amics.

2
Els primers integrants de l'Equip'92 que van poder lluir l'uniforme olímpic van ser els membres de l'organització que van anar a Grècia per custodiar la flama olímpica durant el viatge que la va transportar per mar fins a Empúries.

1

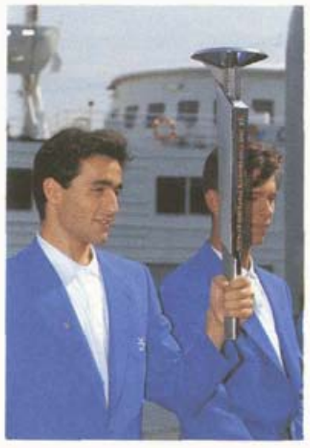
2

3 i 4
L'organització de les competicions va requerir un gran nombre de voluntaris en diferents tasques de suport, com en el control del material esportiu (3) o en el condicionament de la pista de competició (4).

l'atribució de l'uniforme en el moment de l'assignació definitiva del lloc de treball; quan finalment es decidia la destinació definitiva del voluntari a un territori o una unitat, se l'acreditava i se'l presentava als responsables d'aquella unitat, on seguia un entrenament específic i, en el moment oportd, se li liiurava l'acreditació i l'uniforme.

Per a casos en què es requeria un gran nombre de personal o per a llocs de treball molt especialitzats—com podien ser els controls d'accés— es procedia de manera diferent. Així, l'assignació a una unitat i al lloc de treball eren automàtics. A més, a la reunió de presentació, el voluntari acceptava per escrit la disponibilitat en dies i hores.

Pel que fa a les subseus, el personal voluntari era primordialment d'aquella subseu o d'altres localitats properes. L'enquadrament en cada lloc de treball va ser dirigit per un responsable de la subseu amb el suport de l'ajuntament corresponent. Els responsables de les divisions del COOB'92 es desplaçaven, segons un calendari establert, a fer les presentacions i les seleccions oportunes.

Encara existiren altres formes d'actuació per a casos concrets com eren els voluntaris de fora de Catalunya o els estrangers, que s'integraven al COOB'92 just a l'inici de la fase operativa; o bé en el cas dels soldats voluntaris que només podien seguir la formació durant els caps de setmana, quan sortien dels campaments o les casernes on feien el servei militar.

El procés de presentació dels voluntaris a les divisions es va fer entre el setembre del 1991 i el maig del 1992. Va ser lbgicament un procés molt complicat, i la resposta, molt lenta; potser el més destacable va ser el fet que les presentacions les fes el responsable'del projecte, que transmetia als assistents el seu entusiasme per les tasques que els assignava. A més del personal que hi va

3

4

dedicar cada divisió, aquest procés de selecció i assignació del voluntariat va ocupar a ple rendiment la vintena de persones que formaven la Divisió de Voluntaris. La intensitat de les comunicacions que calia mantenir (consultes sobre l'assistència a cursos, l'acreditació, l'uniforme, els horaris, etc.) va aconsellar que el contacte directe amb els voluntaris es fes per correspondència; a més, es va contractar una empresa de serveis telefbnics perquk atengués les consultes.

El procés d'inscripció dels voluntaris es controlava mitjançant un sistema informàtic que garantia que la inscripció s'adeqüés als requisits del PTO de cada unitat i permetia transferir la informació cap als responsables d'uniformes i d'acreditacions.

A partir del moment en què un voluntari passava a dependre d'una divisió o d'una unitat, començava el procés de la seva formació especifica per a la tasca que havia de dur a terme. Els plans de formació específica es van dissenyar conjuntament entre, d'una banda, les divisions corresponents —responsables de l'elaboració dels manuals de formació especifica respectiu* i, de l'altra, la Divisió de Voluntaris, que va generar —en col·laboració amb el Departament de Publicacions— el material lliurat a tothom: el Manual del Voluntari, la targeta resum coneguda com el «10 X 10 del voluntari», materials i dossiers diversos de formació específica, una llibreta de notes i un bolígraf, *pins* i uns cartells oficials dels Jocs. A desgrat de la complexitat de l'operació, el 80 % del col·lectiu de voluntaris va assumir sense cap entrebanc el procés de formació, i, en contra del que s'havia esdevingut a Los Angeles i a Seül, l'índex de desercions entre el voluntariat va ser pràcticament nul.

Valoració de l'enquadrament

La dificultat de procedir d'una manera seqüencial i ordenada era inherent al

L'Equip'92. Distribució per tipus d'unitats.
Total: 45.133 persones

Voluntaris: 34.548
Personal retribuït: 10.581

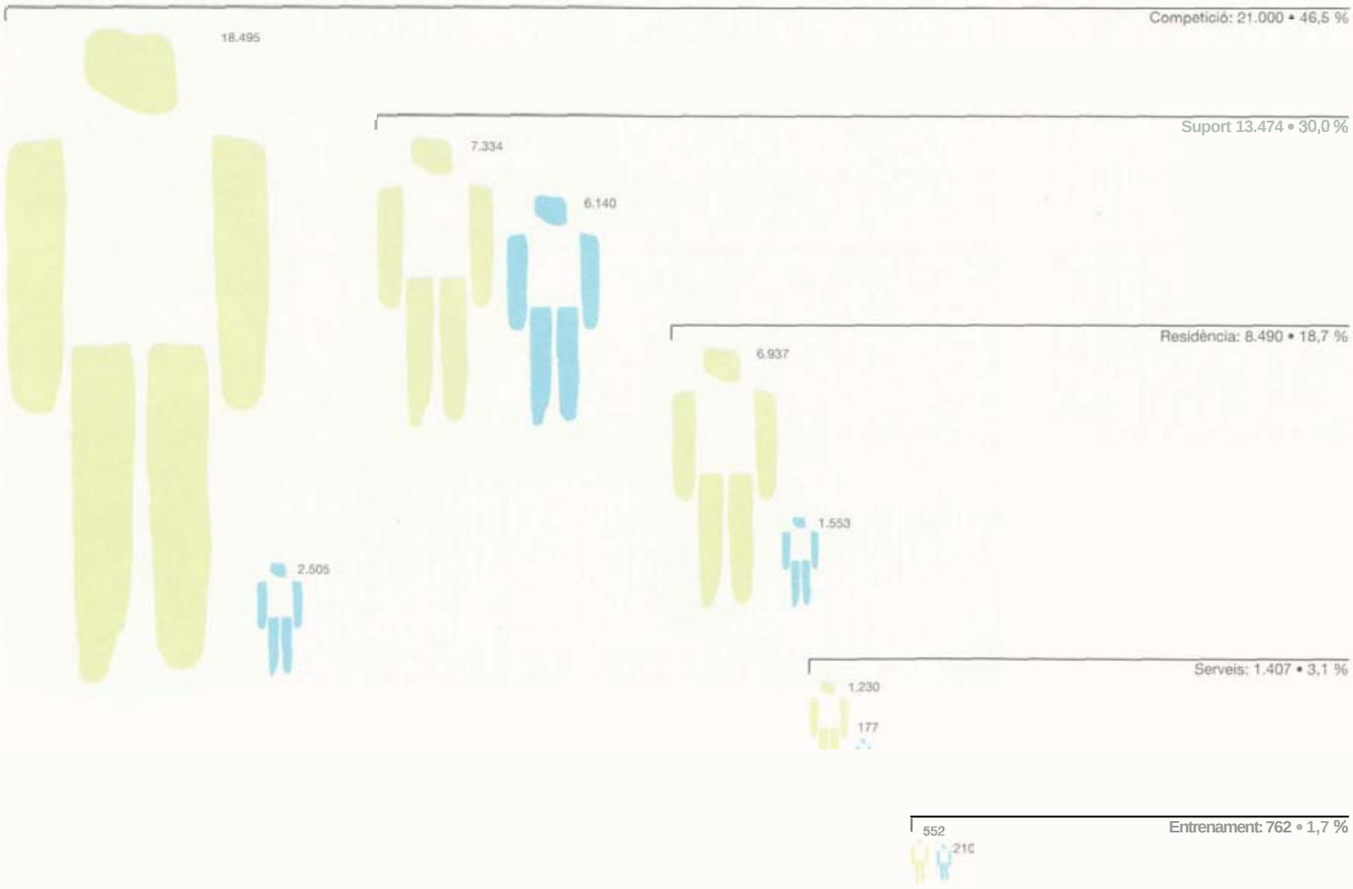

L'Equip'92 de les unitats de competició. Distribució per funcions.
Total: 21.000 persones

Voluntaris: 18.495

Personal retribuït: 2.505

procés d'enquadrament dels voluntaris en **l'Equip'92**. Si, d'una banda, les divisions tendien a retardar la decisió sobre **l'assignació** del personal, en l'espera de **conèixer** tot el **col·lectiu** abans de determinar **l'atribució** de responsabilitats, d'altra banda, els responsables d'acreditacions i **d'uniformes** feien pressió per accelerar el procés: per **això** va ser fonamental **l'esforç** per harmonitzar les necessitats i els temps de **l'operació**, sense perdre mai de vista el control global i el calendari genkric. Finalment, la incorporació dels responsables de cada funció a **l'equip** directiu de les unitats i la dedicació dels caps de personal de cada unitat van servir per accelerar el procés i portar-10 a bon terme.

També cal destacar el fet que, vistes les dificultats i l'envergadura del procés **d'inscripció**, el resultat podia haver estat molt mediocre. Perb, a pesar que l'assignació de persones a responsabilitats no va ser sempre perfecta (hi va haver voluntaris ocupats per sota de la seva capacitat, i també es va produir la situació inversa, per bé que amb menys freqiibncia), la reacció general va ser molt bona. Tots els voluntaris, com la resta de **l'Equip'92**, van col·laborar amb entusiasme en els Jocs i van assumir la responsabilitat del bon funcionament de **l'organització**.

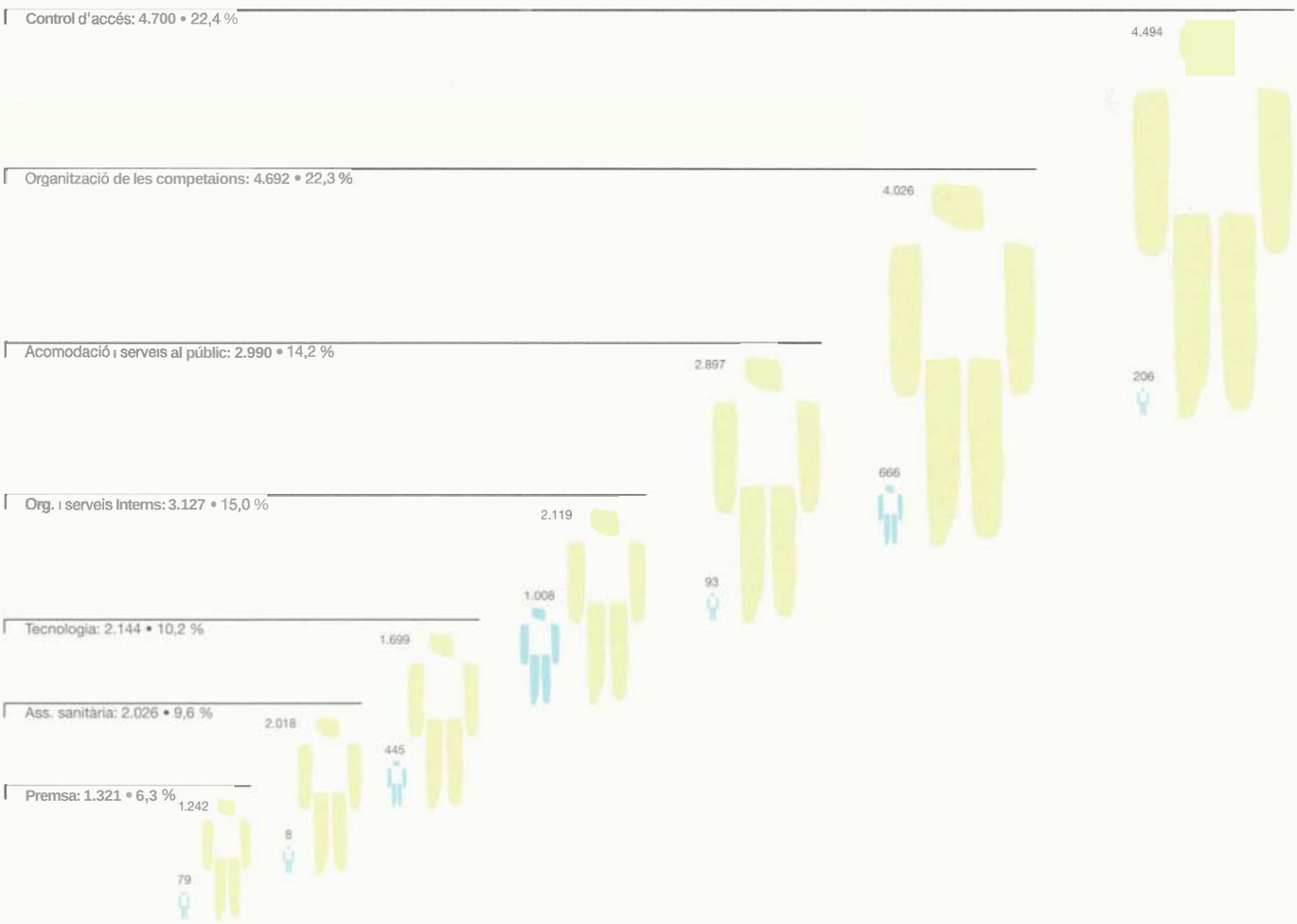

5. Els escenaris

UCLIS

1
L'Estadi Olímpic en obres l'any 1988. L'antic Estadi de Montjuïc, construït el 1929, va ser remodelat wmpletament a partir del projecte de l'equip d'arquitectes Correa/Milà/Buxadé/ Margarit. Se'n va conservar la façana i es va rebaixar onze metres el nivell de la pista de competició per guanyar més espai per al públic

El pla i els projectes d'obres

El 31 de gener de 1981, Narcís Serra, aleshores alcalde de Barcelona, va anunciar oficialment que la ciutat tenia la intenció d'acollir els Jocs de la XXVa Olimpíada. Des d'aquell moment fins al 25 juliol de 1992, data de la cerimònia d'inauguració dels Jocs, van passar més d'onze anys. Durant aquest temps, Barcelona va anar engegant la complexa operació que requereix un esdeveniment d'aquest tipus: estudis de viabilitat econbmica, avantprojectes arquitectbnics, treballs de preparació i promoció de la Candidatura. Tot estava dirigit no sols a la consecució de la nominació olímpica, sinó també a la definició de les grans directrius d'actuació.

Els Jocs Olímpics, tal com s'explica en el volum I d'aquesta MEMÒRIA, van ser el gran pretext per donar un fort impuls a la ciutat i projectar-la al món. Així, entre els primers objectius de l'organització dels Jocs hi havia la realització de grans obres d'infrastructura i d'equipaments singulars, de què Barcelona encara no disposava: cinturons de circumval·lació, torre de telecomunicacions, nous hotels, port olímpic, remodelatge de l'aeroport, etc. Per portar a terme totes les obres, ineludibles per a l'organització d'uns jocs olímpics —i tenint en compte la seva complexitat i diversitat, i el fet que els terminis d'execució eren curts i inamovibles—, l'Ajuntament de Barcelona va crear diverses entitats amb autonomia financera.

Al marg del 1985 es va crear AOMSA (Anella Olímpica de Montjuïc S.A.), empresa gestora d'obra pública, encarregada de construir les grans instal·lacions esportives de l'Àrea de Montjuïc i també de finalitzar el Parc del Migdia. Posteriorment, al desembre del 1986, es va constituir VOSA (Vila Olímpica SA), encarregada de l'execució dels habitatges que havien d'acollir els esportistes i oficials que acudirien als Jocs. I, finalment, al desembre del 1987, es va crear IMPUSA (Institut Municipal de Promoció Urbanística S.A.), amb un àmbit d'actuació més ampli i amb objectius de contingut divers, entre els quals hi havia, a més de les obres de gran infrastructura, els escenaris esportius i les àrees olímpiques de la Vall d'Hebron i la Diagonal.

L'any 1989 va néixer HOLSA (Barcelona Holding Olímpic S.A.), com a resultat del conveni de col·laboració entre l'Administració de l'Estat i l'Ajuntament de Barcelona. HOLSA es convertia en la propietaria de les tres empreses anteriors, assumia el finangament de les inversions de les obres d'infrastructura i d'equipaments vinculades a la celebració dels Jocs, i, alhora, s'encarregava del seguiment i el control de les obres.

Els acords amb les federacions internacionals i els convenis amb els propietaris

Els escenaris esportius eren una partida important del volum d'obra que calia fer arran de la consecució dels Jocs Olímpics. En l'etapa organitzativa es va seguir el pla d'instal·lacions esbossat en el projecte de Candidatura.

A partir de la nominació, es va iniciar el procés de desenvolupament dels projectes dels escenaris de competició, i es van redactar i signar les actes d'acord entre el COOB'92 i cadascuna de les federacions internacionals dels esports olímpics. La redaccció de les actes d'acord es va basar en els qüestionaris de requisits de l'Associació de Federacions Internacionals Olímpiques d'Estiu (ASOIF), i es va intentar que el pla d'instal·lacions presentat resolgués tots els problemes que els qüestionaris plantejaven i mantingués al màxim la línia tragada en el ***Dossier de Candidatura.***

La redacció i la signatura de les diferents actes d'acord es van dur a terme al començament de l'any 1988, en un temps rècord: es va seguir un pla d'actuació molt ràpid i molt efectiu gràcies al rigor i a la viabilitat de les propostes presentades, que permetien tirar endavant els projectes i iniciar els convenis amb els propietaris de les diferents instal·lacions que s'havien d'utilitzar durant els Jocs.

La redacció i l'aprovació dels convenis entre el COOB'92 i els propietaris de les unitats de competició, que en alguns casos va ser llarga i costosa, es va fer a partir d'un conveni tipus. Amb les reunions amb els diferents propietaris s'iniciava un període de negociació per arribar a un acord sobre el temps de cessió i sobre la compensació econbmica o les millores alternatives. La majoria dels convenis es van signar entre els anys 1988 i 1989, si bé en algun cas, com en el del FC Barcelona, la signatura del conveni va trigar molt més, a causa de la dificultat d'arribar a un acord satisfactori per a les dues parts implicades.

El desenvolupament deis projectes

Paral·lelament a aquest procés, es van començar a dur a terme els projectes de les instal·lacions de competició, que seguien les directrius bhiques del Dossier *de Candidatura.*

En primer lloc, es van iniciar els projectes d'obra nova i els remodelatges de més envergadura, com era el cas de l'Estadi Olímpic.

Es va fer una tasca important de coordinació entre l'evolució de l'obra permanent i els requisits específics del condicionament olímpic. La Divisió d'Infrastructures del COOB'92 va establir un pla de seguiment dels projectes de les unitats de competició a partir de la distribució d'espais per als Jocs.

La coordinació de les tasques corresponents a les obres permanents amb les necessitats dels usuaris olímpics va permetre l'adequació correcta de les instal·lacions esportives en els curts períodes de temps marcats per les cessions, i va garantir l'èxit final dels escenaris de competició, en els aspectes organitzatiu i esportiu.

Els projectes d'obra nova i de remodelatge

El pla d'instal·lacions esportives dels Jocs tenia en compte, en primer lloc, l'ús de la infrastructura existent. A més, els projectes nous havien de respondre a una necessitat real d'equipament esportiu i garantir l'adequat rendiment posterior.

El pla d'instal·lacions va comportar l'execució de 15 equipaments esportius de nova planta i 10 remodelatges. La resta d'escenaris de competició, fins a arribar al total dels 43 utilitzats en els Jocs, eren equipaments ja existents, que només exigien una intervenció per adequar-10s temporalment a l'ús olímpic.

Calendari d'execució de les instal·lacions esportives

Àrea	Escenari	Concurs	Projecte Inici	Projecte Final	Execució Inici	Execució Final
Obra nova						
k e a de Montjuïc	Palau Sant Jordi	16-1-84			8-85	9-90
	INEFC	16-1-84			2-88	6-91
	Pavelló L'Espanya Industrial		10-4-89	20-10-89	1-2-90	15-7-91
kea de la Vall d'Hebron	Camp de Tir amb Arc		17-1-89	2-4-90	12-6-90	7-10 9 1
	Pavelló de la Vall d'Hebron		14-12-88	18-7-90	9-3-90	9-12-91
	Tennis de la Vall d'Hebron		18-12-88	23-3-90	2 6 5 9 0	7-11-91
Àrea dei Parc de Mar	Port Olímpic		3-87	6-88	16-5-88	30-4-92
	Pavelló de la Mar Bella		7-90	6-91	5-91	5-92
Subseus	Palau d'Esports de Badalona	13-11-87	12-11-87	16-1-90	1-2-90	20-11-91
	Palau d'Esports de Granollers	10-87	30-10-87	12-9-89	1-7-90	11-8-91
	Camp de Tir Olímpic de Mollet		1-11-89	26-6-90	25-7-90	4-5-91
	Estadi de Beisbol de l'Hospitalet		15-2-89	26-2-90	53-90	14-7-91
	Canal Olímpic de Castelldefels		20-6-90	7-9-90	15-11-90	72-9-91
	Parc del Segre de la Seu d'Urgell		8-7-88	1-89	1-8-89	14-9-90
Remodelatges						
Àrea de Montjuïc	Estadi Olímpic	16-1-84			2-85	9-89
	Piscines Bernat Picornell	16-1-84	21-6-89	28-11-89	3-90	7-91
	Piscina de Montjuïc		6-4-89	10-11-89	26-3-90	24-9-91
	Palau d'Esports de Barcelona		16-5-89	3-1-90	1-2-90	20-11-91
Àrea de la Diagonal	Real Club de Polo		8-1-90	15-9-90	1-7-91	21-4-92
k e a del Parc de Mar	Polisportiu Estació del Nord		18-5-89	28-5-90	16-7-90	15-8-91
	Frontó Colom		20-12-90	4-6-91	2-91	16-3-92
Subseus	Estadi d'Hoquei de Tenassa		13-1-89	12-4-90	17-4-90	28-12-91
	Estadi de la Nova Creu Alta de Sabadell		15-1-90	14-6-90	23-7-90	14-5-91
	Estadi de Beisbol de Viladecans		15-3-90	1-8-90	19-11-90	12-6-91

1
Vista general de l'Estadi d'Hoquei de Terrassa, una de les instal·lacions esportives remodelades en ocasió dels Jocs, seu de la competició d'hoquei.

Els projectes d'obra nova

Dels 15 projectes d'obra nova, 8 es van portar a terme a la ciutat de Barcelona i els 7 restants, a les subseus olímpiques.

La fase de projecte de les dues instal·lacions esportives d'obra nova situades a l'Anella Olímpica, el Palau Sant Jordi i l'INEFC, es va iniciar l'any 1984, d'acord amb l'objectiu prioritari de resoldre les parts integrants de l'Anella Olímpica.

En general, la fase de projecte de la major part de les instal·lacions d'obra nova va començar en el període 1988-1989, sota l'assessorament i la tutoria del COOB'92. En va ser l'excepció el projecte del Port Olímpic, iniciat l'any 1987, en previsió d'una llarga fase d'execució. Per contra, els projectes del Canal Olímpic de Castelldefels, el Camp de Tir Olímpic de Mollet del Vallès i el Pavelló de la Mar Bella no es van iniciar fins els anys 1990 i 1991, a causa dels problemes sorgits a l'hora de decidir-ne la localització definitiva.

Cal destacar que l'objectiu de finalitzar la fase d'execució dels projectes durant l'any 1991 es va assolir majoritàriament. Això va permetre realitzar amb temps els tests necessaris i també posar a punt els escenaris esportius.

Els projectes de remodelatge

Els espais esportius es van adequar d'una manera òptima gràcies a les tècniques més avançades. Es van actualitzar els programes d'ús permanent i es van fer compatibles, com en el cas de les obres noves, amb uns programes d'ús temporal oiímpic elaborats prèviament.

Mereix una atenció especial el cas de l'Estadi Olímpic, que va ser el més complex, laboriós i costós de tots els projectes de remodelatge. La recuperació de l'Estadi responia a la voluntat de conservar un edifici simbòlic de l'esperit i la tradició esportiva de la ciutat de Barcelona.

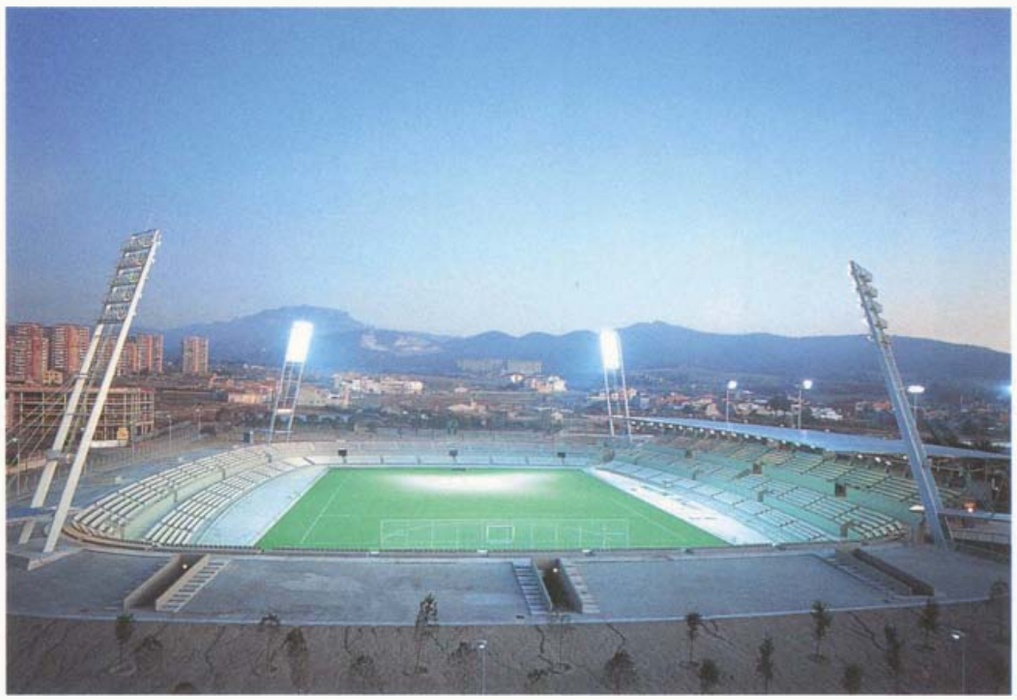
1

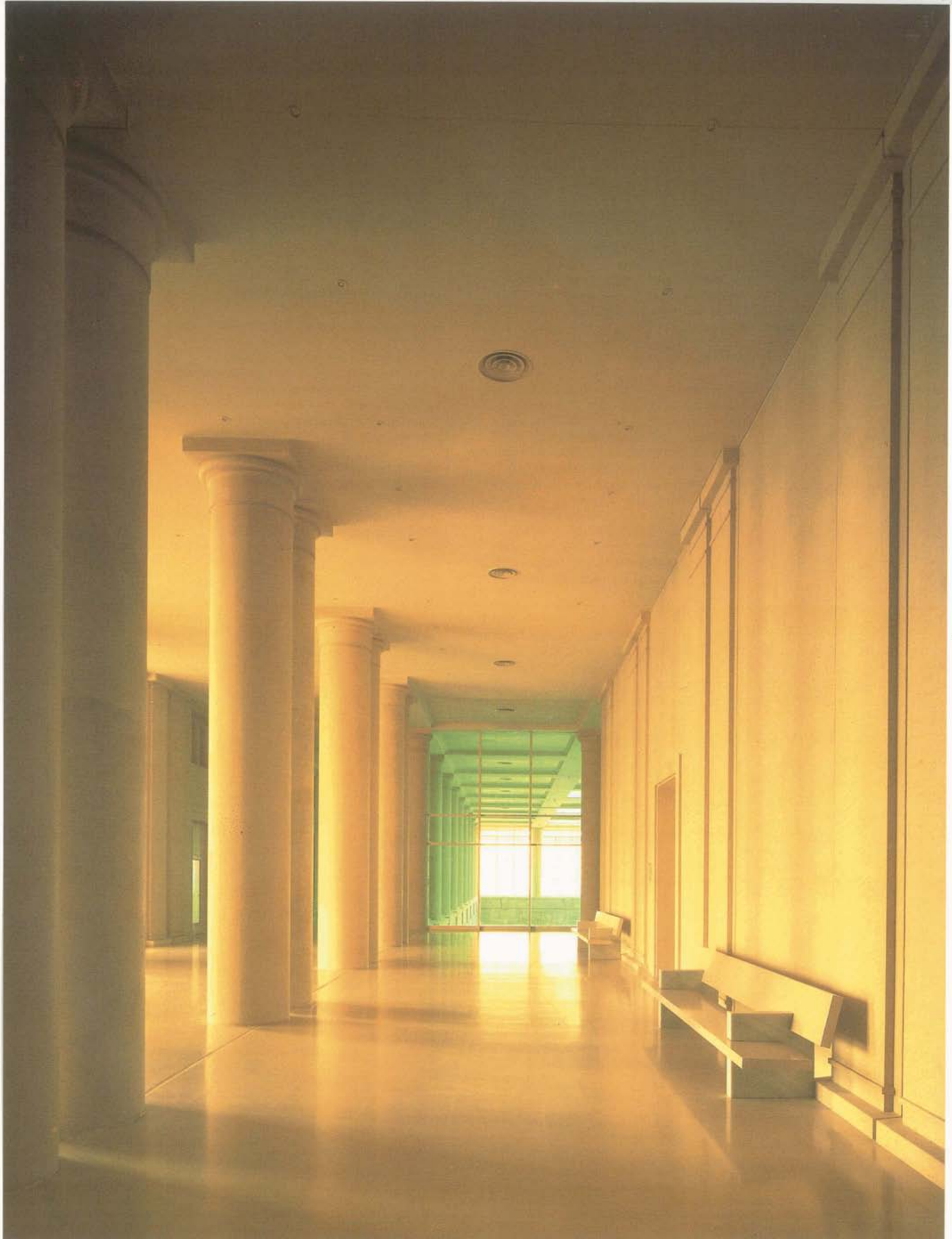

1
Interior de l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC). Amb un disseny clarament classicista, és un dels nous equipaments esportius construïts amb motiu dels Jocs i que configuren l'Anella Olímpica de Montjuïc.

Els projectes de remodelatge se centraven en diferents aspectes de l'obra, segons les instal·lacions. Així, alguns projectes, com és el cas del Palau d'Esports de Barcelona, mantenien a grans trets l'estructura del projecte original. D'altres dirigien el remodelatge a espais concrets, com el Real Club de Polo, on es va canviar fonamentalment l'hrea de quadres i serveis. Finalment, hi havia els projectes de remodelatge que exigien una intervenció més radical a la instal·lació d'origen, com ara l'Estadi Olímpic, les Piscines Bernat Picornell i la Piscina Municipal de Montjuïc.

El cas del Polisportiu Estació del Nord va ser molt diferent de la resta d'instal·lacions, ja que es va intervenir en l'antiga estació de ferrocarril - e n desús— per transformar-la en equipament municipal esportiu i de lleure.

En conjunt, les fases i els terminis d'execució dels projectes de remodelatge es van sotmetre a un pla semblant al d'obra nova. Es va mantenir la voluntat de preveure els terminis de finalització de les obres en un període de temps que permetés posar a prova les instal·lacions i corregir i solucionar les possibles errades o deficiències abans dels Jocs.

El condicionament olímpic i els elements estàndard

L'adequació dels escenaris

L'adequació dels escenaris esportius a la complexitat dels requisits olímpics es concentra en els anomenats ***projectes de condicionament.*** Aquests s'ocupaven d'aspectes tan diversos com les xarxes d'informàtica i telecomunicacions, la distribució d'espais per als diferents col·lectius d'usuaris, la inclusió d'àrees de competició no vinculades al projecte permanent o les intervencions de caracterització i senyalització.

En aquest cas, atesa la complexitat i la diversitat dels projectes, es va establir un pla que recollia les diferents fases que l'integraven. En primer lloc, es va portar a terme un procés de recollida de dades referents a les necessitats específiques dels futurs usuaris dels escenaris esportius. Sobre la base d'aquesta primera anàlisi, la Divisió d'Infrastructures del COOB'92 va elaborar uns quants avantprojectes de condicionament olímpic (fase A), en els quals, a grans trets, s'introduïen a les instal·lacions de competició els requisits del projecte olímpic. Aquests avantprojectes van evolucionar (fase B) amb la introducció de criteris generals de condicionament per als diferents espais tipus de cada col·lectiu, tant pel que fa als aspectes constructius, com pel que fa a les instal·lacions tècniques i a una primera previsió de mobiliari. A partir d'aquesta fase de projecte, es va poder establir una previsió de costos (fase C) per al condicionament de cadascuna de les instal·lacions, prbvia al desenvolupament dels projectes per enginyeries externes i al consegüent inici de les obres.

En general, la bona coordinació entre els projectes permanents dels escenaris esportius, d'una banda, i la particularitat i la diversitat dels projectes de condicionament olímpic, de l'altra, va ser una de les claus de l'èxit i del bon funcionament de l'organització dels Jocs.

Els elements estàndard

A Barcelona92 es va aplicar el criteri bàsic de pensar més enllà dels setze dies de les competicions. Aquest objectiu de fons va ajudar a resoldre moltes de les preocupacions lbgiques en el llarg procés d'adaptació d'unes instal·lacions pensades per ser utilitzades regularment en les condicions específiques de la competició del més alt nivell.

S'havien de satisfer necessitats temporals molt àmplies de manera que pràcticament a l'endemh del final dels Jocs les instal·lacions poguessin ser retornades als seus propietaris en perfectes condicions d'ús normal, esportiu o no. Per tant es va optar, sempre que va ser possible, pels elements de lloguer existents al mercat. Aquesta opció facilitava l'operació de muntatge i desmuntatge, reduïa els costos de la intervenció i garantia el proveïment. Així, per a les ampliacions d'espais amb caràcter temporal, es van escollir dos tipus d'elements disponibles en el mercat —les tendes i les cabines prefabricades—; per a les ampliacions de capacitat, es van escollir mòduls de grada temporal; per a l'equipament de les sales de conferències, es van usar cabines d'interpretació simultània prefabricades i desmuntables; per a les ampliacions de sanitaris, es van utilitzar cabines de sanitaris químics; el mobiliari afegit es va llogar; les ampliacions de potència es van fer amb grups electrbgens, i el confort tèrmic es va aconseguir per mitjà d'equips de fred també de lloguer.

Als elements de lloguer existents en el mercat, s'hi van afegir un seguit d'elements de fabricació especial i, per tant, de compra, en els quals descansava la imatge dels Jocs. Aquests elements dissenyats per la Divisió d'Imatge i Comunicació del COOB'92 satisfeien les necessitats de la senyalització, la caracterització i els serveis addicionals al públic.

Una vegada resolt el problema de l'adjudicació - q u e es va fer sempre per concurs i atenent el cost, la fiabilitat i la capacitat operativa de l'empresa—, es van signar uns contractes marc que inclo'ien llistes de preus tancats. Ai capdavall, el COOB'92 havia contractat un 40 % del volum d'intervencions en els projectes de condicionament, tant pel que fa a instal·lacions com pel que fa a elements d'arquitectura i mobiliari, i s'assegurava el subministrament dels elements bhsics. Al mateix temps aconseguia portar a terme una actuació homogènia en les diferents unitats, ja que els elements compromesos en els contractes marc formaven part d'un mateix cathleg útil per a la resolució de les diferents necessitats.

Els elements constructius

Les grades temporals

L'especial dimensió dels Jocs va obligar a augmentar, en graus diferents, la cabuda d'un gran nombre d'instal·lacions de competició. Això es va resoldre satisfactòriament amb les grades temporals de lloguer. Als escenaris de competició de caràcter temporal, tot aquest espai era constituït per grades de lloguer.

Els prove'idors de les grades van ser els següents: Europlural en associació amb Olympex Ibérica SA, Nüssli Bau & Handels AG i Construcciones Desmontables Tubulares S.A. (Mecanotubo). El COOB'92 va pactar amb els tres prove'idors el lloguer, el subministrament, el muntatge, el desmuntatge i la recollida de les grades. L'acord entre el COOB'92 i cada empresa

Contingut dels projectes de condicionament

Projecte	Contingut
Tanques	Perimetrals
	Interior
Obra civil i acabats	Excavació, pavimentació i cimentació
	Envans
	Cel ras
	Tancaments
	Acabats i pintura
	Accessoris sanitaris
	Suports dels marcadors
Instal·lacions elèctriques	Canalitzacions
	Cablatge
	Quadres
	Il·luminació esportiva
	Il·luminació general
	Interruptors estàtics
	Grups electrògens
	Sistemes d'alimentació ininterrumpuda (SAI)
	Compounds RTO
Instal·lacions mecàniques	Aire condicionat
	Contra incendis
	Proves
Proves de sistemes	
Sales tècniques	
Sales d'organització	
Connex6 de pupitres	
Proves de connexions	
Intervenció RTO	Instal·lacions
	Proves
Senyalització	Senyalització efímera
	Senyals penjants exteriors i interiors
	Banderoles de carrer

Projecte	Contingui
Subministraments	Grades amb pupitres
	Grades sense pupitres
	Veles
	Pupitres
	Cabines prefabricades
	Mobiliari
	Quioscos
	Sanitaris químics
Informàtica i sistemes	Projecte
	Anells principals
	Derivació
	Connexió amb la xarxa (arquitectura)
	Fàbrica
	Desplegament (terminals)
Tel ——unicacions	Projectes
	Xarxa de distribució
	Proves
	Derivacions
	Desplegament (terminals)
	Sala de conferències
	Pupitres N - premsa
	Antiintrusió (càmeres...)
	Control d'accessos
Caracterització	Sales de conferències
	Zona d'ombres
	Elements singulars
	Cimerols
	Banderes i màstils
	Ocultació de les grades
Jardineria	

1 *i* **2**
La capacitat d'algunes instal·lacions olímpiques, *com la de* ***l'Estadi*** *de Beisbol de* ***Viladecans*** *(1) i* ***les Piscines Bernat*** *Picornell (2), es va haver* ***d'ampliar*** *amb la* ***col·locació*** *de grades* ***temporals,*** *que en* ***alguns*** *casos oferien* ***espectaculars*** *desenvolupaments en* ***alçada.***

proveïdora, va anar precedit d'un avantprojecte de situació de les grades, **d'anàlisis** del terreny o la **superfície d'implantació**, i dels projectes **d'evacuació** i **emergència**.

Els projectes de grades temporals van ser uns dels aspectes més complexos i, en alguns casos, més espectaculars del condicionament olímpic. Aquesta espectacularitat va ser evident a les Piscines Bernat Picornell, al Real Club de Polo i al Tennis de la Vall **d'Hebron**. En els dos primers casos, la capacitat de les grades temporals triplicava el de les grades permanents de la **instal·lació**, i en el del Tennis, el doblava. Cal remarcar que, a més, a les piscines i al tennis, la singularitat i les limitacions de **l'emplaçament**, i la mateixa naturalesa de les competicions van obligar a **instal·lar-hi** grades amb forts pendents i desenvolupaments en **alçada** impressionants.

En alguns casos, la **importància** del volum de les grades temporals i la **resistència** del terreny van exigir la construcció de fonaments especials. **S'inclouen** en aquest grup les grades de les Piscines Bernat Picornell, el Real Club de Polo, el Tennis de la Vall **d'Hebron**, el Parc del Segre de la Seu **d'Urgell** i **l'Estany** de Banyoles. Les estructures de les grades de lloguer es van tapar amb lones dissenyades **d'acord** amb el projecte **d'imatge** i caracterització.

En algunes **instal·lacions** es van fer ampliacions especials de les grades permanents, ja que els elements **estàndard** de les grades modulars de lloguer no s'adaptaven a les necessitats concretes de **l'emplaçament**. Dins d'aquest apartat, cal destacar els **11.081** seients que van ampliar la cabuda de **l'Estadi** Olímpic.

Les grades de lloguer i les ampliacions especials van comportar la **col·locació** de 89.557 seients a les **instal·lacions** de competició durant els Jocs, una sisena part de la capacitat total **(545.280** seients); si no es tenen en compte els 270.000 seients dels cinc estadis de futbol, la xifra **s'aproxima** a una tercera part del total.

1

2

Les tendes de lloguer

A les instal·lacions de competició, les tendes de lloguer o veles van satisfer en gran part la necessitat d'espais de carhcter temporal, amb ampliacions que, en total, van sumar 30.276 m². El COOB'92 va contractar el servei de transport, muntatge, lloguer, manteniment i desmuntatge de totes les veles —158 en total— a Tent & Design International S.A., amb seu a Bonmatí (Girona).

El proveïdor disposava d'un ampli ventall de possibilitats, cosa que va permetre que aquesta mena d'arquitectura efímera s'adaptés a serveis molt diversos.
Els elements tipus més comuns estaven formats per una estructura metàl·lica lleugera modulada cada 5 m, amb una llum lliure interior variable segons una modulació també estandarditzada, i un revestiment de lona blanca. A aquest tipus simple, al qual ja s'adaptaven molts dels serveis, s'hi podien afegir entarimats de fusta per aïllar-se del terreny, paraments d'interior per a la distribució de l'espai, i diversos models de tancaments exteriors laterals i de coberta. Es van utilitzar dues classes de lones: l'estàndard o translúcida, i l'opaca, que millorava l'aïllament tèrmic i lumínic de l'espai. Els tancaments laterals podien ser paraments vidriats (utilitzats en els estands comercials del Centre Principal de Premsa), tancaments rígids (utilitzats en alguns magatzems de logística que, pel seu emplaçament, necessitaven un cert grau de protecció) i lones translúcides o opaques (utilitzades de manera generalitzada).

Els serveis situats a les tendes de lloguer van ser molt diversos. A les instal·lacions de carhcter temporal d'esports realitzats a l'aire lliure, com ara el tir amb arc, es van utilitzar profusament. En general, però, es van fer servir per a centres de premsa i sales d'entrevistes en onze instal·lacions (amb un total de 5.195 m²), centres d'acolliment de xofers en trenta instal·lacions (amb un total de 3.000 m²), àrees de repbs i restauració de la Família

Serveis al públic subministrats per concessionaris.
(Nombre total de quioscos: 652)

Alimentació i begudes: 415

Venda de novetats: 137

Concessions específiques 36

Foto i vídeo: 32

Venda de gelats: 20

Llibreria: 12

Serveis coberts per l'Equip '92. (Nombre total de quioscos: *707*

Olímpica en quinze seus i vint unitats (amb un total de 4.475 m^2), magatzems en dotze seus (amb un total de 3.731 m^2), espais per a seguretat pública en dotze seus i disset veles (amb un total de 1.650 m^2), serveis vinculats a l'organització en onze instal·lacions i disset veles (amb un total de 2.325 m^2), i també en alguns serveis especials per als competidors, com ara 1.700 m^2 al Real Club de Polo per als boxes provisionals, 2.000 m^2 al Port Olímpic per a la instal·lació de mesurament d'embarcacions, 2.125 m^2 a Banyoles per als hangars d'embarcacions i 3.000 m^2 a Castelldefels.

Els quioscos

Els quioscos van ser els elements constructius més identificatius dels Jocs Olímpics de Barcelona. La seva funció era allotjar els serveis destinats al públic, perb, des del punt de vista formal van contribuir a potenciar la imatge d'esdeveniment singular i festiu que s'associa amb els jocs olímpics.

El disseny dels quioscos estava inclòs en el marc general del projecte d'imatge. Per fabricar-los, muntar-10s i desmuntar-los, es va contractar Tent & Design International S.A. El mòdul base era un element de planta quadrada de 3 X 3 m, amb una estructura meta-lica lleugera revestida de lona plastificada. La coberta era piramidal i el paviment tipus era un empostissat de fusta. Es va donar una importància especial al serigrafiat de les lones, que seguia la pauta general de la imatge olímpica i jugava amb la combinació de colors per diferenciar els diversos tipus de serveis.

Es distingien dos tipus de quioscos, segons que es tractés de serveis que oferia el COOB'92 directament o de serveis cedits en règim de concessió. En total, es van instal·lar 1.360 quioscos, dels quals 653 eren de concessió i 707 del COOB'92.

En els serveis atesos per personal del COOB'92 (informació, assistència mbdica, venda d'entrades, control d'accés i serveis

Control d'accés: 348

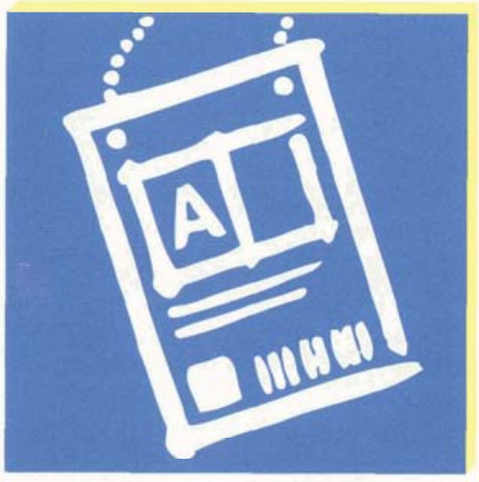

Diversos: 161

Assistència mèdica: 100

Informació: 57

Venda d'entrades: 41

diversos), les lones dels quioscos es van decorar d'acord amb les necessitats d'identificació del servei. Així, les del servei d'informació eren d'un color groc molt visible, i les del servei d'assistència mèdica, respectant la imatge tradicional, eren completament blanques, amb una creu roja als laterals. Per a la venda d'entrades, els controls d'accés i altres serveis, es van utilitzar lones blanques serigrafiades amb el característic «trencadís» en dos tons de blau.

Per als serveis comercials en règim de concessió, es va utilitzar un sol tipus de revestiment: la lona blanca serigrafiada amb mosaic multicolor als laterals. Els diferents tipus de servei es distingien pels logotips que identificaven el servei i per les marques comercials que el proporcionaven, col·locats en el frontis superior del quiosc.

El nombre elevat de quioscos instal·lats, el seu disseny i la seva situació (sempre estratègica i en llocs de gran visibilitat, d'acord amb la seva funció) van convertir aquests elements en indicadors de situació i de proximitat dels escenaris lligats als esdeveniments dels Jocs.

Les cabines prefabricades

Les cabines prefabricades de lloguer es van utilitzar bàsicament per als espais tècnics, tant a les instal·lacions en què aquests no es podien incloure totalment a l'interior dels edificis, com en les competicions a l'aire lliure.

El proveïdor de les cabines prefabricades va ser Pompeyo Ormo S.A. El servei contractat pel COOB'92 preveia el lloguer de les cabines, el trasllat i la col·locació a la instal·lació de competició, i la recollida.

El mbdul de cabina estàndard tenia unes mides exteriors de 6,22 X 2,44 m en planta i 2,4 m d'alçada. En alguns casos, les necessitats específiques van obligar a contractar mòduls de dimensions diferents. Les cabines estàndard, amb una superfície interior lliure aproximada de

1
Conjunt de quioscos de serveis i mòduls d'ombra al Centre d'Hípica del Montanyà, seu de la prova de cros de la competició d'hípica.

2
Les tendes de lloguer van resoldre gran part dels serveis que havia d'oferir l'organització olímpica: centres de premsa, sales d'entrevistes, àrees de repòs i restauració, magatzems, etc.

3
Durant els Jocs van funcionar 167 cabines d'interpretació simultània, 132 de les quals eren de lloguer.

1

4
Els quioscos van ser un dels elements dissenyats pel projecte de look olímpic. Eren estructures metàl·liqua senzilles de planta rectangular de 3 X 3 m i sostre piramidal, totes recobertes de lona plastificada. Els serigrafiats i la combinació dels colors distingien els diferents tipus de serveis oferts.

5
En total, 1.049 cabines de sanitaris públics van completar els serveis permanents en moltes instal·lacions olímpiques.

15 m², es podien agrupar per formar espais de dimensions més àmplies. La superfície total ocupada va ser de 6.358 m².

Les cabines es lliuraven totalment acabades i a punt per ser utilitzades immediatament, En la fase de projecte, es va donar al proveïdor la informació necessària sobre l'ús especffic de cadascun dels elements. Això va fer possible que els mòduls adjudicats a cada seu de competició incloguessin ja, en el moment de la seva recepció, la distribució interior de les instal·lacions elèctriques, d'aire condicionat i de conducció d'aigua.

De les 397 cabines prefabricades que es van utilitzar a les unitats de competició, 186 van ser per a serveis específics de ràdio-televisió, 47 es van destinar a sales tècniques, fonamentalment de telecomunicacions i informàtica, 33 es van utilitzar per a serveis vinculats a la seguretat i la protecció de les instal·lacions i 74 es van destinat a serveis sanitaris i vestidors d'esportistes. La resta es van utilitzar per a serveis de tota mena, des d'oficines de l'organització fins a serveis d'assistència sanitària i centres d'acolliment de xofers, en els casos en què els requisits específics del servei o la seva situació aïllada aconsellaven una major qualitat de l'espai o bé un grau de protecció més elevat del que garantien els tancaments més lleugers de les tendes.

Les cabines de sanitaris químics

Les cabines de sanitaris químics van ser un dels elements de lloguer utilitzats per ampliar les instal·lacions permanents dels escenaris de competició i altres centres de serveis d'ús olímpic.

Les seves dimensions van ser el resultat de l'aplicació de dues n o m s , que depenien del col·lectiu d'usuaris: una unitat per cada 75 persones acreditades i una unitat per cada 100 a 150 places de públic. Se'n van contractar 1.049 unitats, a l'empresa Senusa-Fontpla: 1.027 unitats estàndard i 22 unitats adaptades a persones amb

2

4

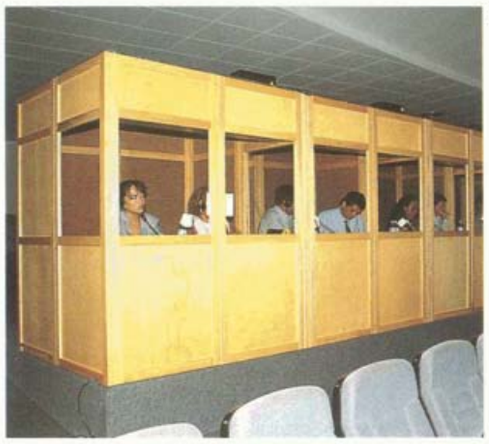
3

5

1

2

1
La temperatura estiuenca de Barcelona obliqava a instal·lar mòduls d'ombm en alguns recintes a l'aire lliure, com és el cas de l'Estadi Pau Negre.

2
El «trencadís» d'estil gaudinià, amb els colors olímpics sobre fons blanc, va ser un element clau de la iconografia olímpica.

disminució física. El subministrament incloïa el trasllat, la col·locació, el manteniment, la neteja peribdica i la recollida final.

Aquestes cabines van fer molt servei, perquè no exigien cap instal·lació prèvia i només tenien una limitació: que s'havien de col·locar en llocs fàcilment accessibles per als vehicles de manteniment. Com que el seu muntatge era fàcil i senzill, se'n van distribuir per totes les instal·lacions, excepte a l'Estadi Oiímpic, al Palau de la Metal·lúrgia, a la Piscina de Montjuïc i a l'àrea de molls del Port Olímpic on, per raons de seguretat i de dificultat d'accés, els sanitaris suplementaris es van col·locar en mbduls de cabines prefabricades, amb un sistema de funcionament estàndard.

En els casos d'agrupacions en bateria de més de quatre unitats, es van instal·lar tanques revestides amb lona decorada amb elements de caracterització olímpica, que, a més de millorar l'aspecte del conjunt, feien la funció d'especialització (homes/dones o bé col·lectius de la Família Olímpica diferents).

Les cabines d'interpretació simultània

La majoria de les cabines d'interpretació simultània van ser de lloguer i es van col·locar a les sales d'entrevistes de les unitats de competició on es van celebrar finals, i en altres unitats que en necessitaven (com el CPP, la seu del COI i la Vila Olímpica).

Si bé algunes unitats ja disposaven d'instal·lacions per a la interpretació simultània, en la majoria dels casos les sales d'entrevistes permanents no tenien prou capacitat i es van haver d'habilitar en un altre espai. En el cas del CPP, les cabines existents no complien la normativa europea i, per tant, es van haver d'anul·lar.

El proveïdor de les cabines d'interpretació va ser Brähler ICS. El servei contractat pel COOB'92 en preveia el lloguer, el muntatge i el desmuntatge. En alguns casos es van traslladar les cabines d'una instal·lació a una altra per optimitzar-ne el cost. Així, van compartir les cabines d'interpretació simultània el Pavelló de l'Ateneu de Sant Sadurní d'Anoia i l'Estadi d'Hoquei de Terrassa; el Circuit de Ciclisme de l'A-17 i el Real Club de Polo; el Camp de Tir Olímpic de Mollet del Vallbs, l'Estadi de Beisbol de l'Hospitalet de Llobregat i l'Estadi del FC Barcelona; l'Estany de Banyoles, el Pavelló de la Mar Bella i el Pavelló Club Joventut Badalona, i la Piscina de Montjuïc i el Tennis de la Vall d'Hebron. Aquests trasllats van permetre donar el servei corresponent a 167 cabines de lloguer solament.

La senyalització i el *look*

La senyalització

El projecte de senyalització dels escenaris esportius era força complex, a causa de la diversitat de serveis i col·lectius als quals es dirigia i també per les nombroses modificacions que es van haver de fer en moltes instal·lacions de competició respecte al seu funcionament permanent.

Per portar a terme el projecte de senyalització, es van analitzar a fons els projectes de condicionament olímpic de cadascun dels escenaris de competició. A partir d'aquestes dades, es van establir uns recorreguts que, respectant les normes de seguretat i de divisi6 en sectors, facilitaven l'accés i la informació als col·lectius implicats.

Un equip de professionals de la imatge i la comunicació es va fer càrrec de l'execució del projecte de senyalització. Aquest va incloure des dels aspectes inicials del disseny del tipus de grafisme, fins a la definició dels suports formals dels missatges i la tria dels materials i els colors adequats.

Moltes de les instal·lacions que disposaven de senyalització permanent van haver de suprimir-la totalment o parcialment perquè estava en contradicció, en molts punts, amb l'ús temporal olímpic. En aquest grup cal destacar l'Estadi Oiímpic, en qub la complexitat i el volum del projecte de condicionament van aconsellar l'anul·lació de tots els senyals existents per introduir-hi sense conflictes els 1.034 senyals temporals penjats inclosos en el projecte de senyalització.

A més dels senyals relacionats amb el funcionament intern específic dels escenaris esportius, el projecte va incloure també senyals generals exteriors, alguns dels quals, com els cimerols, eren alhora elements de referbncia visual de les unitats de competició. Els punts de parada i les andanes dels autobusos, del transport especial dels membres de la Família Olímpica i de les línies de públic, van tenir també un tractament uniforme.

El nombre total final d'elements de senyalització, que va sobrepassar les 10.000 unitats, indica la complexitat del projecte.

El *look*

El projecte de caracterització dels escenaris de competició era el toc final que personalitzava les instal·lacions i donava la imatge adequada a l'esdeveniment olímpic.

Els trets bàsics del projecte de caracterització van ser un disseny innovador i un tractament acurat del color i de les formes. Tots els elements jugaven amb una estudiada senzillesa formal, que es combinava amb la lluminositat dels colors mediterranis.

L'espai o la sala de competició va ser el principal objectiu del projecte de caracterització. Els domassos i les bandes vestien el recinte esportiu tot respectant l'arquitectura i l'entorn natural. Les moquetes serigrafiades amb motius olímpics i les tanques desplaçables configuraven l'àrea de competició, sota la mirada divertida de cobis esportistes pintats sobre siluetes retallades en fusta.

Les sales d'entrevistes tenien un projecte de caracterització específic. El disseny dels podis dels vencedors responia a la voluntat de buscar la simplicitat de les formes i d'utilitzar colors lluminosos.

Les lones que tapaven les tanques i les grades provisionals tenien una finalitat molt concreta: en efecte, les exigències de la seguretat dels projectes de condicionament olímpic i la necessitat de separar per sectors els diferents col·lectius obligaven a fer servir un gran nombre de tanques metàl·liques que calia revestir, amb la doble intenció d'aconseguir una imatge més agradable i d'ocultar la visió des de l'exterior. D'altra banda, les intricades estructures de les grades provisionals es van cobrir també amb lones dissenyades seguint el projecte d'imatge i look.

Els mòduls d'ombra de 3 x 3 m, combinats amb els quioscos de control d'accés, formaven uns conjunts d'una gran

1 i 2
Els suports amb els elements identificadors i de senyalització de les unitats de competició, amb els característics cimerols al capdamunt, van ser un altre dels elements del look olímpic

3
A l'Anella Olímpica de Montjuïc Li havia el Centre d'Acolliment per als Patrocinadors, que, igual que la resta de recintes olímpics, estava ornamentat amb elements de la flora mediterrània i espècies vegetals autòctones.

4
En tots I s unitats de competició hi havia divertits Cobis esportistes pintats sobre fusta retallada, com a l'Esports de Reus.

516
El projecte de look es va aplicar a tots els recintes d'ús olímpic de les unitats de competició, des de la senyalització de les sales de premsa (com a l'Estadi Olímpic 5), fins als espais de circulació interior dels recintes (wm al Frontó Colom, 6).

7
Les grades temporals per al públic van ser recobertes de lones d'ocultació serigrafiades amb els pictogrames dels esports corresponents a cada unitat.

vistositat, resolien el problema de l'accés i constituïen indicadors visuals de referbncia.

A l'exterior, el projecte de caracterització es completava amb cimerols, banderes i màstils. Les principals vies de comunicació es van adornar amb banderoles que mostraven el carhcter festiu dels esdeveniments.

La jardineria

El projecte de jardineria i ornamentació floral tenia com a finalitat contribuir a donar una imatge acollidora a les instal·lacions olímpiques. Es va basar en la utilització d'elements i espècies vegetals autbctones, prbpies de la flora mediterrània.

El proveïdor va ser el Servei Municipal de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de Barcelona, que es va encarregar de subministrar les plantes, tenir-ne cura i retirar-les.

L'àmbit principal dels projectes de jardineria van ser els escenaris esportius, sobretot les Brees de competició. També es van guarnir les tribunes, les sales de personalitats, les sales d'entrevistes i les àrees de repbs i restauració.

El projecte va incloure també el subministrament d'elements de jardineria a les viles olímpiques, als locals d'acolliment temporal de la Família Olímpica (bhsicament, l'aeroport de Barcelona, el port de Barcelona i el Centre d'Acreditacions), al CPP i al CIRTV.

El projecte d'ornamentació floral incloïa la preparació dels rams que decoraven les sales de personalitats i dels d'obsequi. Es van lliurar 2.200 rams als esportistes guanyadors de guardons i se'n van oferir 500 més a les autoritats.

El mobiliari

El condicionament olímpic dels escenaris esportius va comportar la introducció d'un

3

4

6

5

7

1

2

1
Sala del centre de premsa del Palau d'Esports de Badalona El condicionament olímpic també va considerar el mobiliari que requeria cada col·lectiu de la Família Olímpica, amb ekments estàndards que podien tenir petites variacions segons l'ús específic que se'ls donava.

2
Vista general de la sala de personalitats del Tennis de la Vall d'Hebron.

gran nombre de funcions i serveis de caràcter temporal. A partir de les previsions d'utilització dels espais i tenint en compte els tipus d'usuaris, es van establir uns mòduls de mobiliari: mobles per a àrees de treball, d'assistència mbdica, de repbs i d'espera, per als vestidors, etc. Cadascun d'aquests blocs podia variar lleugerament de contingut, segons la localització i els usuaris.

El nombre elevat d'instal·lacions de competició, de funcions i de col·lectius diversos va aconsellar la utilització d'elements estandarditzats.

Els elements base de cada mbdul admetien una certa variació de les dimensions, però sempre dins d'uns paràmetres que s'havien establert per endavant. Així, per exemple, una taula de treball o un mbdul de prestatges podien admetre dues o tres dimensions diferents, segons una llista de mobiliari estàndard.

Les previsions de mobiliari es van concretar en uns quadres de mobiliari addicional de lloguer que recollien el nombre d'elements que calia a cada instal·lació de competició. Entre els elements més utilitzats, cal destacar el lloguer de 10.500 taules, 25.000 cadires, 3.500 butaques, 20.000 armaris i 5.000 papereres.

Els proveldors del mobiliari estàndard de lloguer van ser Comercial Contel SA, Carora SA, Arlex SA, Sconti SL, 2003 SA / M-30 i J. Bárzano SA.

D'altra banda, es va arribar a un acord amb algunes empreses col·laboradores perquè subministressin, en concepte de préstec i sense càrrec, el mobiliari de la majoria de les àrees de restauració i repbs de públic i de personal acreditat, excepte les àrees de personalitats, que es van dotar d'un mobiliari especial sense anagrames publicitaris.

Les empreses van equipar els escenaris de competició amb conjunts formats per una taula i quatre cadires de PVC blanc, als quals s'incorporava un para-sol quan es col·locaven a l'exterior.

Acabats els Jocs, els mateixos proveldors es van encarregar de la recollida dels elements subministrats. Els escenaris esportius van retornar a la normalitat, després d'haver acollit durant uns quants dies centenars de llocs de treball, sales de personalitats, menjadors i serveis de tota mena.

Les instal·lacions

Els grups de fred

Els grups de fred de lloguer es van utilitzar per garantir el nivell de confort tèrmic als interiors on era imprescindible un control de la temperatura que no podia ser garantit per la instal·lació permanent. La pothncia emprada va ser de 9.724.000 frigorieshora.

Els subministradors dels grups de fred de lloguer van ser Compañía Roca SA i Servicio de Climatización SA (Servo Ciima).

Les instal·lacions que no disposaven d'aire condicionat de caràcter permanent a l'espai de competició respectiu es van equipar amb grups de fred més potents, sobretot quan els requisits específics de l'esport durant els Jocs n'aconsellaven la climatització. Aquestes instal·lacions van ser el Pavelló L'Espanya Industrial, el Polisportiu Estació del Nord i els pavellons de la Vall d'Hebron, de la Mar Bella i del Club Joventut Badalona. Totes es van dotar d'equips de fred de lloguer amb potbncies que oscil·laven entre 1.848.000 frigorieshora (al Pavelló L'Espanya Industrial) i 756.000 frigorieshora (al Pavelló Club Joventut Badalona).

De tota manera, els grups de fred de lloguer es van utilitzar majoritàriament per climatitzar espais reduïts, quan el canvi temporal d'usos imposat pels Jocs situava en àrees no climatitzades activitats que feien aconsellable el control tèrmic. En general, el criteri seguit per a la col·locació dels grups de fred va ser climatitzar totes les sales tècniques, les àrees de personalitats i els centres de premsa, tant si eren situats en cabines prefabricades o tendes, com si ocupaven espais existents no climatitzats. En alguns casos, com ara al Palau Sant Jordi o al Camp de Tir amb Arc, també es van climatitzar les àrees d'organització. També es van climatitzar els vestidors addicionals d'esportistes del Velbdrom, situats a l'exterior, en cabines prefabricades de lloguer. Perb la intervenció més important es va fer a l'Estadi Olímpic, on es van col·locar grups de fred amb una potència total de 718.000 frigorieshora.

Els grups electrògens

Els grups electrbgens de lloguer van tenir un paper important a l'hora de garantir amb tota fiabilitat els elevats nivells d'electrificació que exigia la complexa tecnologia dels Jocs. Els subministradors

dels grups electrbgens de lloguer van ser Aggreko España SA, Jesús María Aguirre S.A. (Jema) i Light & Sound Design Ltd (LSD). La potencia emprada va ser de 57.865 kVa.

La finalitat primordial dels grups era garantir el subministrament elèctric de les ampliacions temporals, tant per al reforçament dels sistemes d'enllumenat espectacular i aire condicionat, com per a les ampliacions d'espais de condicionament. La capacitat dels grups es va calcular tenint en compte una reserva de fins un 50 % de l'enllumenat espectacular, per tal de cobrir possibles fallades de les fonts de subministrament i garantir en tot cas els mínims indispensables. L'organisme de Ràdio-televisió Olímpica (RTO'92) va exigir a l'últim moment la col·locació de grups electrbgens independents en els parcs mòbils d'algunes seus.

En general, els grups van estar molt sobredimensionats i mai no van donar un servei superior al 20 % de la seva capacitat real. A i'hora de fer una valoració, cal constatar que el consum calculat era molt superior a les necessitats; és a dir, els coeficients de simultaneïtat i seguretat es van aplicar incorrectament, cosa que va produir un efecte multiplicador de les necessitats reals.

El sistema d'alimentació ininterrompuda

La finalitat del sistema d'alimentació ininterrompuda (SAI) era garantir el funcionament correcte de la xarxa informàtica. A la majoria de les instal·lacions, el complex entramat del sistema de gestió de resultats dels Jocs va obligar a reforçar el SAI permanent. El subministrador de les unitats de SAI de lloguer va ser Siemens SA. La potencia total utilitzada va ser de 2.136 kVa.

Les unitats de SAI de dimensions m6s grans en instal·lacions permanents eren a l'Estadi Olímpic i al Palau Sant Jordi (atès que les xarxes d'informàtica d'aquestes

La xarxa informàtica de les unitats de competició estava garantida pel sistema d'alimentació ininterrompuda (SAI).

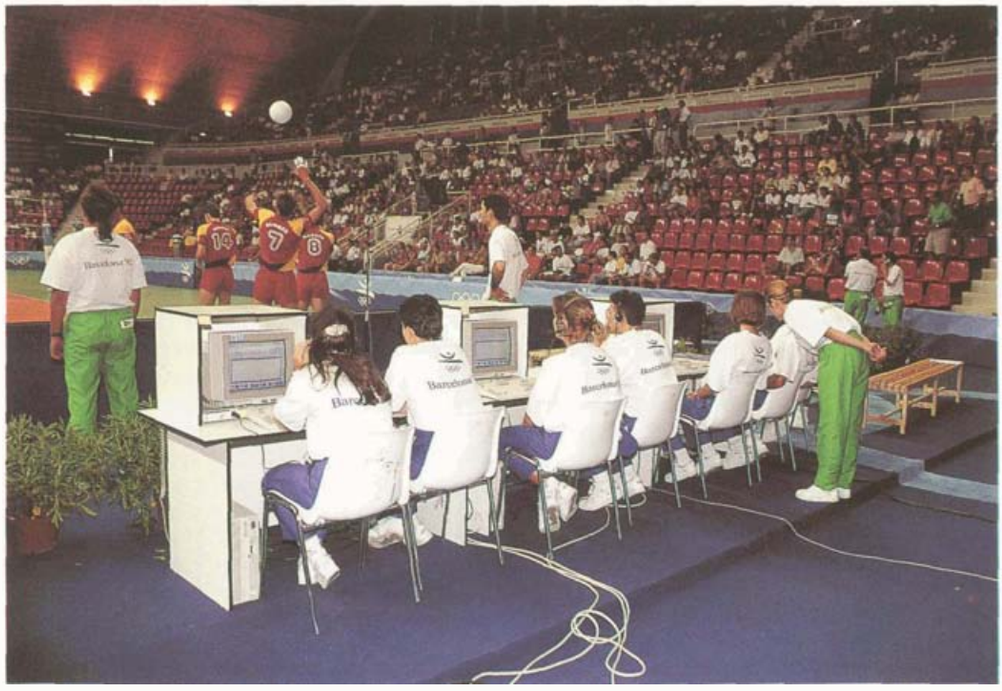

1

2
En algunes unitats de competició de caràcter bàsicament temporal, com el Centre d'Hípica del Montanyà, es van haver d'instal·lar unitats de lloguer per garantir plenament el sistema d'alimentació ininterrompuda.

3
Sala d'edició de resultats del Palau d'Esports de Badalona.

4
Marcador alfanumèric del Camp d'Hoquei de Terrassa

instal·lacions eren les més complexes), amb una potbncia total de 176 i 143 kVa. respectivament.

Paral·lelament, als escenaris de competició de carhcter bhsicament temporal es van haver d'instal·lar unitats de lloguer per proveir el 100 % del sistema d'alimentació ininterrompuda. En aquest grup cal destacar l'Estany de Banyoles i el Centre d'Hípica del Montanyà, amb unitats que subministraven 160 i 100 kVa, respectivament.

A la resta d'escenaris esportius, la mitjana subministrada per les unitats de SAI de reforç era de 50 kVa, atbs que en la majoria dels casos ja s'havien fet previsions importants a l'hora de calcular la instal·lació permanent.

La proposta territorial

En sol·licitar els Jocs de la XXVa Olimpíada, Barcelona era conscient que havien de ser l'ocasió d'una aposta de futur per transformar l'aspecte de la ciutat. Les necessitats de la Família Olímpica - e n el sentit més ampli — van ser el pretext i la plataforma per fer la transformació que Barcelona i la seva hrea d'influència reclamaven des de feia molts decennis. El projecte territorial plantejat durant la Candidatura dirigia les actuacions d'acord amb aquest objectiu, que depassava la mateixa celebració dels Jocs.

Quan Barcelona va ser nominada, a l'octubre del 1986, li quedaven sis anys per dur a terme una gran activitat inversora en matèria d'infrastructures, equipaments i comunicacions públiques i privades. Les directrius d'ordenació que es van esbossar en el projecte de Candidatura es van mantenir i transformar en projectes concrets. Les idees inicials es van fer realitat gràcies a la bona gestió i a la col·laboració de totes les institucions públiques i privades implicades en l'organització dels Jocs, i

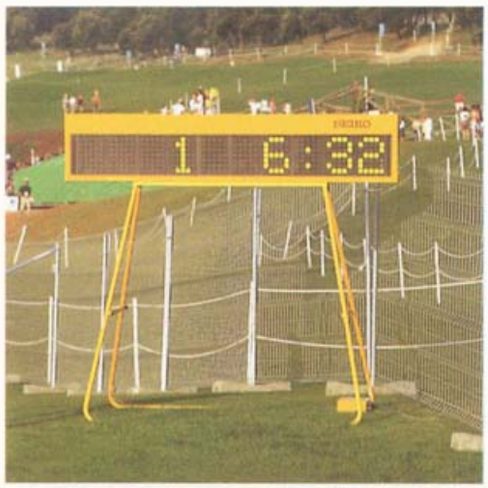

2

3

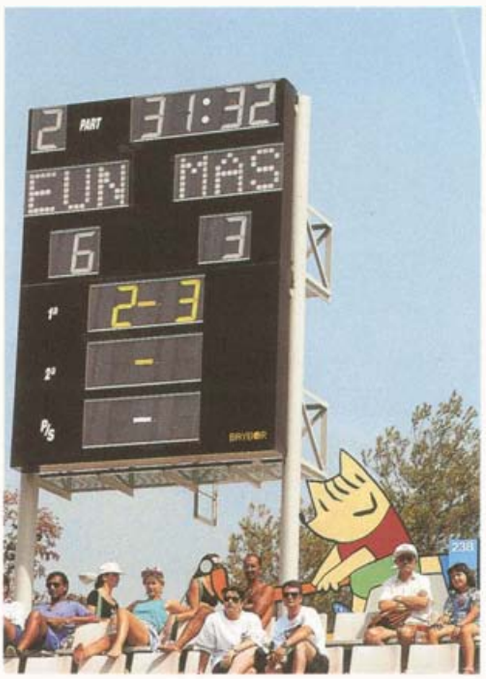

4

també a la participació i l'aprovació deis destinataris finals. Fins i tot en els moments més durs de negociació es va saber mantenir l'objectiu clau: la renovació de la ciutat per damunt de la simple adequació temporal als Jocs, amb un seguit d'actuacions estratbgiques que havien de servir de punts de regeneració del teixit urbà en conjunt.

L'estratbgia territorial finalment adoptada va ser la de crear a Barcelona quatre grans &reesque seguissin la tradició dels parcs olímpics d'altres jocs. La diferència principal era que, en el cas de Barcelona, aquestes àrees (Montjuïc, el Parc de Mar, la Vall d'Hebron i la Diagonal) estaven inserides en el teixit urbà de la ciutat i que concentraven més del 80 % de les unitats de competició en un radi de 5 km i amb un temps màxim estimat de desplaçament entre elles de 20 minuts. Aquesta concentració facilitava el transport dels diferents col·lectius que integren la Família Olímpica i els membres de l'organització i simplificava la logística pròpia d'un esdeveniment olímpic.

A més de Barcelona, un seguit de quinze ciutats subseu van completar el programa olímpic. Els criteris per escollir les subseus van ser els següents: que es trobessin relativament a prop de Barcelona, que tinguessin una llarga tradició esportiva i que estiguessin situades en un marc natural idoni per a la pràctica de determinats esports del programa de competició. Així, a Badalona es van celebrar les competicions del basquetbol; a Banyoles, les de rem; a Castelldefels, la modalitat d'aigües tranquil·les de piragüisme, i a la Seu d'Urgell, les de la modalitat d'aigües vives; a l'Hospitalet de Llobregat i Viladecans, les de beisbol; a Granollers, les d'handbol; a Mollet del Vallès, les de tir olímpic; a Terrassa, les d'hoquei; a Sabadell, Saragossa i València, una part de les competicions de futbol, i finalment, a Reus, Sant Sadurní d'Anoia i Vic, les d'hoquei sobre patins.

Les quatre Brees olímpiques —Montjuïc i el Parc de Mar a la línia de costa, i la Diagonal i la Vall d'Hebron a la línia de muntanya— van comportar la generació

Les ciutats de Barcelona'92
1 *Barcelona*
2 *Badalona*
3 *L'Hospitalet de Llobregat*
4 *Mollet del Vallès*
5 *Granollers*
6 *Terrassa*
7 *Sabadell*
8 *Viladecans*
9 *Castelldefels*
10 *Sant Sadurní d'Anoia*
11 *Reus*
12 *València*
13 *Saragossa*
14 *La Seu d'Urgell*
15 *Banyoles*
16 *Vic*
17 *El Montanyà*

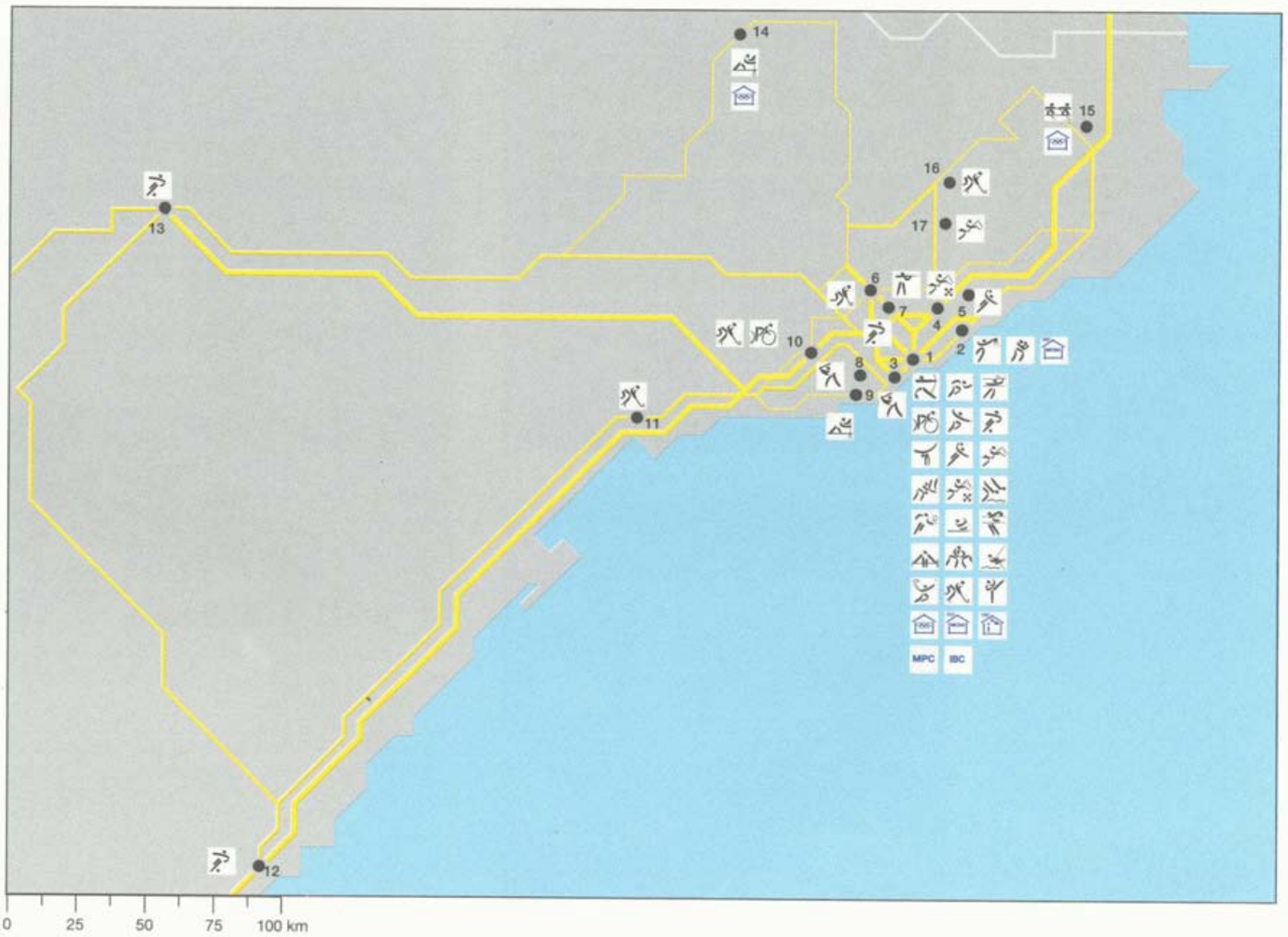

Les àrees olímpiques de Barcelona'92
1 *Area de Montjuïc*
2 *Area de la Diagonal*
3 *Area de la Vall d'Hebron*
4 *Àrea del Parc de Mar*

de 1'0ferta més important d'equipaments d'oci de tot el **territori** metropolita barceloní, amb condicions **excel·lents** d'accés, tant des del centre de Barcelona com des dels municipis de **l'àrea** metropolitana **i** de la resta de Catalunya. Aquesta posició estratbgica va consolidar el **caràcter** central i vertebrador de la ciutat dins d'un **àmbit** territorial molt ampli. Aquest és un dels efectes més importants que ha tingut sobre la ciutat **l'aplicació** d'aquesta política de transformació, i rehabilitació en lloc d'una simple política **d'expansió** territorial.

Les instal·lacions d'entrenament

Els vint-i-cinc esports del programa oficial de competició van disposar de 76 **instal·lacions** d'entrenament, 7 de les quals compartien la totalitat —o una part— dels espais esportius amb les **àrees** d'escalfament dels escenaris de competició. Aquest va ser el cas de **l'atletisme**, el basquetbol, la **gimnàstica**, l'handbol, l'hoquei, el tennis de taula i el tir amb arc.

Les característiques especials d'alguns esports aconsellaven utilitzar per a l'entrenament el mateix espai esportiu de competició. En aquest grup hi havia les tres **instal·lacions** de ciclisme, el canal d'aigues tranquil·les de **piragüisme**, el canal de regates de rem, les **instal·lacions** del port olímpic de vela i les galeries de tir olímpic.

Les **instal·lacions** d'entrenament **d'esgrima**, hípica i judo eren dins el recinte on se celebraven les competicions d'aquests esports, si bé en espais diferenciats. D'aquesta manera, es van facilitar els **desplaçaments** dels esportistes i es van simplificar els aspectes logístics i operatius de **l'organització**, tant en la fase **prèvia** a la celebració dels Jocs com durant els dies **d'operació**.

Les **àrees** d'entrenament de boxa i **halterofília** es van situar en un espai **únic** de grans dimensions. El fet d'ocupar un gran palau per concentrar-hi l'entrenament de dos esports individuals amb un gran nombre de participants va comportar una reducció important de les **instal·lacions**

Vila Olímpica
Vila dels mitjans de comunicació
Vila d'àrbitres i jutges
Centre Principal de Premsa
Centre Internacional de Ràdio i Televisió

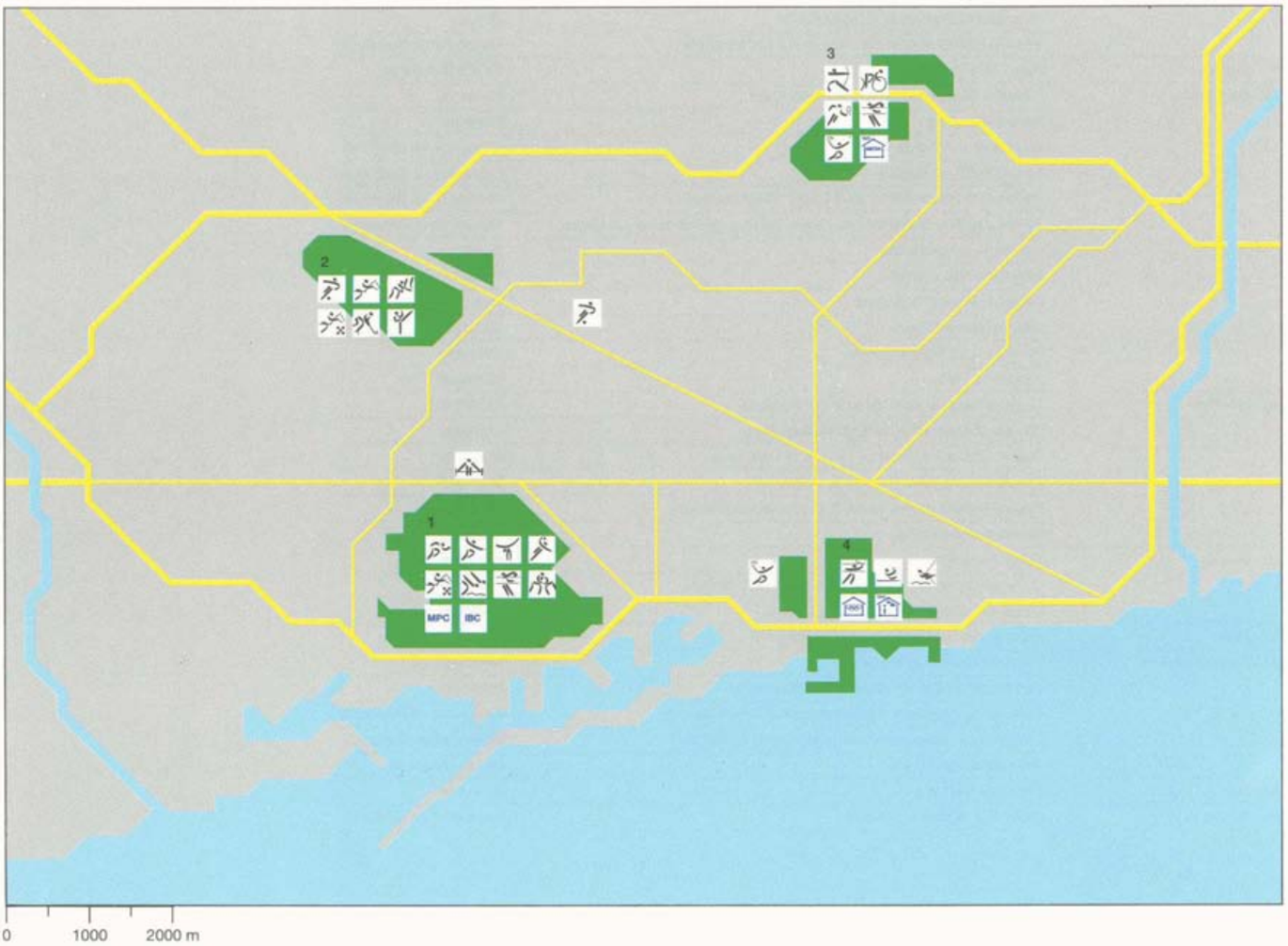

Esport	Instal·lació	Propietat
AR - Tir amb arc	Camp d'Entrenament de la Vall d'Hebron	Municipal
AT - Atletisme	Parc del Migdia. Pista d'atletisme (entrenament)	
	Estadi Joan Serrahima	Municipal
	Complex Esportiu del Parc Can Dragó. Pista d'atletisme	Municipal
	Parc de la Mar Bella Pista d'atletisme	Municipal
	Pista d'Atletisme Moisès Llopart del Prat de Llobregat	Municipal
	Club Natació Montjuïc	Privada
	Pista d'Atletisme de Sant Oleguer	Municipal
BA - Beisbol	Camp de Beisbol Carlos Pérez de Rozas	Municipal
BB - Basquetbol	Pavelló Casagemas de Badalona	Municipal
	Pavelló La Plana de Badalona	Municipal
	Pavelló Llefià de Badalona	Municipal
	Palau d'Esports de Badalona (escalfament)	Municipal
BM - Bàdminton	Polisportiu Marina-Besòs de Sant Adrià	Municipal
BO - Boxa	Palau d'Alfons XIII	Fira de Barcelona
CA - Piragüisme	Canal Arfa del Club Cadí de la Seu d'Urgell	Municipal
	Parc del Segre de la Seu d'Urgell	Municipal
	Canal Olímpic de Castelldefels	Generalitat de Catalunya
CY - Ciclisme	Circuit Piera Masquefa de Sant Sadurní	Diputació de Barcelona
	Circuit de Ciclisme de l'A-17	ACESA
	Velòdrom	Municipal
EQ - Hípica	Real Club de Polo. Pista de salts	Privada
	Real Club de Polo. Pista de doma	Privada
	Centre d'Hípica del Montanyà. Pista de galop	Privada
FB - Futbol	Camp de Rugbi de l'Hospitalet de Llobregat	Municipal
	Camp de Futbol Feixa Llarga de l'Hospitalet de Llobregat	Municipal
	Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat Camps de futbol 1 i 2	Generalitat de Catalunya
	Ciudad Deportiva del Real Zaragoza FC	Privada
	Instal·lacions Esportives del València CF	Privada
	Instal·lacions Esportives de la Universitat de Barcelona	Universitat de Barcelona
FE - Esgrima	Palau de la Metal·lúrgia	Fira de Barcelona
GY - Gimnàstica	Complex Esportiu del Parc Can Dragó. Sales 1 i 2	Municipal
	Pavelló Joan Miró	Municipal
	Gimnàs de la Foixarda	Generalitat de Catalunya
	Pavelló INEFC Esplugues	Generalitat de Catalunya
	Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat. Pavelló de rítmica	Generalitat de Catalunya
	Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat. Sala especialitzada de gimnàstica	Generalitat de Catalunya
	Pavelló de la Nova Icària	VOSA
	Pavelló de l'Escola Thau	Privada
	Pavelló la Plana d'Esplugues	Municipal
	Sala de Barri del Raval	Municipal
	Palau Sant Jordi (escalfament)	Municipal
	Pavelló UE Horta	Municipal
HB - Handbol	Complex Esportiu de la Verneda de Barcelona	Municipal
	Complex Esportiu Bac de Roda de Barcelona	Municipal
	Pavelló La Bastida de Santa Coloma de Gramenet	Municipal
	Pavelló Nou de Santa Coloma de Gramenet	Municipal
	Palau d'Esports de Granollers. Sala annexa (escalfament)	Municipal
	Pavelló de Sant Andreu	Municipal
HO - Hoquei	Estadi Pau Negre	Municipal
	Camp d'Hoquei Eduardo Dualde del Real Club de Polo	Privada
	Estadi d'Hoquei de Terrassa (escalfament)	Municipal
JU - Judo	Palau de Gel del FC Barcelona (escalfament)	Privada
MP - Pentatló modern	Piscina Municipal de Ripollet	Municipal
	Parc Esportiu de la Mar Bella Pista d'Atletisme	Municipal
	Camp de Tir Olímpic de Mollet (competició i entrenament)	Generalitat de Catalunya
	Instal·lacions Esportives de la Universitat de Barcelona	Universitat de Barcelona
	Palau de la Metal·lúrgia	Fira de Barcelona
RO - Rem	Estany de Banyoles	Municipal
SH - Tir olímpic	Camp de Tir Olímpic de Mollet	Generalitat de Catalunya

Instal·lacions d'entrenament
per ———

necessàries per a l'entrenament i alhora va evitar la dispersió en el desplaçament dels esportistes.

Els criteris aplicats en la selecció de les instal·lacions d'entrenament es poden resumir en tres punts bhsics.

En primer lloc, la requalificació i l'adequació del sistema d'equipaments esportius existents. No es va construir cap instal·lació especial per a l'entrenament. Per assignar els equipaments als esports més adequats, es va analitzar cada cas d'acord amb la idoneitat de l'àrea de joc i les condicions dels serveis annexos. En aquesta tria es van descartar les instal·lacions que exigien grans intervencions, excepte si tenien un alt rendiment social, ja que sempre es va tenir en compte que calia minimitzar els costos de la posada a punt i el condicionament, sense afectar el nivell de servei. La prioritat atorgada a la requalificació es reflecteix en la distribució dels recursos: cinc sisenes parts del pressupost del pla d'entrenaments es van destinar a millores i reformes de carhcter permanent, i només una sisena part es va consumir en lloguers i altres efectes temporals.

En segon lloc, la preferbncia per les instal·lacions de titularitat pública, en igualtat de condicions. De totes les instal·lacions utilitzades, 44 eren municipals, 18 pertanyien a altres organismes i administracions públiques, i tan sols 14 eren de societats esportives privades.

En tercer iloc, la proximitat a les àrees de competició. Es va intentar reduir al màxim els temps de desplaçament per facilitar l'organització i afavorir la comoditat dels esportistes.

La valoració final de les instal·lacions d'entrenament és positiva: van funcionar del tot correctament durant els Jocs i van deixar com a herbncia un gran conjunt d'equipaments esportius, força diversificat i molt adequat al servei dels ciutadans.

Esport	Instal·lació	Propietat
SW - Natació	Centre de Natació de Mataró	Privada
	Club Natació Montjuic (piscina)	Privada
	Club Natació Sabadell	Municipal
	Club Natació Sant Andreu	Privada
	Polisportiu Marina-Besòs de Sant Adrià	Municipal
	Piscina dei Casal dei CRIS d'Esplugues	Privada
	Piscina Sant Jordi	Diputació de Barcelona
	Piscina de Montjuïc	Municipal
TE - Tennis	Club Hispano-francès	Privada
TT - Tennis de taula	Sala de Barri Virrei Amat	Municipal
	Polisportiu Estació dei Nord	Municipal
VB - Voleibol	Complex Esportiu Bon Pastor	Municipal
	Complex Esportiu Trinitat Vella	Municipal
	Pavelló de les Llars Mundet	Municipal
	Pavelló de Voleibol de Sant Cugat	Municipal
	Pavelló de la Vall d'Hebron	Municipal
	Palau d'Esports de Sant Feliu de Llobregat	Municipal
WL - Halterofilia	Palau d'Alfons XIII	Fira de Barcelona
WR - Lluita	Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat. Dos pavellons	Generalitat de Catalunya
YA - Veia	Port Olímpic	Municipal
RH - Hoquei sobre patins	Pavelló dei Club Patí Vic	Municipal
	Pavelló de l'Ateneu de Sant Sadurní	Municipal
	Pavelló d'Esports de Reus	Municipal
PE - Pilota basca	Pavelló de la Vall d'Hebron	Municipal
	Front6 Colom	Municipal
TK - Taekwondo	Palau d'Esports de Sabadell	Municipal
Diversos	Complex Esportiu La Bàscula	Municipal

5.1. L'Àrea de Montjuïc

1

2

Pàgina anterior:
Vista general de l'Anella Olímpica de Montjuïc. El passeig&LUCI Minici Natal vertebra l'espai comprès entre l'Estadi Olímpic i la plaça d'Europa. A la banda dreta del passeig, hi ha el Palau Sant Jordi i la tom de Montjuïc; a la banda esquerra, les Piscina Bernat Picornell i, alfons, el castell de Montjuïc s'alça davant el parc del Migdia, espai recuperat per a la ciutat.

1 *i 2*
Vistes aèries del sector sud de Barcelona, centrades sobre l'Àrea de Montjuïc i el port, el 1988 (1) i el 1992 (2). És remarcable la transformació aplicada en el sector de l'Anella Olímpica i el parc del Migdia

L'Àrea de Montjuïc

L'Àrea de Montjulc, el parc urbà més gran de la ciutat de Barcelona, és l'espai més destacat del conjunt de les instal·lacions esportives que van acollir les competicions dels Jocs Olímpics del 1992. El seu magnífic emplaqament, la fàcil accessibilitat des de tots els punts de la ciutat (autobús, funicular i metro), i el gran nombre d'instal·lacions esportives i d'equipaments culturals, d'oci i de lleure que conté, l'han convertit en un dels indrets més utilitzats pels barcelonins.

La celebració dels Jocs de la XXVa Olimpíada a Barcelona va comportar la recuperació i la rehabilitació del parc, la configuració definitiva de l'àrea i la consolidació de la seva funció urbana, gracies a la urbanització de les zones degradades i a la construcció de nous equipaments.

El projecte permanent

A partir de la seva configuració, l'Àrea de Montuic es pot dividir en dues subàrees o zones forqa delimitades, cadascuna de les quals va ser objecte d'actuacions permanents i d'actuacions temporals durant els Jocs.

La primera d'aquestes dues zones és la que correspon a l'espai que es va urbanitzar amb motiu de l'Exposició Internacional de Barcelona del 1929, i engloba els jardins dissenyats per Jean Claude Nicolas Forestier i Nicolau M. Rubió i Tudurí, l'eix de l'avinguda de la Reina Maria Cristina, la font neobarroca de la plaça d'Espanya, la Font Màgica i el Palau Nacional, seu actual del Museu Nacional d'Art de Catalunya. A banda i banda de l'avinguda hi ha els diversos palaus que la Fira de Barcelona utilitza habitualment per a l'organització de les fires o els salons d'àmbit nacional i internacional. Aquesta és la zona que està més ben comunicada amb la resta de la ciutat i la que disposa de més centres culturals i espais de lleure: diversos museus, el Teatre Grec, el Poble Espanyol, jardins, restaurants, un parc d'atraccions, etc. Per tant, les actuacions que es van dur a terme en aquest espai van ser de rehabilitació i de conservació. Així, es van pintar les façanes dels palaus, es van refer les escalinates, s'hi van instal·lar unes escales mecàniques, es van reurbanitzar els jardins que ja hi havia a la zona i se'n van consolidar les plantacions.

L'altra subàrea, que ocupa tota la zona sud de la muntanya, és la que inclou l'hella Olímpica i el Parc del Migdia. En aquest espai, s'hi van construir l'Estadi i els diversos pavellons dels països participants en l'Exposició Internacional del 1929 —avui enderrocats—, i hi havia un gran jardí, que amb el pas del temps s'havia anat deteriorant. El vessant meridional de la muntanya —comprès també en aquesta zona— estava ocupat fins fa uns quants anys per un abocador i cremador d'escombraries.

El projecte de la Candidatura ja preveia algunes de les actuacions més espectaculars, amb la finalitat de deixar per a la ciutat un parc definitivament acabat, més accessible, totalment urbanitzat i amb equipaments esportius supramunicipals. En el marc del Pla Especial de la Muntanya de Montjuïc de l'any 1987, es va convocar el concurs internacional d'arquitectura de l'hella Olímpica per al remodelatge de l'Estadi i de les Piscines Bernat Picornell, per a la construcció del Palau Sant Jordi i de l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC), per als projectes d'urbanització de les vies interiors de l'Àrea i per a la millora de l'accessibilitat des del resta de la ciutat. El projecte del Parc del Migdia, que preveia la ur-anització i l'enjardinament de tota l'Area de Montjuic, va anar a càrrec dels serveis municipals.

El projecte de condicionament olímpic

El projecte de condicionament olímpic de l'Àrea de Montjulc va consistir en dos tipus d'actuació: la implantació dels diferents serveis que els Jocs requerien i la planificació de l'accessibilitat a l'Àrea. Tenint en compte el gran nombre de persones que s'havien de concentrar en aquesta zona durant el Jocs, la proposta es va fonamentar bàsicament en la utilització del transport públic i en l'accés lliure dels vianants a l'àrea. L'ús del vehicle privat es reservava als membres de l'organització i de la Família Olímpica.

Els principals centres de servei estaven a la zona nord de l'Àrea, principalment als palaus cedits temporalment per la Fira de Barcelona al COOB'92. Així, al llarg de l'avinguda de la Reina Maria Cristina i al seu voltant hi havia el Centre dels Mitjans de Comunicació (CMC) --que incloïa el Centre Principal de Premsa (CPP) i el Centre Internacional de Ràdio i Televisió

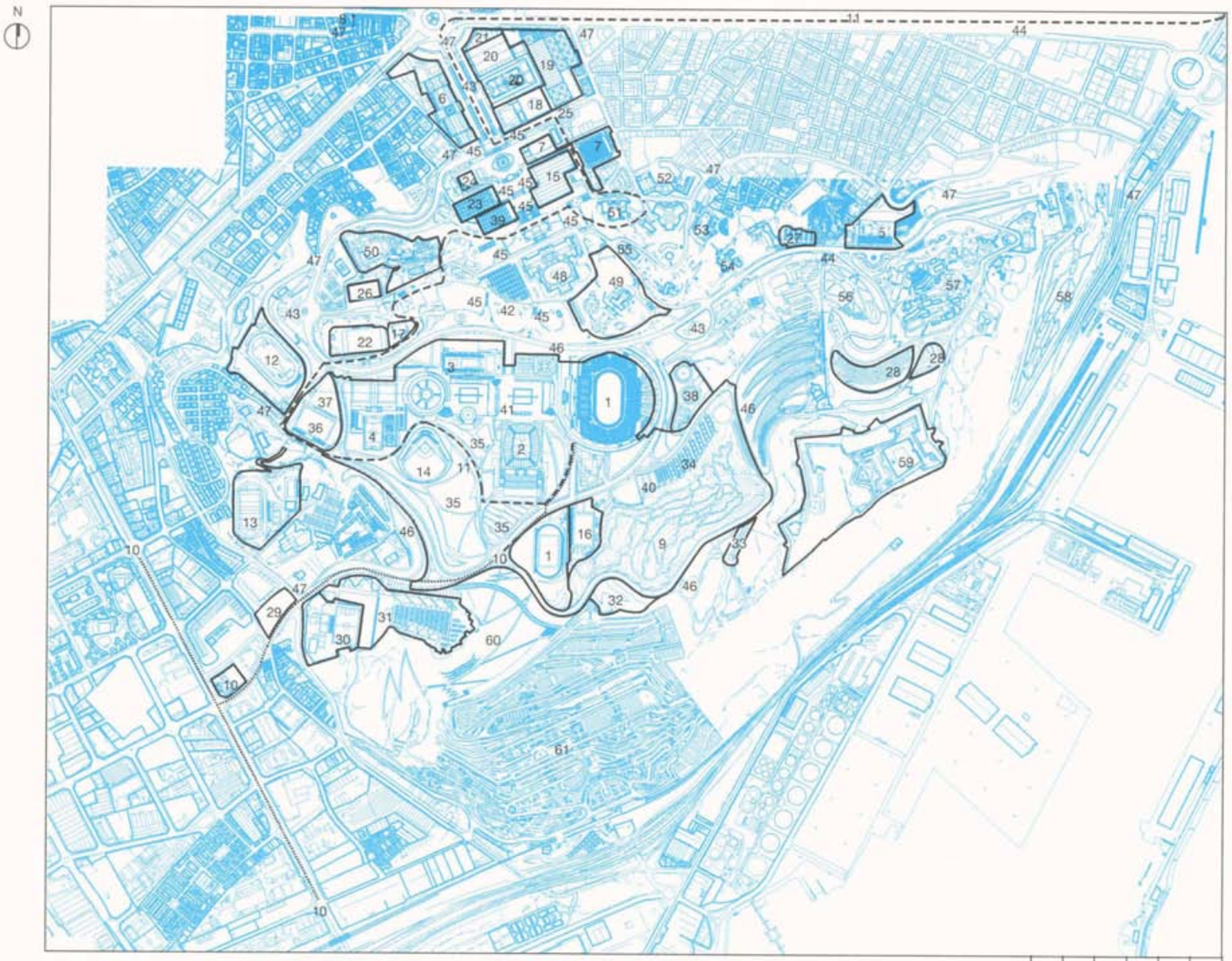

Plànol de situació

Àrea de Montjuïc

Instal·lacions olímpiques de competició
1 Estadi Olímpic
2 ***Palau*** Sant Jordi
3 Piscines ***Bernat Picornell***
4 ***Institut Nacional d'Educació Física*** de Catalunya ***(INEFC)***
5 Piscina de ***Montjuïc***
6 Palau de la ***Metal·lúrgia***
7 Palau ***d'Esports*** de Barcelona
8 Pavelló ***L'Espanya*** Industrial
9 Circuit de Cros
10 Circuit de Marxa
11 Circuit Olímpic de Marató

Instal·lacions olímpiques d'entrenament
12 Estadi Joan Serrahima
13 CN ***Montjuïc***
14 Estadi de Beisbol ***Carlos Pérez de Rozas***
15 ***Palau d'Alfons XIII***
16 Estadi Pau Negre
17 ***Gimnàs*** de la Foixarda

Centre de Mitjans de Comunicació (CMC)
18 Centre ***Principal*** de Premsa ***(CPP)***
19 Centre Internacional de ***Ràdio*** i Televisió ***(CIRTV)***
20 Centre de Servers ***Comuns*** (CSC)

centre Principal d'Acreditacions
21 Palau núm. I

Centre d'Acolliment dels Patrocinadors
22 Camp ***d'Hoquei*** de la Foixarda
23 Palau de Victdria ***Eugènia***

COOB'92
24 Pavelló de la Font ***Màgica***

Serveis de l'Àrea
25 Aparcament de Rius i ***Taulet***
26 Aparcament del Poble ***Espanyol***
27 Aparcament de Miramar
28 Aparcament del Parc ***d'Atraccions***
29 Aparcament del Foc
30 Aparcament de La ***Bàscula***
31 Aparcament del Sot del Migdia
32 Aparcament del Parc del Migdia
33 Aparcament del Mirador
34 Aparcament del Jardí ***Botànic***
35 Aparcament de ***l'Anella*** Olímpica
36 ***Aparcament*** de ***Julià*** de ***Campmany***
37 ***Helistop*** de ***Julià*** de Campmany
38 ***Helistop*** de les ***Pistes d'Aeromodelisme***
39 Palau de ***Victòria Eugènia***
40 ***Restauració*** per al ***COOB'92***
41 Serveis al ***públic*** de ***l'Anella*** Olímpica
42 Serveis ***municipals al públic***
43 Parades ***d'autobús*** públic
44 ***Estació*** del funicular
45 Escales ***mecàniques***

Accessos a l'àrea
46 Recinte de ***l'Anella Olímpica***
47 Accés

Altres instal·lacions d'interès turístic o cultural
48 Palau Nacional
49 ***Palauet Albéniz***
50 Poble Espanyol
51 Museu ***Arqueològic***
52 Teatre del Mercat de les Flors
53 Teatre Grec
54 Fundació ***Miró***
55 Mureu ***Etnològic***
56 Jardins de ***Mossèn*** Cinto Verdaguer
57 Parc ***d'Atraccions***
58 Jardins de ***Mossèn*** Costa i Llobera
59 Castell de ***Montjuïc***
60 Parc del Migdia
61 Cementiri de ***Montjuïc***

112
Dues vistes de l'avinguda** de **la Reina** Mala Cristina, **principal** porta **d'accés** a **l'Àrea de Montjuïc,** amb **el** Palau **Nacional al** fons (1) **en un cas i el Palau de la Metal·lúrgia (2)** en **l'altre.** Des de **l'avinguda** de **la** Reina Mala Cristina, **els espectadors** i **els** visitants **podien** arribar a **les instal·lacions** de **l'Anella Olímpica agafant els autobusos** o bé utilitzant **les escales mecàniques.

(CIRTV)—, el Centre Principal **d'Acreditacions**, el Centre de Representació del **COOB'92**, el Centre **d'Informació** i Operacions de Tecnologia (CIOT), el Centre de Restauració de **l'Organització** i el Centre **d'Acolliment** per als Patrocinadors. En aquesta zona hi havia també tres **instal·lacions** de competició el Palau **d'Esports** de Barcelona, seu de la competició de **gimnàstica** rítmica i de la fase **preliminar** de la de voleibol; el Palau de la **Metal·lúrgia**, seu de la competició **d'esgrima**, i la Piscina de Montjuic, seu de la competició de salts i de la fase preliminar de waterpolo.

L'accés a **l'Anella** Olímpica i al Parc del Migdia estava restringit a la **Família** Olímpica, al personal de **l'organització** i al públic que tenia entrada per a alguna de les competicions esportives.

L'Anella Olímpica va ser **l'espai** que **diàriament** va concentrar més públic i **més** membres de la **Família** Olímpica. El públic que volia assistir a les competicions olímpiques o que simplement volia passejar per **l'Area** de Montjuic podia accedir a aquesta zona **mitjançant** dues línies **d'autobusos** que sortien de la **plaça d'Espanya** i de la **plaça** dels **Països** Catalans, on hi ha **l'estació** de Sants, i que tenien les parades finals al costat mateix de **l'Estadi** Olímpic i molt a prop de **l'INEFC**, respectivament. A **més**, amb motiu dels Jocs, es van **instal·lar** dues línies **d'escales mecàniques** que pujaven des de la zona de la Fira fins a les Piscines Bernat Picornell i el Palau Sant Jordi. Finalment, es va rehabilitar **l'antic** funicular de Montjuic (en funcionament des del **1929)**, que permetia anar des del metro fins a la Piscina de Montjuic i fins relativament a prop de **l'Estadi**. Tots els punts **d'arribada** dels diferents mitjans de comunicació estaven molt a la vora de les tres portes d'accés que hi havia per al públic a **l'Anella** Olímpica.

Els diferents **col·lectius** que componien la **Família Olímpica** accedien a **l'Anella** Olímpica de Montjuic amb vehicles

1

2

acreditats, els quals entraven al recinte per la part sud, principalment pel carrer del Foc, des del passeig de la Zona Franca, i per **l'avinguda** de Miramar, des de la Ronda del Litoral. Els membres d'aquests col·lectius podien utilitzar aparcaments reservats exclusivament als vehicles de la flota olímpica. **D'altra** banda, es van crear línies de transport d'ús exclusiu per a les persones acreditades que comunicaven les diferents residbncies amb les **instal·lacions** de competició, i es va implantar una línia circular de transport intern, també exclusiva per a aquests col·lectius, la qual unia totes les **instal·lacions** i els diferents aparcaments de **l'Àrea**.

L'Anella Olímpica

L'Anella Olímpica agrupava les quatre **instal·lacions** de competició més importants dels Jocs Olímpics. En aquest recinte hi havia, en efecte, **l'Estadi Olímpic**, seu de la competició d'atletisme i de les **cerimònies** d'inauguració i clausura; el Palau Sant Jordi, seu de la competició de **gimnàstica** artística i de les finals de voleibol i handbol; les Piscines Bernat Picornell, seu de la competició de natació i de les finals de waterpolo, i **l'INEFC**, seu de la competició de lluita.

A aquestes **instal·lacions** cal afegir **l'Estadi** Pau Negre, on es va iniciar la final de la prova de **cros** de pentatló modern; la pista **d'atletisme** annexa a aquest edifici, utilitzada com a **àrea d'escalfament** per a l'atletisme, i el Camp de Beisbol Carlos Pérez de **Rozas**.

El projecte permanent

El projecte de **l'Anella** Olímpica va consistir en el remodelatge de les dues **instal·lacions** esportives que ja hi havia a la zona, és a dir, **l'Estadi** Olímpic i les Piscines Bernat Picornell, que calia adequar a les **exigències** olímpiques, i en la **construcció** de dues noves construccions: el Palau Sant Jordi i **l'INEFC**. El projecte

1
*Les Piscines **Bernat** Picornell van ser **completament remodelades amb motiu dels Jocs Olímpics:** es va construir **una piscina** coberta i es va **ampliar la capacitat** de **la instal·lació.***

2 i 4
*Tres vistes de **l'esplanada** que **vertebra** els **edificis** principals de **l'Anella** Olímpica, amb la singular torre de **Montjuïc (4), projectada** per Santiago **Calatrava** i promoguda per **Telefónica.***

3
*El Palau Sant Jordi, un dels **edificis arquitectònicament** més **interessants edificats amb** motiu dels Jocs, **reposa majestuós com un gran gegant adormit sobre l'esplanada** olímpica*

1

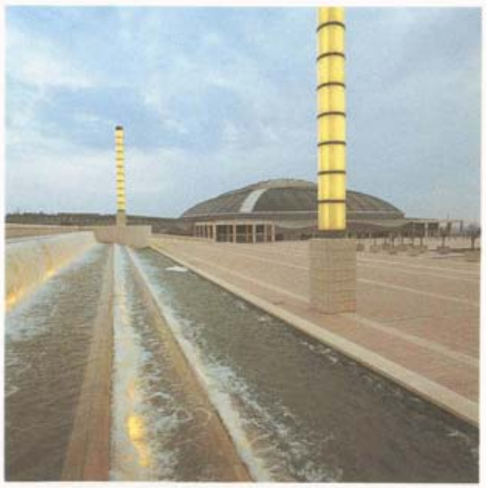
2

4

3

5
La llum dels fanals cilíndrics que envolten l'Anella Olímpica aconsegueix un efecte màgic els capvespres al parc de Montjuïc.

6
Vista nocturna de l'ampla esplanada de l'Anella Olímpica, amb l'Estadi Olímpic al fons.

incloïa també la urbanització de l'entorn d'aquestes quatre instal·lacions, i el seu objectiu era aconseguir una actuació unitària que consolidés aquesta zona com a àgora representativa dels Jocs Olímpics i com a lloc de celebracions i manifestacions ciutadanes multitudinàries. La urbanització es va organitzar al voltant de l'esplanada de Luci Minici Natal, per mitjà de la construcció d'unes terrasses de quatre nivells, les quals faciliten l'accés als diferents edificis de l'Anella.

La terrassa del primer nivell dóna accés a la part oest de l'Estadi Olímpic. Per la del segon nivell s'arriba al Palau Sant Jordi, a través d'una plaça limitada per cascades d'aigua i escalinates, amb una zona central de gespa que inclou un canal d'aigua. La terrassa del tercer nivell dóna accés a les Piscines Bernat Picornell i a l'extrem sud hi ha la torre de comunicacions de Telefónica, de 120 m d'alqada, construïda amb motiu del Jocs Olímpics. I finalment, el quart nivell és el límit inferior de l'esplanada i dóna pas, mitjançant un pbrtic, a l'edifici de l'INEFC; esta ocupat per una plaga circular, construïda sobre un nou dipbsit d'aigua de 120 m de diàmetre i amb una capacitat de 60.000 m^3.

El projecte de condicionament olímpic

El projecte va consistir, per comenqar, en la delimitació del recinte mitjançant una tanca de seguretat de 2,5 m d'alçada que seguia tot el perímetre de l'Anella i que englobava, a més de les instal·lacions de competició i d'entrenament, un gran espai per al públic, diferents àrees de serveis tècnics per a l'organització, un helistop i diversos espais destinats a aparcament, per a 1.500 places. Un seguit de controls d'accés regulaven el pas de les persones a l'Anella, ja fossin de la Família Olímpica (amb acreditació) com públic en general (amb entrada).

L'àrea reservada al públic es va dotar dels serveis temporals necessaris per a

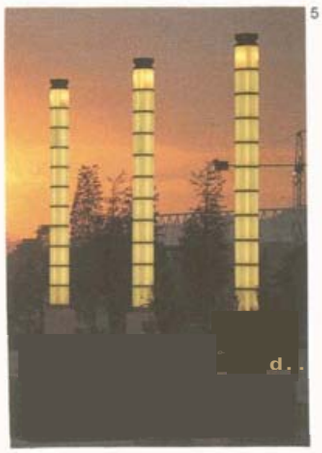
5

6

l'esdeveniment: venda de menjar i begudes, punts d'informació, venda de productes ilicenciats, banca, correus, clínica, assistbncia mbdica, sanitaris, etc. Com que aquests serveis només podien ser utilitzats per les persones que tenien entrada per a alguna competició, la majoria del públic que acudia a l'Àrea de Montjuïc simplement per visitar-la es quedava a la part exterior del recinte i utilitzava sobretot els serveis de la resta del parc. S'ha de fer notar que els aparcaments destinats a la Família Olímpica no van arrribar a la màxima ocupació possible, tret dels dos dies de les cerimbnies d'inauguració i clausura.

Les dificultats prbpies de la coordinació de les diferents i múltiples activitats que es van fer simultàniament al llarg del setze dies dels Jocs, en un espai no gaire extens i amb unes exigències d'accessibilitat marcades per la peculiar topografia del terreny, es van poder solucionar gràcies a l'acurat procés de planejament i condicionament dut a terme per l'organització olímpica.

L'Estadi Olímpic

Durant els Jocs de la XXVa Olimpíada, l'Estadi Olímpic va acollir les cerimbnies d'inauguració i clausura, les competicions d'atletisme en pista i l'arribada de les proves de marató i marxa.

La instal·lació actual és el resultat del remodelatge de l'antic Estadi projectat per Pere Dombnech i Roure el 1929, amb motiu de l'Exposició Internacional de Barcelona. El 1955, l'Estadi va ser l'escenari principal dels II Jocs Mediterranis, però després d'aquesta data la instal·lació va caure en desús, fins que, amb l'impuls de la candidatura olímpica, se n'inicià el procés de remodelatge.

El primer esdeveniment que va acollir la nova instal·lació va ser la V Copa del Món d'Atletisme, al setembre del 1989. L'estiu del 1991, en el marc de les Competicions'91, l'Estadi va ser la seu de la Copa d'Europa B d'Atletisme i dels

Anella Olímpica

Instal·lacions olímpiques de competició
1 Estadi Olímpic i pista d'escalfament
2 Palau Sant Jordi
3 Piscines Bernat Picornell
4 Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (ZNEFC)
5 Circuit de Cros
6 Circuit de Marxa
7 Circuit Olímpic de Marató

Instal·lacions olímpiques d'entrenament
8 Estadi de Beisbol Carlos Pérez de Rozas
9 Estadi Pau Negre

Aparcaments i transports per a la FO
10 Aparcament del Jardí Botdnic
11 Aparcament de l'Anella Olímpica
12 Aparcament del Parc del Migdia
13 Aparcament de l'Estadi Olímpic
14 Aparcament del Palau Sant Jordi
15 Aparcament de l'INEFC
16 Aparcament de les Piscines Bernat Picornell
17 Centre d'acolliment de xofers de l'Anella Olímpica
18 Centre d'acolliment de xofers del Jardí Botdnic
19 Centre d'acolliment de xofers del Parc del Migdia
20 Helistop de les Pistes d'Aeromodelisme
21 Parades d'autobús per a la FO
22 Parada d'autobús de línia circular de Montjuïc per a la FO

Serveis de l'Anella Olímpica
23 Restauració per al COOB'92
24 sanitaris
25 Àrea de serveis de cerimònies
26 Assistència mèdica
27 Àrea de públic
28 Concessions comercials
29 Venda d'entrades
30 Informació
31 Oficina de Banesto
32 Oficina de Correus

Accessos a l'Anella
33 Recinte de l'Anella
34 Accés per a la FO
35 Accés per al públic

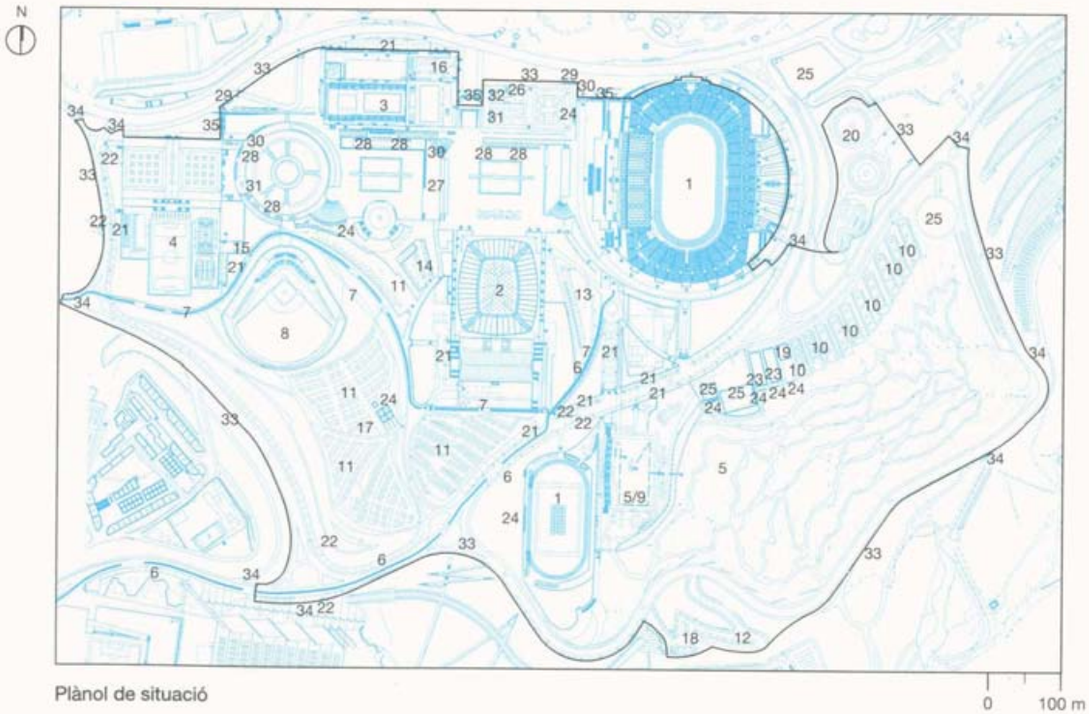

Plànol de situació

1
L'Estadi Olímpic, construït el 1929, va començar a ser modelat el 1985, en l'etapa de la Candidatura per als Jocs de la XXVa Olimpíada De l'antic estadi es va conservar tota la façana exterior d'estil neoclàssic i, particularment, els grups escultòrics de Pau Gargallo, que també van ser modelats del tot.

2
A la cara oest de l'Estadi, sobresurt una part de la coberta de la tribuna, de 250 m de llarg i 30 m de volada

campionats d'Espanya d'atletisme. Actualment, la polivalència d'aquesta instal·lació permet que pugui ser utilitzada tant per a actes esportius com per a espectacles musicals i artístics.

La urbanització del solar i la construcció de l'edifici van ser finançades conjuntament pel Consell Superior d'Esports i el COOB'92. La gestió del projecte i de l'obra va anar a càrrec d'AOMSA.

El projecte permanent

Poc després del 1981, any en qui? l'Ajuntament de Barcelona va decidir presentar la candidatura per a l'organització dels Jocs Olímpics del 1992, es van posar en marxa els mecanismes per remodelar l'Estadi. El projecte va ser encarregat al grup d'arquitectes format per l'italià Vittorio Gregotti i els catalans Federico Correa, Alfons Milà, Joan Margarit i Carles Buxadé. En el nou Estadi, l'antiga façana neoclàssica s'harmonitza amb les exigbncies funcionals que exigeix una instal·lació d'aquestes característiques. L'adaptació de l'Estadi a les necessitats olímpiques obligava, en primer lloc, a ampliar la superfície destinada a les grades, cosa que es va aconseguir rebaixant onze metres el nivell del terreny de competició i construint una anella de grades inferior. Amb això, s'aconseguí augmentar la capacitat fins a 60.000 seients i garantir la bona visibilitat del terreny de competició des de tots els punts de les grades.

En el projecte es van mantenir les entrades originals d'accés a l'Estadi; en canvi, els diversos serveis es van col·locar sota les grades, de manera que la circulació general dels esportistes, organitzadors i responsables del manteniment i dels serveis tècnics no obstaculitzi l'entrada de vehicles per les façanes sud i oest, que es fa per sengles passos subterranis. Les personalitats accedeixen a l'Estadi per una entrada subterrània situada sota la terrassa principal.

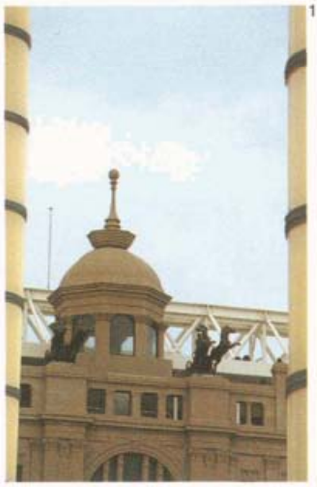
1

2

Un dels elements més significatius del remodelatge d'aquest edifici és la coberta de la tribuna, de 150 m de llarg i 30 de volada, suportada per una estructura metàl·lica definida per una gran biga de 6,30 m d'algada, paral·lela a la façana, que recolza sobre dos pilars extrems i un de central, tots de formigó armat. D'aquesta biga penja la coberta en voladís que, per la banda de la façana, s'ancora a l'estructura de formigó amb 32 conjunts de tensors.

L'àrea esportiva inclou un espai central de gespa natural de 7.300 m^2, una pista d'atletisme de nou carrers i 400 m de corda, acabada amb paviment sintètic Mondo-Enimont homologat, i les zones de llançament i salts. Sota la grada, hi ha una recta coberta de 60 m, que els esportistes van utilitzar per fer els darrers minuts d'escalfament abans de sortir a competir.

El projecte de condicionament olímpic

El projecte de condicionament oiímpic tenia com a objectiu fonamental garantir la qualitat i la comoditat en el servei a tots els col·lectius. L'àrea principal de serveis per a la Família Olímpica estava situada sota la grada inferior sud-oest, i acollia, en plantes successives, l'àrea d'esportistes i d'organització de les competicions, i el centre de premsa i l'àrea de personalitats, amb despatxos i zones de repbs i lleure.

Un dels aspectes fonamentals per assegurar el bon funcionament de la instal·lació va ser l'estudi acurat de les Circulacions i dels recorreguts dels diferents col·lectius, com també la senyalització i la divisió en sectors adequades. Els magatzems —molt espaiosos—, fonamentals com a element de suport a tota l'activitat esportiva, es van habilitar ai voltant de la boca sud, on hi ha l'accés principal de vehicles a l'Estadi (l'únic que es fa a nivell de pista).

1
Durant els Jocs, el sector de la grada més proper a la boca sud era reservat als membres dels mitjans de comunicació acreditats.

2 i 3
Vistes generals de l a grades i la pista de competició de l'Estadi Olímpic. Després del remodelatge, la capacitat de l'Estadi Olímpic és de 60.000 espectadors asseguts.

4
La pista d'atletisme, fabricada amb paviment sintètic Mondo-Enimont homologat, té nou carrers de 400 m de corda. L'espai central de gespa natural ocupa 7.300 m^2

5
Recta coberta de 60 m que es troba sota la grada principal i que serveix a h atleta per fer e h darrers minuts d'escalfament abans de sortir a competir.

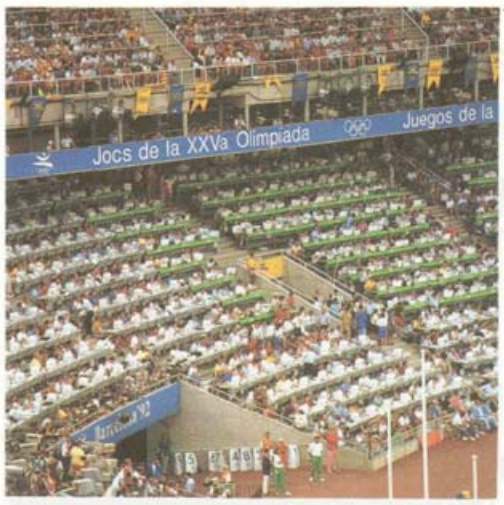

1

2

3

6
*A **l'espai** que hi **ha** sota **les** grades es troben situats **diversos despatxos,** connectats entre ells per passadissos q**ue permeten** la **circulació** de **vehicles i persones, aquestes** darreres a **diferents** nivells, tot al voltant del **recinte.***

Altres elements inclosos en el projecte de condicionament **olímpic** van ser els cablatges **elèctric** i **informàtic** de la pista de competició, que ja **s'havien instal·lat** a l'estiu del 1991 per a la celebració de les proves test, i la gbndola suspesa a la coberta de la tribuna, que donava cabuda a les nombroses **càmeres** de televisió.

Tant per a **l'adequació** rapida de la **instal·lació**, un cop acabada la **cerimònia d'inauguració**, el dia 25, i per tenir-la llesta el dia 31 (dia en **què començaven** les proves d'atletisme), com per a la preparació de **l'Estadi** per a la **cerimònia** de clausura, després de les últimes competicions, va caldre un gran **esforç** organitzatiu i logístic. Tots els problemes es van resoldre satisfactbriament gracies a la bona coordinació, a la **col·laboració** de tothom i a la utilització de diversos espais exteriors a la **instal·lació:** el Palau Sant Jordi, on es reunien els figurants i els esportistes, i dues grans veles exteriors, que allotjaven part del material dels espectacles.

En general, les previsions van ser correctes pel que fa al dimensionament d'espais, a la circulació --que va ser fluida i cbmoda — i als accessos --que van funcionar correctament. **L'únic** error de **càlcul** va ser el sobredimensionamentdels grups electrbgens, que van funcionar, habitualment, a menys del 20 % de la seva capacitat.

4

5

6

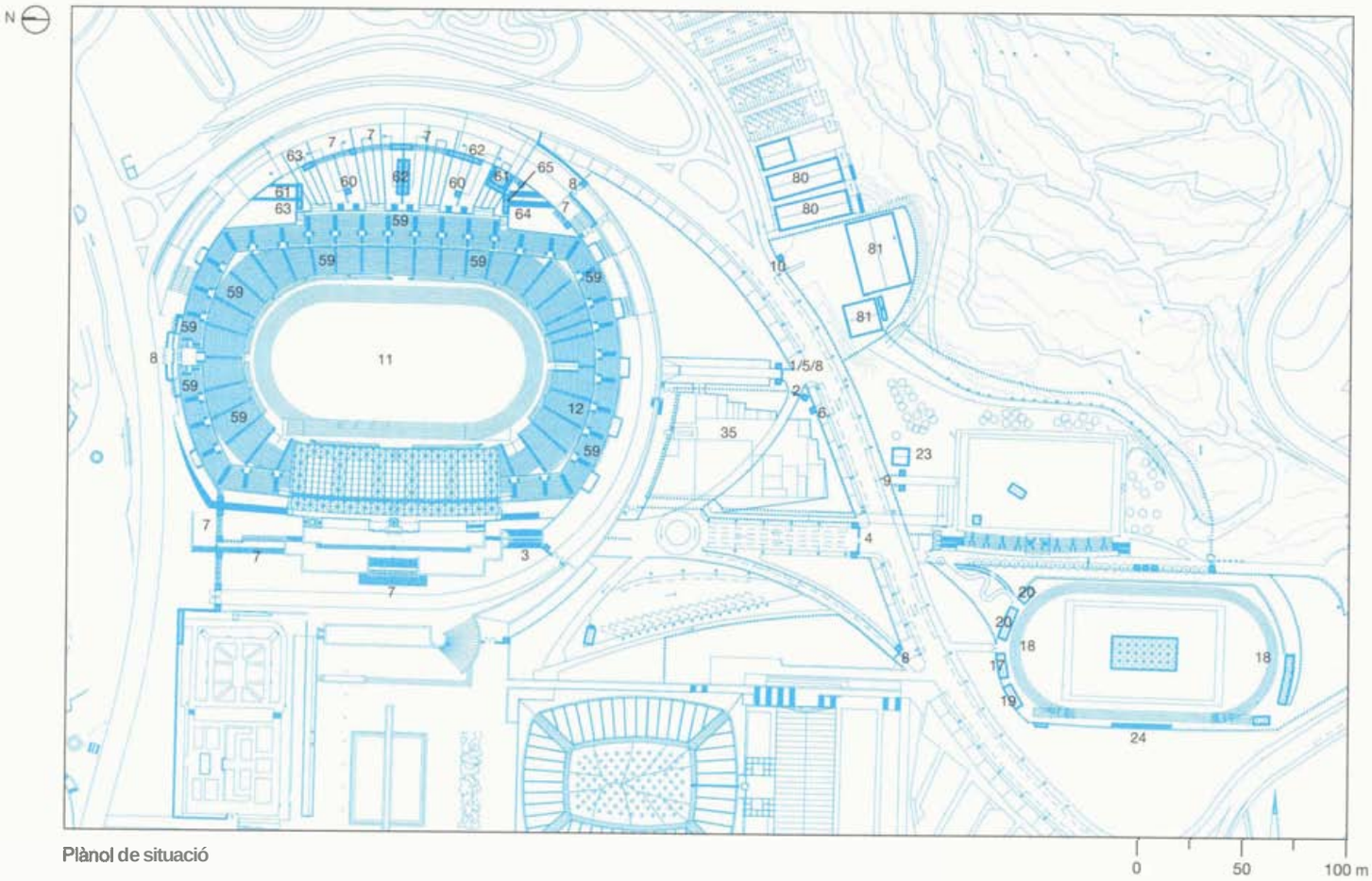

Plànol de situació

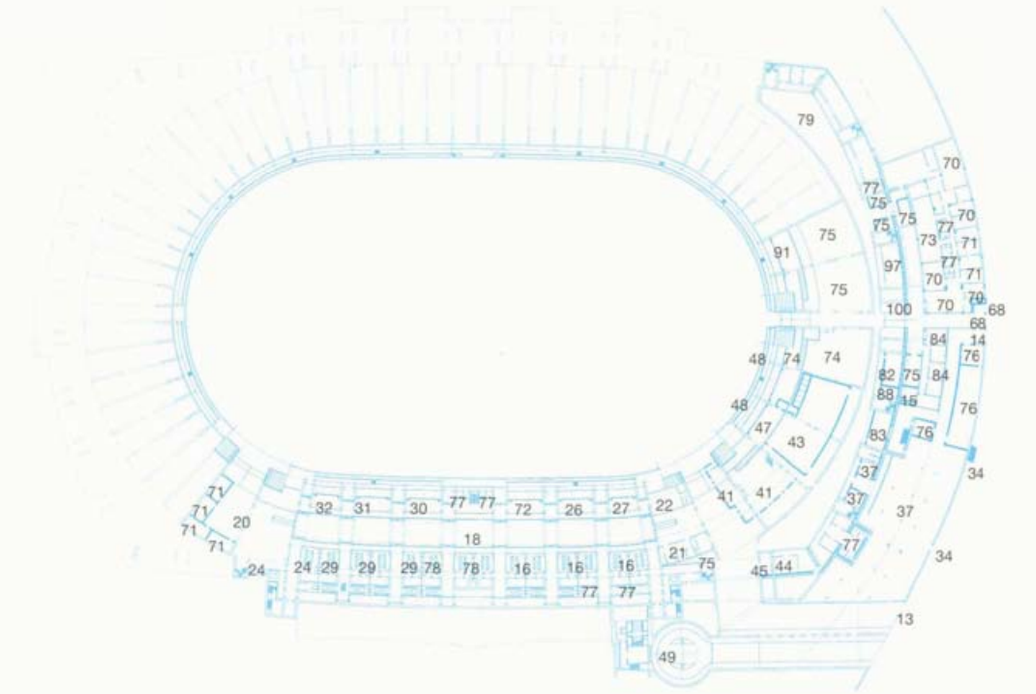

Planta baixa

Estadi Olímpic

Propietari

Ajuntament de Barcelona

Gestor

Barcelona Promoció S.A.

Inauguració

Setembre del 1989

Distàncies

Vila Olímpica:	6 km
CPP i CIRTV:	1 km
Residencia del COI:	4 km

Estadi Olímpic

Accessos al recinte
1 *Esportistes i oficials*
2 *Vehicles tècnics de RTV*
3 *Premsa*
4 *Vehicles de personalitats*
5 *Organització*
6 *Gestió de passis*
7 *Públic*
8 *Vehicles tècnics i de manteniment*
9 *Area d'escalfament*
10 *Area de serveis de cerimònies*

Àrea de competició
11.a *Pista de competició*
11.b. *Salt de llargada*
11.c. *Salt de pe—*
11.d *Salt d'alçada*
11.e. *Llançament de pes*
11.f. *Llançament de martell*
11.g. *Llançament de javelina*

Grada per a la FO
12 *Seients per a acreditats*

Serveis als esportistes
13 *Accés per a competidors*
14 *Accés per a no-competidors*
15 *Informació*
16 *Vestidors*
17 *Sala de massatges*
18 *Area d'escalfament*
19 *Gimnàs de musculació*
20 *Sala de crides*
21 *Clínica d'esportistes*
22 *Control del dopatge*
23 *Àrea de repds*
24 *Sanitaris*

Serveis a les FI
25 *Despatx del president de la IAAF*
26 *Despatx del secretari general de la IAAF*
27 *oficines de la IAAF*
28 *Comitè tècnic de la IAAF*
29 *Vestidors d'àrbitres i jutges*
30 *Sala de treball d'àrbitres, jutges i anotadors*
31 *Sala del jurat d'apel·lació*
32 *Despatx del delegat tècnic de la IAAF*
33 *Area de repds dels jutges*

RTV
34 *Accés*
35 *Parc d'unitats mòbils*
36 *Control dels comentaristes*
37 *Area tècnica de RTV*
38 *Oficines de RTO'92*
39 *Plataformes de les càmeres*

Premsa
40 *Accés*
41 *Zona mixta*
42 *Centre de premsa*
43 *Sala d'entrevistes*
44 *Area de repds*
45 *Sanitaris*
46 *Agències i laboratoris*
47 *Armaris dels fotògrafs*
48 *Fossat dels fotògrafs*

Personalitats
49 *Accés*
50 *Centre d'acolliment*
51 *Area de repds i restauració*
52 *Despatx reial*
53 *Despatx del COI*
54 *Despatx del cap de protocol*
55 *Area de restauració*
56 *Sanitaris*

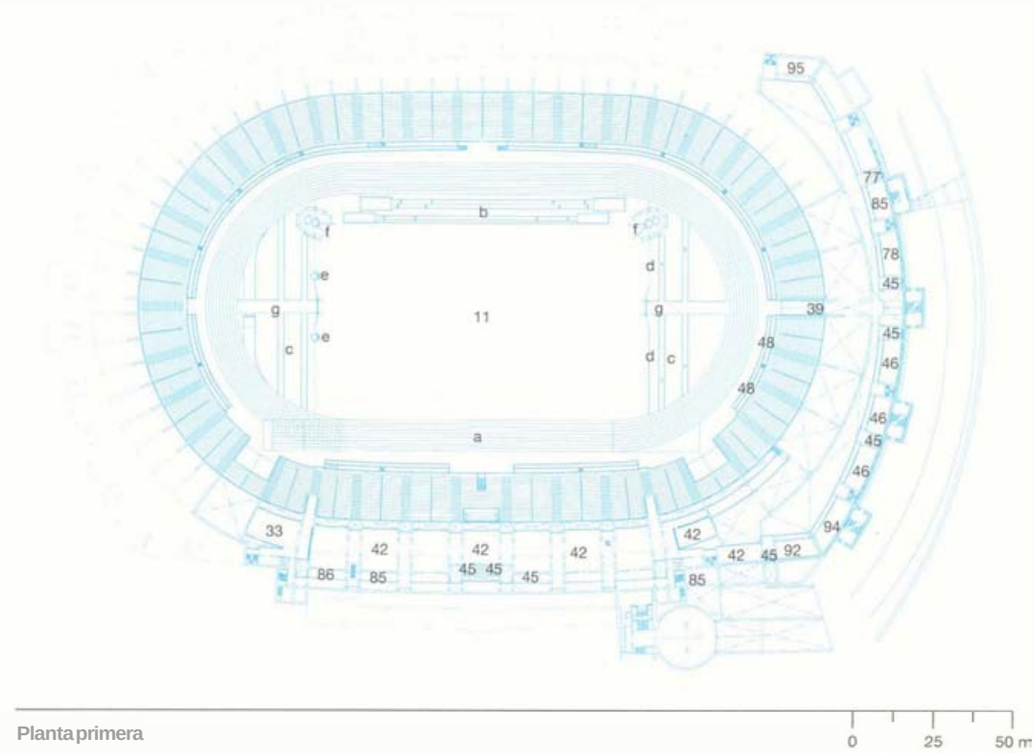

Planta primera

0 25 50 m

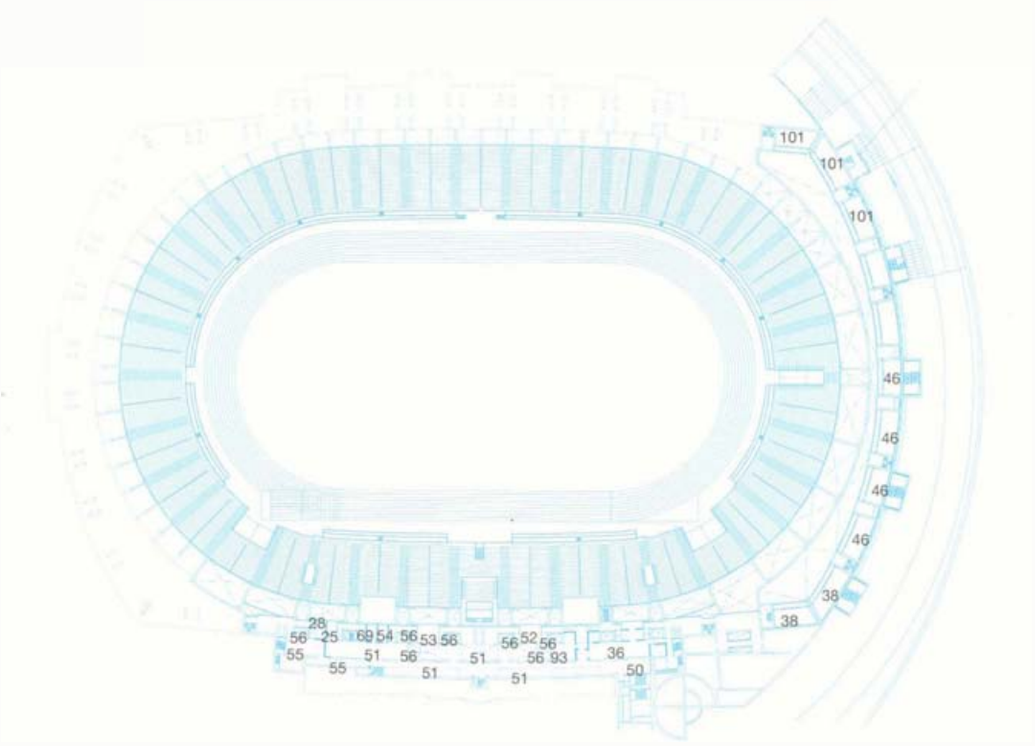

Planta segona

0 25 50 m

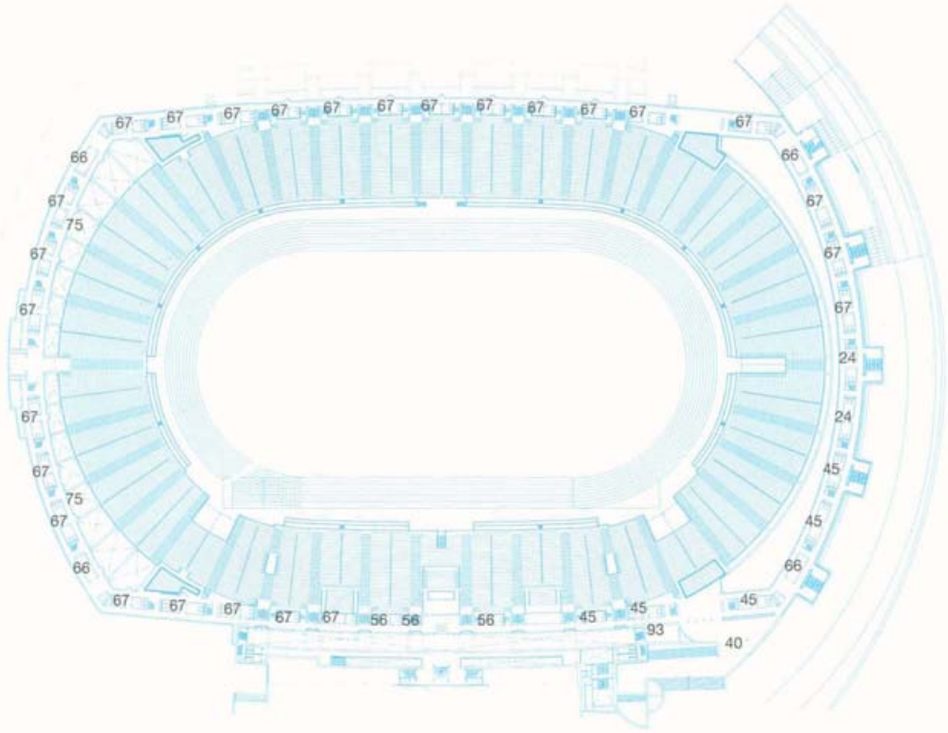

Planta tercera

0 25 50 m

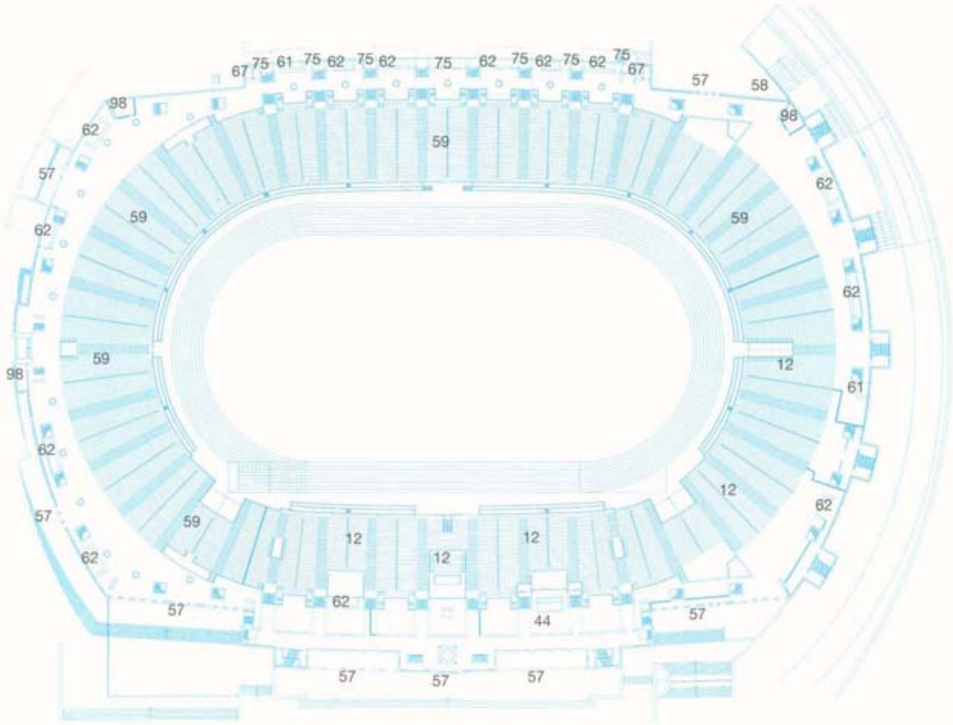

Planta quarta

0 25 50 m

Públic

57 ***Accés***
58 ***Accés*** *a k grada* ***per*** *a persones amb* ***disminució***
59 *Grada*
60 ***Informació***
61 *Vende de novetats*
62 *Alimentació i begudes*
63 *Venda de* ***gelats***
64 *Foto i vídeo*
65 *Llibreria*
66 ***Assistència mèdica***
67 ***Sanitaris***

Organització

68 ***Accés***
69 ***Despatx*** *de la direcció*
70 *Oficines de* ***l'organització***
71 ***Oficines*** *de* ***la competició***
72 *Preparació de cerimdnies*
73 *Oficines de l'organització de cerimdnies*
74 *Magatzem* ***de*** *material esportiu i control de pista*
75 *Magatzems* ***de*** *manteniment*
76 *Magatzems de* ***logística***
77 *Sanitaris*
78 ***Vestidors***
79 *Area de* ***repòs***
80 *Area de restauració*
81 *Area* ***d'espera dels*** *figurants de les* ***cerimònies***
82 ***Estació meteorològica***
83 *Centre* ***d'informació territorial***

Tecnologia

84 ***Sala*** *de telecomunicacions*
85 *Serveis de telefonia*
86 ***Oficina*** *comercial de Telefónica*
87 *Sala de* ***ràdio***
88 *Sala de control de* ***ràdio***
89 *Sala de so, megafonia i control de marcador*
90 *Sala de cronometratgei foto* ***d'arribada***
91 *Magatzem de marcadors*
92 *Sala de gestió de* ***resultats***
93 *Sala* ***d'edició*** *de resultats*
94 *Sala de control de resultats*

Seguretat

95 ***Sala de*** *control de seguretat*
96 *Posició de visió i* ***vigilància***
97 *Sala d'autoprotecció*
98 *Sala de seguretat pública*
99 *Creu Roja i* ***bombers***
100 *Porteria i* ***vigilància***
101 *Centre de control de seguretat de* ***l'Àrea***

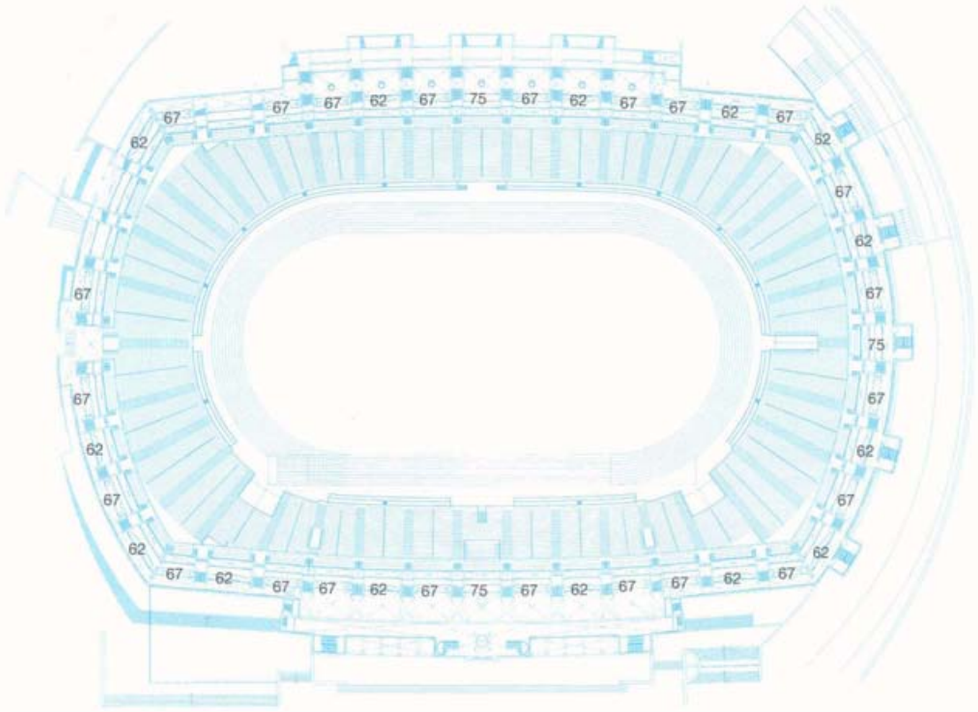

Planta cinquena

0 25 50 m

Secció transversal

0 25 50 m

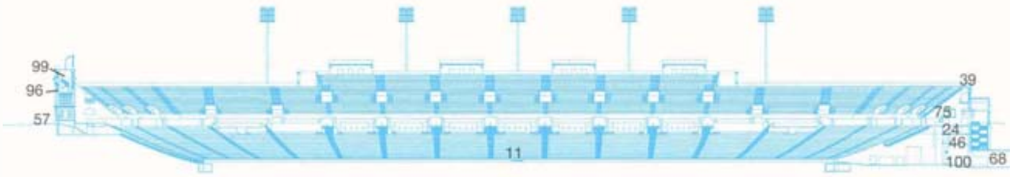

Secció longitudinal

0 25 50 m

El Palau Sant Jordi

Durant els Jocs de la XXVa Olimpíada, el Palau Sant Jordi, situat a l'Anella Olímpica, va acollir la competició de gimnàstica artística, les fases finals de voleibol i les finals d'handbol. El caràcter polivalent d'aquesta instal·lació permet que s'hi celebrin tant esdeveniments esportius en pista coberta (disposa d'una pista d'atletisme de 6 carrers i 200 m de corda i d'una pista de gel) com tota mena d'activitats recreatives i culturals.

Del 25 al 28 de juliol de 1991, el Palau Sant Jordi va ser la seu del Trofeu Internacional de Gimnàstica Artística, celebrat en el marc de les Competicions'91.

El projecte permanent

El Palau Sant Jordi va ser projectat per l'arquitecte japonès Arata Isozaki. Destaca especialment el seu disseny innovador i la seva gran qualitat arquitectbnica. La urbanització del solar i la construcció de l'edifici van ser finançades per la Diputació de Barcelona, el COOB'92, l'Institut per a la Diversificació i l'Estalvi d'Energia (IDAE) del Ministeri d'Indústria i Energia i l'Ajuntament de Barcelona, i la gestió de la construcció va anar a càrrec de i'empresa AOMSA. Les obres van començar a i'agost del 1985 i el Palau es va inaugurar al setembre del 1990.

El Palau Sant Jordi té dos espais ben diferenciats: el que correspon al palau principal, amb una capacitat per a 15.000 espectadors asseguts, cobert per una cúpula construïda amb una malla espacial que recolza sobre el seu perímetre, i el pavelló polivalent, constituït per una planta rectangular que pot ser subdividida en quatre àrees mitjançant un sistema de cortines separadores integrades a l'estructura metàl·lica de sostre pla. Aquests dos recintes estan units per mitjà d'un edifici de serveis, organitzat al voltant de dos grans patis, que conté el nucli principal de comunicacions del Palau. Aquesta distribució permet utilitzar simultàniament les dues instal·lacions, amb activitats independents.

1
El Palau Sant Jordi, obra de l'arquitecte japonès Amta Isozaki, està constituït per tres espais complementaris: el palau principal, amb una capacitat per a 15.000 espectadors asseguts, que es caracteritza per una cúpula resolta mitjançant una malla que reposa sobre el perímetre de la planta; el pavelló annex, de planta i sostre rectangulars, que té un ús polivalent; i l'edifici de serveis comuns, que serveix de nexe entre els altres dos cossos de I'edifici.

2
A l'hora de dissenyar el Palau Sant Jordi, Isozaki va muntar el seu projecte sobre tres premisses que wnfiguren l'edifici: l'adaptació a les peculiaritats formals de la muntanya, la utilització de les tècniques més avançades de construcció i el respecte a les tradicions arquitectòniques pròpies de la ciutat.

1

3
La construcció de la wberta es va fer al nivell de terra i es va elevar, en deu dies, fins a la posició definitiva, a 45 m d'alçada, mitjançant un sistema de braços hidràulics que estaven controlats per ordinadors.

4
L'estructura asimètrica de la coberta s'ha convertir en l'aspecte més singular de l'edifici. La malla té més de 1.500 tipus d'esferes i aproximadament 3.200 tipus de barres.

L'accés del públic al Palau es fa per la seva cota superior, al nivell d'una de les places de l'Anella Olímpica, on s'ha col·locat l'escultura *Canvi*, de l'artista japonesa Aiko Miyawaki. Els dos vestíbuls principals del Palau estan decorats amb quatre murals de grans dimensions dels pintors Joan Hernández Pijoan i Albert Rhfols Casamada, que duen per títol Flors *per als campions* i *Mar i terra,* respectivament.

El Palau Sant Jordi és remarcable per la complexitat tbcnica de la seva construcció i pel modern equipament tecnolbgic de què disposa. La coberta, construïda al nivell de terra, i elevada després, en un termini de deu dies, fins a la seva posició final, a 45 m sobre el nivell de la pista, mitjançant el sistema Pantadome, ha constituït un dels elements constructius més interessants del projecte olímpic. Cal tenir en compte que aquesta coberta, a causa de la seva forma asimbtrica, exigeix una diversificació enorme de les barres i les esferes metàl·liques que la formen (més de 1.500 tipus diferents d'esferes i aproximadament 3.200 tipus de barres).

El Palau disposa de diferents sistemes de ventilació i climatització completament informatitzats, que es poden utilitzar en diverses combinacions, segons les condicions climatològiques de cada moment i la relació entre la temperatura interior i l'exterior. El Palau principal esth dotat de vuit motors, situats a les quatre cantonades de la malla espacial de la coberta, que poden remoure l'aire de l'interior, simulant una sensació de brisa. Aquest sistema va ser provat en laboratori amb una maqueta del Palau a escala 1:100. Quan les condicions de confort no s'aconsegueixen amb els sistemes simples de ventilació, es pot recórrer al sistema clàssic de climatització, amb calefacció a l'hivern i refrigeració a l'estiu. La complexitat de les instal·lacions del Palau va justificar la instal·lació d'un sistema de control central que supervisés els sistemes de climatització, electricitat, enllumenat i seguretat. Aquest sistema de control central permet el manteniment preventiu de les instal·lacions i estalvia energia.

2

3

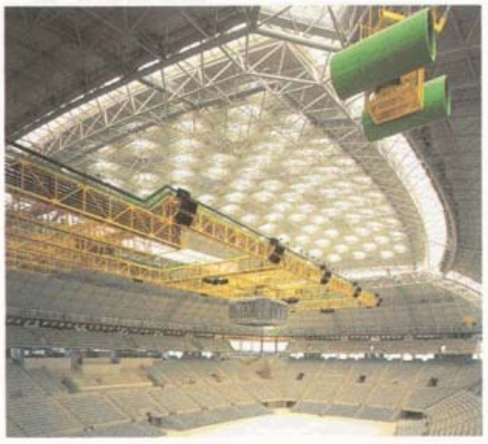
4

1

1
El Palau Sant Jordi ha obtingut diversos guardons a **certàmens internacionals d'arquitectura, entre els quals** cal **assenyalar** el **Premi Ciutat de Barcelona,** els Premis FAD **d'Arquitectura, Opinió i Edifici de Nova Planta d'Ús Públic, el Premi Construmat** de **Climatització** i el **Premi d'Estructura Matsui Gengo** de **Tòquio.**

2
Les portes **exteriors,** verdes i **grises, estan perfilades suaument per les** corbes de la **coberta perimetral, d'un** gris **metal·litzat, que donen** a **l'edifici** un **aire** de nau **espacial de ficció i que, alhora, protegeixen l'entrada** de la **radiació solar** directa. Dins el Palau la **sensació d'espai** i **d'amplitud s'obté** gràcies a la llum del dia, que es **filtra** per les **llucernes** de la **coberta.**

3
L'ús** polivalent del Palau Sant Jordi va quedar demostrat durant **els Jocs, ja** que **s'hi** van dur a **terme les competicions de gimnàstica i les finals d'handbol i voleibol. Des de qualsevol** punt de les **grades, la** visibilitat **de la pista** de **competició** és ben **clara.

2

3

El projecte de condicionament olímpic

El caràcter polivalent de la instal·lació va permetre que se celebressin en aquest palau les competicions d'esports tan diferents com la gimnàstica artística, el voleibol o l'handbol. En aquest sentit, destaca especialment l'esforq de muntatge i desmuntatge dels diferents espais de competició en els curts intervals que marcava el calendari olímpic.

El projecte de condicionament olímpic preveia el funcionament a l'interior de la instal·lació dels diferents serveis i també les activitats dels diversos col·lectius d'usuaris, alguns molt nombrosos. Això va comportar el condicionament, com a zones de trebail i lleure, d'espais molt amplis de les àrees de magatzems i vestíbuls, en les zones restringides. Així, per exemple, a la zona dels menjadors per a l'Equip'92 s'oferia el servei de restauració a aquest nombrós col·lectiu en els reduïts espais de temps que hi havia entre les sessions de competició.

Les exigències de la televisió van obligar a reforçar la il·luminació artificial del Palau i a disminuir-ne la lluminositat natural, això es va aconseguir amb la col·locació a les vidrieres del nivell superior d'unes pel·lícules transparents que no permetien el pas directe dels raigs de sol. Es van adequar diversos espais amb un equipament tecnològic molt elevat, entre els quals cal remarcar les dependkncies destinades a RTO'92, sota la grada est del palau principal, on hi havia els diferents controls de producció del senyal de televisió.

Pel que fa al dimensionament d'espais, la relació entre la previsió inicial i l'ús final va ser correcta, excepte pel que fa a la tribuna dels col·lectius de personalitats i de premsa, on ben poques vegades es va superar el 50 % de l'ocupació possible. Per contra, cal destacar el grau de funcionalitat de les àrees de practica esportiva, l'elevada utilització de les zones de trebaii, l'animació que va regnar als espais de repbs i lleure, i la gran afluència de públic, que prhcticamentva omplir cada dia la instal·lació.

1 i 2
El Palau disposa d'un sistema de ventilació natural i també d'un sofisticat sistema de climatització. La sonorització i la il·luminació s'aconsegueixen per mitjà de línies de focus i altaveus distribuïts de manem estratègica per l'estructura central que penja de la cúpula. També hi ha suspès el marcador central, en forma de dau, les quatre cares laterals del qual són un conjunt de 6 X 4 monitors projectors.

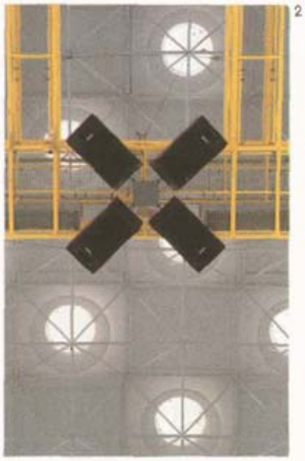

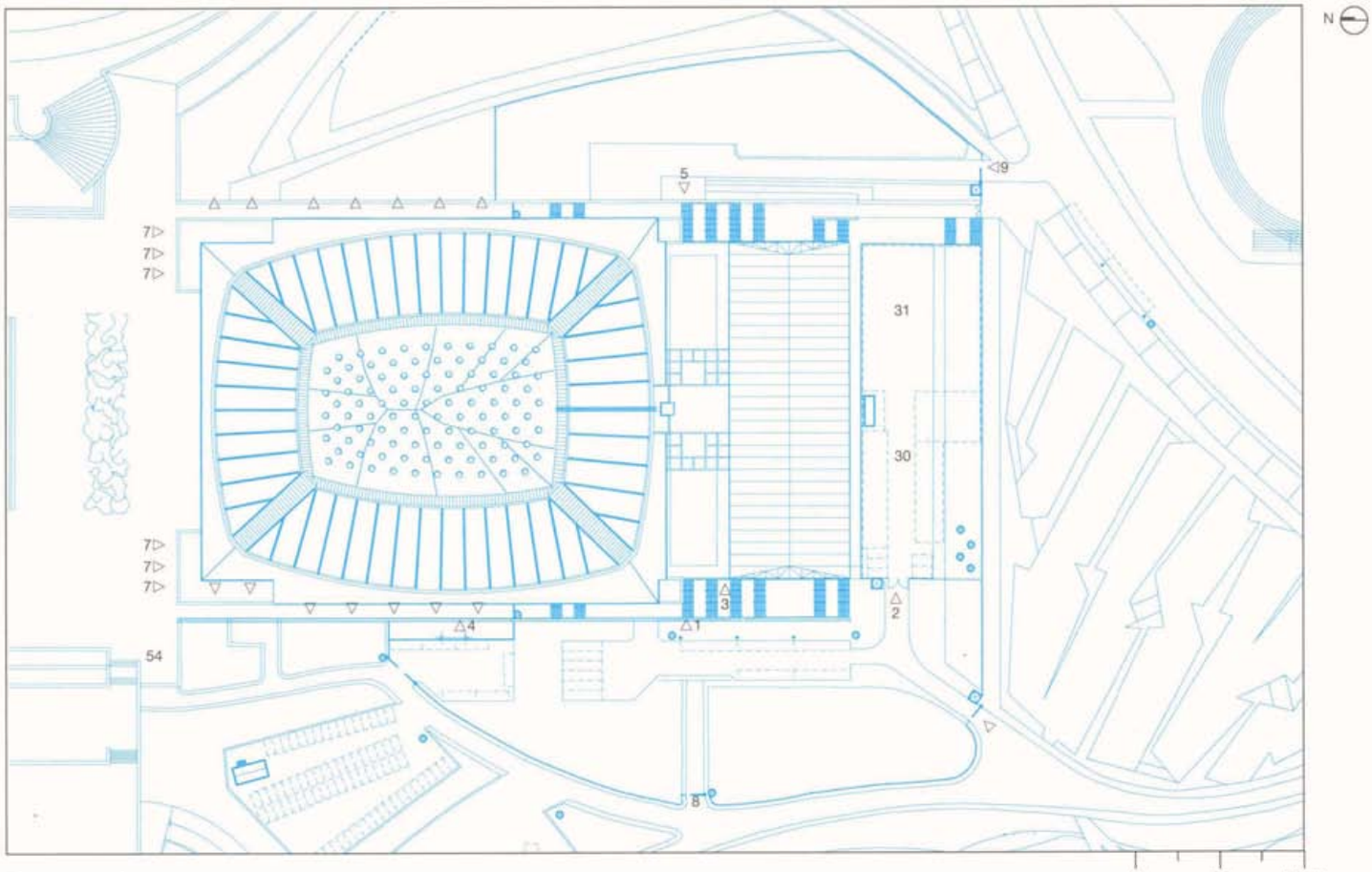

Planta general

0 25 50 m

Palau Sant Jordi

Propietari

Ajuntament de Barcelona

Gestor

Barcelona Promoció S.A.

Inauguració

21 de setembre de 1990

Distancies

Vila Olímpica:	6 km
CPP i CIRTV:	1 km
Residencia del COI:	4 km

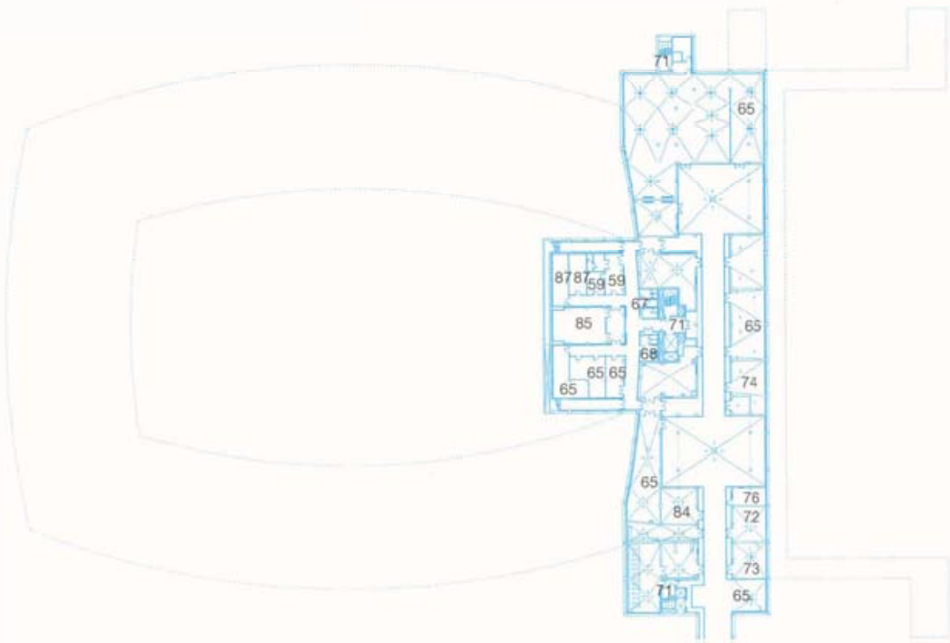

Planta soterrani

0 10 20 m

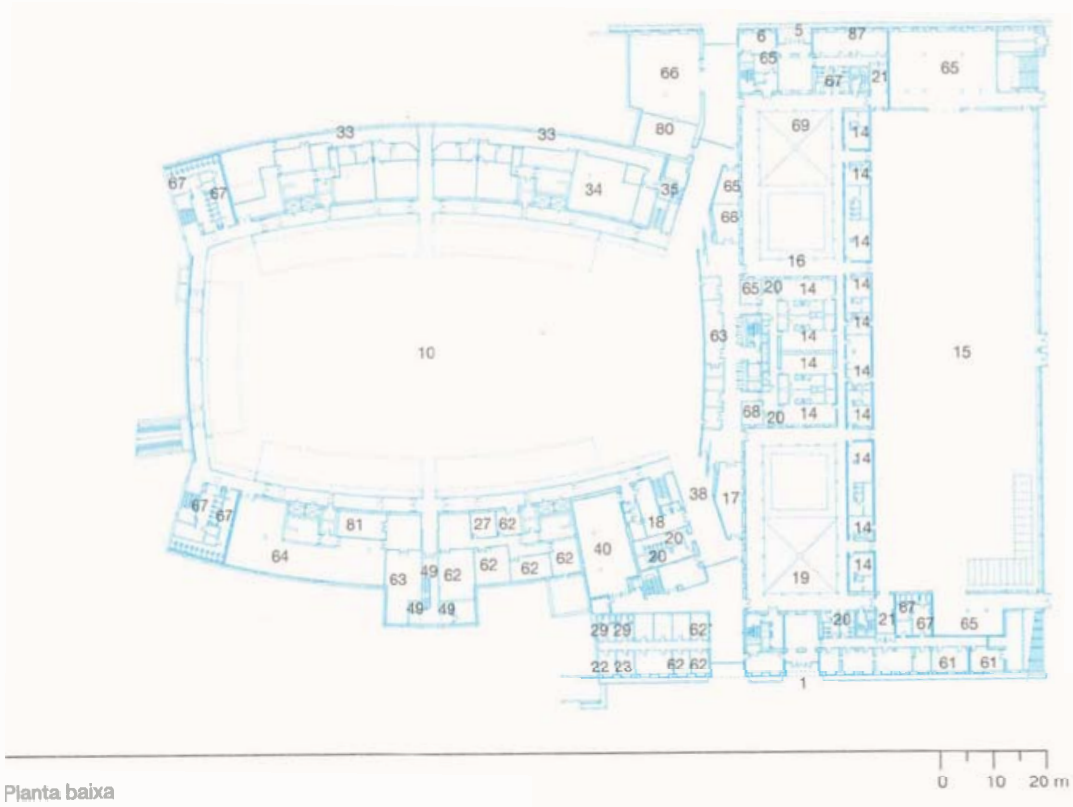

Planta baixa

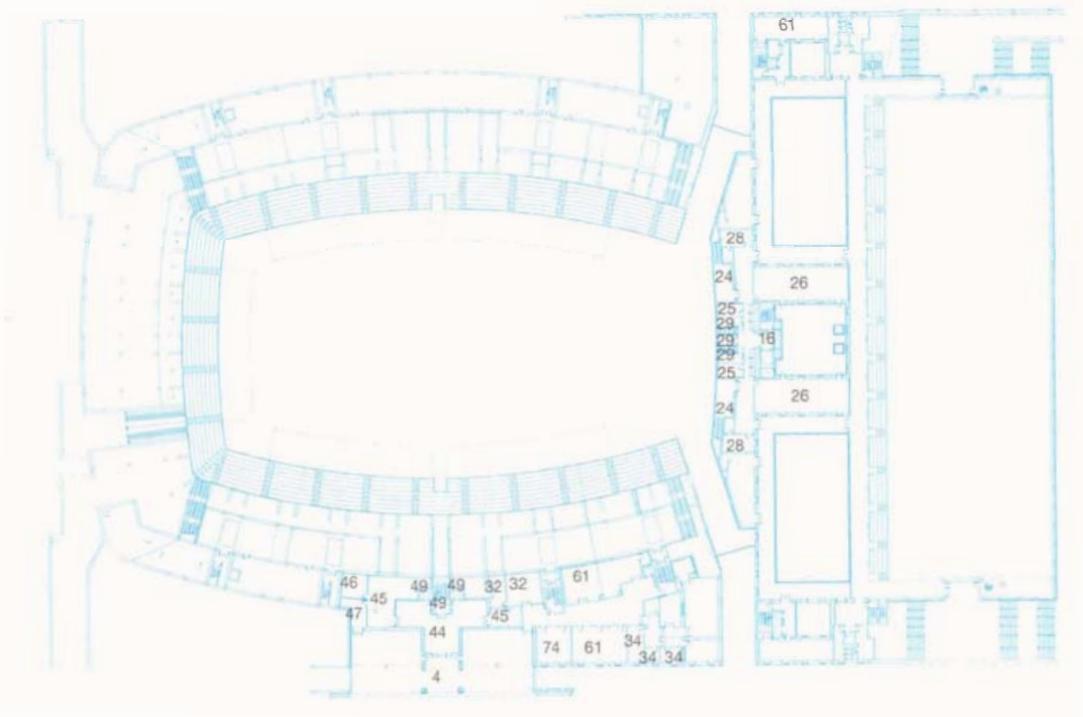

Planta primera

Palau Sant Jordi

Accessos ***al recinte***
1 ***Esportistes i oficials***
2 ***Vehicles tècnics de*** *RTV*
3 *Premsa*
4 *Personalitats*
5 ***Organització***
6 *Gestió de* ***passis***
7 ***Públic***
8 ***Vehicles tècnics***
9 *Vehicles de manteniment*

Àrea de competició
10 *Àrea de* ***competició***
11 ***Posicions dels delegats tècnics***
12 *Posicions* ***dels fotògrafs***

Grada per a la *FO*
13 ***Seients*** *per a* ***acreditats***

Serveis a b ***esportistes***
14 ***Vestidors***
i s *Area* ***d'escalfament***
16 ***Sala de crides***
17 ***Clínica d'esportistes***
18 ***Control del dopatge***
19 ***Àrea de repòs*** *i restauració*
20 *Sanitaris*
21 *Sales de* ***vídeo***

Serveis a les FI
22 ***Despatx*** *del* ***president***
23 *Despatx* ***del secretari general***
24 ***Comitè tècnic***
25 ***Vestidor d'àrbitres***
26 ***Sala de treball de jutges (GY) i comissió tècnico-esportiva (VB/HB)***
27 ***Sala del jurat d'apel·lació***
28 ***Despatx del delegat tècnic***
29 ***Sanitaris***

RTV
30 ***Parc d'unitats mòbils***
31 *Parc de* **la** ***NBC***
32 *Control dels* ***comentaristes***
33 *Area* ***tècnica*** *de RTV*
34 *Oficines de RTO'92*
35 ***Sanitaris***
36 ***Plataformes de les càmeres***
37 ***Plataformes de les càmeres especials***

Premsa
38 ***Zona mixta***
39 *Centre de* ***premsa***
40 *Sala* ***d'entrevistes***
41 *Area de* ***repòs***
42 ***Sanitaris***
43 ***Accés*** *a la* ***grada***

Personalitats
44 *Centre* ***d'acolliment***

45 Area de **repòs i** restauració
46 **Despatx** del cap de protocol
47 Sala **d'escortes**
48 **Sanitaris**
49 Accés a **la** grada i a **l'àrea** de **competició**

Públic
50 Accés a **la** grada
51 Accés a la grada per **a persones** amb disminució
52 Grada
53 **Informació**
54 Punt de trobada
55 Venda de novetats
56 Alimentació i begudes
57 **Venda** de **gelats**
58 Foto i vídeo
59 **Assistència mèdica**
60 Sanitaris

Organització
61 Oficines de **l'organització**
62 Oficines de la competició
63 Preparació de **cerimònies**
64 Magatzem de **material** esportiu
65 Magatzems de manteniment
66 Magatzems de **logística**
67 **Sanitaris**
68 **Vestidors**
69 **Àrea** de **repòs**
70 Area de restauració
71 **Mòduls** de comunicació vertical

Tecnologia
72 **Sala** de **telecomunicacions**
73 Sala de **CATV**
74 **Serveis** de telefonia
75 Sala de **telefo**nia
76 **Sala de** ràdio
77 Sala de control de rddio
78 Control de so i marcador
79 Marcador **alfanumèric**
80 Magatzem **de** marcadors
81 **Sala** de control de **resultats**
82 Sala de **gestió** de resultats
83 Sala **d'edició** de resultats
84 Sala central **d'informàtica**

Seguretat
85 **Sala** de control de seguretat
86 Posició de visió i **vigilància**
87 **Sala d'autoprotecció**
88 **Sala** de seguretat pública

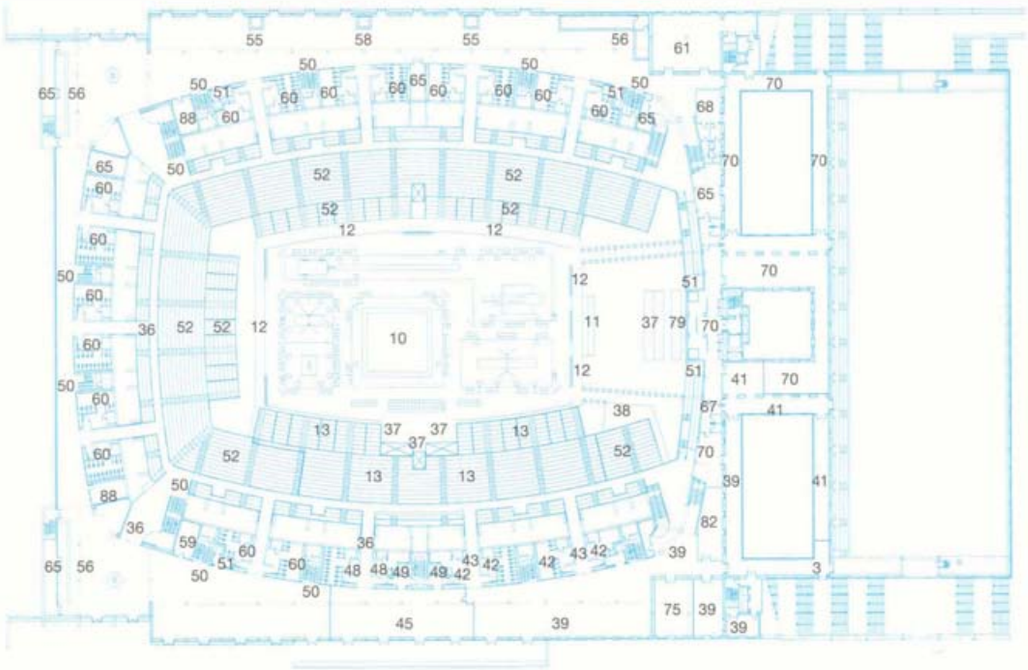

Planta segona. Àrea de competició de gimnàstica artística masculina

0 10 20 m

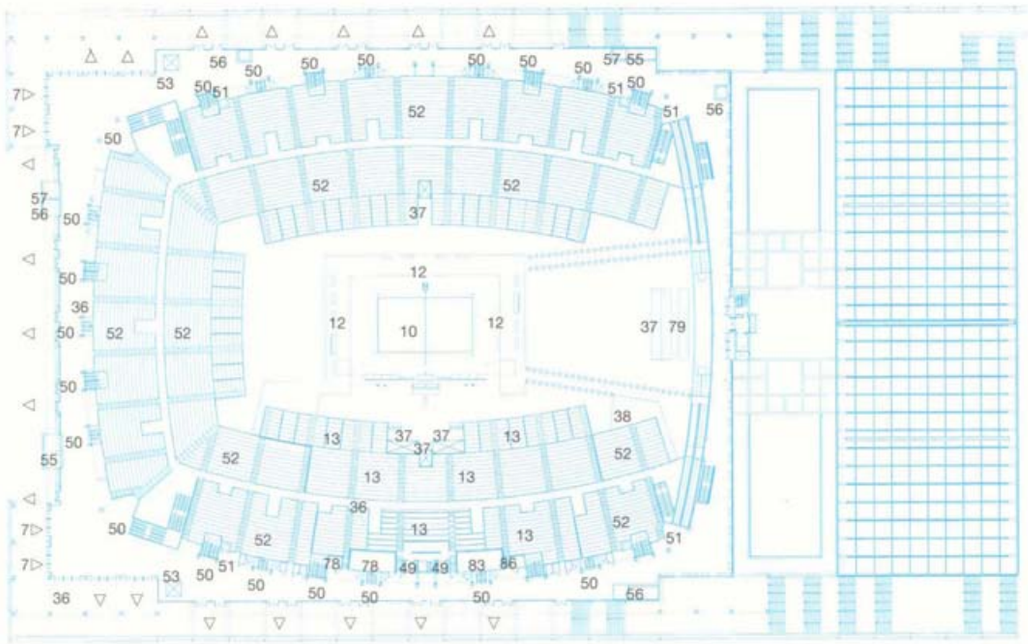

Planta tercera. Àrea de competició de voleibol

0 10 20 m

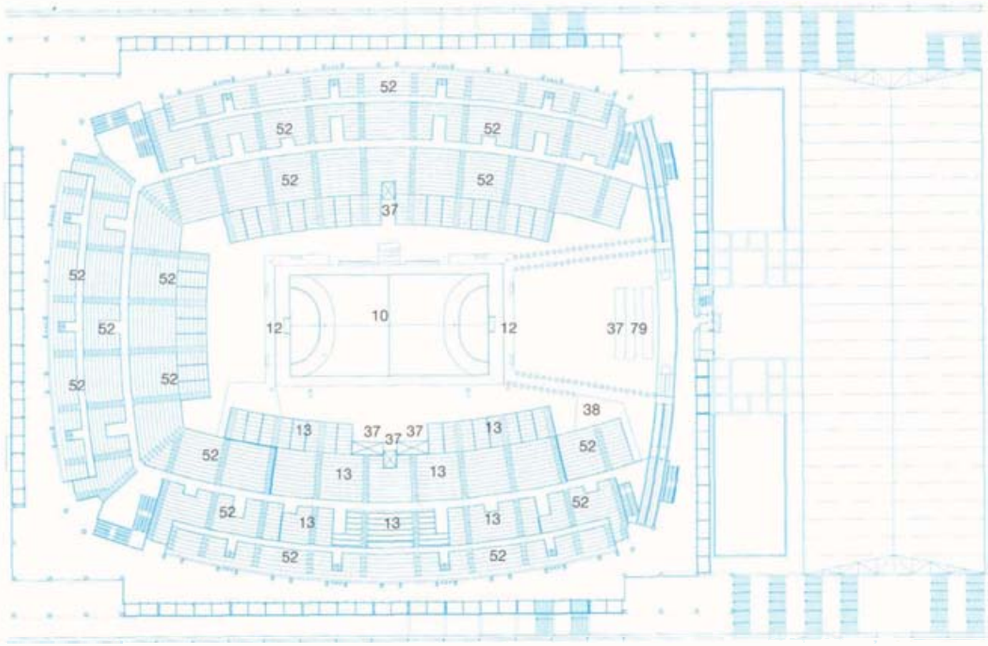

Planta quarta. Pista d'handbol

0 10 20m

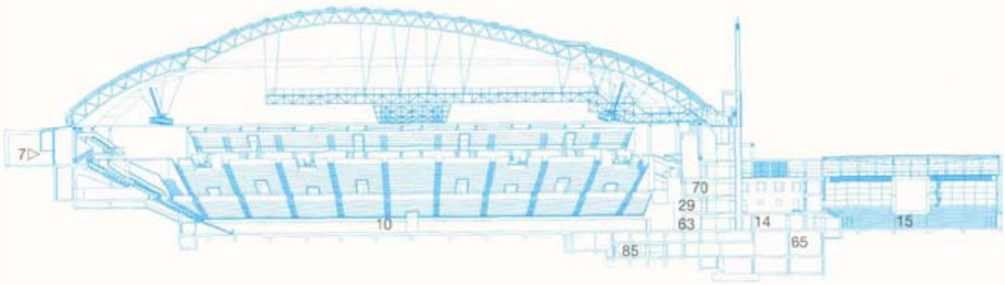

Secció longitudinal

0 10 20m

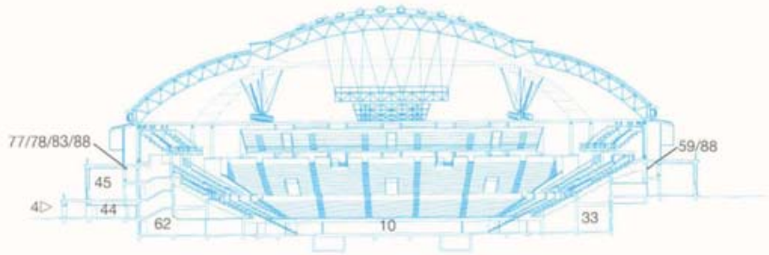

Secció transversal

0 10 20 m

1 i 5
L'edifici de l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC), projectat pel Taller d'Arquitecura de Ricard Bofill, amb ciares connotacions academicistes, està fet amb pannells de pedra prefabricats, tècnica aplicada per primer cop a Espanya.

2
Escultura de Rosa Serra, Tors i moviment, situada a l'entrada principal de l'INEFC.

3
L'edifici de l'INEFC està organitzat al voltant de dos grans claustres coberts de 48 X 48 m de costat. La nau central que els uneix fa l s funcions de saia d'actes. Davant seu, hi ha quatre terrenys de joc a l'aire lliure, un de gespa natural, un de gespa artificial i dos de moqueta sintètica.

4
L'ZNEFC va ser la seu de les competicions de lluita lliure i grecoromana durant els Jocs Olímpics.

L'INEFC

L'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC) va acollir les competicions de lluita lliure i grecoromana dels Jocs de Barcelona'92. L'edifici esta adscrit a la Direcció General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, té capacitat per a uns 1.000 alumnes i disposa de camps d'entrenament propis.

En el marc de les Competicions'91, concretament del 25 al 28 de juliol, es va celebrar a l'INEFC el Campionat del Món Júnior de Lluita Grecoromana.

El finançament de les obres va anar a càrrec de la Generalitat de Catalunya, i la gestió del projecte i de l'obra la van dur a terme, conjuntament, el departament tècnic de la Direcció General de l'Esport de la Generalitat i l'empresa AOMSA.

El projecte permanent

L'INEFC, projectat pel Taller d'Arquitectura de Ricard Bofill, és el primer edifici construït a Espanya amb formigó arquitectbnic, segons la tècnica de prefabricat i encofiat *in situ*; la seva construcció va comportar la col·locació de prop de 1.700 peces prefabricades de formigó. L'edifici està organitzat al voltant de dos grans claustres quadrats coberts de 48 X 48 m. La nau central que els uneix s'utilitza com a sala d'actes, amb una capacitat per a 400 persones.

Les àrees interiors de competició estan distribufdes en aquests dos patis, separades per mitjà de cortines acústiques. Al voltant d'aquests dos grans espais hi ha quatre ales, destinades a allotjar els serveis auxiliars de pista: magatzem, aules, vestidors, etc. D'aquesta manera els blocs d'aules estan orientats al sud, i tenen accés directe a una escala que baixa fins als terrenys de joc, a l'aire lliure; les façanes del bloc administratiu i de la biblioteca donen al nord; i les façanes est i oest del conjunt estan constitufdes per galeries obertes amb tancaments de vidre, que faciliten la il·luminació natural dels dos patis i del vestíbul.

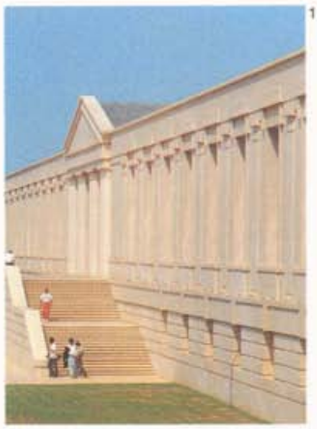
1

3

4

2

5

A l'exterior, seguint la mateixa disposició amb la qual s'organitza l'edifici, hi ha quatre terrenys de joc a l'aire lliure: un de gespa natural, un de gespa artificial i dos de moqueta sintktica. Tots els sistemes de seguretat i detecció d'incendis, temperatura ambient, megafonia i cablatge de l'edifici són controlats per ordinador. Per tant, darrere l'aparença clàssica de l'INEFC s'amaga una tecnologia en gestió d'edificis moderníssima.

El projecte de condicionament olímpic

Durant els Jocs, la distribució general dels espais es va fer segons la separació de les diferents circulacions: el públic entrava a la instal·lació pel vestíbul de la faqana nord i tenia accés a la grada i als espais de serveis situats a la zona enjardinada de la façana est; la Família Olímpica hi accedia per la faqana sud, per mitjà d'uns espais diferenciats dels del sector del públic. Un dels claustres interiors va ser condicionat com a sala d'escalfament, amb cinc tapissos col·locats directament sobre el terra, i l'altre, com a sala de competició, amb tres tapissos disposats sobre una plataforma de 43 X 16 X 0,85 m, a banda i banda de la qual hi havia una grada provisional, per al públic general i per a la Família Olímpica, indistintament. Al voltant de tots aquests espais es va instal·lar la resta de serveis: els vestidors, la sala de pesada, la clínica d'esportistes, la secretaria de la competició, etc. Al nivell del vestíbul principal hi havia les dependkncies de premsa. Cal dir que una part d'aquesta planta i una altra part de la planta superior (laboratoris, biblioteca, etc.) no van ser ocupades durant els Jocs.

Els requisits olímpics van obligar a reforçar l'aire condicionat i a adequar la il·luminació de l'hrea de competició. Així, va caldre tapar les vidrieres i els cels rasos per evitar l'entrada directa dels raigs solars, i augmentar la intensitat de la llum artificial, fins a obtenir 1.400 lux a la zona de pista, per garantir la idoneïtat de la imatge televisiva. Així mateix, es va millorar la sonorització de les sales de competició i d'escalfament. Els espais es van adaptar a l'estructura existent; en general van resultar ben dimensionats, tot i que la capacitat de la grada, tant per al públic com per a les personalitats, va ser insuficient, a causa de la gran animació que va presidir el desenvolupament de les competicions.

1 *i 2*
Es van condicionar els dos patis interiors de l'edifici: un per a la competició de lluita, amb tres tapissos disparats sobre una plataforma elevada (1), i l'altre per a l'escalfament dels lluitadors.

3
El centre de premsa es va situar al nivell del vestíbul principal.

4
Un seguit de lluernes de forma quadrada permeten l'entrada directa de la llum solar.

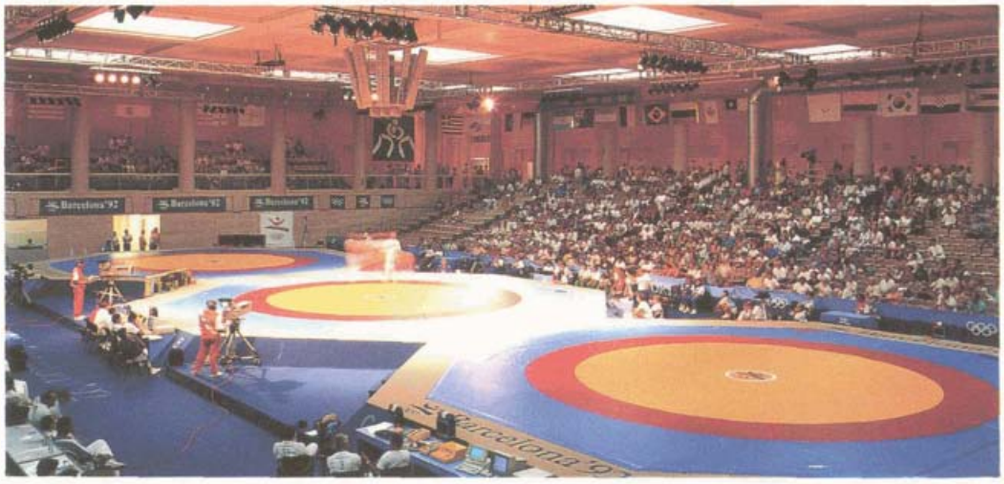

1

4

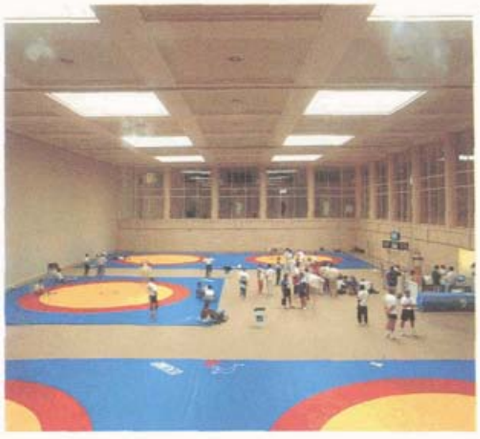
2

3

Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC)

Propietari

Direcció General de l'Esport, Generalitat de Catalunya

Gestor

INEFC

Inauguració

21 de juny de 1991

Distàncies

Vila Olímpica:	6 km
CPP i CIRN:	1 km
Residencia del COI:	4 km

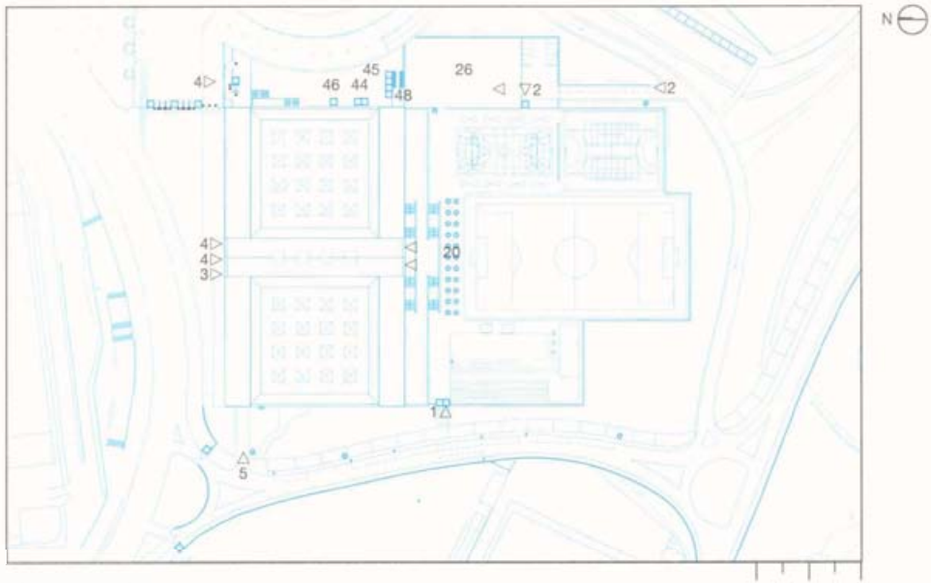

Planta general

0 25 50 m

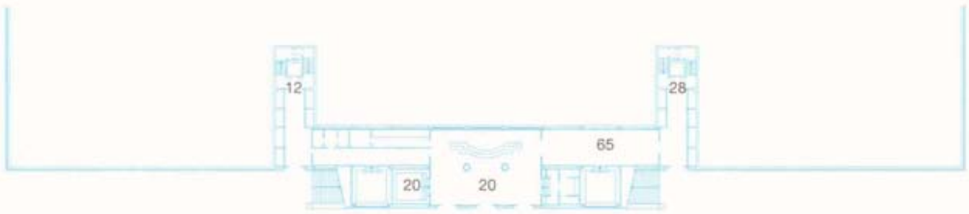

Planta soterrani

0 10 20 m

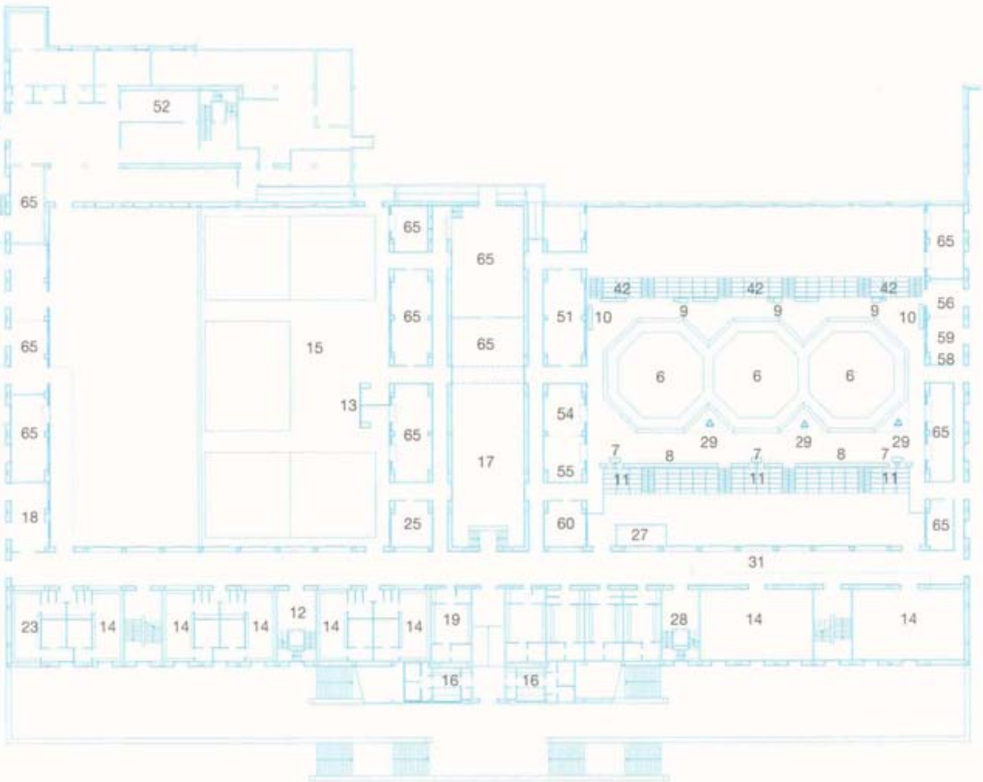

Planta baixa

0 10 20 m

***Accessos** al recinte*
1 *Esportistes, **oficials, premsa** i **organització***
2 *Vehicles **tècnics** de RTV i **personalitats***
3 *Premsa i **organització***
4 ***Públic***
5 *Vehicles **de manteniment***

Àrea de competició
6 *Pista de **competició***
7 ***Entrada** de **dades***
8 *Posicions dels drbitres a la **pista***
9 *Posicions **dels** metqes a la **pista***
10 *Posicions **dels fotògrafs** a **la** pista*

Grada per a la FO
11 *Seients per a **acreditats***

Serveis als esportistes
12 ***Accés***
13 *Informació*
14 ***Vestidors***
15 ***Àrea d'escalfament***
16 ***Sauna***
17 *Sala de pesada*
18 ***Clínica d'esportistes***
19 ***Control** dei dopatge*
20 ***Àrea** de **repòs** i **restauració***

Serveis a les FZ
21 *Despatx del president de la FILA*
22 ***Comissió tècnico-esportiva***
23 *Vestidor **d'àrbitres** i jutges*
24 *Sala de treball del jurat **d'apel·lació** i dels **àrbitres***
25 ***Despatx** del delegat **tècnic** de la FILA*

RTV
26 *Parc **d'unitats mòbils***
27 ***Control** dels **comentaristes***
28 ***Accés** a **la grada***
29 *Posicions de les **càmeres** a la **pista***
30 ***Plataformes** de les **càmeres** a la **grada***

Premsa
31 ***Zona** mixta*
32 ***Centre** de premsa*
33 *Sala **d'entrevistes***
34 ***Àrea** de **repòs***
35 ***Sanitaris***

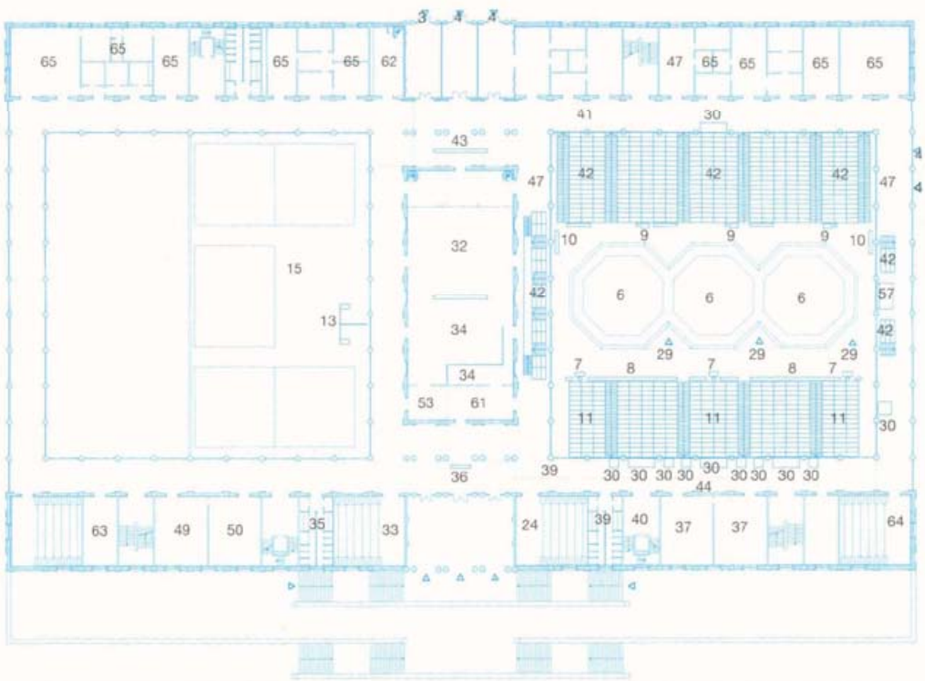

Planta primera

0 10 20 m

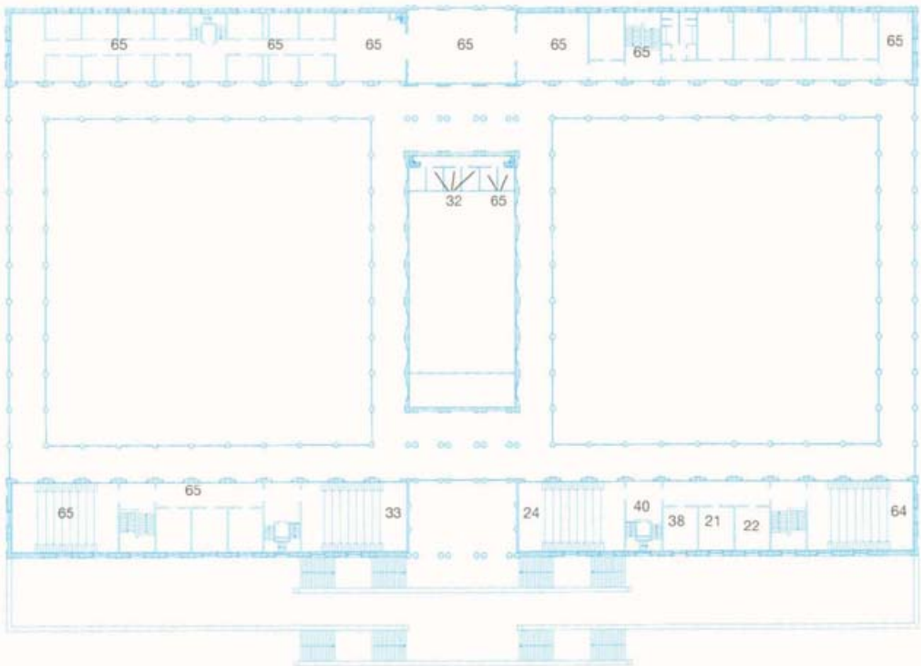

Planta segona

0 10 20 m

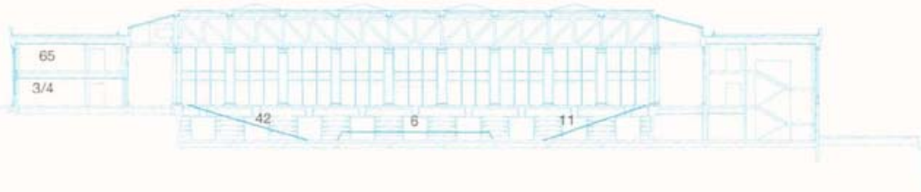

Secció transversal

0 5 10 15 m

Personalitats
36 *Centre d'...*
37 *Area de ...*
38 *Despatx de i cap de protocol*
39 *Sanitaris*
40 *Accés a l'àrea de competició*

Públic
41 *Accés a la grada*
42 *Grada*
43 *Informació*
44 *Venda de novetats*
45 *Alimentació i begudes*
46 *Venda de gelats*
47 *Assistència mèdica*
48 *Sanitaris*

Organització
49 *Despatx del director*
50 *Sala de treball*
51 *Oficines de la competició*

Tecnologia
52 *Sala de telecomunicacions*
53 *Sala de ràdio*
54 *Sala de so i megafonia*
55 *Locutori*
56 *Sala de cronometratge*
57 *Marcador*
58 *Sala de control del marcador*
59 *Magatzem de marcadors*
60 *Sala de gestió de resultats*
61 *Sala d'edició de resultats*

Seguretat
62 *Sala de control de seguretat*
63 *Sala d'autoprotecció*
64 *Sala de seguretat pública*

Espais sense ús olímpic
65 *Espais reservats a l'INEFC*

1 i2
Es va haver d'ampliar l'espai per al públic de les Piscines Bernat Picornell de 3.000 a 10.000 seients, mitjançant la instal·lació de grades temporals. La grada sud em destinada a la Família Olímpica, principalmentals serveis dels membres dels mitjans de comunicació.

Les Piscines Bernat Picornell

Les Piscines Bernat Picornell, situades a l'Anella Olímpica de Montjuïc, van ser remodelades per poder acollir durant els Jocs Olímpics les proves de natació i natació sincronitzada, i la final de waterpolo. El projecte de remodelatge va ser dels arquitectes Franc Fernández i Moisés Gallego, amb la col·laboració de l'Estudi Camp d'enginyeria; preveia la construcció de dues piscines de dimensions olímpiques i dos edificis per a serveis i administració. La instal·lació contenia també una piscina descoberta per a la modalitat de salts.

Les Piscines Bernat Picornell van ser inaugurades a l'estiu del 1991 amb la celebració de la VII Copa del Món de Waterpolo i el Campionat d'Espanya de Natació. El finançament de les obres va anar a càrrec del COOB'92 exclusivament, i la gestió de la construcció va ser compartida entre el COOB'92 i l'empresa AOMSA.

El projecte permanent

Les Piscines Bernat Picornell van ser construïdes el 1970, amb motiu dels XII Campionats Europeus de Natació. Els autors del projecte van ser els arquitectes municipals Antoni Lozoya, Pere Ricart i Aleix Agullé, i la construcció es va dur a terme amb les tècniques més avançades del moment, cosa que va contribuir a situar-les entre les piscines més rhpides del món.

Amb el projecte de reforma es va aconseguir una instal·lació perfectament adequada a la competició olímpica, que garantia una rendibilitat bptima per a un ús posterior permanent. La piscina de competició es va construir de nou aprofitant l'emplaçament de l'anterior, perb ampliant les mides a 25 X 50 m i dotant-la d'una galeria de serveis i d'una entreplanta d'1,50 m per fer accessible el fons. Gràcies al disseny del fons del vas, amb una secció variable d'entre 2,20 m i 3 m, és una piscina per a les curses de natació molt rhpida.

L'edifici de serveis es disposa en quatre plantes, destinades a instal·lacions, vestidors, bar i sales de gimnàs. L'edifici administratiu és una construcció de 1.400 m² de superfície, dividida en dues plantes diàfanes. Entre aquests dos edificis hi ha la piscina coberta d'entrenaments, que té les mateixes mides que la de competició. L'estructura de la coberta que engloba els

1

2

dos edificis i la piscina està formada per tres grans ponts-grues d'estructura metàl·lica, d'on penja la xarxa que constitueix la coberta. Les piscines estan dotades de la maquinària tècnica i dels circuits de depuració d'aigua més avançats.

El projecte de condicionament olímpic

El problema fonamental que plantejava el condicionament olímpic d'aquesta instal·lació era la necessitat d'augmentar-ne la capacitat permanent de 3.000 espectadors fins als 10.000 seients que determinava l'acta de la Federació Internacional de Natació Amateur (FINA). L'ampliació es va fer per mitjà de la construcció de tres grades provisionals: dues eren la prolongació de les grades laterals, i la tercera es va situar a la part frontal del vas de competició, sobre la piscina de salts.

La grada sud es va reservar íntegrament a la Família Olímpica, cosa que va facilitar la separació de les circulacions i va garantir la seguretat dels diferents col·lectius. L'augment de la capacitat de la grada va obligar a ampliar la dotació de serveis de la instal·lació; això es va resoldre amb la col·locació a l'exterior del recinte de nombroses parades, que donaven una nota festiva i de color al complex esportiu.

La planta diàfana de l'edifici administratiu va acollir el centre de premsa, el qual disposava d'una sala de treball per a 240 periodistes, una sala d'entrevistes per a 160 persones i una zona de treball per a l'organització.

Cal destacar que el dimensionament dels diferents serveis va ser correcte, tret només del cas dels grups electrbgens, que van resultar sobredirnensionats, ja que el consum real va ser força inferior al previst. D'altra banda, l'àrea de repbs per a la premsa va ser infrautilitzada per aquest col·lectiu, però en canvi es va convertir en una zona de descans per als voluntaris. La resta d'espais es va caracteritzar per la comoditat i per un grau de funcionalitat molt elevat.

1 i 4
*Entre **l'edifici de serveis** i **l'edifici administratiu, hi ha** una piscina coberta **d'entrenament,** de **les mateixes** mides que la de **competició.***

2
*Vista **aèria** de les **Piscines** Bernat **Picornell,** amb **l'impressionant** desenvolupament de les tres **grades temporals: dues eren la prolongació** de les grades **laterals;** la temem es va situar sobre la piscina de salts, que no es va fer **servir durant** els **Jocs.***

3
*Les **piscines** estan dotades dels mecanismes **tècnics més avançats** del moment.*

1

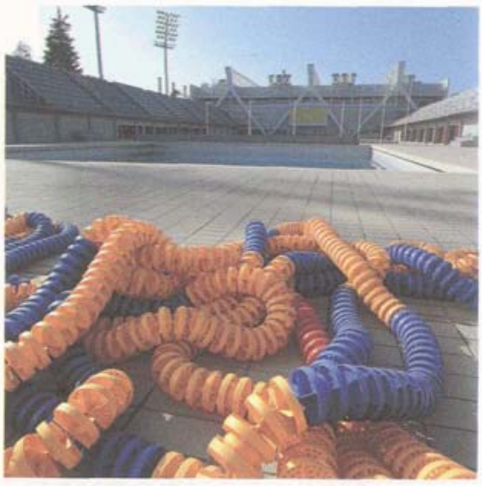
3

2

4

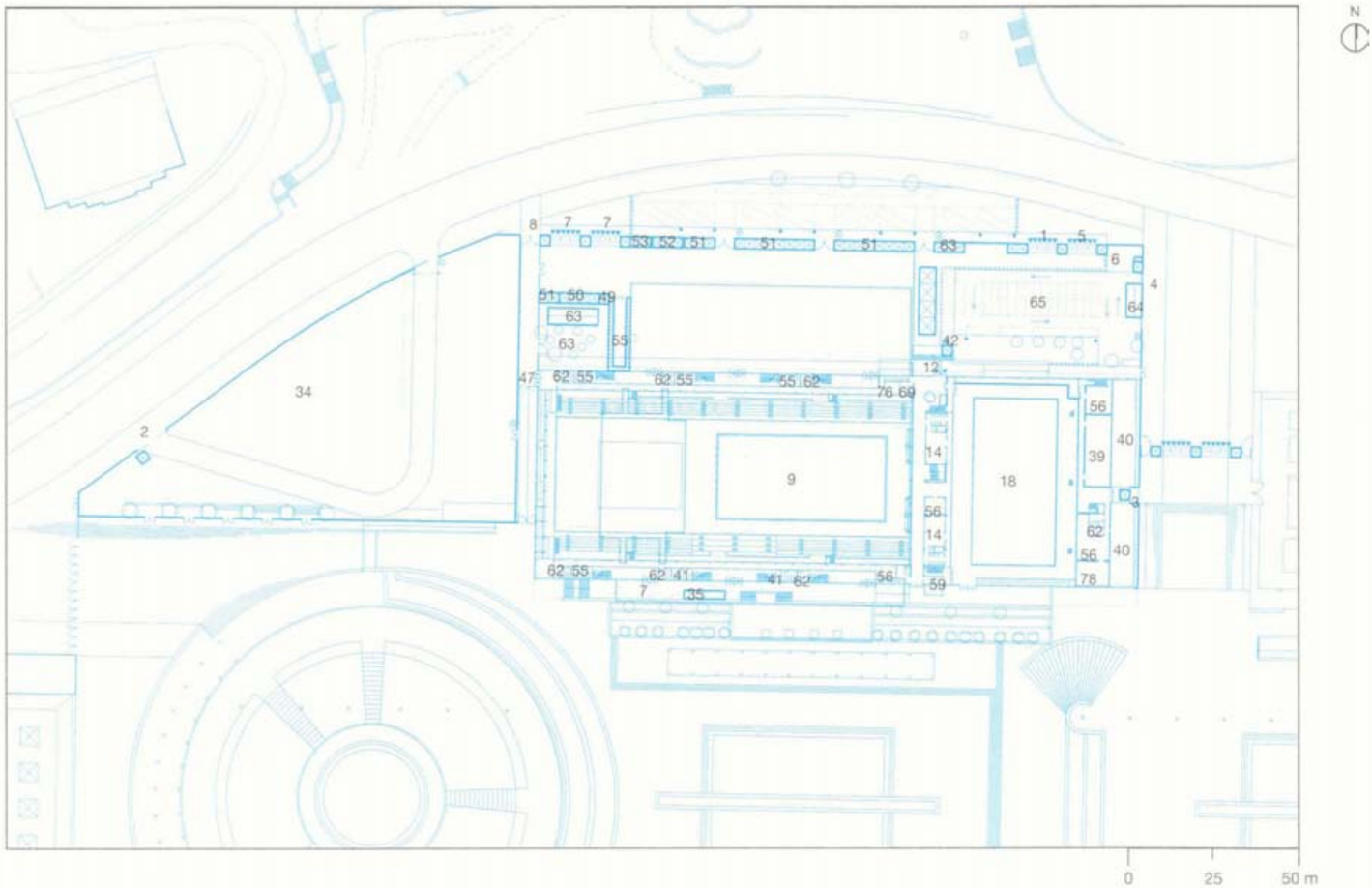

Plànol de situació

Piscines Bernat Picornell

Propietari

Ajuntament de Barcelona

Gestor

Area d'Esports, Ajuntament de Barcelona

Inauguració

15 de juliol de 1991

Distàncies

Vila Olímpica:	6 km
CPP i CIRTV:	1 km
Residència del COI:	4 km

Accessos al recinte
1 *Esportistes i oficials*
2 *Vehicles tècnics de RTV*
3 *Premsa*
4 *Personalitats*
5 *Organització*
6 *Gestió de passis*
7 *Públic*
8 *Vehicles de manteniment*

Àrea de competició
9 *Piscina de competició*
10 *Posicions de fotògrafs*

Grada per a la FO
11 *Seients per a acreditats*

Serveis als esportistes
12 *Accés*
13 *Informació*
14 *Vestidors d'esportistes*
15 *Sala de massatges*
16 *Hidromassatge*
i 7 *Sauna*
i 8 *Àrea d'escalfament*
19 *Sala de crides*
20 *Clínica d'esportistes*
21 *Control del dopatge*
22 *Àrea de repòs*
23 *Sanitaris*

Serveis a les FI
24 *Despatx del president de la FINA*
25 *Despatx del secretari general de la FINA*
26 *Oficina de la FINA*
27 *Sala de reunions de la FINA*
28 *Vestidor d'àrbitres i jutges*
29 *Sala de reunions d'àrbitres i jutges*
30 *Sala del jurat d'apel·lació*
31 *Despatx del delegat tècnic (SS)*
32 *Despatx del delegat tècnic (SW)*
33 *Sanitaris*

RTV
34 *Parc d'unitats mòbils*
35 *Control dels comentaristes*
36 *Plataformes de les càmeres*

Premsa
37 *Zona mixta*
38 *Centre de premsa*
39 *Sala d'entrevistes*
40 *Àrea de repòs*
41 *Sanitaris*

Personalitats
42 *Accés*
43 *Àrea de repòs*
44 *Sala de la presidència*
45 *Despatx del cap de protocol*
46 *Sanitaris*

Públic
47 *Accés a la grada per a persones amb disminució*
48 *Grada*
49 *Informació*
50 *Venda de novetats*
51 *Alimentació i begudes*
52 *Venda de gelats*
53 *Foto i vídeo*
54 *Assistència mèdica*
55 *Sanitaris*

Organització
56 *Oficines de l'organització*
58 *Oficines de competició*
59 *Magatzem de material esportiu*
60 *Magatzem de manteniment*
61 *Magatzem de logística*
62 *Sanitaris*
63 *Àrea de repòs i restauració*
64 *Centre d'acolliment de xofers*
65 *Aparcament i andana per a personalitats*

Tecnologia
66 *Sala de telecomunicacions*
67 *Sala de CATV*
68 *Sala de telefonia*
69 *Sala de control de ràdio*
70 *Sala de so i megafonia*
71 *Sala de cronometratge i control de marcadors*
72 *Marcador matricial*
73 *Magatzem de marcadors*
74 *Sala de gestió de resultats*
75 *Sala d'edició de resultats*

Seguretat
76 *Sala de control de seguretat*
77 *Posició de visió i vigilància*
78 *Sala d'autoprotecció*
79 *Sala de seguretat pública*

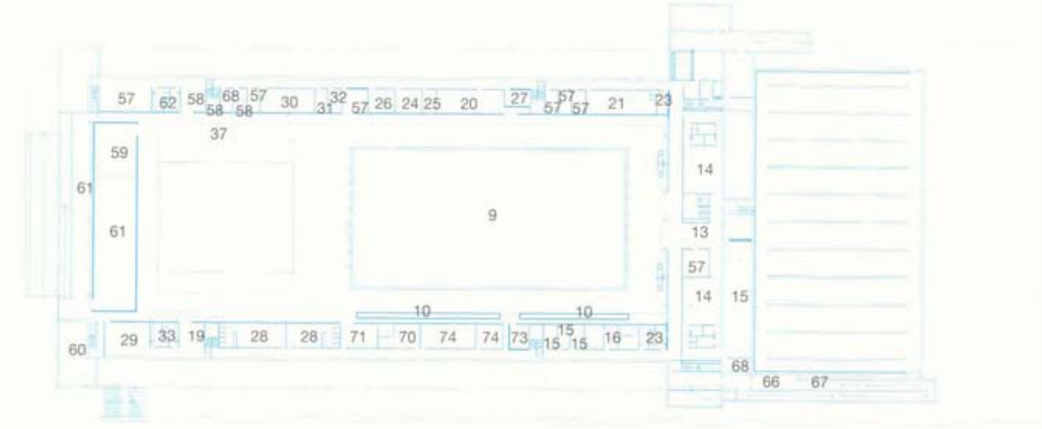

Planta baixa

0 20 m

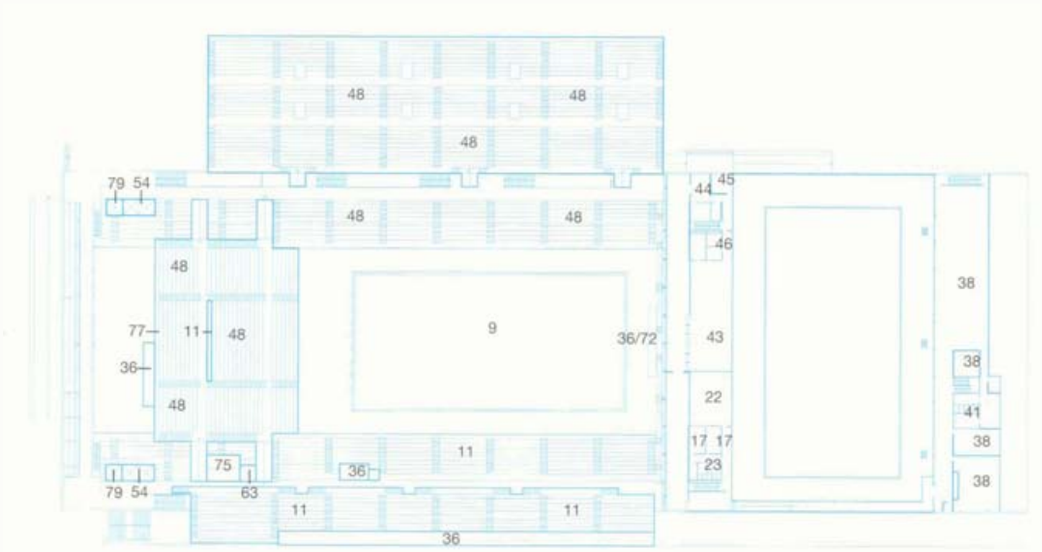

Planta segona

0 20 m

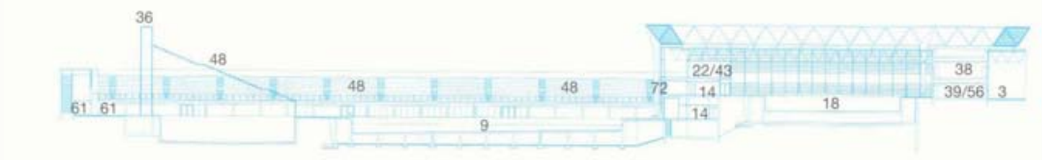

Secció longitudinal

0 20 m

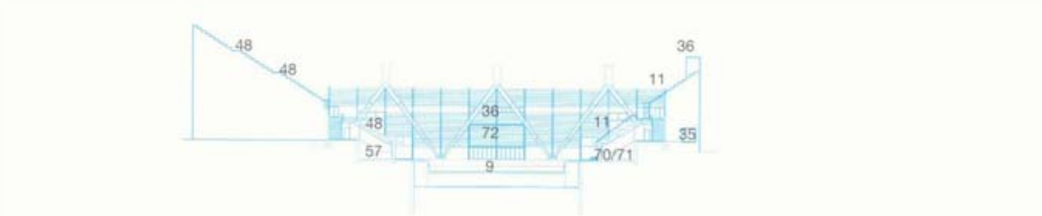

Secció transversal

0 20 m

1
Els espectadors i les càmeres de televisió van poder seguir la competició de salts a la Piscina de Montjuïc, amb el marc incomparable de la ciutat de Barcelona al fons.

La Piscina de Montjuïc

Aquesta piscina, situada al vessant sud del parc de Montjulc, va ser la seu de la competició olímpica de salt de trampolí i de la fase preliminar de waterpolo.

La instal·lació s'aixeca en el bloc de l'antiga piscina, construïda l'any 1929 i ampliada posteriorment amb una graderia nova, amb motiu dels II Jocs del Mediterrani del 1955. La característica principal d'aquesta instal·lació és el seu emplagament privilegiat, com a mirador de la ciutat de Barcelona. El finançament de les obres de remodelatge i la gestió de la construcció van anar a càrrec del COOB'92.

EI projecte permanent

El remodelatge de la Piscina de Montjulc es va fer d'acord amb el projecte de l'arquitecte Antoni de Moragas i l'empresa d'enginyeria Barning. La instal·lació antiga va ser totalment enderrocada, tret de l'edifici auxiliar de serveis denominat el xalet, que va ser restaurat per situar-hi les dependbncies de suport administratiu.

La instal·lació consta de dos vasos de piscina a l'aire lliure, un de 25 X 25 X 5 m destinat als salts i l'altre de 33 X 25 X 2,10 m destinat al waterpolo. La piscina antiga es va comengar a enderrocar el febrer del 1990, i el mes de març del mateix any es van iniciar les obres de construcció de la nova instal·lació.

El públic accedeix a la Piscina de Montjulc per l'avinguda de Miramar, al nivell de la part superior de la grada, i els esportistes i la resta de col·lectius ho fan des de la plaga de la Font Trobada, al nivell inferior, situat a 29 m per sota de l'avinguda de Miramar. Un edifici mur, en el qual hi ha les escales, una passera i un ascensor, és el nucli principal que comunica els diferents nivells.

La zona de serveis, situada al nivell immediatament inferior al de les piscines. disposa de vestidors, gimnàs, lavabos, assistbncia mbdica, àrea de control de les piscines i sales de màquines i de manteniment.

1

Sota la grada permanent, al nivell de les piscines, hi ha les dependhncies que acullen les sales de control del marcador, la sala de so i locutori i els magatzems esportius de la instal·lació, a més d'alguns espais buits de reserva per a l'organització de les competicions.

El projecte de condicionament olímpic

L'emplaçament privilegiat de la instal·lació com a mirador de la ciutat des d'un dels vessants de la muntanya de Montjuïc va ser una de les exigències més importants a l'hora d'adaptar-la a l'ús oiímpic. La topografia peculiar del terreny no va ser un obstacle per aconseguir un funcionament correcte dels diferents serveis, però cal dir que va complicar el procés de condicionament olímpic.

A les terrasses originades per la diferència de cotes i pel pendent del terreny, s'hi van situar les instal·lacions destinades al públic i a la resta de col·lectius.

El projecte de condicionament va consistir a adequar els espais de la instal·lació als requisits del funcionament olímpic, i a incorporar-hi qualsevol altre element necessari. En aquest sentit, cal destacar la col·locació d'una vela de 30 X 14 m, situada al nivell de la platja de piscines, que va servir com a centre de premsa i sala d'entrevistes.

Dels espais previstos en el projecte de condicionament olímpic, Únicament el destinat a aparcament de vehicles de la flota olímpica va resultar infrautilitzat, a causa de les normes estrictes de seguretat, que aconsellaven utilitzar un aparcament exterior.

El condicionament olímpic també va comportar la instal·lació de 2.400 places de grades provisionals, que es van afegir a les 4.100 places permanents. Les àrees de repbs i les grades es van convertir en miradors excepcionals de Barcelona. Les càmeres de televisió van transmetre a tot el món les imatges espectaculars dels saltadors llançant-se al buit, amb el marc incomparable de la ciutat al fons.

1
La Piscina de Montjuïc va ser construïda el 1955 a ocasió dels II Jocs del Mediterrani, en un dels vessants del parc. El seu emplaçament converteix aquesta instal·lació en un mirador excepcional de la ciutat. L'especial topografia del terreny fa que l'accés del públic es faci des de la part superior de la grada, al nivell del carrer.

2, 3 i 4
A la instal·lació hi ha dues piscines descobertes, una dedicada a salts i l'altra a la pràctica del waterpolo.

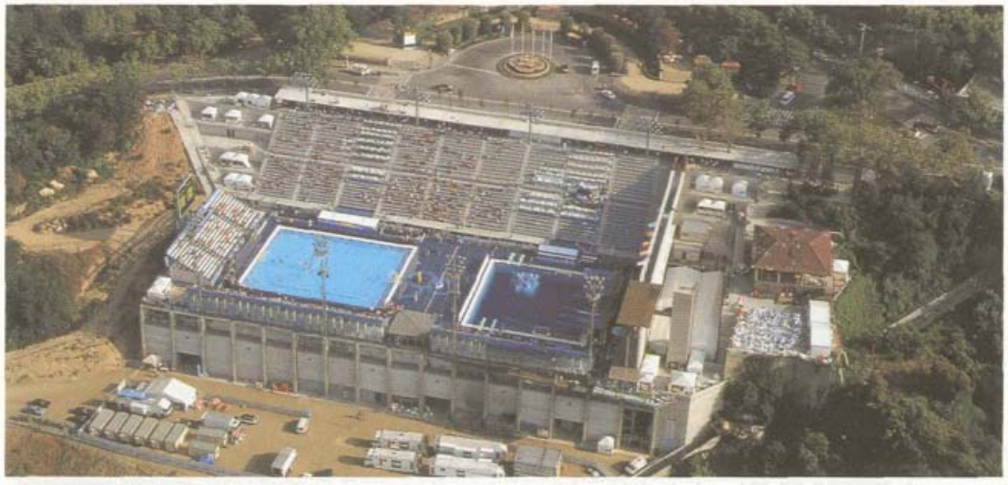
1

4

2

3

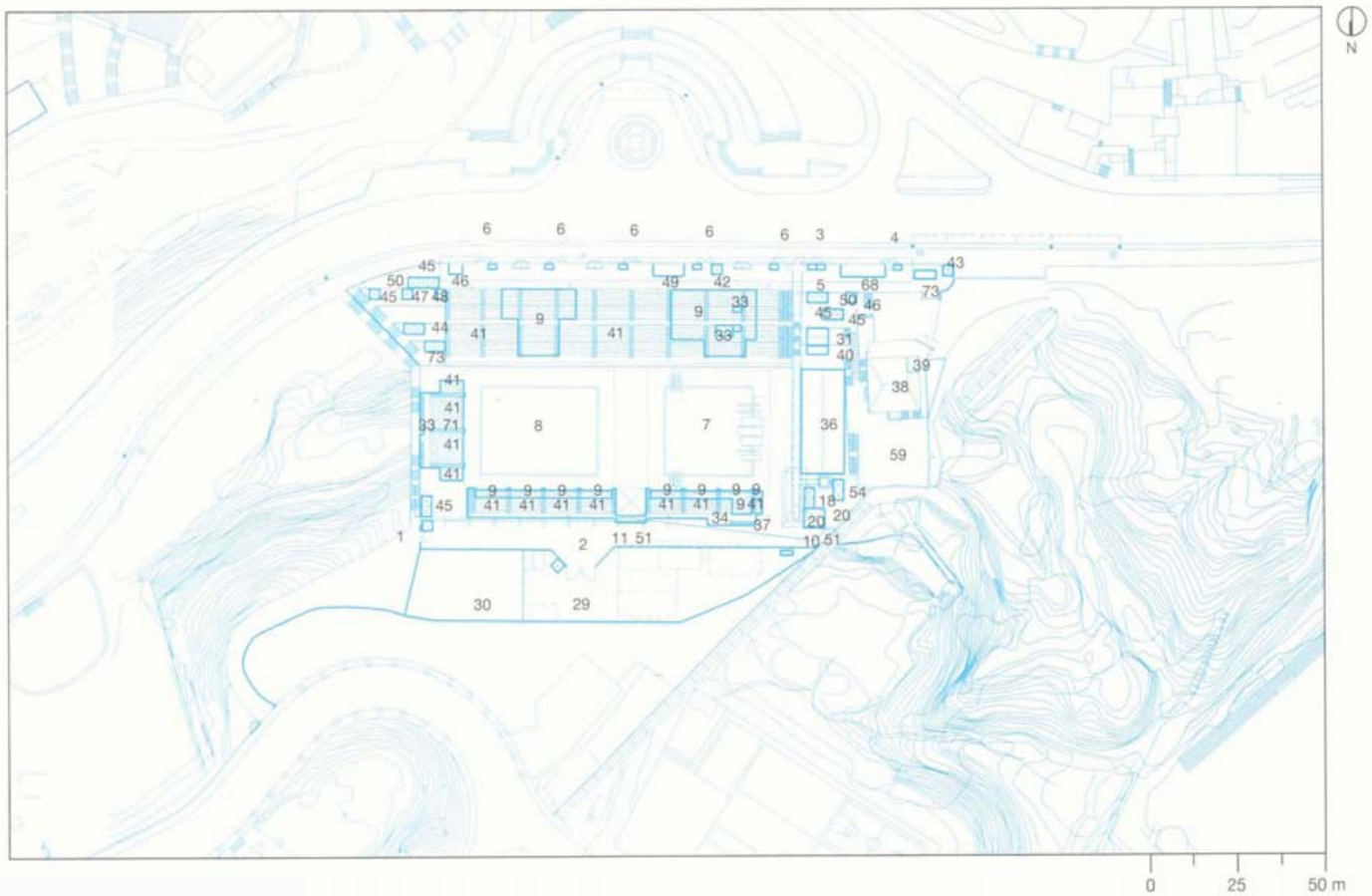

Plànol de situació i planta grades

Piscina de Montjuïc

Propietari
Ajuntament de Barcelona

Gestor
Ajuntament de Barcelona

Inauguració
29 d'abril de 1992

Distàncies

Vila Olímpica:	6 km
CPP i CIRTV:	1,5 km
Residència del COI:	4,5 km

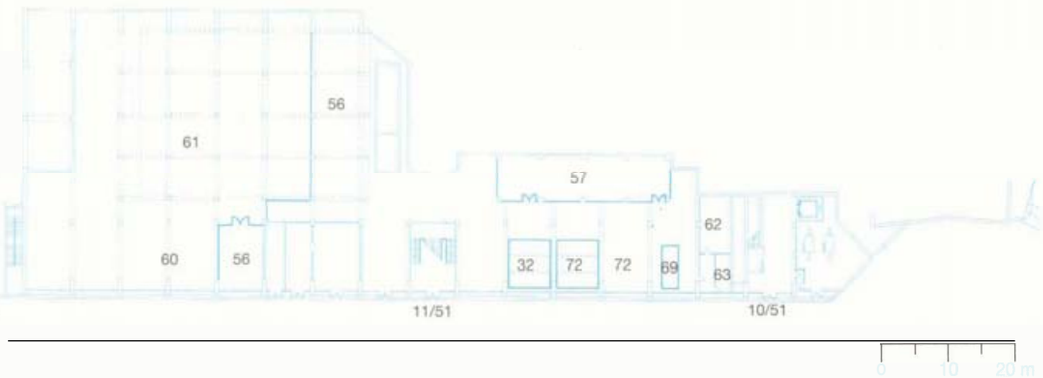

***Accessos** al recinte*
1 ***Esportistes, organització** i RTO'92*
2 *Vehicles **tècnics** de RTO'92*
3 *Premsa*
4 *Personalitats*
5 ***Gestió** de **passis***
6 *Públic*

Àrea de competició
7 *Salts*
8 *Waterpolo*

Grada per a la FO
9 *Seients per a **acreditats***

Serveis als esportistes
10 ***Accés** per a competidors*
11 *Accés per a no-competidors*
12 ***Informació***
13 *Vestidors de salts*
14 ***Vestidors** de waterpolo*
15 *Sala de **massatges***
16 *Sala de **musculació***
17 *Clínica **d'esportistes***
18 *Primers **auxilis***
19 *Control del dopatge*
20 ***Àrea** de **repòs***

Serveis a les FI
21 ***Oficina** de la FINA*
22 ***Comissió tècnico-esportiva (WP)***
23 ***Comissió tècnico-esportiva** (DV)*
24 *Vestidors **de jutges***
25 *Sala de **treball dels jutges***
26 *Despatx **del** dekgat **tècnic (WP)***
27 *Despatx **del** delegat **tècnic** (DV)*
28 ***Sanitaris***

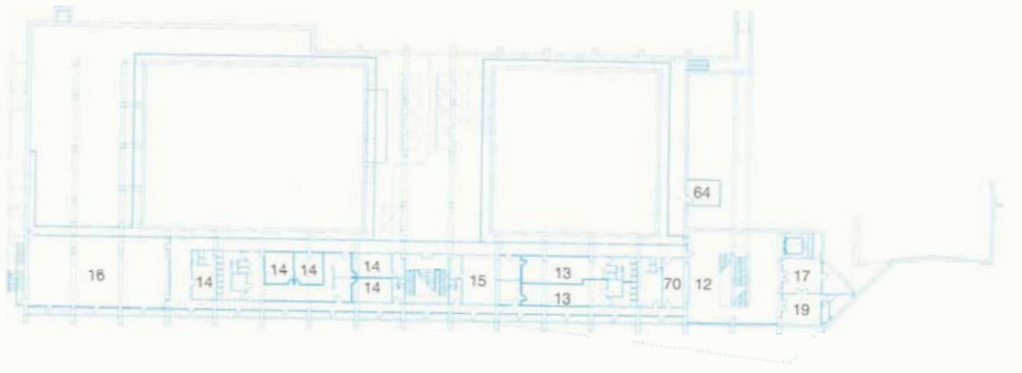

Planta primera

Planta segona

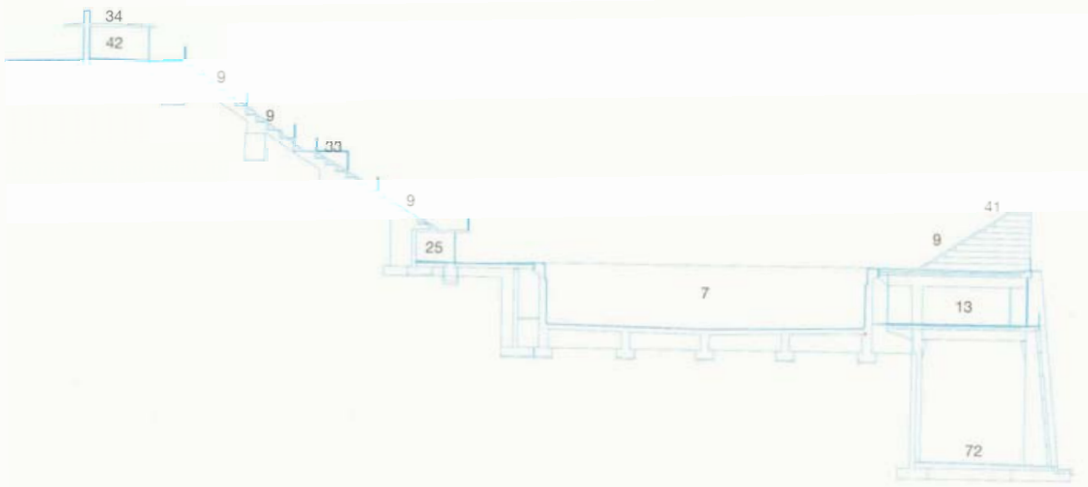

Secció transversal de la piscina de salts

RTV
29 Parc ***d'unitats mòbils***
30 ***Parc de la*** NBC
31 ***Control dels comentaristes***
32 ***Oficines de RTO'92***
33 ***Plataformes*** de les ***càmeres***
34 ***Plataformes*** de les ***càmeres*** especials

Premsa
35 ***Zona*** mixta
36 Centre de ***premsa***
37 Sala ***d'entrevistes*** de TV

Personalitats
38 ***Sala*** de ***personalitats***
39 ***Despatx*** del cap de protocol
40 ***Sanitaris***

Públic
41 Grada
42 ***Informació***
43 Venda d'entrades
44 Vende de ***novetats***
45 ***Alimentació*** i begudes
46 ***Magatzem*** deis ***bars***
47 Foto i ***vídeo***
48 ***Llibreria***
49 ***Assistència mèdica***
50 ***Sanitaris***

Organització
51 ***Accés***
52 ***Oficines*** de ***l'organització***
53 ***Oficines*** de la competició
54 Sala i ***magatzem*** de ***cerimònies***
55 ***Magatzem*** de ***material esportiu***
56 ***Magatzem*** de manteniment
57 Magatzem de ***logística***
58 ***Sanitaris***
59 Area de ***restauració***
60 ***Centre d'acolliment*** de ***xofers***
61 ***Aparcament*** de ***la flota olímpica***

Tecnologia
62 Sala de ***telecomunicacions***
63 Sala de ***CATV***
64 ***Sala de control de ràdio***
65 Control de so i megafonia
66 Marcador ***alfanumèric***
67 ***Sala*** de ***gestió*** de ***resultats*** i control de marcador
68 Sala ***d'edició*** de ***resultats***
69 Taller de fotocopiadores

Seguretat
70 ***Sala*** de ***control*** de seguretat
71 posició ***de visió i vigilància***
72 ***Sala d'autoprotecció***
73 Sala de ***seguretat pública***

1 i 2
El Palau de la Metal·lúrgia, construït en ocasió de l'Exposició Internacional del 1929 i situat a l'entrada de l'Àrea de Montjuïc des de la plaça d'Espanya, va ser la seu de la competició d'esgrima

El Palau de la Metal·lúrgia

El Palau de la Metal·lúrgia va acollir la competició d'esgrima dels Jocs de la XXVa Olimpíada.

Situat al vèrtex nord-oest de l'Àrea de Montjuïc, el recinte del Palau de la Metal·lúrgia s'utilitza habitualment, com la resta de palaus de l'avinguda de la Reina Maria Cristina, per acollir les mostres i els salons que organitza periòdicament la Fira de Barcelona. Per tant, la transformació en una instal·lació de competició i d'entrenament d'esgrima per als Jocs Olímpics del 1992 va tenir un caràcter totalment temporal, com si es tractés d'adequar el Palau a una fira més.

El projecte permanent

El Palau és un dels grans edificis construïts amb motiu de l'Exposició Internacional del 1929; a causa de les seves dimensions, delimita un dels costats de l'avinguda de la Reina Maria Cristina, eix d'accés principal al parc de Montjuïc.

L'edifici, projectat el 1927 pels arquitectes Alexandre Soler i March i Amadeu Llopart, es caracteritza per la sobrietat de les seves línies i la solidesa constructiva. L'estructura és de formigó armat, amb grans pòrtics de prop de 20 m de llum, i l'organització de la planta és molt simple. El Palau s'ordena al ilarg d'un eix longitudinal; d'altra banda, i'accés principal crea un eix transversal que, en el creuament amb el longitudinal, forma un espai central cobert amb una gran cúpula. Als dos extrems de l'eix longitudinal hi ha dos recintes més petits, col·locats transversalment, que acaben de definir l'eix d'ordenació.

L'estil arquitectbnic d'aquest edifici, que esta entre el colossalisme i el gust per la simplificació, entre l'*art* déco i l'expressionisme centreuropeu que imperava en el moment de la seva construcció, es caracteritza pel tractament

1

2

de la coberta de la cúpula, amb la descomposició en triangles i la **clàssica** reducció **esquemàtica** a les columnes de secció quadrada.

El projecte de condicionament olímpic

D'acord amb la configuració espacial del Palau, es va situar la pista reservada a les finals sota la gran cúpula central, mentre que la resta de pistes de competició es va distribuir al ilarg de **l'eix** longitudinal i a banda i banda de la cúpula.

La **no-interferència** entre les circulacions del públic i de la **Família Olímpica** estava garantida, ja que els accessos respectius es van situar en costats oposats de **l'edifici;** així, **l'àrea** de competició era **l'únic** espai comú, i feia de separació entre els dos **col·lectius.**

El condicionament **olímpic** va exigir la modificació de la xarxa de **distribució** de **l'aire** condicionat i el **reforçament** de **l'enllumenat** de la sala. La **instal·lació d'entrenament** i **d'escalfament** i els serveis dels esportistes es van habilitar en un palau annex, accessible al conjunt per **l'extrem** nord de **l'edifici** principal.

El projecte de condicionament olímpic va haver de resoldre dos problemes: el poc temps disponible per al muntatge dels elements de la **instal·lació,** i el poc espai de **què** es disposava per a la grada de la pista de les finals; així, abans de fer el disseny definitiu de la grada, va caldre elaborar cinc projectes previs.

Com a grans encerts del condicionament, cal remarcar la comoditat que va representar per als esportistes la concentració de tota la seva activitat esportiva en un sol complex, i la claredat formal en la disposició de tots els serveis temporals.

1
*L'àrea **d'entrenament i escalfament dels tiradors es** va **situar** en un **palau** annex, **accessible** des **de l'àrea** de **competició.***

2
*La pista reservada a **les finals** es va situar sota la cúpula **central** del **Palau.***

3
*Les pistes de **competició** fden **d'espai** separador **entre les** tribunes **destinades** a la Família **Olímpica** i les destinades al públic*

1

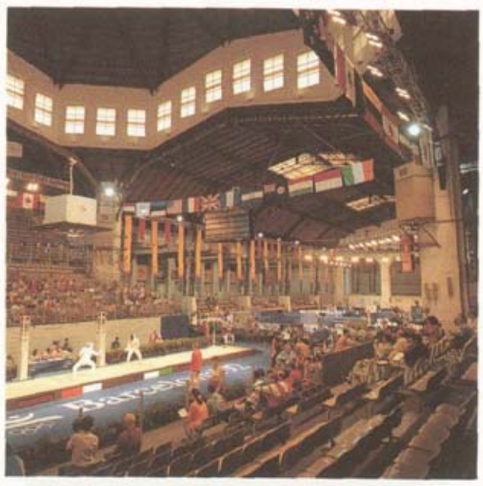
2

3

Palau de la Metal·lúrgia

Propietari

Fira de Barcelona

Gestor

Fira de Barcelona

Inauguració

Exposició Internacional de Barcelona del 1929

Distancies

Vila Olímpica:	5,5 km
CPP i CIRTV:	0,1 km
Residència del COI:	3 km

Accessos al recinte
1 *Esportistes i oficials*
2 *RTV, premsa i vehicles tècnics*
3 *Personnalitat i esportistes no competidors*
4 *Organització*
5 *Públic*

Àrea de competició
6 *Pista de finals*
7 *Pistes de competició*

Instal·lació d'entrenament
8 *Sala d'entrenament*
9 *Vestidors*
10 *Area de repds*
11 *Sanitaris*

Grada per a la FO
12 *Seients per a acreditats a la pista de finals*
13 *Seients per a acreditats a altres pistes*

Serveis als esportistes
14 *Informació*
15 *Vestidors*
16 *Sala de massatges*
17 *Dutxes*
18 *Sanitaris*
19 *Area d'escalfament*
20 *Sala de reunions de caps d'equip*
21 *Clínica d'esportistes*
22 *Control del dopatge*
23 *Area de repòs i restauració*
24 *Sala de control d'armes*
25 *Taller d'annes*
26 *Estands d'armes*

Serveis a les FI
27 *Oficines de la FZE*
28 *Sala de delegats i àrbitres*
29 *Area de repòs d'àrbitres*

RTV
30 *Parc d'unitats mòbils*
31 *control dels comentaristes*
32 *Oficines de RTO'92*
33 *Sanitaris*
34 *Posicions de les càmeres a la pista de finals*
35 *Plataforn de les càmeres*

Premsa
36 *Zona mixta*
37 *Centre de premsa*
38 *Area de repòs*
39 *Sanitaris*

Personalitats
40 *Centre d'acolliment*
41 *Area de repds i restauració*
42 *Sanitaris*

Públic
43 *Grada*
44 *Venda de novetats*
45 *Alimentació i begudes*
46 *Assistència mèdica*
47 *Sanitaris*
48 *Area de repòs*

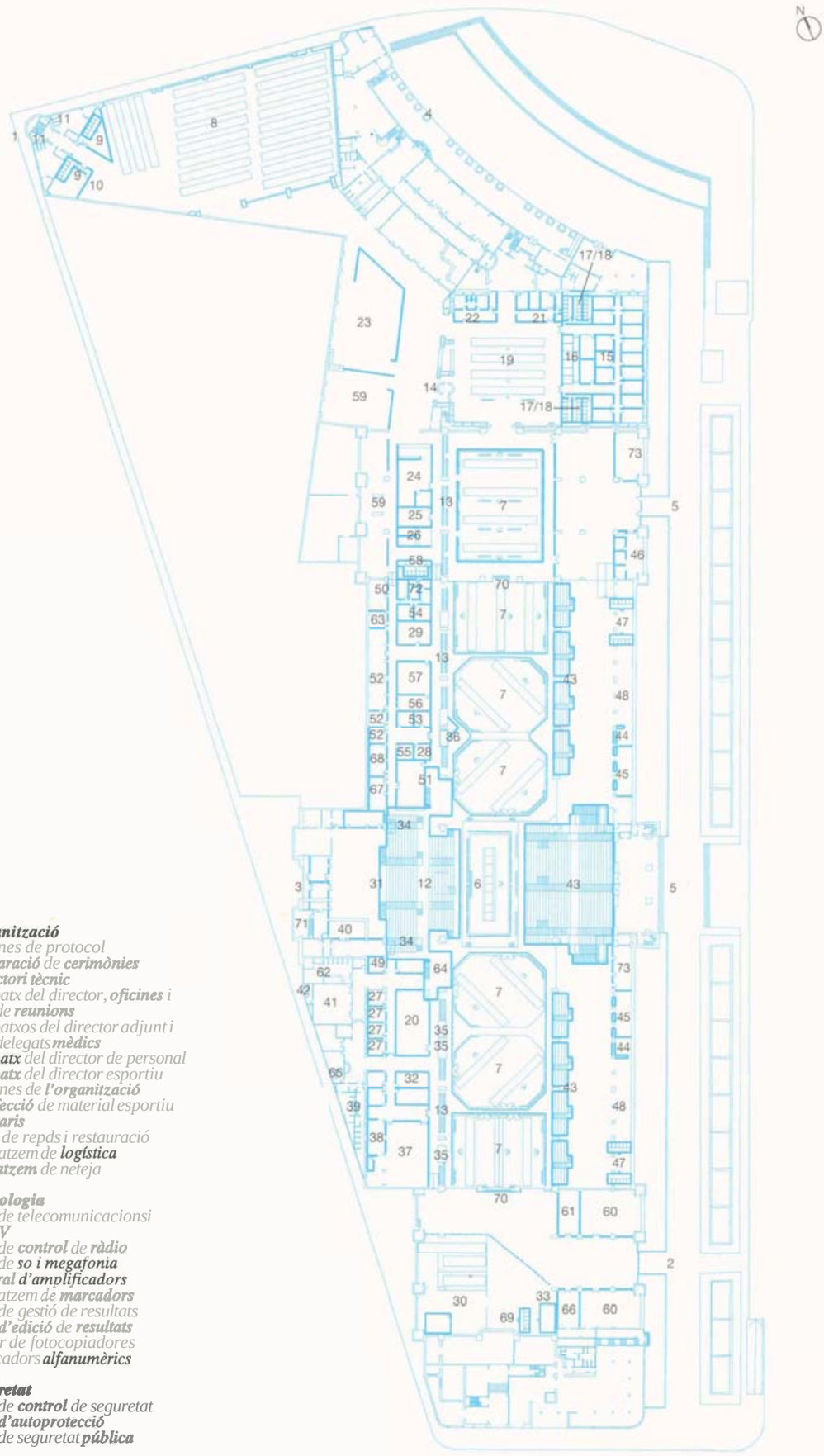

Organització
49 *oficines de protocol*
50 *Preparació de cerimònies*
51 *Directori tècnic*
52 *Despatx del director, oficines i sala de reunions*
53 *Despatxos del director adjunt i dels delegats mèdics*
54 *Despatx del director de personal*
55 *Despatx del director esportiu*
56 *Oficines de l'organització*
57 *Confecció de material esportiu*
58 *Sanitaris*
59 *Area de repds i restauració*
60 *Magatzem de logística*
61 *Magatzem de neteja*

Tecnologia
62 *Sala de telecomunicacionsi CATV*
63 *Sala de control de ràdio*
64 *Sala de so i megafonia*
65 *Central d'amplificadors*
66 *Magatzem de marcadors*
67 *Sala de gestió de resultats*
68 *Sala d'edició de resultats*
69 *Taller de fotocopiadores*
70 *Marcadors alfanumèrics*

Seguretat
71 *Sala de control de seguretat*
72 *Sala d'autoprotecció*
73 *Sala de seguretat pública*

Planta general

0 25 50 m

El Palau d'Esports de Barcelona

El Palau d'Esports de Barcelona va ser la seu de la fase preliminar de voleibol i de la competició de gimnàstica rítmica durant els Jocs de la XXVa Olimpíada.

La instal·lació va ser construïda l'any 1955 amb motiu dels II Jocs del Mediterrani, segons el projecte de l'arquitecte Josep Soteras, i és una de les primeres obres singulars que es van construir a Espanya amb formigó armat. Va ser remodelada l'any 1986 per l'arquitecte Francesc Labastida, per a la celebració del Mundo-Basquet'86.

La instal·lació s'utilitza freqüentment com a escenari de competicions esportives, de festivals de música moderna i d'altres esdeveniments culturals i de iieure.

L'últim procés de remodelatge del Palau, fet el 1991, va ser finançat íntegrament pel COOB'92, i tenia com a objetiu adaptar-10 als requisits olímpics i augmentar-ne la capacitat de públic.

El projecte permanent

El Palau d'Esports est2 situat en una illa formada pels carrers de Lleida, de Joaquim Blume i dels Jocs Mediterranis i l'avinguda de la Tècnica, que limita amb el recinte de la Fira de Barcelona. És de planta quadrada, de 80 X 80 m, està construït amb una estructura de formigó vist, i el caracteritza una coberta de gran llum formada per arcades de formigó, orientada seguint l'eix nord-sud. La pista, de parquet, està situada en un espai de 43 X 25 m.

El Palau d'Esports s'organitza a partir dels grans vestíbuls de l'avinguda de la Tècnica i del carrer de Lleida, els quals estan units per mitjà d'uns passadissos allargats situats als laterals dels carrers perpendiculars.

El projecte de reforma va consistir en la modificació de les àrees de vestidors i d'oficines, situades sota els vestíbuls principals —als dos laterals oposats de la pista de competició—, i en la connexió d'aquestes dues àrees per mitjà d'un túnel semisoterrat. També va caldre remodelar les grades, sense modificar-ne, perb,

t
Control d'accés al Palau d'Esports de Barcelona. L'edifici va ser construït el 1955 amb motiu dels II Jocs del Mediterrani i va ser una de les primeres obres que es van construir a Espanya amb formigó armat.

1

213
Al Palau d'Esports es van celebrar les competicions de voleibol —excepte la final— i de gimnàstica rítmica esportiva. L'edifici és de planta quadrada de 80 X 80 m, amb una wberta de qmn llum formada per arcades de formigó.

l'estructura, per aconseguir una capacitat per a 6.500 espectadors, com també per adequar la instal·lació al reglament d'espectacles, d'acord amb la nova capacitat. Les grades superiors, que només tenien una bancada de formigó, es van dotar de les cadires que exigia la normativa olímpica.

El projecte de condicionament olímpic

L'element més característic d'aquest projecte va ser la construcció temporal d'un pont elevat per damunt de l'avinguda de la Tbcnica, el qual unia el Palau d'Esports, seu de la competició, amb el Pavelló d'Itàlia, on els esportistes feien els darrers minuts d'escalfament abans de la competició. El condicionament preveia l'adequació dels espais als usos olímpics i la separació dels diferents col·lectius a l'interior de la instal·lació. El problema principal van ser les dimensions reduïdes de les àrees de serveis, que en alguns casos van obligar a compartir usos (una mateixa sala feia de sala de jutges i de sala d'entrevistes), a habilitar els vestíbuls com a zones de treball i a situar a l'exterior del recinte algunes funcions, com ara l'hrea de repbs per a l'Equip'92.

La proximitat del CPP va fer innecessària l'adequació d'un centre de premsa en aquesta instal·lació. El col·lectiu dels mitjans de comunicació disposava d'una àrea reservada a la grada, d'una zona d'informació i acolliment, d'una oficina de redacció i d'una sala d'edició dels resultats; a més, podia utilitzar la sala de reunions dels jutges com a sala d'entrevistes. A l'àrea de competició, el paviment de parquet es va substituir abans dels Jocs per un paviment sintbtic de Taraflex, més flexible, de 6,2 mm de gruix, per satisfer els requisits esportius de les competicions de voleibol i de gimnàstica rítmica. Per a la gimnàstica, es van col·locar sobre aquesta base els dos tapissos de competició, de 16 X 16 m cadascun. El resultat final, ateses les limitacions de l'edifici, va ser molt satisfactori; va destacar-hi especialment l'agradable caracterització de l'àrea de competició i el funcionament correcte del conjunt.

2

3

Plànol de situació i planta baixa

Palau d'Esports de Barcelona

Propietari

Ajuntament de Barcelona

Gestor

Barcelona Promoció S A

Inauguració

Març del 1992

Distancies

Vila Olímpica:	5,5 km
CPP i CIRTV:	0,3 km
Residencia del COI:	3 km

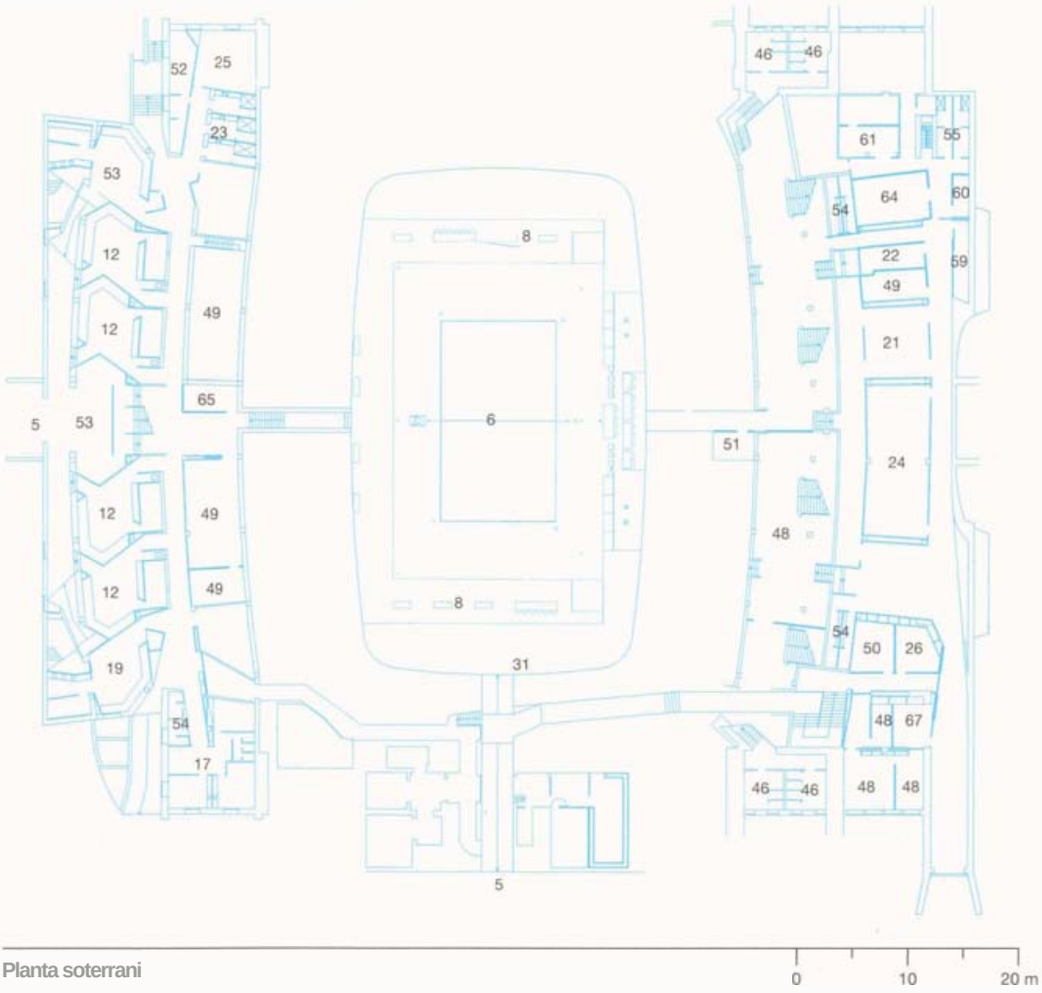

Planta soterrani

Palau d'Esports de Barcelona

Accessos al recinte
1 *Esportistes, organització, personalitats i premsa*
2 *Vehicles tècnics de RTV*
3 *Gestió de passis*
4 *Públic*
5 *Vehicles de manteniment*

Àrea de competició
6 *Pista de competició*
7 *Caps de delegació*
8 *Posicions dels fotògrafs*

Grada per a la FO
9 *Seients per a acreditats*

Serveis als esportistes
10 *Accés per a competidors*
11 *Accés per a no-competidors*
12 *Vestidors (VB)*
13 *Vestidors (GY)*
14 *Dutxes i sanitaris*
15 *Àrea d'escalfament*
16 *Sala de l'últim llançament (GY)*
17 *Clínica d'esportistes*
18 *Primers auxilis*
19 *Control del dopatge*
20 *Àrea de repòs*

Serveis a les FI
21 *Oficines de la FIG i la FIVB*
22 *Oficines del comitè tècnic*
23 *Vestidors d'àrbitres*
24 *Sala de treball dels jutges*
25 *Sala del jurat d'apel·lació*
26 *Despatx del delegat tècnic*

RTV
27 *Parc d'unitats mòbils*
28 *Control dels comentaristes*
29 *Posicions de les càmeres*

Premsa
30 *Accés*
31 *Zona mixta*
32 *Centre de premsa i sala d'entrevistes*
33 *Àrea de repòs*
34 *Sanitaris*

Personalitats
35 *Accés*
36 *Àrea de repòs*
37 *Despatx del cap de protocol*
38 *Sanitaris*

Públic
39 *Grada*
40 *Informació*
41 *Venda d'entrades*
42 *Venda de novetats*
43 *Alimentació i begudes*
44 *Foto i vídeo*
45 *Assistència mèdica*
46 *Sanitaris*

Organització
47 *Accés*
48 *Oficines de l'organització*
49 *Oficines de la competició*
50 *Despatx del cap de cerimònies*
51 *Magatzem de material esportiu*
52 *Magatzem de manteniment*
53 *Magatzems de logística*
54 *Sanitaris*
55 *Vestidors*
56 *Àrea de repòs*
57 *Àrea de restauració*
58 *Centre d'acolliment de xofers*

Tecnologia
59 *Sala de telecomunicacions*
60 *Sala de CATV*
61 *Sala de control de ràdio*
62 *Sala de so i control de marcador*
63 *Marcador alfanumèric*
64 *Sala de gestió de resultats*
65 *Sala de control de resultats*
66 *Sala d'edició de resultats*

Seguretat
67 *Sala de control de seguretat*
68 *Posició de visió i vigilància*
69 *Sala d'autoprotecció*
70 *Sala de seguretat pública*

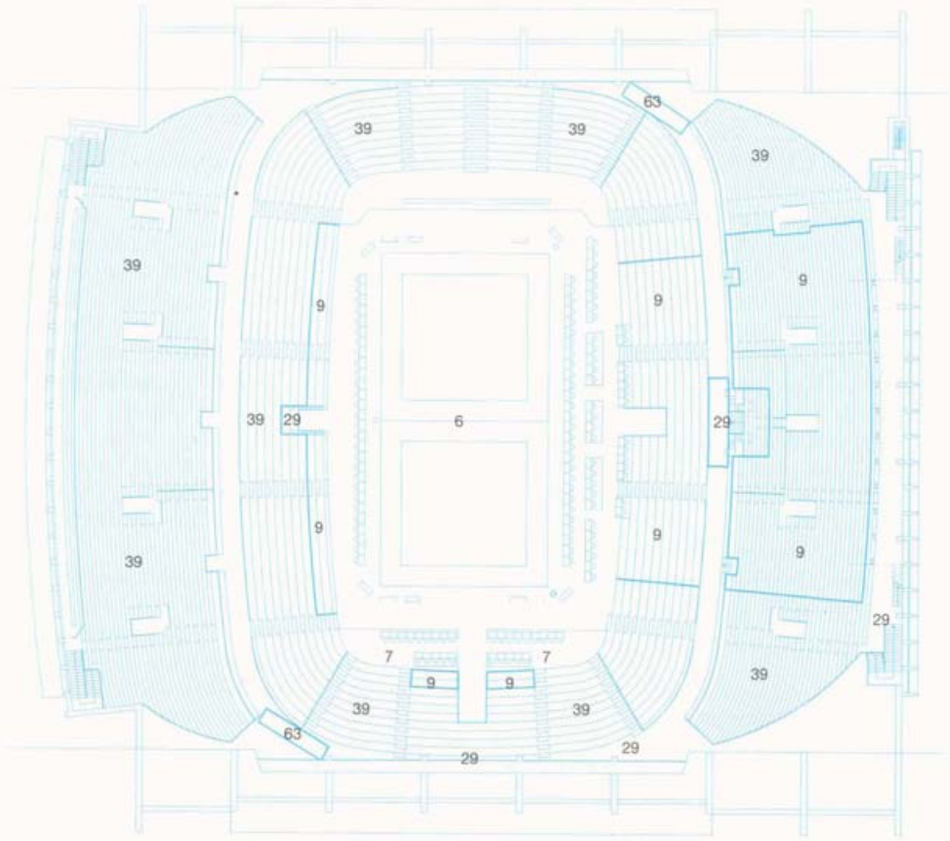

Planta grada

0 10 20 m

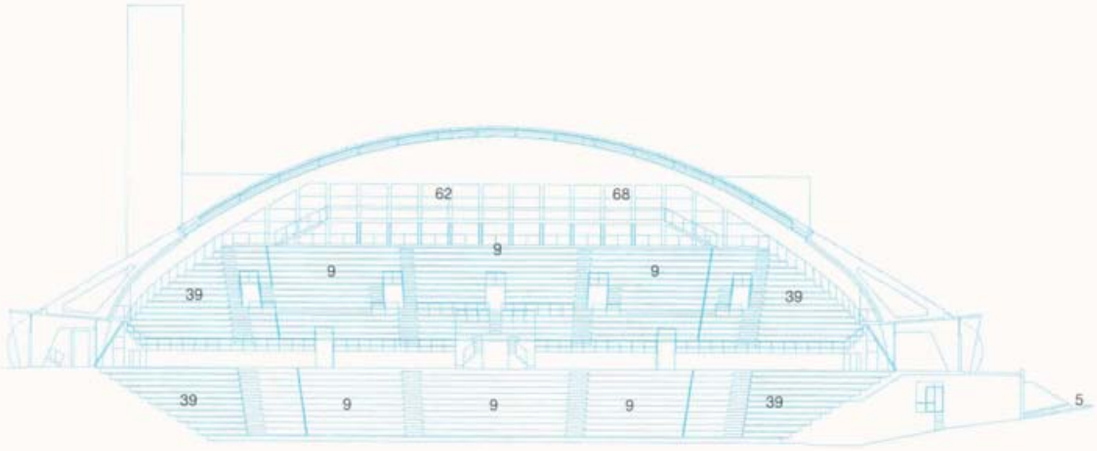

Secció transversal

0 10 20 m

Secció longitudinal

0 10 20 m

El Pavelló L'Espanya Industrial

La competició d'halterofília dels Jocs de la XXVa Olimpíada va tenir lloc al Pavelló L'Espanya Industrial. Aquest pavelló, de nova construcció, està situat en un parc urbh, al barri de Sants, a l'antic solar de la fàbrica de L'Espanya Industrial, un dels motors de la indústria tèxtil catalana del final del segle XIX. El complex disposa d'una sala esportiva polivalent, d'una piscina coberta i d'un gimnàs. L'edifici es va inaugurar el 7 de desembre de 1991 amb la celebració de la Copa del Món d'Halterofília, en el marc de les Competicions'91. El finançament i la gestió de les obres van anar a càrrec del COOB'92.

El projecte permanent

El pavelló, projectat pels arquitectes Ramon Artigues i Ramon Sanabria, forma part del programa de reconversió dels antics solars de L'Espanya Industrial en el parc homònim, al qual esth unit per una plataforma accessible des de la plaga dels Països Catalans, davant de l'estació de Sants.

L'edifici és una construcció en forma de T, l'ala superior de la qual està situada sota la plataforma esmentada. Aquesta planta en forma de T és el cos principal de l'edificació i es resol amb una coberta en volta que descansa sobre l'estructura de formigó. La il·luminació natural del pavelló s'aconsegueix zenitalment, per mitjà d'una lluerna longitudinal situada a la part superior de la coberta d'alumini i una banda perimetral vidriada que en recorre la base.

La nau central acull l'espai esportiu principal i disposa d'una sala triple per a la prhctica d'esports d'equip. Sota les grades permanents situades als dos laterals més llargs de la sala hi ha, a una banda, el bloc de vestidors, i, a l'altra, un espai sense subdivisions internes, en el qual hi ha els magatzems, comunicats directament amb la sala de competició. En un dels extrems del cos principal, sota el vestíbul d'accés des del nivell de la plataforma, hi ha la piscina coberta, de 12 X 25 m. Aquest espai connecta amb

1, 2 i 3
La competició d'halterofília va tenir lloc al nou Pavelló L'Espanya Industrial, aixecat en el parc homònim, a tocar de l'estació de Sants. Va ser inaugurat al desembre del 1991, amb motiu de la celebració de la Copa del Món d'Halterofília, en el marc de les Competicions'91.

1

2

3

4
*La nau **central del Pavelló** va acollir **l'espai** per a la **competició** i **els** seients per **als espectadors,** que van ser **ampliats** amb **grades** provisionals que **enllaçaven** amb el nivell **d'accés** del **públic** a la pista*

l'ala superior de la T, on hi ha el bloc de vestidors i alguns serveis de la piscina, el gimnhs, les sales de calderes i els quadres elbctrics. A l'altre extrem del cos principal hi ha una sala soterrada que dóna servei a un casal social situat als edificis que hi ha a l'altra banda d'un pati de veïns.

El projecte de condicionament olímpic

El problema fonamental que va haver de resoldre el projecte de condicionament oiímpic va ser el d'aconseguir una capacitat de públic adequada a l'envergadura de la competició. Això va obligar a incloure a l'interior de la nau principal un nombre considerable de grades provisionals, que, a partir del nivell de l'àrea de competició, enllaçaven amb el nivell superior d'accés per al públic, on hi havia un segon bloc de grades.

La distribució general dels espais va respondre al criteri de separació dels diferents col·lectius. El públic i la premsa accedien al recinte per la plataforma que comunica amb l'estació de Sants, mentre que la resta de col·lectius de la Famíiia Olímpica ho feia pel mateix nivell de la pista. Les zones de serveis es van disposar formant una anella perirnetral a l'àrea de competició. Al lateral dels vestidors es van habilitar les sales de pesada i les saunes, i el lateral dels magatzems es va compartimentar per allotjar-hi diversos serveis per a la competició i els esportistes; aquests disposaven d'una àmplia àrea d'escalfament a la sala seu del casal social. Al damunt de la piscina, coberta amb un entarimat sostingut per una estructura metàl·lica, es van instal·lar els despatxos de l'organització. El gimnhs es va condicionar per allotjar el centre de premsa i la sala d'entrevistes.

Els aspectes més positius del condicionament van ser l'excel·lent . disposició de la plataforma de competició i de les grades, la simplicitat i la funcionalitat en la distribució dels espais, i les àrees de repbs i lieure, molt agradables, que es van habilitar per al públic i la Família Olímpica en una part del parc de L'Espanya Industrial.

4

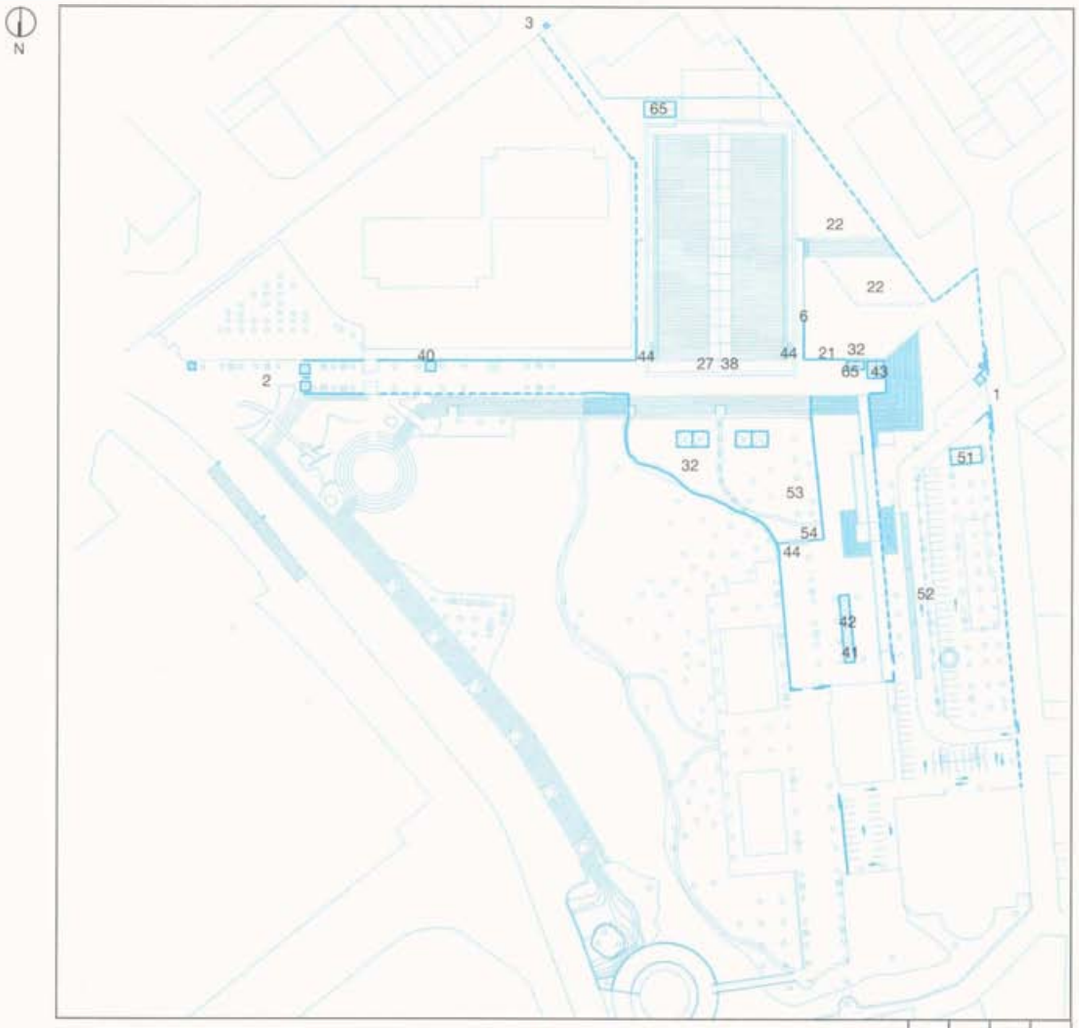

Plànol de situació

0 25 50 m

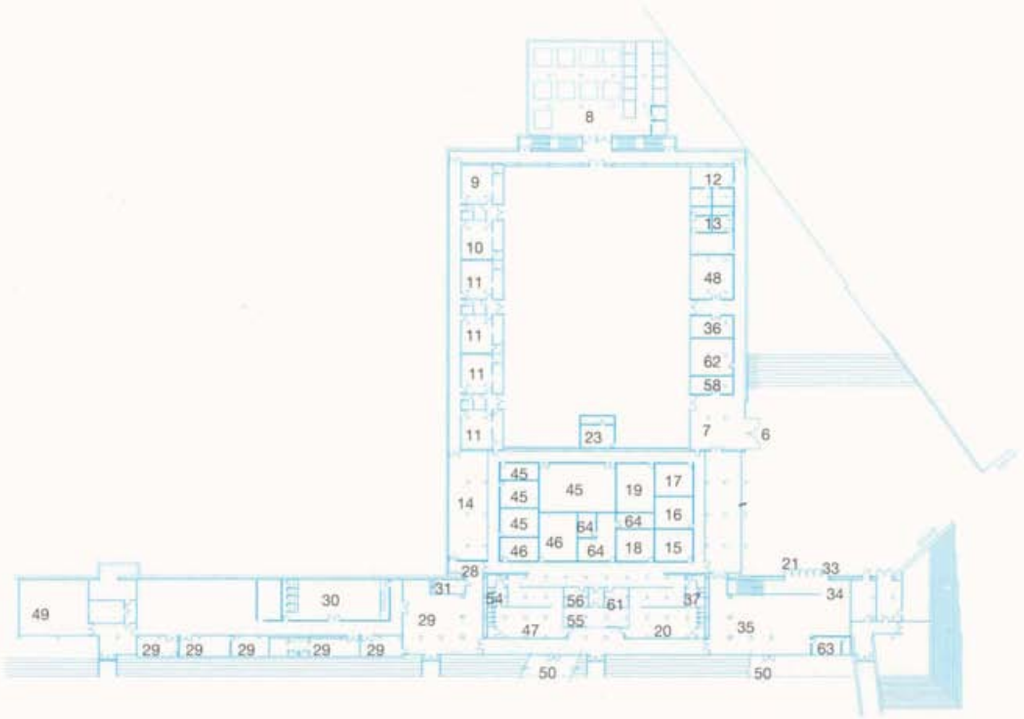

Planta **baixa**

0 10 20 m

Pavelló L'Espanya Industrial

Propietari

Ajuntament de Barcelona

Gestor

Ajuntament de Barcelona

Inauguració

7 de desembre de 1991

Distàncies

Vila Olímpica:	6 km
CPP i CIRTV:	1,2 km
Residencia del COI:	3 km

Accessos al recinte
1 Esportistes, organització, ***personalitats*** i vehicles ***tècnics*** de ***RTV***
2 Públic i ***premsa***
3 Vehicles de manteniment

Àrea de competició
4 Tarima de ***competició***

Grada per a la FO
5 Seients per a ***acreditats***

Serveis als esportistes
6 ***Accés***
7 Informació
s Area ***d'escalfament***
9 Sala de pesada
10 ***Sauna***
11 ***Vestidors***
12 ***Clínica*** d' ***esportistes***
13 control ***del dopatge***
14 Area de repds

Serveis a les FI
15 ***Despatx*** del ***pr***esident de la ***IWF***
16 ***Despatxos dels delegats tècnics*** de ***la IWF***
17 oficines de la ***IWF***
18 ***Oficines de la FEH i la FCH***
19 Sala ***d'àrbitres***
20 ***Vestidor d'àrbitres***

RTV
21 ***Accés***
22 Parc ***d'unitats mòbils***
23 Control dels ***comentaristes***
24 Posicions de ***les càmeres*** a la ***pista***
25 ***Posicions*** de ***les càmeres*** a ***la grada***
26 ***Posicions*** de les ***càmeres centrals***

Premsa
27 ***Accés***
28 Zona ***mixta***
29 Centre de premsa
30 ***Sala d'entrevistes***
31 Cambra fosca
32 ***Àrea*** de ***repòs***

Personalitats
33 Accés
34 Centre ***d'acolliment***
35 Area de repds
36 ***Despatx*** del cap de protocol
37 ***Sanitaris***

Públic
38 Accés a la grada
39 Grada
40 Informació
41 Venda de novetats
42 Alimentació i begudes
43 Assistència mèdica
44 Sanitaris

Organització
45 Oficines de l'organització
46 Oficines de la competició
47 Vestidor de voluntaris
48 Magatzem Be material esportiu
49 Magatzem general
50 Magatzem de logística
51 Centre d'acolliment de xofers
52 Aparcament de la flota olímpica
53 Àrea de restauració
54 Sanitaris

Tecnologia
55 Sala de telecomunicacions i CAW
56 Sala de control de ràdio
57 Sala de control Be so, megafonia i locutori
58 Sala d'amplificadors
59 Marcador
60 Pantalla gegant de vídeo
61 Magatzem de marcadors
62 Sala de gestió i edició de resultats

Seguretat
63 Sala de control de seguretat
64 Sala d'autoprotecció
65 Sala de seguretat pública

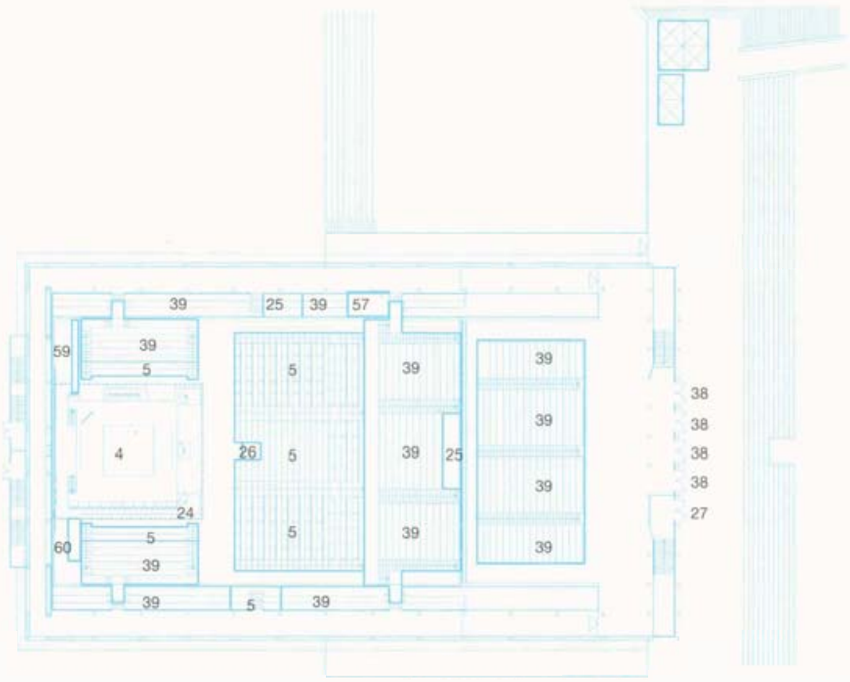

Planta primera

0 10 20 m

Secció longitudinal

0 10 20 m

El Circuit de Cros

La prova de cros dels Jocs de la XXVa Olimpíada va tenir lloc en un circuit que es va traçar aprofitant la topografia peculiar del nop Jardí Botànic de Barcelona, a l'Àrea de Montjuïc.

L'àrea principal d'aquest recorregut era el conjunt format per l'Estadi Pau Negre i la pista d'atletisme annexa, on hi havia el punt de sortida i d'arribada del circuit, com també els diferents serveis per al públic i la Família Olímpica. Les obres d'aquest complex esportiu van ser finançades conjuntament per l'Ajuntament de Barcelona, HOLSA i el COOB'92, i la gestió de la construcció va anar a càrrec d'AOMSA.

El projecte permanent

El conjunt, que és obra de l'arquitecte Pere Pujol, esta format per l'Estadi Pau Negre, la pista d'atletisme annexa i un edifici comú de serveis situat al costat del carrer del Foc.

El terreny del camp d'hoquei té les mides reglamentàries, és a dir, 91,4 × 55 m; la pista d'atletisme consta d'un camp de gespa natural envoltat de sis carrers de 400 m de corda, de material sintètic; a més, sobre l'edifici de serveis hi ha una grada parcialment coberta amb capacitat per a 1.200 persones.

El projecte de condicionament olímpic

El condicionament olímpic se centrava en dos aspectes: l'adequació de l'edifici de serveis i de la grada a les necessitats específiques de la Família Olímpica i del públic, i el traçat del circuit, que partia de la pista d'hoquei i s'endinsava pel Jardí Botànic. La distribució dels espais es va dur a terme sense problemes gràcies a la simplicitat dels requisits. Els aspectes més destacables de la prova van ser la bellesa de l'entorn i els forts pendents del recorregut. Els mitjans de comunicació la van definir com una prova espectacular i, malgrat la duresa del traçat, es van aconseguir marques excel·lents.

1 i 2
L'Estadi Pau Negre, al punt de sortida i d'arribada del Circuit de Cros, que es va traçar pel Jardí Botànic de Barcelona, a l'Àrea de Montjuïc.

1

2

Circuit de Cros (Jardí Botànic, Estadi Pau Negre i pista d'atletisme)

Distancies

Vila Olímpica:	6 km
CPP i CIRTV:	1 km
Residència del COI:	4 km

Accessos al recinte
1 Esportistes, premsa i organització
2 Vehicles de personalitats
3 Públic
4 Vehicles de manteniment

Àrea de competició
5 Circuit de Cros

Grada per a la FO
6 Seients per a acreditats

Serveis als esportistes
7 Accés
8 Vestidors
9 Sala de massatges
10 Àrea d'escalfament
11 Gimnàs de musculació
12 Sala de crides
13 Clínica d'esportistes
14 Àrea de repòs i restauració

Serveis a les FI
15 Vestidors de jutges

RTV
Inclosos al parc d'unitats mòbils de l'Estadi Olímpic

Premsa
16 Zona mixta

Personalitats
17 Accés
18 Àrea de repòs
19 Sanitaris

Públic
20 Grada
21 Venda d'entrades
22 Venda de novetats
23 Alimentació i begudes
24 Assistència mèdica
25 Sanitaris

Organització
26 Oficines de l'organització
27 Oficines de la competició
28 Magatzem de material esportiu
29 Magatzems generals
30 Vestidors

Tecnologia
31 Sala de ràdio
32 Locutori i control de so
33 Sala de cronomeiratge i resultats
34 Sala de gestió de resultats
35 Sala d'edició de resultats

Seguretat
36 Sala de control de seguretat i sala de telecomunicacions

Instal·lacions
37 Estadi Pau Negre
38 Pista d'atletisme
39 Jardí Botànic

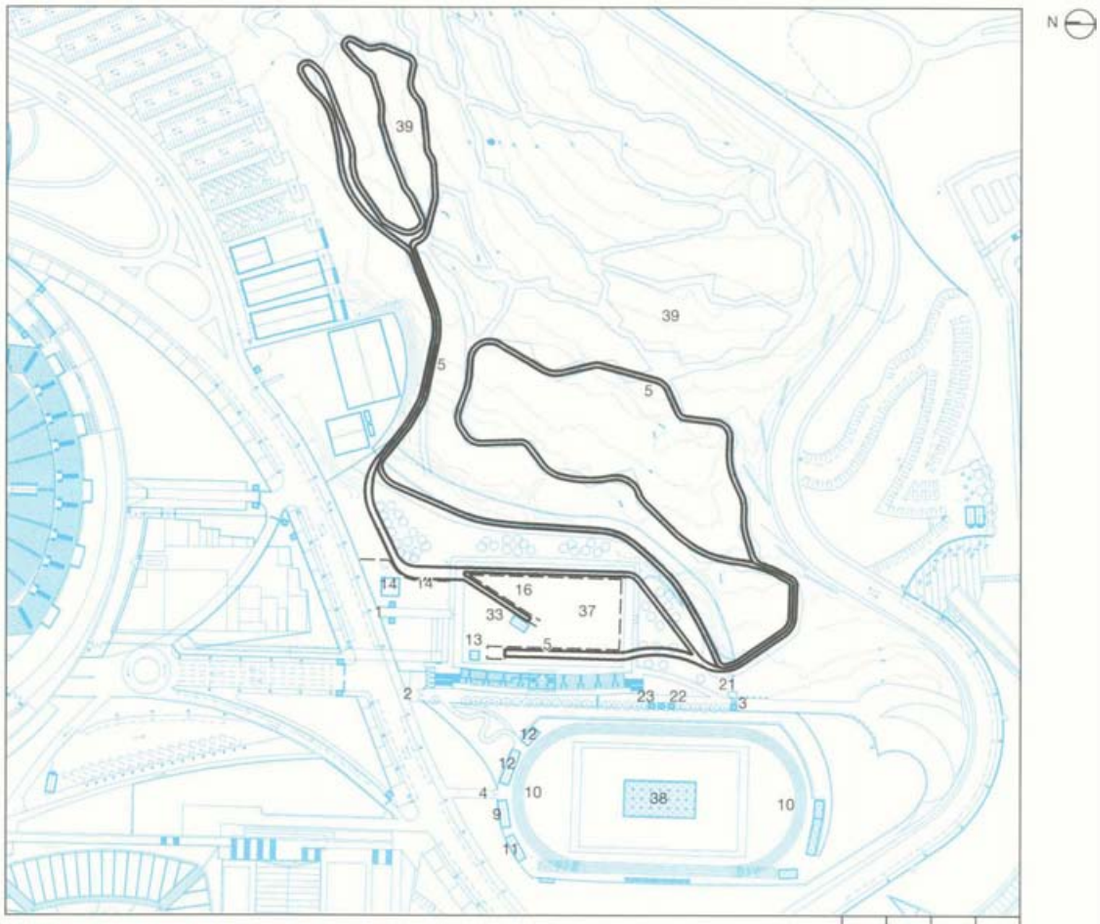

Plànol de situació

Estadi Pau Negre. Planta baixa

Estadi Pau Negre. Planta primera

Estadi Pau Negre. Planta segona

El Circuit de Marxa

Les proves de 20 i 50 km marxa masculines i la de 10 km marxa femenina es van dur a terme en un circuit situat al passeig de la Zona Franca, a 1,5 km de l'Estadi Olímpic. El circuit per a les proves femenines tenia una longitud de 1.000 m, i el de les proves masculines, de 2.000 m. La sortida es feia en aquest circuit i l'arribada tenia lloc a l'Estadi Olímpic.

Com a instal·lació de suport de caràcter provisional, es va utilitzar l'escola pública Enric Granados, al costat de la línia de sortida, per a la millora de la qual el COOB'92 va finançar diverses obres de remodelatge, de caràcter permanent.

El projecte de condicionament olímpic

El projecte de condicionament va ser força senzill. Per a la retransmissió televisiva es va utilitzar l'estació base situada al turó del Carig, a Badalona, la qual rebia el senyal que els vehicles elèctrics de seguiment de la cursa enviaven als helicòpters. Aquesta estació base també es va utilitzar per a les cerimònies d'inauguració i de clausura, i per a les dues maratons olímpiques. Les imatges de l'arribada van ser recollides per les càmeres de l'Estadi Olímpic.

Per a cada prova es van instal·lar dues zones de distribució d'esponges al llarg del circuit i un punt amb aigua al tram situat entre el circuit i la línia d'arribada a l'Estadi Olímpic; a les proves de 20 i 50 km també es va habilitar un punt d'avituallament per als corredors. Es va precintar el circuit amb cinta de plàstic, menys els punts de distribució d'esponges i d'avituallament, que es van protegir amb una tanca metàl·lica mòbil. Aquest encintat es va haver de fer específicament per a cadascuna de les tres proves.

Tan sols cal fer notar que les grades temporals de 400 places situades a la línia de sortida, reservades a la Família Olímpica, van resultar sobredimensionades, ja que només se'n va arribar a ocupar el 40 %.

1
Punt d'avituallament i dutxes per als atletes en la prova de marxa.

2 i 3
Les proves de marxa, tant en la categoria masculina com en la femenina, es van realitzar en un circuit situat al passeig de la Zona Franca de Barcelona, a 1,5 km de l'Estadi Olímpic

4
Com en la marató, el punt d'arribada era a l'Estadi Olímpic, al qual s'accedia per la boca sud, que es troba al nivell de la pista

Cicuit de Marxa

Distàncies

Vila Olímpica:	7 km
CPP i CIRTV:	2,5 km
Residència del COI:	4 km

Accessos al ***recinte***
1 *Esportistes, premsa, organització i personalitats*
2 *Vehicles tècnics de RTV*

Grada *per a la FO*
3 *Seients per a acreditats*

Serveis als esportistes
4 *Sala de massatges, vestidors i clínica d'esportistes*
5 *Sala de crides*
6 *Àrea de repds*
7 *Sanitaris*

RTV
8 *Parc d'unitats mòbils*
9 *Sanitaris*

Organització
10 *Oficines*
11 *Magatzem general*
12 *Sanitaris*
13 *Area de repds*

Tecnologia
14 *Sala de control de megafonia i locutori*
15 *Sala de gestió de resultats*

Seguretat
16 *Sala de control de seguretat*
17 *Sala d'autoprotecció*

Instal·lacions
18 *Escola Pública Enric Granados*

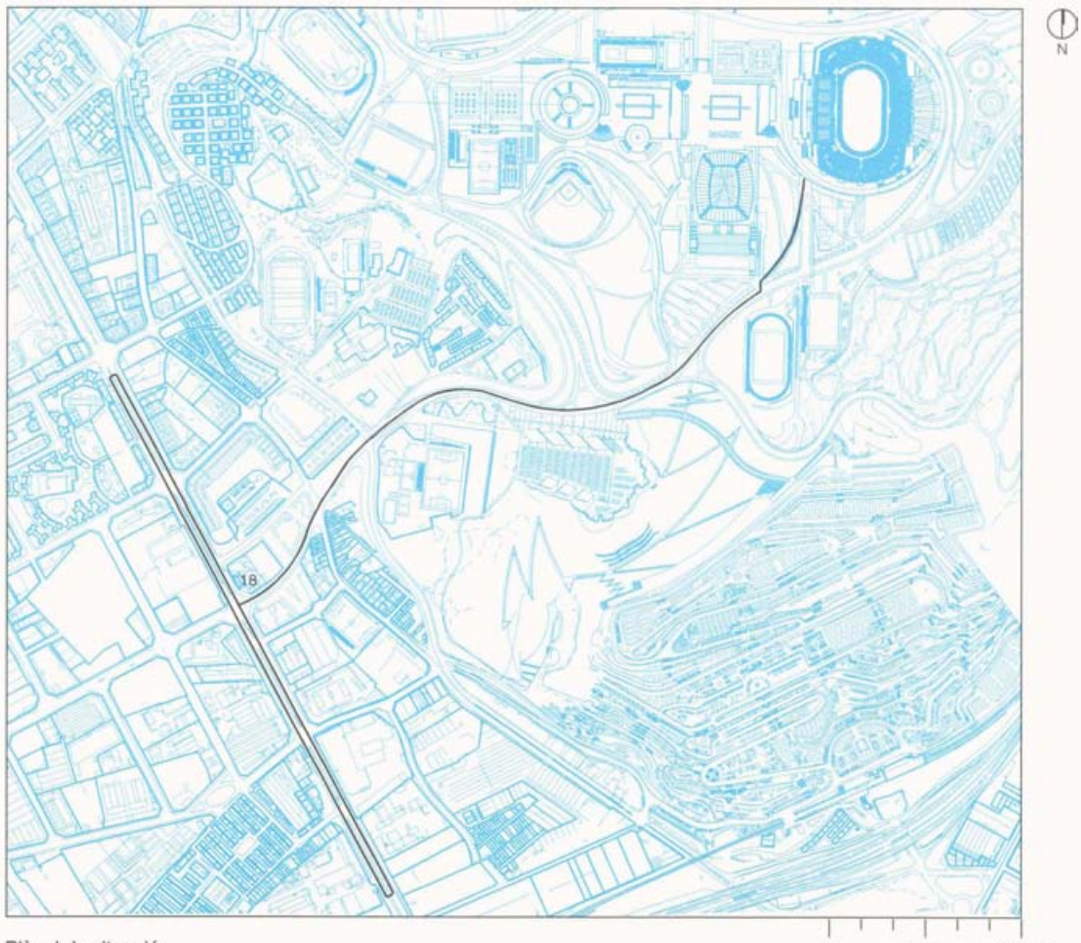

Plànol de situació

0 300 600 m

Escola Pública Enric Granados. Planta baixa

0 10 20 m

El Circuit de Marató

Les maratons femenina i masculina dels Jocs de la XXVa Olimpíada van sortir de la ciutat de Mataró, una localitat costanera situada a 30 km al nord de Barcelona, i van arribar a l'Estadi Olímpic de Montjuïc.

Durant els primers divuit quilbmetres, el circuit de la marató seguia la carretera principal, al llarg de la costa, i un cop a Barcelona passava pels punts més representatius de la ciutat: el temple de la Sagrada Família, el passeig de Gràcia, la Rambla, la plaga de Sant Jaume, el passeig de Colom, el Paral·lel, etc.

Les actuacions del COOB'92 van tenir caràcter provisional, excepte a l'àrea de sortida a Mataró, on es va urbanitzar un carrer i una esplanada, i a la muntanya de Montjuïc, on es va pavimentar un nou itinerari d'accés a l'Estadi Olímpic. Aquest nou tragat va permetre suavitzar forga tant el tram final de la prova com l'arribada a l'Estadi, situat a 90 m sobre ei nivell del mar.

El projecte de condicionament olímpic

El condicionament olímpic es va centrar en l'àrea de sortida de Mataró, en els punts d'avituailament i d'esponges, i en els parcs de les unitats mbbils de televisi6 que cobrien la retransmissió de les proves.

L'àrea de sortida es va dividir en quatre zones: una per a l'organització i els esportistes, una altra per a les personalitats i la premsa, una tercera per al parc d'unitats mbbils de televisió, i una quarta per a l'aparcament reservat a l'organització.

Com que l'arribada era a l'Estadi, es van poder aprofitar totes les insfrastructures de qub es disposava en aquest punt: posicions de comentaristes, sales tècniques, vestidors, sala de premsa, sala d'entrevistes, etc.

1
Línia de sortida de la prova masculina de la mamtó, a la població costanera de Mataró, a 30 km de Barcelona

2
L'organització va disposar, al llarg dels 42 km de recorregut, vuitpunts d'avituallament i set d'esponges.

3
La marató, tant en la categoria masculina com en la femenina, va ser seguida per un nombrós públic al llarg de les diferents poblacions per on anava passant.

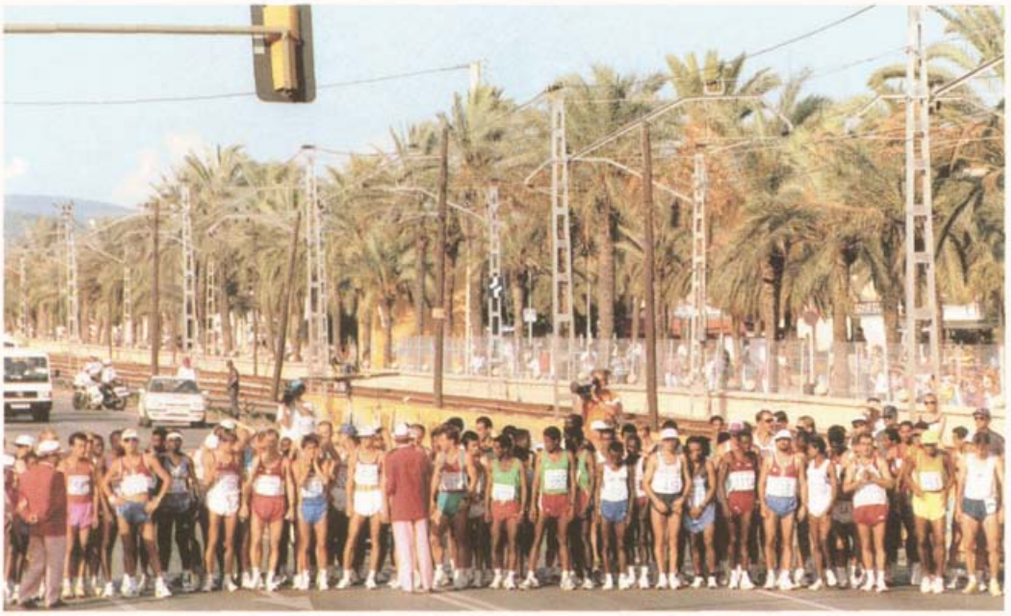
1

2

4
*La Sagrada Família, **l'obra** **més coneguda** de **l'arquitecte** Antoni Gaudí, va ser un testimoni **més** del **pas** dels **maratonians** pels carrers de Barcelona.*

5
*El **coreà Young-cho** Hwang, en la **darrera** corba de la pista de **l'Estadi Olímpic,** abans **d'arribar** com a triomfador de la **marató** a la **línia** de meta.*

Al llarg del circuit es van situar vuit punts d'avituallament (cada 5 km des del quilbmetre 5) i set punts d'esponges (cada 5 km a partir del quilbmetre 7,5). Als punts d'avituallament es cronometrava el temps de pas dels corredors, tot i que hi havia un control fix de cronometratge a la meitat del recorregut.

A les zones poblades del recorregut i als punts on hi havia més públic es van **col·locar** cintes de **plàstic** a banda i banda del circuit, per evitar que els espectadors molestessin els esportistes. Els punts d'avituallament i d'esponges es van protegir amb tanques **metàl·liques** mbbils.

La cobertura televisiva va comportar un **esforç** considerable, ja que a més del parc **d'unitats** mbbils de la **línia** de sortida i de **l'Estadi** Olímpic, es van **instal·lar** cinc parcs més al llarg del recorregut. Un d'aquests parcs, situat al turó del **Carig,** a Badalona, rebia les imatges que els vehicles elbctrics de seguiment de la cursa enviaven als **helicòpters.**

Els punts d'avituallament i d'esponges es van muntar poques hores abans de la celebració de les proves i es van retirar immediatament després que aquestes s'acabessin. Els parcs de televisió es van **instal·lar** una setmana abans de les proves.

Els problemes logístics que va plantejar el control de tots els aspectes de les proves (subministrament de **gasoli** als grups electrbgens, distribució **d'aigua,** esponges, ordinadors, tanques, etc.) i la necessitat d'actuar amb poques hores de marge van constituir els punts més **crítics** de **l'organització** d'aquestes proves.

Les maratons van tenir un **èxit** extraordinari, ja que més d'un milió de persones van presenciar cadascuna de les proves al llarg del seu recorregut. Van ser, per tant, les proves esportives amb més públic dels Jocs de la **XXVa** Olimpíada.

3

4

5

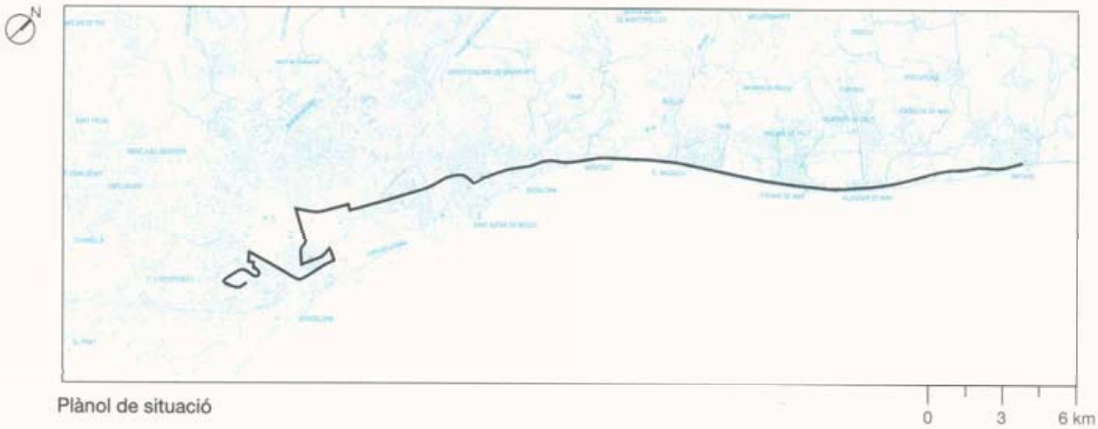

Plànol de situació

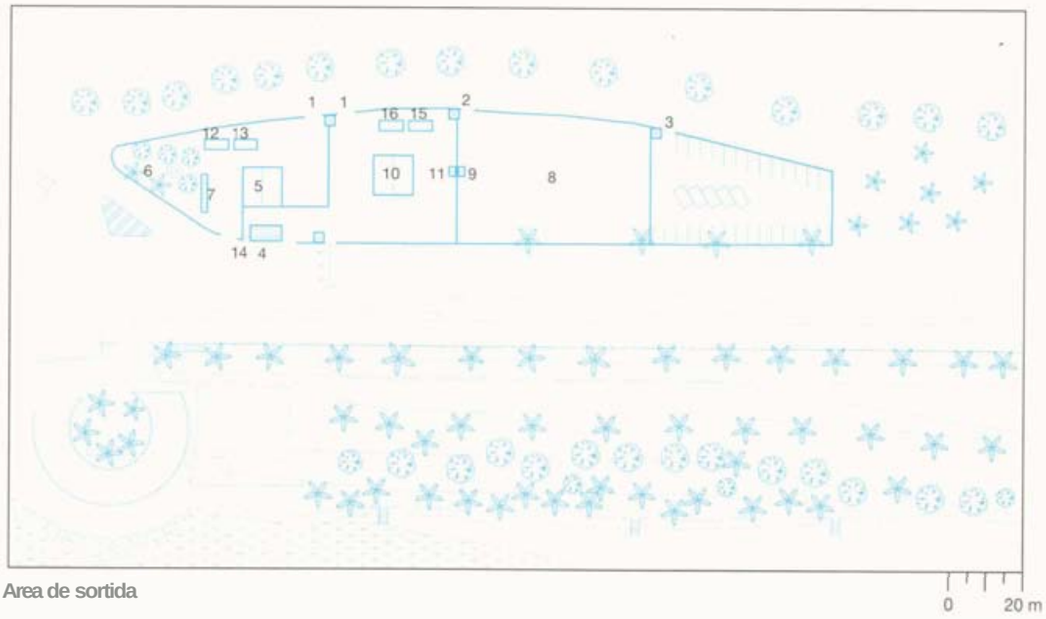

Area de sortida

Circuit **Olímpic** de Marató

Distàncies

Des de la línia de sortida fins a la Vila Olímpica:	29 km
CPP i CIRTV:	32 km
Residencia del COI:	33 km

***Accessos** al recinte*
1 *Esportistes, premsa, organització i personalitats*
2 *Vehicles tècnics de RTV*
3 *Vehicles de ia flota olímpica*

Grada per a la FO
4 *Seients per a acreditats*

Serveis** als **esportistes
5 *Sala de massatges i sala de crides*
6 *Area de repòs*
7 *Sanitaris*

RTV
8 *Parc d'unitats mòbils*
9 *Sanitaris*

*Premsa i **personalitats***
10 *Area de repòs*
11 *Sanitaris*

Organització
12 *Oficines de l'organització*
13 *Magatzem general*

Tecnologia
14 *Sala de control de megafonia i locutori*

Seguretat
15 *Sala de control de seguretat*
16 *Saia d'autoprotecció*

Amis pour la vie
Amigos para siempre
Amics per sempre
Barcelona'92

1

2

Pagina anterior:
L'avinguda *Diagonal, una de les tradicionals portes* ***d'entrada*** *de la ciutat, va ser* ***caracteritzada*** *amb un* ***gran arc*** *de* ***benvinguda,*** *amb les banderes de tots els* ***països*** *participants en els Jocs. Al* ***fons, s'alça l'hotel*** *Rey Juan* ***Carlos I, construït*** *amb motiu de* ***l'impuls*** *olímpic.*

1 *i* **2**
Vistes ***aèries*** *del sector nord-oest de la ciutat de* ***Barcelona,*** *en la* ***confluència*** *amb els municipis* ***d'Esplugues*** *i* ***l'Hospitalet*** *de* ***Llobregat, l'any 1988 (1)*** *i el* ***1992 (2),*** *on* ***es troba l'Àrea*** *de la Diagonal. La* ***transformació*** *més* ***notòria*** *que* ***s'observa*** *és* ***l'obertura*** *provocada per la* ***construcció*** *de la ronda de Dalt i la urbanització del sector on aquesta confluèix amb* ***l'avinguda*** *Diagonal*

3
L'Àrea de la Diagonal, *amb* ***les instal·lacions*** *del FC* ***Barcelona a primer terme*** *i la serra de* ***Collserola*** *al* ***fons.***

L'Àrea de la Diagonal

L'Àrea de la Diagonal esta situada al sud-oest de la ciutat, a la part més alta de Barcelona i al costat de vies de comunicació importants, com l'avinguda Diagonal i l'autopista A-2. De les quatre àrees olímpiques, aquesta era la que en el moment de la nominació olímpica disposava de més instal·lacions, tant públiques com privades.

Amb motiu dels Jocs, es va reestructurar la zona, caracteritzada pel desordre urbanístic que hi dominava, provocat per la falta de connexió correcta entre la prolongació de l'avinguda Diagonal i els nuclis residencials d'Esplugues i l'Hospitalet de Llobregat. Per tant, calia homogeneïtzar-la i construir noves vies de comunicació que la connectessin amb Barcelona i amb els municipis veïns.

L'àrea de la Diagonal incloïa quatre instal·lacions que es van utilitzar per a les competicions olímpiques: l'Estadi del FC Barcelona, el Palau Blaugrana, l'Estadi del RCD Espanyol i el Real Club de Polo. D'altra banda, aquesta àrea és al sector de la ciutat que té més hotels de cinc estrelles, com, per exemple, el Princesa Sofia, el Melià Barcelona i el Hilton, on es van allotjar els dirigents del Moviment Olímpic (en van ser els *headquarters*). Amb motiu dels Jocs, s'hi va construir un hotel nou d'aquesta categoria, el Rey Juan Carlos I.

El projecte permanent

El Pla Especial d'Ordenació per a la reurbanització del sector, dels arquitectes Maria Rubert de Ventós i Oriol Clos, preveia omplir els espais buits de la zona i eliminar-ne parcel·les agrícoles i residencials antigues. L'objectiu del projecte va ser, en definitiva, vertebrar tota l'Àrea com a una nova «porta d'entrada» a la ciutat, amb l'obertura de noves vies i la reorganització de diversos espais buits.

Amb el Pla Especial d'Ordenació, l'Àrea de la Diagonal va consolidar la seva funció d'àrea d'equipaments esportius, d'ensenyament i de lleure cultural, tots de caràcter metropolità, situats en una trama urbana definida i amb una dotació de parcs molt important, que subratllen el carhcter de centralitat supraurbana de la zona.

3

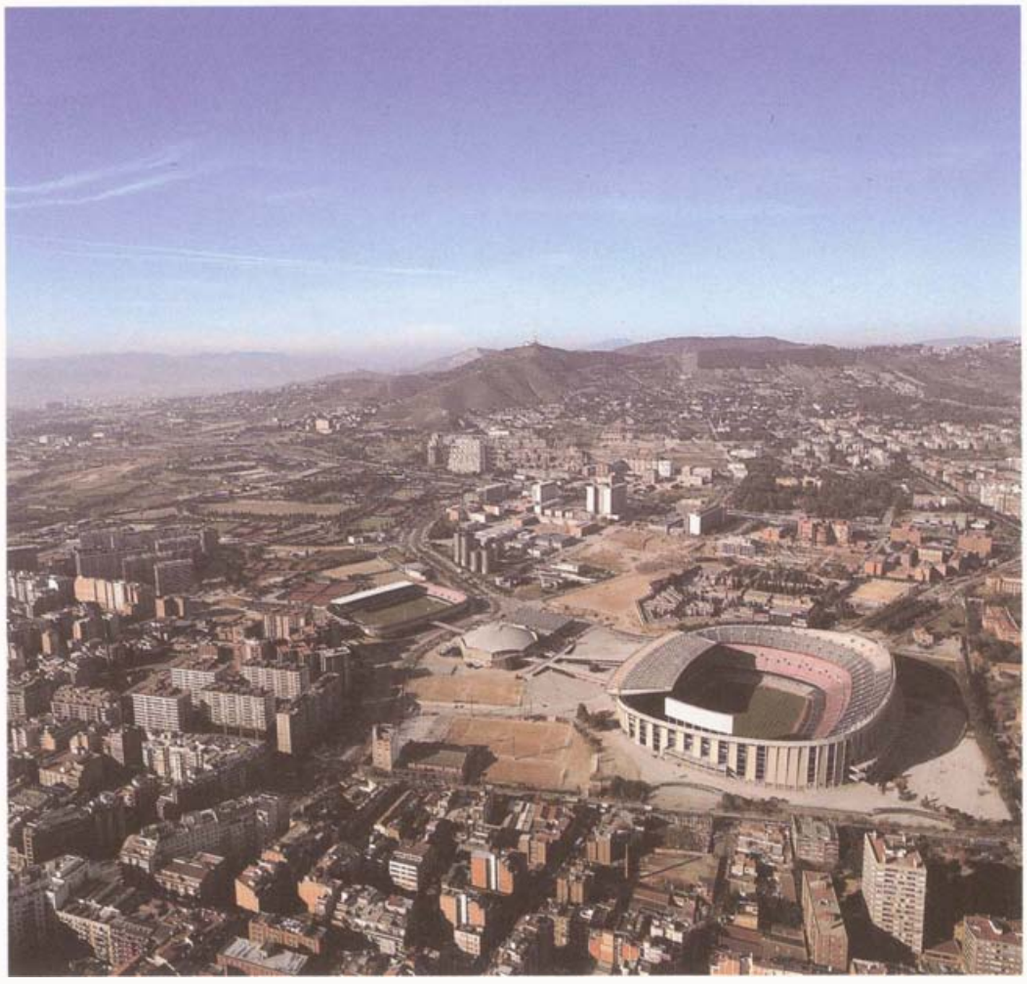

El projecte de condicionament olímpic

El carhcter singular de la Diagonal, com a porta d'entrada a la ciutat, va ser recollit en el programa de condicionament olímpic. S'hi va col·locar un gran arc de benvinguda amb les banderes de tots els països participants en els Jocs Olímpics, que donava una nota de color festiva i cordial, i que reforçava la caracterització utilitzada a les grans vies que comunicaven les diferents hrees olímpiques, i també als carrers i a les avingudes més transitats.

L'Àrea de la Diagonal va ser l'única àrea olímpica que no es va tancar en un sol recinte, ja que no hi havia cap zona de serveis comuna a les quatre instal·lacions de competició; en efecte, cada instal·lació disposava dels seus propis serveis i dels seus aparcaments per a la flota olímpica.

La qüestió del control de la circulació es va resoldre amb l'especialització de les vies d'accés rodat; és a dir, es van reservar als vehicles acreditats unes vies específiques de serveis, que unien les tres instal·lacions més properes entre si: l'Estadi del FC Barcelona, el Palau Blaugrana i el Real Club de Polo.

El problema plantejat per la gran afluència de públic es va solucionar amb l'aprofitament de la trama de carrers amples i avingudes transversals a l'avinguda Diagonal, que actuava com a via de connexió amb la ciutat, i mitjançant l'ús del transport públic; d'aquesta manera, es va aconseguir deixar lliure la via perimetral del sud de l'Àrea, que es va reservar a l'organització.

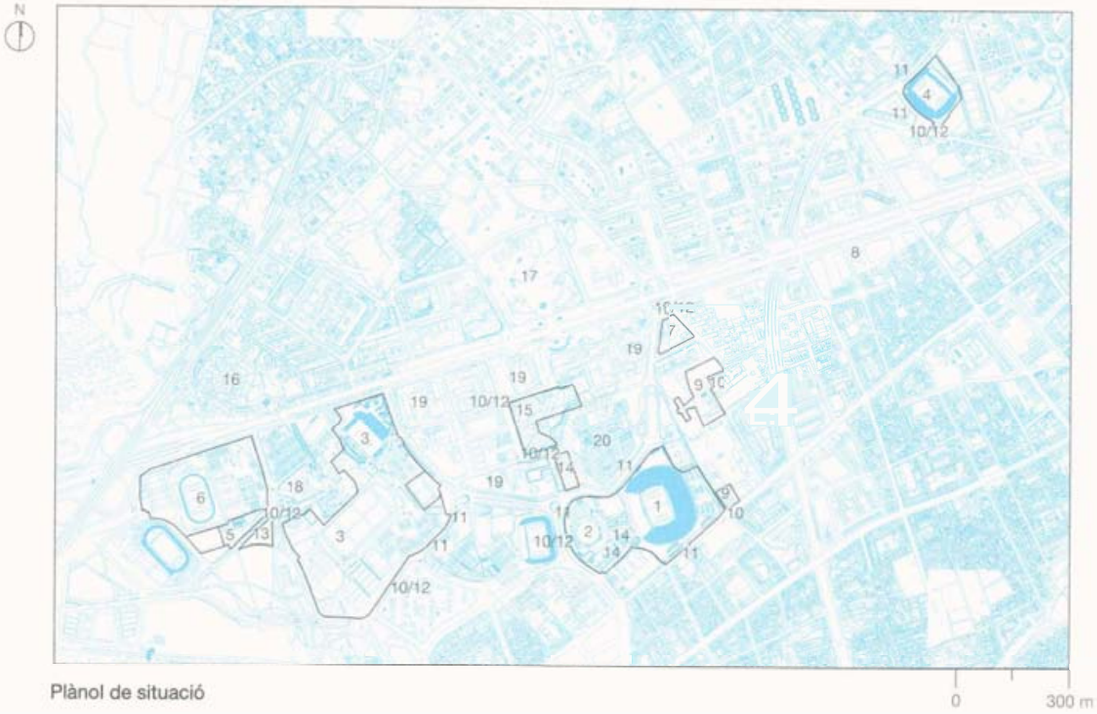

Plànol de situació

Àrea de la Diagonal

Instal·lacions olímpiques
1 *Estadi del FC Barcelona*
2 *Palau Blaugrana*
3 *Real Club de Polo*
4 *Estadi del RCD Espanyol*
5 *Complex Esportiu de la Universitat de Barcelona*
6 *Complex Esportiu de la Universitat de Barcelona*
7 *Hotel Princesa Sofia*
8 *Hotel Hilton*
9 *Seu del COOB'92*

Accessos a l'Àrea
10 *Accés als recintes del COOB'92*
11 *Accés per al públic*
12 *Accés per a la FO*

Serveis de l'Àrea
13 *Aparcament de la flota olímpica del RC de Polo*
14 *Aparcament de la flota olímpica de l'Estadi del FC Barcelona i del Palau Blaugrana*
15 *Aparcament de l'Àrea de la Diagonal*

Altres instal·lacions d'interès turístic o cultural
16 *Parc de Cervantes*
17 *Palau de Pedralbes*
18 *Hotel Rey Juan Carlos I*
19 *Universitat de Barcelona i Universitat Politècnica de Catalunya*
20 *Cementiri de les Corts*

1
L'Estadi del FC Barcelona, a l'Àrea de la Diagonal, va acollir la fase final de la competició olímpica de futbol. Un Cobi futbolista donava un toc festiu al look olímpic

2
L'Estadi del FC Barcelona, conegut popularment com el Camp Nou, és la instal·lació esportiva més important d'aquest club, amb més de 100.000 socis, al voltant de la qual s'ha format un complex esportiu de dimensions considerables.

L'Estadi del FC Barcelona

L'Estadi del FC Barcelona va ser una de les cinc seus de la competició oiímpica de futbol, concretament la que va acollir les fases finals i la cerimònia de lliurament de guardons.

L'Estadi, conegut popularment pel nom de Camp Nou, és la instal·lació esportiva més important del FC Barcelona i normalment s'utilitza per a la prhctica del futbol professional. El 1982, la instal·lació va acollir la cerimònia d'inauguració del Campionat del Món de Futbol i diversos partits corresponents a aquest gran esdeveniment esportiu.

El projecte permanent

L'Estadi del FC Barcelona va ser construït entre el 1954 i el 1957, segons el projecte de l'arquitecte Francesc Mitjans, i vaser ampliat el 1982, amb motiu del Campionat del Món de Futbol; aquesta ampliació va augmentar-ne la capacitat fins als 120.000 llocs que té actualment. L'edifici és una vasta construcció independent, situada en una parcel·la limitada per carrers de la trama urbana del barri. Té una estructura de formigó que defineix una planta sensiblement oval, encerclada per les graderies, disposades en diferents anelles superposades. La gran coberta de la tribuna principal, d'un disseny molt acurat, contribueix a donar al conjunt un aspecte imposant.

Sota les grades de la tribuna principal se situen els vestidors, les sales de trofeus, l'hrea de personalitats i les sales de premsa, que són els espais d'ús regular de la instal·lació.

El projecte de condicionament olímpic

Ateses les dimensions i el caràcter de la instal·lació, el projecte de condicionament

1

2

es va ajustar al programa d'ús permanent, però amb les exigbncies prbpies de l'esdeveniment olímpic.

A les sales i els espais que van conservar la seva funció habitual només es van fer algunes intervencions puntuals en els acabats. Aquest va ser el cas de les sales d'entrevistes i de repbs per al personal de premsa, els vestidors d'àrbitres i esportistes, les sales per a personalitats, les cabines de control, les sales de telefonia i les àrees generals per ai públic.

Tanmateix, les necessitats prbpies de la competició olímpica van exigir una adaptació específica d'altres espais. Aquests espais incloïen les sales de seguretat, les oficines de les federacions i l'organització, les sales de ràdio, informàtica i comentaristes, la clínica d'esportistes i el control del dopatge.

L'actuació més destacada del projecte de condicionament va ser l'emplaçament del centre de premsa al vestíbul situat sota les grades que ocupava aquest col·lectiu, cosa que va obligar a subdividir una part d'aquest espai per habilitar-hi un recinte cobert amb lones tesades, condicionat tèrmicament amb quatre aparells de refrigeració que proporcionaven 9.000 frigories/hora cadascun. Al recinte exterior, després d'asfaltar una part del sauló que el cobria, es van crear les àrees de públic i els aparcaments de la flota olímpica, i s'hi va instal·lar el parc d'unitats mòbils de radio-televisió.

En general, el funcionament de l'Estadi del FC Barcelona va ser modèlic, la qual cosa era previsible, atesa la llarga experiència que hi havia en la celebració de grans esdeveniments esportius en aquesta instal·lació. La gran aflubncia de públic, que superà les previsions inicials, va ser el fet més destacat i el que va contribuir més a donar protagonisme al Camp Nou.

1 *i 2*
El Camp Nou té una estructura de formigó amb una planta sensiblement oval. La capacitat de l'Estadi és de 100.000 espectadors. Va ser la instal·lació olímpica que va concentrar un major nombre d'espectadors en un sol dia: 90.000 persones el dia de la final de la competició de futbol, que va guanyar l'equip espanyol

1

2

Estadi del FC Barcelona

Propietari

FC Barcelona

Inauguració

1957

Gestor

FC Barcelona

Distàncies

Vila Olímpica:	8 km
CPP i CIRTV:	4 km
Residència del COI:	0,5 km

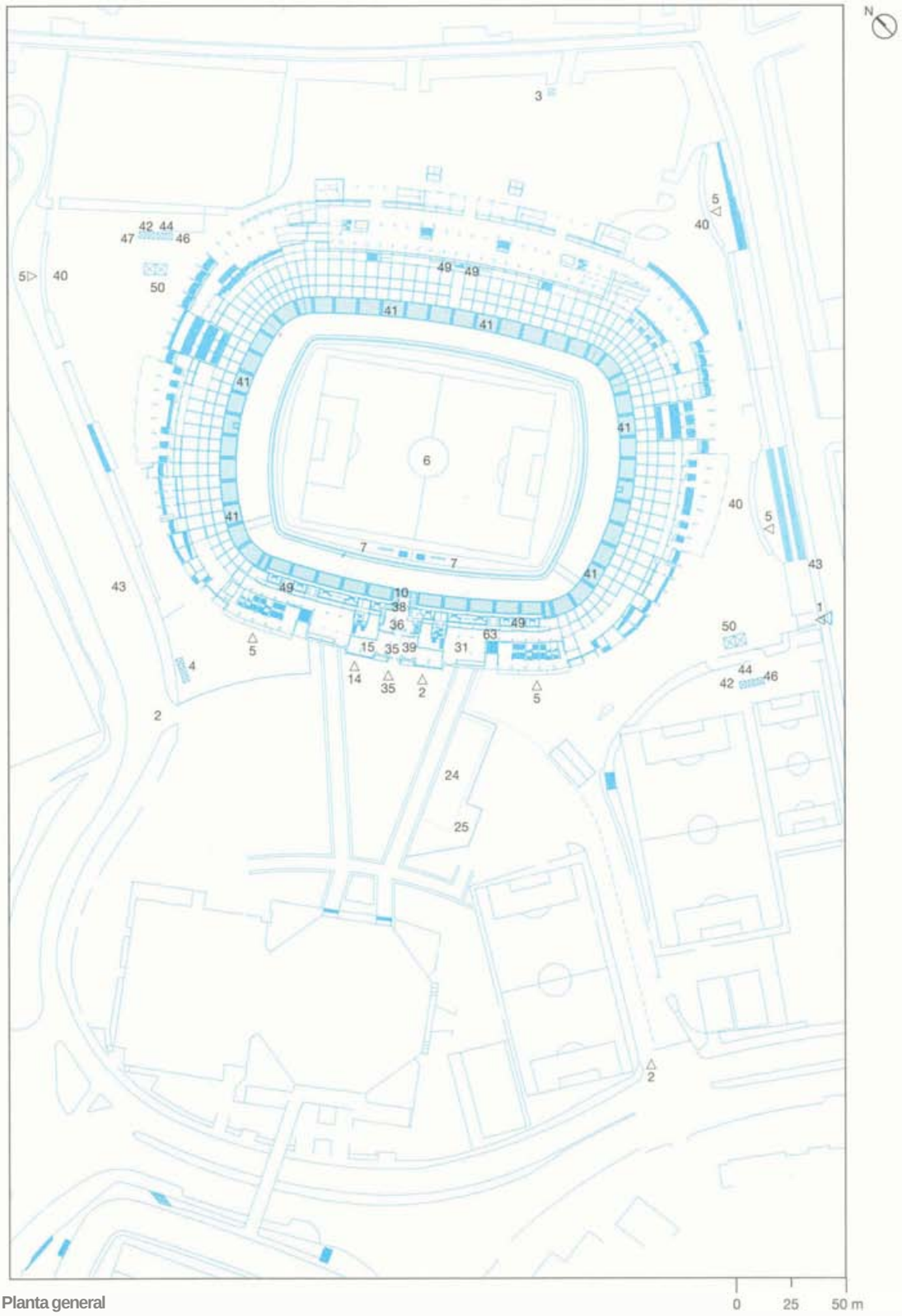

Planta general

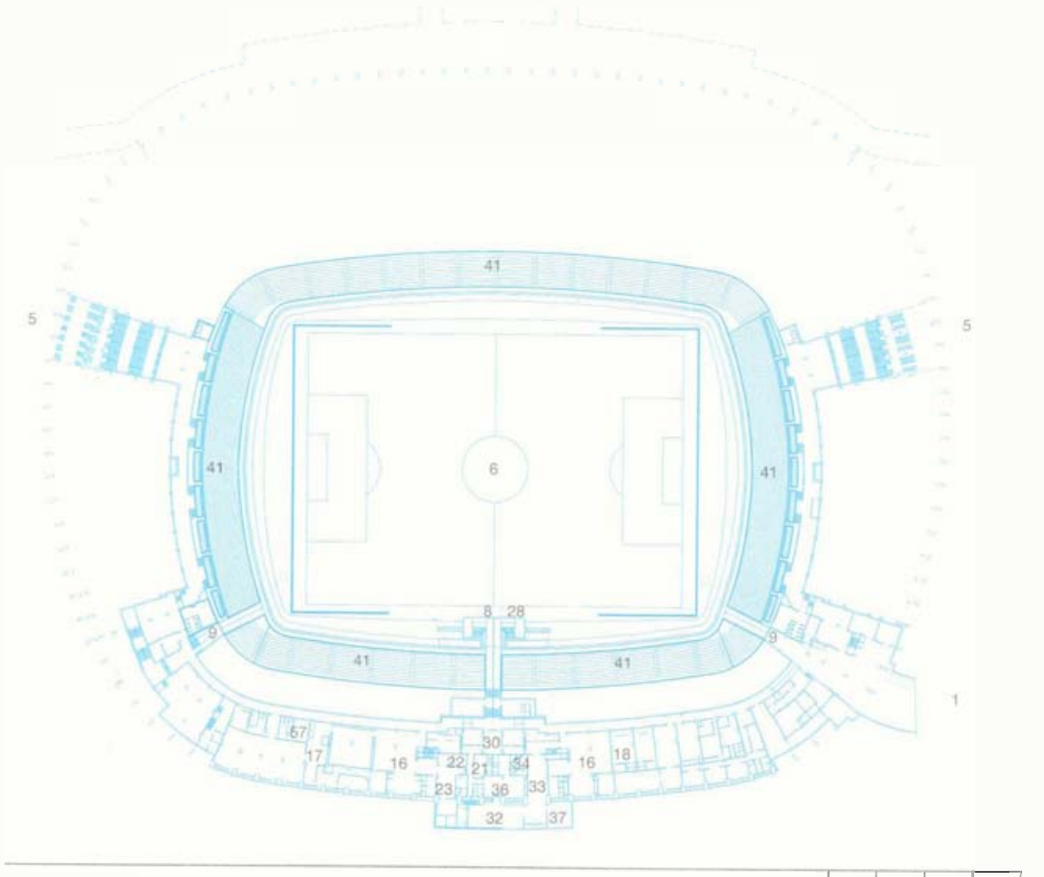

Planta soterrani

0 25 50 m

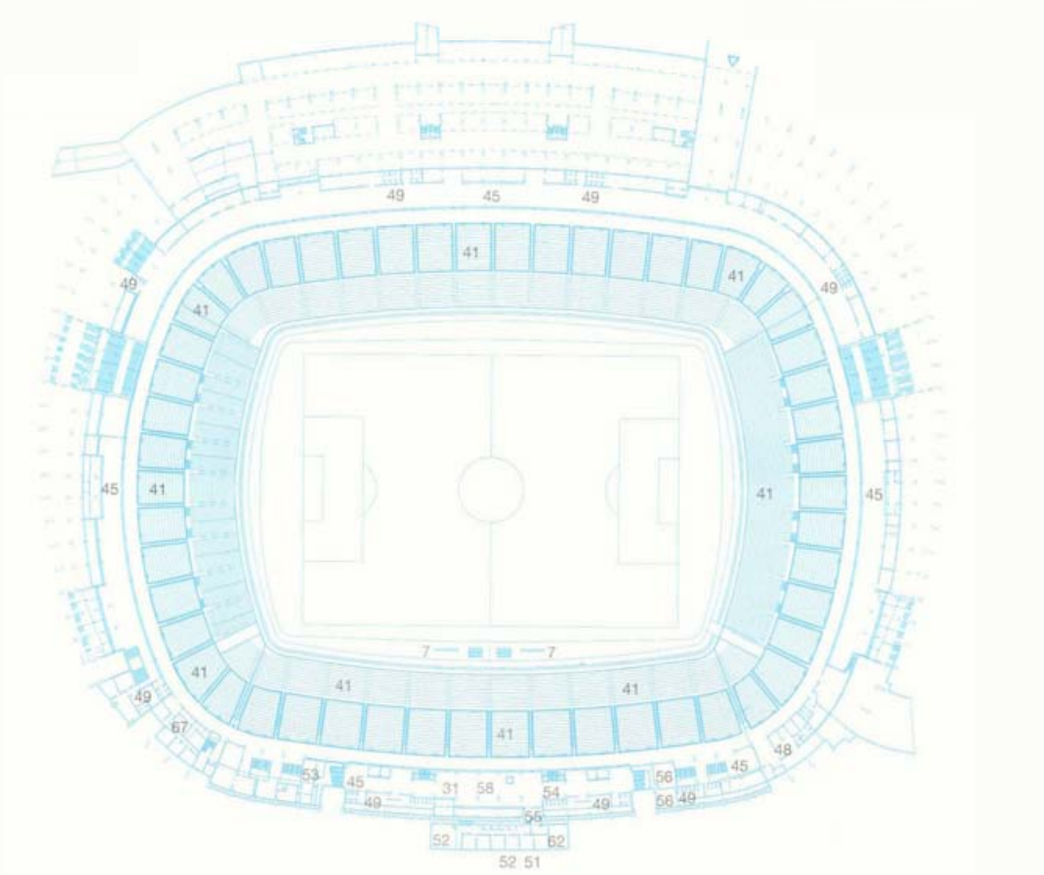

Planta primera

0 25 50 m

Estadi del FC Barcelona

***Accessos al** recinte*
1 *Esportistes i **oficials***
2 *Vehicles **tècnics** de RTV, premsa i personalitats*
3 *Organització i vehicles de manteniment*
4 *Gestió de passis*
5 *Públic*

Arca de competició
6 *Camp de **competició***
7 *Banqueta **dels** jugadors*
8 ***Túnel** d'accés al **camp** i als vestidors*
9 *Accés rodat*

Grada per a la FO
10 ***Presidència** i personalitats*
11 *Comentaristes i observadors **de RTV***
12 *Pupitres i seients de premsa i de **fotògrafs***
13 ***Esportistes** i organització*

Serveis als esportistes
14 ***Accés** per a no-competidors*
15 *Informació*
16 *Vestidors*
17 *Clínica **d'esportistes***
18 ***Control del** dopatge*

Serveis a les FI
19 *Despatx del president de la FIFA*
20 *Despatx del secretari general de la FIFA*
21 *Vestidors d'drbitres i jutges*
22 *Sala de treball d'drbitres i jutges, i del jurat **d'apel·lació***
23 *Despatx **dels delegats tècnics** de la FIFA*

RTV
24 *Parc **d'unitats mòbils***
25 ***Parc** de la NBC*
26 *Control **dels** comentaristes*
27 *Area **tècnica** de R**TV***
28 *Posicions de les cdmeres al camp*
29 ***Plataformes** de les cdmeres **especials***

Premsa
30 ***Zona mixta***
31 *Centre de premsa*
32 ***Sala d'entrevistes***
33 ***Àrea** de **repòs***
34 ***Sanitaris***

Personalitats
35 *Centre **d'acolliment***
36 ***Àrea** de **repòs** i restauració*
37 ***Sanitaris***
38 ***Accés** a la grada*
39 ***Accés** a **l'àrea** de competició*

Públic
40 *Accés*
41 *Grada*
42 *Informació*
43 *Venda d'entrades*
44 *Venda de novetats*
45 *Alimentació i begudes*
46 *Foto i vídeo*
47 *Llibreria*
48 *Assistència mèdica*
49 *Sanitaris*
50 *Àrea d'ombra*

Organització
51 *Despatx de la direcció*
52 *Oficines de l'organització*
53 *Oficines de la competició*
54 *Sala de reunions*
55 *Àrea de repòs*

Tecnologia
56 *Sala de telecomunicacions i sala de CATV*
57 *Serveis de telefonia*
58 *Oficina comercial de Telefónica*
59 *Sala de ràdio*
60 *Sala de so, megafonia i locutori*
61 *Control de marcador*
62 *Sala de gestió de resultats*
63 *Sala d'edició de resultats*
64 *Sala de control de terminals d'informàtica*

Seguretat
65 *Sala de control de seguretat*
66 *Posició de visió i vigilància*
67 *Sala d'autoprotecció*
68 *Sala de seguretat pública*

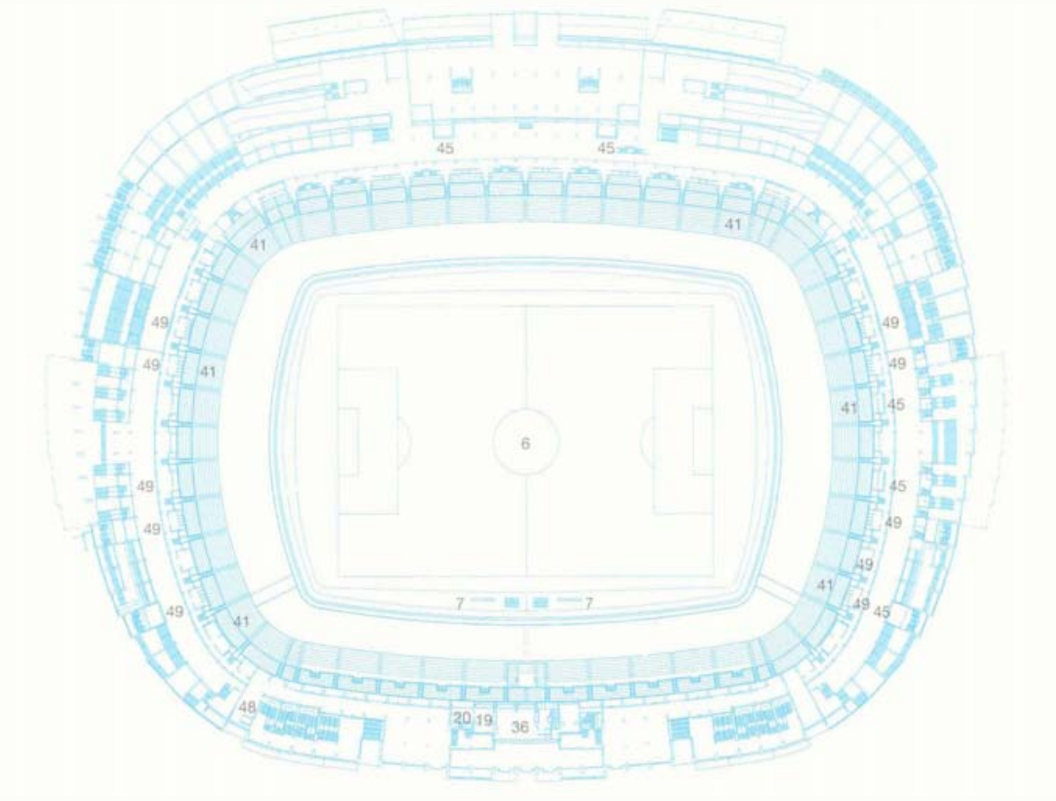

Planta segona

0 25 50 m

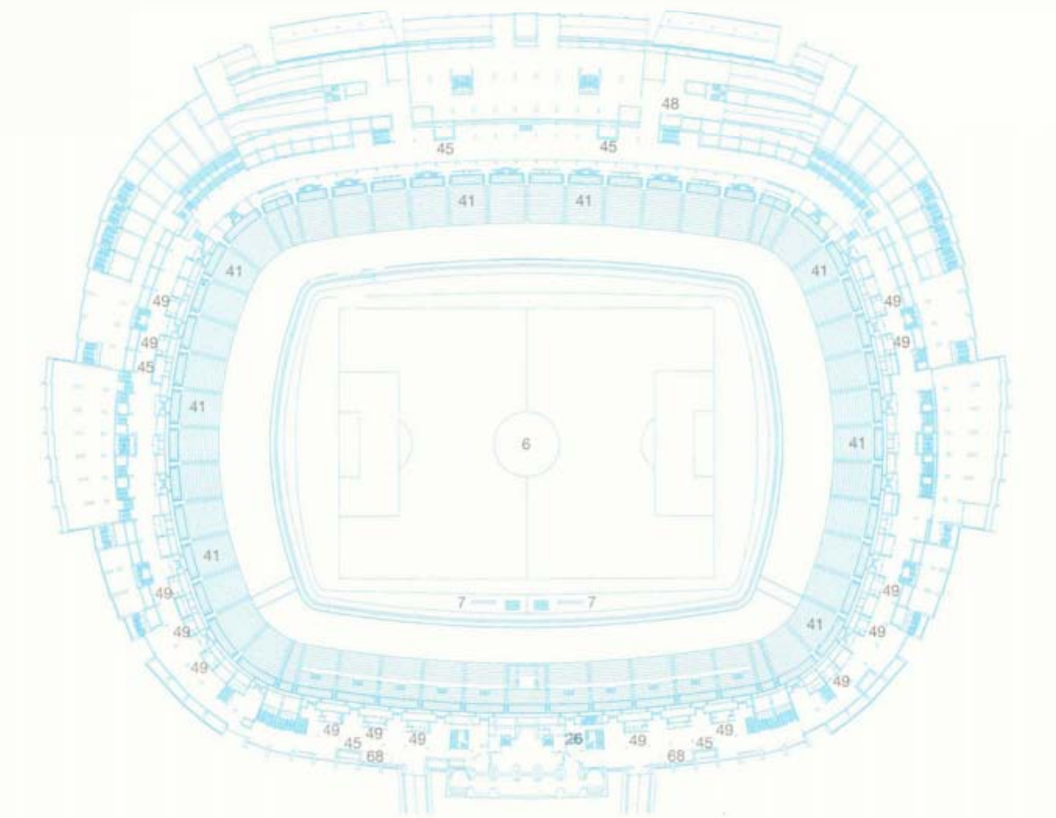

Planta tercera

0 25 50 m

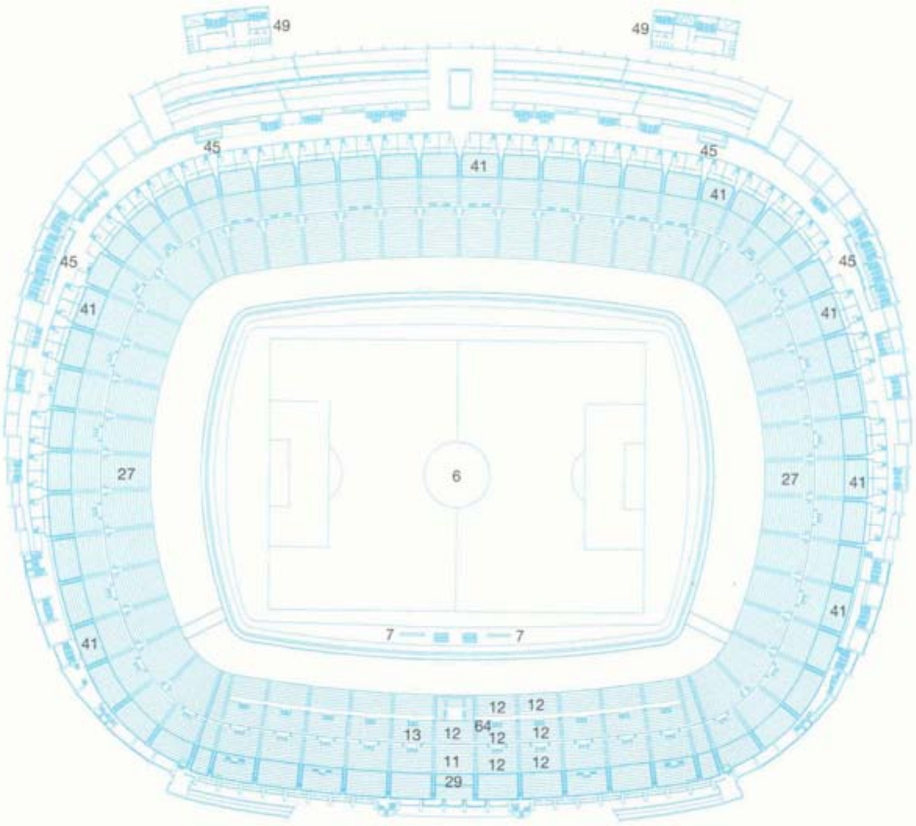

Planta quarta

0 25 50 m

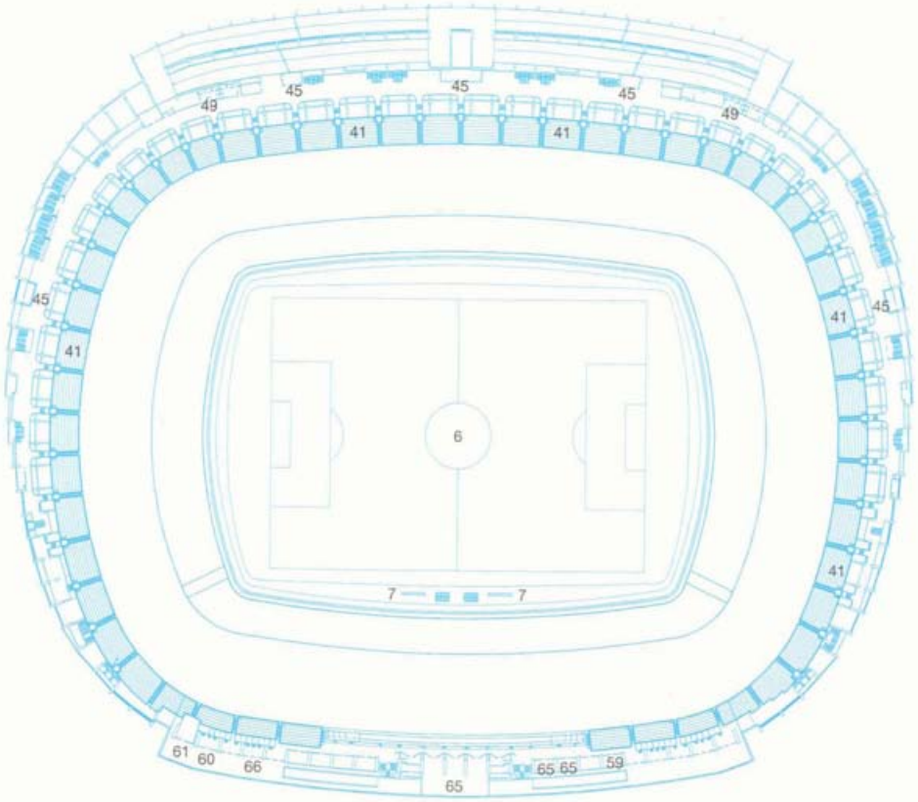

Planta cinquena

0 25 50 m

1 i2
*El Palau **Blaugrana,** on es van celebmr **successivament** les competicionsde judo, **taekwondo** i **la final d'hoquei** sobre patim, és un dels equipaments que el **FC** Barcelona **té** a **l'Àrea** de la **Diagonal.** La **instal·lació** es w m**pon de dos edificis:** el **Palau Blaugrana,** on van tenir lloc **les** competicions **oficials,** i el Palau de **Gel,** que va **servir d'espai** per a **l'entrenament** dels **esportistes.***

El Palau Blaugrana

El Palau Blaugrana, situat a **l'Àrea** de la Diagonal, forma part del complex esportiu del FC Barcelona **i** va ser la unitat on es van celebrar successivament, les competicions olímpiques de judo i taekwondo i les finals d'hoquei sobre patins.

La **instal·lació** de **caràcter** permanent es compon de dos edificis, el Palau Blaugrana i el Palau de Gel, utilitzats regularment per **l'entitat propietària**, el FC Barcelona.

Del 25 al 28 de juliol, en el marc de les **Competicions'91**, el Palau Blaugrana acollí el Campionat del Món de Judo.

El **procés** de remodelatge, l'habilitació de vestidors, sanitaris i paviments esportius, i el condicionament olímpic de **l'interior** i l'exterior del pavelló van ser executats i **finançats** íntegrament pel **COOB'92**.

El projecte permanent

La **instal·lació** es va construir l'any 1973, segons el projecte dels arquitectes Josep **Soteras** i Francesc Cavaller, per allotjar-hi bona part de les activitats de les seccions esportives del FC Barcelona. Els dos edificis estan units per un cos **d'oficines** i alguns serveis comuns.

El Palau Blaugrana és un edifici de planta octogonal i estructura de formigó, cobert per una gran cúpula nervada sota la qual hi ha **l'espai** per a competicions esportives i unes grades per a 6.400 espectadors. Es un pavelló de caracter polivalent, ja que les dimensions de la pista **permeten** que **s'hi** puguin practicar nombrosos esports.

El Palau de Gel té planta rectangular, **estructura** de **formigó** i coberta dentada. **L'espai** esportiu consisteix en una pista de gel, on es pot situar un camp d'hoquei reglamentari, que admet la practica de qualsevol altra activitat esportiva i de lleure relacionada amb el patinatge sobre gel.

1

2

Cadascun d'aquests dos edificis disposa d'àrees de vestidors, blocs sanitaris, sales de massatges i serveis mbdics, amb la qual cosa poden funcionar independentment l'un de l'altre; tots dos estan comunicats al nivell de l'àrea de competició i de la zona de serveis per al públic.

El projecte de condicionament olímpic

El condicionament olímpic es va iniciar, d'acord amb el conveni signat entre el FC Barcelona i el COOB'92, l'1 de juny de 1992. Tot i això, alguns dels treballs inclosos en el projecte es van fer abans d'aquesta data, amb motiu de la celebració del Campionat del Món de Judo, que va tenir lloc a l'estiu del 1991. Llavors, es va substituir l'entarimat de la pista central, es va instal·lar un equip d'aire condicionat d'1.500.000 frigories/hora i es va millorar el sistema de megafonia del Palau Blaugrana. També es van enderrocar i construir de nou els vestidors i els blocs sanitaris del Palau de Gel. L'espai exterior que envolta els edificis es va dividir en quatre grans kees: a l'est es va instal·lar el parc d'unitats mòbils de ràdio-televisió; a l'oest es va habilitar una zona per a les activitats del club barcelonista; l'espai situat al davant de la façana principal constituïa l'accés a la instal·lació i acollia alguns dels serveis per ai públic, i a la façana posterior es va habilitar l'àrea reservada a la Família Olímpica. En aquesta darrera àrea hi havia una gran vela de 800 m² que acollia el centre de premsa, una vela de 150 m² per al magatzem de logística, i diversos serveis vinculats al funcionament olímpic. Als locals annexos situats sota la rampa que connecta amb l'estadi de futbol, s'hi van situar les dependbncies de seguretat.

Pel que fa als espais interiors, el Palau Blaugrana agrupava els serveis directament relacionats amb la competició i les &reesde públic, i el Palau de Gel acollia els entrenaments i les oficines d'organització. La particularitat més destacada del projecte va ser el condicionament de la pista de joc al calendari de les diferents modalitats esportives (judo, taekwondo i hoquei sobre patins).

1, 2 i 3
El tret més destacable del condicionament olímpic del Palau Blaugrana va ser que l'atapeït calendari dels Jocs exigia una planificació del temps i dels recursos humans i materials molt acurada, per poder substituir en poques hores tots els elements necessaris per a les diferents competicions, que es van anar succeint una rere l'altra en aquesta unitat: judo (1), taekwondo (2) i la final d'hoquei sobre patins (3).

1

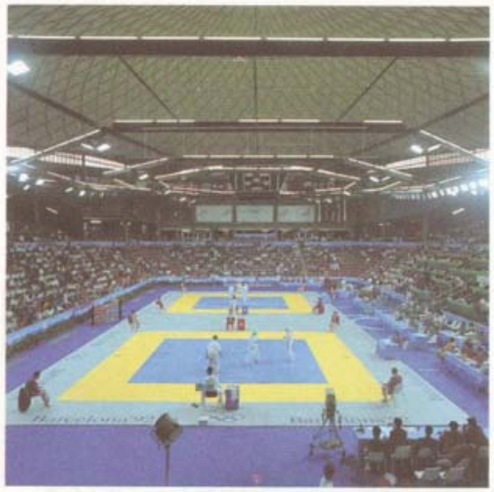
2

3

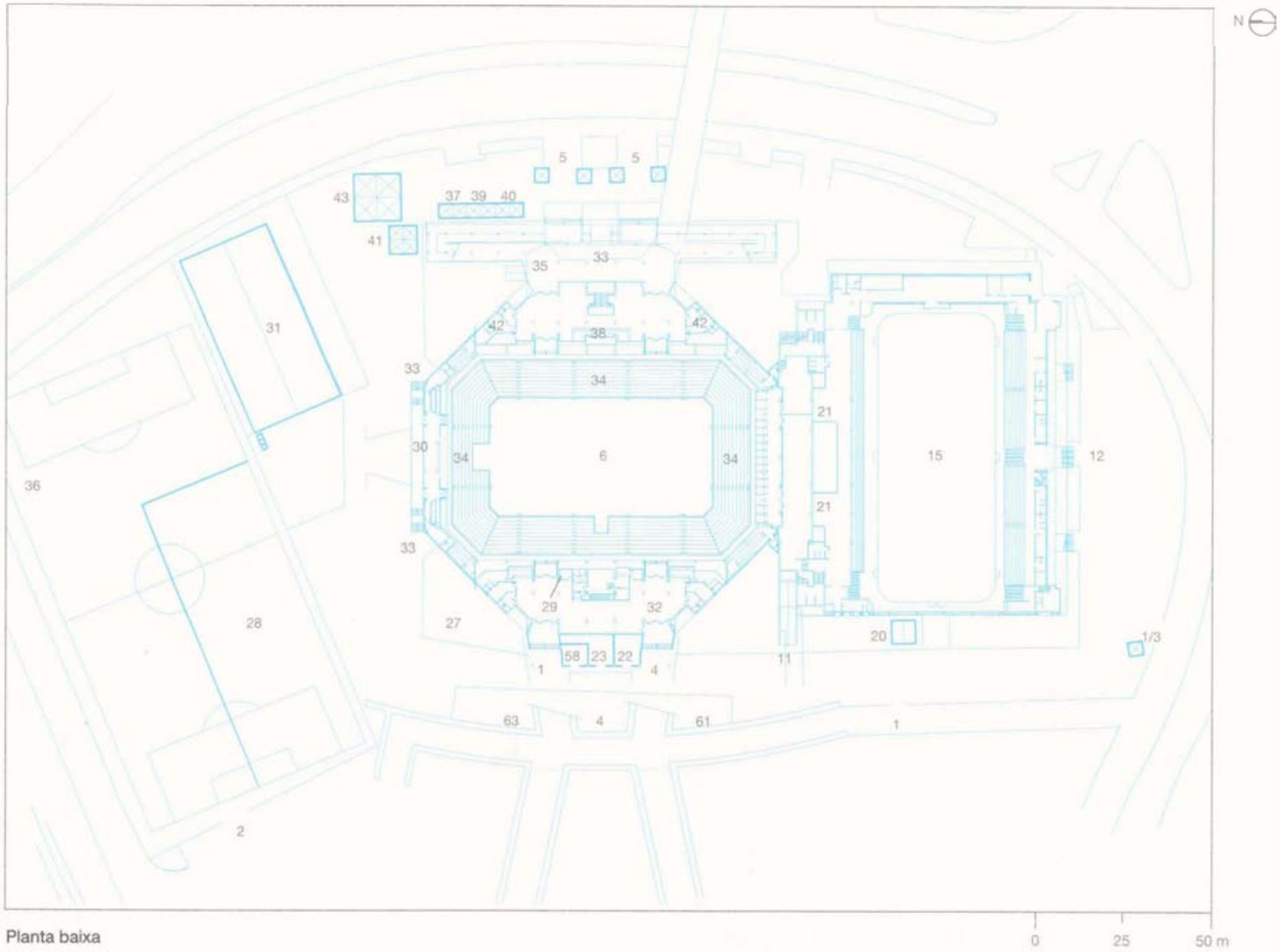

Planta baixa

Palau Blaugrana

Propietari
FC Barcelona

Gestor
FC Barcelona

Inauguració
1973

Distàncies

Vila Olímpica:	8 km
CPP i CIRTV:	4 km
Residencia del COI:	0,6 km

Accessos al *recinte*
1 ***Esportistes, oficials*** *i premsa*
2 *Vehicles* ***tècnics*** *de RTV*
3 ***Organització,*** *vehicles* ***tècnics*** *i* ***gestió*** *de* ***passis***
4 *Personalitats*
5 *Públic*

Àrea *de* ***competició***
6 *Pista de* ***competició***

Grada p a a la FO
7 ***Presidència*** *i personalitats*
8 ***Comentaristes*** *i observadors* ***de RTV***
9 ***Pupitres*** *i seients de premsa i de* ***fotògrafs***
10 ***Esportistes*** *i* ***organització***

Serveis als esportistes
11 *Accés per a competidors*
12 ***Accés per*** *a no-competidors*
13 ***Vestidors*** *per a la* ***competició***
14 *Vestidors per a* ***escalfament i massatges***
15 ***Àrea d'escalfament***
16 ***Sala*** *de pesada*
17 *Sala de reunions de caps* ***d'equip***
18 ***Clínica d'esportistes***
19 ***Control del dopatge***
20 ***Àrea*** *de repds i* ***restauració***
21 ***Àrea de*** *restauració*

Serveis a les *FI*
22 *Despatx del* ***president*** *de la* ***IJF***
23 ***Despatx*** *del* ***secretari*** *general i oficines* ***de*** *la* ***IJF***
24 *Vestidors* ***d'àrbitres*** *i jutges*
25 ***Sala de*** *treball de jutges i del jurat* ***d'apel·lació***
26 *Despatx del delegat* ***tècnic*** *de la U F*
27 ***Àrea*** *de* ***repòs*** *dels jutges*

RTV
28 ***Parc d'unitats mòbils***
29 ***Control dels*** *comentaristes*

Premsa
30 ***Zona*** *mixta*
31 *Centre de premsa, sala* ***d'entrevistes*** *i* ***àrea*** *de repds*

Personalitats
32 ***Àrea*** *de repds i* ***restauració***

Públic
33 ***Accés***
34 *Grada*
35 ***Informació***
36 *Venda* ***d'entrades***
37 *Venda de* ***novetats***
38 ***Alimentació*** *i begudes*
39 *Foto i* ***vídeo***
40 *Llibreria*
41 ***Assistència mèdica***
42 *Sanitaris*
43 ***Àrea d'ombra***

Organització
44 ***Despatx*** *de la* ***direcció***
45 *Oficines de* ***l'organització***
46 ***Oficines de*** *la* ***competició***
47 *Magatzem de* ***logística***
48 *Oficina per a* ***l'organització*** *esportiva*
49 ***Sala*** *de reunions*
50 ***Àrea*** *de repds*

Tecnologia
51 ***Sala*** *de* ***telecomunicacions*** *i sala de CATV*
52 ***Sala*** *de* ***ràdio***
53 ***Sala*** *de so i megafonia*
54 ***Sala*** *de cronometratge*
55 *Control de marcador*
56 ***Sala d'entrada*** *de dades*
57 *Sala de* ***gestió*** *de resultats*
58 ***Sala d'edició*** *de* ***resultats***
59 *Sala de control de terminals* ***d'informàtica***
60 *Aire* ***condicionat***

Seguretat
61 ***Sala de control*** *de* ***seguretat***
62 ***Posició*** *de visió i* ***vigilància***
63 ***Sala d'autoprotecció***
64 ***Sala*** *de seguretat pública*

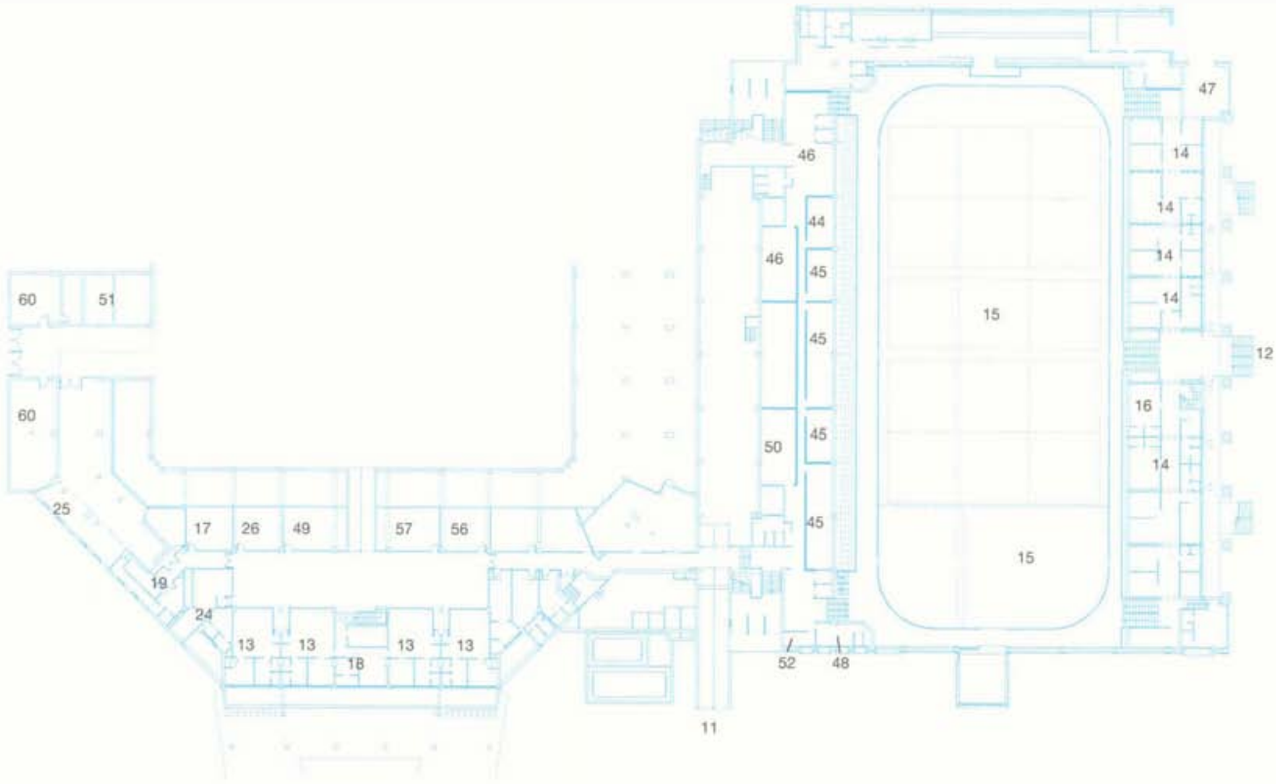

Planta soterrani

0 10 20 m

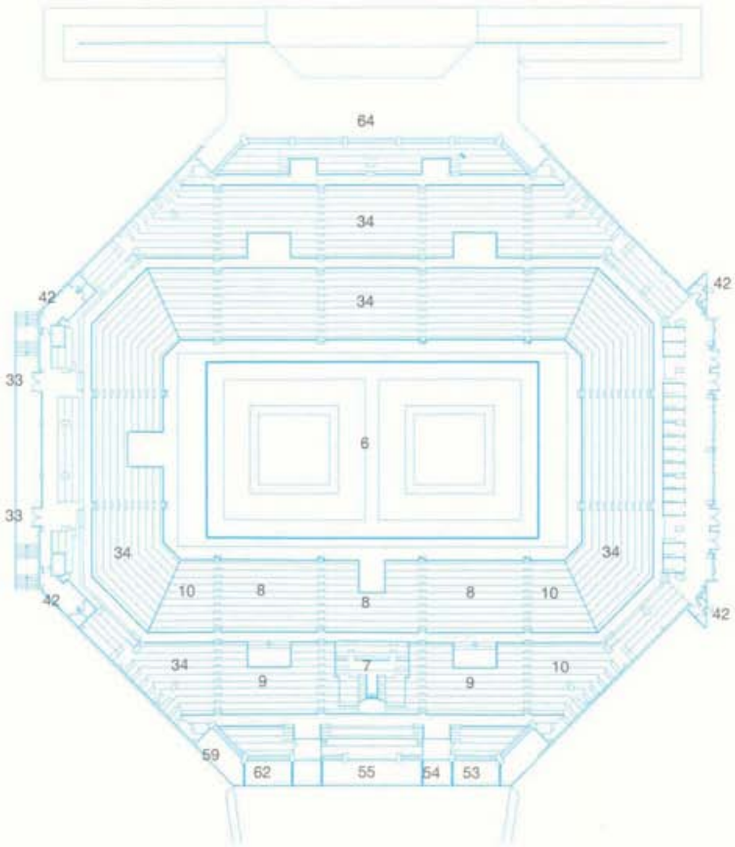

Planta primera

0 10 20 m

1 i 2
Les instal·lacions del Real Club de Polo, entitat fundada l'any 1897, van acollir la wmpetieió d'hípica en les modalitats de sala d'obstacles i doma, la final del concurs complet i la prova d'equitació de la competició de pentatló modern.

El Real Club de Polo

El Real Club de Polo de Barcelona va acollir durant els Jocs la competició d'hípica, en les modalitats de salt d'obstacles i doma, i la final del concurs complet, com també la prova d'equitació de pentatló modern.

El Real Club de Polo, fundat el 1897 i que té més de 9.000 socis, és una entitat privada de gran prestigi a la ciutat. Les instal·lacions que conté són un camp de polo, una pista de concurs d'hípica, una pista d'entrenament de salts, quatre camps d'hoquei, trenta-una pistes de tennis, dues pistes d'esquaix, dues piscines a l'aire lliure i l'edifici del club social. Les reformes necessàries per transformar aquestes instal·lacions per a l'activitat olímpica van ser dirigides, executades i finançades íntegrament pel COOB'92.

El projecte permanent

El remodelatge del Real Club de Polo es va centrar en la pista per a les competicions i l'àrea d'allotjament dels cavalls i de serveis per als genets. Les actuacions a la pista de competició previstes en el projecte de l'empresa d'enginyeria Idom van consistir en l'aixecament de l'antiga pista de gespa i la construcció d'una nova pista de sorra i refer tot el sistema de drenatge; la construcció d'uns espais nous per al control de la competició a la tribuna principal i i'enderrocament i la nova construcció de les grades del nord-est.

Pel que fa a l'àrea d'allotjament dels cavalls i de serveis per als genets, el remodelatge va ser total d'acord amb el projecte de l'arquitecte Alfonso Navarro. Així, es van enderrocar la major part de les edificacions existents, que no complien els requisits de la Federació Eqüestre Internacional (FBI) pel que fa a les dimensions dels *boxes;* es van construir 264 *boxes* de cavalls, en sis naus cobertes per un terrabastall que es va utilitzar per a magatzem d'alimentació i ilits; es van construir els edificis de serveis per als palafreners i les oficines d'administració de les quadres, un picador cobert de 70 × 30 m amb un cos annex amb

serveis per als genets i una clínica **veterinària** de primers auxilis i de **diagnòstic** amb ***boxes*** **d'aïllament;** i es van fer sis pistes de corda i una pista per als entrenaments de **salts** d'obstacles.

L'hospital veterinari olímpic va ser el de la Facultat de Veterinaria de la Universitat Autbnoma de Barcelona, a Bellaterra, dotat amb els mitjans de diagnbstic i quirúrgic més **avançats** en motiu dels Jocs. El **COOB'92** en tenia **l'ús** exclusiu.

El projecte de condicionament olímpic

A **l'àrea** de serveis per als genets i als cavalls, el condicionament va consistir en l'ampliació temporal del nombre de ***boxes*** per mitja d'una vela, en l'ampliació de **l'àrea** de serveis per als genets, amb la **col·locació** d'una altra vela que **allotjava l'àrea** de repbs i restauració, i en **l'habilitació** d'una **àrea** de serveis de quadres i un espai **d'inspecció veterinària.** Molt a prop d'aquests edificis es van habilitar els terrenys d'entrenament: les sis pistes de doma van ocupar els dos camps d'hoquei, i cinc de les sis pistes per a salts d'obstacles es van condicionar **temporalment** al camp de polo, on també hi havia dos terrenys **d'escalfament. L'àrea** de serveis per als genets i els cavalls de pentatló ocupava un recinte a part, situat a les **instal·lacions** del complex esportiu de la Universitat de Barcelona, a 160 m de **l'accés** al recinte del Real Club de Polo. En aquesta **àrea** hi havia els ***boxes*** de **caràcter** provisional, un camp **d'entrenament** i els serveis per als genets de pentatló.

El condicionament de **l'àrea** de competició implicava un gran nombre d'actuacions de **caràcter** temporal. Cal destacar la **col·locació** de 9.600 places **suplementàries** a les grades; l'habilitació de l'espai situat sota les grades de la tribuna principal per **instal·lar-hi** les oficines de **l'organització,** les sales **tècniques** i la sala &entrevistes; el condicionament del centre de premsa al pavelló **d'infants** del club; el nivellament del parc d'unitats **mòbils** de radio-televisi6 la **instal·lació** de la rampa **d'accés** a **l'avinguda** Diagonal, i, molt especialment, la creació de l'kea de serveis per al públic.

1
*A **l'àrea** de **competició** es van **col·locar** grades **temporals** amb **9.600 places.** També es va **crear** una **àrea** de serveis per al públic al **damunt** de les **pistes** de tennis, que es **van protegir** amb moqueta **verda per preparar i acollir** els **quioscos i les instal·lacions d'alimentació.***

2
*Els obstacles per a la prova **de** salts van ser **especialment dissenyats per a la competició olímpica.***

3
*Per a **l'estada** dels cavalls de **doma** i **salts** es van **construir** 264 boxes per als cavalls, en sis **naus** cobertes per un terrabastall que es va **utilitzar** com a magatzem.*

4
*Elements de **senyalització** a **l'entrada del** Real Club de Polo.*

1

2

4

3

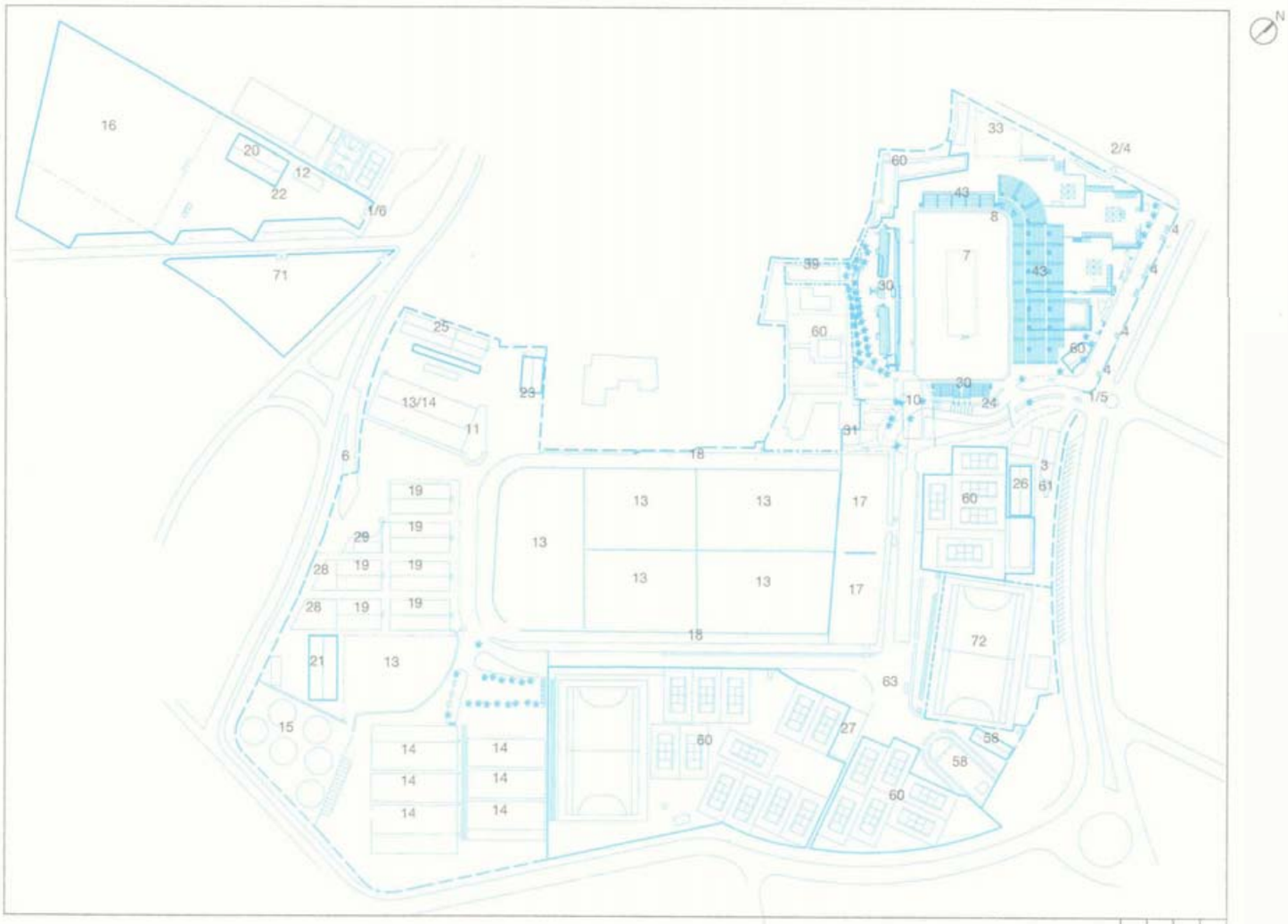

Plànol situació

Real Club de Polo

Propietari

Real Club de Polo i Torre Melina S.A.

Gestor

Real Club de Polo

Inauguració

1897

Distàncies

Vila Olímpica:	8 km
CPP i CIRTV:	4 km
Residencia del COI:	0,6 km

Accessos al recinte
1 Esportirtes, organització, **personalitats** i premsa
2 Vehicles **tècnics** de RTV
3 Gestió de passis
4 **Públic**
5 Vehicles **tècnics** i de manteniment
6 Cavalls

*Ama de **competició***
7 **Pista** de doma
8 **Pista** de **salts**
9 Posició dels jutges de doma

Serveis als esportistes
10 **Accés** per a genets a la competició i terreny **d'espera**
11 Serveis per als genets
12 Vestidors de pentatló modem
13 **Pistes d'entrenament** de salts
14 Pistes **d'entrenament** de doma
15 Pistes **d'entrenament** de corda
16 **Pista d'entrenament** de pentatló modem
17 Terreny **d'escalfament**
18 **Pista** de **galop**
19 Boxes **permanents**
20 **Àrea de** boxes de **pentatló** modem
21 Boxes **provisionals** i **guardaarnesos**
22 **Àrea** de repds de pentatló modem
23 Area de repds i restauració **d'esportistes** i FO
24 **Clínica d'esportistes**
25 **Clínica veterinària** i **control del** dopatge dels cavalls
26 Magatzem **d'obstacles**
27 **Control** del dopatge dels genets
28 Serveis de palafreners
29 **Àrea** de serveis de boxes i sala de control de **seguretat**

Grada per a la FO
30 Seients per a persones acreditades

Serveis a les FI
31 **Oficines** de la FEZ
32 Sala del jurat **d'apel·lació**

RTV
33 Parc **d'unitats mòbils**
34 Control dels comentaristes
35 **Àrea** de treball
36 Posicions de les **càmeres** a **la** pista
37 Plataformes de les **càmeres especials**

Premsa
38 **Zona** mixta
39 **Centre de premsa** i **àrea** de repds
40 Sala **d'entrevistes**

Personalitats
41 Area **de** repds
42 Sanitaris

Públic
43 Grada
44 **Informació**
45 Venda **d'entrades**
46 **Punt** de **trobada**
47 Venda de novetats
48 Alimentació i **begudes**
49 **Foto** i **vídeo**
50 Llibreria
51 **Assistència mèdica**
52 Oficina de Banesto
53 Sanitaris
54 **Àrea** d'ombra

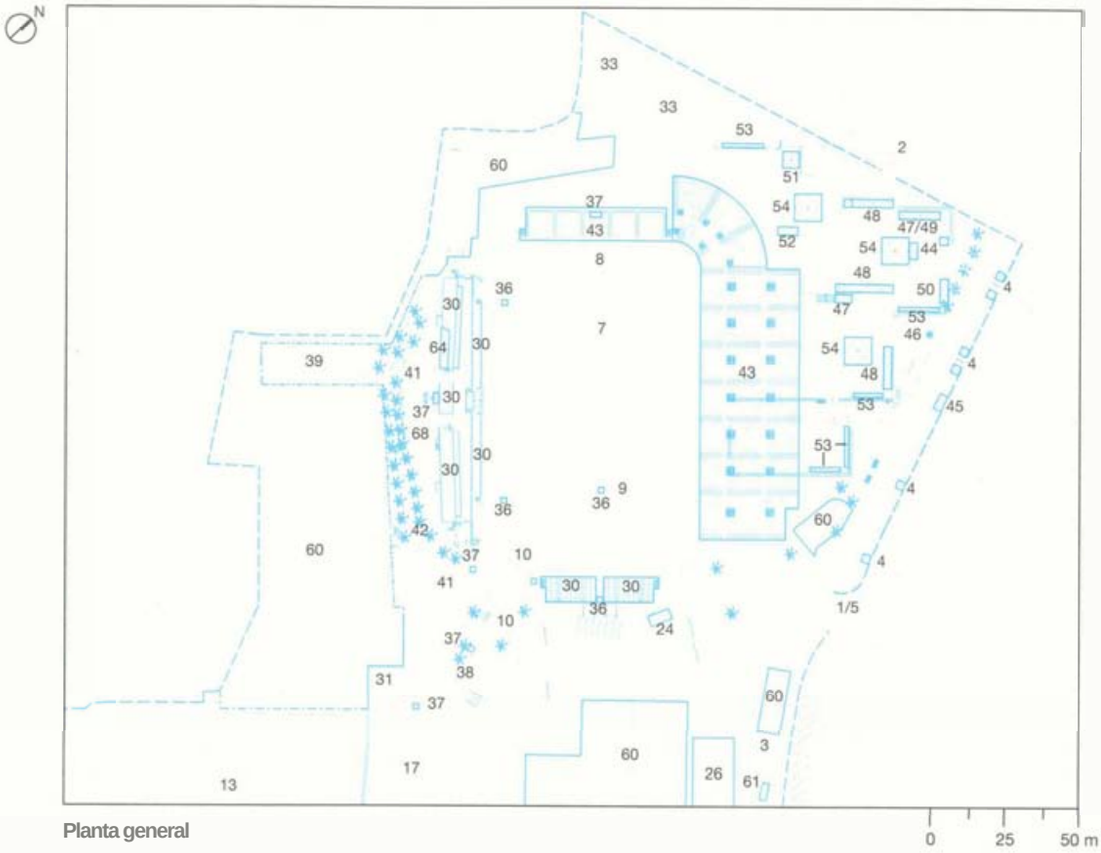

Planta general

Organització
55 *Oficines de l'organització*
56 *Oficines de la competició*
57 *Preparaciú de **cerimònies***
58 ***Àrea** de repds i restauració per a l'**Equip**'92*
59 *Magatzems de neteja*
60 ***Àrees** restringidesdel RC de Polo*

Tecnologia
61 ***Sala** de telecomunicacions*
62 ***Sala** de **CATV***
63 *Sala de conirol de rddio*
64 *Sala de so, megafonia, control de **marcadors** i gestió de **resultats***
65 *Sala de **gestió** de resultats*
66 *Sala **d'edició** de resultats*
67 *Sala de control de **terminals d'informàtica***

Seguretat
68 ***Posició** de visió i **vigilància***
69 *Sala **d'autoprotecció***
70 ***Sala de** seguretat **pública***

Altres instal·lacions
71 *Aparcament per als remolcs de cavalls*
72 ***Instal·lació d'entrenament d'hoquei***

Tribuna principal. Soterrani primer i segon

Planta baixa

1 i 2
L'Estadi del RCD Espanyol, al barri de Sarrià, va ser una de la cinc unitats de competició olímpica de futbol. En ell s'hi van fer cinc partits de la fase preliminar.

L'Estadi del RCD Espanyol

L'Estadi del RCD Espanyol, al barri de Sarri&de Barcelona, va ser una de les cinc unitats de la competició olímpica de futbol. Aquest estadi, seu del RCD Espanyol, s'utilitza cada temporada per a la pràctica del futbol professional. El remodelatge d'aquesta unitat, que va comportar la creació de nous espais, la construcció i l'habilitació de sales tècniques, com també el condicionament olímpic, van ser executats i finançats pel COOB'92. L'Estadi de Sarrià, construït el 1923 i ampliat el 1926, és un edifici aïllat, amb una capacitat per a 42.000 espectadors, que es poden distribuir en dues tribunes laterals amb dues grades i unes grades a cadascun dels gols, les quals formen un recinte sensiblement rectangular.

El projecte permanent i el condicionament olímpic

El projecte de condicionament olímpic va obligar a reestructurar pràcticament tot l'Estadi i a traslladar la major part dels serveis sota les grades laterals contraposades a les principals. Aquesta reestructuració es va considerar necessària bàsicament per tres motius: el sistema d'enllumenat obligava a situar la televisió al costat oposat a la tribuna principal, el centre de premsa era clarament insuficient i no podia ser ampliat si no es col·locava en un altre espai, i les instal·lacions tbcniques de telecomunicacions de què disposava el recinte s'havien de revisar a fons. El temps disponible va condicionar moltíssim les actuacions, ja que el club propietari necessitava tenir l'Estadi en ple rendiment fins a l'1 de juliol de 1992 i, en canvi, el termini necessari per a fer les obres era clarament més llarg. L'execució de les obres es va fer en dos períodes diferents: del febrer al maig es van crear els nous espais i es van reformar les instal·lacions, i des del juny fins a l'inici de la competició olímpica es van dur a terme les modificacions menys importants. A l'exterior de la instal·lació es va col·locar el parc d'unitats mòbils de televisió, el centre d'acolliment de xofers, els grups electrògens i els aparcaments de la flota olímpica.

1

2

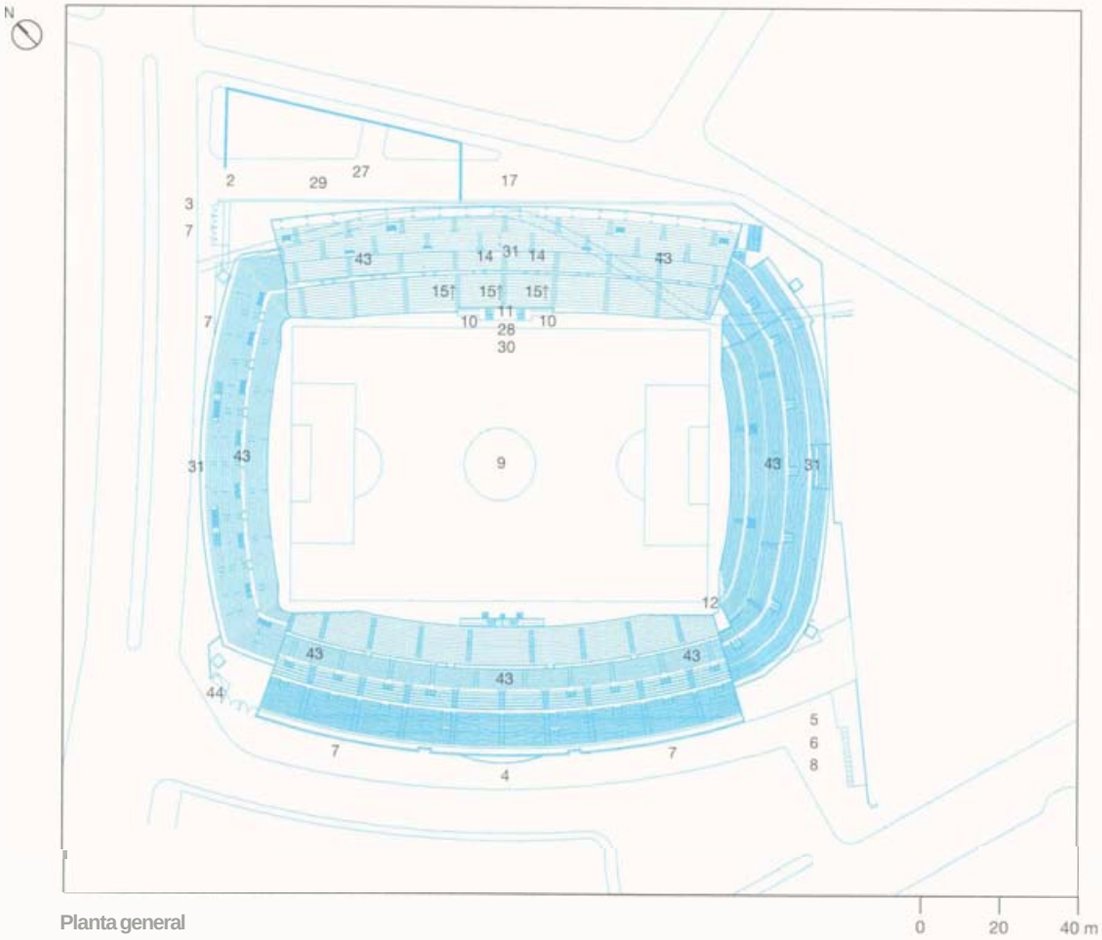

Planta general

Estadi del RCD Espanyol

Propietari

RCD Espanyol

Gestor

RCD Espanyol

Inauguració

1923

Distàncies

Vila Olímpica:	7 km
CPP i CIRTV:	3,5 km
Residencia del COI:	1,5 km

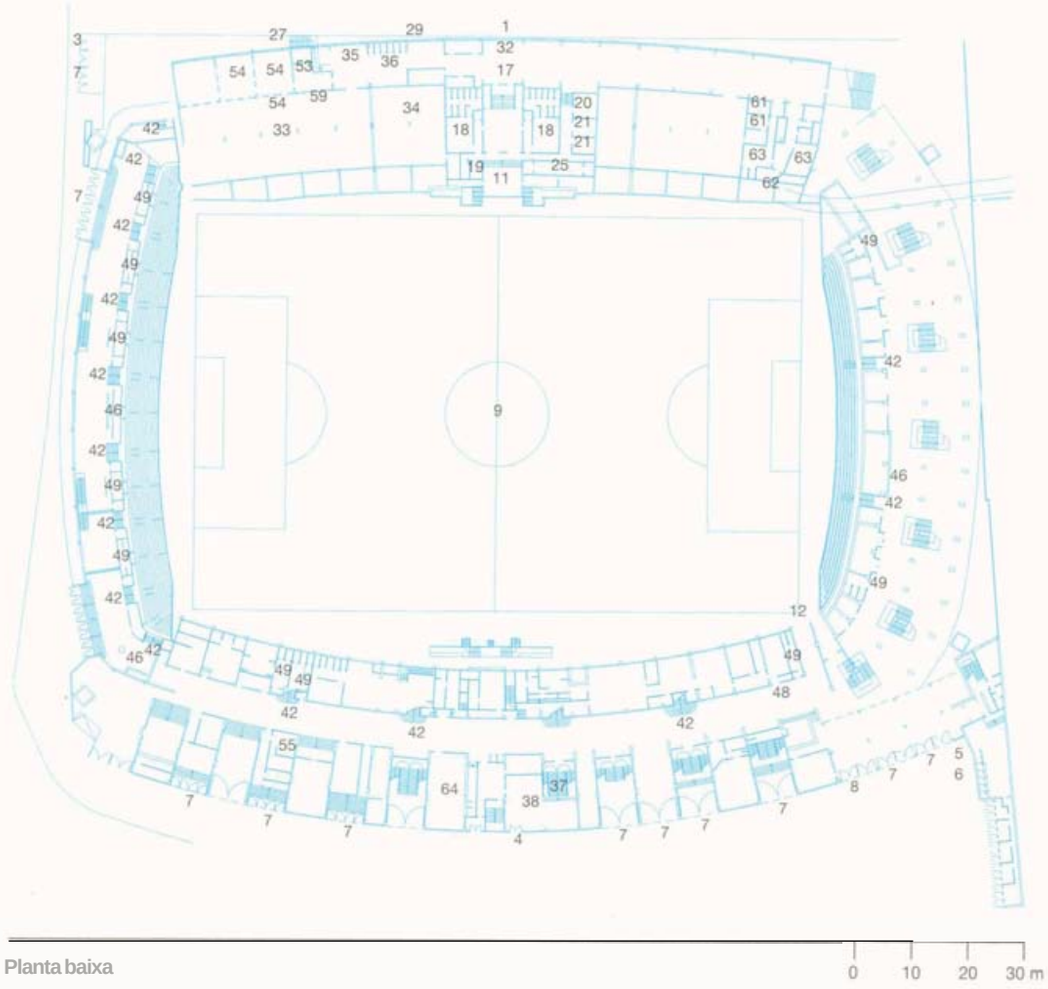

Planta baixa

Estadi del RCD Espanyol

Accessos al recinte
1 Esportistes i oficials
2 Vehicles **tècnics** de **RTV**
3 Premsa
4 **Personalitats**
5 Organització
6 Gestió de passis
7 Públic
8 Vehicles **tècnics** i de manteniment

***Àrea** de competia 6*
9 Camp de competició
10 Banqueta **dels** jugadors
11 Túnel **d'accés** al camp i als vestidors
12 Accés rodat

Grada per a la FO
13 **Presidència** i personalitats
14 Comentaristes i observadors de **RTV**
15 Pupitres i seients de premsa i **fotògrafs**
16 Esportistes i organització

*Serveis **als esportistes***
17 Accés per a competidors
18 Vestidors
19 Sala de **massatges**
20 Clínica **d'esportistes**
21 Control del dopatge

Serveis a les FI
22 **Oficines de la FIFA**
23 **Despatx** del secretari **general** de la **FIFA**
24 Secretaria de la FIFA
25 Vestidors i sala de **treball d'àrbitres** i jutges
28 **Sala** del jurat **d'apel·lació**

RTV
27 Parc **d'unitats mòbils**
28 Control **dels** comentades
29 Sanitaris
30 Posicions de les cdmeres al camp
31 Plataformes de les cdmeres al **camp**

Premsa
32 Zona mixta
33 Centre de premsa
34 Sala **d'entrevistes**
35 **Àrea** de **repòs**
36 Sanitaris
37 Accés

Personalitats
38 Centre **d'acolliment**
39 **Àrea** de **repòs** i restauració
40 Sanitaris
41 Accés

Públic
42 Accés
43 Grada
44 Venda d'entrades
45 Venda de novetats
46 Alimentació i **begudes**
47 **Foto** i vídeo, i **llibreria**
48 **Assistència mèdica**
49 Sanitaris

Organització
50 Despatx de la direcció
51 Oficines de **l'organització**
52 **Oficines** de la **competició**

Tecnologia
53 **Sala** de **CATV**
54 **Sala** de telecomunicacions i serveis de telefonia
55 **Sala** de control de **ràdio**
56 **Sala** de so i megafonia. Locutori
57 Control de marcador
58 **Sala** de gestió de **resultats**
59 Sala **d'edició** de resultats
60 Sala de control de **terminals d'informàtica**

Seguretat
61 **Sala de** control de seguretat
62 **Posició** de **visió** i **vigilància**
63 Sala **d'autoprotecció**
64 **Sala** de seguretat pública

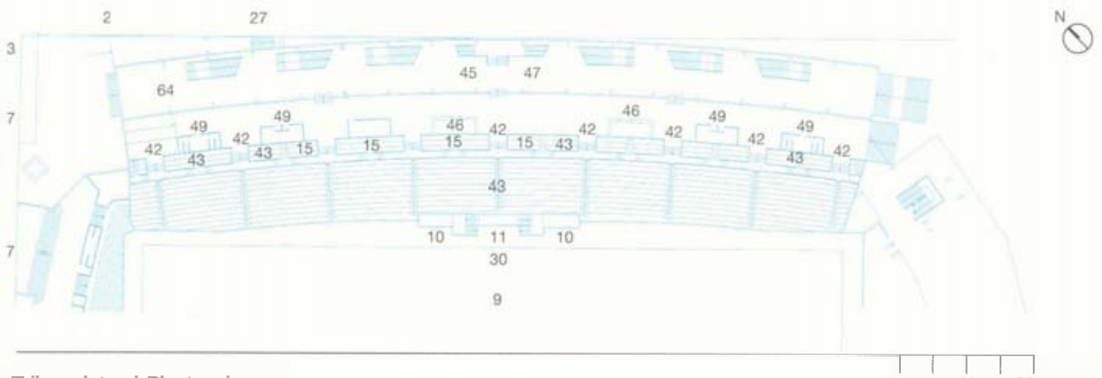

Tribuna lateral. Planta primera

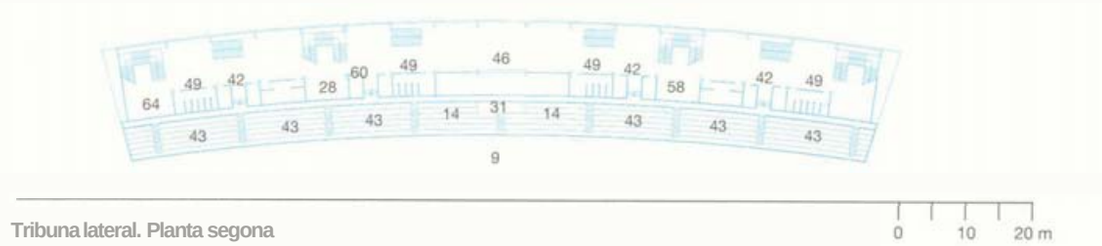

Tribuna lateral. Planta segona

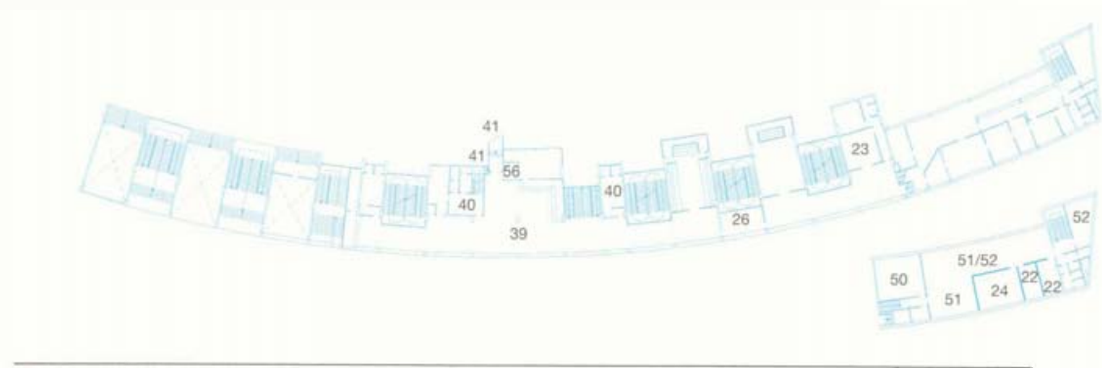

Tribuna principal. Plantes primera i segona

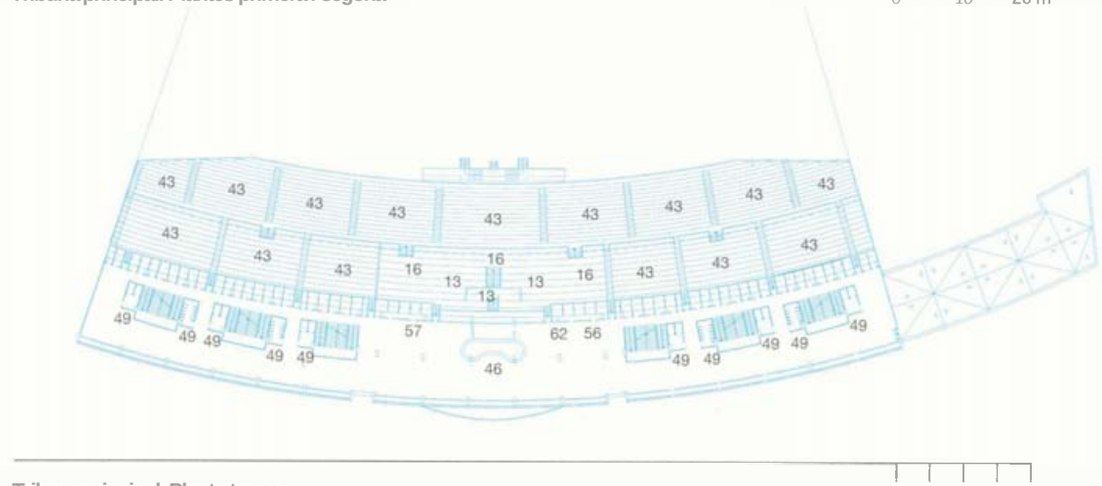

Tribuna principal. Planta tercera

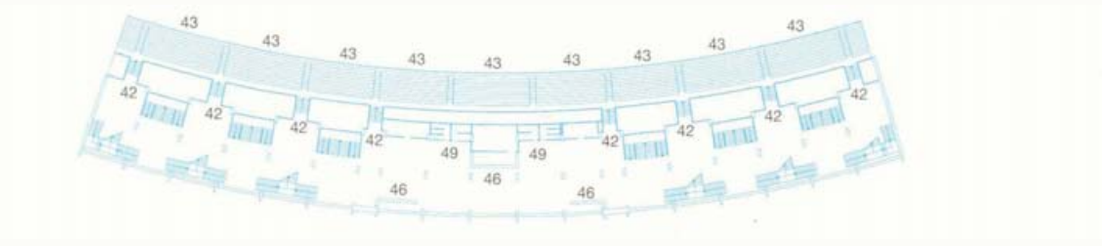

Tribuna principal. Planta quarta

3
4
5
6
7
8
9
50

1

2

Pàgina anterior.
Vista parcial del Camp de Tir amb Arc, amb el Pavelló de la Vall d'Hebron en segon terme. Totes dues instal·lacions, juntament amb el Tennis de la Vall d'Hebron, van ser els nous equipaments esportius construïts amb motiu dels Jocs en aquesta àrea.

112
Vistes aèries del sector nord-est de la ciutat, l'any 1988 (1) i el 1992 (2), poc abans dels Jocs. Es distingeix perfectament la urbanització del sector de l'Àrea de la Vall d'Hebron i les noves instal·lacions esportives i els edificis residencials, que van contribuir a acabar de definir aquesta zona de la ciutat, abans amb equipaments diversos desligats entre ells i mal encaixats entre polígons residencials i barriades populars L'acabament de la ronda de Dalt (se n'havia aturat la construcció cap al final dels anys setanta i va ser represa amb l'impuls dels Jocs), amb sectors parcialment coberts, ajuda a estructurar tota aquesta zona.

L'Àrea de la Vall d'Hebron

Amb motiu de la celebració dels Jocs de la XXVa Olimpíada a Barcelona, es va transformar tota una àmplia zona del nord de la ciutat, aillada i poc estructurada, en un gran parc per al lleure i l'esport. La nova Àrea de la Vall d'Hebron va acollir les competicions de cinc esports del programa olímpic: quatre del programa oficial (ciclisme, tennis, tir amb arc i voleibol) i un de demostració (pilota basca).

El gran esforç que va representar la reordenació d'aquest espai va ser possible gracies a la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona, que es va fer càrrec de la urbanització i l'enjardinament de la zona, i del COOB'92, que va fer construir i va finançar tres noves unitats esportives: el Camp de Tir amb Arc, el Pavelló de la Vall d'Hebron i el Tennis de la Vall d'Hebron, que s'afegien al Velbdrom, construït el 1984. A més d'aquestes instal·lacions, el camp de rugbi de la Vall d'Hebron, el camp d'hoquei Les Cotxeres i les piscines de la Vall d'Hebron van completar la llista d'unitats esportives de nova construcció destinades a les competicions olímpiques, que actualment formen l'Àrea de la Vall d'Hebron.

La construcció de 500 nous habitatges a càrrec de l'Institut Municipal de l'Habitatge, projectats per l'arquitecte Carles Ferrater (destinats a acollir la vila de premsa durant els Jocs), va comportar una operació immobiliària que va acabar de definir una zona de Barcelona caracteritzada pel fet de constituir un conglomerat d'equipaments sanitaris, pedagbgics i assistencials, dividit per la ronda de Dalt i encaixat entre polígons residencials i barriades populars.

El projecte permanent

Des d'un punt de vista orogràfic, l'Àrea de la Vall d'Hebron és el resultat de la intersecció entre el pla inclinat on s'alça l'àrea urbanitzada de Barcelona i els contraforts de la serralada de Collserola, que originen tres petits turons. Aquests turons formen la vall que dóna nom a l'àrea.

El Pla Director de la Vall d'Hebron, redactat per l'arquitecte Eduard Bru, defineix una nova estructura urbana, ben adaptada a la topografia del terreny, que fa que el traçat urbà s'harmonitzi amb el relleu. La zona s'organitza a partir de tres eixos principals: un d'ortogonal que segueix el pendent màxim de la muntanya, un de paral·lel a la ronda de Dalt, i un altre en direcció nord. Els dos últims vertebren les plataformes rectangulars i triangulars que s'han destinat a equipaments esportius i a parcs, respectivament.

D'una banda, la construcció del Velbdrom i l'enjardinament de l'entorn —amb el poema visual de Joan Brossa—, van omplir dignament un dels grans espais buits que hi havia en aquesta zona; de l'altra, l'arquitectura de les noves unitats esportives olímpiques de la Vall d'Hebron va néixer de tres paràmetres arquitectbnics: accentuar la idea globalitzadora enfront del detall, la categoria enfront de l'anècdota i la inventiva enfront de la mímesi historicista.

A l'Àrea de la Vall d'Hebron hi ha tres grups escultòrics d'autors contemporanis de renom: l'original escultura *Mistos*, de Claes Oldenburg; l'escultura *Dime, dime, querido*, de Susana Solano, col·locada a la via d'accés a les unitats del Tennis i del Pavelló; i l'escultura *Forma* i espai, d'Eudald Serra, situada a la bifurcació de les dues vies. També s'hi ha reconstruït el Pavelló de la República, que va representar Espanya en l'Exposició Internacional de París del 1937, obra de l'arquitecte Josep Lluís Sert.

El projecte de condicionament olímpic

El projecte de condicionament va comportar la col·locació temporal d'elements de seguretat i senyalització (tanques i controls d'accés), el condicionament de zones d'aparcament, i l'habilitació i la creació d'espais per als serveis comuns d'aiimentació i estada del personal de l'organització.

Per tancar l'Àrea, es van prolongar les tanques de les unitats de competició, formant una anella, amb tres controls de pas per a l'accés de la Família Olímpica.

L'aparcament de la flota olímpica, amb una capacitat per a 563 vehicles, era al camp de rugbi, i el centre d'acolliment de xofers, per a 300 persones, es va habilitar a l'edifici de serveis del parc.

Al costat de l'aparcament de la flota olímpica hi havia el restaurant per als

esportistes i **l'Equip'92**, utilitzat pels col·lectius de les tres unitats de competició. Fora del límit de **l'àrea**, al camp d'hoquei, es van reservar 700 places per als vehicles amb passi.

Pel que fa al dimensionament dels espais, la relació entre la previsió inicial i l'és final va ser correcta, excepte en el cas dels aparcaments destinats a la flota **olímpica** i als vehicles amb passi, en qub no es va arribar mai al 20 % de **l'ocupació** possible. El centre **d'acolliment** de xofers **també** va estar sobredimensionat.

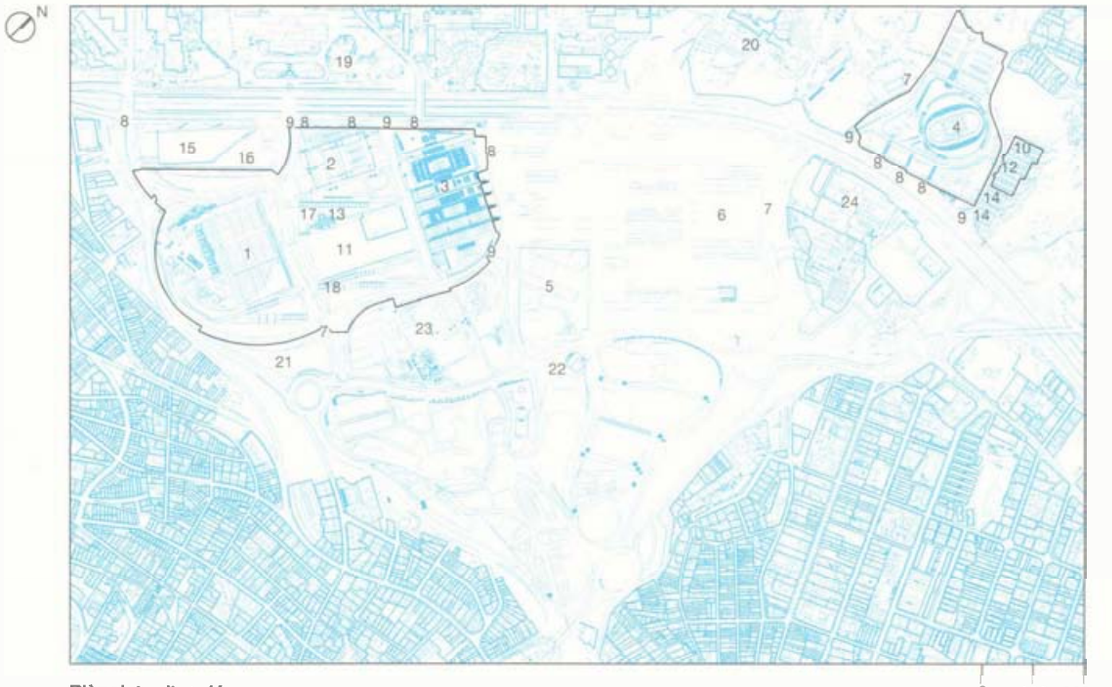

Plànol de situació

Àrea de la Vall d'Hebron

Instal·lacions olímpiques
1 *Camp de **Tir** amb **Arc***
2 *Pavelló de la **Vall d'Hebron***
3 *Tennis de la Vall **d'Hebron***
4 *Velddrom*
5 Club *Esportiu **Hispano-francès***
6 ***Vila** dels **mitjans de comunicació***

Accessos a ~~Arca
7 *Accés **als** recintes del **COOB'92***
8 ***Accés** per al **públic***
9 *Accés per a la Família Olímpica*

Serveis de l'Àrea
10 ***Aparcament** de la flota olímpica del Velddrom*
11 *Aparcament de la flota olímpica de **l'Àrea** de **la Vall d'Hebron***
12 *Centre d'acolliment de xofers del **Velòdrom***
13 *Centre d'acolliment de xofers de **l'Àrea** de **la** Vall **d'Hebron***
14 *Aparcament de vehicles amb passi del Velddrom*
15 *Aparcament de vehicles amb passi de **l'Àrea** de **la Vall d'Hebron***
16 ***Helistop***
17 ***Àrea** de restauració per a esportistes i **Equip'92***
18 ***Àrea de restauració** per a RTV*

Altres instal·lacions d'interès turístic o cultural
19 ***Residència Sanitària** de la Vall d'Hebron*
20 *Llars **Mundet***
21 *Piscina Municipal de la Vall **d'Hebron***
22 ***Pavelló** de la República*
23 *Seminari **Salesià** Martí Codolar*
24 ***Col·legi** dels Salesians **d'Horta***

1 i 2
El Velòdrom, inaugurat el 1984 en ocasió del Campionat Mundial de Ciclisme d'aquell any, va ser la primera de les noves instal·lacions inaugurades amb vista als Jocs de la XXVa Olimpíada

El Velbdrom

Les competicions de les proves de pista de ciclisme dels Jocs de la XXVa Olimpíada van tenir lloc al Velbdrom, situat a l'Àrea de la Vall d'Hebron. L'edifici, que s'alça en un terreny amb un pendent mitja del 8 %, té dos nivells d'accés, situats a cotes diferents. La superfície del solar és de 5,3 ha; 1,2 ha estan ocupades per l'edifici principal.

Del 20 ai 24 de setembre de 1991, el Velbdrom va acollir el Gran Premi Internacional de Ciclisme de Barcelona, prova organitzada pel COOB'92 en el marc de les Competicions'91.

El projecte permanent

El Velbdrom, obra dels arquitectes Esteve Bonell i Francesc Rius, va ser la primera de les instal·lacions esportives de certa envergadura que la ciutat de Barcelona va construir amb vista a la nominació oiímpica de l'any 1986. Va ser inaugurat a l'agost del 1984, amb motiu de celebrar-s'hi el Campionat Mundial de Ciclisme.

El Velbdrom va marcar una pauta en el món del ciclisme de pista, ja que va ser el primer que es va construir d'acord amb la normativa de la Federació Internacional de Ciclisme Amateur (FIAC), que autoritzava a canviar la corda reglamentaria de 333 m per una corda menor de 250 m, amb l'única condició que la pista fos coberta amb paviment de fusta. Aquesta instal·lació va ser dissenyada per l'arquitecte Herbert Schurman.

L'edifici és de planta circular, amb una façana contínua que no trenca amb l'entorn urbà; el seu espai interior té una ordenació geomètrica molt subtil.

La planta superior, d'ús públic, és el resultat d'un projecte que preveia una bona harmonització entre la pista i la disposició de les graderies i les àrees d'accés i serveis. Les grades, amb una capacitat per a 3.800 seients, defineixen un perímetre el·líptic que permet concentrar

1

2

Vista general de l'àrea de competició i de les grades del Velòdrom durant els Jocs Olímpics. El Velòdrom va ser el primer que es va construir adaptant-se a les noves normes de la PLAC, que autoritzà el canvi de la corda reglamentària de 333 m per una corda menor, de 250 m.

el **màxim** nombre d'espectadors possible a la zona amb més bona visibilitat.

La planta inferior, situada a la part est, conté tots els serveis per als esportistes i l'organització: vuit vestidors de 33 m^2, vuit vestidors de 12 m^2, una sala de reunions, un gimnàs, magatzems i tallers de bicicletes, serveis administratius, serveis mbdics, bar i cafeteria.

Per la seva qualitat arquitectbnica i pel seu disseny, aquesta **instal·lació** va guanyar el premi FAD d'arquitectura de l'any 1985.

El projecte de condicionament olímpic

La part més important del projecte va consistir a situar a la part permanent. d'aquesta **instal·lació** tots els serveis propis de **l'organització** i dels esportistes, és a dir, oficines, magatzems, sales tbcniques, **assistència** mbdica, control del dopatge, sala de repbs i vestidors. D'altra banda, la transformació del Velbdrom en una unitat olímpica va exigir reformes de **caràcter** permanent, com l'habilitació d'un espai de sota les grades com a zona de repbs per als ciclistes, la construcció d'una sala de control de so al nivell de les grades i el tancament dels buits que quedaven als extrems nord i sud de la faqana.

Així mateix, els vestidors dels equips, situats a l'interior de l'edifici, que eren insuficients, es van ampliar temporalment amb dinou cabines prefabricades **instal·lades** a l'exterior. **D'altra** banda, es va habilitar una **clínica suplementària** per als esportistes, i els aparcaments adjacents al Velbdrom van ser transformats, **mitjançant** veles llogades, en centre de premsa, sala d'entrevistes i zona destinada al parc **d'unitats mòbils** de **ràdio-televisió**. Els aparcaments de la Família Olímpica i dels vehicles amb passi van quedar fora del recinte del Velbdrom.

Quant al dimensionament dels espais, totes les previsions inicials van ser correctes, excepte pel que fa a la zona de repbs per als esportistes, a l'interior de l'edifici, i a la ciínica d'esportistes, situada a l'exterior, que van ser **infrautilitzades**.

1 *i 2*
Igual que en altres instal·lacions, es va haver d'habilitar tribunes del temporals, especialmat a l'àrea reservada al públic, que s va situar davant la zona central de la pista (2).

3
La pista de competició, per on van rodar 456 ciclistes representants de 86 països, va ser elogiada pels especialistes per la seva rapidesa.

1

2

3

Velòdrom

Propietari

Ajuntament de Barcelona

Gestor

Barcelona Promoció S.A.

Inauguració

Agost del 1984

Distàncies

Vila Olímpica:	10,5 km
CPP i CIRTV:	9,5 km
Residencia del COI:	7 km

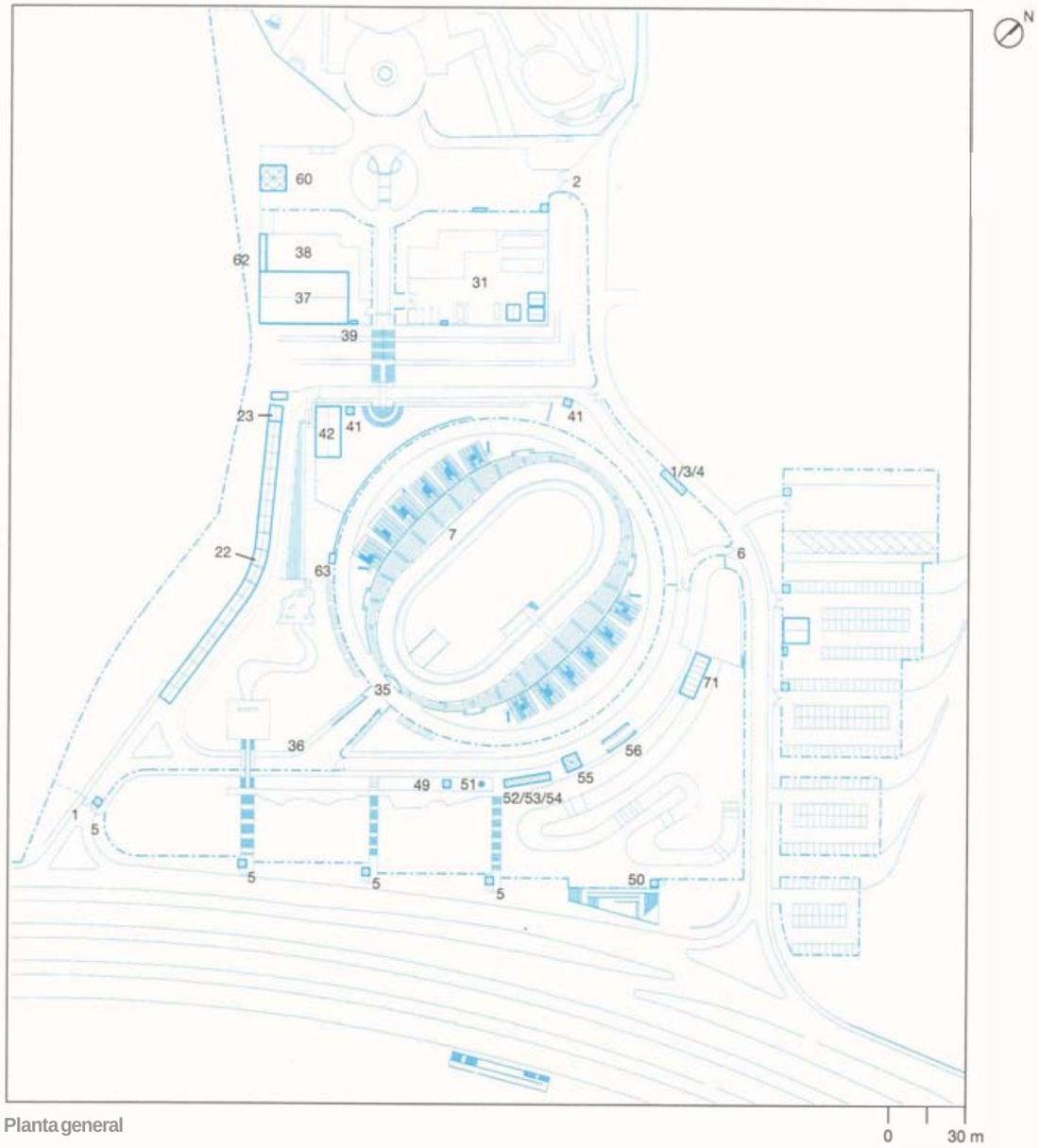

Planta general

Accessos** al **recinte
1 ***Esportistes***
2 Vehicles ***tècnics*** de RTV
3 Premsa, organització i personalitats
4 Gestió de passis
5 Públic
6 Vehicles ***tècnics*** i de manteniment

Àrea** de **competició
7 ***Pista** de **competició***
8 Pelouse
9 Rampa d'accés rodat
10 Boxes ***dels*** equips
11 Torre de ***foto d'arribada***
12 Jurat ***tècnic***
13 ***Sala** de cronometratge*
14 ***Àrea d'escalfa**ment*
15 Torre de ***vídeo***
16 ***Accés** als vestidors*
17 Accés del **pelouse** a la pista de ***competició***
18 Jurat ***d'apel·lació***

***Grada per** a **la** FO*
19 Seïents per a persones acreditades

Serveis** als **esportistes
20 ***Accés** per a no-competidors*
21 Informació
22 Vestidors
23 ***Clínica d'esportistes***
24 Control del dopatge
25 ***Àrea** de **repòs***
26 Tallers de ***reparació***

Serveis** a **les FI
27 Oficines de la FIAC
28 Despatx del president de ***la FIAC***
29 ***Sala** del jurat **d'apel·lació***
30 Despatx del jurat ***tècnic*** de la FIAC

RTV
31 Parc ***d'unitats mòbils***
32 ***Control** dels comentaristes*
33 ***Accés** a la grada*
34 ***Posicions** de les cdmeres a la pista*
35 Plataformes de les ***càmeres***

Premsa
36 ***Zona** mixta*
37 Centre de premsa i sala ***d'entrevistes***
38 Area de ***repòs***
39 ***Sanitaris***
40 Accés a la grada

Personalitats
41 Centre ***d'acolliment***
42 ***Àrea** de **repòs** i **restauració***
43 Sanitaris
44 Accés a la grada
45 Accés a ***l'àrea*** de competició

Públic
46 ***Accés** a la grada*
47 ***Accés** a la grada per a persones amb disminució*
48 Grada
49 Informació
50 Venda ***d'entrades***
51 Punt de trobada
52 ***Venda** de novetats*
53 ***Alimentació** i begudes*
54 Foto i vídeo
55 ***Assistència** me'dica*
56 Sanitaris

Organització
57 Oficines de ***l'organització***
58 Oficines de la competició
59 Magatzem de ***logística***
60 ***Àrea** de restauració*

Tecnologia
61 ***Sala** de **telecomunicacions** i CATV*
62 ***Serveis** de telefonia*
63 Sala de rddio
64 Sala de ***so** i **megafonia***
65 ***Central d'amplificadors** i megafonia*
66 Magatzem de marcadors
67 ***Sala** de gestió de resultats*
68 ***Sala d'edició** de **resultats***

Seguretat
69 ***Sala de control** de **seguretat***
70 Posició de visió i ***vigilància***
71 Sala ***d'autoprotecció***
72 Sala de seguretat pública

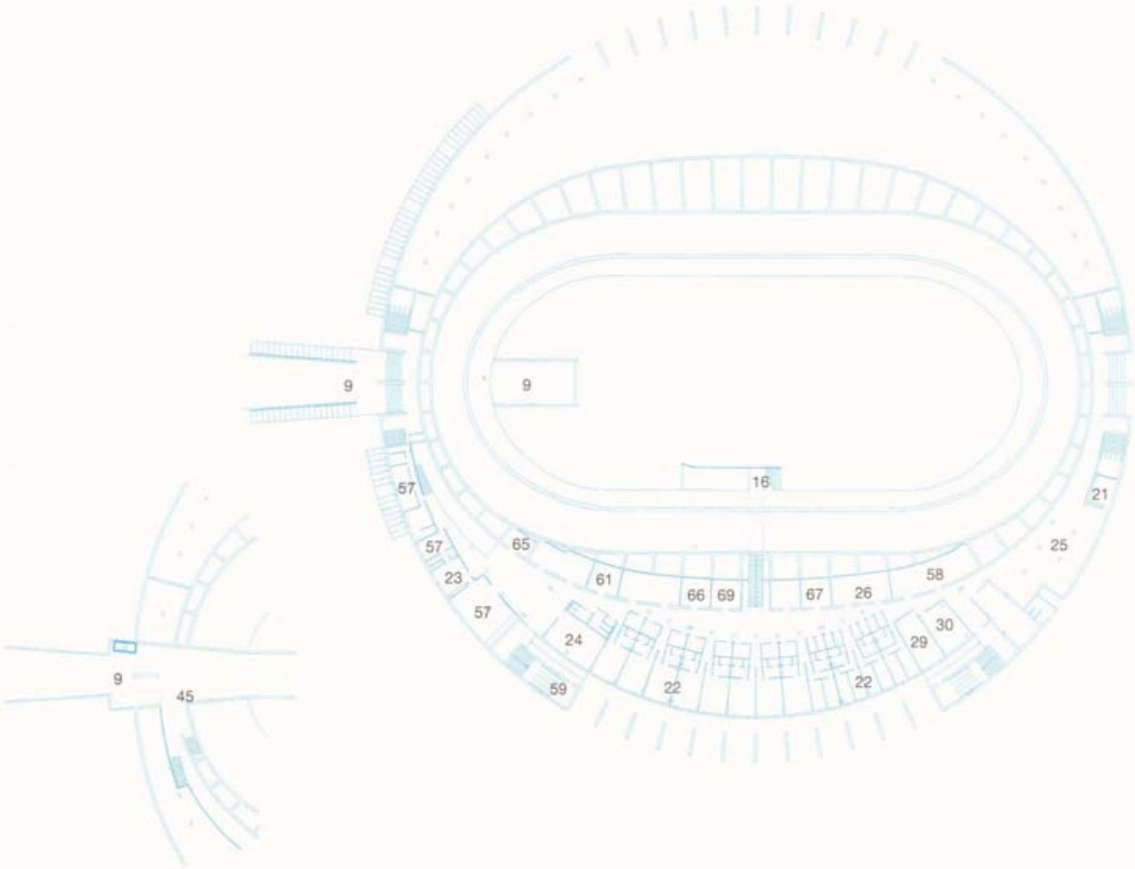

Planta semisoterrani

0 15 30 m

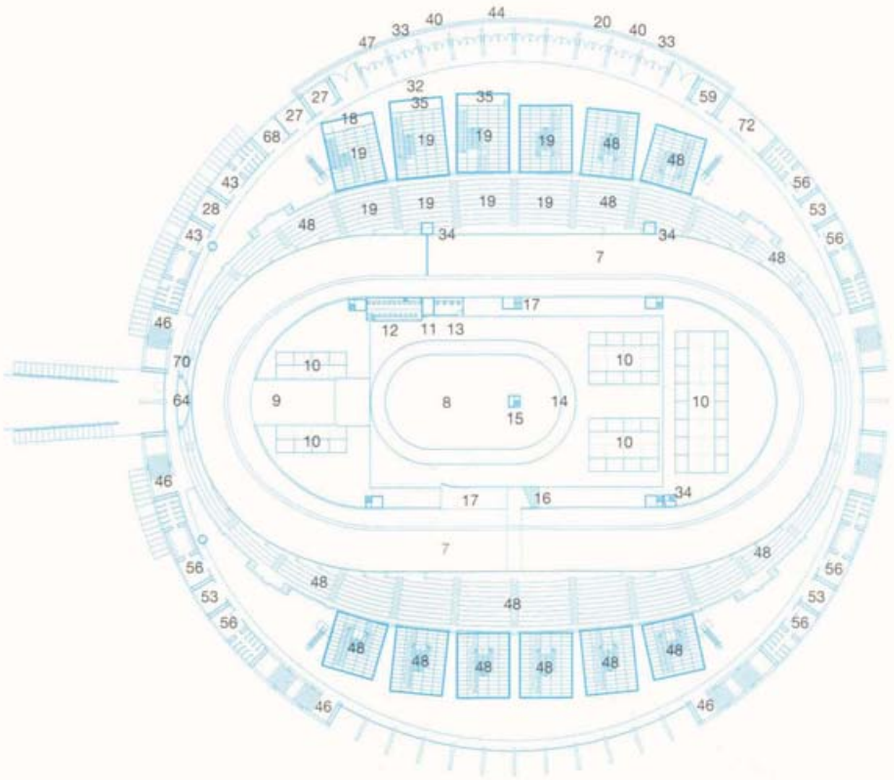

Planta grades

0 15 30 m

1 i 2
La competició de tir amb arc es va dur a terme en un ampli espai obert, condicionat tempomlment per a la pràctica d'aquest esport

3
El singular edifici de serveis del Camp de Tir amb Arc, que actua com a mur de contenció-porxo, obra dels arquitectes Carme Pinós i Enric Miralles, es troba davant de l'esplanada on es va celebrar la competició d'aquest esport.

El Camp de Tir amb Arc

La competició olímpica de tir amb arc va tenir lloc a l'Àrea de la Vaii d'Hebron, en un solar que es va habilitar temporalment per a la practica d'aquest esport. La urbanització del solar, la construcció de l'edifici de serveis i l'adequació de l'esplanada com a seu de la competició de tir amb arc van ser executades i finançades íntegrament pel COOB'92.

El projecte permanent

L'equip redactor del projecte, format pels arquitectes Carme Pinós i Enric Miralles, es va fer càrrec de desenvolupar el projecte dels dos camps de futbol, del camp de rugbi contigu i dels seus serveis annexos, que temporalment, havien de ser la seu de la competició olímpica de tir amb arc.

L'edifici de serveis, situat davant mateix de l'hmplia esplanada, és un mur de contenció-porxo que es mira a si mateix com si es tractés d'un interior. L'edifici permanent està format per vuit vestidors per als esportistes, amb el bloc sanitari i les dutxes col·lectives corresponents, vuit vestidors per als àrbitres, un magatzem de material esportiu, una unitat de primers auxilis, un bloc de sanitaris de pista i de públic, una sala de reunions i un bar amb terrassa.

El plantejament original adoptat per a la resolució de la tipologia de l'edifici mur de contenció i l'excel·lent disseny de tots els elements que el componen han fet que el projecte hagi obtingut diversos premis d'arquitectura.

El projecte de condicionament olímpic

La distribució general del projecte va consistir a situar tots els serveis temporals en dues Brees, una al sud i l'altra al sud-oest de la línia de tir dels camps de

1

2

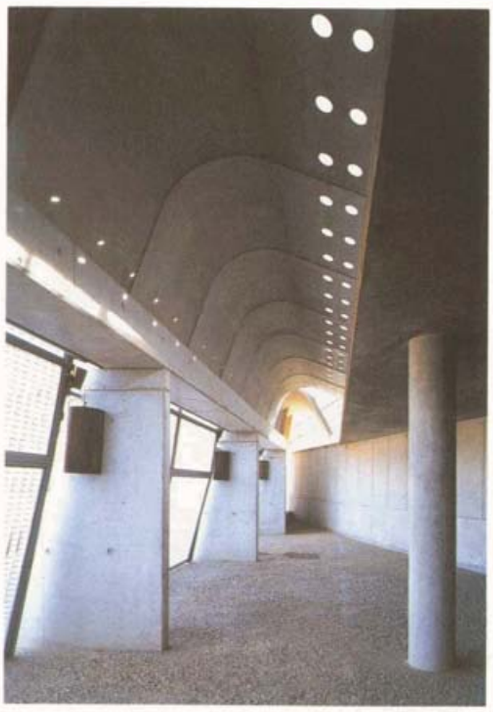
3

competició i entrenament, orientada exactament en direcció nord-sud.

Els aparcaments, que també eren utilitzats per la resta d'equipaments de l'Àrea de la Vall d'Hebron, quedaven fora del límit d'aquesta unitat.

Els aspectes més complexos del projecte de condicionament van ser la distribució dels accessos i la delimitació dels espais per als diferents col·lectius d'usuaris.

El grup electrogen, de 400 kVa, dimensionat per abastar tots els serveis necessaris en cas de fallada o insuficiència del subministrament d'energia, no va ser utilitzat durant els cinc dies de competició.

Pel que fa al dimensionament dels espais, la relació entre la previsió inicial i l'ús final va ser correcta, excepte en les àrees de repbs, ja que tant la corresponent als esportistes, situada a l'edifici permanent, com la dels voluntaris, van ser infrautilitzades. Aquests dos col·lectius van preferir utilitzar la vela de repòs i restauració que hi havia davant mateix del camp d'escalfament, molt més a prop del seu lloc de treball.

1 i 3
El Camp de Tir amb Arc, a tocar del Pavelló de la Vall d'Hebron, es va condicionar sobre una gran esplanada que habitualment es ocupada per dos camps de futbol i un de rugbi.

2
Un dels arquers inscrits en la prova individual, concentrant-se abans del llançament.

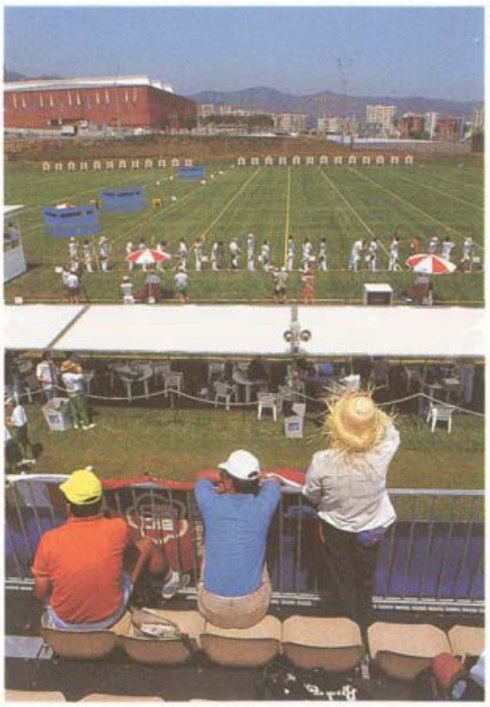
1

2

3

Camp de Tir amb Arc

Propietari

Ajuntament de Barcelona

Gestor

Area d'Esports, Ajuntament de Barcelona

Inauguració

1992

Distàncies

Vila Olímpica:	11,5 km
CPP i CIRTV:	8,5 km
Residencia del COI:	6 km

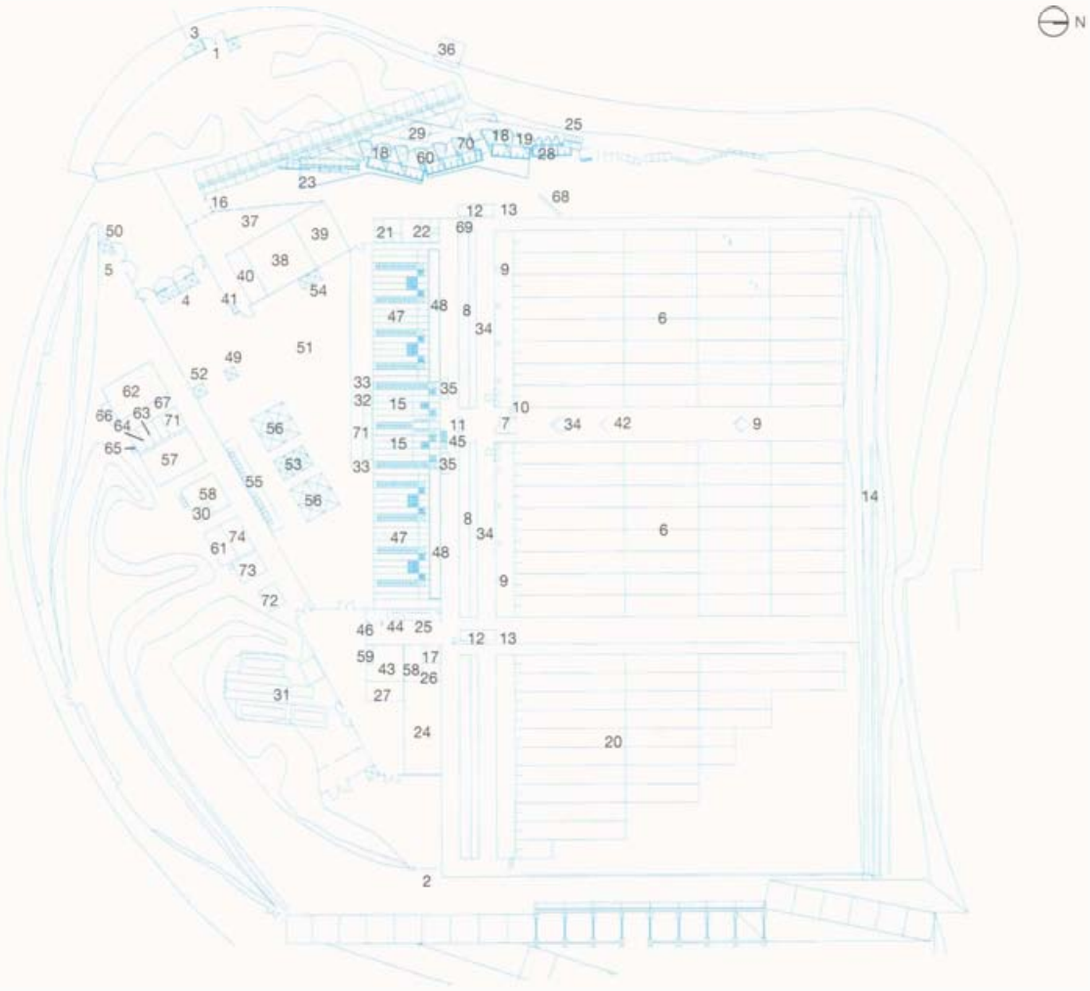

Planta general

0 25 50 m

Accessos *al recinte*
1 *Esportistes, premsa* ***i*** *organitzacw*
2 *Vehicles* ***tècnics*** *de* ***RTV i*** *personalitats*
3 *Gestió de* ***passis***
4 *Públic*
5 *Vehicles* ***tècnics*** *i de manteniment*

Àrea *de* ***competició***
6 *Camp de competició*
7 *Direcció de tir*
8 *Area* ***d'espera dels*** *arquers*
9 ***Posició*** *dels jutges*
10 *Cap dels jutges*
11 *Podi*
12 *Anotadors*
13 *Gestió de resultats*
14 ***Talús*** *de protecció i xarxa de seguretat*

Grada *per a la FO*
15 *Seients per a persones* ***acreditades***

Serveis ***als esportistes***
16 *Accés per a esportistes i organitzacw*
17 ***Informació***
18 *Vestidors*
19 ***Sala*** *de* ***massatges***
20 ***Àrea d'escalfament*** *i entrenament*
21 *Clínica* ***d'esportistes***
22 ***Control*** *dei dopatge*
23 *Area de* ***repòs***
24 ***Àrea*** *de restauració*
25 ***Sanitaris***
26 *Taller de* ***reparació*** *d'armes*

Serveis a les FI
27 *Oficines de* ***la*** *FITA*
28 *Vestidors* ***d'àrbitres*** *i jutges*
29 ***Sala*** *de treball* ***d'àrbitres*** *i jutges*
30 ***Oficines*** *de la comissió* ***tècnico-*** *esportiva*

RTV
31 *Parc* ***d'unitats mòbils***
32 *Control dels comentaristes*
33 ***Accés a*** *la* ***grada***
34 *Posicions* ***de les*** *cdmeres a la* ***pista***
35 *Plataformes de les cdmeres*
36 ***Posicions de*** *les* ***càmeres*** *especials*

Premsa
37 *Zona mixta*
38 *Centre de premsa*
39 *Sala* ***d'entrevistes i/o*** *sala de* ***reunions*** *dels caps* ***d'equip***
40 ***Àrea*** *de* ***repòs***
41 *sanitaris*
42 *Cabines de* ***protecció*** *per als* ***fotògrafs***

Personalitats
43 ***Àrea*** *de repds*
44 *Sanitaris*
45 ***Accés*** *a la grada*
46 ***Accés*** *a* ***l'àrea*** *de competició*

Públic
47 *Grada*
48 ***Plataforma per*** *a persones amb disminució*
49 ***Informació***
50 *Venda* ***d'entrades***
51 ***Punt*** *de* ***trobada***
52 *Venda de novetats*
53 *Alimentació i begudes*
54 ***Assistència mèdica***
55 *Sanitaris*
56 ***Àrea d'ombra***

Organització
57 ***Oficines*** *de* ***l'organització***
58 *Oficines de la competició*
59 *Preparació de* ***cerimònies***
60 *Magatzem de material esportiu*
61 *Magatzem de neteja i manteniment*
62 *Magatzem de* ***logística***

Tecnologia
63 ***Sala*** *de telecomunicacions*
64 *Serveis de telefonia*
65 *Sala de CATV*
66 ***Magatzem*** *de CATV*
67 ***Sala*** *de control de rddw*
68 *Marcador*
69 *Control de marcador*
70 *Magatzem de marcadors*
71 *Sala de gestió de resultats*

Seguretat
72 *Sala de control de* ***seguretat***
73 *Sala* ***d'autoprotecció***
74 ***Sala*** *de seguretat pública*

El Pavelló de la Vall d'Hebron

El Pavelló de la Vall d'Hebron va acollir durant tretze dies la fase preliminar de la competició olímpica de voleibol en les categories masculina i femenina, i practicament tota la competició de pilota basca, esport de demostració a Barcelona'92.

Aquest pavelló formava part del conjunt d'instal·lacions executades i finançades pel COOB'92, que després dels Jocs van passar a formar part del patrimoni municipal.

El projecte permanent

L'edifici, projectat pels arquitectes Jordi Garcés i Enric Sòria, inclou el Palau Municipal d'Esports i el Centre Municipal de Pilota; té una superfície construïda de 17.668 m². És de planta rectangular i té un volum prismàtic, a conseqübncia d'inscriure els paràmetres físics i organitzatius en el volum més simple possible i espacialment més clar. Els dos recintes que formen el Pavelló estan comunicats per la planta baixa, però funcionen d'una manera autbnoma.

El conjunt de l'edifici està estructurat en dos nivells: el nivell destinat a la competició i als esportistes (vestidors, sales de massatges, serveis mèdics, oficines, magatzems, etc.) i el nivell reservat als espectadors (bar, serveis sanitaris, etc.). Aquesta disposició permet desenvolupar cbmodament i sense interferències els serveis i els programes propis de cadascun dels diferents col·lectius d'usuaris. Els dos nivells es prolonguen fora de l'edifici, al mateix solar, amb la diferenciació de dos nivells d'accessos, a les dues cares oposades de l'edifici, d'acord amb la topografia del terreny.

La tipologia de les dues instal·lacions esportives de què consta el Pavelló respon a un caràcter espacial molt diferent. El Palau Municipal d'Esports consisteix en una planta central que conté la pista de competició, de caràcter polivalent i envoltada de grades, que esdevé el centre

1 i 2
*El Pavelló de la **Vall d'Hebron** (1) inclou dos **edificis** contigus, comunicats per la planta baixa, tot i que tenen un funcionament completament **autònom:** el Palau **d'Esports** i el Centre Municipal de Pilota. En el primer, es va dur a **terme** la fase preliminar de **la competició** olímpica de voleibol (2) **i, en** el segon, va tenir lloc bona part de la **competició** de pilota basca.*

1

2

3
Un Cobi «pelotari» donava la benvinguda als espectadors que acudien a contemplar les diferents modalitats de la pilota basca al Pavelló de la Vall d'Hebron.

4 i 5
L'element arquitectònic més notori del Pavelló són les lluernes de la coberta Alineadea de forma repetitiva, a l'estil de les tradicionals construccions industrials, difuminen la llum diürna i provoquen una sensació d'amplitud.

de l'espai global. El Centre Municipal de Pilota s'estructura en tres espais independents, organitzats a partir de les grades i els accessos per als espectadors.

Les façanes, utilitzades com a tancament vertical del gran volum, contribueixen a donar un carilcter abstracte al conjunt de la instal·lació. La coberta, sensiblement plana, està cavalcada per les grans lluernes de les àrees de joc, les quals, alineades de manera repetitiva com en les construccions industrials tradicionals, creen una sensació de profunditat.

El projecte de condicionament olímpic

El projecte general va consistir fonamentalment a distribuir els diferents serveis i col·lectius en tres nivells: al nivell més baix, al qual s'accedia per la part posterior de l'edifici, es van habilitar els serveis per als esportistes, la premsa i l'organització; al nivell intermedi hi havia l'entrada dels espectadors i les personalitats, eis espais de circulació, la cafeteria, els serveis per a les persones amb disminució física, els espais reservats a personalitats i les grades (ampliades provisionalment per acollir 2.500 espectadors en el cas del Palau Municipal d'Esports i 3.300 en el del Centre Municipal de Pilota), i, finalment, al nivell superior, concretament a les quatre cantonades, hi havia els serveis sanitaris per al públic i les dependències de control de pista.

El centre de premsa i les oficines de l'organització i de seguretat van ser compartits pels col·lectius corresponents als dos esports que va acollir aquesta unitat. Les unitats mòbils de radio-televisió es van instal·lar a l'aparcament del costat de l'edifici.

Respecte al dimensionament d'espais, la relació entre la previsió inicial i l'ús final va ser correcta, excepte pel que fa als espais destinats a autoprotecció i a les previsions de subministrament d'energia elkctrica, en què hi va haver un sobredimensionament.

3

4

5

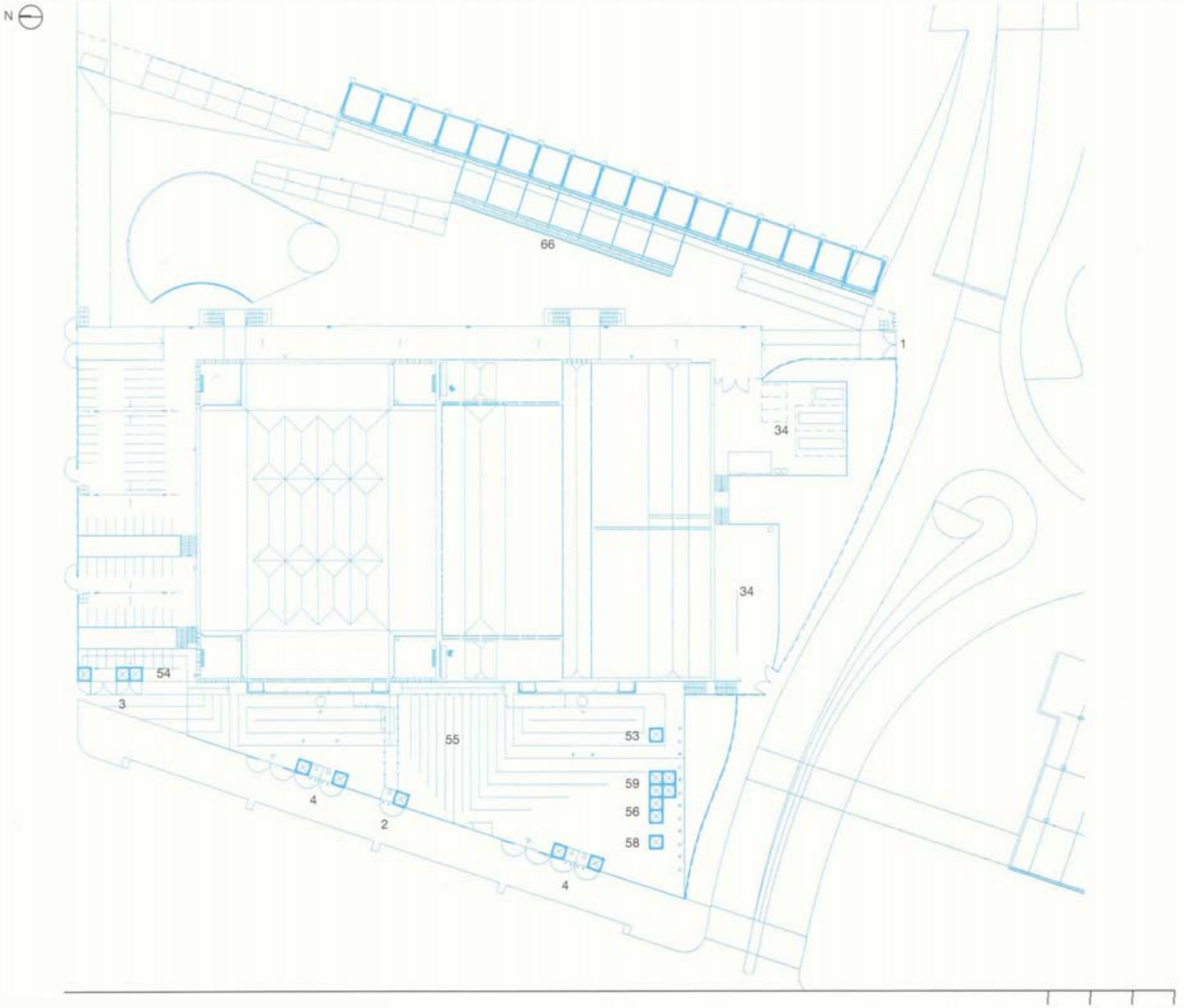

Planta general

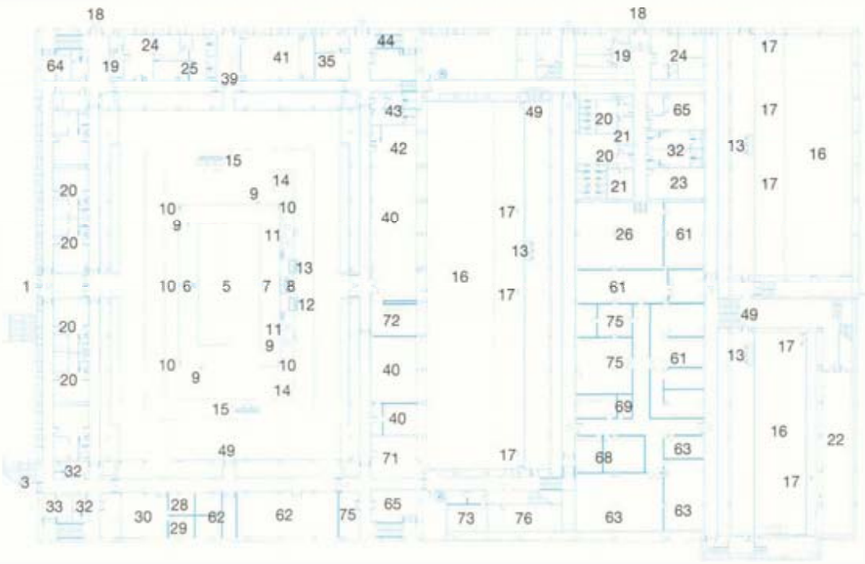

Planta soterrani

Pavelló de la Vall d'Hebron

Propietari

Ajuntament de Barcelona

Gestor

Àrea d'Esports, Ajuntament de Barcelona

Inauguració

Desembre del 1991

Distàncies

Vila Olímpica:	11,5 km
CPP i CIRTV:	8,5 km
Residencia del COI:	6 km

Accessos al recinte

1 *Esportistes, organització,* premsa i *vehicles tècnics de RTV*
2 *Personalitats*
3 *Gestió de parsis*
4 *Públic*

Àrea de competició
5 Voleibol
6 **Posició** del 1r drbitre
7 Posició del 2n drbitre
8 **Anotador**
9 Posició dels jutges de línia
10 Auxiliars de pista
11 Banqueta dels esportistes
12 Comissió **d'arbitratge**
13 Jurat
14 Espai per als jugadors suplents
i 5 **Gestió** de resultats
16 Pista de competició de pilota
17 **Posició** dels jutges de pilota

Serveis als esportistes
18 Acch per a esportistes i organització
19 Informació
20 Vestidors
21 Sala de massatges
22 Area **d'escalfament**
23 **Gimnàs** de **musculació**
24 **Clínica d'esportistes**
25 Control del dopatge
26 **Àrea** de **repòs** i restauració

Grada per a la FO
27 **Seients** per a persones acreditades

Serveis a les FI
28 **Despatx** del president de la **FIPV**
29 **Despatx** del secretari general de la FIPV
30 Secretaria de la FZPV
31 Comissió de la **FIPV**
32 Vestidors **d'àrbitres** i jutges
33 **Sala** de treball d'drbitres

RTV
34 **Parc** d'unitats **mòbils**
35 **Oficines** de RTV
36 Control dels comentaristes
37 Accés a la grada
38 Posicions de les **càmeres**

Premsa
39 Zona **mixta**
40 Centre de premsa
41 Sala **d'entrevistes**
42 **Àrea** de **repòs**
43 **Sanitaris**
44 Accés a la grada

Personalitats
45 Centre **d'acolliment**
46 **Àrea** de **repòs** i **restauració**
47 Sanitaris
48 Acch a la grada
49 **Accés** a **l'àrea** de **competició**

Públic
50 **Accés**
51 Accés a la grada per **a persones** amb disminució
52 **Grada**
53 **Informació**
54 Venda **d'entrades**
55 Punt de trobada
56 Venda de novetats
57 **Alimentació** i begudes
58 Foto i vídeo
59 **Assistència mèdica**
60 **Sanitaris**

Organització
61 **Oficines** de **l'organització**
62 **Oficines** de la competició
63 **Magatzem** de **logística**
64 Magatzem de neteja i manteniment
65 Magatzem de **material esportiu**
66 **Àrea** de **repòs** i restauració
67 **Sanitaris**

Tecnologia
68 Sala de **telecomunicacions,** CATV i serveis de telefonia
69 Sala de **ràdio**
70 **Sala** de so i megafonia
71 Sala de **gestió de** resultats
72 Sala d'edició resultats

Seguretat
73 **Sala de** control de seguretat
74 Posició de visió i **vigilància**
75 Sala **d'autoprotecció**
76 **Sala** de seguretat pública

Planta semisoterrani

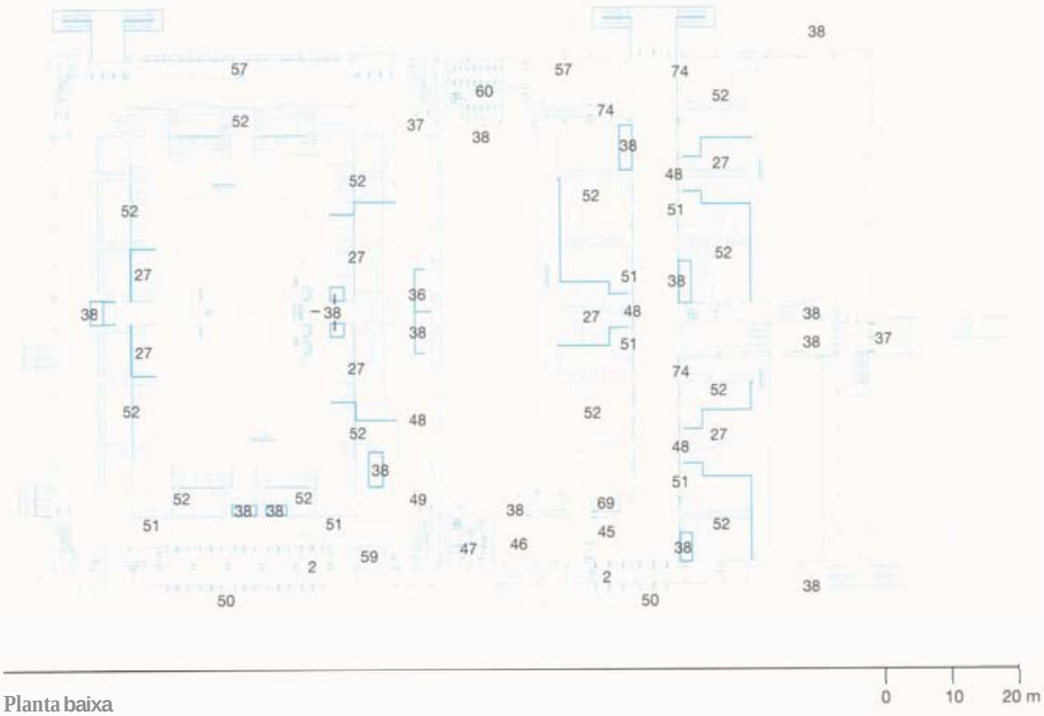

Planta baixa

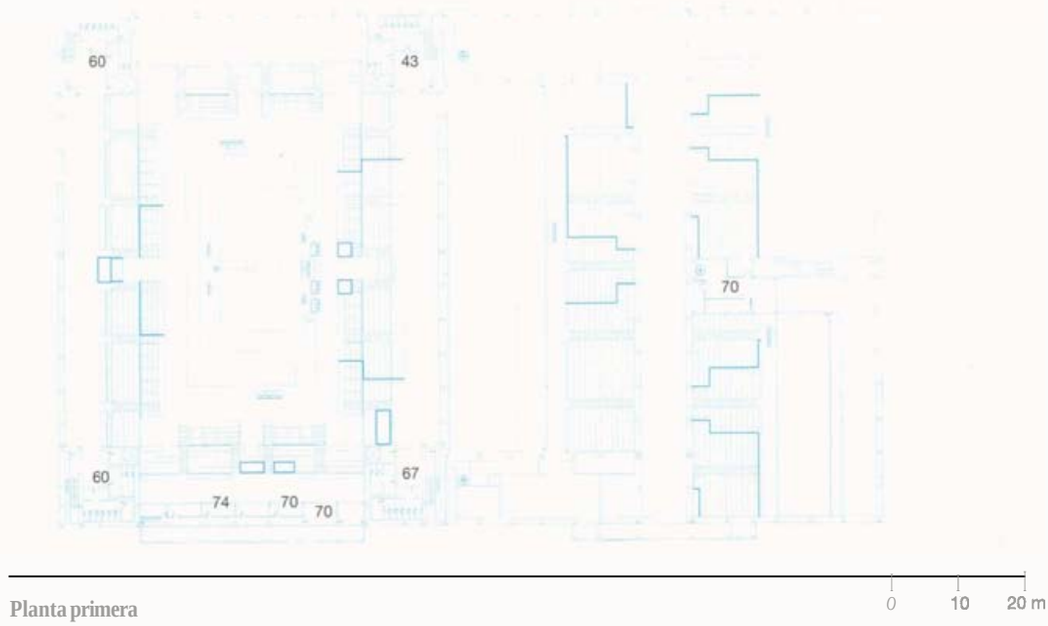

Planta primera

El Tennis de la Vall d'Hebron

La competició olímpica de tennis de Barcelona'92 va tenir lloc al nou Tennis de la Vall d'Hebron, una instal·lació pública construïda tant per a la practica popular i l'aprenentatge del tennis com per a les competicions d'alt nivell. Les obres van ser executades i finançades íntegrament pel COOB'92.

El projecte permanent

El complex tennístic, projectat per l'arquitecte Tonet Sunyer, ocupa una superfície de 34.500 m² i disposa de disset pistes de tennis amb graderies, un frontó, un gimnàs, un edifici administratiu i de serveis, àmplies zones enjardinades i un gran aparcament de 5.000 m² per al públic. Les grades de la pista central tenen una capacitat fixa per a 3.430 espectadors, ampliable fins a 8.000, i totes les pistes són de terra batuda i disposen d'il·luminació artificial.

Els serveis de lavabos per al públic i els magatzems són a l'espai situat sota les grades, als extrems de la pista central. Les setze pistes restants i el frontó són a diferents nivells, a causa de la topografia escalonada del terreny.

L'edifici de serveis està enfonsat respecte de la cota del carrer, de manera que a sobre queda una esplanada en forma de tenassa triangular que s'aprofita com a aparcament. D'aquesta terrassa surt una escalinata que porta fins a les grades de la pista central. A dreta i a esquerra de l'espai situat sota les grades hi ha un edifici de dues plantes: a la planta baixa s'agrupen els serveis per a la competició (recepció, vestidors, sales de massatge, assistència mhdica i gimnàs), i la planta pis conté el restaurant-bar i les dependhncies administratives de la Federació Espanyola i de la Federació Catalana de Tennis.

1 i 4
Els seients per als espectadors van ser ampliats amb grades per 1.000 seients fins a arribar a 8.000 places a la pista central (4) i 3.500 a la pista número 1.

2
Espectacular torre de llum del complex tennístic de la Vall d'Hebron.

3
Els fotògrafs acreditats podien seguir el desenvolupament dels partits a peu de pista, darrere les lones d'ocultació per tal de no destorbar els jugadors.

5 i 6
El complex del Tennis de la Vall d'Hebron, projectat per l'arquitecte Tonet Sunyer, està constituït per disset pistes de tennis amb graderies, un frontó, un gimnàs i un edifici administratiu i de serveis, a més d'un gran apamament per al públic.

7
Les pistes de tennis que no es van utilitzar durant la competició, van servir per col·locar-hi les àrees de repòs i de servei per al públic.

El projecte de condicionament olímpic

La distribució general del projecte va consistir a situar tots els serveis per als esportistes a la planta baixa de l'edifici, i les dependències de l'organització i l'àrea de repòs per a les personalitats, a la planta superior.

Un cop fet el condicionament olímpic, només nou de les disset pistes de tennis van ser utilitzades com a Brees de joc. De les vuit pistes restants, dues van servir per col·locar-hi dues veles de 15 X 30 m destinades a premsa i sala d'entrevistes, tres es van habilitar com a zones de repbs i serveis per al públic, i les altres tres van ser utilitzades per ampliar temporalment les grades de la pista número 1.

Quant a l'espai de competició, cal assenyalar l'ampliació de les grades provisionals a 8.000 places a la pista central, 3.500 a la pista número 1 i 1.000 a la pista número 2.

L'adequació de les instal·lacions elbctriques va comportar l'ampliació de la potbncia, ja que calia alimentar tant els serveis informàtics com els dels mitjans de comunicació. Aquesta ampliació va obligar a utilitzar un grup electrogen suplementari.

Pel que fa al dimensionament d'espais, la relació entre la previsió inicial i l'ús final dels diferents espais de la unitat va ser correcta, excepte en els casos del centre de premsa, les posicions de grada dels comentaristes de premsa i ràdio-televisó, i la grada de la pista número 1, en qub no es va arribar mai al 50 % de l'ocupació possible, tot i que se'n van vendre totes les localitats. També van ser sobredimensionades les previsions de consum elbctric.

3

4

6

5

7

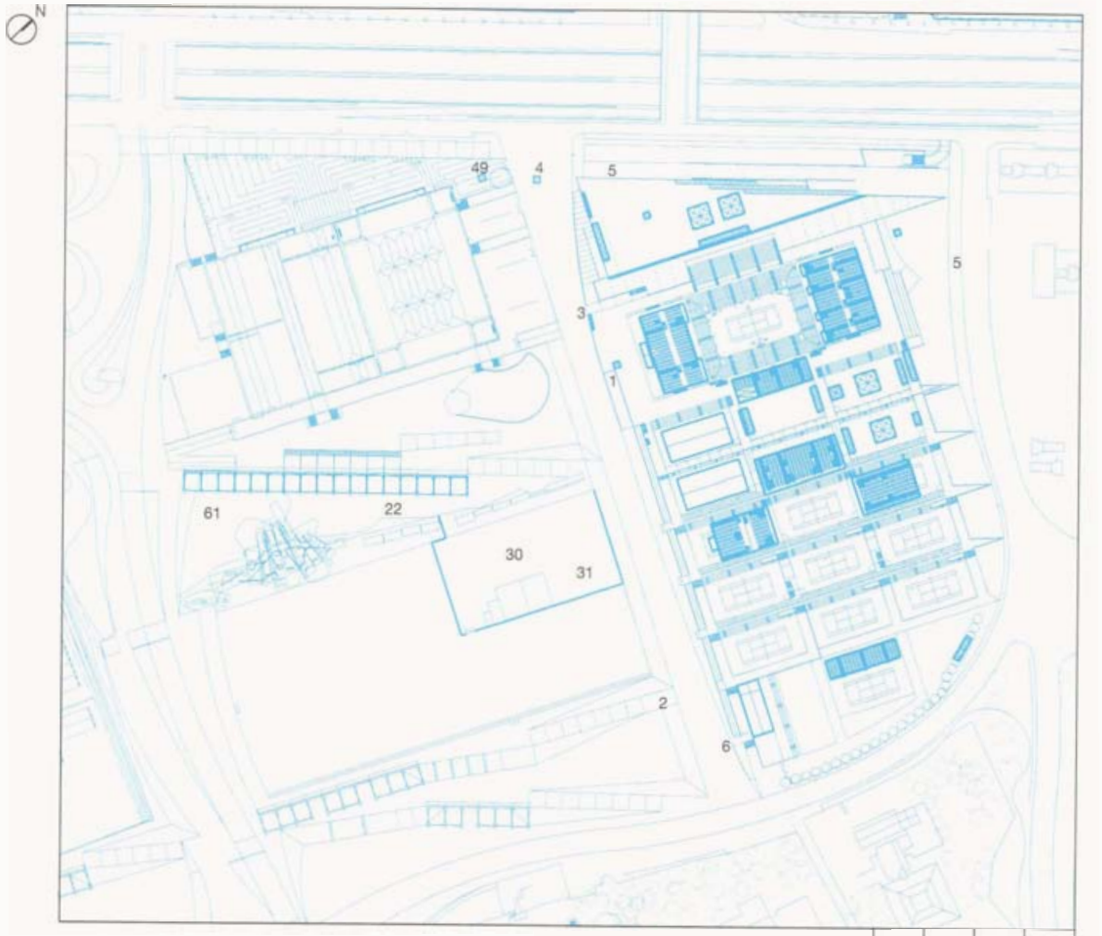

Plànol de situació

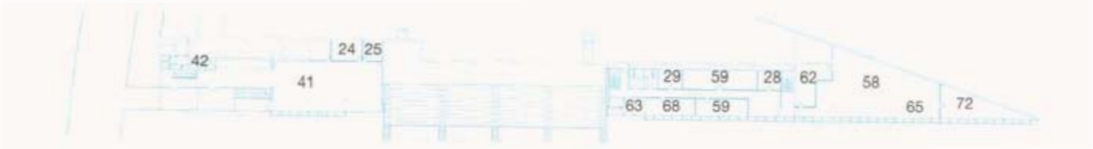

Edifici de serveis. Planta primera

Edifici de serveis. Planta baixa

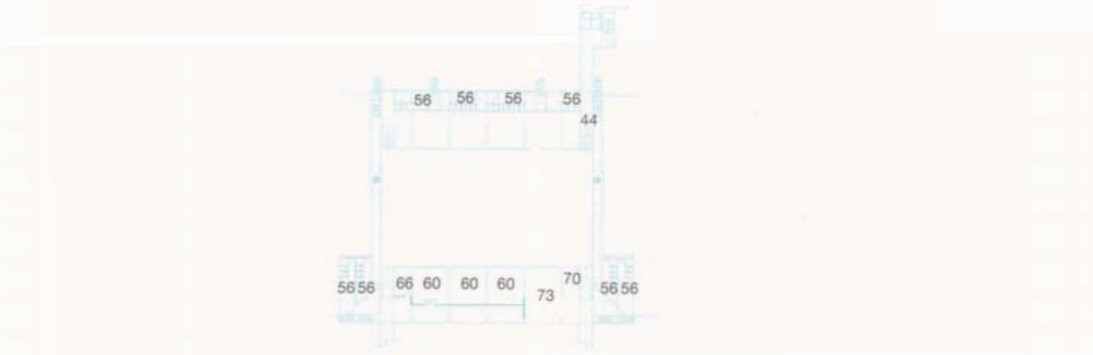

Soterrani pista central

Tennis de la Vall d'Hebron

Propietari
Ajuntament de Barcelona

Gestor
Ajuntament de Barcelona

Inauguració
Desembre del 1991

Distàncies

Vila Olímpica:	11,5 km
CPP i CIRTV:	8,5 km
Residencia del COI:	6 km

***Accessos** al recinte*
1 *Esportistes, organització, premsa i **RTV***
2 *Vehicles **tècnics** RTV*
3 *Personalitats*
4 *Gestió de passis*
5 *Públic*
6 *Vehicles de manteniment*

Àrea** de **competició
7 *Pista de competició*
8 *Cadira del jutge drbitre*
9 *Cadira del jutge de **xarxa***
10 *Cadires dels **jutges de línia***
11 *Posició dels **aplegapilotes***
12 *Cadires dels esportistes*
13 ***Posició** dels jutges de línia*

Serveis** als **esportistes
14 *Accés per a competidors*
15 ***Informació***
16 *Vestidors*
17 ***Sala** de massatges*
18 ***Àrea d'escalfament***
19 *Clínica **d'esportistes***
20 *Control **de** dopatge*
21 ***Àrea** de repds*
22 ***Àrea** de restauració*

***Grada per** a la FO*
23 ***Seients** per a persones acreditades*

Serveis** a **les FI
24 *Despatx del president de la ZTTF*
25 ***Despatx** del secretari general de la ITTF*
26 ***Secretaria** de la ZTTF*
27 ***Vestidor d'àrbitres** i jutges*
28 ***Sala** de treball **d'àrbitres** i jutges*
29 ***Despatx** del delegat **tècnic** de la ITTF*

RTV
30 *Parc **d'unitats mòbils***
31 *Parc de la NBC*
32 ***Control** dels comenfaristes*
33 *Sanitaris*
34 ***Accés** a la graa*
35 ***Posicions de les càmeres** a la pista*
36 ***Plataformes** de **les càmeres** especials*

Premsa
37 *Zona **mixta***
38 ***Centre** de premsa i sala **d'entrevistes***
39 *Area de repds*
40 *Sanitaris*

Personalitats
41 *Area de repds i restauració*
42 *Sanitaris*
43 *Accés a la grada*
44 ***Accés** a **l'àrea** de competició*

Públic
45 ***Accés*** *a la grada*
46 *Accés a la* ***grada*** *per a persona amb disminució*
47 *Grada de les pistes de competició núm. 1 i 2*
48 ***Informació***
49 *Venda* ***d'entrades***
50 *Punt de trobada*
51 *Venda de novetats*
52 ***Alimentació*** *i begudes*
53 *Foto i vídeo, i venda de gelats*
54 ***Llibreria***
55 ***Assistència mèdica***
56 *Sanitaris*
57 ***Àrea*** *d'ombm*

Organització
58 ***Oficines*** *de* ***l'organització***
59 *Oficines de la* ***competició***
60 *Magatzem de* ***logística***
61 *Area de restauració*

Tecnologia
62 *Sala de telecomunicacions, CATV i control de* ***ràdio***
63 *Sala de so, megafonia,* ***central d'amplificadors***
64 *Sala de cronometratge*
65 *Control de marcador*
66 *Magatzem de marcadors*
67 *Sala d'entrada de dades*
68 *Sala de* ***gestió*** *de resultats*
69 *Sala* ***d'edició*** *de resultats*

Seguretat
70 ***Sala de*** *control de seguretat*
71 *Posició de* ***visió*** *i* ***vigilància***
72 *Sala* ***d'autoprotecció***
73 *Sala de seguretat pública*

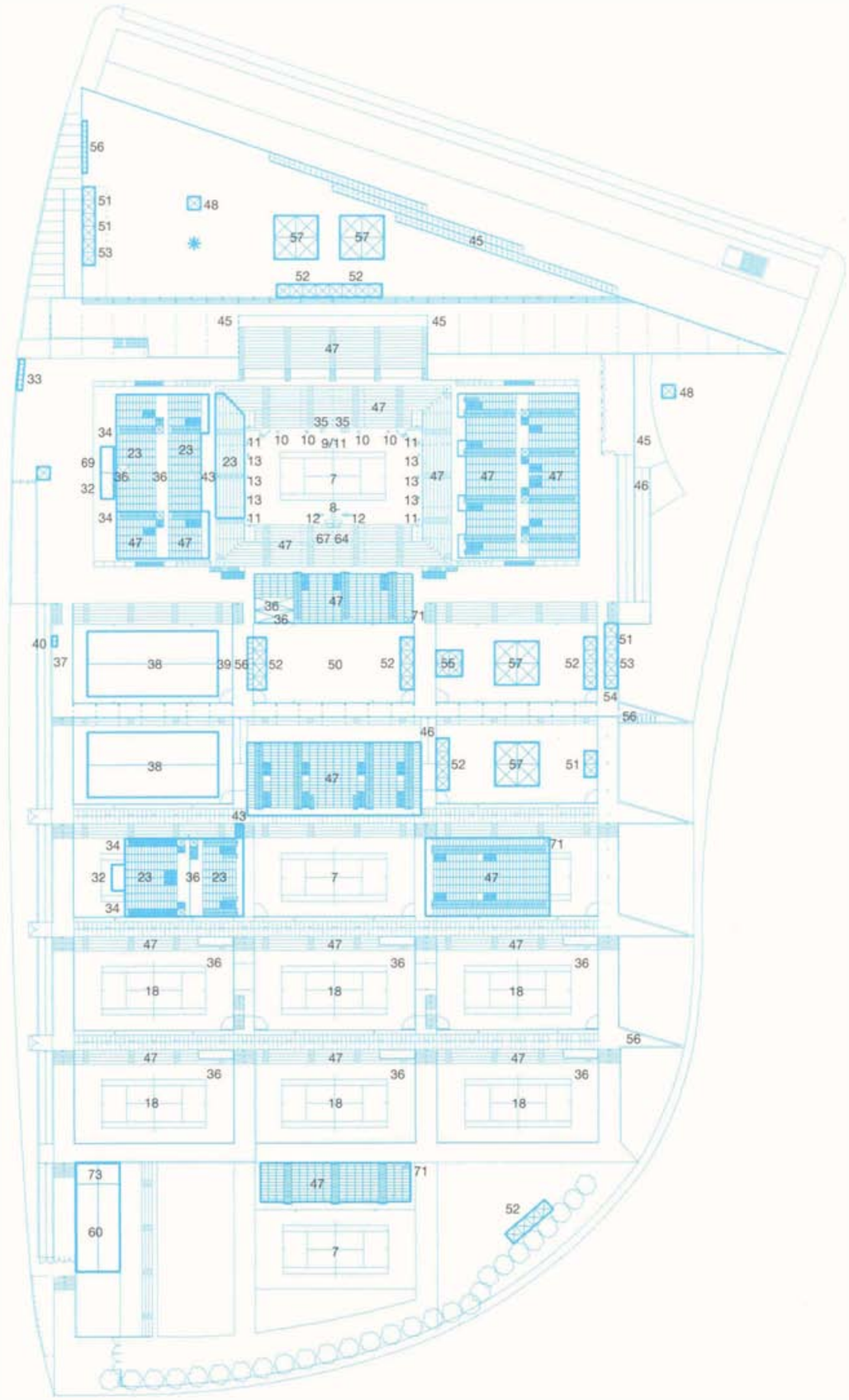

Planta tercera

0 25 50 m

1

2

Pàgina anterior:
El dic de contenció del Port Olímpic, des d'on el públic podia seguir la competició de vela, estava resseguit per una corrua de pals on onejaven les banderes dels comitès olímpics que participaven en els Jocs.

1 i 2
Vistes aèries del sector sud de la ciutat el 1987 (1) i el 1992 (2), poc abans dels Jocs. És fàcilment distingible la transformació de tot el front marítim, amb la construcció del Port Olímpic, la Vila Olímpica i la ronda Litoral, en un sector anteriorment travessat per la línia del ferrocarril i ocupat per magatzems en desús, antics tallers i naus industrials obsoletes.

L'Àrea del Parc de Mar

L'Àrea del Parc de Mar va ser la zona de Barcelona més remodelada amb motiu dels Jocs de la XXVa Olimpíada. La nominació olímpica va permetre recuperar per al conjunt de la ciutat, amb una operació urbanística de gran transcendhncia, més de 100 ha de sbl industrial, per a usos residencials i per a equipaments. A l'Àrea del Parc de Mar hi havia la Vila Olímpica, destinada a prop de 15.000 persones, entre esportistes i oficials, i la Vila del Parc de Mar, destinada al col·lectiu d'àrbitres i jutges. S'hi van celebrar les competicions de quatre dels esports del programa de Barcelona'92: la vela (al Port Olímpic), el bàdminton (al Pavelló de la Mar Bella), el tennis de taula (al Polisportiu Estació del Nord, a dos quilbmetres de la Vila Olímpica, a l'Eixample) i algunes de les proves de la competició de pilota basca (al Frontó Colom, a la part de baix de la Rambla).

La Vila Olímpica es va construir en una zona que fins feia poc havia estat ocupada per indústries en fase de desmantellament, separada del centre de la ciutat i del mar per dues vies fèrries, que a la vegada limitaven l'accés a unes platges sotmeses al deteriorment ambiental a causa de l'existència d'un abocador de residus industrials i d'uns sobreeixidors d'aigües pluvials mal protegits. El Pla Especial d'Ordenació Urbana redactat per l'equip d'arquitectes format per Josep Martorell, Oriol Bohigas, David Mackay i Albert Puigdomènech, aprovat al juny del 1986, va ser l'instrument que va permetre convertir la Vila Olímpica en un barri nou, integrat a la trama urbana i equipat amb espais públics i instal·lacions esportives.

El projecte permanent

La complexa operació de transformació de tota aquesta gran zona de la ciutat i la seva integració a l'estructura urbana van comportar l'execució d'un gran nombre de projectes i d'obres, que es poden resumir en les línies d'actuació següents:

a) La regeneració de la línia de costa i el remodelatge de la xarxa de col·lectors, cosa que va permetre mantenir i ampliar la superfície de les platges que hi havia entre els tres espigons dels sobreeixidors d'aigües pluvials.

b) El remodelatge del sistema ferroviari, amb l'eliminació de les dues línies que travessaven l'Àrea: es va suprimir la via que anava paral·lela a la costa i es va soterrar l'enllaç que hi havia entre la propera estació de França i la plaça de les Glbries.

c) La construcció semisoterrada del tram de la ronda del Litoral que passava per aquesta Brea, cosa que va permetre fer-hi parcs al damunt i prolongar els carrres de l'Eixample fins al mar.

d) L'eixamplament del passeig Marítim, a 30 m i la seva prolongació en més d'un quilbmetre.

e) La construcció d'un port nou, el Port Olímpic, que combina els espais públics amb espais per a diversos usos comercials.

f) La instal·lació d'un centre de serveis hotelers, comercials i d'esbarjo entre la ronda del Litoral i el passeig Marítim.

g) La continuació de la morfologia de l'Eixample, amb la creació de «superilles» que mantenen la tradició formal del carrer i del xamfrà, perb amb uns espais interiors en què es combinen les noves tipologies arquitectbniques de l'urbanisme actual. Aquestes superiiles inclouen edificis d'oficines, espais per a usos comercials, un polisportiu i centres culturals, religiosos i d'assisthncia mhdica.

h) L'articulació d'un sistema d'espais verds a tota l'Àrea: el parc que hi ha al final del carrer de Marina ––que enllaça amb el parc de la Ciutadella —, el parc de l'avinguda del Bogatell, el conjunt de parcs i passeigs situats al costat de les platges recuperades, i el gran parc del Poblenou.

La superfície total de l'Àrea del Parc de Mar és de 130 ha, de les quals 45 ha estan ocupades per la Vila Olímpica. L'operació urbanística ha permhs recuperar 5,2 km de costa per a l'ús dels barcelonins i dels habitants de tota l'àrea metropolitana.

El projecte de condicionament olímpic

El condicionament olímpic de l'Àrea del Parc de Mar es va centrar en la senyalització i el tancament. Les mesures de seguretat van aconsellar tancar tota la Vila Olímpica amb una doble línia de tanca metàl·lica, i col·locar unes portes i

uns controls **d'accés** molt estrictes a **l'entrada** de la part residencial i de la zona internacional. A més, cadascuna de les diferents **instal·lacions** esportives de **l'Area** del Parc de Mar **constituïa** un recinte tancat. La protecció de la bocana del Port Olímpic i de les platges de la Vila Olímpica es va fer **mitjançant** una tanca submarina **i** també amb **vigilància marítima.** A **més,** tota la Vila del Parc de Mar formava un recinte tancat independent.

La via principal d'accés a **l'Àrea** del Parc de Mar era la ronda del Litoral. Els aparcaments de la flota olímpica estaven situats en **uns** solars municipals molt propers a **l'Àrea,** habilitats expressament per a **l'esdeveniment** olímpic, i la zona destinada a futurs equipaments **emplaçada** entre la ronda del Litoral i el passeig Marítim va ser habilitada també com a aparcament. **L'Hospital** del Mar, ampliat i rehabilitat, que durant els Jocs va funcionar com a hospital olímpic, i un **helistop** situat provisionalment en el futur parc de la Catalana, completaven els serveis necessaris per al bon funcionament de **l'Area.**

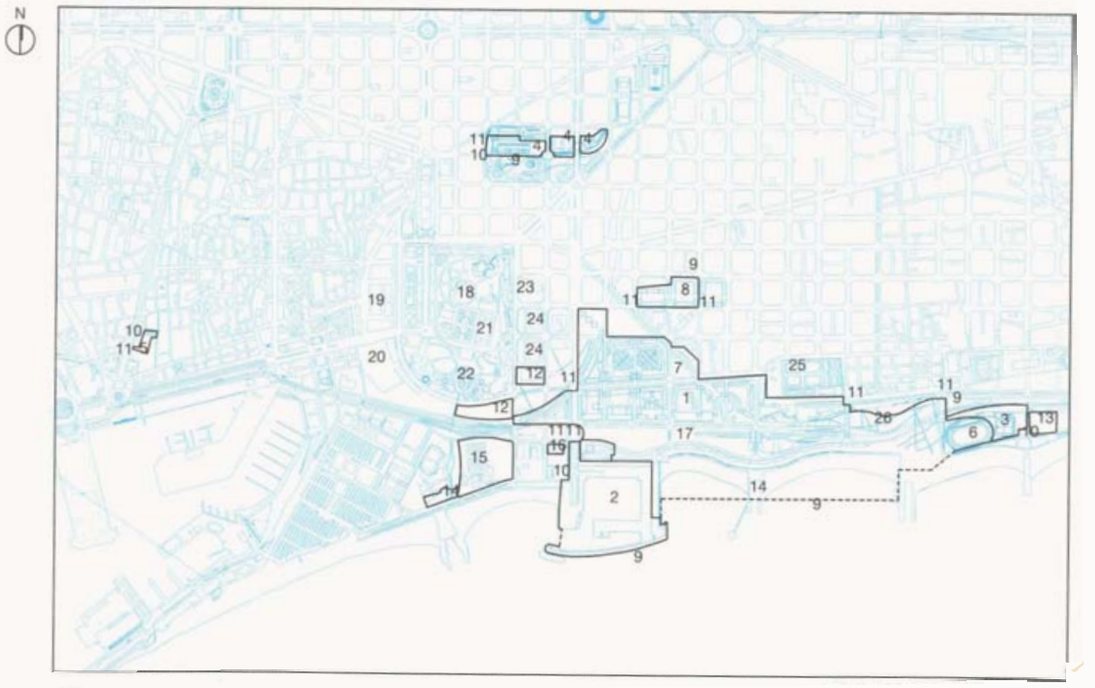

Plànol de situació

Àrea del Parc de Mar

Instal·lacions olímpiques
1 *Vila Olímpica*
2 *Port Olímpic*
3 *Pavelló de la Mar Bella*
4 *Polisportiu Estació del Nord*
5 *Frontó Colom*
6 *Pista d'atletisme del Parc Esportiu de la Mar Bella*
7 *Pavelló de la Nova Icària*
8 *Vila del Parc de Mar*

Accessos a l'Àrea
9 *Recintes de l'Àrea*
10 *Accés per al públic*
11 *Accés per a la Família Olímpica*

Serveis de l'Àrea
12 *Aparcament de la flota i dels vehicles amb passi de la Vila Olímpica*
13 *Aparcament públic del Pavelló de la Mar Bella*
14 *Helistop*
15 *Hospital del Mar*
16 *Hotel Arts*
17 *Centre meteoroldgic*

Altres instal·lacions d'interès turístic o cultural
18 *Parc de la Ciutadella*
19 *Antic mercat del Born*
20 *Estació de França*
21 *Parlament de Catalunya*
22 *Parc Zoològic*
23 *Torre de les Aigües*
24 *Universitat Pompeu Fabra*
25 *Cementiri de l'Est*
26 *Parc de les Dunes*

1
L'entrada del Port Olímpic esta delimitada per dos grans gratacels: l'hotel Arts (a l'esquerra), projectat pels arquitectes Bruce Graham, Frank O'Gehry i Josep Juanpere, i l'edifici d'ofcines de la companyia Mapfre, dels arquitectes Iñigo Ortiz i Enrique León. El nou port té 929 amarradors (743 de privats i 186 de públics) i s'hi ha instal·lat l'Escola Municipal de Vela El Port Olímpic va quanyar el premi d'arquitectura del Foment de les Arts Decomtives (FAD) al millor espai públic construït l'any 1991.

El Port Olímpic

La competició de vela dels Jocs de Barcelona'92 va tenir lloc a les aigües pròximes al Port Olímpic. Aquest nou port va néixer amb la intenció de ser una base nhutica per a la celebració de les regates olímpiques i amb la voluntat de constituir un dels elements determinants de l'obertura de la ciutat al mar. Per aconseguir-ho, va caldre reformar el Pla Especial d'Ordenació Urbana de l'Àrea del Parc de Mar i dissenyar un port que, d'una banda, satisfés les condicions de la Federació Internacional de Vela (IYRU) i el COOB'92, i, de l'altra, pogués ser utilitzat com a port esportiu després dels Jocs. La prova de foc del nou Port Olímpic es va fer del 26 de juliol al 9 d'agost de 1991, amb la celebració de la II Setmana Internacional de Vela Ciutat de Barcelona, que va formar part de les Competicions'91.

El projecte permanent

El Port Olímpic de Barcelona, dissenyat per un equip dirigit per l'enginyer de camins, canals i ports Joan Ramon de Clascà, a partir del projecte d'Oriol Bohigas, Josep Martorell, David Mackay i Albert Puigdombnech, és una estructura rectangular amb tres dics de tancament. Un dels dics, de 500 m de llargada, té una forma corba que permet aprofitar l'energia de les ones. Aquest dic acaba per la part de llevant en el dic nord, que prolonga la línia recta del carrer de Pamplona, de la mateixa manera que el tercer dic esth situat a la continuació del carrer de Marina. Els dics de tancament arriben a una alqada de 7,35 m sobre el nivell del mar; aquesta alqada ha permbs la construcció, amb prefabricats de formigó armat, d'unes grades escalonades, pensades per a l'ús ciutadh, com a espais de passeig i de pesca. El 75 % de la superfície del Port Olímpic està destinat a usos comercials i cívics. La superfície d'aigua abrigada és de prop de 8 ha.

El Port Olímpic disposa d'un edifici administratiu de 489 m^2, destinat a la direcció, als organismes oficials a la Comandància de Marina i a la Duana. Aquest edifici té la forma d'un cub,

1

rematat per una terrassa amb elements de disseny propis de l'ambient nhutic.

El Centre Municipal de Vela, de 3.775 m², va ser construït amb la intenció d'acollir activitats de promoció, iniciació i perfeccionament de la prhctica d'aquest esport. El disseny de l'edifici harmonitza perfectament amb el passeig Marítim. Cal destacar-hi, com a elements arquitectònics singulars, les cobertes dels magatzems dels vaixells amb màstil i les liuernes.

El projecte de condicionament olímpic

Durant els Jocs, el públic accedia al Port Olímpic des del passeig Marítim, l'àrea de serveis per al públic ocupava la part final del carrer de Marina. Els espectadors només podien accedir a la cota moll per dirigir-se a l'àrea d'embarcament, des d'on eren traslladats amb vaixells fins a les grades reservades al públic.

Els membres de la Família Olímpica accedien a la instal·lació pel carrer de Marina, des d'on anaven fins a la cota moll i després als llocs de treball corresponents. Només els esportistes disposaven d'un accés directe a la cota moli des de la Vila Olímpica. La superfície construïda a la part del dic sec que queda sota el carrer de Marina es va destinar a magatzems, parc d'unitats mòbils, àrea de serveis de rhdio-televisió i centre de premsa.

Les esplanades del moll de terra i del dic nord es van destinar a i'avarada dels vaixells de competició, i les superfícies construïdes davant d'aquestes àrees, a tallers i sales d'equipaments. L'edifici principal de l'organització era al vèrtex d'aquestes dues hrees, mentre que l'edifici de l'Escola Municipal de Vela va ser condicionat per acollir l'àrea de personalitats.

Del condicionament olímpic cal destacar les vuit rampes flotants d'avarada dels vaixells, les quatre grues i els molls perimetrals de pilons. La sortida a la mar per la rampa de llevant va ser utilitzada per les embarcacions de les proves de Lechner A-390.

1
El fet que les competicions de vela es fessin en aigües del Port Olímpic, a tocar de la Vila Olímpica, va permetre que eis regatistes es poguessin allotjar amb la resta de participants, per primer cop en uns jocs.

Planta general

0 50 100 m

Port Olímpic

Propietari

Vila Olímpica S.A.

Gestor

POBASA

Inauguració

26 de juliol de 1991

Distàncies

Vila Olímpica:	0 km
CPP i CIRTV:	5,5 km.
Residència del COI:	8 km

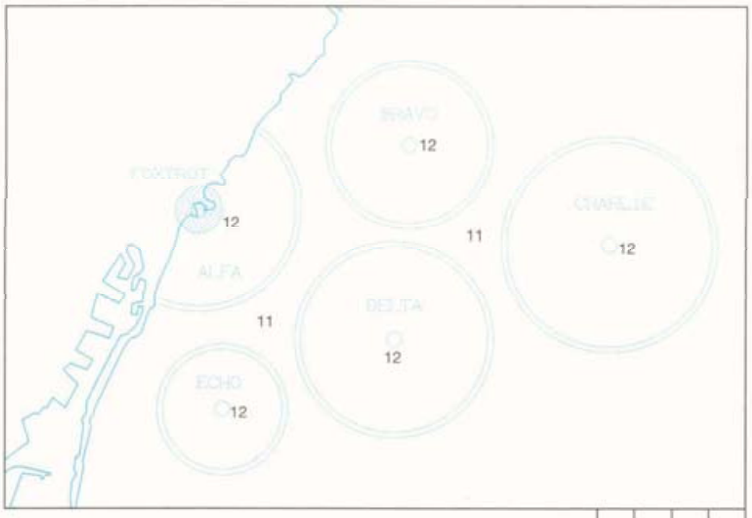

Àrees de competició

0 1 2 km

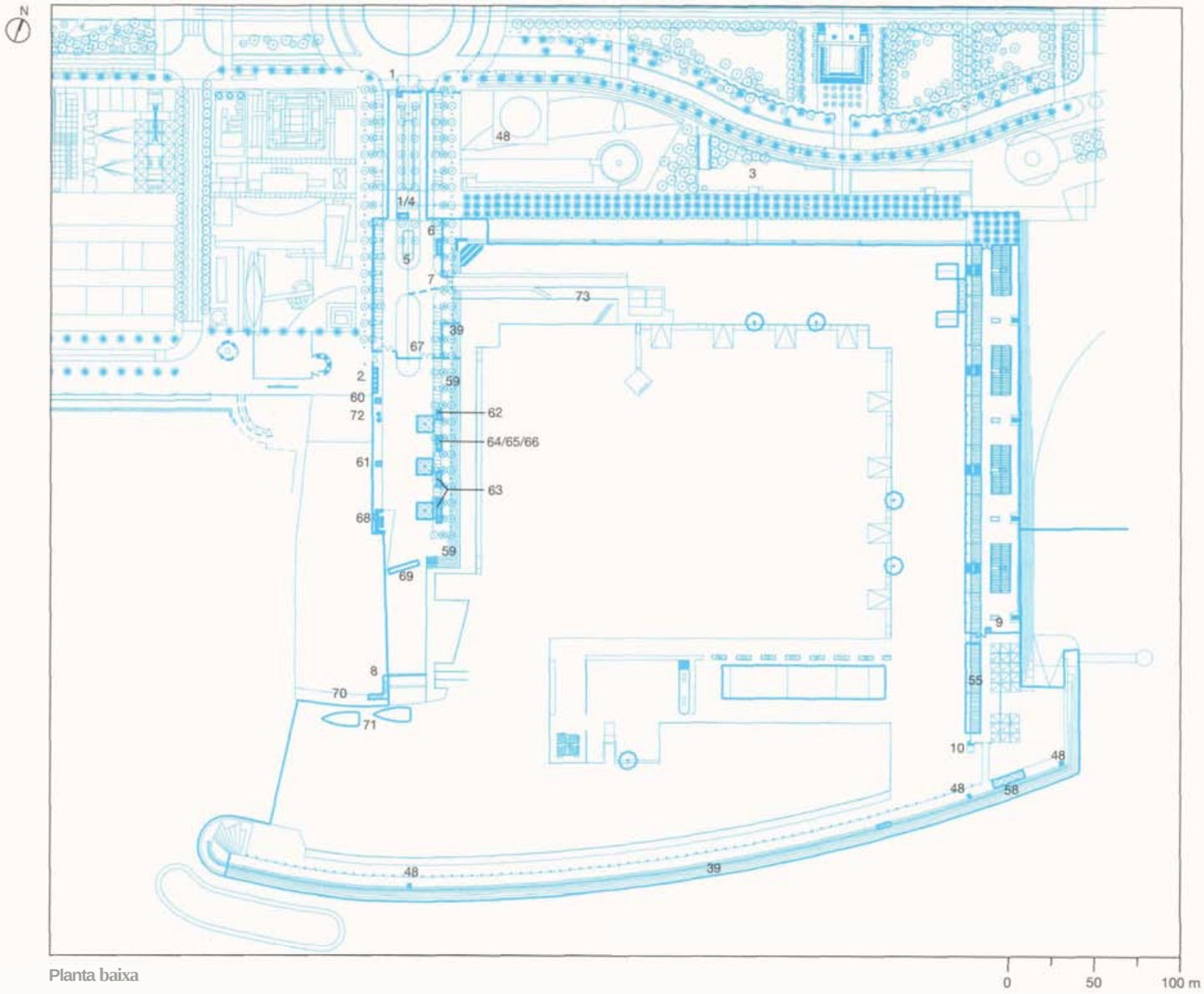

Planta baixa

Port olímpic

Accessos al recinte
1 Esportistes, premsa, RTV, organització i **personalitats**
2 Públic
3 Esportistes i **oficials** des de la Vila **Olímpica fins** a wta moll
4 Gestió de passis
5 Aparcament de vehicles amb passi
6 **Esportistes, premsa, RTV, organització** i **personalitats** a **cota** moll
7 Vehicles de manteniment, **tècnics** de RTV, seguretat i remolcs deis esportistes
8 **Públic** a cota **moll** per a **l'embarcament**
9 Accés des de la Vila Olímpica **fins** a **les** terrasses del dic **d'abric**
10 Esportistes, organització, premsa, RTV i personalitats a les terrasses del dic nord i del dic **d'abric**

Àrea de competició
1 i Àrea de **competició**
12 Camp de regates
13 Vaixells de control **de** la **competició**
14 **Vaixells** de salvament
15 Vaixells de premsa i RTV
16 Vaixells de personalitats
17 **Vaixells** de seguretat
18 Vaixells de la Creu Roja

Serveis als esportistes
19 Accés
20 Vestíbul principal
21 **Informació** i **taulell d'acolliment**
22 Vestidors
23 Oficines de la competició
24 **Sala d'espera de pro**testes
25 **Clínica d'esportistes**
26 **Control del dopatge**
27 **Sanitaris**
28 **Sala** i tallers **d'equips. Vestidors**
29 Àrea **d'avarada** de **vaixells**
30 Rampes flotants per a **l'avarada** de **vaixells**
31 Pontó **flotant** per a l'amarratge
32 Grues de **vaixells**
33 **Àrea** de repds i restauració
34 Vela de mesuraments
35 Tallers de **reparació** i recanvis
36 **Plataforma flotant** de **cerimònies**
37 Magatzem de la classe **Lechner**
38 **Aparcament per** a vehicles i remolcs de vaixells

Grada per a la FO i serveis FI
39 **Seients per** a persones acreditades
40 **Oficines** de la IYRU i de la CTE.

RTV i premsa
41 Parc **d'unitats mòbils**
42 Parc **d'unitats mòbils** de **ZDF**
43 Parc **d'unitats mòbils** de TVE i DR
44 Posicions deis **comentaristes**
45 **Dependències** de **RTO'92**
46 **Sanitaris**
47 **Sala d'entrevistes** de TVE i DR
48 Plataformes de les **càmeres**
49 **Zona mixta**
50 Centre de premsa
51 **Sala d'entrevistes**
52 Sanitaris
53 **Àrea** de **repòs**

Personalitats
54 Centre **d'acolliment**
55 **Àrea** de repds i restauració
56 **Despatx** del cap de protocol
57 **Sales** de la Casa Reial
58 Terrassa del dic **d'abric**

Públic
59 Grada
60 **Informació**
61 Punt de trobada
62 Venda de novetats
63 **Alimentació** i begudes
64 Venda de gelats
65 **Foto** i **vídeo**
66 Concessions **específiques**
67 **Assistència mèdica**
68 **Sanitaris**
69 Pantalla gegant de vídeo
70 **Accés als** vaixells
71 Vaixells
73 **Venda d'entrades**

Organització
74 Oficines de **l'organització**
75 **Oficines** de **la** competició
76 **Magatzem** de **material esportiu**
77 Magatzems de manteniment
78 Magatzem **de logística**
79 **Sanitaris** i **vestidors**
80 **Àrea** de repds
81 Àrea de **restauració**
82 **Centre d'acolliment de** xofers

Tecnologia i seguretat
83 Sala de **telecomunicacions**
84 Sala de so i **mega**fonia
85 **Sala de gestió de resultats**
86 **Sala** de control de seguretat
87 Àrea de protecció
88 Sala **d'autoprotecció**
89 **Sanitaris**
90 **Sales** de la **Guàrdia** Civil de Mar

1 i 2
*El **Pavelló** de La Mar Bella, **situat** a La **platja** que **li dóna** nom, és un **edifici rectangular,** de grans **llums, adaptat perquè s'hi** puguin **celebrar** actes públics diversos.*

El Pavelló de la Mar Bella

La competició olímpica de **bàdminton** va tenir lloc al nou Pavelló de la Mar Bella del Poblenou, situat a **l'Area** del Parc de Mar. Aquest pavelló és un edifici de **caràcter** polivalent, apte per acollir actes públics diversos; així, a més de les pistes polisportives i dels serveis de la pista d'atletisme annexa, aquest espai també ha **d'allotjar,** en el futur, la biblioteca i **l'arxiu** d'histbria del Poblenou.

El Pavelló de la Mar Bella va ser inaugurat el maig del 1992 per celebrar-hi el Torneig Internacional Ciutat de Barcelona de **Bàdminton,** programat per posar a prova la **instal·lació** abans dels Jocs Olímpics i com a rodatge de **l'organització.**

El projecte permanent

L'edifici, projectat pels arquitectes Manuel **Ruisánchez** i Xavier Vendrell, consisteix en un nucli principal, que conté la sala polisportiva, i un sbcol perimetral semisoterrat en el qual hi ha els serveis esportius i on **s'instal·larà** la futura biblioteca.

La sala té una llum lliure de 48,75 m i una superfície de joc de 69 **X** 34 m². **L'àrea** de joc esta ocupada per una pista polisportiva de 44 **X** 22 m², amb una capacitat per a **1.000** espectadors, i una pista per a **usos** diversos de 30 **X** 18 m².

La biblioteca i **l'arxiu** d'histbria del Poblenou ocuparan la part nord-est del sbcol i donaran a un gran pati, en el qual hi **haurà** l'entrada i la sala d'exposicions.

El projecte es caracteritza perqub intenta reduir al **màxim** l'impacte visual de l'ediñci, i també pel paper determinant que hi té l'estructura, a causa de la gran llum lliure a la sala.

El projecte de condicionament olímpic

La distribució general dels espais es va fer d'acord amb les circulacions previstes dels diferents **col·lectius:** el públic accedia a aquesta unitat esportiva per la **façana** de mar, al nivell de la grada superior; la **Família Olímpica** hi accedia per la **façana** de muntanya, al nivell de la pista; i els esportistes ho feien per **mitjà** d'un **accés** especial, al nivell de la pista,

1

2

des de la mateixa tanca de la Vila Olímpica, a través de la pista **d'atletisme** annexa.

Es va augmentar la capacitat del Pavelló fins a 4.000 places **mitjançant** grades provisionals que arribaven fins a la pista. L'espai central resultant, de 44 **X** 22 m^2, contenia tres pistes de joc. L'espai que **allotjarà** la futura sala d'exposicions va ser utilitzada com a **àrea d'escalfament,** amb dues pistes, i la resta de la superfície **construïda** per a la futura biblioteca i l'arxiu **d'història** acollia els despatxos de **l'organització** i les sales per a personalitats, premsa i **ràdio-televisió.**

Les operacions de **caràcter** temporal més complexes del condicionament **olímpic** van ser: enfosquir les **façanes** de vidre, reforgar **l'enllumenat** entre pista i pista, i **instal·lar** 14 **màquines** de fred que generessin una temperatura adequada sense provocar corrents **d'aire.** El dimensionament dels espais per a **l'activitat** olímpica va ser correcte.

1
Construït arran** dels Jocs, el Pavelló de la Mar Bella va acollir la **competició de bàdminton.** A **l'àrea** de **competició** es **van** disposar tres pistes de **joc,** i es van haver **d'enfosquir les façanes** de vidre per no **destorbar** els **jugadors.

2
Un espai annex, pensat com a sala d'exposicions, va ser condicionat com a àrea d'escalfament.

1

Pavelló de la Mar Bella

Propietari

Ajuntament de Barcelona

Gestor

Àrea d'Esports, Ajuntament de Barcelona

Inauguració

31 d'abril de 1992

Distàncies

Vila Olímpica:	0 km
CPP i IBC:	7,5 km
Residencia del COI:	10 km

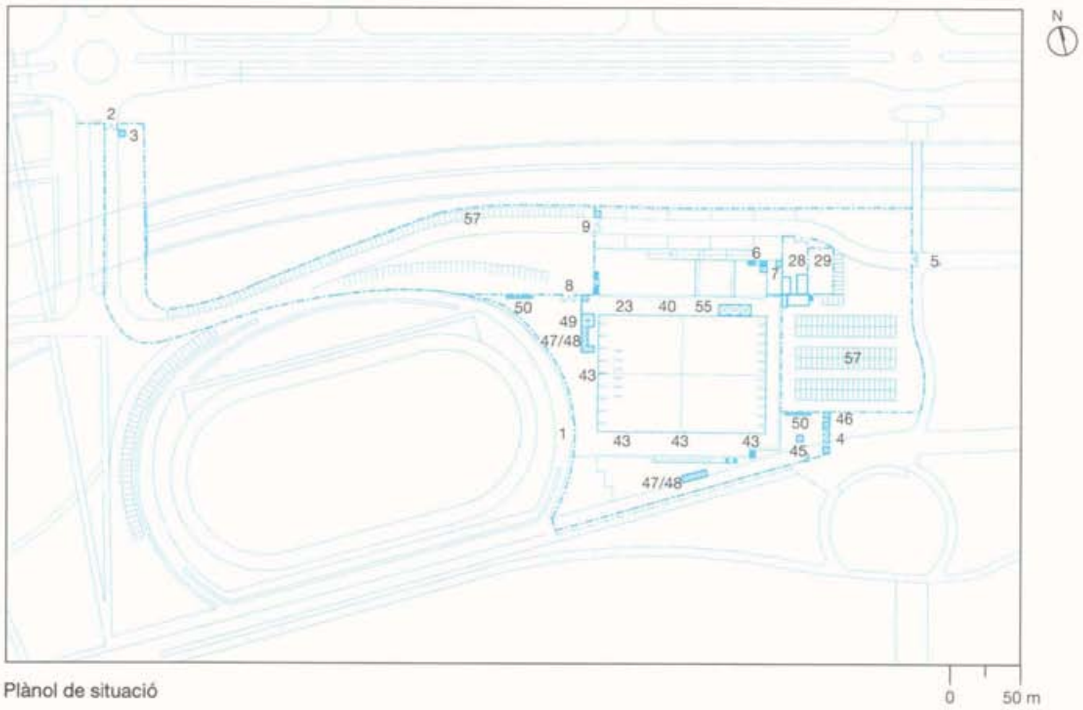

Plànol de situació

Accessos** al **recinte
1 Esportistes
2 Personalitats, organització, premsa i **RTV**
3 Gestió de passis
4 Públic
5 ***Sortida d'emergència***
6 Personalitats i vehicles de ***manteniment***
7 Premsa i **RTV**
8 ***Organització***
9 Aparcament de la ***flota** olímpica*

*Àrea de **competició***
10 ***Àrea** de joc*
11 ***Pista** de **competició***
12 Posicions ***dels** jutges*
13 ***Posicions** dels **fotògrafs***
14 Posicions de les ***càmeres***

*Grada **per** a la **FO***
15 Seients per a persones acreditades

Serveis** als **esportistes
16 ***Accés***
17 ***Informació***
18 Vestidors
19 ***Àrea d'escalfament***
20 Sala de ***crides***
21 ***Clínica** d'**esportistes***
22 ***Control del dopatge***
23 ***Àrea** de repòs i **restauració***
24 Taller ***d'encordatge***

***Serveis** a les FI*
25 ***Oficines** de **la** ZBF*
26 ***Vestidors de jutges***
27 ***Sala** de **treball de jutges***

RTV
28 ***Parc d'unitats mòbils***
29 Parc de la NBC
30 Control dels comentaristes
31 Despatx del cap de ***RTO'92***
32 ***Plataformes** de **les càmeres** a la grada*
33 ***Plataformes especials***

Premsa
34 ***Zona** mixta*
35 ***Centre** de premsa*
36 ***Sala** d'entrevistes*
37 ***Àrea de repòs***
38 ***Sanitaris***

Personalitats
39 ***Accés** i acolliment*
40 ***Àrea** de **repòs** i restauració*
41 Despatx del cap de protocol
42 Sanitaris

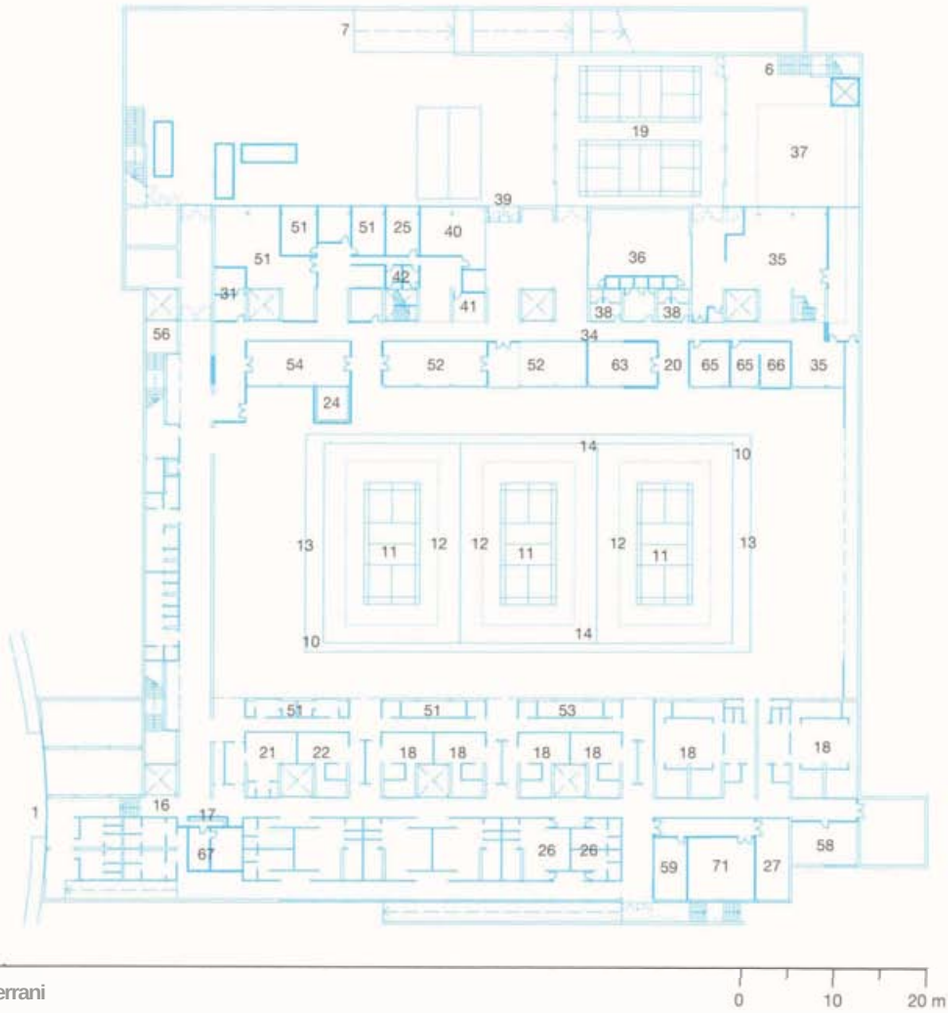

Planta soterrani

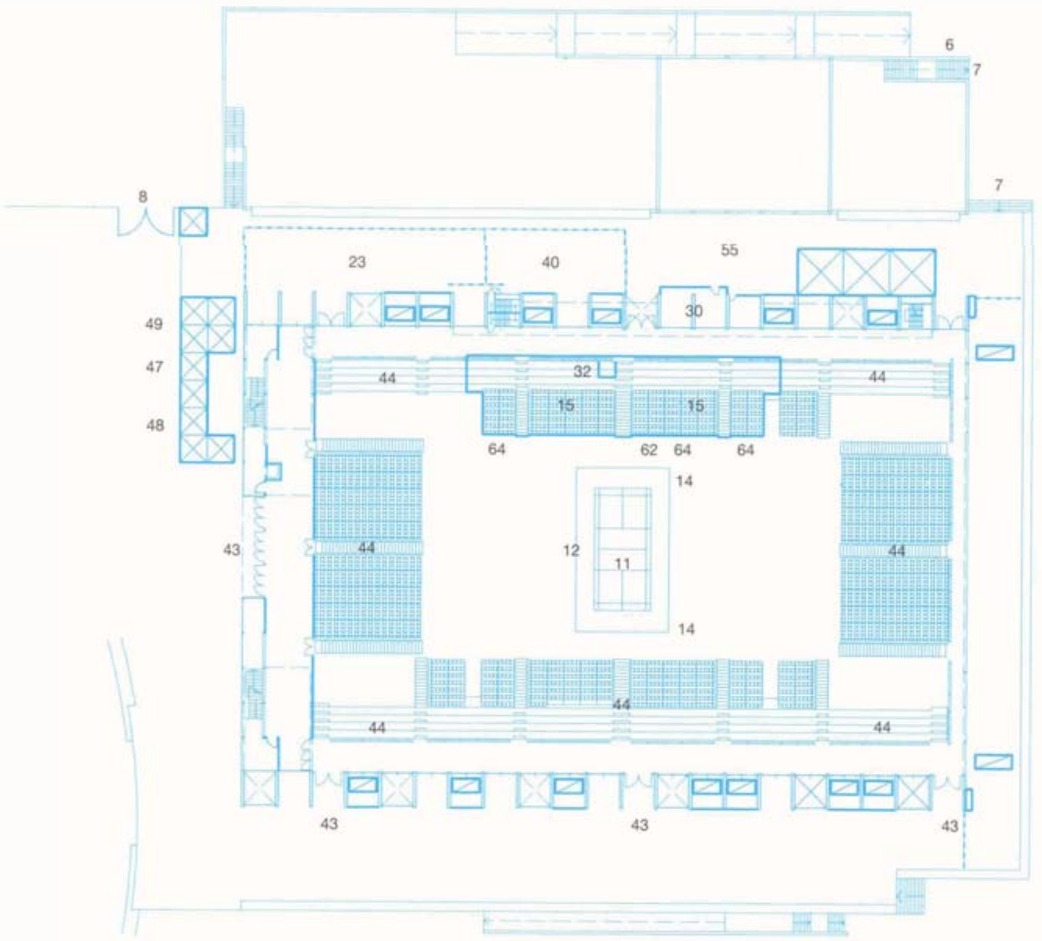

Planta **baixa**

0 10 20 m

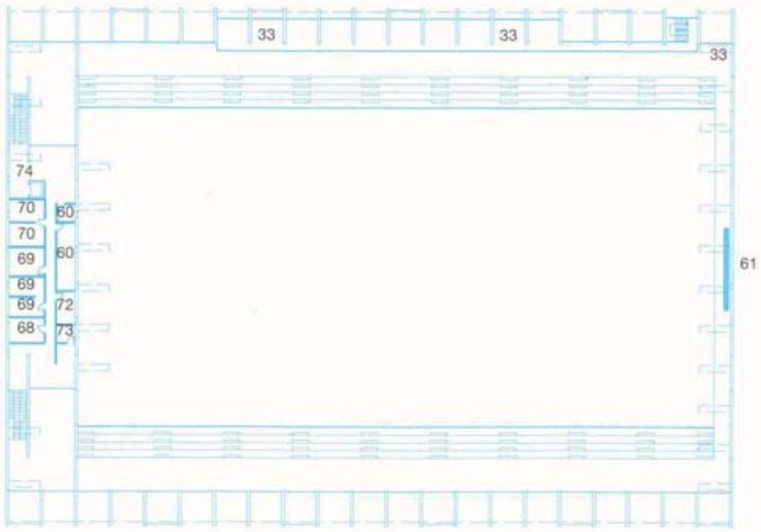

Planta **altell**

0 10 20 m

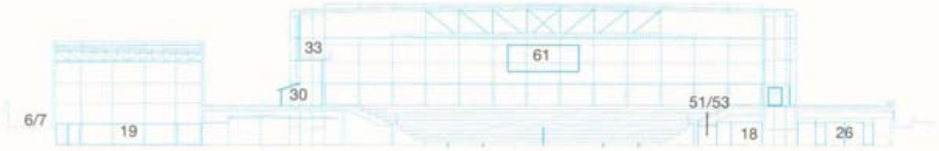

Secció transversal

0 10 20 m

Públic
43 *Accés a la grada*
44 *Grada*
45 *Informació*
46 *Venda d'entrades*
47 *Venda de novetats*
48 *Alimentació i begudes*
49 *Assistència mèdica*
50 *Sanitaris*

Organització
51 *Oficines de l'organització*
52 *Magatzem de material esportiu*
53 *Magatzem de manteniment*
54 *Magatzem de logística*
55 *Àrea de repòs i restauració*
56 *Accés a la grada*
57 *Aparcament de la flota i de vehicles amb passi*

Tecnologia
58 *Sala de telecomunicacions*
59 *Sala de control de ràdio*
60 *Sala de so i megafonia. Locutori*
61 *Marcador*
62 *Control de marcador*
63 *Magatzem de marcadors*
64 *Sala d'entrada de dades*
65 *Sala de gestió de resultats*
66 *Sala d'edició de resultats*

Seguretat
67 *Sala de control de seguretat*
68 *Sala d'autoprotecció*
69 *Despatx d'autoprotecció*
70 *Despatx de seguretat pública*
71 *Sala de seguretat pública*
72 *Posició de visió i vigilància*
73 *Sanitaris*
74 *Accés*

1,2314
L'antiga Estació del Nord, completament remodelada, va acollir la wmpetició de tennis de taula dels Jocs de Barcelona'92. El projecte de remodelatge va mantenir la característica estructura de f e m i vidre de la façana, inscrita en els cànons de l'art nouveau de l'època en què va ser construïda.

El Polisportiu Estació del Nord

El tennis de taula va tomar a formar part del programa olímpic oficial a Barcelona'92, després d'haver estat esport olímpic per primer cop a Seül'88. La competició va tenir lloc a l'antiga Estació del Nord, completament remodelada per a la celebració d'aquest esdeveniment.

L'Estació del Nord és avui un equipament per al barri del Fort Pius, que consta d'un pavelló polisportiu de grans dimensions, que ocupa l'antiga nau central d'andanes, el vestíbul i part de l'ala est; una estació central d'autobusos, que ocupa tota l'ala oest, i altres serveis del districte, que completen l'ocupació de l'ala est.

El remodelatge de tota l'àrea de competició i de les zones complementàries de la unitat esportiva va ser gestionat i finançat pel COOB'92.

Del 19 al 24 de novembre de 1991, el Polisportiu Estació del Nord va acollir la Copa del Món per a equips de tennis de taula, en el marc de les Competicions'91.

El projecte permanent

El projecte de rehabilitació, de l'arquitecte Enric Tous, va consistir a renovar i a consolidar l'antiga estructura, a millorar l'aïllament de la coberta de la nau central d'andanes, mantenint-ne l'estructura original, i a reposar els tancaments laterals de ferro i vidre, que són un exponent de l'estil *art nouveau* del vestíbul.

El pavelló polisportiu, projectat per l'empresa Taber Enginyers S.A., és una edificació de nova planta inscrita en la nau central, que consisteix bàsicament en un forjat intermedi situat a l'extrem nord-est. Al nivell de les andanes hi ha els serveis del polisportiu (amb els vestidors, els magatzems i les instal·lacions tècniques) i al nivell superior, una sala per a esports individuals, amb dues ales laterals, on s'han situat les sales d'emmagatzematge de material.

El projecte permanent de l'edifici va tenir en compte l'adequació olímpica en tot allò que no afectés l'ús posterior del pavelló polisportiu. En el moment de projectar-10 ja es disposava de l'avantprojecte de condicionament olímpic; això va permetre

1

2

3

4

resoldre les circulacions dels diferents col·lectius olímpics sense haver de modificar el programa permanent de l'edifici.

El projecte de condicionament olímpic

L'àrea de competició i les graderies de carhcter temporal ocupaven l'espai central. Com que el nombre de taules de joc era variable (vuit, quatre, dues o una, segons les fases de la competició) i la reducció no era progressiva, va caldre disposar d'unes graderies retràctils. La solució va consistir a col·locar dos grans blocs de grades fixes a banda i banda de l'àrea de competició, i dos blocs més petits a una part de l'àrea de competició, que s'utilitzaven quan el nombre de pistes es reduïa a dues o a una. A més, a les finals es van col·locar cadires a la pista, de manera que es va arribar a una capacitat de 5.500 places.

Els serveis per als esportistes i organitzadors estaven situats als espais de serveis construïts al nivell de l'àrea de competició. La sala d'escalfament, amb dotze taules, ocupava el nivell superior. A l'kea exterior, el muntatge d'un conjunt de veles va completar el programa de condicionament; aquestes veles contenien les &reesde repbs per als voluntaris, els magatzems de logística i les oficines de l'organització. Els serveis de premsa, les cabines tècniques de control de la sala i els serveis per a les personalitats van ocupar dues plantes de l'ala est.

Per a la competició es va haver d'enfosquir la sala central, per evitar l'entrada de llum zenital per la claraboia, es va reforçar temporalment I'enllumenat i es van climatitzar, també temporalment, la sala i la graderia, de manera que no es creessin turbulències d'aire que impedissin el desenvolupament del joc.

El funcionament global va ser correcte, els moviments de les graderies i els de l'àrea de competició van estar perfectament sincronitzats, i el dimensionament dels espais destinats a serveis va ser encertat, menys en el cas de l'aparcament per a la flota olímpica, que va ser massa gran.

1
Moment de la wmpetició de dobles masculins a la pista número 1 de tennis de taula. La pista de competició, dues o una sola taula, segons la fase de competició

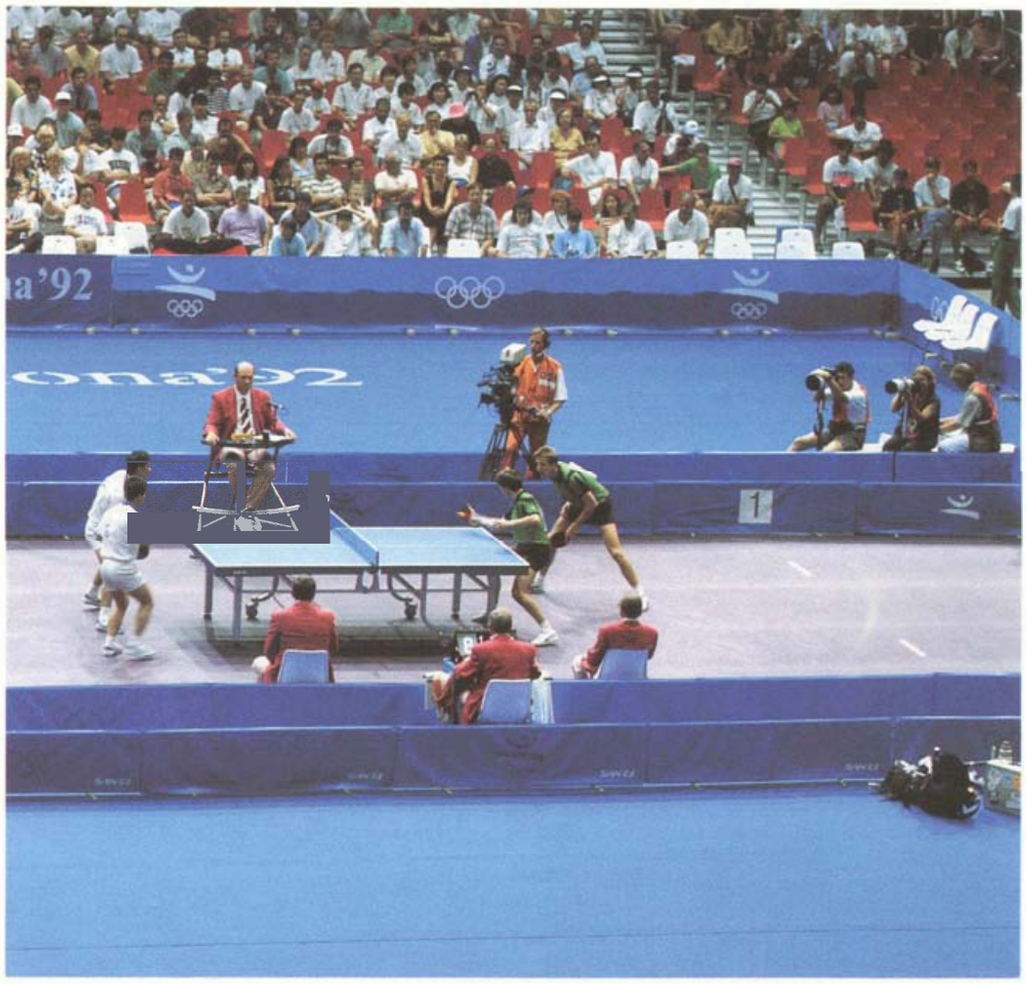

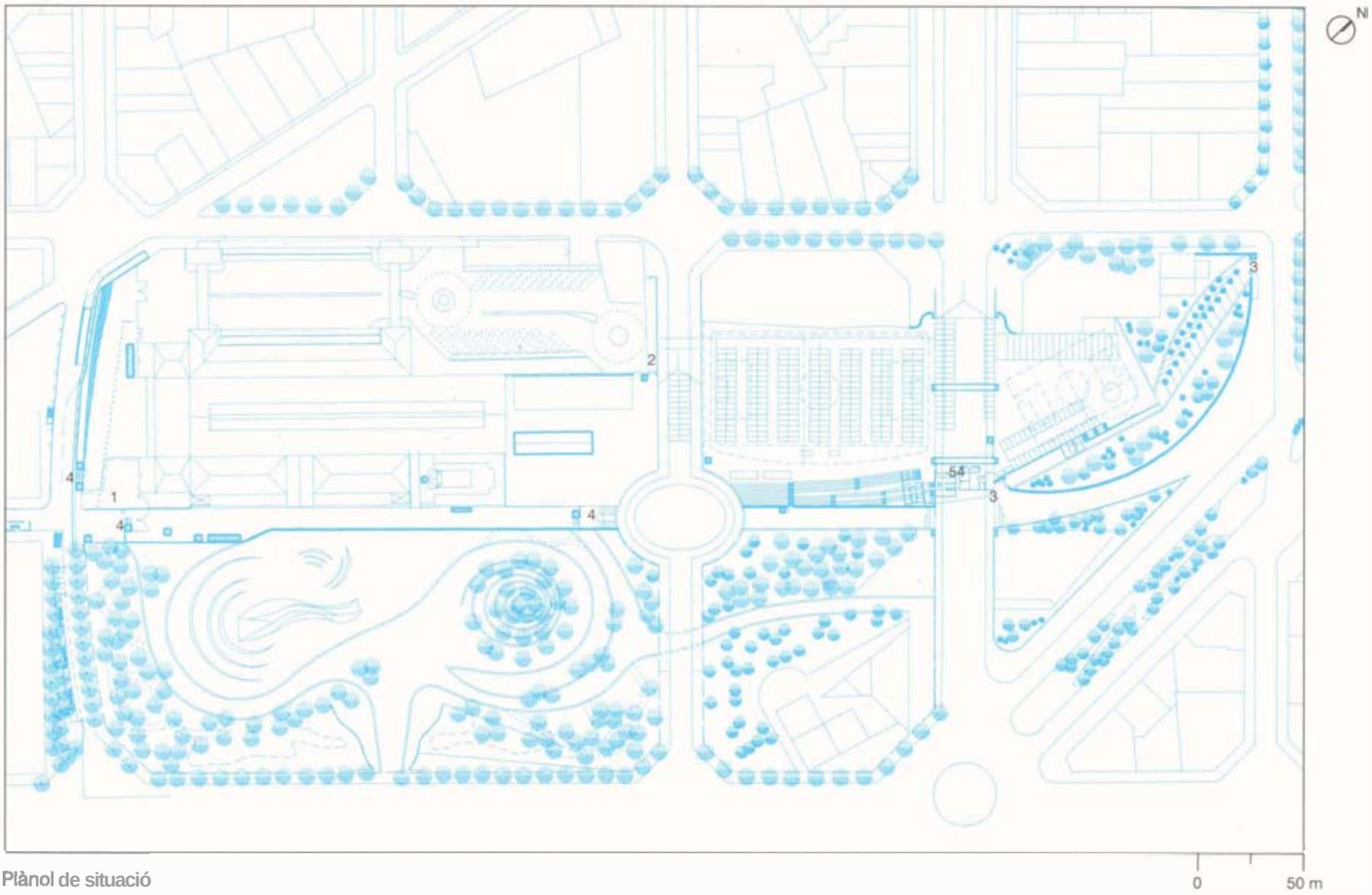

Plànol de situació

Polisportiu Estació del Nord

Propietari

Ajuntament de Barcelona

Gestor

Ajuntament de Barcelona

Inauguració

Novembre del 1991

Distàncies

Vila Olímpica:	1 km
CPP i CIRTV:	4 km
Residencia del COI:	6,5 km

Accessos** al **recinte
1 Personalitats i premsa
2 Organització, **esportistes, RTV i** manteniment
3 Aparcament de la flota i dels **vehicles** amb passi
4 **Públic**

Àrea de competició
5 **Pista de competició**
6 **Entrada de dades**
7 Posicions **dels àrbitres**
8 **Càmeres mòbils** de TV
9 **Marcadors**

***Grada per a la** FO*
10 Seients per a persones acreditades

Serveis a b esportistes
11 Accés
12 **Informació**
13 **Vestidors**
14 Sala **de massatges**
15 **Accés** a **l'àrea d'escalfament**
16 **Àrea d'escalfament**
17 **Sala** de **reunions** de caps **d'equip**
18 Clínica **d'esportistes**
19 Control **del dopatge**
20 **Àrea** de **repòs** i restauració

***Serveis** a les FI*
21 **Oficines de la ITTF**
22 **Vestidors de jutges**
23 Sala **de** treball **de** jutges

RTV
24 **Accés per a vehicles** de RTV
25 Parc **d'unitats mòbils**
26 Parc de la **NBC**
27 Control **dels comentaristes**
28 **Plataformes** de les **càmeres especials**

Premsa
29 **Accés**
30 **Zona** mixta
31 **Centre** de premsa
32 Sala **d'entrevistes**
33 **Àrea de** repòs
34 Sanitaris
35 Accés a la **grada**

Personalitats
36 Centre **d'acolliment**
37 **Àrea** de repòs i **restauració**
38 **Despatx** del cap de protocol
39 Sanitaris

Públic
40 **Accés**
41 Accés a **la** grada
42 Grada
43 **Informació**
44 Venda de novetats
45 **Alimentació** i begudes
46 **Assistència mèdica**
47 Sanitaris

Organització
48 **Oficines de l'organització**
49 **Oficines** de la competició
50 **Magatzem** de **logística** i material esportiu
51 **Magatzem de manteniment**
52 Sanitaris
53 **Àrea** de **repòs**
54 Centre **d'acolliment** de xofers
55 **Vestidors**

Tecnologia
56 Sala de **telecomunicacions**
57 **Sala** de control de **ràdio**
58 **Sala** de control de so i megafonia
59 **Locutori**
60 **Control** de marcador
61 Magatzem de marcadors
62 **Sala** de **gestió** de resultats
63 **Sala d'edició** de **resultats**
64 **Marcadors**

Seguretat
65 **Sala de control de seguretat**
66 **Posició** de visió i **vigilància**
67 **Sala d'autoprotecció**
68 **Sala** de **seguretat pública**

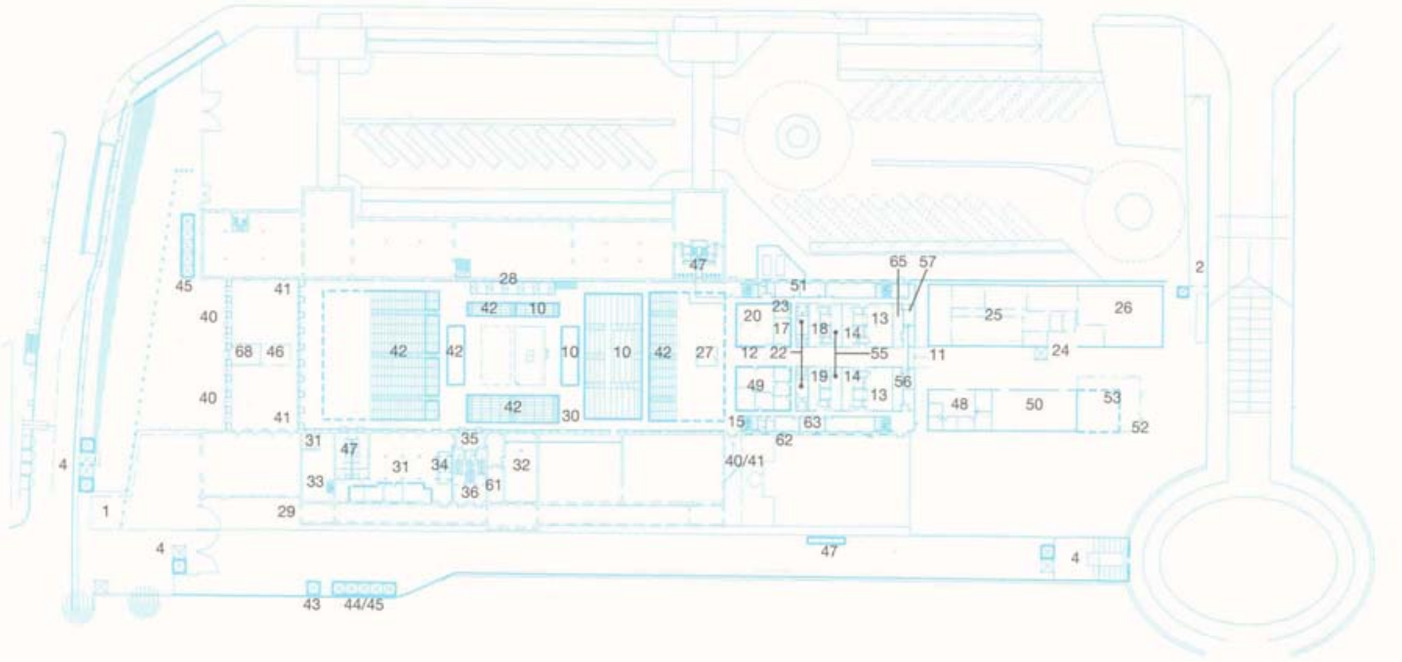

Planta baixa

0 10 20 30 m

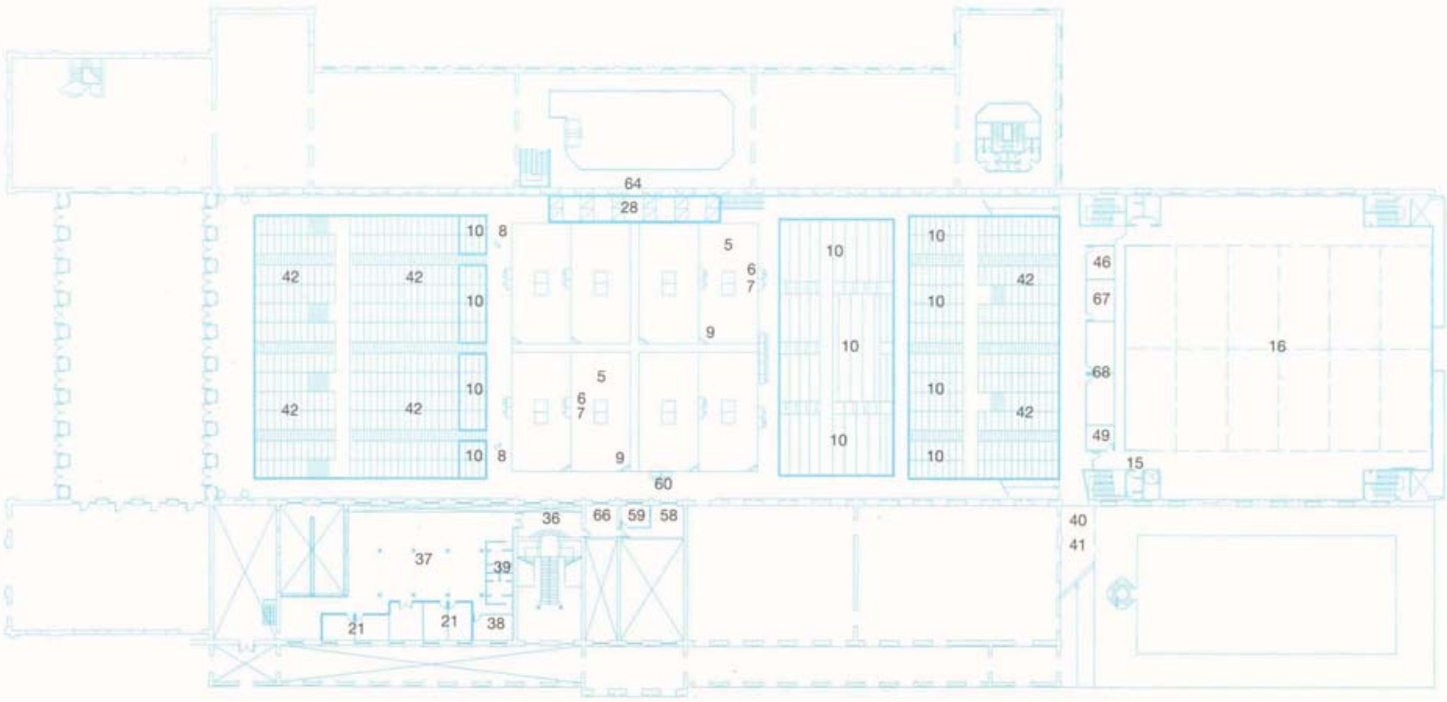

Planta primera

0 10 20 30 m

112
*El **projecte de reforma del Frontó Colom, instal·lació** on va tenir lloc la modalitat **del frontennis femení,** va **conservar** la **façana** que dóna a la Rambla pel valor testimonial que tenia*

3
L'antic frontó** amb **sols** conserva dues de les antigues parets de la pista de **competició, amb una alçada lliure de 13 m. Les grades,** de caràcter **temporal,** tenien **una capacitat per** a 1.000 **seients.

El Frontó Colom

El Frontó Colom, situat a la part de baix de la Rambla, va ser **l'escenari** de les proves de **frontennis femení** i **masculí** de la competició de pilota basca, esport de demostració a **Barcelona'92. L'edifici, construït** el 1882, havia estat molt freqüentat fins a l'any 1975, en **què** va deixar de funcionar. El remodelatge d'aquest edifici, realitzat amb motiu dels Jocs, forma part del conjunt **d'operacions** destinades a la **rehabilitació** del barri de Ciutat Vella. El **finançament** va anar a **càrrec** del **COOB'92** i de la societat municipal Promoció de Ciutat Vella S.A.

El projecte permanent i el condicionament olímpic

El Front6 Colom, amb 2.789 m^2 **construïts,** va ser totalment remodelat d'acord amb el projecte de les arquitectes Anna Soler i Sílvia Farriol. **L'antiga** pista de joc conserva només dues de les parets antigues, la lateral i la frontal. **L'espai** esportiu resultant té 30 **X** 20 m^2 i una algada **lliure** de 13 m, i esta pensat per poder ser transformat en pista polisportiva per a la practica del basquetbol, el voleibol o altres esports **d'equip.** La reducció de **l'antic** frontó, de 36 m de llargada, a **l'actual,** de 30 m, ha **permès** situar els serveis per als esportistes en els 6 m sobrants, on **s'han construït** tres plantes de serveis.

El públic entrava en aquesta unitat per la nova plaga situada darrere de **l'edifici,** de **1.600** m^2, on hi havia **l'àrea** de serveis. Els controls **d'accés** de la **Família** Olímpica eren a la **façana** principal, a la Rambla. Les graderies, de **caràcter** temporal, tenien una capacitat per a **1.000** seients i es **distribuïen** en tres nivells. Els dos primers estaven destinats al públic i el tercer estava reservat a la **Família** Olímpica.

Tots els serveis per als esportistes, **l'organització,** les personalitats, la premsa i la radio-televisi6es van poder situar a **l'interior** de l'edifici, amb una distribució de l'espai molt generosa, gracies al fet que el programa de necessitats era **reduït** i a **l'amplitud** de la **instal·lació.**

1

2

3

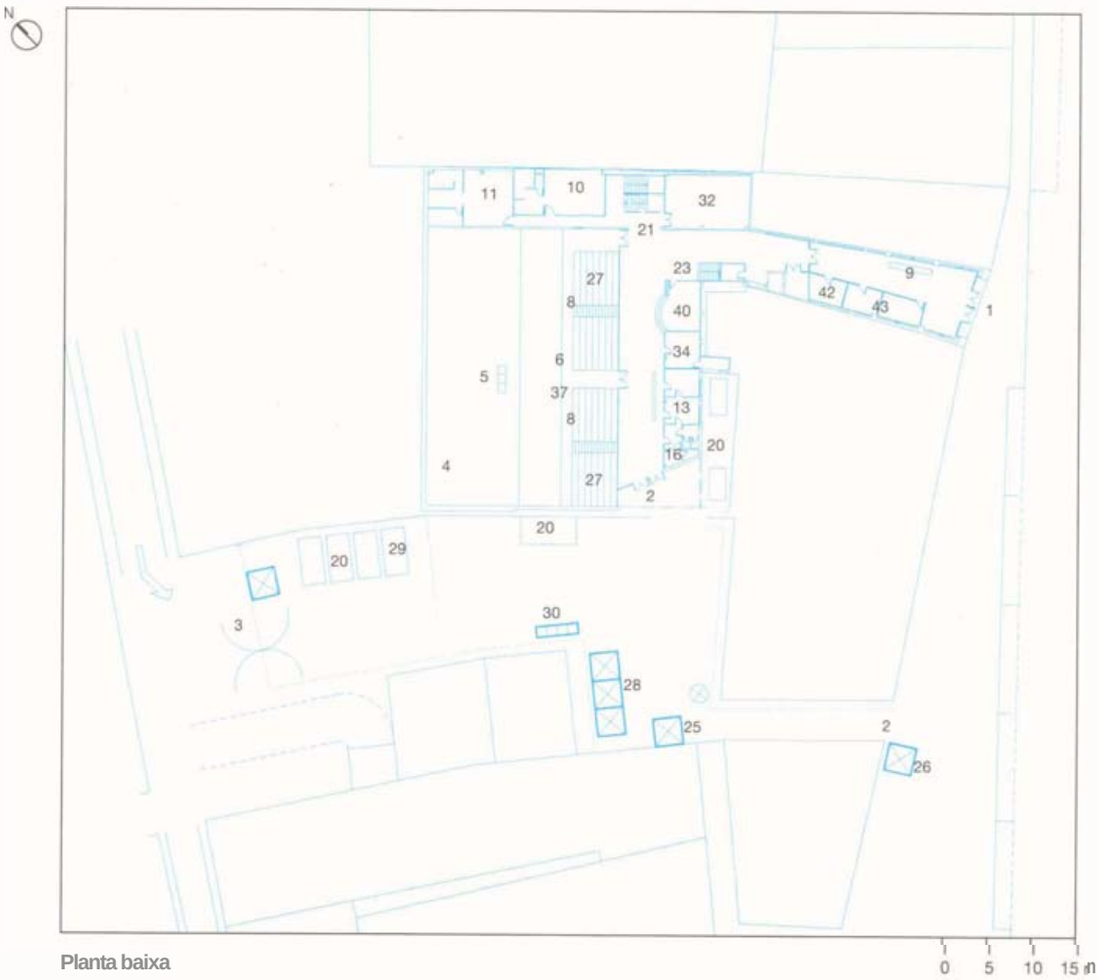

Planta baixa

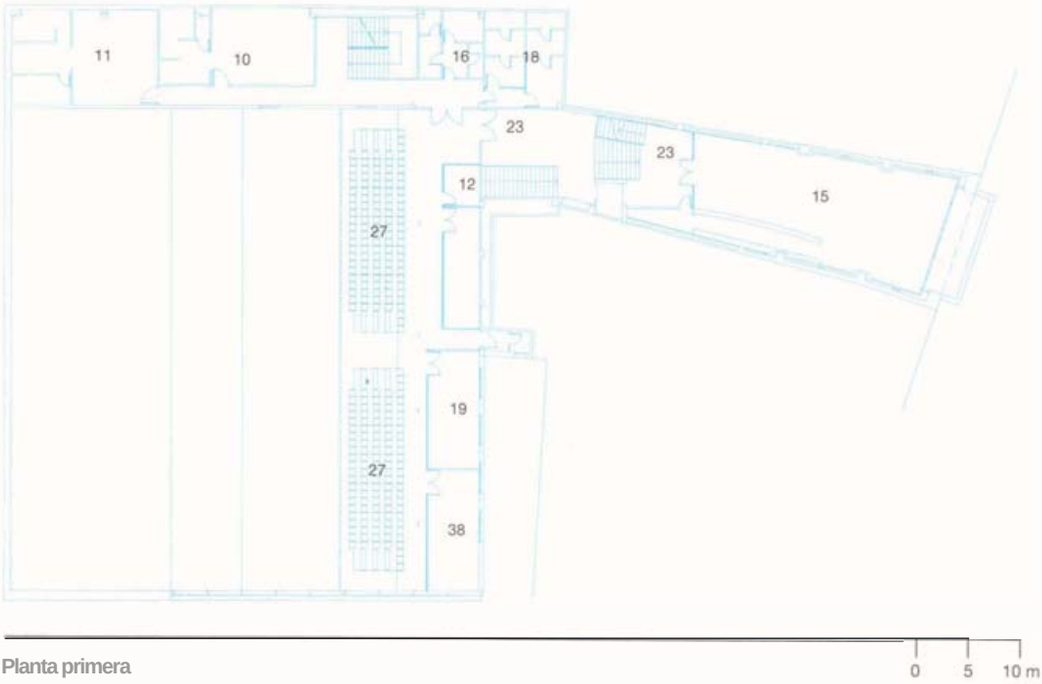

Planta primera

Frontó Colom

Propietari

Ajuntament de Barcelona

Gestor

Àrea d'Esports, Ajuntament de Barcelona

Distancies

Vila Olímpica:	3 km
CPP i CIRTV:	1,5 km
Residencia del COI:	6 km

Frontó Colom

Accessos *al recinte*
1 ***Esportistes, oficials,*** *organització, premsa, personalitats i RTV*
2 *Públic*
3 *Vehicles* ***tècnics*** *de RTV i* ***manteniment***

Àrea de competició
4 ***Pista*** *de competició*
5 *Podi*
6 *Posició de* ***l'àrbitre***

Grada per a la FO
7 *Seients per a persones acreditades*
8 ***Seients*** *per a* ***fotògrafs***

Serveis als esportistes
9 ***Informació*** *i centre* ***d'acolliment***
10 *vestidors*
11 ***Sala*** *de massatges*
12 *Sala de* ***control de*** *marcador*
13 ***Clínica d'esportistes***
14 *Control del dopatge*
15 ***Àrea*** *de* ***repòs*** *i restauració*
16 ***Sanitaris***

Serveis a Ics FI
17 *oficines de la comissió* ***tècnico-esportiva***
18 *Vestidor* ***d'àrbitres*** *i jutges*
19 *Sala de treball* ***d'àrbitres*** *i jutges*

RTV
20 *Parc* ***d'unitats mòbils*** *i* ***plataformes*** *de les* ***càmeres***

Premsa
21 ***Zona mixta***
22 *Centre de premsa*
23 *Accés a la grada*

Personalitats
24 ***Àrea*** *de* ***repòs*** *i restauració*

Públic
25 *Informació*
26 *Venda* ***d'entrades***
27 *Grada*
28 ***Alimentació*** *i* ***begudes***
29 ***Assistència mèdica***
30 ***Sanitaris***

Organització
31 ***Oficines*** *de* ***l'organització***
32 *Magatzem de* ***logística,*** *de manteniment i esportiu*
33 ***Àrea*** *de* ***repòs de*** *voluntaris*

Tecnologia
34 ***Sala*** *de* ***telecomunicacions***
35 ***Sala*** *de* ***ràdio***
36 ***Sala*** *de so i megafonia*
37 *Control de marcador i* ***entrada*** *de dades*
38 ***Sala*** *de* ***gestió*** *de resultats*
39 *Centre* ***de reprografia***

Seguretat
40 ***Sala de*** *control de* ***seguretat***
41 *Posició de visió i* ***vigilància***
42 ***Sala d'autoprotecció***
43 ***Sala*** *de seguretat pública*

Planta segona

0 5 10 m

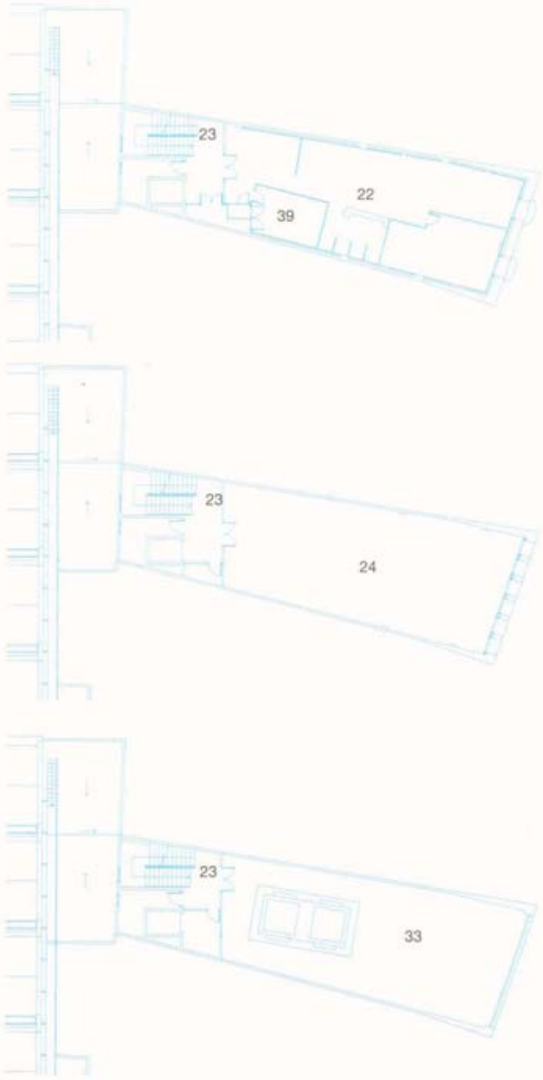

Planta tercera, quarta i terrat

0 5 10 m

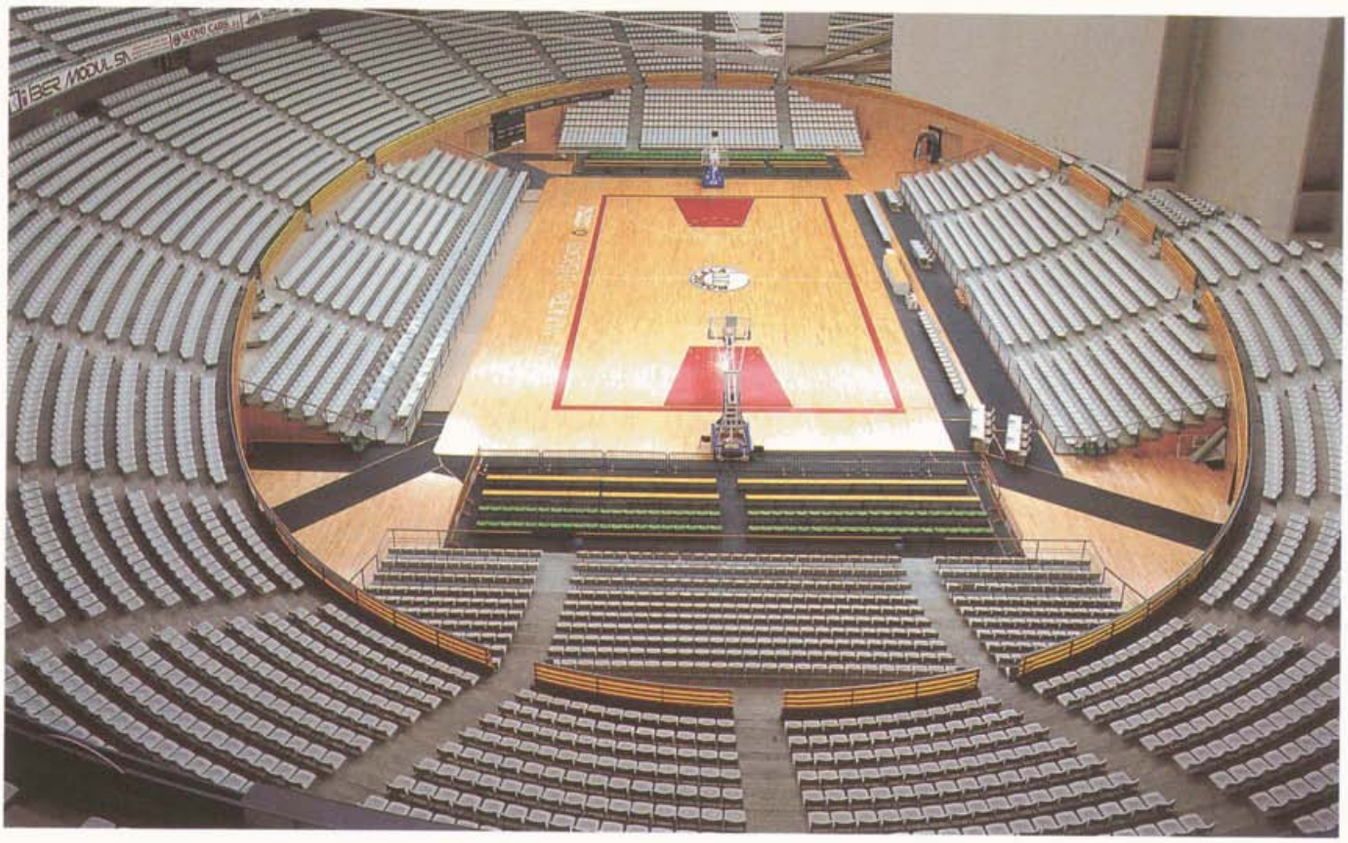

1

2

Pàgina anterior:
Una de les espectaculars torres de llum inclinades de l'Estadi d'Hoquei de Terrassa, instal·lació remodelada arran dels Jocs. Aquesta població del Vallès Occidental va ser una de les quinze ciutats subseu de Barcelona'92.

1 i 2
El Palau d'Esports de Badalona (1) i l'Estadi de Beisbol de l'Hospitalet (2) van ser dos dels nous equipaments esportius construïts a les subseus a partir de l'impuls olímpic

Les subseus

Els Jocs de la XXVa Olimpíada es van celebrar, a més de la ciutat de Barcelona, en quinze ciutats subseu. Aquestes quinze subseus van agrupar dinou unitats de competició, dues de les quals eren fora del territori de Catalunya, a Saragossa i Valkncia.

Les subseus van acollir les competicions de nou esports inclosos dins el programa oficial: basquetbol (Badalona), beisbol (l'Hospitalet de Llobregat i Viladecans), boxa (Badalona), futbol (Sabadell, Saragosssa i València), handbol (Granollers), hoquei (Terrassa), piragüisme (Castelldefels i la Seu d'Urgell), rem (Banyoles) i tir olímpic (Mollet del Vallès); i també les d'un esport de demostració: hoquei sobre patins (Sant Sadurní d'Anoia, Reus i Vic).

El pla de subseus

El pla d'unitats esportives a les subseus olímpiques va exigir la construcció de set noves instal·lacions esportives (Palau d'Esports de Badalona, Palau d'Esports de Granollers, Camp de Tir Olímpic de Mollet del Vallès, Estadi de Beisbol de l'Hospitalet de Llobregat, Canal Olímpic de Castelldefels, Parc del Segre de la Seu d'Urgell i Pavelló d'Esports de Reus) i realitzar tres projectes de remodelatge (Estadi d'Hoquei de Terrassa, Estadi de la Nova Creu Alta de Sabadell i Estadi de Beisbol de Viladecans). Les instal·lacions restants es van condicionar amb intervencions de caràcter provisional, reforçades en alguns casos amb actuacions permanents.

Badalona

El Palau d'Esports de Badalona és un pavelló amb una capacitat per a 12.500 espectadors. S'hi va celebrar la competició olímpica de basquetbol en reconeixement del profund arrelament &aquest esport a la ciutat de Badalona. D'altra banda, el Pavelló Club Joventut Badalona, a la mateixa ciutat, va acoliir la competició de boxa, on només s'hi va fer una intervenció de carhcter provisional. Les actuacions que es van dur a terme a Badalona per als Jocs estan incloses en el marc d'un ampli projecte de reestructuració d'un sector de la ciutat.

Banyoles

El condicionament olímpic de l'Estany de Banyoles, seu de la competició de rem, s'inclou en un ampli pla d'expansió de la població, que comprèn el remodelatge de l'estructura viària general, la reordenació del front de l'Estany i la construcció d'un nou eixample de la ciutat, on s'alcen els edificis de nova planta que van acollir la Vila Olímpica dels remers.

Castelldefels

El Canal Olímpic de Castelldefels és una de les instal·lacions esportives que, per la gran dimensió de l'obra nova, ha adquirit caràcter d'equipament supramunicipal. L'àmbit general del projecte esta vinculat directament a una reestructuració important de la xarxa vihria metropolitana de Barcelona, de la qual es converteix en un punt de referència.

Granollers

El nou Pavelló d'Esports de Granollers, construït en una zona de nova urbanització, va acoliir la competició olímpica d'handbol ~~a~~ excepció de la final. Granollers ha estat una de les ciutats pioneres d'aquest esport a Espanya.

L'Hospitalet de Llobregat

L'Estadi de Beisbol de l'Hospitalet de Llobregat és una instal·lació de nova planta, que correspon a la vinculació de la ciutat amb la practica d'aquest esport. L'Estadi s'incloïa dins un ampli projecte d'equipament esportiu i es volia que la seva construcció donés impuls i continuïtat al pla d'ordenació del municipi.

Mollet del Vallès

L'elecció de Mollet del Valies com a subseu olímpica va ser condicionada pels requisits tècnics i les mesures de protecció i seguretat que comporta la practica del tir olímpic. La decisió de construir un equipament que, a més de tenir un ús estrictament esportiu, servis de suport a les instal·lacions de l'Escola de Policia de Catalunya, va permetre tirar endavant un projecte modèlic des dels punts de vista funcional i tecnolbgic.

Reus

Amb la nominació de Reus com a subseu olímpica es reconeixia el paper d'aquesta ciutat com una de les viles capdavanteres en la pràctica de l'hoquei sobre patins. Això va ser el motiu per donar un impuls definitiu al projecte municipal de construir un nou pavelló cobert i d'urbanitzar i ordenar l'entorn immediat com a àrea d'equipaments i de creixement de la ciutat.

Sabadell

L'Estadi de la Nova Creu Alta, situat en aquesta dinàmica ciutat de la regió industrial de Barcelona, va ser la subseu on es va celebrar una part de la competició olímpica de futbol. S'hi va fer un projecte de remodelatge de la instal·lació i del seu entorn urbanístic.

Sant Sadurní d'Anoia

La població de Sant Sadurní, capital de la comarca de l'Anoia, va ser la subseu de dues unitats de competició: el Circuit de Ciclisme de Sant Sadurní, on van tenir lloc les curses individuals de ciclisme, i el Pavelló de l'Ateneu de Sant Sadurní, on es va disputar una part de la competició d'hoquei sobre patins. Ambdues intervencions eren de caràcter provisional, perb van servir de suport a una reestructuració de la xarxa urbana.

La Seu d'Urgell

Aquesta subseu acollí la modalitat del piragüisme en aigües vives. S'hi va construir una instal·lació d'obra nova que combina, de forma modblica, els avenços tecnològics més moderns amb un tragat espectacular. Les intervencions que es van dur a terme es van plantejar en un marc general de millora dels equipaments i les infrastructures de la població.

Terrassa

La competició d'hoquei es va celebrar a Terrassa, ciutat pionera i impulsora principal d'aquest esport a Espanya. S'hi va fer un projecte important de remodelatge de les instal·lacions de base, incloses en un complex esportiu municipal; el projecte també comprenia la reestructuració de l'àrea situada al voltant de les instal·lacions, la qual es va dotar d'elements esportius i d'esbargiment.

Vic

A Vic, la capital de la comarca d'Osona, hi havia dues unitats de competició: el Pavelló del Club Patí Vic i el Centre d'Hípica del Montanyà, situat a prop de la ciutat, a cavall dels municipis de Seva i el

1, 2 i 3
Algunes ciutats subseu de Barcelona'92 van ser escollides perquè en aquestes poblacions hi havia tradició en l'esport que havien d'acollir durant els Jocs. Aquest era el cas de l'handbol a Granollers (1), el beisbol a Viladecans (2) i l'hoquei sobre patins a Reus (3).

1

2

4
De les quinze ciutats subseu, ducs eren fom de l'àmbit de Catalunya. Saragossa (4) i València. En totes dues poblacions s van dur a terme part'ts de la fase preliminar i de quarts de final de la competició olímpica de futbol.

5
Algunes subseus van ser escollides per les característiques idònies que presentaven per a la pràctica de determinats esports, com era el cas de l'Estany de Banyoles, un marc natural de gran bellesa, avesat a acollir competicions de rem.

6
El Camp de Tir Olímpic de Mollet, de nova construcció, va ser emplaçat al costat de l'Escola de Policia de la Generalitat de Catalunya, que n'havia de ser un dels usuaris habituals després de la celebració olímpica.

Brull. En tots dos casos els projectes de condicionament olímpic van tenir caràcter provisional.

Viladecans

Viladecans va acollir, juntament amb l'Hospitalet de Llobregat, la competició de beisbol, ja que aquest esport té un gran arrelament en aquesta ciutat del Baix Llobregat. La reforma de l'Estadi de Beisbol de Viladecans va comportar sobretot una millora de l'espai esportiu i de les seves instal·lacions de suport.

Saragossa

Saragossa, la capital d'Aragó, va acollir una part de la competició olímpica de futbol. Amb motiu dels Jocs, es van condicionar les instal·lacions de l'Estadio de La Romareda. D'altra banda, l'Ajuntament de Saragossa es va fer càrrec de la construcció d'un edifici annex, destinat als serveis municipals, que es va utilitzar com element de suport durant els Jocs.

València

La capital de la Comunitat Valenciana va acollir, a l'Estadi Luis Casanova, una part de la competició olímpica de futbol. A causa de les característiques de la instal·lació, la intervenció s'hi va reduir de fet al projecte de condicionament olímpic.

Balanç

En general, l'adaptació de la infrastructura esportiva de les diverses subseus al programa olímpic es va portar a terme de manera totalment satisfactbria i la resposta de les poblacions respectives va ser molt positiva. A l'hora d'afrontar el repte d'una proposta d'aquestes característiques, la col·laboració permanent entre l'organització olímpica i els ajuntaments corresponents va ser un factor imprescindible per garantir la viabilitat dels projectes. En tots els casos, el nombre d'aficionats locals als esports de cada subseu va contribuir d'una manera molt especial a l'ambient d'acolliment calorós als competidors.

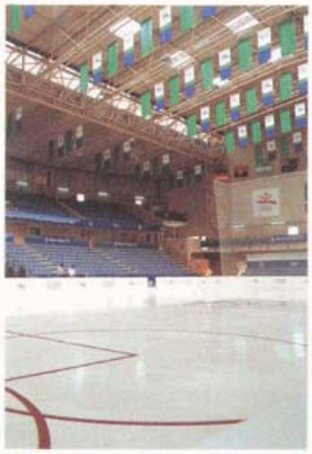
3

4

6

5

El Palau d'Esports de Badalona

La competició de basquetbol dels Jocs de la XXVa Olimpíada va tenir lloc al nou edifici del Palau d'Esports de Badalona, una de les quinze ciutats subseu de Barcelona'92.

La instal·lació permanent té una capacitat per a 12.500 espectadors, i habitualment és la seu de les competicions i els entrenaments de basquetbol.

La gestió de la construcció va anar a càrrec del COOB'92, i el finançament va ser compartit per l'Ajuntament de Badalona, la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i el COOB'92.

El projecte permanent

El Palau d'Esports de Badalona, obra dels arquitectes Esteve Bonell i Francesc Rius, s'alça en una zona força densa de Badalona, al costat mateix de I'autopista A-19. L'edifici, de 150 m de llargada i 100 m d'amplada, té una forma tancada i compacta. Tot i que està una mica apartat del centre de Badalona, ocupa la part central del barri on està situat i hi fa d'eix ordenador.

L'estructura del Palau d'Esports recorda la d'un vaixell, escorat al bell mig de la plaça que 1´envolta. Tot i la seva forma tancada, l'edifici està dissenyat per poder ser desallotjat amb rapidesa. El perfil de la coberta en dents de serra, la forma el·líptica de l'àrea de competició i la gran entrada situada en un dels extrems, li donen un aspecte vigorós.

L'edifici està inspirat en una de les tipologies urbanes més antigues, Pamfiteatre romà, i combina la puresa geomètrica amb una delicada sobrietat; això li confereix una grandiositat i una noblesa que no resulten opressives. L'arquetip del circ romà, tot i que adaptat a les funcions dels temps moderns, encara té certes ressonàncies mediterrànies ancestrals. Així doncs, el Palau d'Esports, elegantment despullat de tot element superflu, ofereix un aspecte alhora contemporani i tradicional.

1, 2 i 4
El Palau d'Esports de Badalona, població pionera a Espanya en la pràctica del basquetbol, és de forma el·líptica i té una coberta en dents de serra. L'interior evoca la disposició arquitectònica del clàssic circ romà.

3
Entrada principal al Palau d'Esports. L'edifici està situat en una nova plaça, que constitueix el centre d'una ambiciosa reforma urbanística de l'entorn.

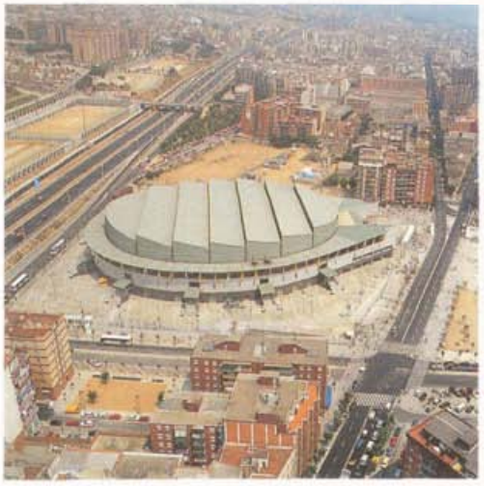
1

2

4

3

5
Una de les pistes d'escalfament que hi ha als soterranis de la instal·lació.

6
Al llarg dels dies de la competició olímpica, l'afluència de públic a tots els partits va ser molt nombrosa.

7
Pels valors arquitectònics que presenta i la sobrietat del disseny, el Palau d'Esports de Badalona va rebre el premi Mies van der Rohe 1992 a la millor obra d'arquitectura.

8
Les grades que es troben al nivell de la pista poden ser retirades per dur-hi a terme activitats extraesportives.

Pels seus valors arquitectònics i la sobrietat del seu disseny, el Palau d'Esports de Badalona va rebre el premi Mies Van der Rohe 1992 a la millor obra d'arquitectura.

El projecte de condicionament olímpic

Pel fet que es tractava d'un edifici de nova construcció dissenyat especialment per a la competició i la pràctica del basquetbol, la majoria dels requisits per a la competició olímpica ja van ser introduïts en el programa de necessitats previ a la redacció del projecte. Aquesta especialització funcional no es contradiu amb el caràcter polivalent de l'edifici, que pot acollir altres tipus d'espectacles.

Així doncs, la base del projecte de condicionament olímpic va consistir en l'adaptació d'espais permanents per a usos temporals específics dels Jocs Olímpics, en la modificació general del sistema d'accessos, d'acord amb la separació temporal en sectors dels diferents col·lectius d'usuaris, i en la dotació de noves xarxes d'informàtica i telecomunicacions.

Pel que fa a les adaptacions d'espais permanents per a usos temporals, cal diferenciar la planta del soterrani de la planta baixa. A la primera, una part dels magatzems de pista va ser habilitada com a àrea de repbs per als esportistes i àrbitres, i el magatzem que allotjarà el futur local comercial va ser habilitat com a sala de premsa. Pel que fa a la planta baixa, els espais destinats a locals comercials que donen a la plaga van ser condicionats com a despatxos d'agències, laboratoris fotogràfics i oficines per als responsables de seguretat. Finalment, el parc d'unitats mòbils de ràdio-televisió es va instal·lar en un solar contigu pendent d'urbanització, de 4.680 m².

La plaga va ser tancada temporalment, per poder separar els accessos dels diferents col·lectius i situar-hi els controls d'accés respectius. Aquesta modificació va ser necessària a causa de l'horari atapeït de les competicions, que va comportar la modificació del sistema permanent d'accessos i d'evacuació del públic.

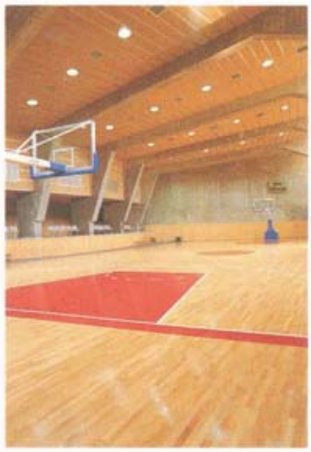
5

6

7

8

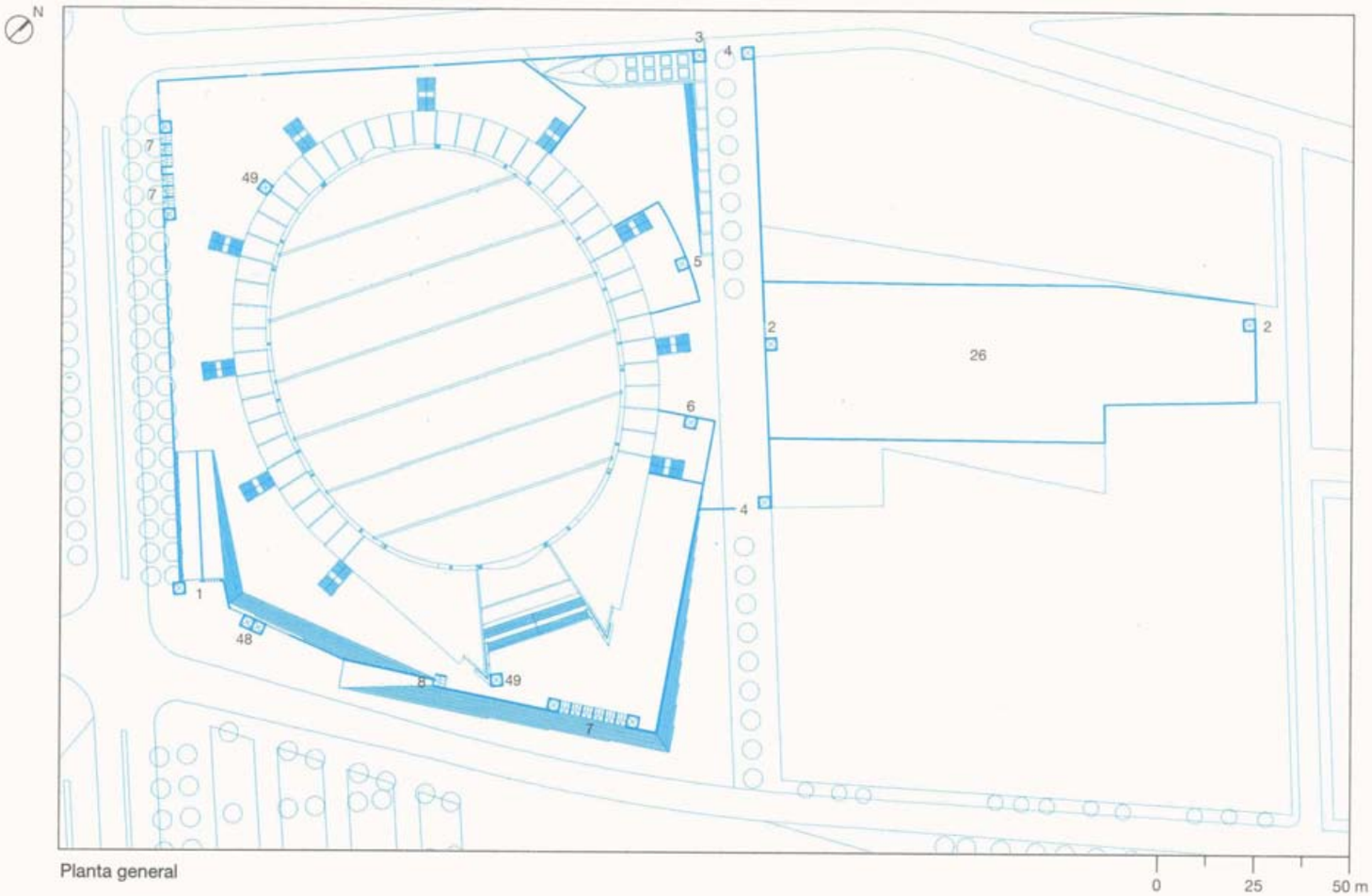

Planta general

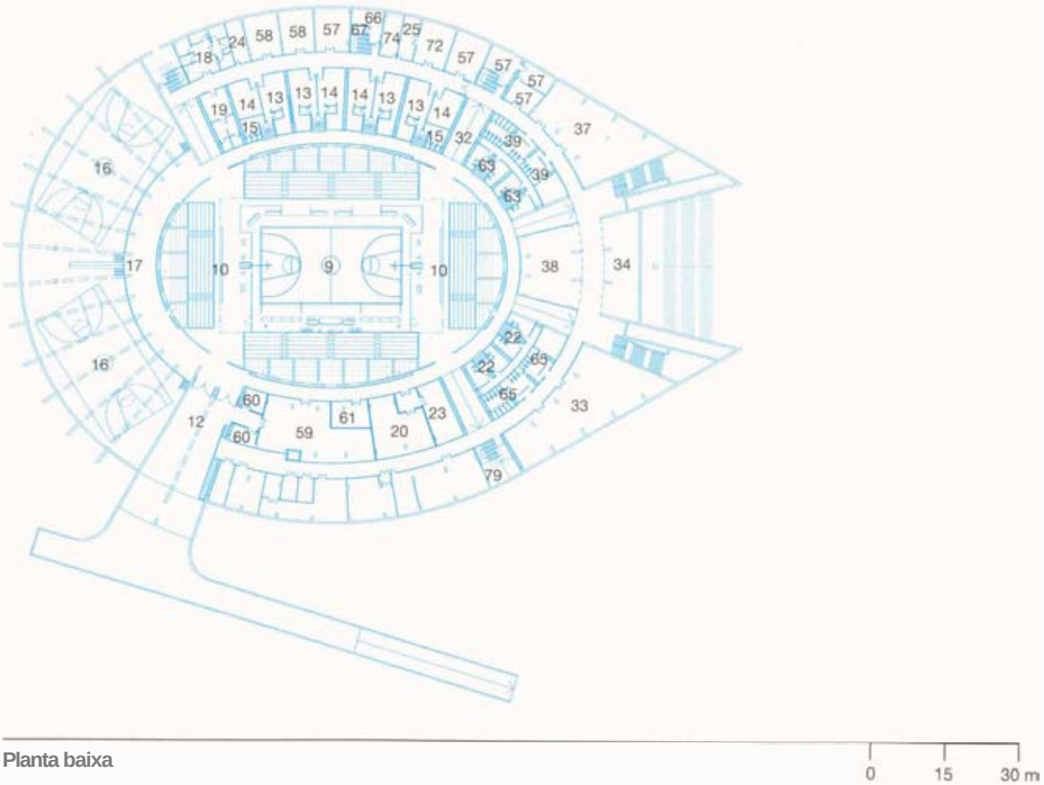

Planta baixa

Palau d'Esports de Badalona

Propietari

Ajuntament de Badalona

Gestor

Club Joventut de Badalona

Inauguració

Maig del 1992

Distàncies

Vila Olímpica:	7,5 km
CPP i CIRTV:	10,5 km
Residència del COI:	11,5 km

Accessos al recinte

1 *Esportistes competidors*
2 *RTV i vehicles tècnics*
3 *Gestió de passis*
4 *Família Olímpica i vehicles de manteniment*
5 *Esportistes no competidors*
6 *Premsa*
7 *Públic*
8 *Públic del parc mòbil rodat*

Àrea de competició
9 Pista de competició
10 Posicions dels fotògrafs

Grada per a la FO
11 Seients per a persones acreditades

Serveis als esportistes
12 Accés
13 Vestidors
14 Sala d'equips
15 Sanitaris de la pista
16 Àrea d'escalfament
17 Sala de crides
18 Clínica d'esportistes
19 Control del dopatge
20 Àrea de repòs

Serveis a les FI
21 Oficines de la FIBA
22 Vestidors d'àrbitres
23 Àrea de repòs d'àrbitres
24 Sala del jurat d'apel·lació
25 Sala de la comissió tècnico-esportiva

RTV
26 Parc d'unitats mòbils
27 Control dels comentaristes
28 Oficines de RTO'92
29 Plataformes de les càmeres a la grada
30 Plataformes de les càmeres especials

Premsa
31 Accés
32 Zona mixta
33 Sala de treball
34 Sala de telecomunicacions
35 Acolliment i informació
36 Despatxos d'agències i laboratoris
37 Sala d'entrevistes
38 Àrea de repòs
39 sanitaris

Personalitats
40 Accés
41 Centre d'acolliment
42 Àrea de repòs i restauració
43 Despatx del cap de protocol
44 Sanitaris

Públic
45 Accés
46 Accés al parc mòbil rodat
47 Grada
48 Venda d'entrades
49 Informació
50 Venda de novetats
51 Alimentació i begudes
52 Venda de gelats
53 Foto i vídeo
54 Assistència mèdica
55 Llibreria
56 Sanitaris

Organització
57 Oficines de l'organització
58 Oficines de la competició
59 Magatzem de logística
60 Magatzem de material esportiu
61 Magatzem d'instruments de pista
62 Magatzems de manteniment
63 Vestidors
64 Àrea de repòs i restauració
65 Sanitaris

Tecnologia
66 Sala de telecomunicacions
67 Sala de CATV
68 Sala de control de ràdio
69 Sala de ràdio
70 Sala de control de marcador
71 Sala de control de so, locutori i amplificadors
72 Sala de gestió de resultats
73 Sala d'edició de resultats

Seguretat
74 Sala de control de seguretat
75 Posició de visió i vigilància
76 Despatx del cap de seguretat
77 Oficina de l'administració
78 Sala de seguretat pública
79 Oficines d'autoprotecció

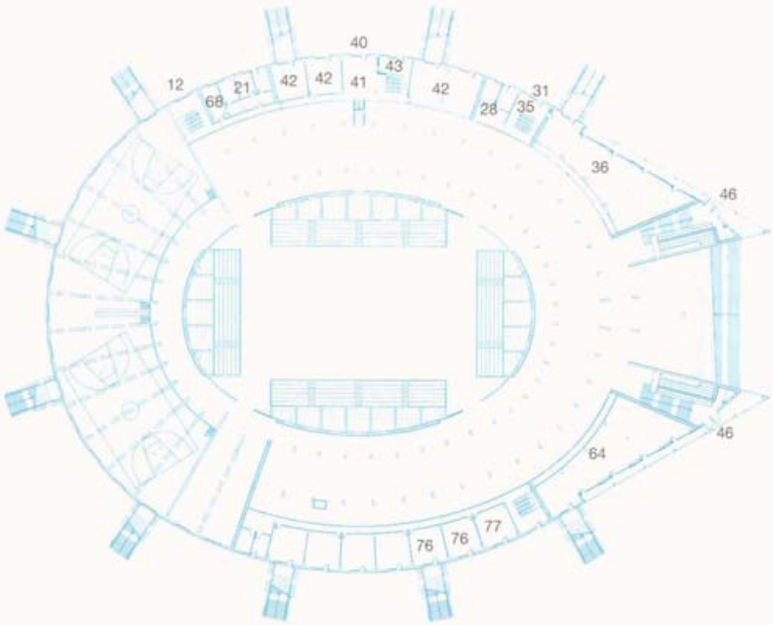

Planta primera

0 15 30 m

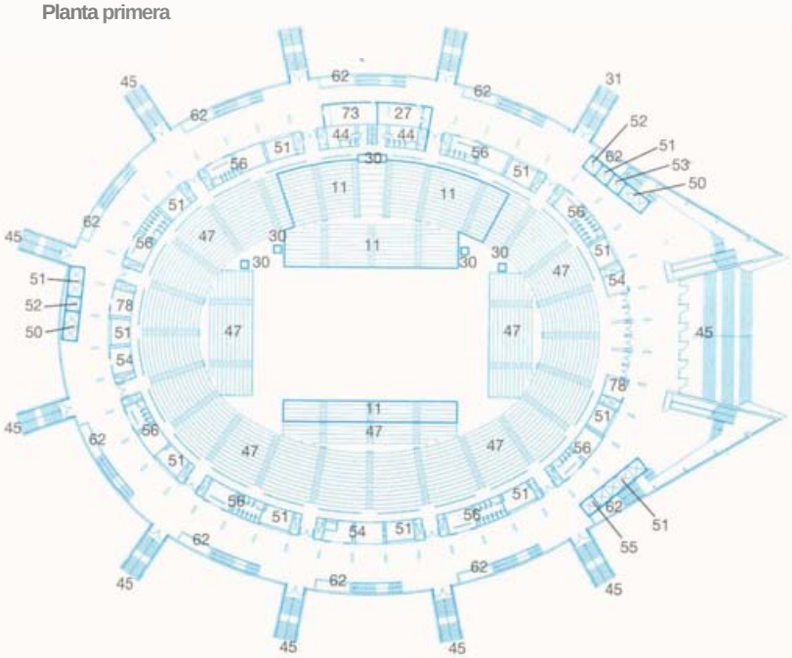

Planta segona

0 15 30 m

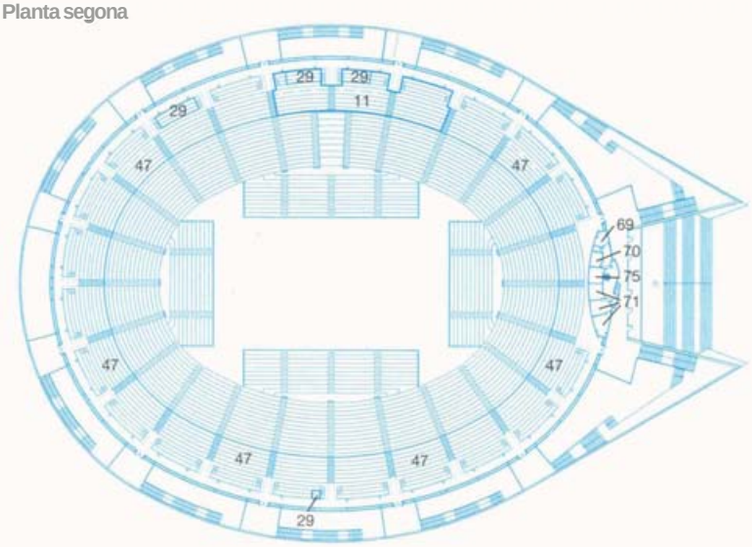

Planta grades

0 15 30 m

El Pavelló Club Joventut Badalona

La competició de boxa dels Jocs de la XXVa Olimpíada va tenir lloc —a l'igual que la de basquetbol— a la subseu de Badalona, al pavelló del Club Joventut d'aquesta ciutat.

Aquesta unitat esportiva está situada en ple nucli urbà de Badalona, en una zona molt concorreguda, tant pels vianants com pel transit rodat, comunicada directament amb el centre de Barcelona per una línia de metro.

El condicionament de la unitat per als Jocs va ser de caràcter provisional, ja que habitualment el Pavelló s'utilitza per a la practica del basquetbol.

El finançament de les obres que van permetre adaptar l'edifici al seu nou ús, i també l'habilitació d'un col·legi annex com a oficines i subcentre de premsa, van anar a càrrec del COOB'92.

El projecte permanent

El pavelló, projectat per l'arquitecte Alberto Barbosa, i construït l'any 1972, esta encaixat entre edificis residencials, de manera que disposa de poc espai lliure, tant a l'exterior com a l'interior de l'edifici. Està format per un cos principal i tres cossos auxiliars. En el primer, de planta oval, hi ha l'espai esportiu i la grada. Els tres cossos auxiliars, de forma poligonal irregular, contenen els accessos i els serveis, i permeten relacionar fàcilment l'edifici amb la trama urbana, ja que s'alineen amb els carrers circumdants.

El Pavelló, construït en formigó, s'estructura a partir de tres nuclis de comunicació vertical units per unes anelles de circulació que distribueixen el públic a les grades. La pista de competició és en una planta soterrada, inferior a la cota del carrer, juntament amb l'àrea de serveis per als esportistes; el públic accedeix a l'interior pel nivell dels carrers adjacents a l'edifici, que coincideix amb el de l'anella intermbdia de les grades.

1
La competició de boxa dels Jocs de la XXVa Olimpíada va tenir lloc al Pavelló Club Joventut Badalona, una instal·lació dedicada habitualment a la pràctica del basquetbol

2
Taulell d'informació per als mitjans de comunicació que seguien el desenvolupament de la competició de boxa.

1

2

3
*Un divertit **Cobi** boxador incita al **seguiment** de la **competició.***

4
*L'espai de competició va **ser condicionat** amb un sol ring i quatre blocs de grada provisional al nivell de la **pista,** que **s'encavalcaven** amb la grada **permanent.***

L'espai esportiu és particularment acollidor, gracies a la disposició concckntrica de la grada i a la llum zenital natural tamisada.

El projecte de condicionament olímpic

El condicionament va ser complex, ja que va caldre habilitar **l'edifici** per a un ús molt diferent del que té normalment.

El fet que la **instal·lació disposés** de pocs espais **lliures** va obligar a utilitzar les dependkncies **d'una** escola contigua al Pavelló, on es van situar les oficines **d'organització,** el centre de premsa i les hrees de repbs per a la Família Oiímpica.

L'aspecte més complex del condicionament va ser **l'adaptació** de **l'espai** de **competició** i de les grades a **l'ús** olímpic. **L'àrea** de competició de boxa, de **20 X 20** m, **incloïa** un ring de 7,1 **X** 7,1 m i de **1,10 m d'alçada, i** les **àrees** dels jutges, el jurat i eis serveis mkdics. El límit d'aquesta hrea marcava el **començament** de quatre blocs de grades provisionals, que **enllaçaven** el nivell de la pista amb el primer nivell de les grades permanents.

Els espais de **l'àrea** de serveis situada sota les grades es van adequar als requisits de la competició olímpica. Com que la **instal·lació** permanent no disposava **d'aire** condicionat, va caldre dotar provisionalment el Pavelló d'aquest servei

A **l'exterior,** es va tancar temporalment un dels carrers adjacents a **l'edifici,** per **instal·lar-hi** el parc **d'unitats** mbbils de rhdio-televisió i els espais necessaris per a les retransmissions.

El resultat final, considerant les limitacions d'espai que condicionaven la **instal·lació,** va ser molt positiu. L'hea de competició es va convertir en un escenari per a la boxa **esplèndid,** i el funcionament dels diversos col·lectius, tot i la **inconveniència** de tenir els seus serveis en un recinte adjacent, va ser del tot correcte.

3

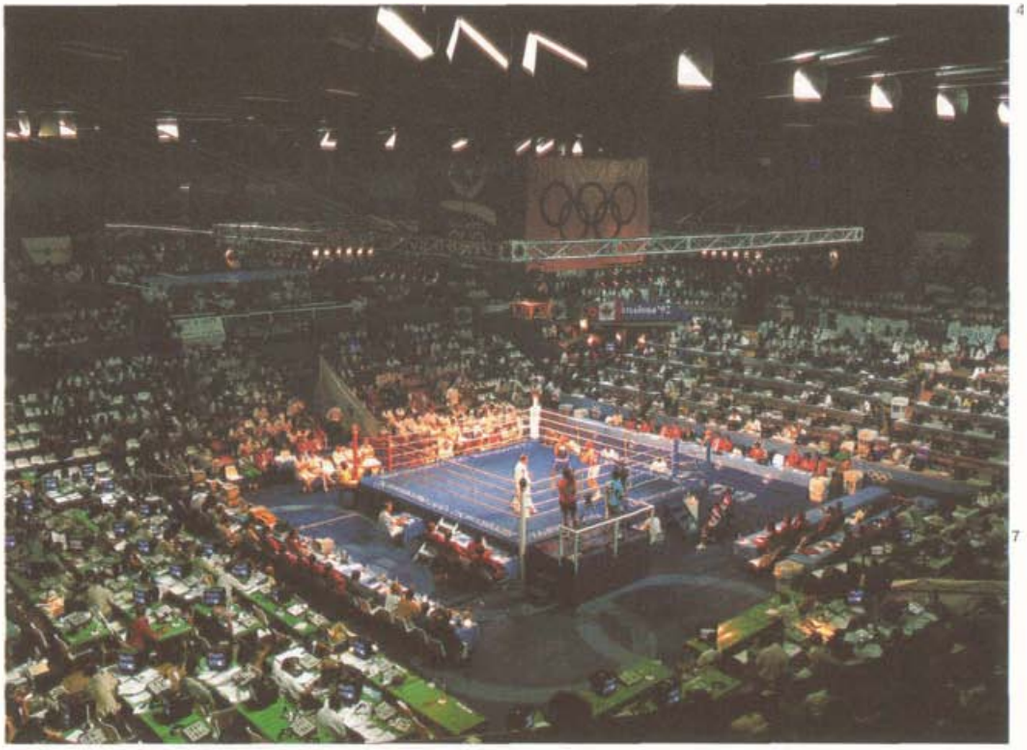
4

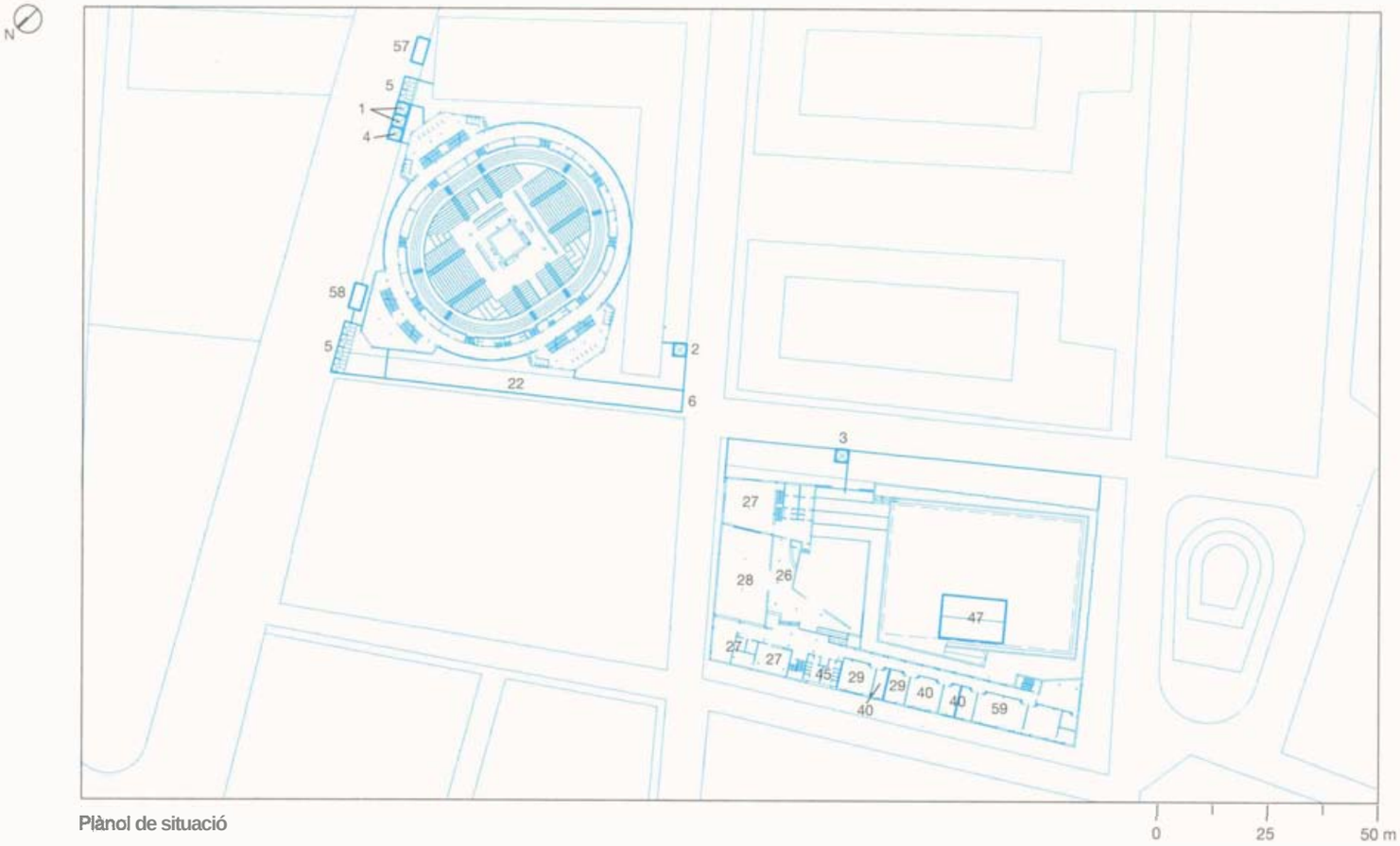

Plànol de situació

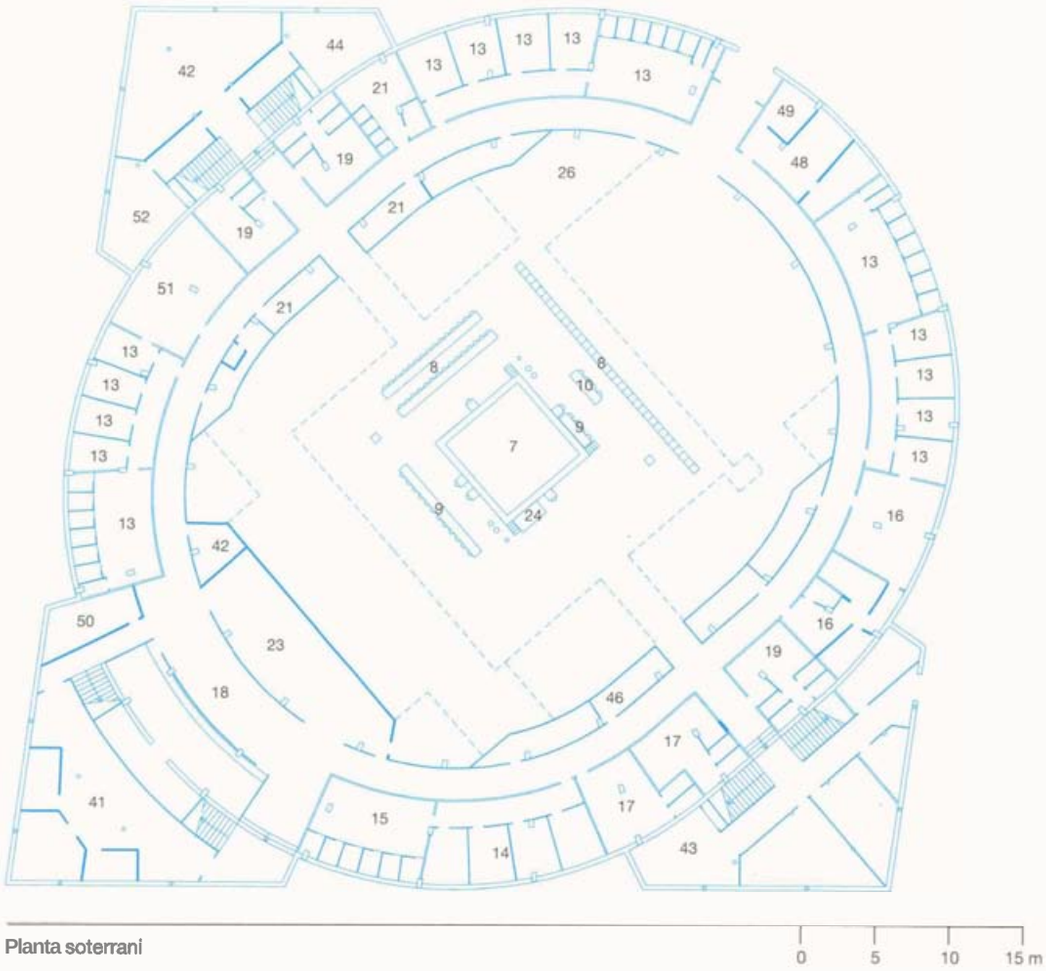

Planta soterrani

Pavelló Club Joventut de Badalona

Propietari

Club Joventut de Badalona

Gestor

Club Joventut de Badalona

Inauguració

Setembre del 1972

Distàncies

Vila Olímpica:	8 km
CPP i CIRTV:	11 km
Residència del COI:	12 km

Pavelló Club Joventut de Badalona

Accessos al recinte
1 Esportistes, oficials i personalitats
2 Premsa
3 Organització i premsa
4 Gestió de passis
5 Públic
6 Vehicles tècnics de RTV

Àrea de competició
7 Pista de competició
8 Posició dels jutges i àrbitres
9 Taules del jurat i servei mèdic
10 Taula del sorteig

Grada per a la FO
11 Seients per apersones acreditades

Serveis als esportistes
12 Informació
13 Vestidors
14 Àrea d'escalfament
15 Sala de quants
16 Clínica d'esportistes
17 Control del dopatge
18 Area de repòs
19 Sanitaris

Serveis a les FI
20 Oficines de l'AIBA
21 Vestidors de jutges

RTV
22 Parc d'unitats mòbils
23 Control dels comentaristes
24 Posicions de les càmeres a la pista
25 Plataformes de les càmeres

Premsa
26 Zona mixta
27 Centre de premsa
28 Sala d'entrevistes
29 Locutori, servei de telefonia i tèlex

Personalitats
30 Area de repòs i restauració
31 Despatx cap de protocol
32 Sanitaris

Públic
33 Grada
34 Informació
35 Venda de novetats
36 Alimentació i begudes
37 Foto i vídeo
38 Assistència mèdica
39 Sanitaris

Organització
40 Oficines de l'organització
41 Oficines de la competició
42 Magatzem de logística
43 Magatzem de material esportiu
44 Magatzem d'instruments de la pista
45 Sanitaris
46 Vestidors
47 Area de repòs i restauració

Tecnologia
48 Sala de telecomunicacions
49 Sala de CATV
50 Sala de control de rddio
51 Sala de gestió de resultats
52 Sala d'edició de resultats
53 Sala de control de so
54 Marcadors

Seguretat
55 Sala de control de seguretat
56 Posició de visió i vigilància
57 Sala d'autoprotecció
58 Sala de seguretat pública
59 Oficines d'autoprotecció

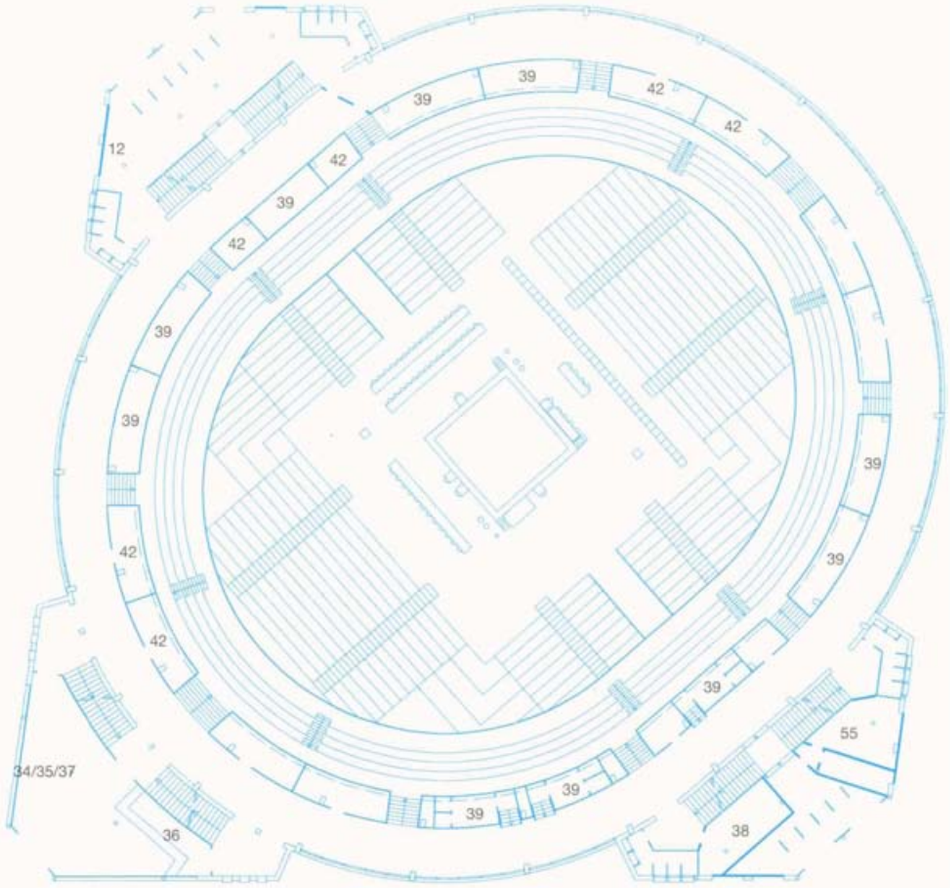

Planta baixa

0 5 10 15 m

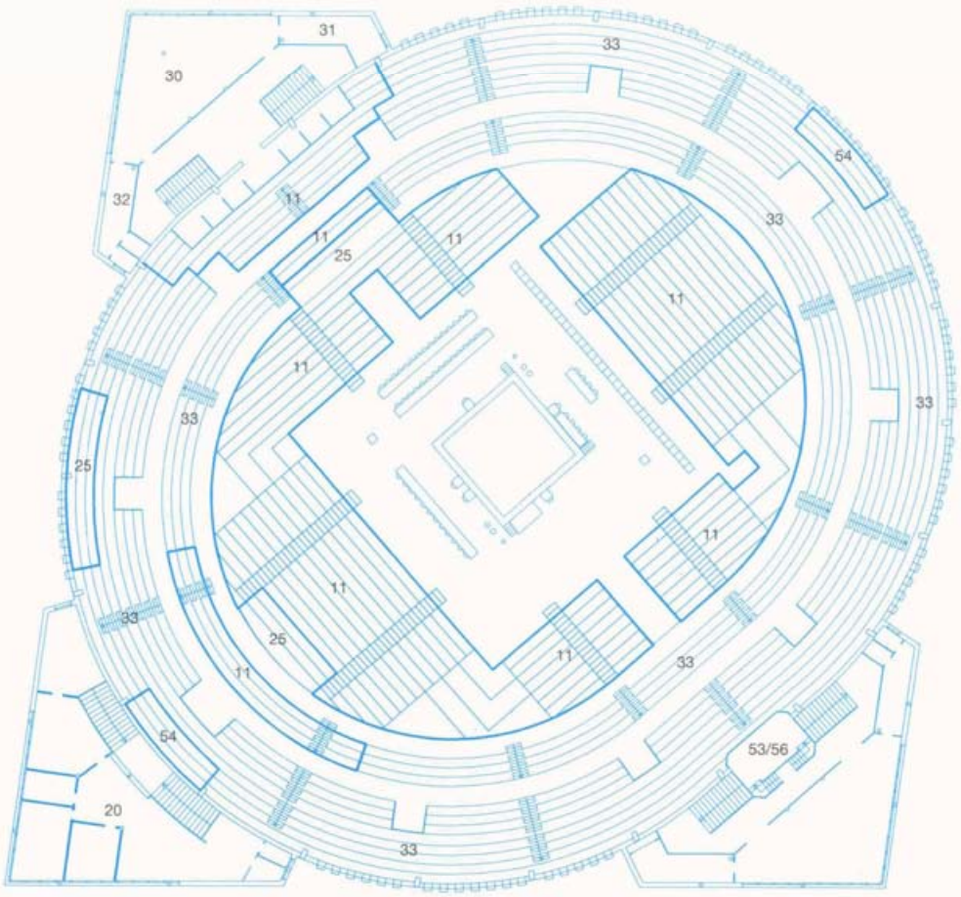

Planta grades

0 5 10 15 m

El Palau d'Esports de Granollers

La competició d'handbol es va desenvolupar al nou Palau d'Esports de Granollers, excepte les finals, que van tenir lloc al Palau Sant Jordi. El Palau d'Esports de Granollers, amb una capacitat per a 5.500 espectadors, està concebut com un edifici polivalent, apte per a actes socials, esportius i culturals. Està situat molt a prop de vies de comunicació importants que el connecten amb l'autopista A-17.

L'edifici va ser finançat per l'Ajuntament de Granollers, la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i el COOB'92.

El projecte permanent

El projecte és obra de l'arquitecte Pep Bonet; l'edifici està concebut en forma de sala, per contraposició a les instal·lacions en forma de circ, que exigeixen grans espais oberts als voltants. Això permet que s'integri a l'entorn urbà a una escala dombstica i residencial.

El Palau d'Esports de Granollers, es caracteritza per una concepció i una estructura simples i un disseny de línies senzilles. És el resultat de considerar conjuntament la seva repercussió urbana, les necessitats esportives, l'ambientació espacial i la simetria radical del volum principal. Aquest darrer aspecte es palesa sobretot a les dues façanes principals oposades, en cadascuna de les quals s'obren tres grans portes d'accés.

El sostre horitzontal, a 18 m de la pista, és un cassetonat gegant que té tres funcions fonamentals: crear un coixí tèrmic i acústic; permetre la instal·lació de tots els recursos tècnics d'aire condicionat, il·luminació i megafonia, i funcionar com a autèntica tramoia, ja que és transitable a tot el recinte de la sala i permet la utilització de tot tipus de recursos escenogràfics.

Les grades fixes, situades a les bandes longitudinals de la pista, descansen damunt de les pantalles-pbrtic de formigó armat que formen els dos grans vestíbuls d'accés. Les grades retràctils, ampliables, estan situades al voltant de tota la pista.

1, 2, 3 i 4
La competició olímpica d'handbol va tenir lloc a la ciutat de Granollers, al nou Palau d'Esports. El recinte, de 5.500 places, té un caràcter polivalent, adequat a diversos usos socials, esportius i culturals. L'element arquitectònic més característic que presenta són les tres grans obertures semicirculars d'accés que hi ha a cada façana.

1

2

3

4

5
Una de les càmeres de RTO'92, que seguia les evolucions dels partits, es va situar sota el marcador principal.

6
Com en totes les unitats de competició, al Palau d'Esports de Granollers també hi va haver una distribució dels espais del recinte per a ús dels diferents col·lectius de la Família Olímpica i del pkblic assistent.

La col·locació dels bars, els serveis i els espais de circulació a les dues ales laterals evita una compartimentació excessiva i permet disposar de dos grans vestíbuls d'entrada, de dimensions generoses i sostre inclinat. Aquesta distribució revela l'encert de la tipologia arquitectbnica triada, ja que la planta, en no tenir elements superflus, es pot utilitzar amb una gran llibertat.

El projecte de condicionament olímpic

La necessitat de separar per sectors les circulacions dels diferents col·lectius va exigir l'especialització de les dues f a m e s d'accés. Així, els diferents accessos per a la Família Olímpica eren al costat est, mentre que el públic accedia a l'edifici per la façana oposada,

La distribució general va consistir a reservar per a l'ús exclusiu dels esportistes i els membres de l'organització les ales oest i nord, al nivell de la pista de competició, i l'edifici annex en què hi ha la pista d'escalfament. L'ala est d'aquest mateix nivell estava destinava a la premsa, a les sales tècniques de telecomunicacions i a l'assistència a les personalitats. L'ala sud contenia el centre de control de seguretat i els vestidors d'àrbitres i jutges.

A la pista polisportiva i al frontó exteriors es van habilitar temporalment el centre de premsa i el parc d'unitats mòbils de ràdio-televisió, i els patis exteriors es van condicionar com a àrees de repbs.

En els amplis vestíbuls d'accés a la sala principal es van col·locar els serveis per al públic i altres espais de servei de l'organització (seguretat, informàtica, etc.). La resta de serveis del Palau es van utilitzar d'acord amb l'ús previst en el projecte permanent, i en tots es van confirmar el dimensionament correcte i l'excel·lent funcionalitat.

Els aparcaments per a la Famíiia Olímpica i els vehicles amb passi i el centre d'acolliment dels conductors van ocupar uns solars pròxims a l'edifici.

5

6

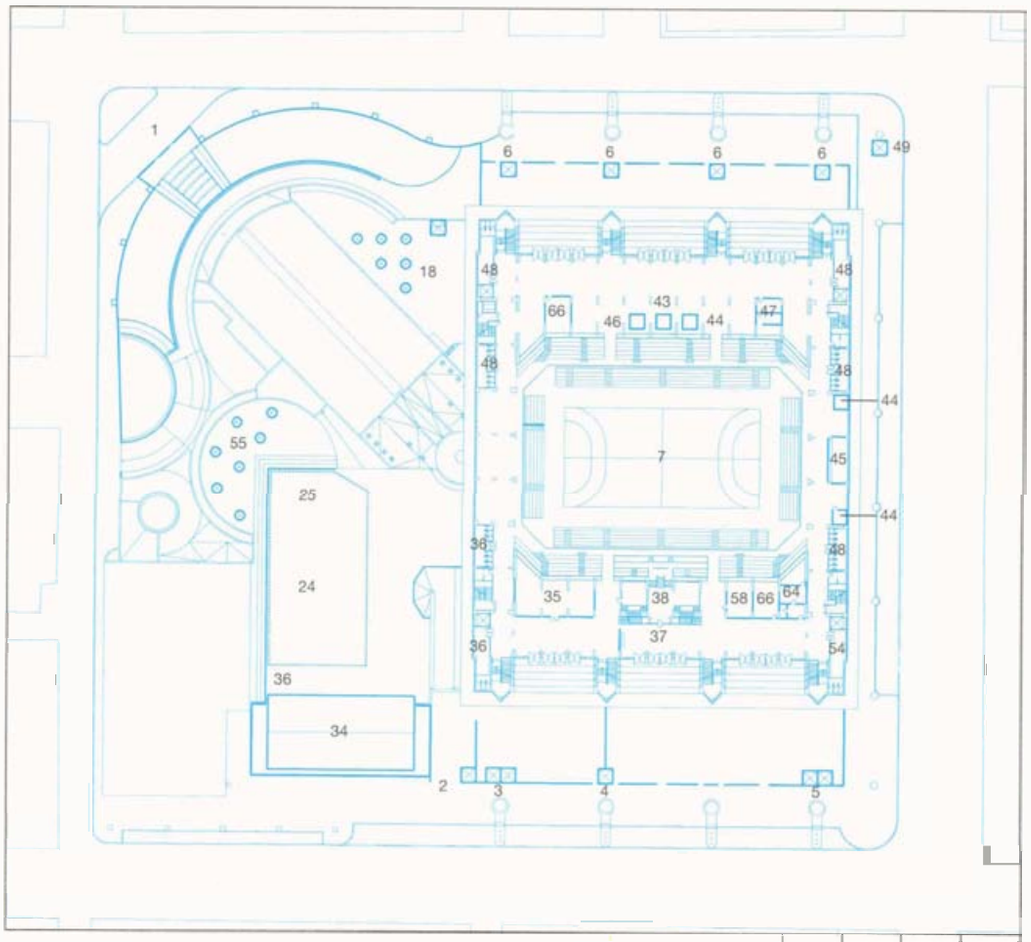

Planta general

0 25 50 m

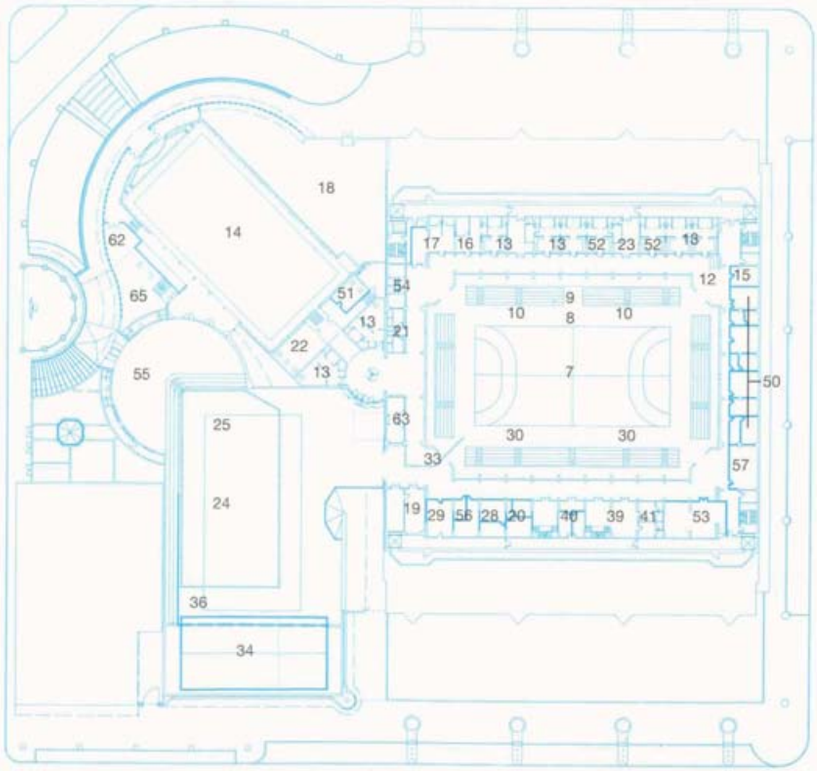

Planta baixa

0 25 50 m

Palau d'Esports de Granollers

Propietari

Ajuntament de Granollers

Gestor

Club Joventut de Granollers

Inauguració

Juliol del 1991

Distancies

Vila Olímpica:	24 km
CPP i CIRTV:	32 km
Residencia del COI:	35 km

Accessos al recinte
1 *Esportistes i oficials*
2 *Vehicles tècnics de RTV i de manteniment*
3 *Premsa i organització*
4 *Personalitats*
5 *Gestió depassis*
6 *Públic*

Àrea de competició
7 *Pista de competició*
8 *Control de la competició i oficials de la IHF*
9 *Gestió de resultats*
10 *Membres del COI*

Grada per a la FO
11 *Seients per a persones acreditades*

Serveis als esportistes
12 *Informació*
13 *Vestidors*
14 *Àrea d'escalfament*
15 *Magatzem de material esportiu*
16 *Clínica d'esportistes*
17 *Control dei dopatge*
18 *Àrea de repòs i restauració*
19 *Sala de crides*

Serveis a les FI
20 *Despatx del president de la IHF*
21 *Vestidors d'àrbitres*
22 *Sala de reunions d'àrbitres*
23 *Sala dels delegats de la IHF*

RTV
24 *Parc d'unitats mdbils*
25 *Parc de la NBC*
26 *Control dels comentaristes*
27 *Sala de radioenllaços*
28 *Oficines de RTO'92*
29 *Magatzem de RTO'92*
30 *Posicions de les càmeres a la pista*
31 *Plataformes de les cdmeres a la grada*
32 *Posicions de les càmeres especials*

Premsa
33 *Zona mixta*
34 *Centre de premsa i sala d'entrevistes*
35 *Àrea de repòs*
36 *Sanitaris*

Personalitats
37 *Informació*
38 *Centre d'acolliment*
39 *Àrea de repòs i restauració*
40 *Despatx dei cap de protocol*
41 *Sanitaris*

Públic
42 *Grada*
43 *Informació*
44 *Venda de novetats*
45 *Alimentació i begudes*
46 *Foto i vídeo*
47 *Assistència mèdica*
48 *Sanitaris*
49 *Venda d'entrades*

Organització
50 *Oficines*
51 *Sala de reunions*
52 *Vestidors de manteniment*
53 *Magatzem de logística*
54 *Sanitaris*
55 *Àrea de repòs*

Tecnologia
56 *Sala de telecomunicacions, CATV i control de ràdio*
57 *Sala de gestió de resultats*
58 *Sala d'edició de resultats*
59 *Sala de control de marcadors*
60 *Locutori*
61 *Sala de control de so i megafonia*
62 *Magatzem de telefonia*

Seguretat
63 *Sala de control de seguretat*
64 *Oficines d'autoprotecció*
65 *Sala d'autoprotecció*
66 *Sala de seguretat pública*

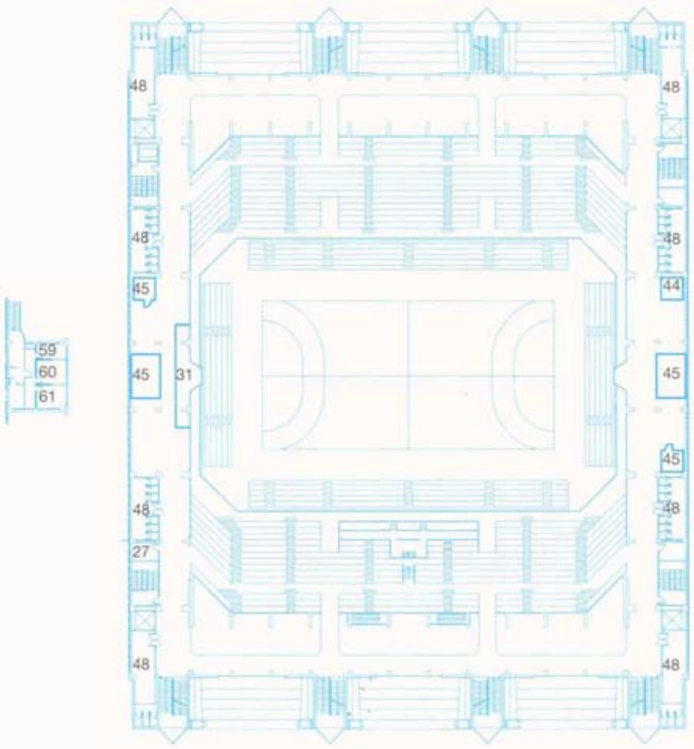

Planta primera i altell

0 10 20 m

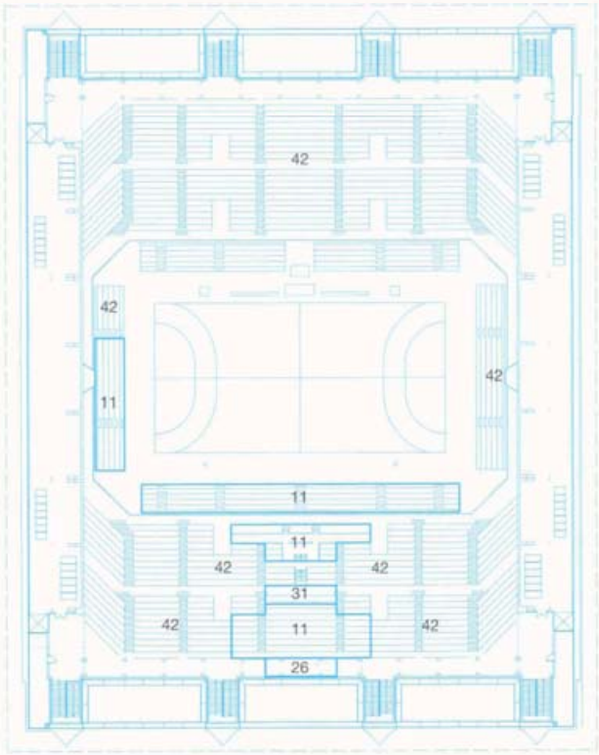

Planta segona

0 10 20 m

Secció longitudinal

0 10 20 m

L'Estany de Banyoles

La competició de rem dels Jocs de la XXVa Olimpíada va tenir lloc a l'Estany de Banyoles (Pla de l'Estany). La ciutat de Banyoles, situada a 118 km de Barcelona, va acollir també la Vila Olímpica dels remers. El camp de regates, l'àrea de competició i la majoria de serveis tenien carhcter provisional. La urbanització dels voltants de l'estany, el remodelatge de l'edifici del Club Natació Banyoles —instal·lació de suport a la competició— i el condicionament temporal van anar a càrrec de PROSOLBA S.A. i el COOB'92.

La instal·lació es va posar a prova l'any anterior amb el Campionat del Món Júnior, que va tenir lloc del 31 de juliol al 4 d'agost, en el marc de les Competicions'91.

El projecte permanent

Amb motiu de la celebració de les proves de rem a Banyoles, es van redactar diversos projectes, dels quals se'n poden destacar tres.

El primer estudiava el remodelatge de l'entorn de l'Estany de Banyoles, amb la modificació del seu perímetre a causa de les exigències de la competició. El projecte, redactat pels arquitectes Jeroni Munner, Joaquim Figa i Josep Rier i l'enginyer Josep Masó, es plantejava el remodelatge de tot l'entorn del llac, per6 se centrava sobretot en el sector de llevant, que és la part més urbana i amb més espais d'ús olímpic.

Es va reordenar el front de l'Estany i es va crear un carril ciclista de circumval·lació com a element unificador de tota l'actuació. Les obres d'execució d'aquest carril es van aprofitar per soterrar les nombroses instal·lacions tecnològiques. Les actuacions més importants del projecte es van fer a les zones de sortida i arribada. A la zona de sortida es van construir uns túnels soterranis que permetien col·locar i retirar els passadissos de sortida, i a la zona d'arribada es va fer un dragatge de l'Estany per ampliar l'àrea de frenada de les embarcacions; aquesta operació obliga a desviar la carretera C-150.

1 *L'Estany de Banyoles va ser un mare natural incomparable per a les proves de rem del Jocs Olímpics del 1992.*

2 *Detall d'una de les embarcacions de la prova masculina de vuit amb timoner.*

1

2

3 i 6
***La torre pe**ra la foto **d'arribada, construïda** en un extrem de **l'Estany,** de **14** m **d'alçària** (6), es va utilitzar **també** per al seguiment televisiu de la **competició** i com apunt **d'observació** dels jutges (3).*

4
*El públic assistent va seure en una grada pro**visional p**er a **4.500 persones, aixecada** sobre una llosa de **formigó qu**e **n'assegurava l'e**stabilitat.*

5
*El condicionament olímpic va dotar **l'Estany** de **Banyoles** dels **espais** i els **serveis** necessaris per a la **celebració** de les proves de rem. A la **otografia**, la torre de **contro** fa **l'àrea** de sortida Davant seu **s'observa** un **tram del** circuit **habilitat** per al pas de bicicletes que va seguint tot **l'Estany.***

El segon projecte incloïa el remodelatge del Club Natació Banyoles, segons un projecte dels arquitectes Josep Portella i Miquel Duran. L'antic edifici del Club Natació Banyoles va ser completament remodelat, amb l'objectiu de racionalitzar-ne el funcionament intern, ampliar i millorar les instal·lacions, unificar formalment l'edifici i adequar-10 al paisatge circumdant.

El tercer projecte feia referència al parc de la Draga. El projecte d'urbanització i enjardinament, de l'arquitecte Ramon Forcada, resolia l'acabament de la ciutat cap al nord.

El projecte de condicionament olímpic

Es van delimitar diferents sectors en tres grans Brees al voltant de l'Estany: l'àrea de sortida, l'àrea central i l'àrea d'arribada. El Club Natació Banyoles es va utilitzar com a centre de l'organització i centre de serveis per als remers. La resta d'espais necessaris va ser de caràcter temporal.

La torre per a la foto d'arribada, de 14 m d'algada, es va resoldre amb una estructura de perfils normalitzats, amb totes les unions fixades amb cargols. Els problemes d'estabilitat que podien tenir les grades provisionals, per a 4.500 persones, a causa del lloc on estaven emplagades, es van solucionar alçant-les sobre una llosa de formigó que permetia un assentament perfecte en el terreny.

El camp de regates constava de sis carrers de 13,5 m d'amplada i 2.000 m de llargada cadascun, als quals cal afegir 25 m abans de la línia de sortida i prop de 100 m a l'àrea de frenada. La senyalització es va realitzar amb el sistema Albano, i tots els complements (passadissos de sortida, passeres, pontons, etc.) es van adaptar a les característiques de l'Estany i a les seves característiques ecològiques.

Tots els espais van tenir el rendiment previst, tret dels aparcaments per a la Família Oiímpica i els vehicles amb passi, les grades d'esportistes i l'àrea de repbs per a la premsa, que van ser infrautilitzats.

3

4

5

6

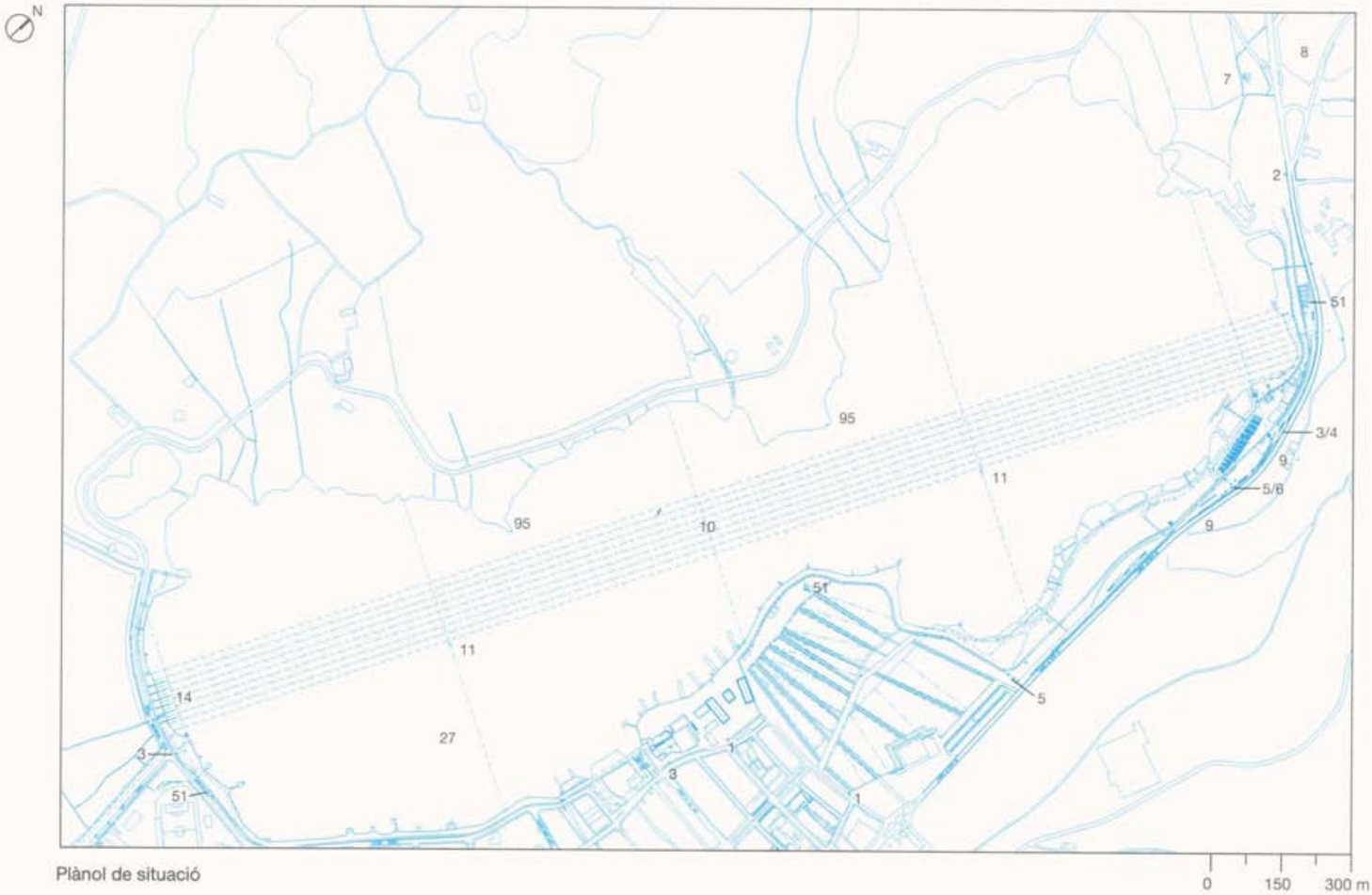

Plànol de situació

Àrea de sortida

Estany de **Banyoles**

Propietari

Ajuntament de Banyoles

Gestor

Ajuntament de Banyoles

Inauguració

Juny del 1992

Distàncies

Vila Olímpica:	130 km
Vila Olímpica de Banyoles:	0,1 km
CPP i CIRN:	136 km
Residència del COI:	134 km

Estany de Banyoles

Accessos al recinte
1 Esportistesi oficials
2 Vehicles de manteniment i aparcament de la **flota olímpica**
3 Premsa, **RTV,** organitzaciói **personalitats**
4 Gestió de passis
s Públic
6 Públic
7 Aparcament de la flota olímpica
8 Aparcament públic
9 Andanes

Àrea de competició
10 Camp de regates
1i Pontons de cronometratge
12 Pond de **cerimònies**
13 Pond **dels fotògrafs**
14 **Passadissos** de sortida
i s Pontó dels catamarans
16 Pontó de reparacions
17 Caseta de **l'alineador**
18 Torre de **sortida**
19 **Serveis** de reparacions
20 **Embarcadors** per **als** esportistes
21 Embarcadors **per** a **l'organització** a la zona del **CN Banyoles**
22 Control de la competició
23 Torre **d'arribada**
24 Embarc**adors per** a **l'organització** a **l'àrea d'arribada**
25 Embarcadors per a la Creu Roja

Grada per a la FO
26 Seient per a persones acreditades

Serveis als esportistes
27 **Àrea d'escalfament**
28 **Àrea d'embarcacions**
29 **Àrea** de neteja
30 Verificació **d'embarcacions**
31 Àrea de repds
32 **Tallers** de les embarcacions
33 Creu Roja
34 **Hangar** individual
35 Taller de reparacions
36 **Informació**
37 **Vestidors**
38 **Sauna**
39 Sanitaris
40 **Gimnàs**
41 Saia de massatges
42 Clínica d'esportistes
43 Control del dopatge
44 Bar
45 **Sanitaris**

Serveis a les FI
46 **Oficines** de la FZSA
47 Despatx del **p**resident de la FZSA
48 Oficines de **la** comissió **tècnico-**esportiva
49 **Sala** de reunions de delegats
50 **Sanitaris**

RTV
51 Parc **d'unitats mòbils**
52 Parc de la NBC
53 Control dels **comentaristes**
54 **Oficines de** la RTV
55 **Plataformes** de **les càmeres**
56 **Plataformes** de les **càmeres especials**
57 Despatx del **cap** de **RTO'92**

Premsa
58 Zona **mixta**
59 Centre de premsa i **sala d'entrevistes**
60 **Àrea** de repds
61 **Sanitaris**
62 Laboratoris **fotogràfics**
63 **Laboratori** oficial

Personalitats
64 **Àrea** de repds i serveis
65 Sanitaris
66 Petició de vehicles i **acreditacions**

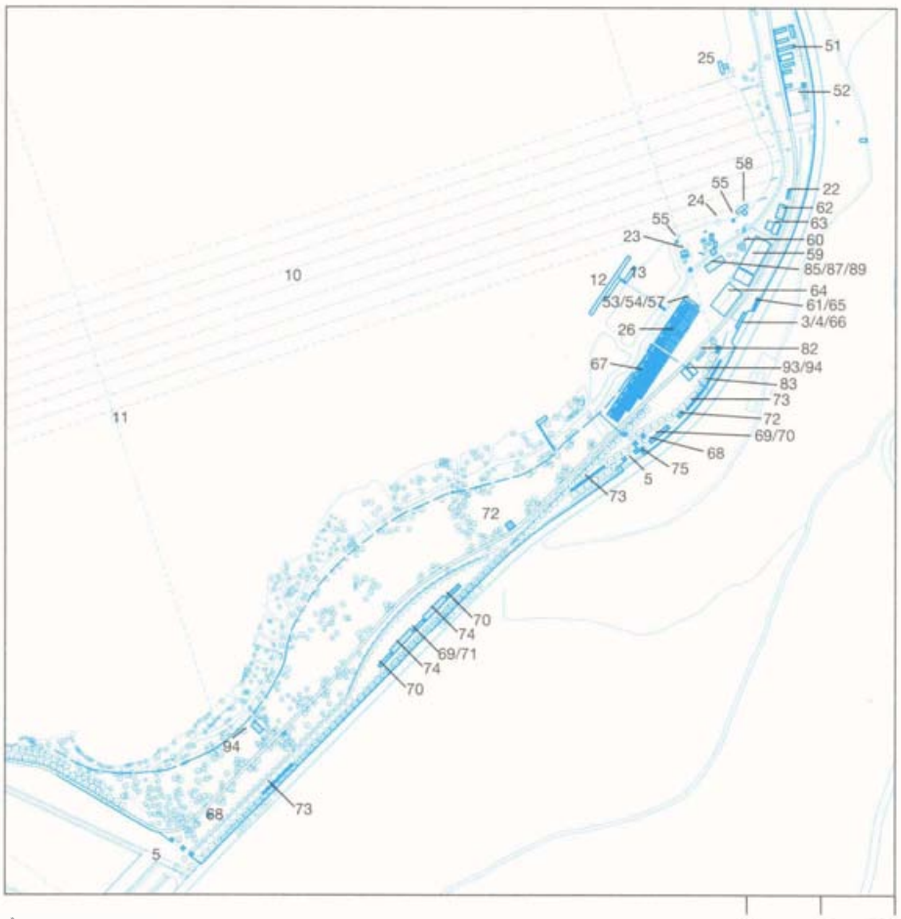

Àrea d'arribada

0 75 150 m

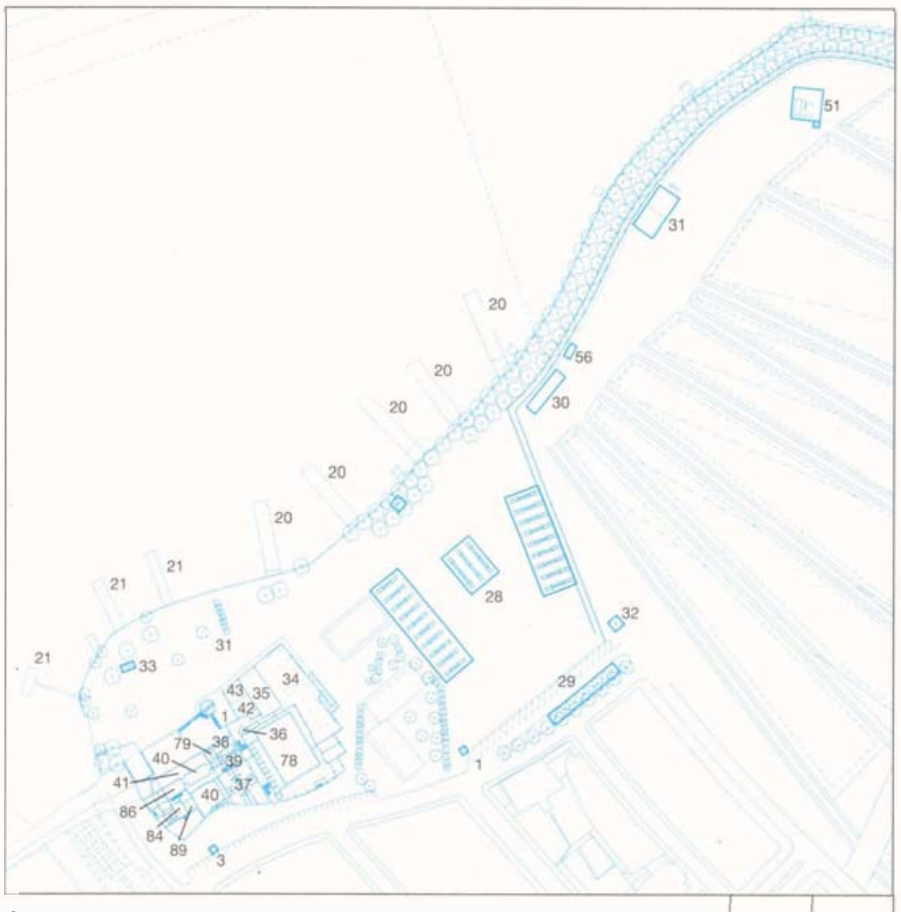

Àrea d'esportistes i CN Banyoles

0 40 80 m

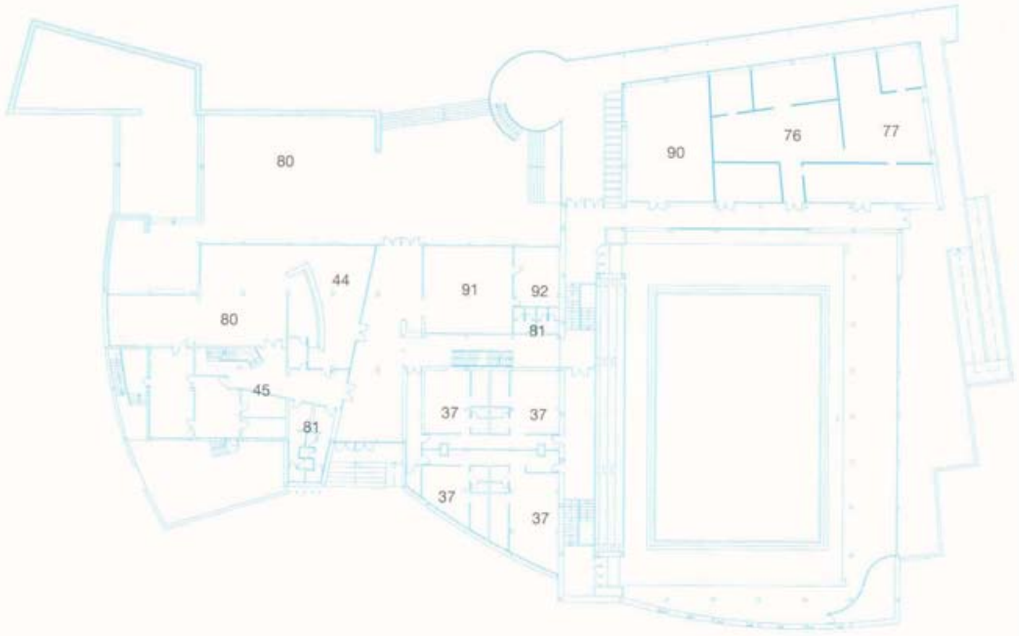

Club Natació Banyoles. Planta baixa

0 5 10 15 m

Públic
67 Grada
68 ***Informació***
69 ***Venda*** de novetats
70 ***Alimentació*** i begudes
71 Foto i vídeo
72 ***Assistència mèdica***
73 Sanitaris
74 ***Àrea d'ombra***
75 Venda ***d'entrades***

Organització
76 Oficines de ***l'organització***
77 ***Oficines*** de la competició
78 Magatzem
79 Vestidors
80 ***Àrea*** de repds del CN ***Banyoles***
81 ***Sanitaris***
82 ***Àrea*** exterior de repds
83 Sanitaris

Tecnologia
84 Sala de ***telecomunicacions***
85 ***Sala*** de telefonia
86 ***Sala*** de control de terminals ***d'informàtica***
87 ***Sala*** de ***gestió*** de ***resultats***
88 Sala de ***ràdio i control*** de rddio
89 Magatzem de ***marcadors***

Seguretat
90 ***Sala*** de ***seguretat del nivell*** 2
91 ***Oficines d'autoprotecció***
92 Sala de ***control*** de ***seguretat***
93 Sala ***d'autoprotecció***
94 ***Sala*** de seguretat ***pública***
95 Posició de visió ***i vigilància***

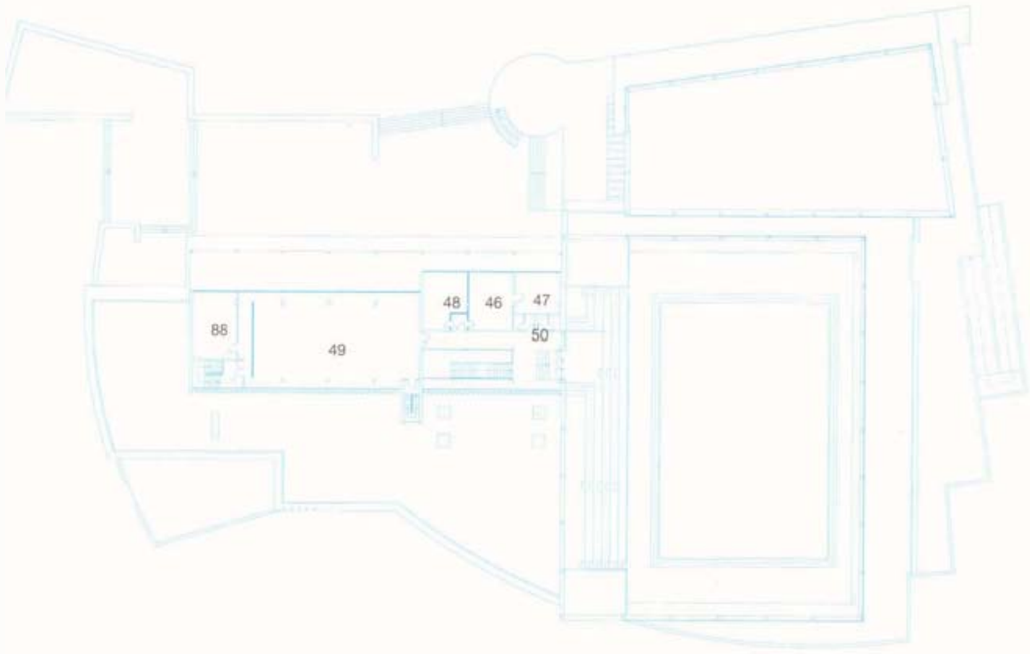

Club Natació Banyoles. Planta primera

0 5 10 15 m

1
Vista general de la instal·lació de tir de precisi6 del Camp de Tir Olímpic de Mollet. A primer terme, s'observa la galeria de 50 m, amb la sala de finals. L'esplanada que circumda el recinte va ser destinada a , aparcament per a la Família Olímpica i el públic.

2
Plaça de cerimònies, amb les entrades a la galeria de 50 m.

E1 Camp de Tir Olímpic de Mollet del Vallès

Les competicions de tir olímpic i la modalitat de tir de la competició de pentatló modem van tenir lloc al Camp de Tir Olímpic de Mollet del Vallbs. Aquesta instal·lació, de nova construcció, és de carhcter permanent i consta de tres grans àrees adjacents que ocupen un total de més de 40 ha: l'hrea destinada a tir al plat, l'hrea de tir de precisió i les instal·lacions de l'Escola de Policia de Catalunya. La instal·lació s'utilitza habitualment com a espai per a la prhctica esportiva de tir i com a zona d'entrenaments de l'Escola de Policia.

La posada al punt de les instal·lacions de tir abans dels Jocs es va fer amb motiu del Campionat d'Espanya de Tir al Plat, el Campionat de Catalunya de Tir de Precisió i el Campionat Internacional de Tir Olímpic, entre l'abril i el maig de 1992. Les obres van comenqar al juny del 1990 i van ser finanqades conjuntament per la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i el COOB'92.

El projecte permanent

Els camps de tir olímpic, obra dels arquitectes Esteve Terradas i Robert Terradas, estan situats en un terreny limítrof amb la carretera N-152 i l'autopista B-30, al nord-est del nucli urbh de Mollet del Vallhs.

El terreny està ordenat per una trama ortogonal que recolza en una franja paral·lela a les vies de comunicació externes i que vertebra les diverses parts del conjunt arquitectònic. L'àrea de competició té 342.000 m^2, distribuïts en dues instal·lacions diferents: una per a les proves de tir al plat i l'altra per a les de tir de precisió.

L'hrea de tir al plat està situada a l'extrem més occidental del terreny, separada per una via fèrria de l'hrea del tir de precisió, a la qual esth connectada per un túnel subterrani. Aquesta àrea inclou un edifici de serveis i tres fosses olímpiques, disposades de manera escalonada per preservar al màxim l'estructura natural del terreny. El projecte va incloure la construcció de barreres acústiques i dels

talussos de protecció situats al fons dels camps, imprescindibles a causa de la proximitat de l'autopista A-7 i del nucli urbà de Mollet.

A l'àrea corresponent a la modalitat del tir de precisió hi ha diferents galeries, delimitades per la distància del tirador al blanc. Les galeries de 50 m i 25 m són obertes i estan orientades al nord, d'acord amb el reglament, mentre que la galeria de 10 m és tancada i, per tant, sense una orientació preestablerta. A més, el projecte incloïa, per primera vegada en uns jocs olímpics, una sala apta per a les finals de les diferents proves de tir de precisió (10 m, 25 m i 50 m).

La instal·lació del tir de precisió s'articula a partir d'una estructura formal única que concentra les diferents galeries de tir, ordenades paral·lelament; aixb facilita al públic el seguiment de la competició. La instal·lació harmonitza amb l'entorn i potencia les àrees de verd; té diversos terrenys de gespa amb reg automàtic i zones d'arbres plantats de nou a l'àrea de tir al plat.

El projecte de condicionament olímpic

El condicionament olímpic va comportar la implantació dels serveis específics per als diferents col·lectius de la Família Olímpica i el públic.

L'edifici de l'Escola de Policia, cedit temporalment per a la celebració dels Jocs, es va destinar a una part dels serveis per a la Família Olímpica: va ser condicionat com a menjador i zona de repbs, i contenia les oficines de l'organització i les àrees de premsa. Els serveis per al públic es van reforçar amb uns quioscos disposats a l'exterior de l'edifici. D'altra banda, la capacitat per a 250 seients fixos que hi havia a la sala destinada a les finals va ser ampliada a 1.400 seients. L'espai esportiu, que complia tots els requisits i disposava deis avenços tècnics més moderns, gracies a la coherkncia i a la funcionalitat del projecte permanent, només es va condicionar amb la instal·lació de 40 monitors de televisió, que permetien observar l'impacte a la diana en el mateix moment en què es produïa.

1
vista general de la instal·lació de tir de precisió, des de la terrassa situada sobre la galeria de 10 m. Al fons, s'observa el pont que uneix les galeries de tir de precisió amb les instal·lacions de l'Escola de Policia de Catalunya

2
L'àrea de tir al plat va ser qualificada pels tècnics com una de les millors del món. A la fotografia, una participant en la prova de fossa olímpica, una de les dues proves obertes d'aquesta modalitat esportiva.

3
La galeria de 10 m i la de 50 m estaven equipades amb blancs electrònics que permetien al tirador veure l'impacte en la pantalla que tenia al costat.

4
Al passeig que enllaçava la zona de tir de precisió amb la de tir al plat, hi havia uns grans marcadors que permetien als assistents consultar les llistes de sortida de cada dia i els resultats obtinguts pels competidors.

1

4

2

3

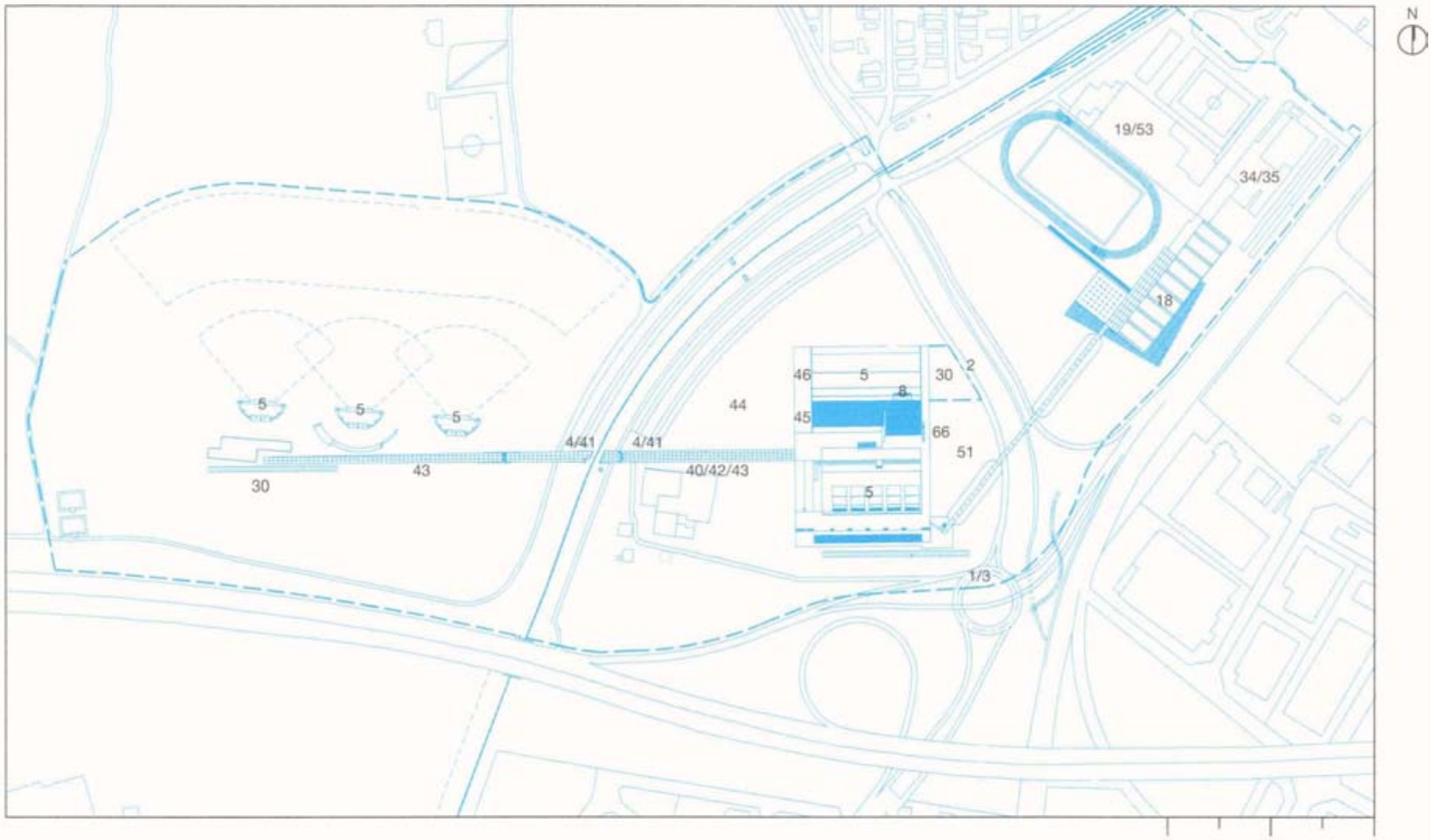

Plànol de situació

Camp de Tir Olímpic de Mollet del Vallès

Propietari

Camp de tir de **precisió:** Conselleria de **Governació,** Generalitat de Catalunya.
Camp de tir al plat: **INCASOL,** Generalitat de Catalunya

Gestor

Tir de precisib: Escola de Policia
Tir al plat: **Federació** Catalana de Tir Olímpic

Inauguració

Abril del 1992

Distàncies

Vila Olímpica:	35 km
CPP **i CIRTV:**	38 km
Residència del COI:	29 km

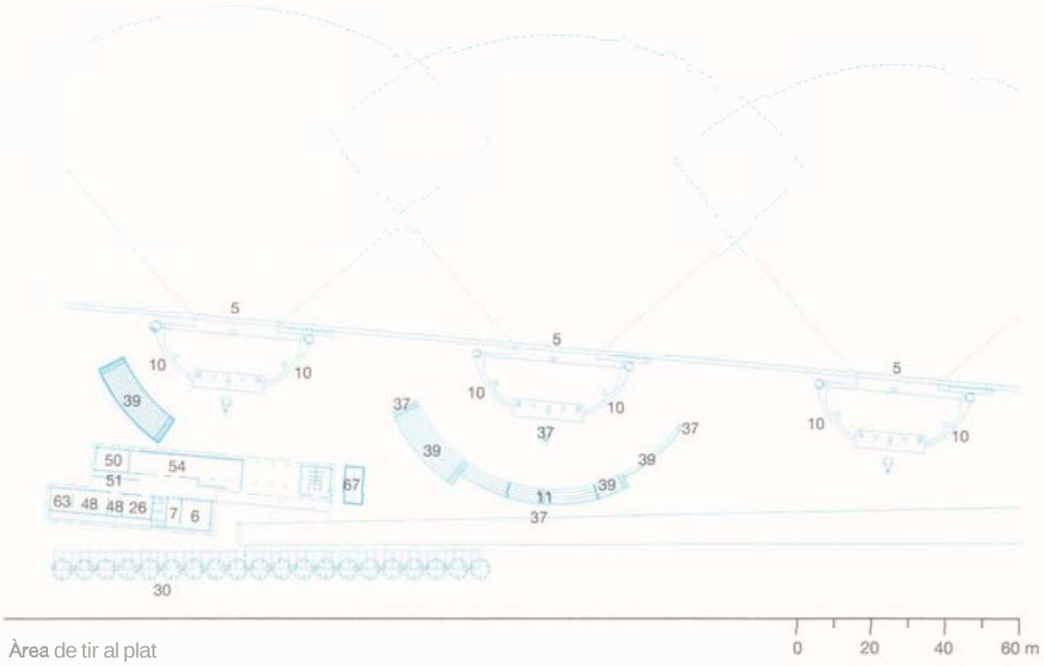

Àrea de tir al plat

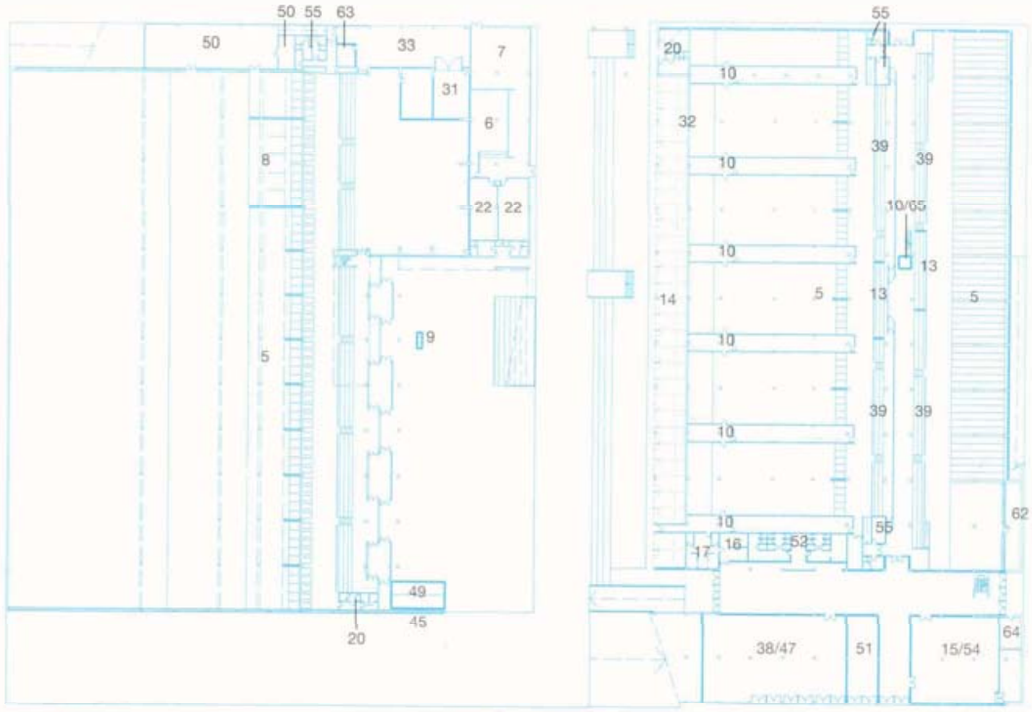

Tir de precisió. Planta baixa

0 20 40 m

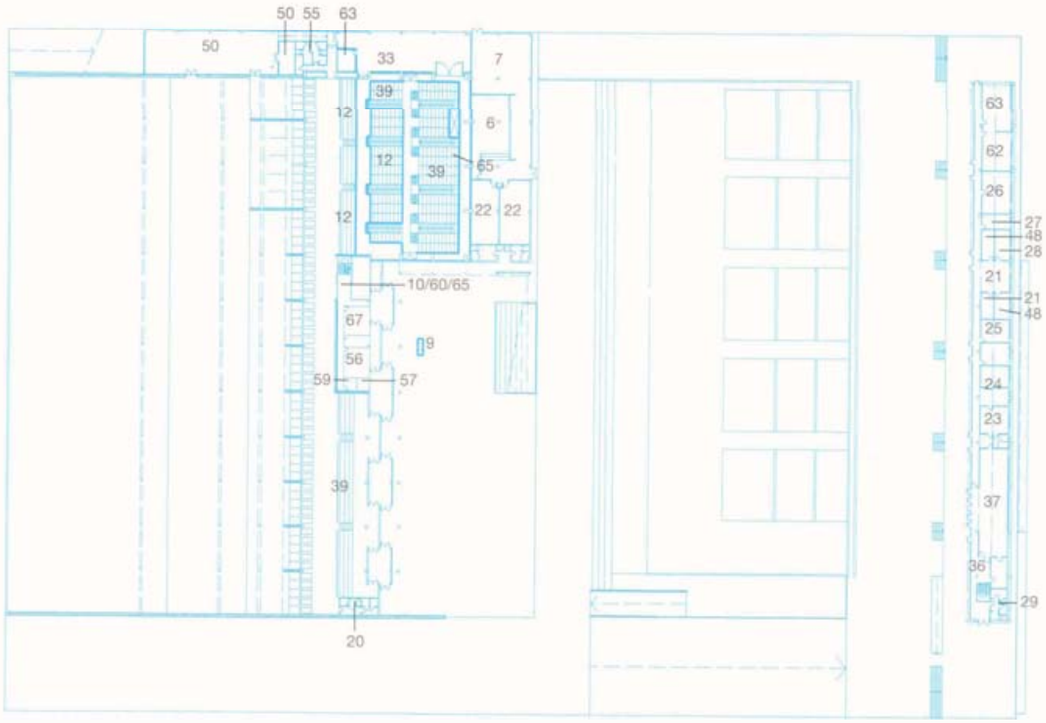

Tir de precisió. Planta primera

0 20 40 m

Camp de Tir Olímpic de Mollet del Vallès

Accessos al recinte
1 *Família Olímpica 1 vehicles de manteniment*
2 *Vehicles tècnics de RTV*
3 *Gestió de passis*
4 *Públic*

Àrea de competició
5 *Camp de competició*
6 *Armeria*
7 *Control d'armes*
8 *Sala de finals*
9 *Podi*
10 *Posició dels jutges*

Grada per a la FO
11 *Seients per a persones acreditades per al tir al plat*
12 *Seients per a persones acreditades per a la galeria de finals*
13 *Seients per a persones acreditades per a la galeria de 10 m i 25 m*

Serveis als esportistes
14 *Sales d'equips*
15 *Àrea de repòs*
16 *Clínica d'esportistes*
17 *Control del dopatge*
18 *Polisportiu*
19 *Àrea de restauració*
20 *Sanitaris*
21 *Serveis de la competició*
22 *Vestidors*

Serveis a les FI
23 *Despatx del president de la UIT*
24 *Secretaria de la UIT*
25 *Oficines de la UIT*
26 *Sala de judges*
27 *Comitè d'apel·lació*
28 *Control de la competició*
29 *Sanitaris*

RTV
30 *Parc d'unitats mòbils*
31 *Control dels comentaristes*
32 *Plataformes de les càmeres*

Premsa
33 *Zona mixta*
34 *Centre de premsa*
35 *Sala d'entrevistes*

Personalitats
36 *Centre d'acolliment*
37 *Àrea de repòs i restauració*
38 *Despatx del cap de protocol*

Públic
39 *Grada*
40 *Informació*
41 *Venda d'entrades*
42 *Venda de novetats*
43 *Alimentació i begudes*
44 *Àrea d'ombra*
45 *Assistència mèdica*
46 *Quioscos comercials d'armes*

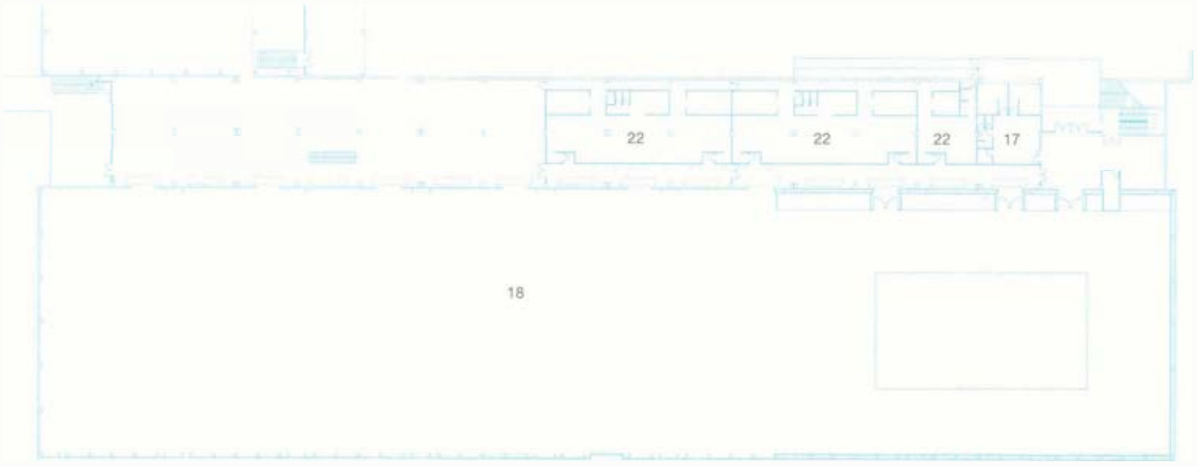

Polisportiu i piscina. Planta baixa

0 10 20 m

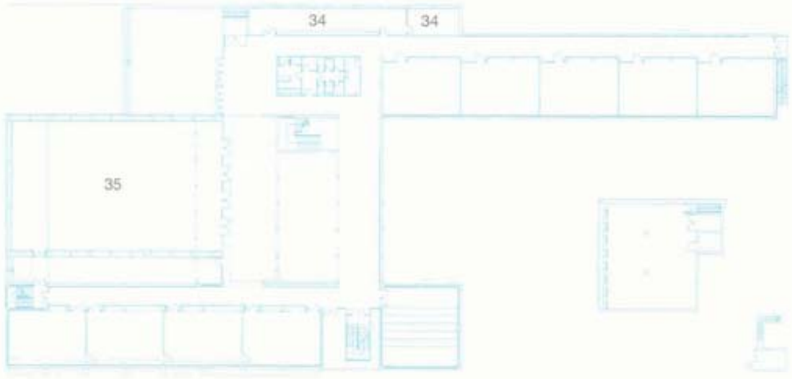

Edifici d'aules. Planta baixa

0 10 20 m

Edifici d'aules. Planta primera

0 10 20 m

Edifici de menjadors. Planta baixa

0 10 20 m

Organització
47 *Oficines de **l'organització***
48 *Oficines de la **competició***
49 ***Preparació** de cerimònies*
50 ***Magatzem** de material esportiu*
51 ***Magatzem** de **logística***
52 *Magatzems de **manteniment***
53 ***Àrea** de **restauració***
54 ***Àrea** de **repòs***
55 ***Sanitaris***

Tecnologia
56 ***Sala** de **telecomunicacions***
57 ***Sala** de CATV*
58 ***Serveis** de telefonia*
59 *Sala de **control** de **ràdio***
60 ***Sala** de so i megafonia*
61 ***Locutori***
62 *Sala de **gestió** de resultats*
63 ***Sala d'edició** de resultats*

Seguretat
64 ***Sala de control** de seguretat*
65 ***Posició** de **visió** i **vigilància***
66 ***Sala d'autoprotecció***
67 ***Sala** de seguretat pública*

L'Estadi d'Hoquei de Terrassa

La competició d'hoquei de Barcelona'92 va tenir lloc a Terrassa, la ciutat pionera d'aquest esport a Espanya. Les instal·lacions disposaven de dos estadis i un camp d'escalfament. La zona esportiva municipal, situada a l'avinguda de l'Abat Marcet, va ser totalment remodelada per acollir la competició olímpica; el remodelatge va ser possible gràcies a l'esforç conjunt de l'Ajuntament de Terrassa, la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i el COOB'92.

El projecte permanent

La zona esportiva ocupa 14 ha, dividides per un carrer en dues grans àrees: una que inclou l'estadi de futbol, i l'altra, les instal·lacions municipals per a la practica de l'hoquei i les del Club Natació Terrassa.

El projecte de remodelatge, obra dels arquitectes Jaume Bach, Gabriel Mora, Carles Escudé i Josep Zazurca i de l'enginyer Josep M. Domènech, va ser finalista dels premis FAD de l'any 1992. El projecte es plantejava com a objectiu fonamental l'ordenació d'una Brea destinada a equipaments esportius que al llarg dels anys havia sofert diverses actuacions parcials i que, per tant, presentava una gran anarquia en la disposició i el disseny dels seus elements.

L'aspecte més rellevant del projecte va ser la conversió del carrer que separava les dues àrees en una avinguda per a vianants; aquesta actuació va contribuir a donar una imatge global al conjunt. A partir de la integració d'aquest element, es va situar l'accés principal del complex perpendicularmenta l'avinguda, a l'eix de la tribuna de l'estadi, conservant la distribució genèrica de les dues zones.

L'element més significatiu del conjunt és l'estadi de futbol. Originàriament, aquesta construcció estava semisoterrada; després de les obres d'excavació realitzades en el terreny, que van permetre soterrar també la segona graderia, l'estadi forma una gran depressió, de la qual només sobresurt el cos de la tribuna, separat de la resta de

1, 3 i 5
L'Estadi d'Hoquei** de **Terrassa és una instal·lació remodelada** a partir **d'un antic camp** &futbol **semisoterrat.** El **remodelatge comprenia l'ordenació** de tota **l'àrea** i la **urbanització dels carrers** que **separen l'estadi** principal de dos **altres camps** auxiliars, **utilitzats per a partits de** la **competició olímpica** (3) i per a **l'entrenament** deh equips **participants. Tots** tres **camps tenien herba artificial d'alta qualitat. L'element més característic del conjunt són les quatre** grans **torres** de llum **inclinades** a cada **angle** de **l'Estadi principal,** que donen singularitat al wnjunt **(1).

2 i 4
*Portes **d'accés del públic** a **l'Estadi d'Hoquei** de **Terrassa. L'hoquei** té **una** llarga **tradició** en **aquesta** ciutat **del Vallès,** ja que va ser la **primera** ciutat **catalana** on es **van celebrar** competicions **d'aquest esport; el 1909 s'hi** va fundar el primer club, el Club Esportiu **Terrassa.***

1

2

Pàgina següent:

1, 2 i 3
Tres vistes del remodelatge de l'Estadi d'Hoquei de Terrassa: la tribuna (1), les portes d'accés a l'estadi principal (2) i l'avinguda que delimita les dues àrees del conjunt (3).

l'edifici per dos passos tallats en el terreny que permeten l'accés rodat al camp de joc. La tribuna, totalment redissenyada per convertir-la en l'element més destacat del conjunt, s'aixeca sobre la base que resulta de l'ampliació dels serveis, situats a la planta inferior.

La resta de la zona esportiva s'ordena a partir de dos eixos, a l'encreuament dels quals hi ha un nou edifici de serveis semisoterrat —l'anomenat edifici saló—, connectat amb l'estadi principal per un túnel que travessa el carrer de vianants.

El projecte de condicionament olímpic

El projecte preveia utilitzar l'estadi de futbol, amb un capacitat per a 10.200 espectadors, com a estadi principal de la competició olímpica d'hoquei. Per tant, només va caldre modificar l'espai esportiu.

El camp d'hoquei, ampliat amb unes grades provisionals, que en van incrementar la capacitat de 1.450 seients a 4.200 seients, i va servir d'estadi auxiliar per a les competicions olímpiques. També es va condicionar el tercer camp d'hoquei del complex esportiu com a zona d'escalfament dels esportistes. Els tres camps disposaven del mateix tipus de gespa artificial.

El condicionament també preveia instal·lar els diferents serveis per a la Família Olímpica a les dues edificacions incloses en el conjunt. Al xalet, on hi ha les oficines de l'Àrea d'Esports de l'Ajuntament i la seu social del Club Natació, s'hi van instal·lar el centre de premsa i les oficines d'organització general, i a l'edifici saló que forma la plaça d'accés hi havia la sala d'entrevistes i les dependències de l'organització esportiva.

Va caldre reforçar, d'una banda, les instal·lacions elèctriques i, de l'altre, el sistema de reg de l'estadi principal, perquè quan funcionava simultàniament amb els serveis per al públic es produïa una forta baixada de pressió. Alguns espais, com la sala d'entrevistes i les àrees de repòs, van resultar sobredimensionats.

3

4

5

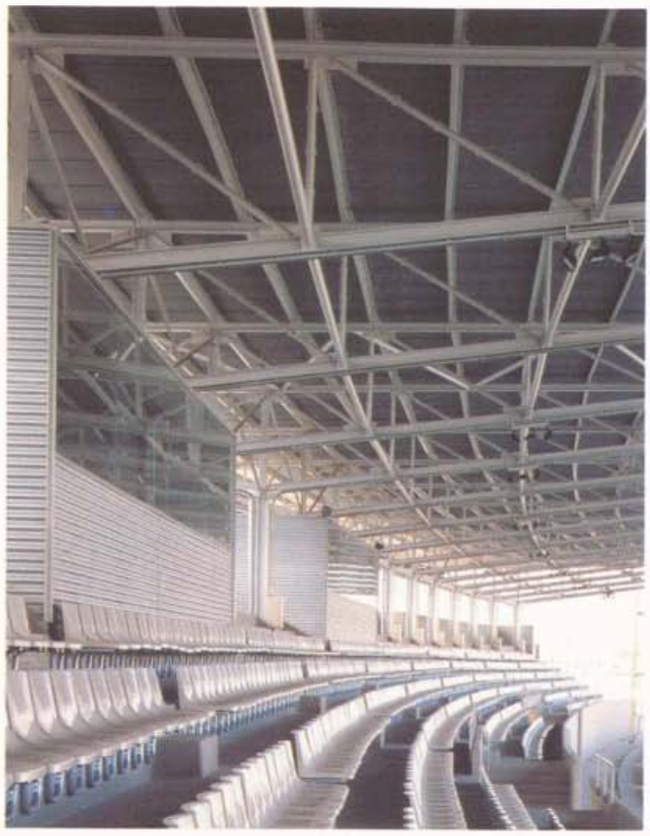
1

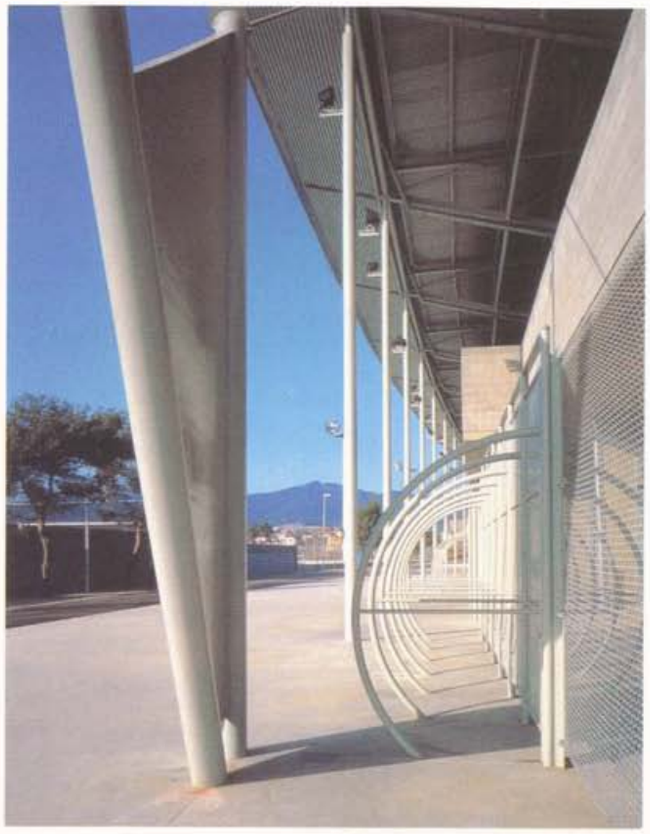
2

3

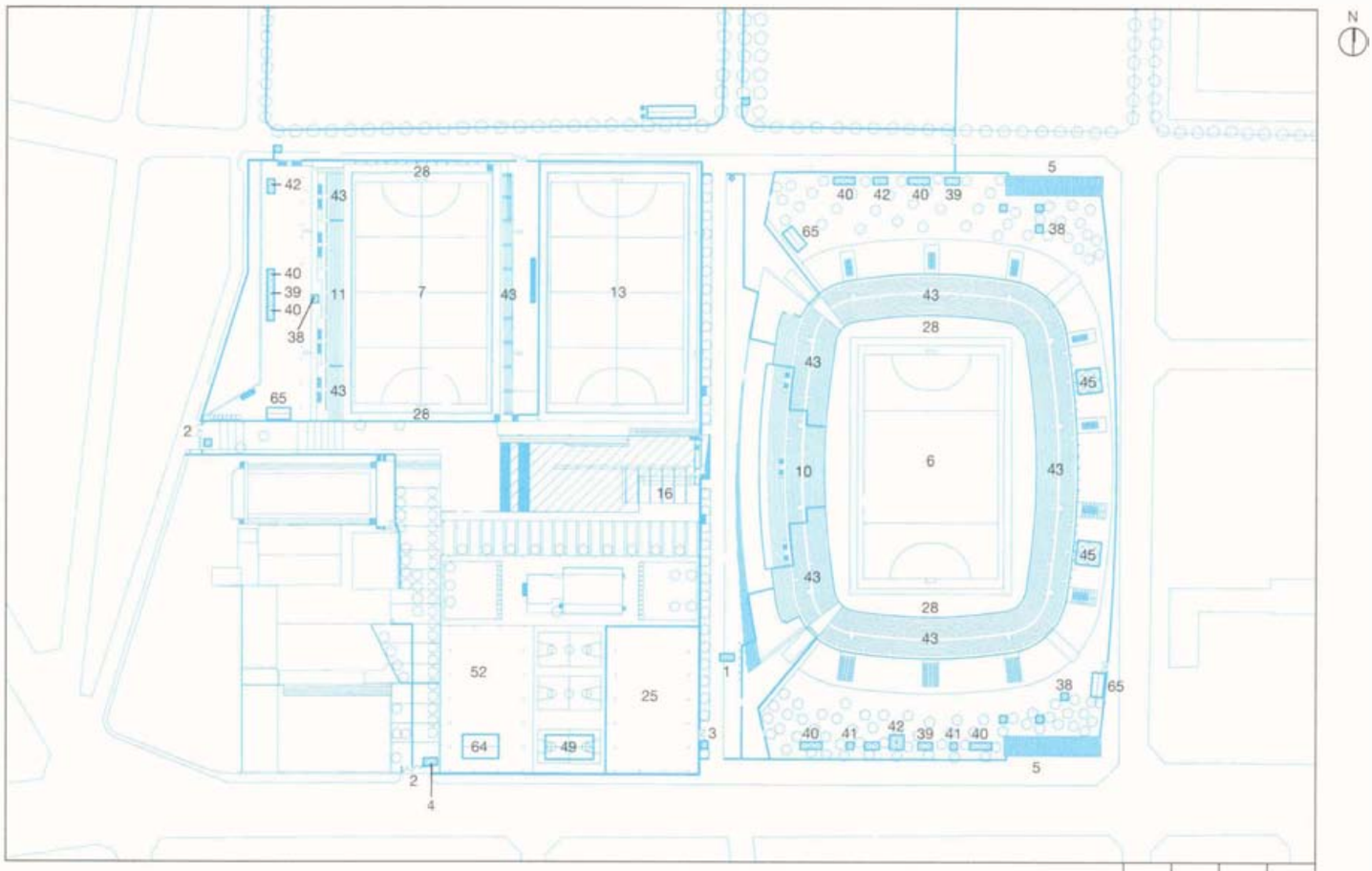

Planta general

Estadi d'Hoquei de Terrassa

Propietari

Ajuntament de Terrassa

Gestors de les instal·lacions

Estadi principal: Terrassa Futbol Club. Estadi auxiliar: Reial Federació Espanyola d'Hoquei. Camp d'escalfament i pistes polisportives: Club Natació Terrassa

Inauguració

Desembre del 1991

Distàncies

Vila Olímpica:	34 km
CPP i CIRTV:	28 km
Residència del COI:	27 km

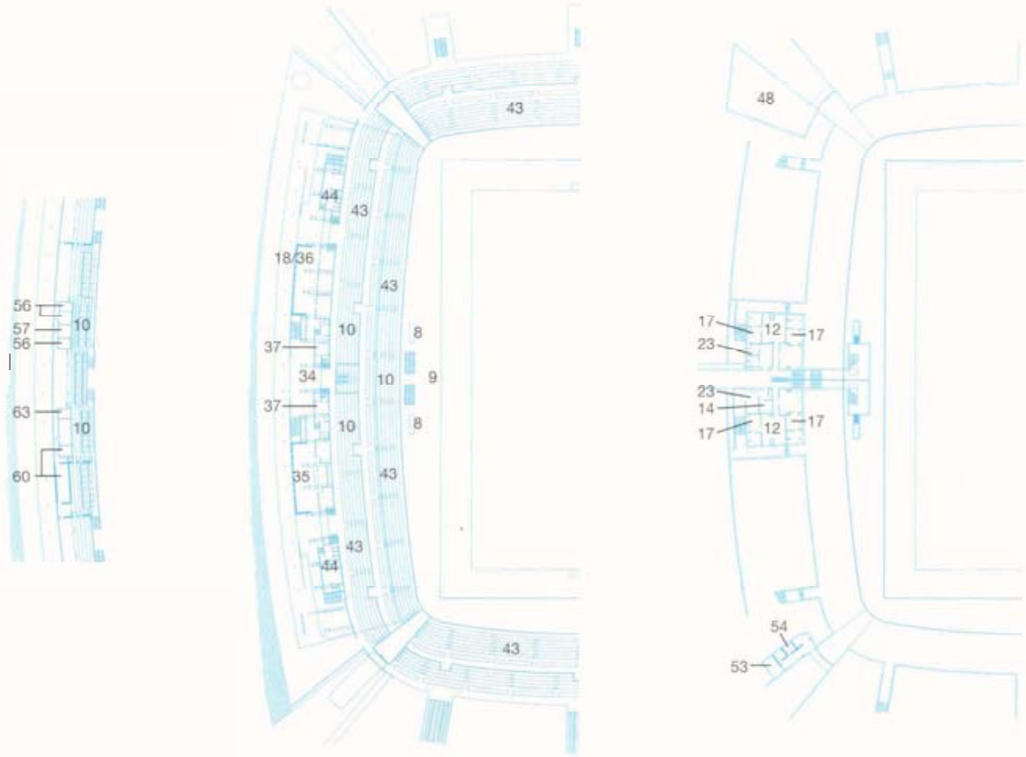

Estadi principal. Planta tribuna, planta baixa i planta soterrani

0 10 20 30m

***Accessos** al recinte*

1 *Esportistes, oficials, personalitats i organització*
2 *Premsa i organització*
3 *Vehicles de RTV*
4 *Gestió depassis*
5 *Públic*

Àrea de competició

6 *Esiadi principal*
7 *Estadi auxiliar*
8 *Seients dels esportistes*
9 *Posició dels jutges*

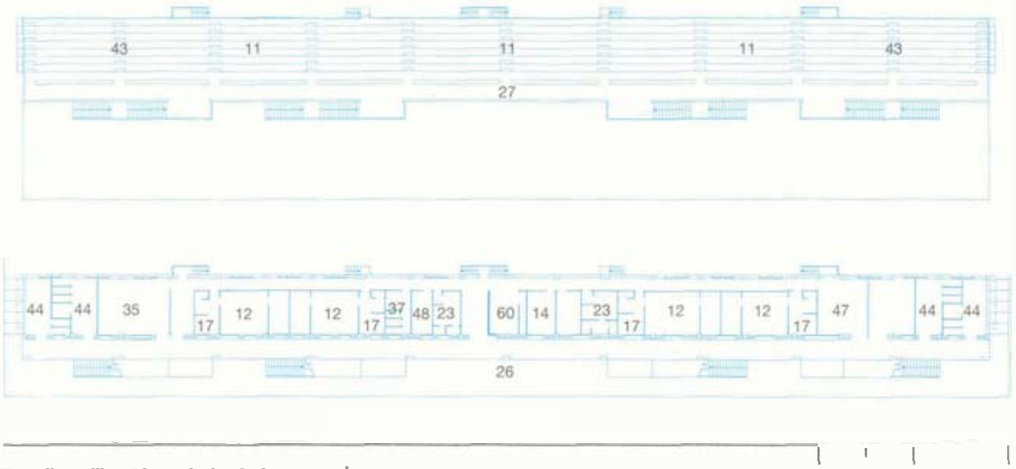

Estadi auxiliar. Planta baixa i planta grades

0 10 20 m

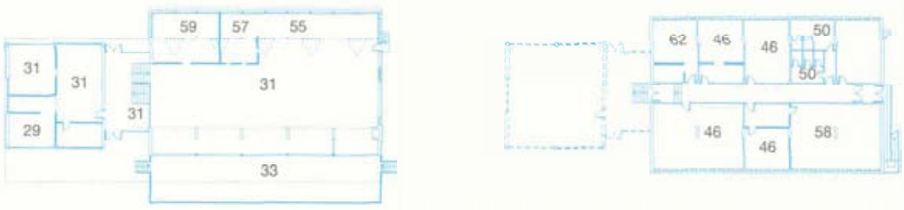

Edifici xalet. Planta baixa i planta soterrani

0 10 20 m

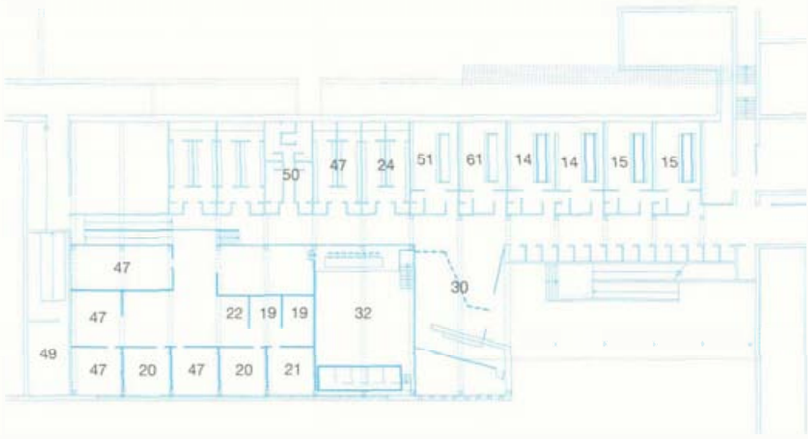

planta edifici saló

0 10

Grada per a la FO
10 *Seients per a persones acreditades a l'estadi principal*
11 *Seients per a persones acreditades a l'estadi annex*

Serveis als esportistes
12 *Vestidors*
13 *Àrea d'escalfament*
14 *Clínica d'esportistes*
15 *Control del dopatge*
16 *Àrea de repòs*
17 *Sala de massatges*

Serveis a les FI
18 *Despatx del president de la IHF*
19 *Oficines de la IHF*
20 *Oficines dels delegats tècnics de la IHF*
21 *Despatx del cap d'àrbitres*
22 *Sala dels assistents dels delegats tècnics de la IHF*
23 *Vestidors d'àrbitres*
24 *Vestidors de jutges*

RTV
25 *Parc d'unitats mòbils*
26 *Control dels comentaristes*
27 *Plataformes de les càmeres a la grada*
28 *Posicions de les càmeres a la pista*
29 *Despatx del cap de RTO'92*

Premsa
30 *zona mixta*
31 *Centre de premsa*
32 *Sala d'entrevistes*
33 *Àrea de repòs*

Personalitats
34 *Centre d'acolliment*
35 *Àrea de repòs*
36 *Despatx del cap de protocol*
37 *Sanitaris*

Públic
38 *Informació*
39 *Venda de novetats*
40 *Alimentació i begudes*
41 *Llibreria i foto i vídeo*
42 *Assistència mèdica*
43 *Grada*
44 *Sanitaris*
Espais d'ombra

Organització
46 *Oficines de l'organització*
47 *Oficines de la competició*
48 *Magatzem de material esportiu*
49 *Magatzem de logística*
50 *Sanitaris*
51 *Vestidors*
52 *Àrea de repòs i restauració*

Tecnologia
53 *Sala de telecomunicacions*
54 *Sala de CATV*
55 *Serveis de telefonia*
56 *Sala de control de so, megafonia i marcadors*
57 *Locutori*
58 *Sala de gestió de resultats*
59 *Sala de reprografia*
60 *Sala d'edició de resultats*
61 *Sala de control de ràdio*

Seguretat
62 *Sala de control de seguretat*
63 *Posició de visió i vigilància*
64 *Sala d'autoprotecció*
65 *Sala de seguretat pública*

112
A l'Estadi de la Nova Creu Alta de Sabadell es van celebrar sis partits de la fase preliminar de la competició olímpica de futbol.

L'Estadi de la Nova Creu Alta de Sabadell

L'Estadi de la Nova Creu Alta, situat a la barriada d'aquest nom, és la seu de l'equip de futbol de la UE Sabadell. Té una capacitat per a 16.000 espectadors asseguts i va ser una de les cinc unitats on es va desenvolupar la competició olímpica de futbol. El remodelatge de la instal·lació va anar a càrrec de l'Ajuntament de Sabadell i el COOB'92.

El projecte permanent

L'estadi és un edifici aïllat, constitut per una tribuna i una anella de grades que encercla el terreny de joc. La tribuna, amb estructura de formigó i dotada d'una coberta volada, s'alinea amb el carrer adjacent mitjançant una façana de dues plantes que tanca l'espai existent sota la tribuna. L'anella de grades se suporta sobre uns talussos de terres que a l'interior formen l'espai destinat als seients i, a l'exterior, delimiten una àrea parcialment enjardinada, on hi ha els accessos.

El projecte de reforma, obra de l'arquitecte Ernest Compta, preveia la rehabilitació dels vestidors, les oficines, les sales de personalitats i d'assistència medica i les instal·lacions de l'edifici, que estaven forga deteriorats.

El projecte de condicionament olímpic

El projecte de remodelatge va resoldre en gran part els problemes que plantejava el condicionament. Un dels aspectes més complexos del condicionament va ser la creació d'espais a l'interior de la instal·lació, per allotjar els serveis específics de la Família Olímpica. L'ampliació temporal es va fer amb veles a l'exterior de l'Estadi, al carrer adjacent a la façana de l'edifici.

La particular configuració de la instal·lació va permetre emplaçar tots els quioscos de serveis per al públic en el recorregut més directe entre els accessos i les grades, cosa que facilità la necessària separació entre el públic i la Família Olímpica.

1

2

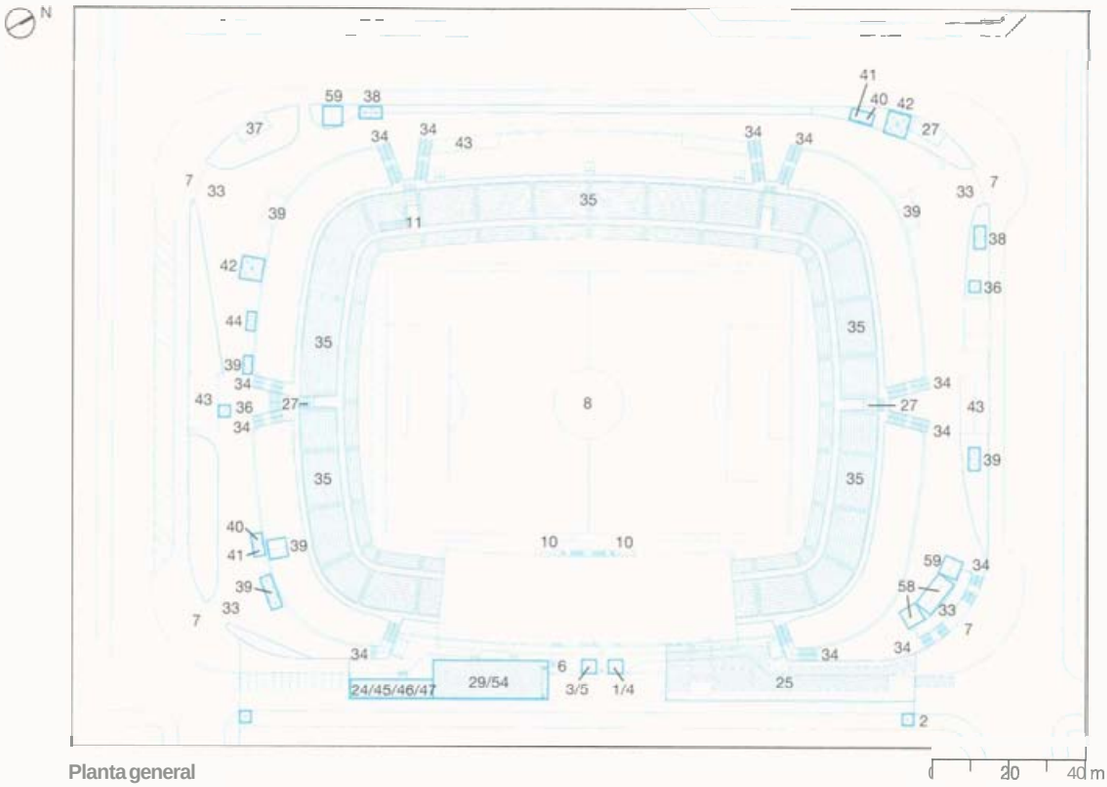

Planta general

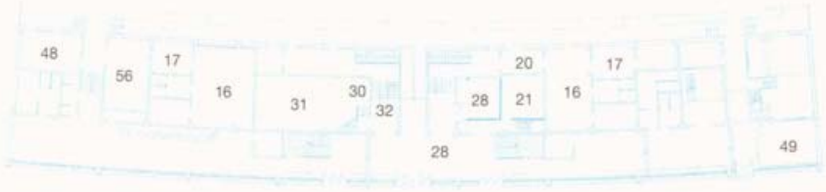

Tribuna. Planta baixa

0 5 10 m

Tribuna. Planta baixa: altell, soterrani i altell

0 5 10 m

Tribuna. Planta grades i cabines

0 5 10 m

Estadi de la Nova Creu Alta de Sabadell

Propietari

Ajuntament de Sabadell

Gestor

UE Sabadell

Inauguració

20 d'agost de 1967

Distàncies

Vila Olímpica:	24 km
CPP i CIRTV:	28 km
Residencia del COI:	25 km

Accessos al recinte
1 Esportistes i oficials
2 Vehicles **tècnics** de RTV
3 Premsa
4 **Personalitats**
5 Organització
6 Gestió de passis
7 Públic

Àrea de competició
8 Camp de competició
9 Túnel dels esportistes
10 Banquetes dels equips
11 Túnel de **manteniment**

Grada per a la FO
12 **Presidència** i personalitats
13 Comentaristes de RTV
14 Pupitres i seients de **premsa**
15 Esportistes i organització

Serveis als esportistes
16 **Vestidors**
17 Sala de massatges
18 Clínica d'esportistes
19 Control del dopatge

Serveis a les FI
20 Despatx **del** president de la **FIFA**
21 Oficines **de la** FIFA
22 Vestidors **d'àrbitres i jutges**
23 Sala del jurat **d'apel·lació**
24 Despatx del delegat **tècnic**

RTV, premsa i personalitats
25 Parc **d'unitats mòbils**
26 **Control** dels comentaristes
27 Plataformes de les **càmeres**
28 **Zona** mixta
29 Centre de premsa
30 Centre **d'acolliment**
31 **Àrea** de **repòs**
32 **Accés** a la grada

Públic i organització
33 Accés
34 **Accés** a la grada
35 Grada
36 **Informació**
37 Venda **d'entrades**
38 Venda de novetats
39 Alimentació, begudes i **gelats**
52 Venda de novetats
40 Foto i vídeo
41 Llibreria
42 **Assistència mèdica**
43 Sanitaris
44 **Servei** bancari
45 Despatx del director
46 **Oficines** de **l'organització**
47 **Oficines** de la competició
48 Magatzem de **logística**

Tecnologia i seguretat
49 **Sala** de **telecomunicacions** i CATV
50 Sala de **ràdio**
51 Sala de so i megafonia
52 Sala **de** control de marcador
53 **Sala** de **gestió** de **resultats**
54 Sala **d'edició** de resultats
55 Sala de control de **terminals d'informàtica**
56 Sala de control de **seguretat**
57 Posició de visió i **vigilància**
58 **Sala** d'autoprotecció
59 **Sala de seguretat pública**

1
El Circuit de Catalunya, recinte dedicat habitualment a l'automobilisme i al motociclisme, va ser el punt de sortida i d'arribada de la prova ciclista de 100 km contrarellotge per equips.

El Circuit de l'A-17

La prova de 100 km contrarellotge per equips va tenir lloc el diumenge 26 de juliol, en un recorregut que tenia la sortida i l'arribada al Circuit de Catalunya, destinat normalment a proves d'automobilisme i motociclisme, situat al municipi de Montmeló, a 20 km de Barcelona. La longitud de la pista d'aquest circuit és de 4.747 m; l'amplada mínima, d'11 m, i el radi mínim de curvatura, de 31,50 m.

Els ciclistes iniciaven el recorregut amb una volta al Circuit de Catalunya, amb un pendent màxim del 2,2 %; després es dirigien cap al centre de Barcelona per l'autopista A-17 i l'avinguda Meridiana, i retornaven al circuit per fer-hi una segona volta. Per completar els 100 km, els equips arribaven per segona vegada al centre de Barcelona, pel mateix recorregut, i després tornaven al Circuit de Catalunya, on feien una tercera volta.

Les obres més importants que va finançar el COOB'92 van ser l'eixamplament i la pavimentació d'un itinerari que comunicava la pista del circuit amb la carretera d'accés. També es van segellar temporalment les juntes de dilatació dels ponts de l'autopista.

El projecte de condicionament olímpic

L'objectiu principal del projecte de condicionament va ser l'aprofitament de les instal·lacions permanents del Circuit de Catalunya, que per les seves característiques s'adequaven a les necessitats de la competició olímpica de ciclisme.

El Circuit de Catalunya disposa de manera permanent de moltes de les instal·lacions que es van utilitzar per a la competició olímpica: sala de premsa, sales tècniques, *boxes* per als equips, grades, sala d'entrevistes, etc. De tota manera, les cabines fixes per als comentaristes de televisió no es van poder utilitzar, perquè els responsables de la televisió olímpica van sol·licitar la instal·lació de pupitres

1

per als comentaristes de televisió a les grades principals, com a les altres seus, ja que s'hi podien contemplar les diverses proves des d'un punt de vista més avantatjós.

La cobertura televisiva va exigir la instal·lació de tres parcs de televisió al llarg del recorregut: un al Circuit de Catalunya per cobrir la sortida, el pas intermedi i l'arribada; un altre a l'avinguda Meridiana per cobrir el gir de 180 ° dels equips, i el tercer en un punt intermedi del recorregut, en una estació base que recollia el senyal que les motocicletes de seguiment de la cursa enviaven als helicòpters.

La gestió del tancament del circuit va ser força complicada, ja que calia tallar l'autopista el mínim temps possible per permetre la circulació dels vehicles que venien de fora de Barcelona. Per als entrenaments oficials, que es van celebrar tres dies abans de la prova, també es va tallar una de les dues calçades de l'autopista, perb es va permetre la circulació per l'avinguda Meridiana.

Tot i que es preveien grans congestions de trànsit, la campanya informativa prèvia i la col·laboració dels ciutadans amb els Jocs Olímpics van fer possible que la circulació en aquesta zona fos fluida en tot moment.

Es calcula que uns 105.000 espectadors van presenciar les proves de ciclisme a la ciutat de Barcelona, i que unes 2.000 persones ho van fer des de les grades del Circuit de Catalunya.

1
L'equip espanyol, classificat en la cinquena posició final, en un moment de la prova de 200 *km contrarellotge.*

1

C i t de Ciclisme de PA-17

Propietari del Circuit de Catalunya

Reial Autombbil Club de Catalunya (RACC)

Gestor

Circuits de Catalunya S.A.

Inauguració

1991

Distancies

Vila Olímpica:	25 km
CPP i CIRTV:	28 km
Residència del COI:	27 km

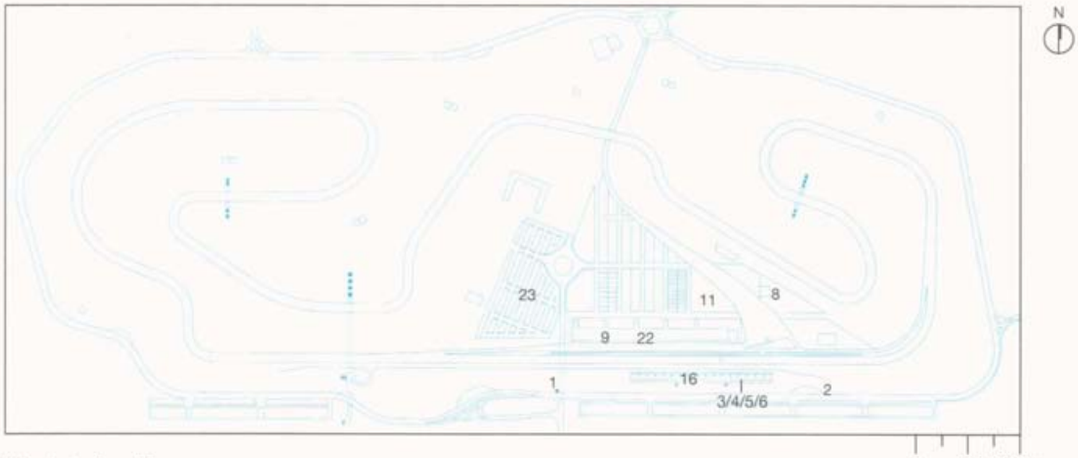

Plànol de situació

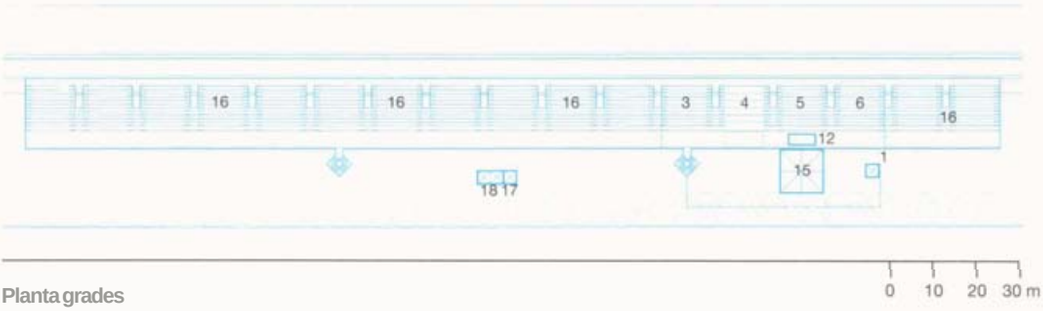

Planta grades

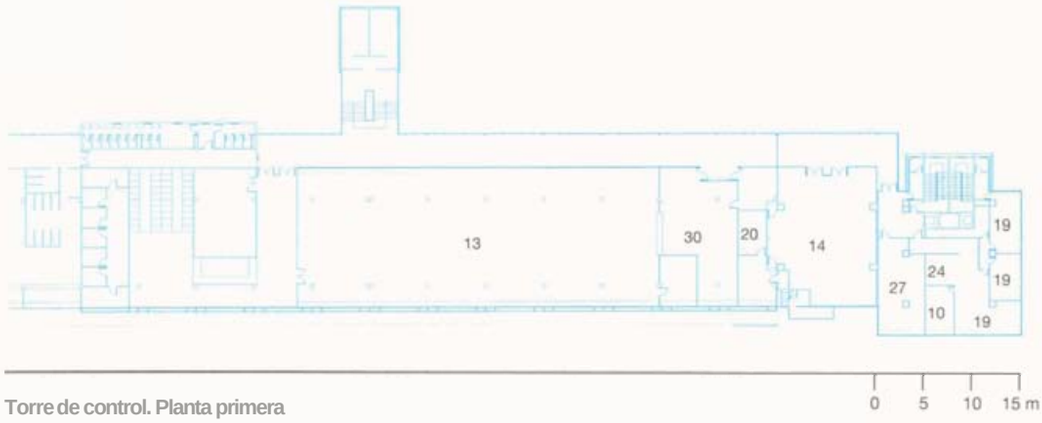

Torre de control. Planta primera

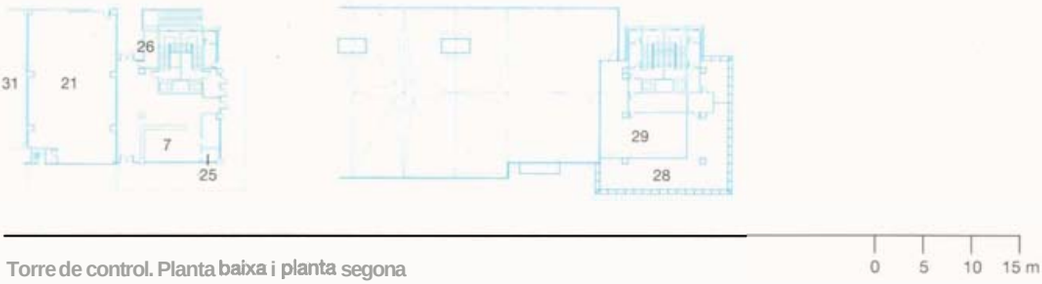

Torre de control. Planta baixa i planta segona

Accessos al recinte
1 *Esportistes, oficials, organització i RTV*
2 *Públic i personalitats*

Grada per a la FO
3 *Personalitats*
4 *Comentaristes i observadors de RTV*
5 *Pupitres de premsa*
6 *Esportistes i organització*

Serveis als esportistes
7 *Atenció als participants*
8 *Clínica d'esportistes, control del dopatge i assistència mèdica al públic*
9 *Boxes dels equips*

Serveis a les FI
10 *Sala del jurat d'apel·lació*

RTV
11 *Parc d'unitats mòbils*
12 *Control dels comentaristes*

Premsa
13 *Centre de premsa*
14 *Sala d'entrevistes*

Personalitats
15 *Àrea de repòs*

Públic
16 *Grada*
17 *Venda de novetats*
18 *Alimentació i begudes*

Organització
19 *Oficines*
20 *Preparació de cerimònies*
21 *Magatzem de logística*
22 *Àrea de repòs i restauració, i centre d'acolliment de xofers*
23 *Aparcament de la flota olímpica*

Tecnologia
24 *Sala de CATV*
25 *Sala de telefonia*
26 *Control de ràdio*
27 *Sala de so i megafonia*
28 *Sala de cronometratge i control de marcador*
29 *Sala de gestió de resultats*
30 *Sala d'edició de resultats*

Seguretat
31 *Sala d'autoprotecció*

El Circuit de Ciclisme de Sant Sadurní

Les curses en línia de la competició de ciclisme, tant en la categoria femenina com en la masculina, es van celebrar els diumenges 26 de juliol i 2 d'agost, en un circuit de 16 km que tenia la sortida i l'arribada a Sant Sadurní d'Anoia, una població situada a 40 km de Barcelona. En la prova femenina, les ciclistes van haver de fer cinc voltes al circuit, i en la prova masculina, els ciclistes en van haver de fer dotze.

El projecte permanent

La celebració de la prova va exigir l'execució de diverses obres permanents: l'eixamplament d'un tram de carretera de 7 km de longitud fins a 6 m d'amplada; l'eliminació de dues petites illes del nucli urbà de Sant Sadurní d'Anoia per facilitar el pas dels ciclistes; la urbanització de les voreres de l'avinguda de Sant Quinti de Sant Sadurní d'Anoia, on es va situar la línia de sortida i arribada, i la pavimentació d'un tram de 3 km de la carretera que va de Vilafranca del Penedbs a Sant Sadurní.

Totes les instal·lacions de suport a la prova ciclista van ser provisionals i es van situar sobretot a les dues bandes de l'avinguda de Sant Quinti. A més, es va utilitzar un edifici de propietat municipal, pròxim a la línia de sortida i arribada, per instal·lar-hi el magatzem i els despatxos de l'organització. El centre de premsa era el mateix que el del Pavelló de l'Ateneu de Sant Sadurní, on se celebraven les competicions d'hoquei sobre patins.

El projecte de condicionament olímpic

El projecte de condicionament es va centrar sobretot en la recta de sortida i arribada. Les diferents instal·lacions es van disposar en línia: a una banda de la

1
Esprint final dels participants de la cursa en línia, que va tenir lloc al Circuit de Ciclisme de Sant Sadurní d'Anoia.

2, 3, 4, 5 i 6
A l'avinguda de Sant Quinti de Sant Sadurní d'Anoia es va situar la línia d'arribada del Circuit de Ciclisme (2 i 5). L'avinguda, d'un quilòmetre de llargària, es va eixamplar per acollir tots els serveis necessaris per al condicionament olímpic la torre de control per a la foto d'arribada (3) i l'espai per al parc de les unitats mòbils de televisió (4 i 6).

1

2

3

7
Quioscos destinats a punts de trobada i reparació de bicicletes, que l'organització va disposar per als equips participants.

carretera es van situar les grades i altres serveis per al públic, i a l'altra, totes les instal·lacions per a la Família Olímpica.

A la recta d'arribada, d'un quilòmetre de llargada, hi havia el parc d'unitats mbbils de televisió, la grada de la Família Olímpica, els *boxes* dels equips competidors, la torre de la foto d'arribada, els sanitaris químics, els grups electrbgens i les veles, i els quioscos amb serveis diversos. D'altra banda, a l'edifici municipal hi havia el magatzem general, els despatxos per a l'organització, la sala per al control del dopatge i un gran recinte per al repbs dels voluntaris. A més, al llarg del circuit hi havia dos punts per a l'assistència tbcnica.

Per a la retransmissió televisiva va caldre instal·lar cinc parcs d'unitats mbbils de televisió: un a la recta de sortida, dos al llarg del circuit, un quart en una estació base que rebia els senyals televisius que les motocicletes de seguiment de la cursa enviaven als helicbpters, i un cinqub entre Sant Sadurní i Barcelona, que feia de repetidor.

L'aspecte més conflictiu del condicionament va ser el subministrament de carburant als grups electrbgens dels parcs d'unitats mbbils de televisió, ja que alguns estaven molt aïllats i els camions cisterna tenien molts problemes per arribar-hi.

Encara que hi havia poca disponibilitat d'espai a la recta d'arribada, a la pràctica tot va funcionar correctament i el dimensionament va ser suficient. Uns 90.000 espectadors van seguir en directe les diferents proves, en les dues jornades en què es van celebrar.

5

7

6

Plànol de situació

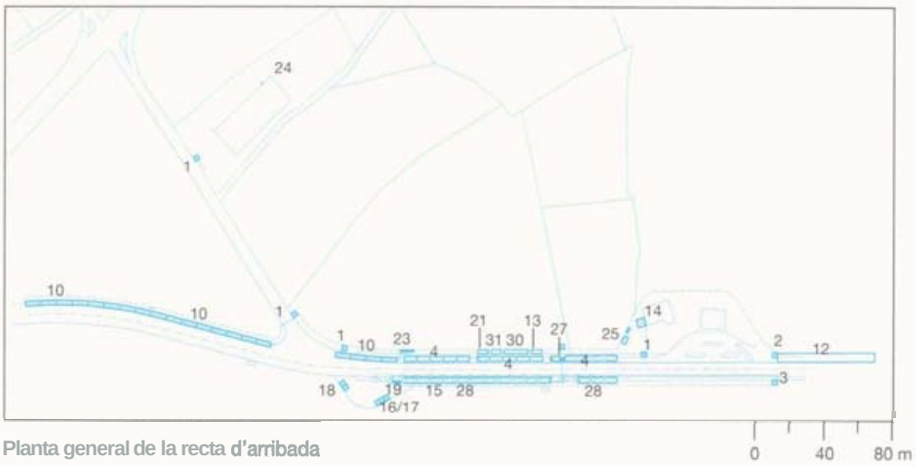

Planta general de la recta d'arribada

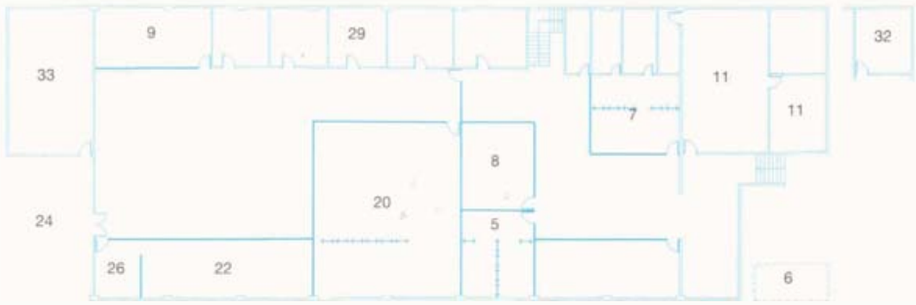

Planta general de l'edifici de serveis

Circuit de Ciclisme de Sant Sadurní

Distàncies

Vila Olímpica:	47 km
CPP i CIRTV:	43 km
Residencia del COI:	39 km

Accessos** al **recinte
1 ***Esportistes,** premsa, organització i personalitats*
2 *Vehicles **tècnics** de RTV*
3 ***Públic***

Grada per a la FO
4 *Seients per a persones acreditades*

***Serveis** als esportistes*
5 *Sala **de** massatges*
6 *Clínica **d'esportistes** **(planta baixa)***
7 ***Control del dopatge***
8 ***Àrea** de repds*
9 ***Taller** de bicicletes*
10 **Boxes** ***dels** equips*

*Serveis a les **FI***
11 ***Sala de treball de la FIAC***

RTV
12 *Parc **d'unitats mòbils***
13 *Control **dels comentaristes***

Personalitats
14 ***Àrea de** repds*

Públic
15 *Grada*
16 *Venda de novetats*
17 ***Alimentació** i begudes*
18 ***Assistència mèdica***
19 *Sanitaris*

Organització
20 ***Oficines***
21 *Preparació de **cerimònies***
22 *Magatzem*
23 *Sanitaris*
24 ***Àrea** de repds i **restauració,** i centre **d'acolliment** de xofers*

Tecnologia
25 ***Servei** de telefonia*
26 ***Sala de** control **de ràdio***
27 *Torre & foto **d'arribada***
28 *Marcadors*
29 *Magatzem de marcadors*
30 ***Sala** de **gestió** de resultats*
31 ***Sala d'edició** de resultats*

Seguretat
32 ***Sala de** control de **seguretat** **(planta** primera)*
33 ***Sala d'autoprotecció***

1, 2, 3 i 4
Detalls arquitectònics del nou Estadi de Beisbol de l'Hospitalet de Llobregat, construït arran dels Jocs Olímpicsper acollir una part de les proves preliminars i la prova final de la competició olímpica de beisbol.

L'Estadi de Beisbol de l'Hospitalet de Llobregat

L'Hospitalet de Llobregat va ser una de les dues subseus que van acollir la competició de beisbol. L'Estadi de Beisbol es va construir amb motiu dels Jocs Olímpics i continuar2 com a instal·lació permanent per a la practica del beisbol.

L'Estadi està situat en una àrea esportiva denominada illa olímpica, al costat mateix del barri de Bellvitge. Segons el pla parcial de l'Ajuntament de l'Hospitalet, en aquesta àrea també hi haurà un estadi per a 10.000 espectadors, un polisportiu, un camp de futbol, un camp de rugbi, diverses pistes polisportives a l'aire lliure, una piscina descoberta i una residencia per a esportistes.

La instal·lació es va provar amb la X Copa Intercontinental IBA, celebrada del 2 al 13 de juliol de 1991, en el marc de les Competicions'91. El finançament de les obres va anar a càrrec de l'Ajuntament de l'Hospitalet, la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, i el COOB'92.

El projecte permanent

El projecte de l'Estadi, obra dels arquitectes Mario Corea, Francesc Gallardo i Edgardo Mannino, situa els accessos a la instal·lació des dels dos carrers ja urbanitzats que limiten l'àmbit d'actuació.

L'estructura general de l'Estadi est2 determinada per la forma del camp de beisbol, i la seva orientació queda definida pels requisits propis d'aquest esport, que exigeixen que els batedors mirin al nord.

A la cota -0,85 m sota el terreny de joc hi ha els accessos per a les personalitats i els esportistes, com també la majoria dels serveis de competició: els vestidors, el gimnàs, els espais d'assisttncia mtdica, les sales ttcniques de control i els magatzems. En aquest nivell també hi ha les zones d'escalfament, darrere les dues fosses o bull *pens*, i l'accés cerimonial al centre del camp.

Al nivell del sbl, a la cota 0, se situa l'accés general per al públic, emmarcat per quatre taquilles protegides per una

1

2

3

4

L'Estadi** de **Beisbo
una capacitat per a
*espectadors, **està p***
del tot per acollir
*competiaom **d'alt***

marquesina. Des d'aquest punt s'accedeix al nivell superior de les grades per un pont que cobreix l'entrada de personalitats.

Al nivell superior, a la cota +2,55 m, hi ha els serveis per al públic i els accessos a les grades altes i a les plataformes damunt les quals es van instal·lar les grades provisionals durant els Jocs. Sota les escales d'accés per al públic hi ha les instal·lacions necesshries per al funcionament de l'estadi: la central de telefonia, l'estació transformadora de 1.000 kW, els quadres elèctrics generals i un grup electrogen.

El projecte de condicionament olímpic

El projecte permanent ja va incloure molts dels requisits olímpics, cosa que va facilitar la tasca posterior del condicionament olímpic. Tot i això, es va dotar l'Estadi de nous serveis i noves instal·lacions provisionals: es van adaptar diversos espais per a usos olímpics i es van separar les circulacions dels diferents col·lectius per garantir-ne la seguretat i la comoditat. Així, a les hrees d'aparcament permanents es van emplaçar provisionalment diversos serveis propis de l'organització olímpica.

L'actuació més important del projecte de condicionament va ser l'ampliació de la capacitat permanent de l'Estadi, de 2.494 seients, a 7.000 localitats. Les grades provisionals s'alçaven sobre dues plataformes permanents adjacents a la tribuna central, dissenyades i calculades expressament per a aquesta funció.

A l'exterior, els nombrosos quioscos de serveis per al públic, les veles i els elements de senyalització donaven una nota de color i de festa a la instal·lació.

1
Al nivell superior de l'edifici, es troba l'àrea de serveis per al públic i els accessos a la grada.

2
L'actuació més important del condicionament olímpic va ser l'ampliació temporal dels 2.500 seients permanents per aconseguir una capacitat per a 7.000 persones.

1

2

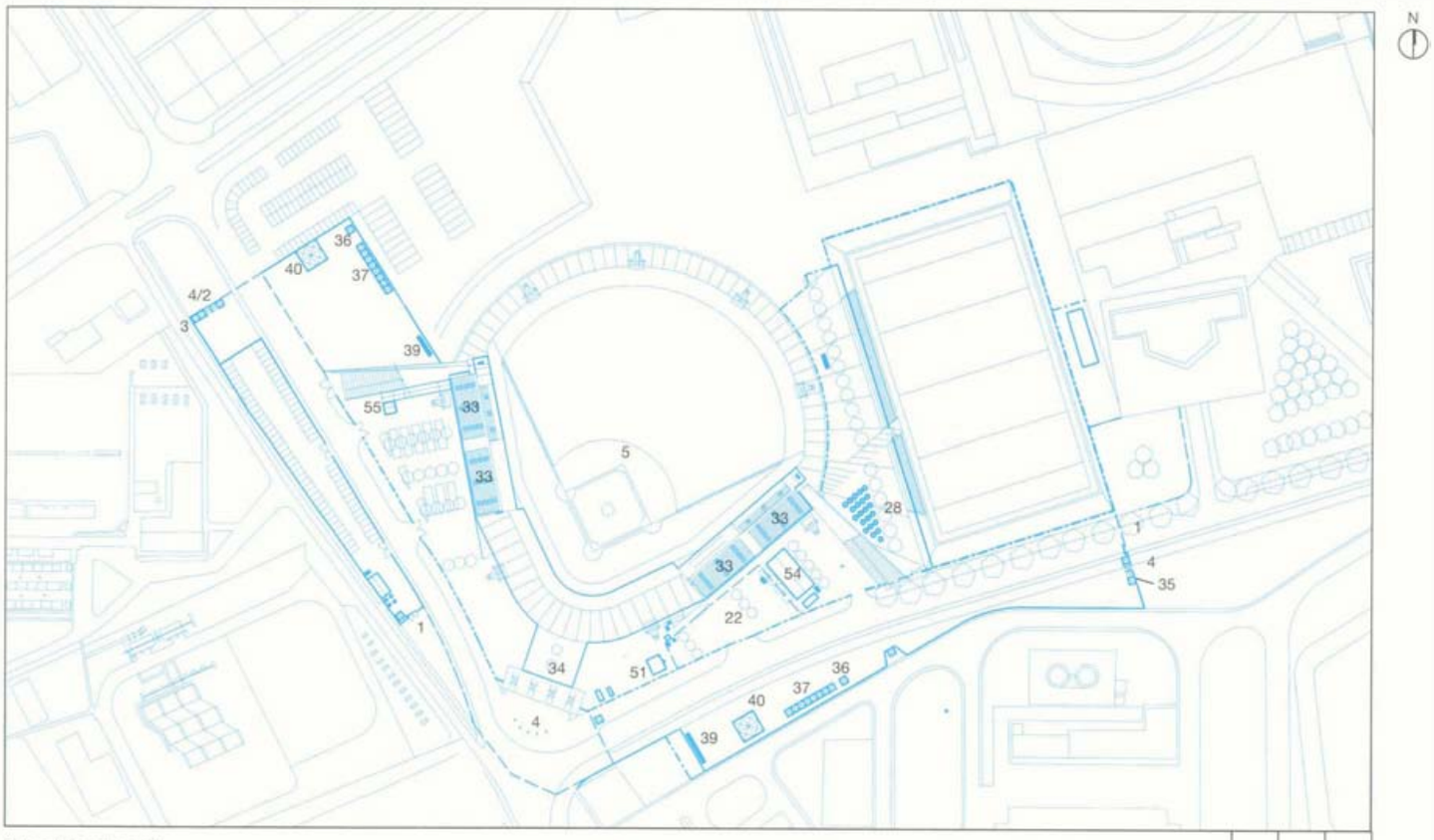

Plànol de situació

0 20 40 60 m

Estadi de Beisbol de l'Hospitalet de Llobregat

Propietari

Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Gestor

Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Inauguració

Juliol del 1991

Distancies

Vila Olímpica:	12 km
CPP i CIRTV:	5,5 km
Residencia del COI:	7,5 km

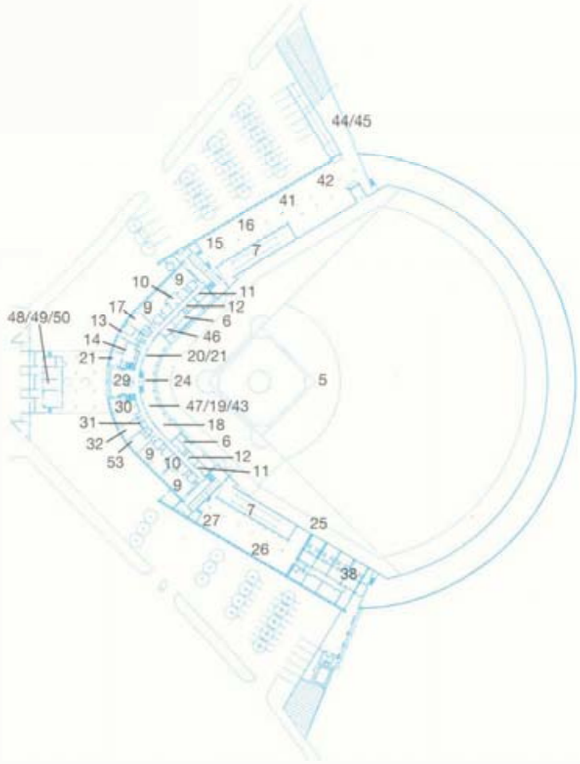

Planta baixa

0 20 40 60 m

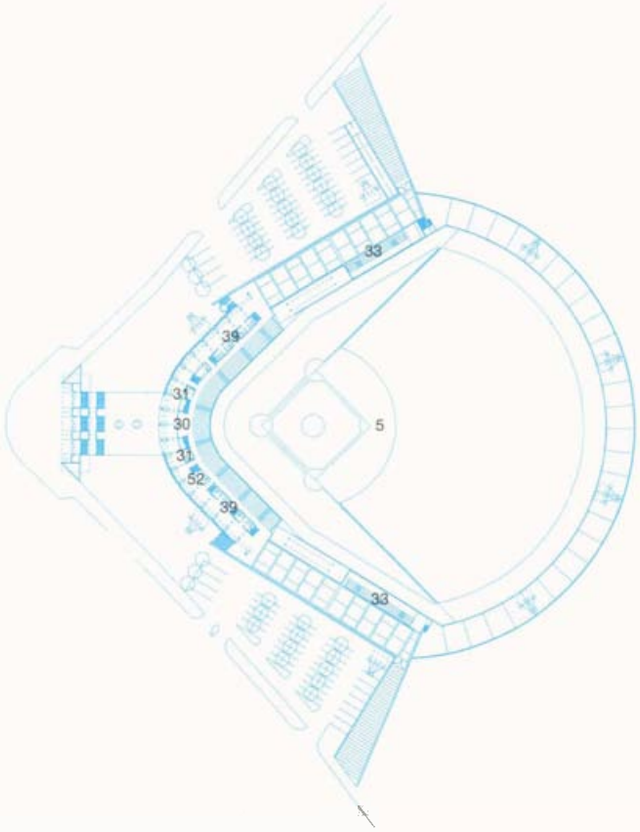

Planta primera

0 20 40 60 m

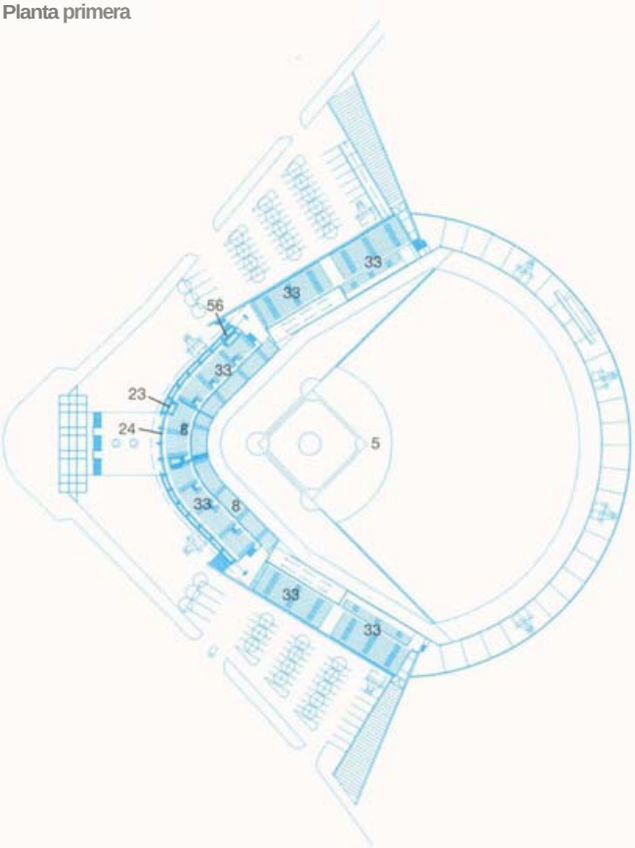

Planta segona

0 20 40 60 m

Estadi de Beisbol de l'Hospitalet de Llobregat

Accessos al recinte
1 Vehicles de la ***Família Olímpica***
2 Esportistes, premsa i organització
3 ***Gestió*** de ***passis***
4 ***Públic***

h a de competició
5 Camp de competició
6 Banqueta
7 ***Àrea d'escalfament*** bull pen

Grada per a la FO
8 ***Seients*** per a persones acreditades

Serveis als esportistes
9 Vestidors
10 ***Sala*** de ***massatges***
11 ***Magatzem*** de material i ***taller***
12 ***Sanitaris***
13 ***Clínica d'esportistes***
14 ***Control del*** dopatge
15 ***Àrea*** de repds i ***restauració***

Serveis a les PI
16 Oficines de ***l'IBA***
17 Vestidor d'drbitres i jutges
18 ***Sala*** de treball d'drbitres i jutges
19 Sala del ***comitè d'apel·lació***
20 ***Sala*** de la ***comissió tècnico-***esportiva de I'ZBA
21 ***Sala*** d'drbitres

RTV
22 Parc ***d'unitats mòbils***
23 ***Control*** dek ***comentaristes***
24 ***Plataformes*** de les ***càmeres***

Premsa
25 ***Zona*** mixta
26 Centre de premsa
27 ***Sala d'entrevistes***
28 ***Àrea*** de repds

Personalitats
29 Recepció i informació
30 ***Àrea*** de repds
31 ***Sanitaris***
32 ***Despatx*** del cap de protocol

Públic
33 Grada
34 ***Informació***
35 Venda ***d'entrades***
36 Venda de ***novetats***
37 ***Alimentació*** i begudes
38 ***Assistència mèdica***
39 ***Sanitaris***
40 ***Àrea d'ombra***

Organització
41 ***Oficines*** de ***l'organització***
42 ***Àrea*** de repds
43 ***Oficines*** de ***la competició***
44 Magatzem de ***logística***
45 Magatzem de material ***esportiu***

Tecnologia
46 ***Sala*** de control de so
47 ***Sala*** de ***gestió*** de resultats i control de marcador
48 ***Sala de CATV***
49 Sala de ***telecomunicacions***
50 ***Sala*** de control de rddw
51 Sala de ***gestió*** de resultats
52 Sala ***d'edició*** de ***resultats***

Seguretat
53 ***Sala de control*** de seguretat
54 Sala ***d'autoprotecció***
55 ***Sala*** de seguretat ***pública***
56 Poskw de visió i ***vigilància***

1
*L'Estadi &Beisbol de **Viladecans, inaugurat l'any** 1989, està construït en tres nivells. **A la planta baixa** hi ha les **dependències esportives.** Des **d'aquesta, i per mitjà** de dues **escales, s'accedeix als serveis de públic** de **sotagrada** i a la planta superior. **I,** des de **la** planta superior, **s'accedeix** a les grades, que tenen una **capacitat** per a 1.300 **espectadors,** ampliades **temporalment** a 4.000 places durant els Jocs*

2
***L'Estadi** de Beisbol de **Viladecans** va servir **també d'espai per** als entrenaments dels equips competidors.*

L'Estadi de Beisbol de Viladecans

L'Estadi de Beisbol de Viladecans, inaugurat l'any 1989, va ser un dels dos estadis que van acollir la competició de beisbol dels Jocs de la XXVa Olimpíada. El finançament del remodelatge d'aquesta instal·lació per adequar-la a les exighncies de la competició olímpica va anar a càrrec de la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i el COOB'92.

El projecte permanent i el condicionament olímpic

L'edifici, obra de l'arquitecte Pere Serra, s'estructura en tres nivells. A la planta baixa hi ha les dependbncies esportives, a les quals s'accedeix des del nivell del carrer, i des d'on surten dues escales i dues rampes que van a les dues plantes superiors. Al nivell intermedi, als espais situats sota les grades, hi ha les àrees de servei per al públic.

La intenció del projecte de remodelatge, obra dels arquitectes Francisco Gallardo i Edgardo Mannino, era que la instal·lació pogués acollir competicions d'alt nivell. El projecte va implicar l'ampliació de les banquetes, la construcció de dos bull pens i de dos túnels de batuda per a l'entrenament, i l'adequació al reglament del mur perirnetral, dels suports i de les xarxes de protecció. També es va preparar la base de suport de les grades provisionals, es van substituir les torres d'il·luminació existents, insuficients i mal situades, per vuit torres noves de 35 m d'alçada, es va reforçar la instal·lació elhctrica i es van modificar convenientment les distribucions internes dels serveis a la competició.

Atesa la reduïda dimensió de la instal·lació esportiva, els dos objectius primordials del projecte de condicionament van ser l'ampliació de les grades i dels espais de servei per als col·lectius de públic i per a la Família Olímpica. A l'exterior, en una àrea de gairebé 10.000 m², nombroses veles provisionals van acollir les àrees de premsa, organització, seguretat i magatzems, i diversos quioscos van allotjar alguns dels serveis per al públic.

1

Planol de situació

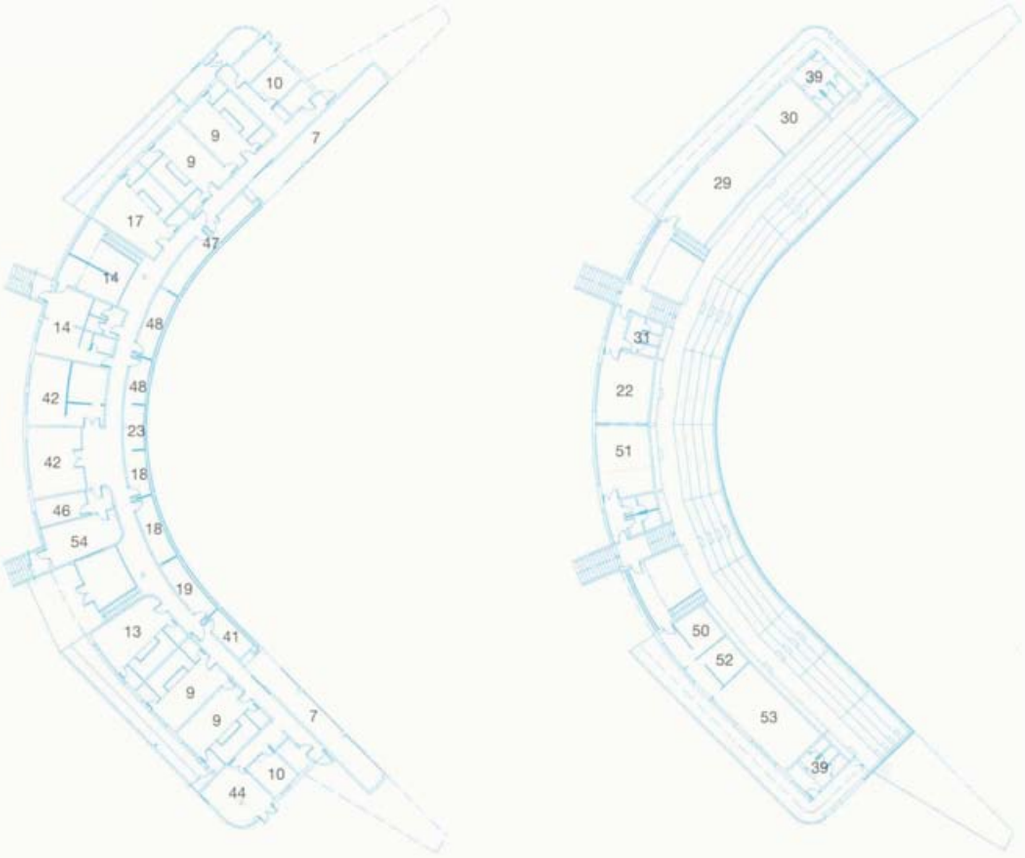

Planta baixa i planta primera

Estadi de Beisbol de Viladecans

Propietari

Ajuntament de Viladecans

Gestor

Ajuntament de Viladecans

Inauguració

Juny dei 1989

Distancies

Vila Olímpica:	18
CPP i CIRTV:	14
Residència dei COI:	12

Accessos al recinte
1 *Esportistes, oficials, premsa, personalitats i organització*
2 *Vehicles tècnics de RTV*
3 *Gestió de passis*
4 *Públic*
5 *Vehicles de la Família Olímpic*

Àrea de competició
6 *Camp de competició*
7 *Banqueta*

Grada per a la FO
8 *Seients per a persones acredita*

Serveis als esportistes
9 *Vestidors*
10 *Sala de massatges*
11 *Àrea d'escalfament bull pen*
12 *Túnels de batuda*
13 *Clínica d'esportistes*
14 *Control del dopatge*
15 *Àrea de repòs i restauració*
16 *Sanitaris*

Serveis a les FI
17 *Vestidor d'àrbitres i jutges*
18 *Sala de la CTE i s Sala del comitè d'apel·lació*

RTV i premsa
20 *Parc d'unitats mòbils*
21 *Parc de la NBC*
22 *Control dels comentaristes*
23 *Posicions de les càmeres a la p*
24 *Plataformes de les càmeres*
25 *Zona mixta*
26 *Centre de premsa*
27 *Àrea de repòs*
28 *Sanitaris*

Personalitats
29 *Àrea de repòs*
30 *Sala de reunions*
31 *Sanitaris*

Públic
32 *Grada*
33 *Informació*
34 *Venda d'entrades*
35 *Venda de novetats*
36 *Alimentació i begudes*
37 *Assistència mèdica*
38 *Àrea d'ombra*
39 *Sanitaris*

Organització
40 *Sala de treball*
41 *Oficines de la competició*
42 *Oficines de l'organització*
43 *Magatzem de logística ment*

45 *Àrea de repòs*

Tecnologia i seguretat
46 *Sala de telecomunicacions*
47 *Sala de control de so*
48 *Sala de gestió de resultats*
49 *Sala de control de marcador*
50 *Sala de control de ràdio*
51 *Sala d'edició de resultats*
52 *Sala de CATV*
53 *Sala de gestió de resultats*
54 *Sala de control de seguretat*
55 *Sala d'autoprotecció*
56 *Sala de seguretat pública*

1 i2
El Canal Olímpic de Castelldefels, on va tenir lloc la competició de piragüisme en aigües tranquil·les, és, per la seva magnitud, una de les aportacions més importants dels Jocs al conjunt dels equipaments esportius de l'àrea metropolitana de Barcelona. El Canal té 1.200 m de llargària, 118 m d'amplària i 3,5 m de fondària. (1). A la dreta de la lfnia d'arribada, en el sentit de la cursa, s troba la grada permanent coberta i la torre de control de la competició (2).

El Canal Olímpic de Castelldefels

El Canal Olímpic de Castelldefels va acollir la competició olímpica de piragiiisme en aigües tranquil·les. Aquesta unitat esta situada sobretot en terrenys del terme municipal de Castelldefels, tot i que també ocupa una petita franja del terme municipal de Gavà. El Canal és de caràcter permanent i el seu Ús esportiu es limita a la practica del piragiiisme, encara que també serveix com a espai de lieure. L'àrea d'actuació correspon a unes antigues maresmes, ocupades progressivament per les dunes de sorra fina característiques del delta del Llobregat i dessecades més tard per la plantació, en una àrea extensa, d'un gran nombre de pins, que caracteritzen tota aquesta zona de l'àrea metropolitana de Barcelona.

La instal·lació es va posar a prova amb la celebració de la Regata Internacional d'Aigües Tranquil·les, celebrada del 29 d'agost a l'1 de setembre, en el marc de les Competicions'91.

El finançament de les obres va anar a càrrec de l'Institut Català del Sbl, un organisme que depbn de la Generalitat de Catalunya, i del COOB'92.

El projecte permanent

La intervenció es va centrar en tres projectes: el canal de rem, obra de l'enginyer Josep Massó, els edificis auxiliars, dels arquitectes Pere Riera i Josep M. Gutiérrez, i la urbanització i l'enjardinament dels entorns, a càrrec de l'arquitecta Mariella Zoppi.

El canal artificial té 1.200 m de longitud, 118 m d'amplada i 3,5 m de fondària. Rep l'aportació d'aigua de les capes freàtiques a través del fons permeable. La construcció d'aquest canal va obligar a desviar un col·lector que hi havia a la zona. Els pontons de les embarcacions són articulats, els laterals del canal estan formats per uns talussos de pedra natural, i les zones d'embarcament i desembarcament són fetes de llosetes de formigó.

El projecte dels edificis auxiliars inclou dues construccions, a banda i banda de la línia d'arribada del canal. La primera, situada a la riba esquerra, en el sentit de la cursa, consta de les grades permanents cobertes i de la torre de control. La torre, de sis plantes, de forma el·líptica, té una alçada de 22,5 m. Aquest element vertical es combina simètricament amb el cos

1

2

longitudinal de la graderia, i paral·lel al canal, on hi ha el bar i les oficines. El cos longitudinal s'adapta a les terrasses del terreny i la seva base consisteix en unes grades de formigó, de 500 places, cobertes amb una marquesina lieugera.

A l'altra banda de la línia d'arribada hi ha la segona construcció, l'edifici dels hangars, que constitueix un volum rectangular molt simple. Té dues plantes i l'accés al nivell superior es fa per un carrer interior paral·lel al canal. Conté els hangars i els serveis mèdics a la planta inferior, i els vestidors, el gimnàs, el bar i les oficines, a la superior.

Finalment, el projecte d'urbanització afecta els espais situats a l'oest del canal, que queden distribuïts a partir d'un eix longitudinal que, a la vegada, constitueix un passeig per als vianants. A l'inici d'aquest passeig, s'aixeca un petit edifici de recepció i de serveis per al públic, d'on surten unes grades naturals descobertes amb molt bona visibilitat sobre el canal.

El projecte de condicionament olímpic

La proposta constructiva de la instal·lació respon a la voluntat prèvia d'adequar al màxim el projecte permanent a les necessitats olímpiques. Per tant, l'ús dels espais durant els Jocs va ser pràcticament el mateix que preveu la instal·lació permanent.

El condicionament dels edificis es va limitar a habilitar el centre de premsa en una part de la planta baixa de l'edifici dels hangars, a ampliar la superfície de serveis amb una vela destinada a la sala d'entrevistes, i a instal·lar una altra vela per a les dependbncies de l'organització, i quatre veles més grans destinades a magatzems i a l'espai per a la reparació d'embarcacions. L'aspecte més complex del condicionament va ser dotar d'electricitat i aigua les veles i les diverses àrees de serveis per al públic, ja que eren força lluny de les instal·lacions fixes. La neteja de l'aigua del canal abans dels Jocs va comportar una gran despesa econòmica.

1
*La torre de **control**, amb una coberta **exterior** de vidre i de planta **el·líptica, té 22,5 m d'alçària, distribuïts** en sis plantes.*

2
Moment** previ a la sortida de la prova C-I 500 **m masculina.

3
*Per a **l'emmagatzematge** i la **reparació** de **les** embarcacions, es van habilitar quatre **grans** veles a la zona **reservada** als **esportistes.***

4
*A **l'edifici dels** hangars, de **dues plantes**, es **van situar el** centre **de** premsa i **la resta** de serveis per a la **Família** Olímpica*

1

2

3

4

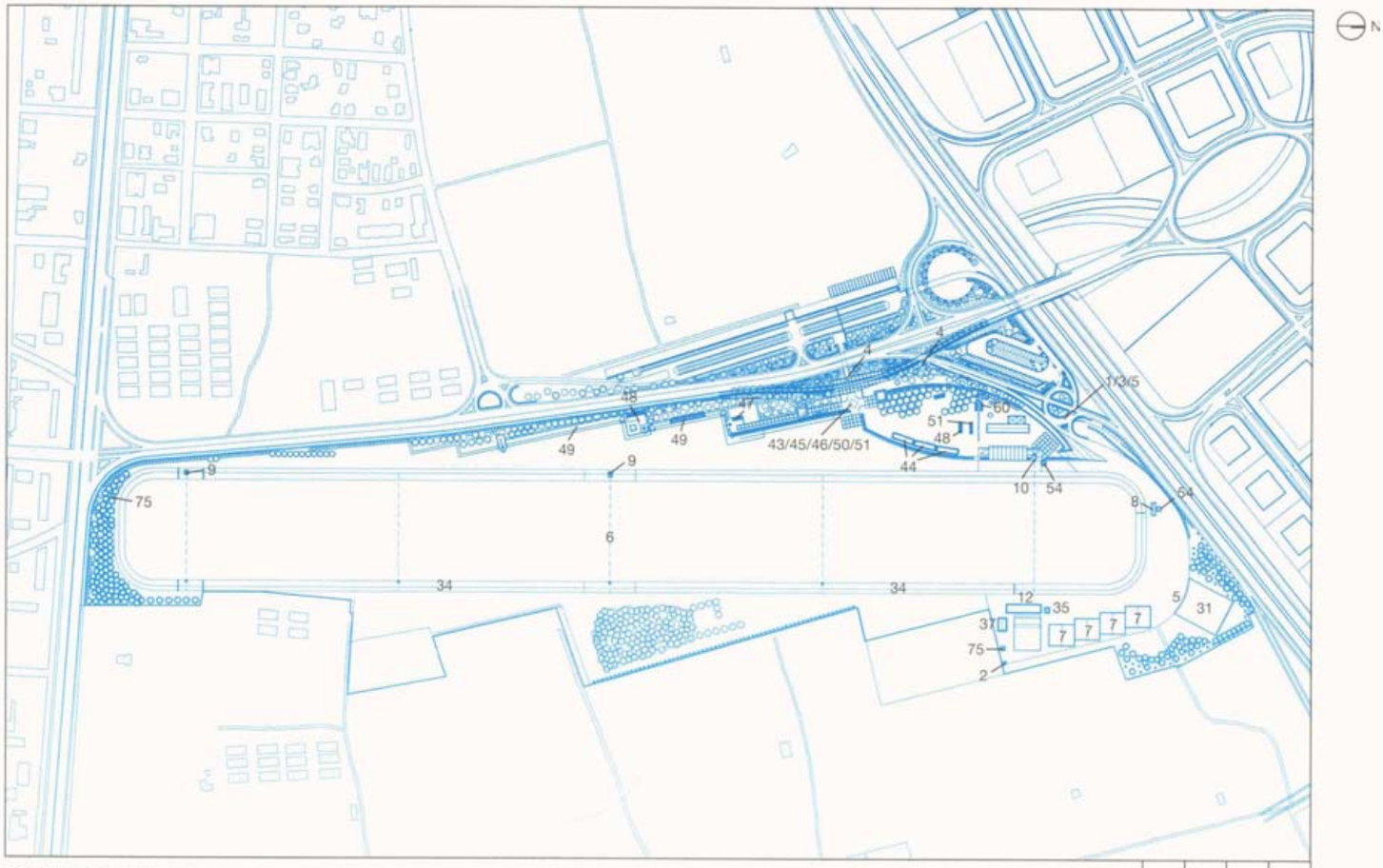

Plànol de situació

0 100 200 m

Canal Olímpic de Castelldefels

Propietari

INCASOL, Generalitat de Catalunya

Gestor

Patronat del Canal Olímpic de Catalunya, INCASOL, Generalitat de Catalunya

Inauguració

Agost dei 1991

Distàncies

Vila Olímpica:	21 km
CPP i CIRTV:	19 km
Residencia del COI:	18,5 km

A—as al ***recinte***

1 *Esportistes, personalitats i organització*
2 *Premsa*
3 *Gestió de passis*
4 *Públic*
5 *Vehicles tècnics de RTV i de manteniment*

Àrea de competició

6 *Canal de competició*
7 *Hangars de les embarcacions*
8 *Control de les embarcacions*
9 *Control de sortida*
10 *Control d'arribada*

Edifici de serveis als esportistes. Plantes baixa i primera

0 10 20 m

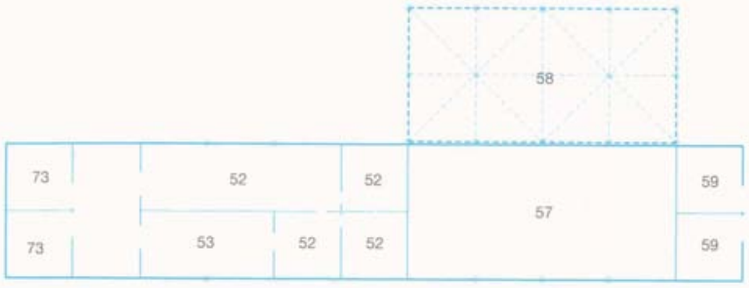

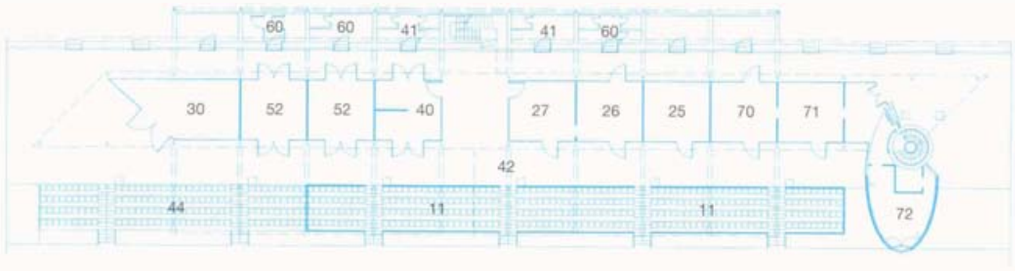

Edifici de serveis als esportistes. Planta primera

0 5 10 m

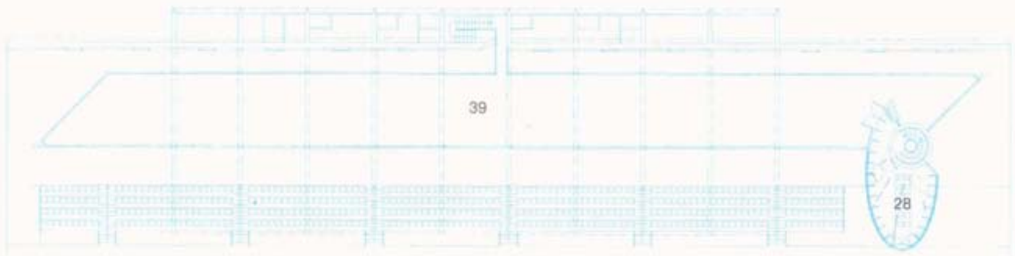

Edifici Torre de Control i grada: planta primera

0 5 10 m

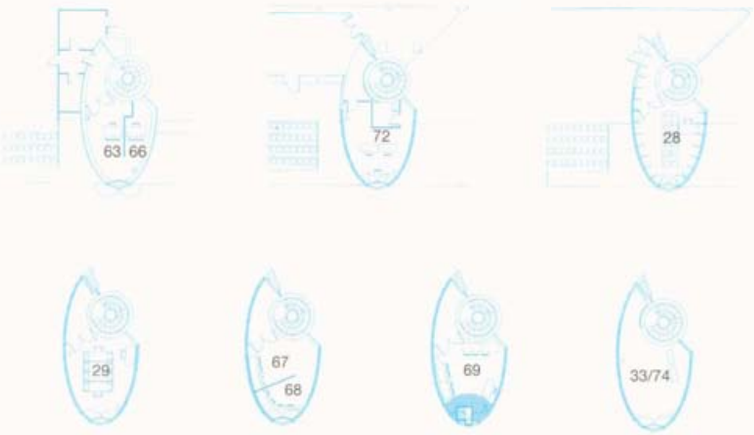

Torre de Control

0 5 10 m

Grada per a la FO
11 ***Personalitats, esportistes*** *i organització*
12 ***Posicions*** *dels* ***comentaristes,*** *observadors de RTV, pupitres i* ***seients*** *de premsa*

Serveis als esportistes
13 *Accés*
14 *Vestidors*
15 ***Sala*** *de* ***massatges***
16 ***Sala*** *de reunions de caps* ***d'equip***
17 ***Gimnàs***
18 ***Àrea*** *de repds*
19 ***Clínica d'esportistes***
20 ***Control*** *del dopatge*
21 ***Àrea*** *de repds i restauració*
22 ***Reparacions*** *de* ***les embarcacions***
23 ***Servei*** *de* ***la competició***
24 *Magatzem de bicicletes*

Serveis a les FI
25 *Despatx del* ***president*** *de la FIC*
26 *Despatx del* ***secretari*** *general de la* ***FIC***
27 ***Oficines de la comissió*** *tècnico-* ***esportiva***
28 *Sala de jutges*
29 ***Comitè d'apel·lació***
30 ***Control*** *de la competició*

RTV
31 *Parc d'unitats* ***mòbils***
32 ***Control*** *dels* ***comentaristes***
33 ***Plataformes*** *de* ***les càmeres***
34 ***Càmera mòbil*** *a* ***la pista***

Premsa
35 *Zona mixta*
36 ***Centre*** *de premsa*
37 ***Sala d'entrevistes***
38 ***Àrea*** *de* ***repòs***

Personalitats
39 ***Àrea*** *de repds i* ***restauració***
40 ***Despatx*** *del cap de* ***protocol***
41 *Sanitaris*
42 ***Accés*** *a la grada*

Públic
43 *Accés*
44 ***Grada***
45 ***Informació***
46 *Venda* ***d'entrades***
47 ***Venda*** *de* ***novetats***
48 ***Alimentació*** *i begudes*
49 ***Àrea*** *d'ombra*
50 *Assistència* ***mèdica***
51 ***Sanitaris***

Organització
52 ***Oficines*** *de* ***l'organització***
53 ***Oficines*** *de* ***la competició***
54 ***Sala*** *i vestidors de* ***cerimònies***
55 ***Magatzem*** *de* ***material*** *esportiu*
56 ***Magatzems*** *de* ***logística***
57 ***Àrea*** *de restauració*
58 ***Àrea de repòs***
59 ***Vestidors***
60 ***Sanitaris***

Tecnologia
61 *Sala de* ***telecomunicacions***
62 ***Sala*** *de* ***CATV***
63 *Sala de control de* ***ràdio***
64 *Serveis de telefonia*
65 ***Oficina comercial de Telefónica***
66 ***Magatzem*** *de* ***telecomunicacions***
67 ***Sala*** *de so i megafonia*
68 ***Locutori***
69 *Control de temps, marcador i* ***foto d'arribada***
70 ***Sala*** *de gestió de* ***resultats***
71 *Sala* ***d'edició*** *de* ***resultats***

Seguretat
72 ***Sala de control*** *de* ***seguretat***
73 ***Sala d'autoprotecció***
74 *Posició de* ***visió*** *i* ***vigilància***
75 ***Sala*** *de* ***seguretat pública***

1 i 2
El Centre d'Hípica del Montanyà, a b km de Barcelona, va acollir la competició de doma i de fons del concurs wmplet d'hípica, en un marc de gran bellesa.

El Centre d'Hípica del Montanyà

El Centre d'Hípica del Montanyil va ser la seu, durant eis Jocs de la XXVa Olimpíada, de les proves de doma i resistbncia del concurs complet d'hípica. El centre també va servir per a l'estabulació i els entrenaments dels cavalls olímpics del concurs complet.

El Centre d'Hípica està situat a la finca del Montanyil, a la comarca d'Osona, entre les poblacions de Seva i el Brull. La finca inclou un camp de golf i un club d'hípica d'ús privat, i les àrees de serveis corresponents. Ocupa una extensió de més de 200 ha i disposa de les diverses instal·lacions necesshries per al desenvolupament de les diferents fases d'aquesta prova. Del 27 al 30 de juny de 1991, la instal·lació va acollir el Concurs Complet Internacional d'Hípica, celebrat en el marc de les Competicions'91.

L'ampliació del nombre de boxes permanents de les cavallerisses, el remodelatge dels boxes, el traçat dels circuits, la millora de l'entorn i dels accessos a la instal·lació i el condicionament olímpic del conjunt van ser finançats pel COOB'92.

El projecte permanent

La zona de cavaiierisses, inclosa a l'àrea del Centre d'Hípica del Montanyil, consta d'un conjunt de quatre edificis situats a diferents nivells, un pati de quadres i una pista de doma coberta.

El projecte de remodelatge d'aquesta zona, obra de l'arquitecte Juan Antonio Cendoya, va comportar la construcció de 82 boxes nous i la reforma dels edificis antics de serveis, per adequar-los a un programa de necessitats que exigia àrees de serveis veterinaris, farmaciola, ferreria, oficines, vestidors i magatzems.

El projecte permanent comprenia també el traçat dels circuits de steeple *chase* i de cros del concurs complet, del qual es va encarregar Wolfgang Feld, expert en circuits d'hípica. El circuit de steeple *chase* tenia una longitud de 1.477 m, sobre un recorregut de gespa de nova implantació

1

2

preparat amb un sistema de reg per al seu manteniment. Ei circuit de cros, amb 7.410 m de longitud i 33 obstacles, es va resoldre amb un traçat espectacular i, alhora, respectuós amb l'entorn natural.

El projecte de condicionament olímpic

L'accessibilitat va ser un dels aspectes principals del projecte de condicionament, ja que, d'una banda, no hi havia cap servei de transport públic que arribés fins a la instal·lació i, de l'altra, l'espectacularitat de les proves feia esperar una gran afluència de públic a les competicions. Es va preveure una utilització limitada de les carreteres d'accés, una de les quals es va reservar parcialment per a la Família Oiímpica. A més, es van adequar uns espais destinats a aparcaments, tant per als col·lectius d'acreditats com per al públic, i es va terraplenar un sector força extens de les zones agrícoles més properes.

El recinte del club de golf es va reservar per a les personalitats i les oficines de l'organització; a la planta inferior, en una àmplia zona de magatzems, s'hi van condicionar el centre de premsa, la sala d'entrevistes i les centrals de seguretat, informàtica i telecomunicacions; els serveis per al públic, de caràcter provisional i preparats per a unes 25.000 persones, es van distribuir al llarg del circuit, en tres Brees, amb una superfície global de 27.000 m^2.

Les proves de doma van tenir lloc al costat del club de golf, on es va instal·lar una graderia provisional per a 3.600 espectadors i 400 acreditats. En la prova de camp, el públic podia seguir lliurement, a peu, les competicions de cros i de *steeple chase*; a prop dels tres obstacles més espectaculars es van instal·lar graderies petites per al públic i una per a la Família Oiímpica. L'afluència de públic, que per accedir a la instal·laci6 va usar majoritàriament els serveis de transport públic habilitats temporalment pel COOB'92, va ser la meitat de la prevista; per tant, les àrees condicionades com a aparcament de vehicles particulars van ser molt sobredimensionades.

1, 2 i 3
Tres instants del desenvolupament de la prova de fons. El públic va poder seguir les evolucions dels concursants al llarg dels trenta-tres obstacles de què constava la prova. En els obstacles més espectaculars, es van situar petites grades per al públic i la Família Olímpica.

1

2

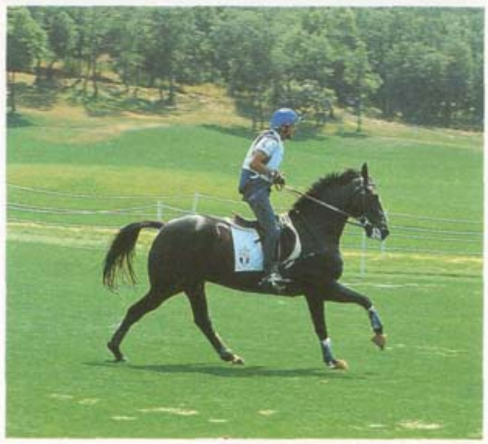
3

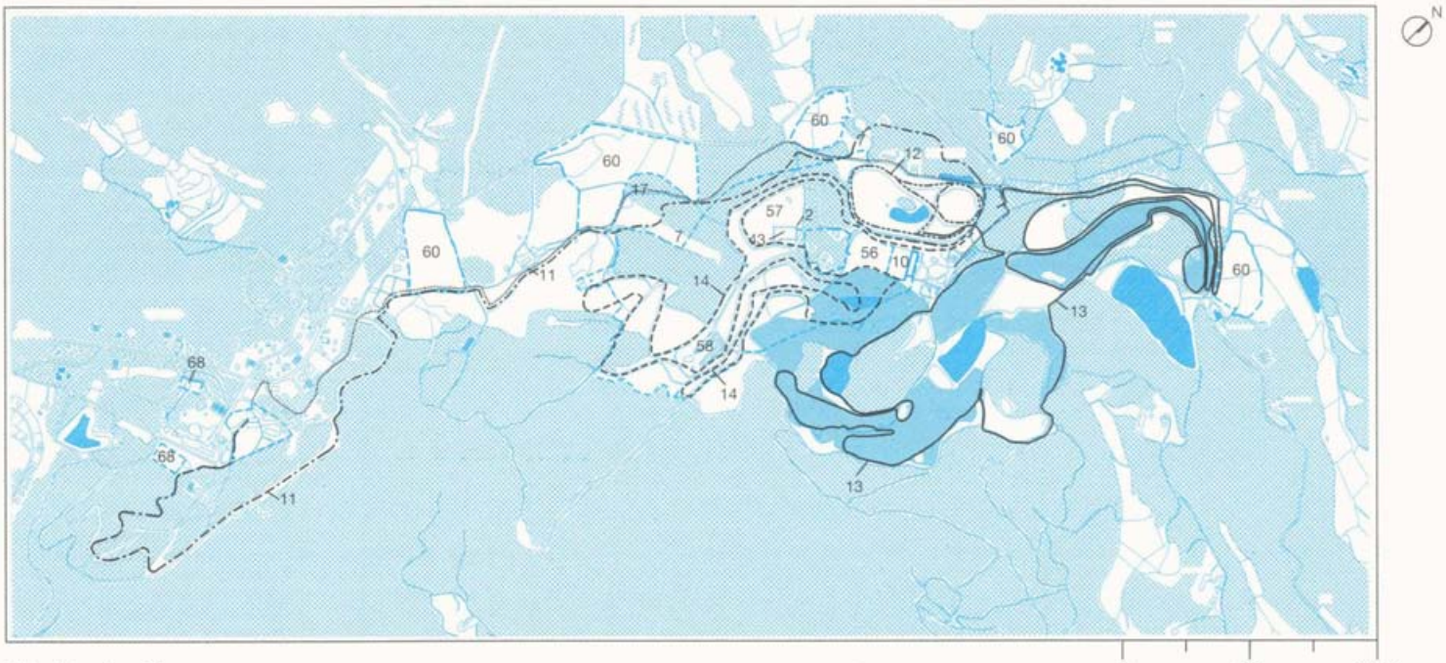

Plànol de situació

Centre d'Hípica del Montanyà

Propietari

El Montanyà (Alzinars del Montseny S.A.)

Gestor

El Montanyà

Inauguració

Juny del 1991

Distàncies

Vila Olímpica:	49 km
CPP i CIRTV:	50 km
Residencia del COI:	50 km

Sector sud. Àrea de quadres

Accessos al recinte

1 *Esportistes i organització de l'àrea de quadres*
2 *Vehicles tècnics de RTV*
3 *Premsa, personalitats i organització de l'àrea del Club de Golf*
4 *Família Olímpica a l'àrea de doma*
5 *Aparcament de la flota i dels vehicles amb passi*
6 *Gestió de passis*
7 *Públic*
8 *Vehicles de transport de cavalls*
9 *Vehicles de manteniment*

Àrea de competició

10 *Doma*
11 *Fons: fase A (camins i senderes)*
12 *Fons: fase B (steeple chase)*
13 *Fons: fase C (camins i senderes)*
14 *Fons: fase D (cros)*
15 *Àrea 10*

Grada per a la FO

16 *Seients per a persones acreditades*

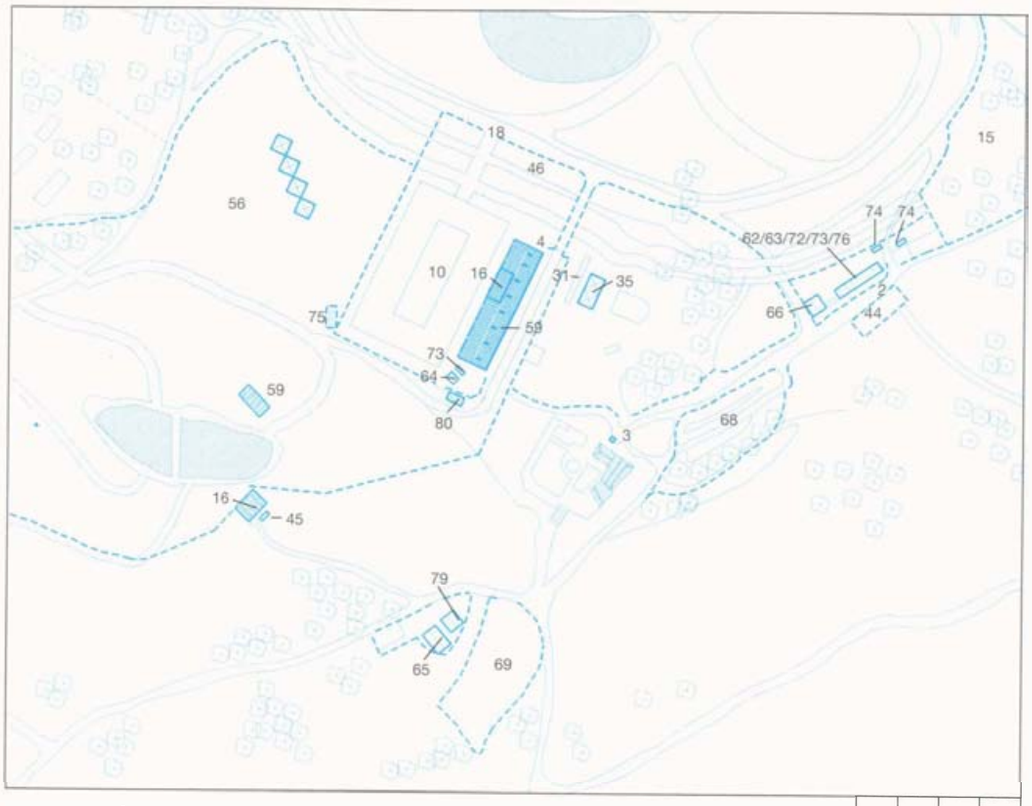

Sector nord. Àrea de doma

0 50 100 m

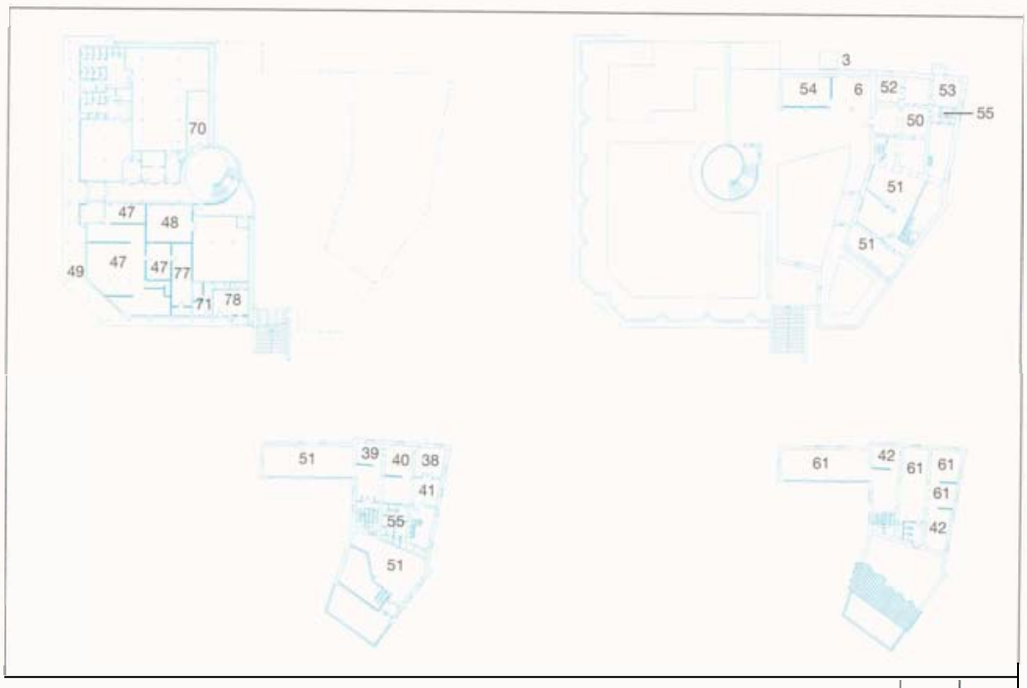

Local social per al Club de Golf. Plantes soterrani, baixa, primera i segona

0 10 20 m

Serveis *a genets* ***i cavalls***
17 *Accés a* ***la competició*** *de* ***fons***
18 *Accés a* ***la*** *competició de doma*
19 *Accés a* ***l'àrea*** *de* **boxes**
20 ***Accés*** *a* ***l'àrea*** *d'inspecció* ***veterinària***
21 *Vestidors* ***d'esportistes***
22 ***Edifici*** *de serveis*
23 ***Àrea d'entrenament*** *de doma*
24 ***Àrees*** *de wrda*
25 ***Àrea d'entrenament*** *de salts*
26 *Area* ***d'inspecció veterinària***
27 *Tarimes dels* ***espectadors d'inspecció veterinària***
28 ***Boxes*** *del veterinari i del comissari de* ***guàrdia***
30 ***Dutxes per als cavalls***
31 ***Control del*** *dopatge de genets*
32 ***Control*** *del dopatge de* ***cavalls***
33 *Magatzem de* ***guarniments***
34 ***Àrea*** *de repds deis* ***palafreners***
35 ***Àrea*** *de repds dels genets*
36 ***Àrea*** *de restauració dels genets*
37 ***Residència dels*** *genets*

Serveis *a les PI*
38 *Despatx del president de la FEI*
39 *Despatx del secretari general de la FEI*
40 ***Sala*** *de reunions*
41 ***Oficines*** *de la comissió* ***veterinària***
42 *Despatx del delegat tècnic de la FEI*

RTV
43 *Parc* ***d'unitats mòbils***
44 *Parc de la NBC*
45 *Control deis comentaristes*

Premsa
46 ***Zona*** *mixta*
47 *Centre de premsa*
48 ***Sala d'entrevistes***
49 ***Àrea*** *de repds*

Personalitats
50 *Centre* ***d'acolliment***
51 *Area de repds i restauració*
52 *Despatx* ***de personalitats***
53 ***Despatx del cap*** *de protocol*
54 ***Sala d'escortes***
55 ***Sanitaris***

Públic
56 *Area de públic núm. 1 (doma)*
57 ***Àrea*** *de públic núm. 2* ***(cros)***
58 ***Àrea*** *de públic núm. 3* ***(cros)***
59 *Grada*
60 ***Aparcament***

Organització
61 ***Oficines***
62 ***Control*** *i seguiment de la* ***competició*** *i dels obstacles*
63 ***Oficines*** *de la direcció de* ***l'organització esportiva*** *i FEI*
64 *Secretaria de la* ***competició*** *de* ***doma***
65 *Magatzem de* ***logística***
66 ***Àrea*** *de repds i restauració*
67 ***Residència***
68 ***Aparcament***
69 ***Helistop***

Tecnologia
70 ***Sala*** *de* ***telecomunicacions***
71 ***Oficina*** *comercial de* ***Telefónica***
72 ***Sala*** *de control de* ***ràdio***
73 *Sala de control de so i locutori*
74 ***Sala*** *de cronometratge i magatzem de marcadors*
75 *Marcador*
76 ***Sala*** *de* ***reprografia*** *i gestió de resultats*
77 *Sala de gestió de resultats*

Seguntar
78 ***Sala*** *de control de seguretat*
79 *Sala* ***d'autoprotecció***
80 *Sala de seguretat*

1 i 2
La modalitat de piragüisme en aigües vives, que no s'incloïa en el programa olímpic des dels Jocs de Munic del 1972, va tenir com a escenari el Parc del Segre de la Seu d'Urgell. La iniciativa d'introduir novament aquesta modalitat en el programa olímpic es va prendre durant l'etapa de la Candidatura, gràcies als esforços de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell, que des del 1972 organitzava la Setmana Internacional de Canoe-Kayak en un tram del riu Valim

El Parc del Segre de la Seu d'Urgell

Les proves d'eslàlom, modalitat espectacular del piragüisme, que, després de vint anys —és a dir, des de Munic'72—, tornava a formar part del programa oficial dels jocs olímpics, es van disputar al Parc del Segre de la Seu d'Urgell.

El nou parc del Segre responia a l'antiga ambició municipal de disposar d'un parc que consolidés el paper de la ciutat com a centre esportiu de muntanya a l'àrea pirinenca. D'altra banda, havia de constituir un complement per a la transformació del nucli històric de la ciutat, que incloïa la rehabilitació de les façanes que donaven al riu Segre.

El projecte permanent

Al costat d'una derivació del Segre, al sud-est de la població, es va construir un complex recreatiu i esportiu que, per la seva situació, ha obert la ciutat al riu, al qual abans donava I'esquena. El marc natural d'aaquesta instal·lació, amb la serralada del Cadí al fons, és d'una gran bellesa. La nova instal·lació comprbn:

- Un canal d'aigües tranquil·les de 650 m de llarg i 20 m d'ample.
- Un canal d'eslhlom, amb un recorregut de competició i un altre d'iniciació; aquest darrer té un pendent molt més lleuger que l'altre, per facilitar l'aprenentatge d'aquest esport. El canal de competició té una longitud de 340 m, un desnivell de 6,5 m i un cabal variable de 5 a 15 m^3/s. Esth dotat d'un sistema de canals complementaris de retorn i d'un sistema de remuntadors mecànics, que permet que els piragüistes tornin al punt de sortida sense haver de baixar de l'embarcació.
- Un circuit d'esquí de rodes que envolta la instal·lació, de 1.840 m de longitud i 5 m d'amplada, constituït per una plataforma amb un camí central de 3 m d'ample.
- Un edifici de serveis, en forma de L, de dues plantes, projectat pels arquitectes Joan Nadal i Manuel Grau.

Les instal·lacions esportives es completen amb 8 ha d'àrees enjardinades, que

1

2

serveixen com a parc urbà, al voltant dels canals d'aigües tranquil·les i d'eslàlom, dissenyades per Sebastià Jornet, Joan Pastor i Caries Llop,

El canal està dotat d'un sistema doble de subministrament d'aigua: d'una banda hi ha el sistema natural, que funciona amb l'aigua del riu Segre; de l'altra, un sistema integrat per una petita central elèctrica reversible de 1.200 kW de potencia, amb quatre grups de turbobombes, que permet regular el cabal del riu, disminuint-10 o incrementant-lo a voluntat. El canal d'eslàlom es pot convertir en un circuit tancat, si es fan servir les turbines wm a bombes d'elevació. Les obres van ser finançades per l'Ajuntament de la Seu d'Urgell, la Generalitat de Catalunya i el COOB'92.

El projecte de condicionament olímpic

L'aspecte fonamental del projecte va ser la segregació per a l'ús de les persones amb acreditació de tota l'àrea situada entre el canal d'eslàlom de competicid i el camí paral·lel al riu Segre. D'aquesta manera, l'espai de competició actuava com a barrera entre els espectadors i l'espai reservat a la Família Olímpica.

L'edifici va ser utilitzat per l'organització general i esportiva de la competició; es va ampliar amb un conjunt de veles, habilitades com a sales d'entrevistes i dependències de premsa i seguretat. Per als esportistes es va condicionar una esplanada annexa a l'edifici, amb veles per als diversos equips.

L'aspecte més complex del projecte de condicionament va ser la instal·lació de les grades provisionals, per a 2.500 espectadors, que ocupaven un wstat del canal; aquesta instal·lació va exigir la construcció de fonamenta a causa de la poca resistència del terreny i dels desnivells existents. Els aparcaments de la flota olímpica i dels vehicles amb passi es van habilitar en uns camps de conreu propers a la instal·lació. El públic podia aparcar al nucli urbà o bé en uns terrenys situats a l'est de la ciutat.

1
Una àmplia àrea tancada permet fer les darreres palades abans d'entrar al canal de competició.

2
El canal disposa de remuntadors mecànics, que permeten als piragüistes de tornar al punt de sortida sense haver de baixar de l'embarcació. Aquest sistema ja es va posar a prova durant la Regata Internacional d'Eslàlom, celebrada del 26 al 28 de juliol de 1991, que va formar part de les Competicions'91.

3
El sistema de subministrament d'aigua al canal de competició està totalment informatitzat i garanteix la igualtat de condicions a tots els participants de Ics competicions d'alt nivell. A més, es pot adequar el cabal a les necessitats esportives recreatives o d'ensenyament.

1

2

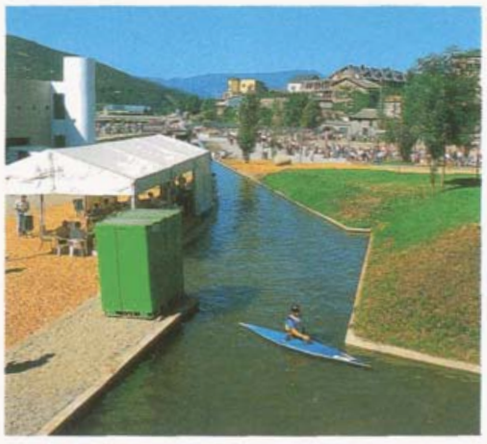
3

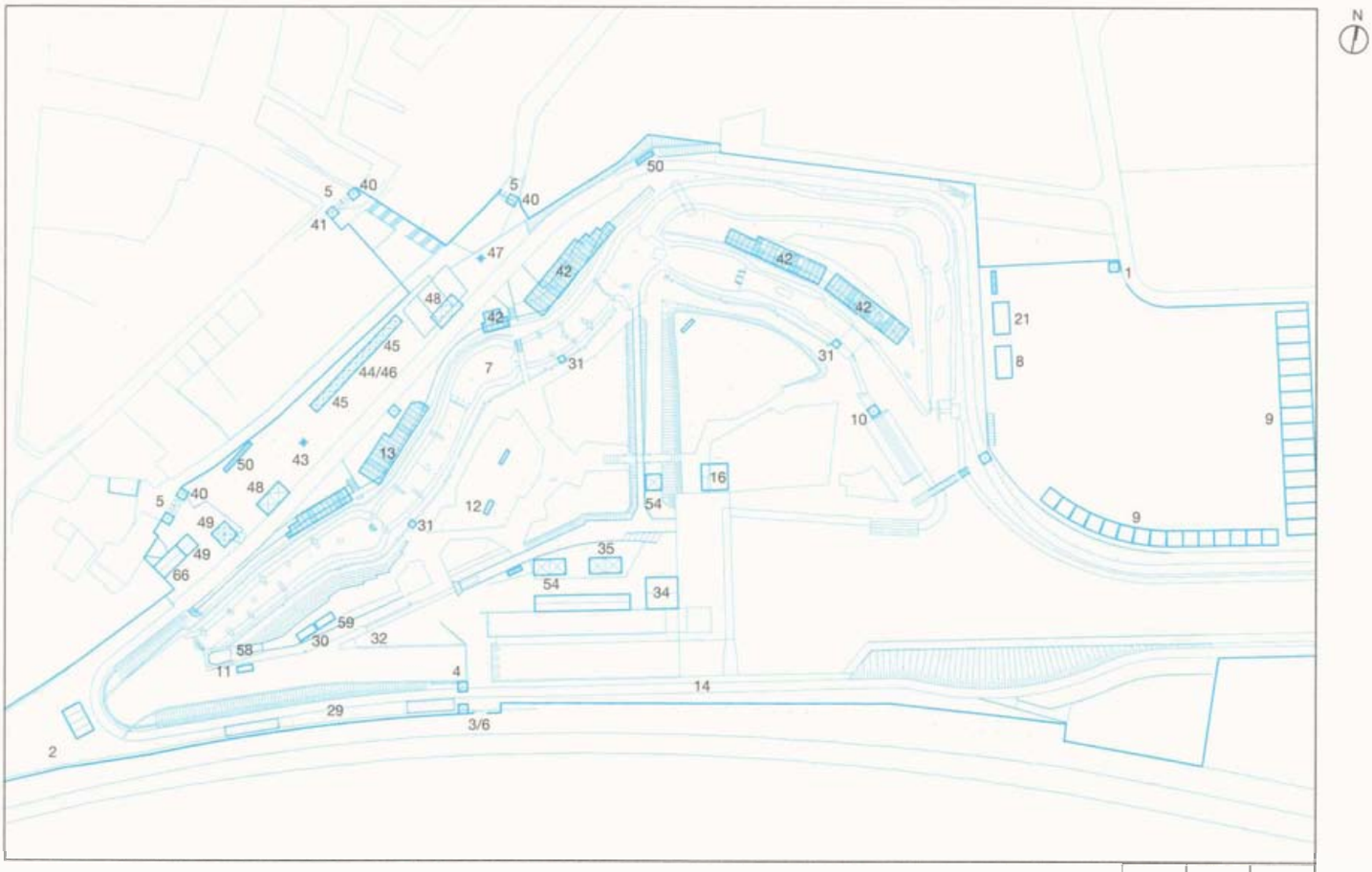

Plànol de situació

Pare del Segre de la Seu d'Urgell

Propietari

Ajuntament de la Seu d'Urgell

Gestor

Club Cadi

Inauguració

5 d'octubre de 1990

Distàncies

Vila Olímpica:	300 km
Vila Olímpica de la Seu d'Urgell:	0 h
Barcelona:	180 km

Edifici de serveis. Planta baixa

Accessos al recinte
1 *Esportistes*
2 *Vehicles tècnics de RTV*
3 *Premsa, organització i personalitats*
4 *Gestió depassis*
5 *Públic*
6 *Vehicles tècnics i de manteniment*

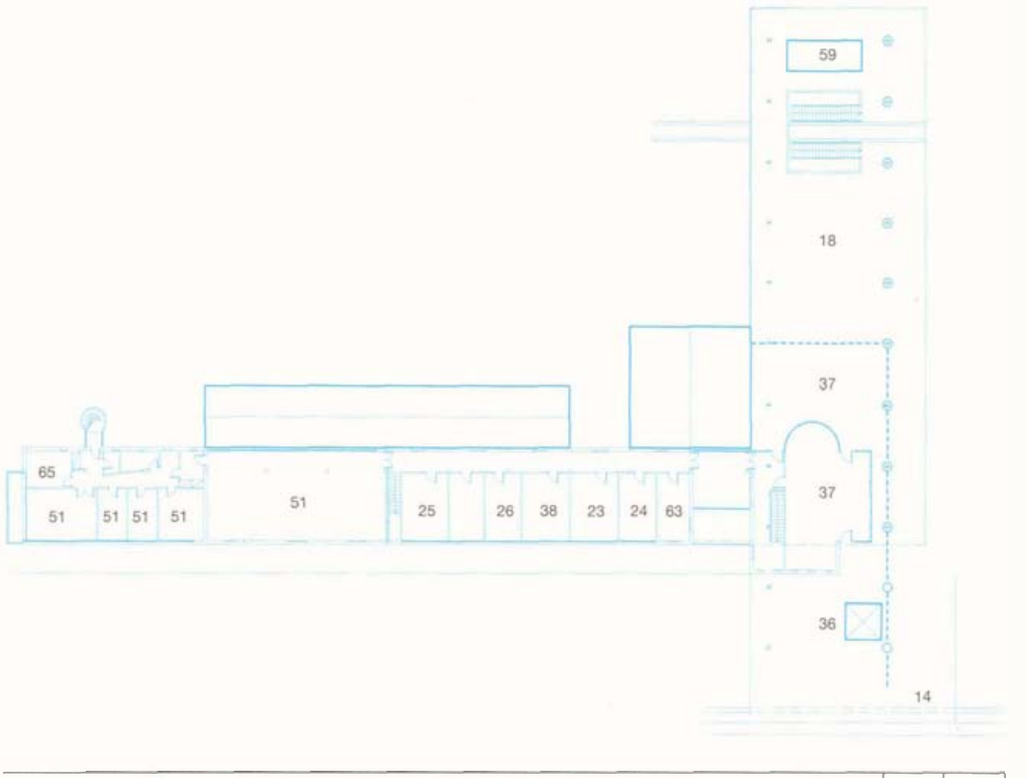

Edifici de serveis. Planta primera

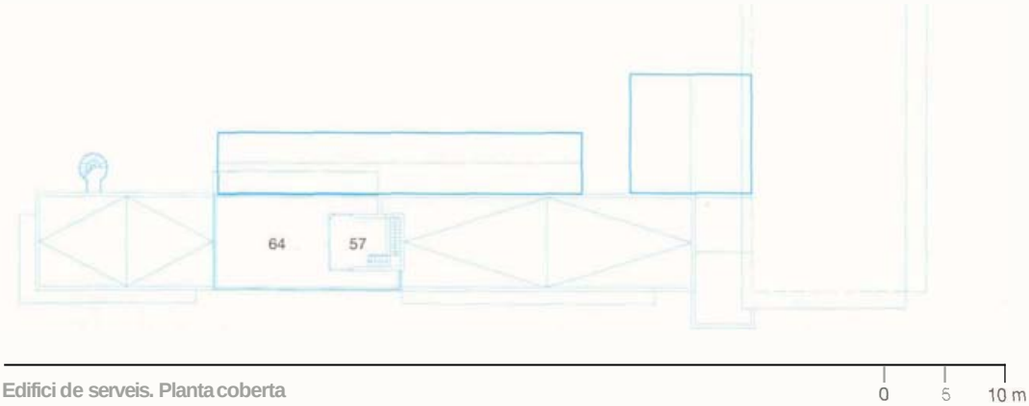

Edifici de serveis. Planta coberta

Àrea de competició
7 ***Canal*** *de* ***competició***
8 *Control* ***d'embarcacions***
9 *Hangars i sales d'equips*
10 *Control de sortida*
11 *Control* ***d'arribada***
12 *Podi* ***de premis***

Grada per a la FO
13 ***Seients*** *per a persones acreditades*

Serveis ***als esportistes***
14 ***Accés***
15 *Vestidors i sala de* ***massatges***
16 ***Sala*** *de reunim d'equips*
17 *Gimnàs*
18 ***Àrea*** *de* ***repòs*** *i* ***restauració***
19 ***Clínica d'esportistes***
20 *Control del dopatge*
21 *Reparacions d'embarcaciotts*
22 ***Serveis*** *de la* ***competició***

Serveis a les FI
23 *Despatx del president de la FIC*
24 ***Oficines de la FIC***
25 ***Oficines*** *de la comissió* ***tècnico-esportiva***
26 ***Sala de jutges***
27 *Sala* ***del comitè d'apel·lació***
28 *Control de la competició*

RTV
29 *Parc* ***d'unitats mòbils***
30 *Control dels comentaristes*
31 ***Plataformes*** *de* ***les càmeres*** *a la pista*

Premsa
32 ***Zona mixta***
33 *Centre de premsa*
34 *Sala* ***d'entrevistes***
35 ***Àrea*** *de* ***repòs***

Personalitats
36 *Centre* ***d'acolliment***
37 ***Àrea*** *de* ***repòs*** *i restauració*
38 *Despatx del cap de protocol i secretaria*
39 ***Sanitaris***

Públic
40 *Accés*
41 *Venda d'entrades*
42 *Grada*
43 *Informació*
44 *Venda de novetats*
45 *Alimentació i begudes*
46 *Foto i vídeo*
47 *Punt de trobada*
48 ***Àrea d'ombra***
49 ***Assistència mèdica***
50 ***Sanitaris***

Organització
51 ***Oficines*** *de* ***l'organització***
52 ***Oficines*** *de la competició*
53 *Magatzem de* ***logística***
54 ***Àrea*** *de* ***repòs***

Tecnologia
55 *Sala de* ***telecomunicacions i CATV***
56 ***Sala*** *de* ***ràdio***
57 ***Sala*** *de control de so,* ***megafonia,*** *locutori i marcador*
58 *Magatzem de marcadors i sala d'entrada de dades*
59 *Saia d'edició de resultats*
60 *Centre de* ***reprografia***
61 *Direcció de la tecnologia*
62 *Saia de gestió de* ***resultats***

Seguretat
63 ***Sala de control*** *de seguretat*
64 ***Posició*** *de visió* ***i vigilància***
65 *Sala de seguretat* ***pública***
66 ***Sala d'autoprotecció***

1
L'Estadio La Romareda de Saragossa va acollir sis partits preliminars i un dels quarts de final de la competició olímpica de futbol. El terreny de joc és de gespa natural i té una superfície de 9.000 m² aproximadament. El funcionament olímpic de la instal·lació no va presentar cap problema, gràcies a la seva llarga experiència i a la col·laboració de totes les entitats implicades.

2
El nou edifici de serveis, annex a l'Estadi, va allotjar durant els Jocs les dependències de premsa, seguretat, organització i alguns serveis tècnics.

L'Estadio La Romareda de Zaragoza

Saragossa, la capital d'Aragó, va acollir uns quants partits preliminars de la competició de futbol, a l'Estadio La Romareda. L'estadi va ser una de les seus del Campionat del Món de Futbol de l'any 1982 i és utilitzat regularment pel RCD Zaragoza per a la practica del futbol professional. L'Ajuntament de Saragossa va col·laborar en l'adequació olímpica de l'estadi –-del qual es propietari — amb la construcció d'un edifici annex de serveis mentre que el COOB'92 es va fer càrrec de la rehabilitació de les sales tècniques i de la resta del condicionament olímpic.

El projecte permanent i el condicionament olímpic

L'estadi, obra dels arquitectes Francisco Riestra i José Beltran, és una construcció amb tres costats exempts i l'altre, el del lateral de la tribuna, adossat a un edifici singular, també propietat de l'Ajuntament i d'ús municipal. És de planta sensiblement rectangular, amb els angles arrodonits, i té unes grades perirnetrals d'un sol nivell, amb una capacitat per a 43.000 espectadors.

Els serveis d'ús permanent estan asituats sota la tribuna principal i sota les grades de l'angle sud-oest de l'estadi. El nou edifici de serveis, de planta quadrada, esta situat a la cantonada dels carrers que delimiten l'estadi pel sud-oest.

Pel que fa al condicionament olímpic de l'interior de l'estadi, es van utilitzar els espais relacionats directament amb la competició i es van adequar les sales tbcniques indispensables per a una competició d'alt nivell.

La resta d'espais es va habilitar fonamentalment al nou edifici de serveis, que contenia les dependbncies de premsa, de l'organització i de seguretat, i algunes sales d'equips tècnics. Una tanca perimetral mòbil delimitava l'espai exterior. A l'espai interior del recinte hi havia el parc de ràdio-televisió, els aparcaments de la flota olímpica i els quioscos de servei per al públic.

1

2

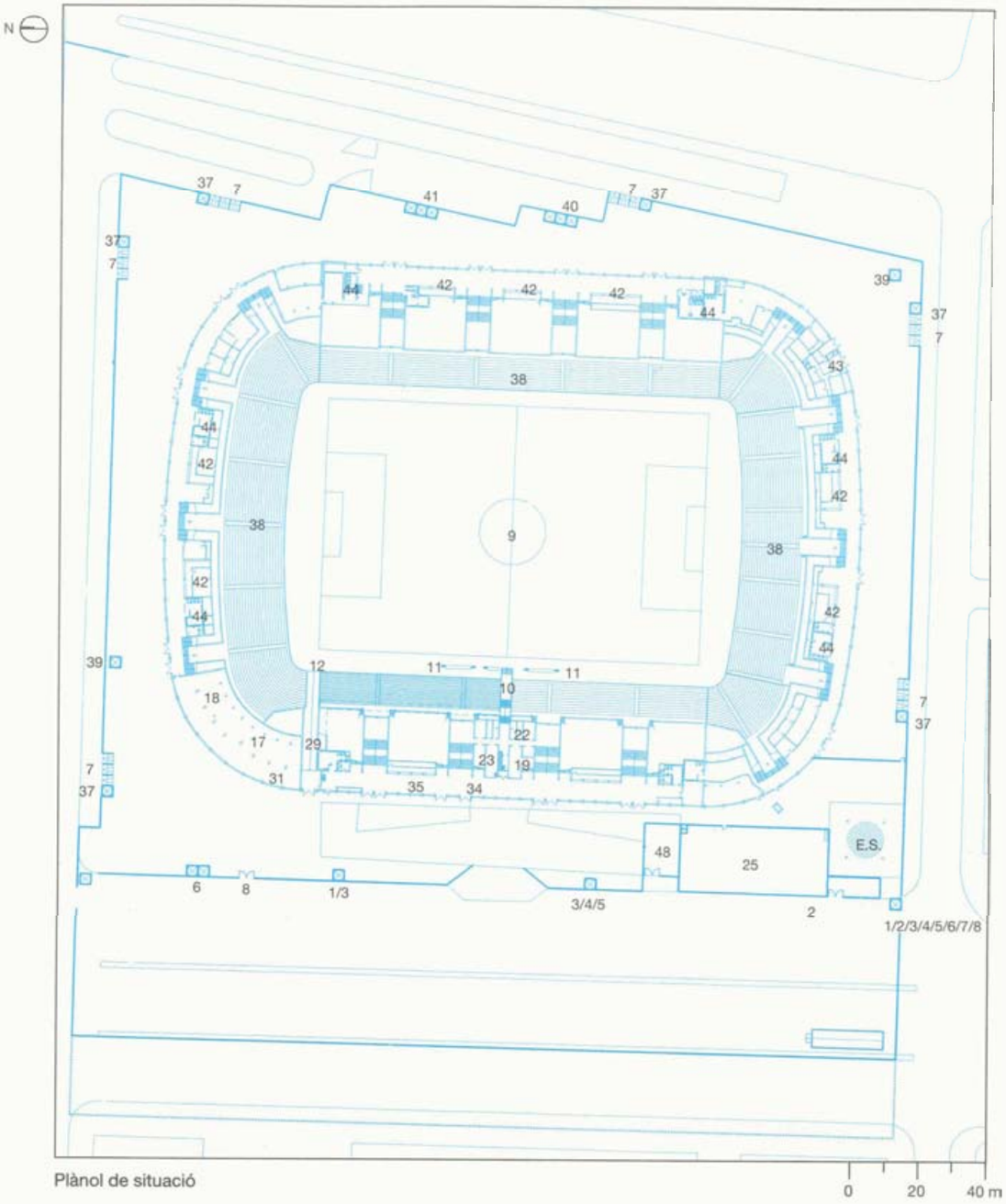

Plànol de situació

Estadio La Romareda de Zaragoza

Propietari

Ajuntament de Saragossa

Gestor

RCD Zaragoza

Inauguració

1957

Distàncies

Vila Olímpica:	326 km
CPP i CIRTV:	320 km
Residència del COI:	318 km

Accessos al recinte
1 ***Esportistes*** *i oficials*
2 ***Vehicles*** *tècnics de RTV*
3 ***Premsa***
4 ***Personalitats***
5 ***Organització***
6 *Gestió de passis*
7 ***Públic***
8 ***Vehicles*** *de manteniment*

Àrea de competició
9 ***Camp*** *de competició*
10 *Túnel dels* ***esportistes***
11 *Banquetes dels equips*
12 *Túnel de manteniment*

Grada per a la FO
13 *Presidència*
14 *Comentaristes i observadors de* ***RTV***
15 ***Pupitres*** *i seients de* ***premsa***
16 ***Esportistes*** *i organització*

Serveis als esportistes
17 *Vestidors*
18 *Clínica d'esportistes*
19 ***Control*** *del dopatge*

Serveis a les FI
20 *Despatx del delegat de la FIFA*
21 *Oficines de la FIFA*
22 *Vestidors d'àrbitres i jutges*
23 *Sala del jurat d'apel·lació*
24 ***Despatx*** *del* ***delegat*** *tècnic*

RTV
25 *Parc d'unitats mòbils*
26 *Control dels comentaristes*
27 *Despatx del cap de* ***RTO'92***
28 *Plataformes de les càmeres*

Premsa
29 Zona ***mixta***
30 Centre de premsa
31 Sala ***d'entrevistes***
32 ***Àrea*** de ***repòs***
33 ***Sanitaris***

Personalitats
34 Centre ***d'acolliment***
35 ***Àrea*** de ***repòs*** i restauració
36 ***Accés*** a ***la grada***

Públic
37 ***Accés***
38 Grada
39 ***Informació***
40 Venda ***d'entrades***
41 ***Venda*** de novetats i foto i ***vídeo***
42 ***Alimentació*** i ***begudes***
43 ***Assistència mèdica***
44 ***Sanitaris***

Organització
45 ***Despatx*** del ***director***
46 ***Oficines*** de ***l'organització***
47 ***Oficines*** de la ***competició***
48 ***Magatzem*** de ***logística***
49 ***Àrea*** de ***repòs***

Tecnologia
50 ***Sala de telecomunicacions***
51 Sala de ***CATV***
52 ***Serveis*** de ***telefonia***
53 Oficina ***comercial*** de ***Telefónica***
54 ***Sala*** de ***control*** de ***ràdio***
55 Sala de so, megafonia i locutori
56 ***Control*** de ***marcador***
57 Sala de ***gestió*** de ***resultats***
58 ***Sala d'edició*** de ***resultats***
59 ***Sala de*** control de terminals ***d'informàtica***

Seguretat
60 ***Sala de control de seguretat***
61 ***Posició de visió i vigilància***
62 ***Sala d'autoprotecció***
63 ***Sala de seguretat pública***

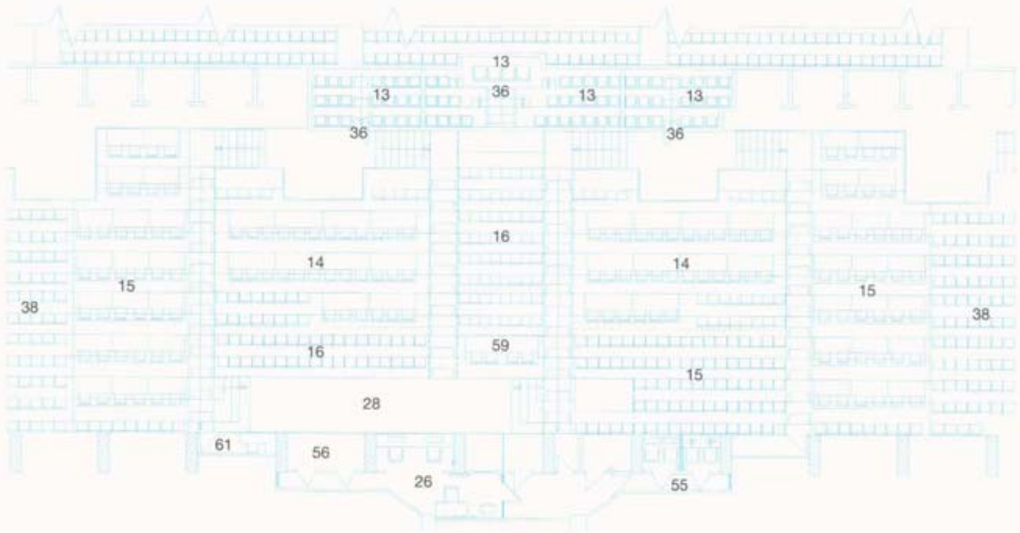

Grades de la Família Olímpica

0 15 30 m

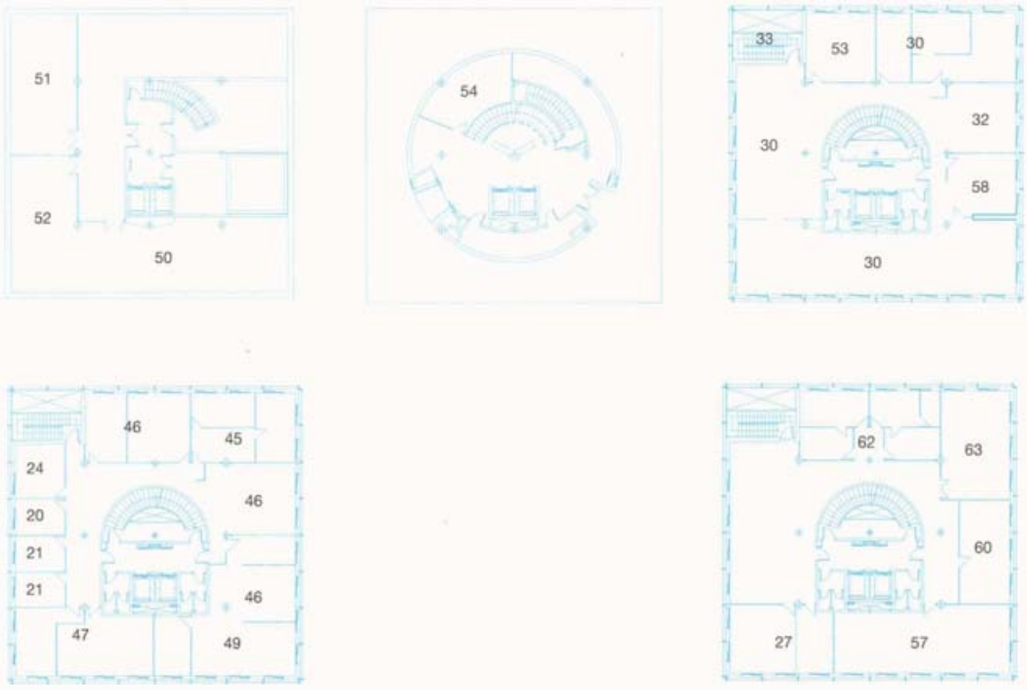

Edifici de serveis. Plantes soterrani, baixa, primera, segona i tercera

0 2.5 5 m

L'Estadi Luis Casanova de València

Valkncia, la subseu més allunyada de Barcelona, va acollir, a l'Estadi Luis Casanova, una part de les fases preliminars i de les semifinals de la competició de futbol dels Jocs de la XXVa Olimpíada.

La instal·lació, de caràcter permanent, és utilitzada habitualment pel seu propietari, el CF València, per a la practica del futbol professional. El remodelatge dels espais interiors, la construcció i l'habilitació de les sales tbcniques i el condicionament olímpic van ser efectuats i finançats íntegrament pel COOB'92.

El projecte permanent i el condicionament olímpic

L'edifici, obra de l'arquitecte Salvador Pascual Gimeno, és una construcció aïllada, amb estructura de formigó, que inclou una doble anella de grades perimetrals, més altes als laterals longitudinals. Té una capacitat per a 50.000 espectadors.

La instal·lació, que va ser remodelada l'any 1982 amb motiu del Campionat del Món de Futbol, esta preparada per a les competicions d'alt nivell. Els diferents serveis per a la competició, la premsa i les personalitats es distribueixen en els espais situats sota les grades laterals i sota la tribuna, mentre que el cos principal d'oficines del club és en un edifici annex.

Es va aprofitar la major part de les instal·lacions de qub disposava l'estadi, que ja eren adequades per a una competició olímpica.

El projecte de condicionament es va realitzar en dues etapes gairebé consecutives: entre el març i el juny del 1992 es van reformar algunes instal·lacions i es van constituir unes dependències noves, i, un cop finalitzada la temporada oficial de futbol, es van dur a terme els aspectes més concrets del condicionament olímpic, com ara la instal·lació dels quioscos de serveis per al públic o l'execució del projecte d'imatge i senyalització.

1 i 2
La ciutat de València, la subseu més allunyada de Barcelona (350 km), va acollir a l'Estadi Luis Casanova sis partits de la fase preliminar i un dels quarts de final de la competició olímpim de futbol El terreny de joc té 8.300012 aproximadament. Les cines destinades habitualment a l'organització de les competicions i als col·lectius d'esportistes, personalitats, premsa i seguretat es van utilitzar íntegrament, sense que s'hi hagués de fer pràcticament cap intervenció.

1

2

Estadi Luis Casanova de València

Propietari

CF València

Gestor

CF València

Inauguració

1923

Distàncies

Vila Olímpica:	368 km
CPP i CIRTV:	363 km
Residencia del COI:	360 km

Accessos al recinte
1 *Esportistes i oficials*
2 *Vehicles tècnics de RTV*
3 *Premsa*
4 *Personalitats*
5 *Organització*
6 *Gestió de passis*
7 *Públic*
8 *vehicles de manteniment*

Àrea de competició
9 *Camp de competició*
10 *Túnel dels esportistes*
11 *Banquetes dels equips*
12 *Túnel de manteniment*

Grada per a la FO
13 *Presidència*
14 *Comentaristes i observadors de RTV*
15 *Pupitres i seients de premsa*
16 *Esportistes i organització*

Serveis als esportistes
17 *Vestidors*
18 *Clínica d'esportistes*
19 *Control del dopatge*

Serveis a les PI
20 *Despatx del president de la FIFA*
21 *Despatx del director de la competició*
22 *Vestidors d'àrbitres i jutges, i sala de treball*
23 *Sala del jurat d'apel·lació*
24 *Despatx del delegat tècnic*

RTV
25 *Parc d'unitats mòbils*
26 *Control dels comentaristes*
27 *Posicions de les càmeres a la pista*
28 *Plataformes de les càmeres*

Premsa
29 *Zona mixta*
30 *Centre de premsa*
31 *Sala d'entrevistes*
32 *Redacció de premsa*

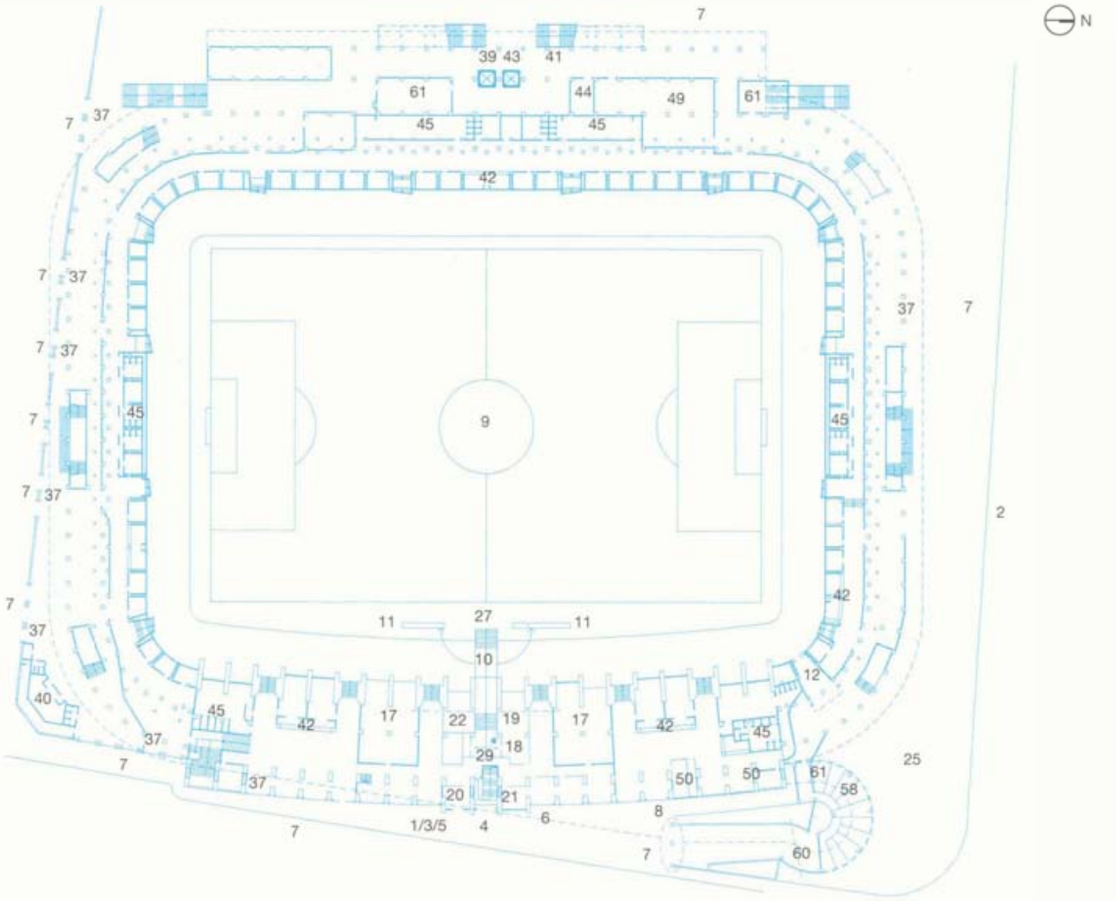

Planta baixa

0 10 20 30rn

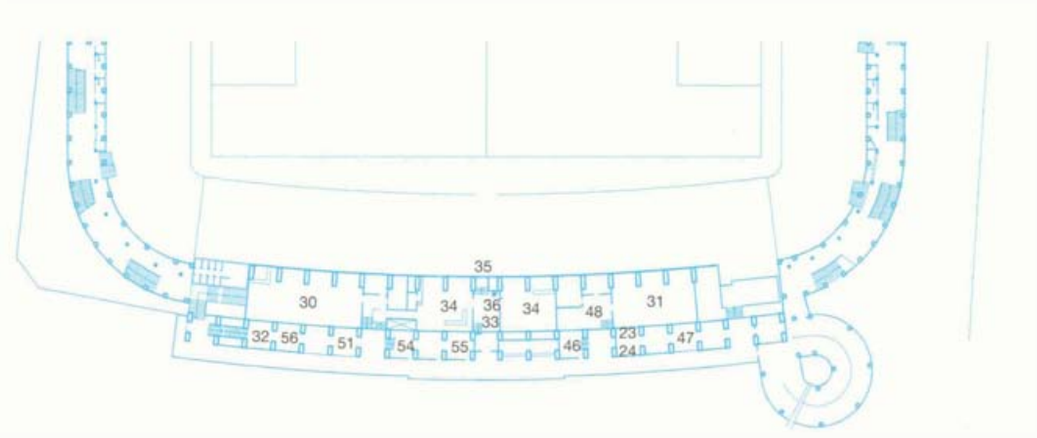

Planta primera

0 10 20 30 m

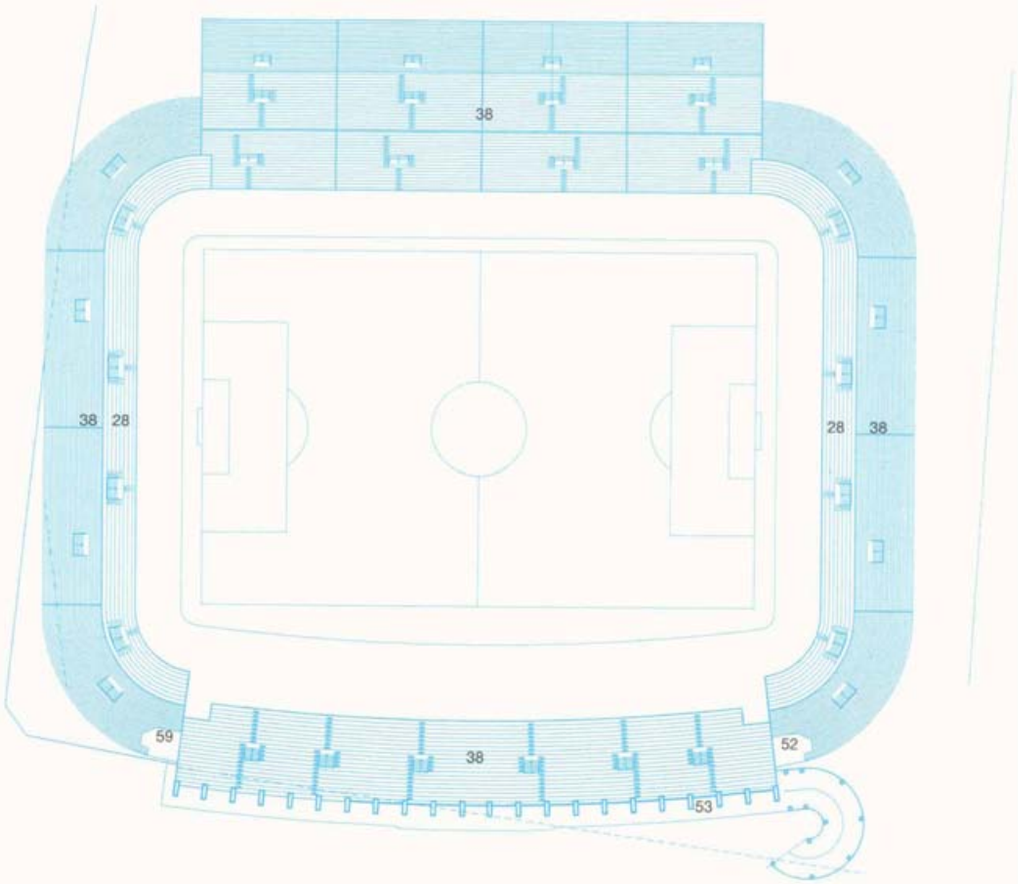

Planta de la grada alta

0 10 20 30 m

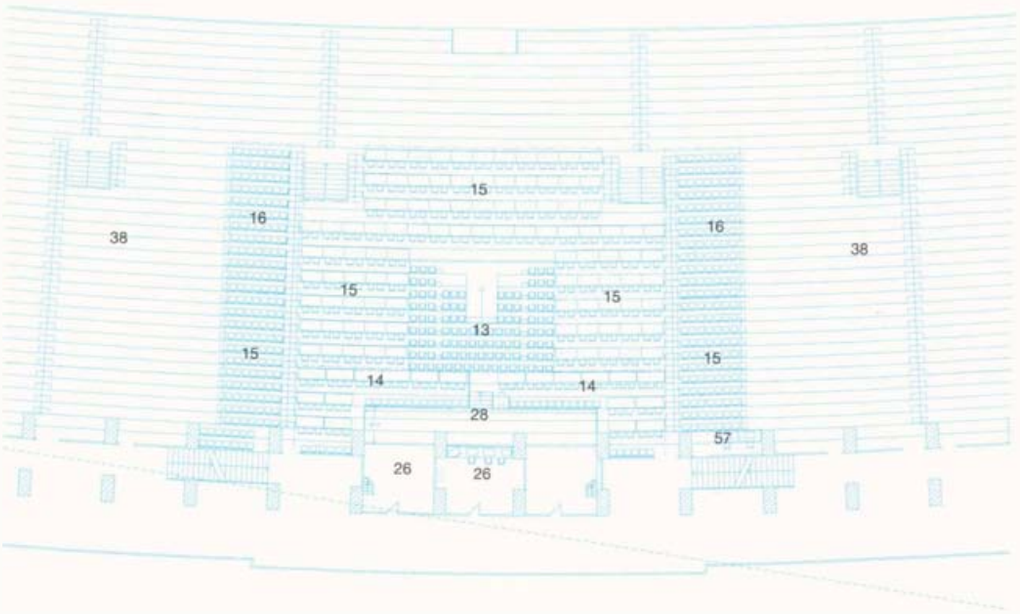

Grada de la Família Olímpica

0 5 10 m

Personalitats
33 Centre ***d'acolliment***
34 ***Àrea*** de ***repòs***
35 ***Accés*** a la grada
36 ***Accés*** a ***l'àrea*** de competició

Públic
37 Accés
38 Grada
39 Informació
40 Venda ***d'entrades***
41 Venda de ***novetats***
42 ***Alimentació*** i begudes
43 Llibreria
44 ***Assistència mèdica***
45 ***Sanitaris***

Organització
46 ***Despatx*** del director
47 oficines de ***l'organització***
48 ***Oficines*** de la competició
49 ***Magatzem de logística***

Tecnologia
50 Sala de telecomunicacions ***i CATV***
51 Oficina comercial de ***Telefónica***
52 Sala de ***ràdio***
53 ***Sala*** de so, megafonia i locutori
54 Control &marcador
55 ***Sala*** de gestió de resultats
56 ***Sala*** d'edició de ***resultats***
57 Sala de control de ***terminals d'informàtica***

Seguretat
58 ***Sala de control de seguretat***
59 Posició de visió i ***vigilància***
60 ***Sala d'autoprotecció***
61 ***Sala*** de seguretat pública

1 *i* **2**
La competició d'hoquei sobre patins, esport de demostració per primer w p en uns jocs olímpics, es va disputar en quatre escenaris diferents: al Palau d'Esports de Reus (1 i 2), on va tenir lloc la lliga semifinal; al Pavelló del Club Patí Vic i al Pavelló de l'Ateneu 1 Sant Sadurní, on es van jugar els partits de la fase preliminar, i al Palau Blaugrana de Barcelona, on es va disputar la final.

El Pavelló d'Esports de Reus
El Pavelló del Club Patí Vic
El Pavelló de l'Ateneu de Sant Sadurní d'Anoia

La competició d'hoquei sobre patins, esport de demostració en els Jocs Olímpics de Barcelona, va tenir lloc a les subseus de Sant Sadurní d'Anoia (Alt Penedbs), Reus (Baix Camp) i Vic (Osona), ciutats pioneres d'aquest esport al nostre país. La final es va celebrar al Palau Blaugrana, situat a l'Àrea de la Diagonal.

A les subseus de Sant Sadurní d'Anoia i Vic es van remodelar els pavellons existents; a Reus, en canvi, va caldre construir un pavelló nou.

Tots tres pavellons s'utilitzen habitualment per a la pràctica de l'hoquei sobre patins. Les obres de remodelatge i de construcció d'obra nova van ser finançades pels ajuntaments respectius, amb la col·laboració del COOB'92.

El projecte permanent

El Pavelló d'Esports de Reus, on es van celebrar les competicions de la fase semifinal, projectat per l'arquitecte Josep M. Martí, és un edifici exempt, de nova construcció, de propietat municipal, que admet la pràctica de diversos esports de sala en una pista polisportiva central de 20 X 40 m.

La capacitat total del pavelló és de 3.400 espectadors. Les grades inferiors són retràctils; quan es retiren, queda un espai suficient per a dues pistes de 20 X 40 m, cosa que facilita els entrenaments.

La reforma del Pavelló del Club Pati Vic, obra de l'arquitecte Josep Franch, va comportar la millora de les xarxes elèctrica i de sanejament, el remodelatge dels vestidors, la col·locació d'un paviment nou a l'hrea de competició i l'adequació dels accessos i de l'hrea circumdant.
El Pavelló té capacitat per a 1.700 espectadors.

1

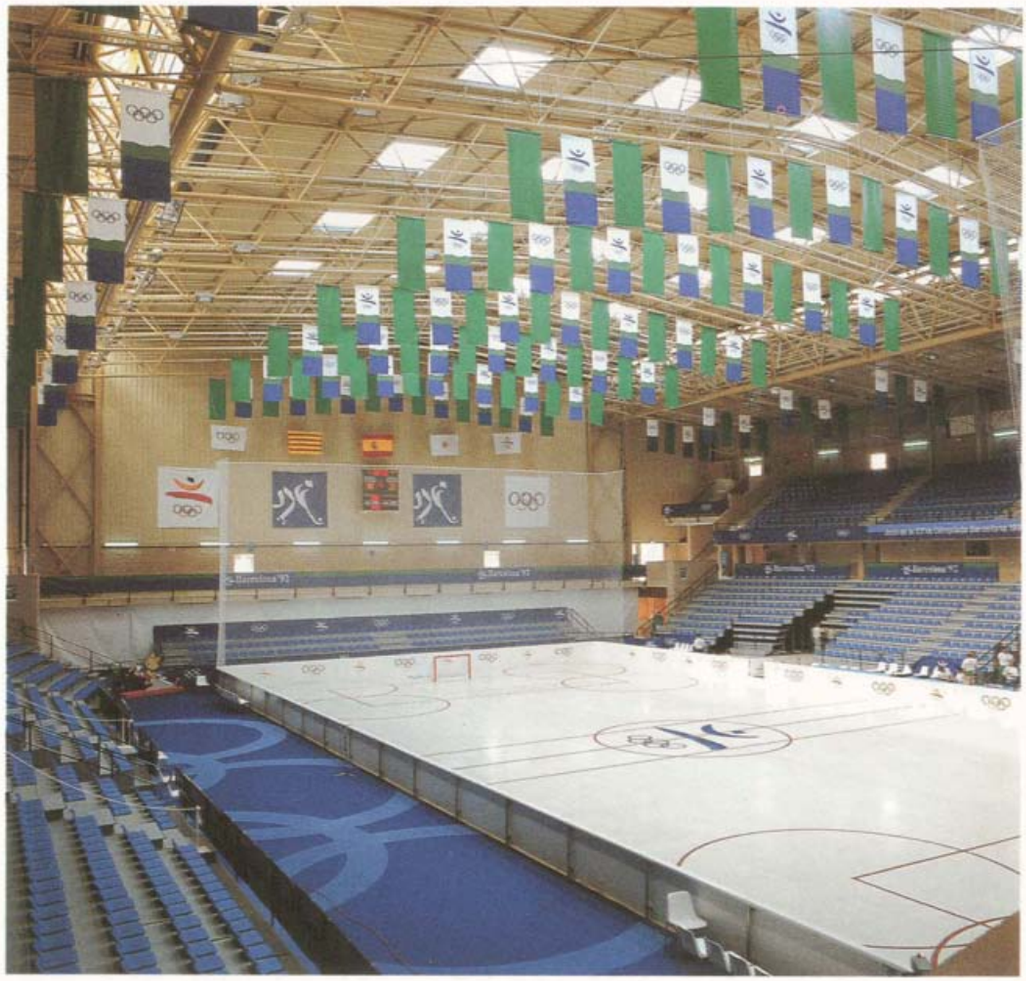
2

El Pavelló de **l'Ateneu** de Sant Sadurn', projectat per **l'arquitecte** Joan Rovira, amb una capacitat per a 1.300 persones, és una construcció que data de l'any 1981; té una estructura formada per pilars de formigó i encavallades meta·liques. El projecte de remodelatge per adaptar-10 a les **exigències** olímpiques, dels arquitectes Josep M. Nilomara i Xavier **Sistac,** va consistir fonamentalment en la millora dels vestidors, de la climatització, de la xarxa **d'enllumenat** artificial i del sistema d'accessos.

El projecte de condicionament olímpic

En els tres casos, el projecte de condicionament preveia l'adaptació dels pavellons a les particularitats de l'ús olímpic, completant amb alguns serveis específics el programa permanent.

A Reus i a Vic, les **instal·lacions** permanents dels dos pavellons tenien espai suficient per acollir tots els serveis necessaris, mentre que a Sant **Sadurní** va caldre habilitar alguns serveis a **l'exterior** de la **instal·lació** i ocupar temporalment el teatre de **l'Ateneu** de Sant **Sadurní.**

1
*El **Pavelló** de **l'Ateneu** de Sant **Sadurní, construït** el **1981,** va ser **remodelat per adequar-lo** a **la competició olímpica.** S'hi van **millorar principalment** els **vestidors, la climatització, l'enllumenat** i el sistema **d'accessos.***

2 | 3
*Al **Pavelló del** Club Patí Vic també **s'hi** van haver de fer **millores** pardals per adequar-10 a l s **necessitats** olímpiques, tant a **l'interior** de la **instal·lació com** a **l'àrea exterior circumdant,** que va ser urbanitzada de nou*

1

2

3

Pavelló d'Esports de Reus

Propietari

Ajuntament de Reus

Gestor

Ajuntament de Reus

Inauguració

1992

Distàncies

Vila Olímpica:	113 km
CPP i CIRTV:	110 km
Residencia del COI:	110 km

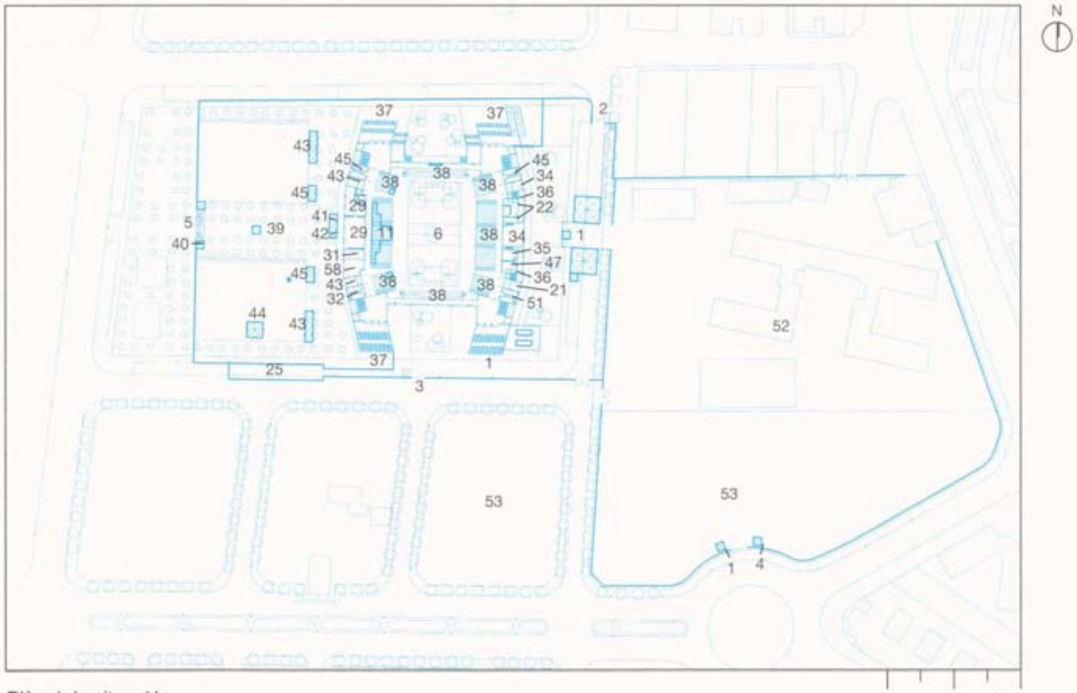

Plànol de situació

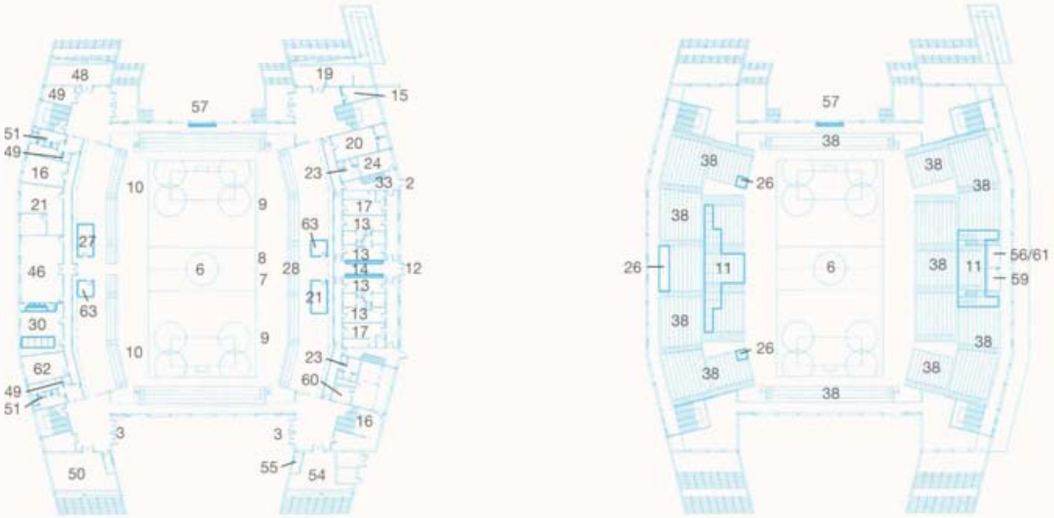

Planta baixa i planta grades

Accessos *al recinte*
1 *Família Olímpica*
2 *Personalitats*
3 *Vehicles* ***tècnics*** *de* ***RTV*** *i manteniment*
4 ***Gestió*** *de passis*
5 *Públic*

Àrea de competició
6 *Pista de competició*
7 *Gestió de* ***resultats***
8 ***Taula tècnica*** *de jutges i drbitres*
9 *Banquetes dels suplents*
10 *Posicions dels* ***fotògrafs***

Grada *per a la FO*
11 *Seient. per a persones acreditades*

Serveis *als esportistes*
12 ***Accés***
13 *Vestidors*
14 ***Armaris*** *per als* ***patins***
15 *Taller de* ***reparació***
16 ***Àrea d'escalfament***
17 ***Sala*** *de massatges*
18 ***Sala*** *de* ***crides***
19 *Clínica* ***d'esportistes***
20 ***Control del dopatge***
21 *Area de* ***repòs*** *i restauració*

Serveis *a les FI*
22 ***Oficines de*** *la FZRS*
23 *Vestidors* ***d'àrbitres*** *i jutges*
24 *Salo de treball* ***d'àrbitres***

RTV
25 *Parc* ***d'unitats mòbils***
26 ***Posicions*** *de* ***les càmeres***
27 *Control dels comentaristes*

Premsa
28 *Zona mixta*
29 *Centre de premsa*
30 ***Sala d'entrevistes***
31 *Area de* ***repòs***
32 *sanitari9*

Personalitats
33 *Centre d'acolliment*
34 *Area de* ***repòs***
35 ***Despatx*** *del cap* ***de*** *protocol*
36 ***Sanitaris***

Públic
37 *Accés*
38 ***Grada***
39 ***Informació***
40 *Venda* ***d'entrades***
41 *Venda de* ***novetats***
42 *Foto i* ***vídeo***
43 *Alimentació i begudes*
44 ***Assistència mèdica***
45 ***Sanitaris***

Organització
46 ***Oficines*** *de* ***l'organització***
47 *O* ***cines*** *de la competició*
48 ***agatzem*** *de material esportiu*
49 ***Magatzem*** *de manteniment*
50 *Magatzem de* ***logística***
51 ***Sanitaris***
52 *Centre* ***d'acolliment*** *de xofers*
53 *Aparcament per a la FO*

Tecnologia
54 ***Sala*** *de* ***telecomunicacions***
55 *Sala de control de rddw*
56 *Sala de so i megafonia*
57 *Marcador*
58 ***Sala*** *de* ***gestió*** *de resultats*
59 ***Sala d'edició*** *de* ***resultats***

Seguretat
60 ***Sala*** *de control de seguretat*
61 *Posició de visió i* ***vigilància***
62 *Sala* ***d'autoprotecció***
63 *Sala de seguretat pública*

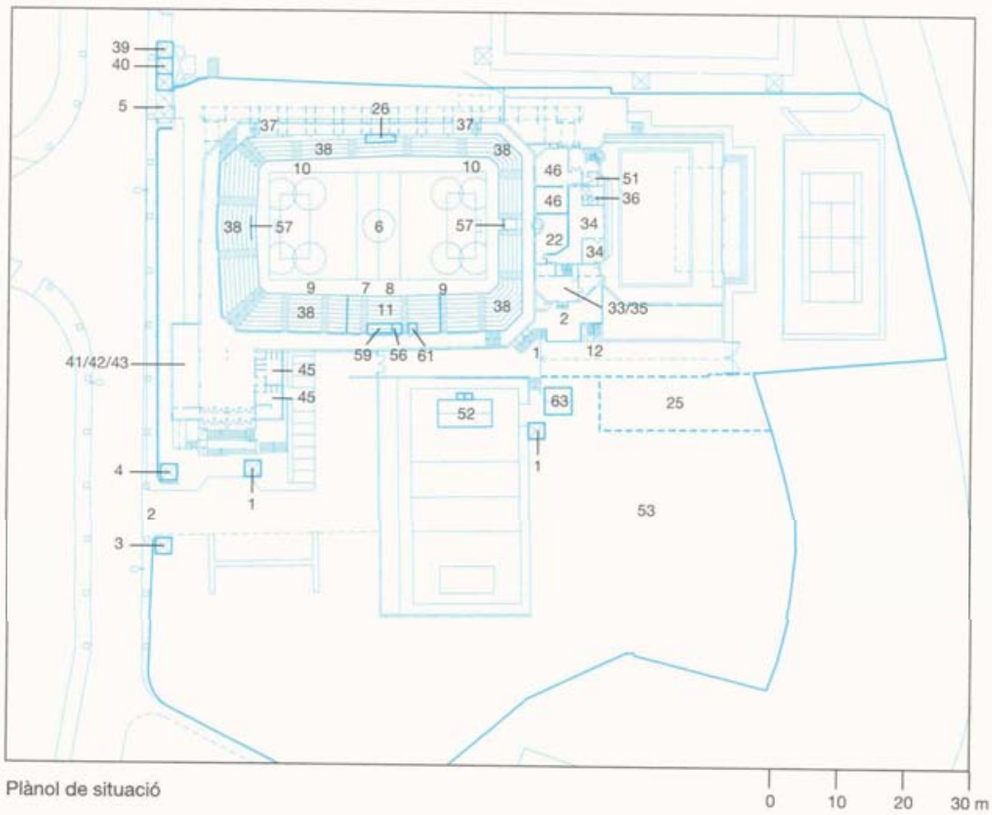

Plànol de situació

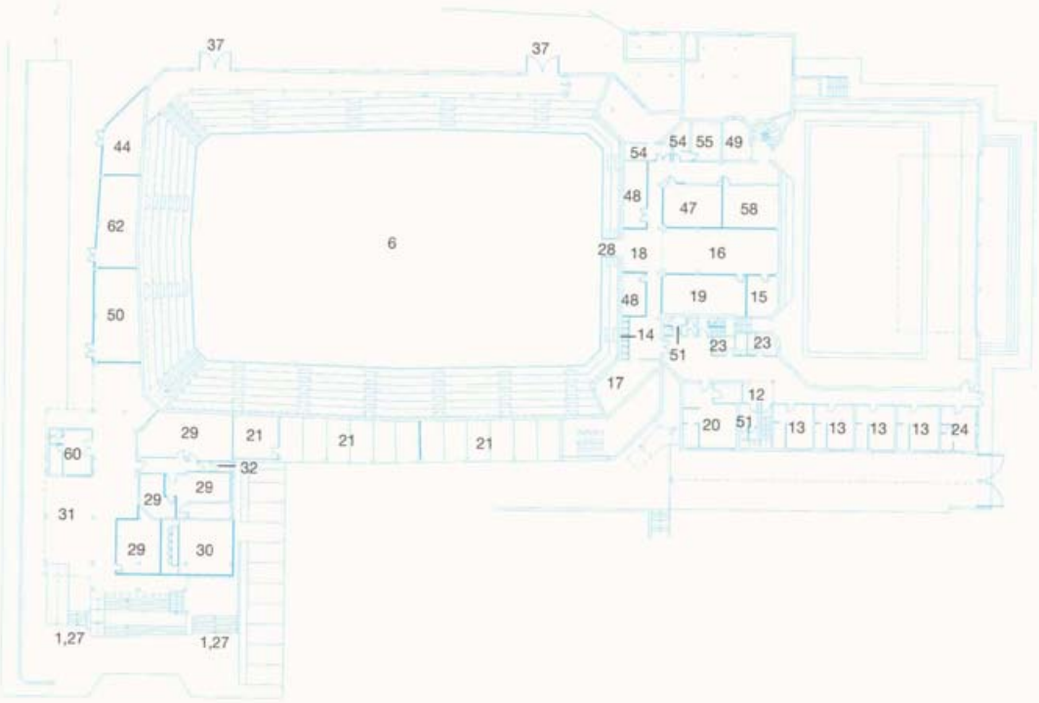

Planta baixa

0 5 10 15 m

Secció longitudinal

0 5 10 15 m

Pavelló del Club Patí Vic

Propietari

Ajuntament de Vic i Club Patí Vic

Gestor

Club Patí Vic

Distàncies

Vila Olímpica:	69 km
CPP i CIRTV:	70 km
Residencia del COI:	70 km

Accessos *al recinte*
1 *Família* ***Olímpica***
2 *Personalitats*
3 *Vehicles de RTV i manteniment*
4 ***Gestió*** *de* ***passis***
5 *Públic*

Àrea de ***competició***
6 ***Pista*** *de competició*
7 *Gestió de* ***resultats***
8 *Taula* ***tècnica*** *de jutges i arbitres*
9 *Banquetes dels suplents*
10 *Posicions dels* ***fotògrafs***

Grada per a la ***FO***
11 *Seients per a persones acreditades*

Serveis als esportistes
12 ***Accés***
13 *Vestidors*
14 *Armaris per als patins*
15 *Taller de reparació*
16 *Area* ***d'escalfament***
17 *Sala de massatges*
18 *Sala de crides*
19 ***Clínica d'esportistes***
20 *Control del* ***dopatge***
21 *Area de repds i restauració*

Serveis *a* ***les FT***
22 *oficines* ***de*** *la FIRS*
23 *Vestidors d'drbitres i jutges*
24 ***Sala*** *de treball d'drbitres*

RTV ***i premsa***
25 *Parc d'****unitats*** *mdbils*
26 ***Posicions*** *de les* ***càmeres***
27 *Accés*
28 ***Zona*** *mixta*
29 *Centre de premsa*
30 ***Sala d'entrevistes***
31 *Àrea de repds*
32 *sanitaris*

Personalitats
33 *Centre* ***d'acolliment***
34 *Area de repds*
35 *Despatx del cap de protocol*
36 *Sanitaris*

Públic
37 *Accés*
38 ***Grada***
39 ***Informació***
40 *Venda* ***d'entrades***
41 *Venda de* ***novetats***
42 *Foto i* ***vídeo***
43 ***Alimentació*** *i begudes*
44 ***Assistència mèdica***
45 *Sanitaris*

Organització
46 ***Oficines de l'organització***
47 ***Oficines de la*** *competició*
48 ***Magatzem*** *de* ***material esportiu***
49 *Magatzem de manteniment*
50 ***Magatzem*** *de* ***logística***
51 ***Sanitaris***
52 ***Centre d'acolliment*** *de xofers*
53 ***Aparcament per*** *a la FO*

Tecnologia
54 ***Sala*** *de* ***telecomunicacions***
55 ***Sala*** *de control de* ***ràdio***
56 ***Sala de so*** *i megafonia*
57 ***Marcadors***
58 *Sala de gestió de resultats*
59 ***Sala*** *d'edició de resultats*

Seguretat
60 ***Sala de control de*** *seguretat*
61 ***Posició*** *de visió i* ***vigilància***
62 ***Sala d'autoprotecció***
63 ***Sala*** *de seguretat* ***pública***

Pavelló de l'Ateneu de Sant Sadurní d'Anoia

Propietari

Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia

Gestor

Club Esportiu d'Anoia

Inauguració

1981

Distancies

Vila Olímpica-	42 km
CPP i CIRTV:	39 km
Residència del COI:	38 km

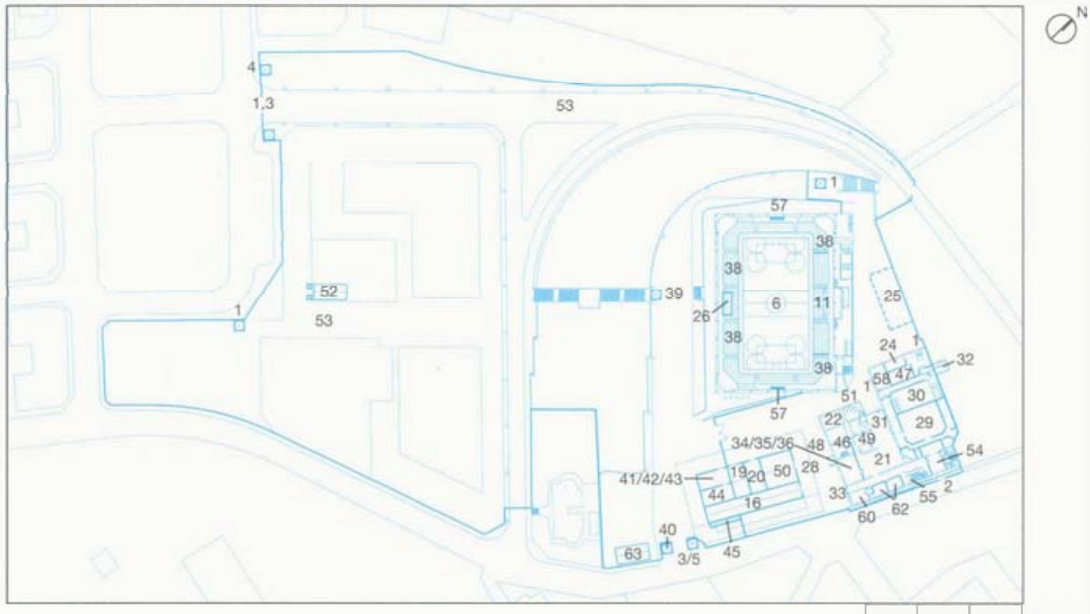

Plànol de situació

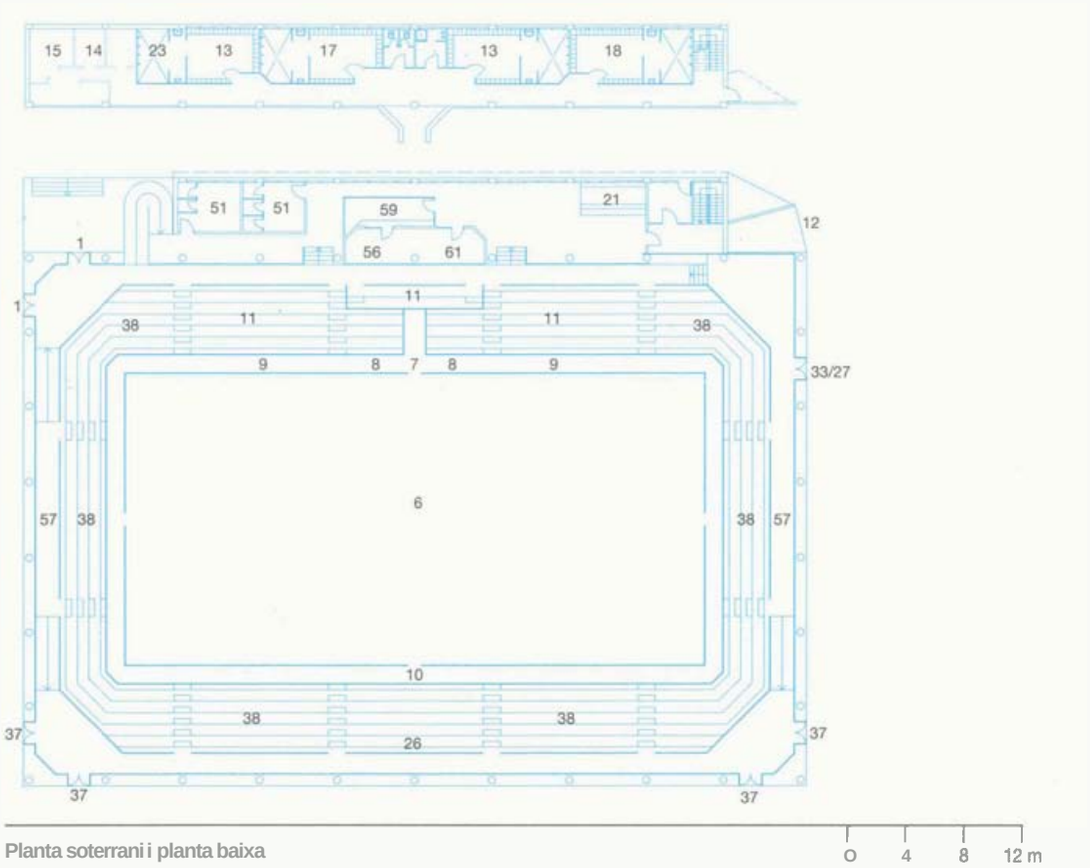

Planta soterrani i planta baixa

Accessos al ***recinte***
1 ***Família Olímpica***
2 *Personalitats*
3 *Vehicles* ***tècnics*** *de* ***RTV*** *i de manteniment*
4 ***Gestió*** *de* ***passis***
5 ***Públic***

Àrea *de* ***competició***
6 *Pista de* ***competició***
7 *Gestió de* ***resultats***
8 *Taula* ***tècnica*** *de* ***jutges*** *i* ***àrbitres***
9 ***Banquetes*** *dek* ***suplents***
10 ***Posicions*** *dek* ***fotògrafs***

Grada per a *la FO*
11 *Seients per a persones acreditades*

Serveis *als esportistes*
12 *Accés*
13 ***Vestidors***
14 ***Armaris*** *per* ***als*** *patim*
15 *Taller de reparació*
16 ***Àrea d'escalfament***
17 *Sala de massatges*
18 ***Sala de crides***
19 ***Clínica d'esportistes***
20 ***Control del*** *dopatge*
21 ***Àrea*** *de* ***repòs*** *i restauració*

Serveis a les FI
22 *Oficines de la* ***FIRS***
23 *Vestidors* ***d'àrbitres*** *i jutges*
24 ***Sala*** *de treball* ***d'àrbitres***

RTV
25 *Parc* ***d'unitats mòbils***
26 ***Posicions*** *de les* ***càmeres***

Premsa
27 ***Accés***
28 ***Zona*** *mixta*
29 *Centre de* ***premsa***
30 ***Sala d'entrevistes***
31 *Àrea de* ***repòs***
32 ***Sanitaris***

Personalitats
33 ***Accés***
34 *Centre* ***d'acolliment***
35 ***Àrea*** *de* ***repòs***
36 ***Despatx*** *del cap de protocol*

Públic
37 ***Accés***
38 *Grada*
39 ***Informació***
40 *Venda* ***d'entrades***
41 *Venda de* ***novetats***
42 *Foto* ***i vídeo***
43 ***Alimentació*** *i begudes*
44 ***Assistència mèdica***
45 *Sanitaris*

Organització
46 *Oficines de* ***l'organització***
47 *Oficines de la competició*
48 *Magatzem de material esportiu*
49 *Magatzem de* ***manteniment***
50 *Magatzem de* ***logística***
51 *sanitaris*
52 *Centre* ***d'acolliment*** *de xofers*
53 ***Aparcament per*** *a la* ***Família Olímpica***

Tecnologia
54 *Sala de* ***telecomunicacions***
55 *Sala de control de rddio*
56 ***Sala*** *de so i megafonia*
57 *Marcadors*
58 ***Sala*** *de gestió de resultats*
59 ***Sala d'edició*** *de resultats*

Seguretat
60 ***Sala de*** *control de seguretat*
61 *Posició de visió i* ***vigilància***
62 ***Sala d'autoprotecció***
63 *Sala de seguretat pública*

1

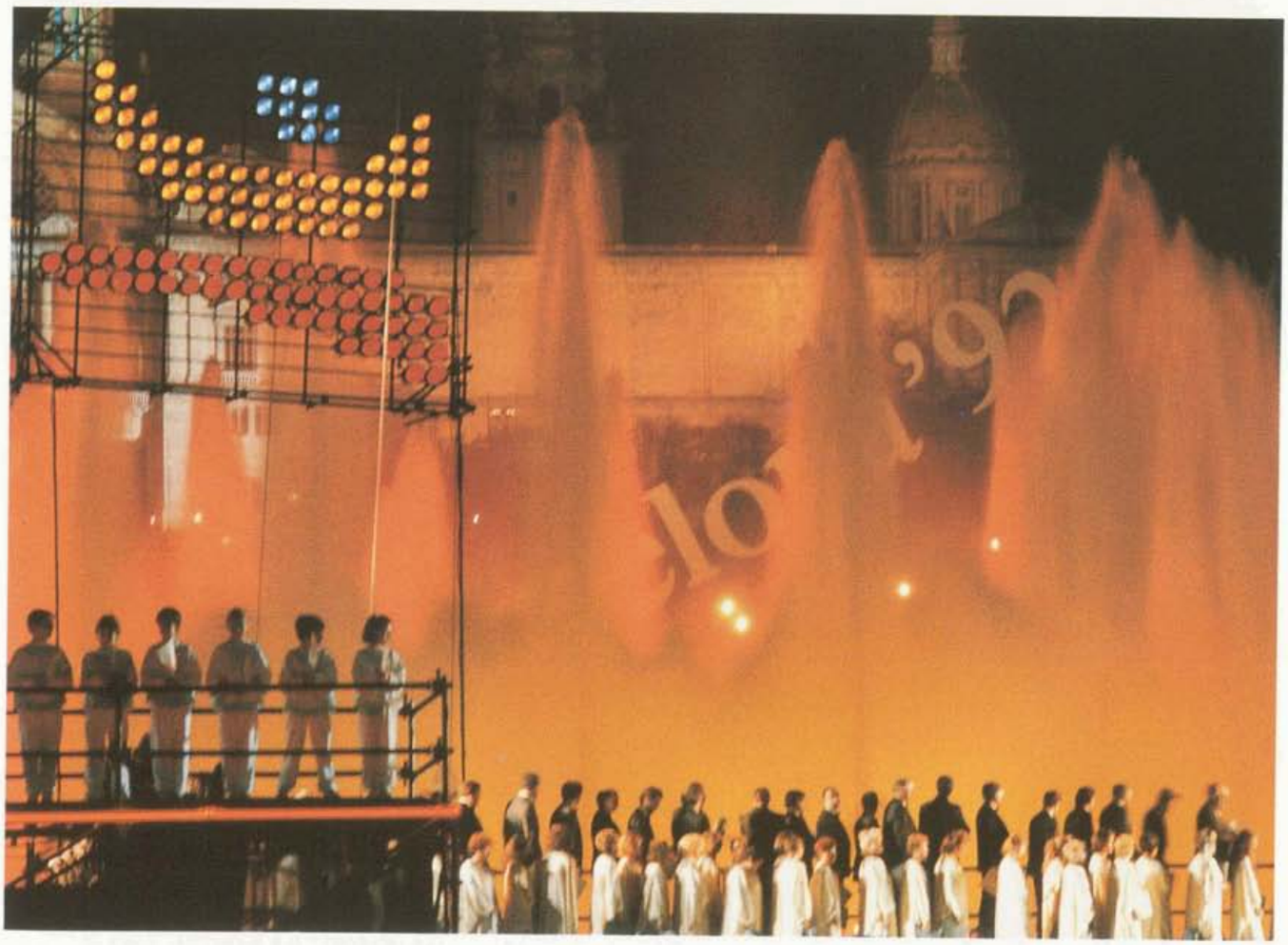

2

1,213
La Nit, el festival musical que s va celebrar el 8 d'octubre de 1988 a Montjuïc, va encetar el Pòrtic de l'Olimpíada (2). Freddy Mercury i Montserrat Caballé hi van interpretar la cançó Barcelona (1). L'endemà se celebrà al Moll de la Fusta La Festa, una esta popular amb motiu de f'arribada de la bandera olímpica a Barcelona (3).

3

Objectius de l'Olimpíada Cultural

La nominació de Barcelona com a seu dels Jocs Olímpics del 1992 va comportar no solament el compromís de la ciutat d'organitzar les proves esportives, amb tots els requisits infrastructurals i logístics, sinó també el de desenvolupar un ampli programa quadriennal d'iniciatives culturals que havien de culminar en el Festival Olímpic de les Arts, conjunt d'activitats que acompanyen tota celebració olímpica.

Barcelona va fer seva aquesta il·lusió i va acceptar el repte —ja recollit en el Dossier de Candidatura — d'oferir un programa que durés els quatre anys de l'Olimpíada. Aquest programa, complex i ambiciós, a més d'incloure projectes espectaculars, també havia de donar impuls a l'energia creadora de la ciutat i fomentar el diàleg entre els pobles i les cultures que participarien en els Jocs. L'Olimpíada Cultural, doncs, va continuar la vocació dels jocs olímpics de l'era moderna de reforçar els lligams entre la cultura i l'esport en el marc dels ideals olímpics.

El programa de l'Olimpíada Cultural es va presentar com un conjunt &activitats vertebrades al voltant d'unes línies d'actuació que afavorien el reforç ament de les relacions entre les arts i els diferents sectors culturals, i l'oferta d'un gran ventall de possibilitats per a la creació. Així, el 10 de novembre de 1988 es va constituir Olimpíada Cultural S.A., amb naturalesa jurídica de societat privada del COOB'92.

En primer lloc, es van formular unes quantes propostes relacionades amb la història i l'actualitat de Barcelona, en qub es destacaven el valor extraordinari del seu patrimoni històric —amb més de dos mil anys d'antiguitat—, la presència activa de la ciutat en les avantguardes artístiques i la seva sensibilitat i el seu compromís amb l'entorn.

En segon lloc, es volia aprofitar l'impuls dels Jocs perqub les activitats proposades s'endinsessin en un àmbit poc freqüentat per les instàncies culturals tradicionals: el de la trobada del pensament i l'art amb l'esport. Així, les mostres pretenien apropar el públic al món esportiu, ja fos remuntant-se a l'bpoca clàssica, ja fos per mitjà de la reflexió sobre l'esport contemporani des de diversos punts de vista.

Finalment, l'Olimpíada Cultural es va proposar estimular i fomentar la música i les arts escèniques, mitjantçant els Festivals de Tardor, amb la voluntat de celebrar conjuntament manifestacions de música clàssica, contemporània i popular, jazz, teatre, dansa i arts escbniques, d'abast local i internacional. Aquests festivals van incorporar-se immediatament a l'agenda de les principals convocatbries internacionals i van culminar, l'any 1992, amb el Festival Olímpic de les Arts, celebrat durant els Jocs, que va demostrar ser un contrapunt artístic excel·lent a l'efembride esportiva.

Els programes anuals

L'Olimpíada Cultural es va iniciar el dia 8 d'octubre de 1988 amb el *Pòrtic* de l'Olimpíada, un conjunt d'actes destinats a commemorar l'inici de l'Olimpíada de Barcelona: La Nit, un festival musical que va tenir iloc a l'avinguda de la Reina Maria Cristina, a Montjuïc, que va agrupar primeres figures de l'bpera i del rock; La Festa, una festa popular per tota la ciutat amb motiu de l'arribada de la bandera olímpica a Barcelona, i l'exposició Barcelona, la ciutat i el 92, que presentava els projectes relacionats amb els Jocs Olímpics i els canvis que la ciutat havia d'experimentar entre aquell moment i el final dels Jocs.

L'any 1989 va començar amb l'exposició Planeta Esport, a l'Antic Mercat del Born, que pretenia acostar el món de l'esport al públic. Més endavant, al final de setembre, el I Festival de Tardor va aplegar espectacles de teatre, música i dansa d'arreu del món. També es va iniciar la *Crònica cinematogràfica* 1989-1992, que pretenia recollir, any rere any, l'evolució urbanística de Barcelona en els quatre anys de l'Olimpíada.

L'any 1990 l'Olimpíada Cultural va posar en marxa la Mostra Modernisme 1990, que aplegava dues grans exposicions: El Quadrat *d'Or* i El Modernisme, totes dues sobre l'esplendor del període artístic del tombant de segle, tan representatiu de Barcelona. En el camp de les arts escèniques es va celebrar el II Festival de Tardor, que continuava l'activitat que s'havia iniciat en la seva primera edició, amb espectacles nacionals i internacionals. Finalment, es va dur a terme el projecte de Senyalització *històrica*, que va consistir a col·locar plaques commemoratives en els edificis històrics més destacats de la ciutat.

L'any 1991 es va realitzar el projecte de disseny Casa *Barcelona* —presentat en una exposició—, que va consistir en la creació d'una línia de disseny d'hàbitat per a la

Barcelona dels anys noranta. També es va celebrar el III Festival de Tardor, l'últim del cicle, amb l'objectiu, una vegada més, de presentar una mostra pluridisciplinària de les arts de l'espectacle: una manifestació viva i enriquidora en favor del teatre, la música i la dansa.

L'any 1992 va significar la culminació del projecte. L'Olimpíada Cultural va orientar la seva activitat a aglutinar, dinamitzar i coordinar els esforços que els estaments públics i privats de Barcelona i de les subseus van fer amb motiu de l'esdeveniment oiímpic. La seva activitat es va concretar, doncs, al voltant de tres eixos temàtics: Barcelona, dos mil anys; Arts i esports, i el Festival Olímpic de les Arts. Cadascun agrupava i tipificava els diferents continguts del programa cultural. El resultat fou un conjunt important d'exposicions, activitats artístiques i escèniques que responien al propòsit d'oferir un complement a les manifestacions esportives i de mostrar al món la creativitat i la riquesa cultural de la ciutat i del país que acollien els Jocs de la XXVa Olimpíada de i'era moderna. Amb aquest programa es va complir amb escreix el compromís adquirit amb el COI, quan aquest va dipositar la seva confiança en Barcelona.

En el volum IV de la MEMÒRIA, s'inclou una Amplia ressenya del programa cultural del 1992. A continuació, doncs, es presenten les exposicions i altres activitats que van formar part del programa de l'Olimpíada Cultural des del 1988 fins al 1991.

Les exposicions

Barcelona, la ciutat i el 92

El 8 d'octubre de 1988 s'inaugurava a l'edifici de les Aigües l'exposició Barcelona, la ciutat i el 92, una mostra exhaustiva dels projectes urbans en curs relacionats directament o indirectament amb l'organització dels Jocs. L'exposició

1
El comissari Ferran Mas i Pasqual Maragall, van inaugurar el 8 d'octubre de 1988 a l'Edifici de les Aigües l'exposició Barcelona, la ciutat i el 92.

2, 3 i 4
L'exposició, que va tenir una gran afluència de públic al llarg dels mesos que va romandre oberta, presentava tots els projectes urbanístics, tecnològics i culturals, i els canvis que la ciutat experimentaria fins al final dels Jocs.

va tenir un bxit sense precedents, i va ser visitada per més de 350.000 persones. La voluntat de l'Olimpíada Cultural de difondre en l'àmbit internacional les obres arquitectbniques i urbanístiques que es realitzaven a Barcelona va ser el motiu pel qual els organitzadors decidissin convertir l'exposició en itinerant. Es va presentar en primer lloc a Rotterdam, a l'Econocenter, un espai que s'inaugurà amb aquesta exposició. Va continuar el recorregut per totes les capitals de les comunitats autbnomes espanyoles i les subseus olímpiques.

El mes de novembre del 1990 es va inaugurar, al mateix edifici de les Aigües, una reedició de l'exposició, que presentava els avenços i el desenvolupament dels projectes. La mostra va estar oberta fins al mes de març del 1991. L'exposició - destinada a explicar l'impacte del projecte olímpic a la ciutat de Barcelona — tenia set espais temàtics ben diferenciats: infrastructura viària, transport públic, medi ambient urbà, energia i telecomunicacions, promoció econòmica, equipaments culturals i instal·lacions esportives. Aquesta segona edició també va tenir un gran bxit de públic — la van visitar unes 100.000 persones, entre les quals hi havia els alumnes de nombroses escoles.

Un vídeo realitzat per Manuel Huerga, Barcelona 1993. Viatge al *futur*, explicava els continguts de l'exposició per mitjà d'un viatge imaginari per la Barcelona futura. L'exposició fotogràfica paral·lela *Barcelona'90* exhibia obres de diversos autors, que recoilien les transformacions urbanístiques i paisatgístiques de la ciutat durant els darrers anys.

Planeta Esport

L'any 1989 es va fer una gran exposició, Planeta Esport, amb l'objectiu d'acostar l'esport als ciutadans. Es va inaugurar el 12 de maig i va romandre oberta al públic fins al mes de juliol, a l'Antic Mercat del Born.

2

3

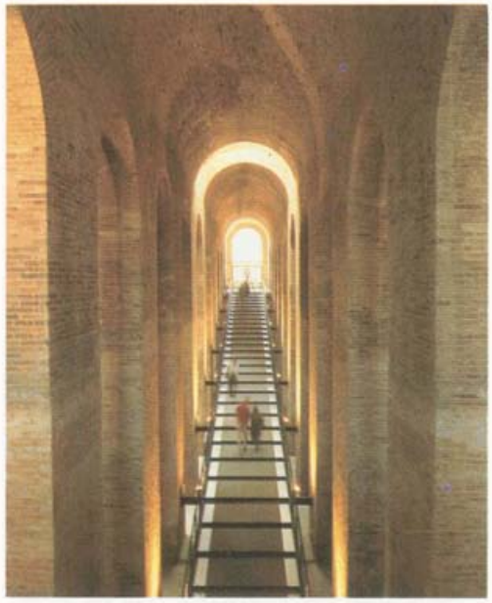
4

La concepció era de Josep Ramoneda i Jorge Wagensberg, i el disseny de l'espai, de l'arquitecte Daniel Freixes.

Als «espais actiusn de l'exposició, els visitants podien comprovar les seves capacitats esportives en comparació dels records mundials vigents. Amb l'ajuda d'aparells mecànics i electrònics, qualsevol visitant podia córrer els 100 m llisos competint amb Ben Johnson --el recordista del moment— o intentar batre el record mundial de salt de llargada de Bob Beamon establert en els Jocs de Mèxic del 1968. A l'«espai palestra,,, que presentava demostracions de professionals en tots els esports, hi van participar 5.461 esportistes i les diverses federacions catalanes i espanyoles.

Els «espais passius» contenien exposicions de fotografies i objectes, i també muntatges Audio-visuals, que mostraven diversos aspectes del món de l'esport: la perfecció, l'atzar, la violència, la publicitat, la política, l'insòlit i la ficció cinematogràfica.

Els «espais de comunicació>> proporcionaven informació sobre l'exposició d'una manera original i didàctica: es va crear un butlletí setmanal, en col·laboració amb *El Periódico*, i Catalunya Ràdio emetia des del mateix Antic Mercat del Born. Les televisions públiques TVE i TV3 van emetre també diversos programes des de l'exposició.

L'exposició *Planeta Esport* va tenir més de 250.000 visitants, dels quals 30.000 formaven part de visites concertades per uns 500 centres escolars i d'esplai. Va ser visitada per esportistes famosos, entre els quals el corredor de motos Sito Pons, l'entrenador del FC Barcelona, Johan Cruyff, i la tennista Arantxa Sánchez Vicario, que van cedir les seves copes de campions perqub s'exhibissin a l'exposició. Diverses televisions estrangeres en van fer reportatges.

Finalment, es va editar el llibre *Planeta Esport*, amb textos sobre la histbria, la ideologia, les finances, la comunicació, la

1 *L'any 1989, l'Antic Mercat del Born va servir d'escenari per presentar l'exposició* Planeta Esport.

2, 3, 4 i 5
Planeta Esport *pretenia acostar al públic —sobretot el de les escoles— el* món *de l'esport i la seva relació amb la cultura.*

medicina, la tècnica, la practica i la normativa de l'esport, acompanyats de vint-i-tres propostes plàstiques d'artistes joves sobre el tema de l'esfera i l'anella.

Altres exposicions i activitats del 1989

Durant el mes de novembre del 1989 Barcelona va acollir el certamen *Biennal Jove Europea* 89, organitzat per l'Ajuntament de Barcelona, amb l'objectiu de mostrar les realitzacions artístiques més destacades dels joves creadors de la Comunitat Europea. Es va establir un premi per a cadascun dels deu àmbits de la secció anomenada *Mostra Oberta*. També es va establir un únic premi per ai creador més destacat del conjunt de la *Biennal*. L'Olimpíada Cultural va assumir el finançament d'aquests premis i es va reservar el dret de proposar un membre per a cadascun dels jurats que es van constituir.

D'altra banda, els mesos d'octubre i novembre del 1989, l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona i l'Olimpíada Cultural, amb la col·laboració del Museu d'Art Contemporani de Barcelona i la Fundació Museu d'Art Contemporani, van organitzar l'exposició *De la Revolució a la Perestroika: art soviètic de la Col·lecció Ludwig*. S'hi presentava una selecció significativa de l'art soviètic en dos moments importants: els anys immediatament posteriors a la Revolució Russa del 1917 i el període contemporani.

Mostra Modernisme 1990

La *Mostra Modernisme* 1990 va reunir un conjunt d'activitats centrades en el moviment modernista, desenvolupat a Catalunya a cavall dels segles XIX i XX. Les manifestacions més importants de la *Mostra Modernisme* 1990 van ser dues grans exposicions: *El Quadrat d'Or* i *El Modernisme*. La primera es va celebrar a la casa Milà --coneguda amb el nom de *la Pedrera*—, entre el 14 de juny i el 30 de novembre; la segona, al Museu d'Art

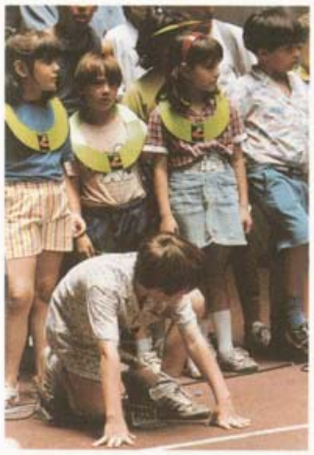
2

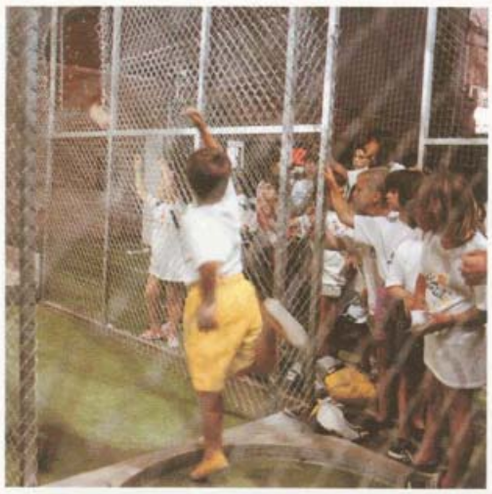
3

4

5

1, 2 i 3
L'any** 1990, **l'Olimpíada Cultural** va posar en funcionament la* Mostra **Modernisme 1990,** *que aplegava dues grans **exposicions:** El* **Quadrat** d'Or, *a la casa **Milà** (1) i a **l'eixample barceloní,** i* El Modernisme, *al **Museu d'Art Modern** (2), totes dues sobre **l'esplendor del període artístic del tombant del segle XIX i principi** del XX. Des **d'aleshores, la denominació** El* **Quadrat d'Or** *(3) **ha passat a formar** part del **patrimoni cultural** de **Barcelona.

3

Modern, entre el 10 d'octubre i el 13 de gener de 1991; Albert Garcia Espuche va ser el comissari de totes dues mostres.

Les dues exposicions eren complementhries. *El Quadrat **d'Or*** posava l'accent en l'art arquitectbnic, i analitzava la formació del barri burgès a la part central de l'Eixample, on es va generar una bona part de la producció modernista. *El Modernisme* va deixar en segon terme aquesta temhtica i es va centrar en la resta de manifestacions artístiques d'aquest moviment cultural, amb l'exhibició d'objectes i d'obres d'art.

*El Quadrat **d'Or*** tenia dues parts diferenciades: a l'edifici de *la Pedrera* s'explicaven les etapes de formació del nucli residencial burgès a la part central de la trama de l'Eixample; a l'exterior, es proposava una visita a cent cinquanta edificis d'habitatges, cosa que permetia fer-se càrrec de l'alta qualitat de les obres d'arquitectura i del paisatge urbh. El ressb de la premsa i el gran impacte en els mitjans d'opinió es van veure acompanyats per l'èxit aconseguit en el nombre de visitants, uns 330.000.

També van col·laborar molt positivament a aquest èxit les publicacions creades per a l'exposició: el catàleg, diverses vegades exhaurit i reeditat, i la guia, editada en diversos idiomes, que facilitava la visita al «museu a l'aire lliuren de l'anomenat *Quadrat **d'Or***.

L'exposició *El Modernisme,* que es va instal·lar al Museu d'Art Modern, va ser la més extensa realitzada sobre aquest tema fins aleshores. El primer objectiu de l'exposició era proporcionar una visió global del moviment modernista per mostrar la seva importància dins la història de l'art i la cultura catalanes.

L'exposició presentava un nombre molt important de peces (aproximadament unes cinc-centes) de camps molt diversos: pintura, escultura, arquitectura, mobiliari, joieria, arts industrials, etc. Això va implicar la participació d'un gran nombre d'especialistes (més de setanta) i la realització d'un muntatge extraordinàriament complex. El catàleg era una síntesi dels últims estudis realitzats sobre el modernisme. L'exposició, a més, va ser una ocasió única per al Museu d'Art Modem per adquirir noves peces i restaurar bona part de les existents.

Un 50 % de les peces provenien de col·leccions particulars. Aquest fet permet donar una idea de l'acolliment ciutadh que va tenir l'exposició: els col·leccionistes van deixar les seves obres per la confiança que els inspirava el projecte i per la satisfacció de participar en una tasca cultural de gran importhncia. De la mateixa manera i amb el mateix interbs, van col·laborar-hi els museus municipals i altres institucions. Van participar-hi també, donant suport econòmic, un gran nombre de patrocinadors. D'altra banda, les escoles van acceptar amb entusiasme l'oferta d'uns tallers pedagògics, situats en uns espais condicionats del mateix Museu.

Al voltant de les exposicions *El **Quadrat d'Or*** i *El Modernisme,* es van organitzar diverses activitats. ***Així,*** del 7 de juny al 3 de juliol, la casa Elizalde va acollir el cicle de conferbncies *Sobre* la ***formació** de **l'Eixample** de Barcelona,* organitzat en col·laboració amb la Fundació Caixa de Catalunya. Les intervencions van ser recollides posteriorment en una publicació.

D'altra banda, l'Ajuntament de Girona, en col·laboració amb l'Associació d'Arxivers de Catalunya i amb el suport de l'Olimpíada Cultural i del Grup Nova Informhtica, va organitzar *La imatge i la recerca **històrica**. Jornades de debat entorn del valor artístic i documental del patrimoni en imatge.* L'exposició ***L'artista** al seu taller. Fotografies de **Francesc Serra,*** organitzada en col·laboració amb l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, recollia un conjunt de 68 fotografies d'artistes, la majoria modernistes, al seu taller o a l'aire lliure; el 1991 aquesta exposició va recórrer les subseus olímpiques i altres ciutats.

Les visites al Cercle del Liceu van ser també una iniciativa molt ben rebuda, perqub van permetre conèixer un espai que fins el moment havia estat tancat rigorosament al públic i que, per tant, era desconegut per la gran majoria de la gent.

D'altra banda, en el marc de la *Mostra,* es van fer diversos cicles de conferbncies relacionats amb el modernisme, com ara: *Literatura modernista: temes a debat,* que es va celebrar a l'Ateneu Barcelonès el mes d'octubre del 1990, sota la coordinació de Jordi Castellanos; *Nou arquitectes modernistes,* en col·laboració amb el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, que es va celebrar el mes de novembre del 1990; *La **ciència** i la **tècnica** a **l'època** modernista,* en col·laboració amb l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, sota la coordinació de Ferran Sabaté; i el curs monogràfic *La **música** en el modernisme,* realitzat al Centre Cultural de la Fundació Caixa de Pensions, al novembre i desembre del 1990.

Altres exposicions i activitats del 1990

L'exposició *Antiguitat/Modernitat en l'art del segle XX* va ser organitzada en col·laboració amb la Fundació Joan Miró, el mes de desembre del 1990. La mostra va aplegar obres fetes entre el 1914 i el 1990, d'acord amb un doble criteri de selecció: pertànyer a la modernitat i referir-se, quant a la iconografia, a l'antiguitat greco-romana. Amb motiu de l'exposició es va editar un catàleg.

El mes de juny, l'Olimpíada Cultural va donar suport a la *VII Mostra d'Art Contemporani Català,* organitzada per la Galeria Canals de Sant Cugat. Aquesta mostra es va presentar després a les subseus olímpiques.

També el mes de juny, la capella de l'Antic Hospital de la Santa Creu va acollir l'exposició *Albéniz i el seu temps,* organitzada per la Fundació Isaac Albéniz. Aquesta exposició exhibia imatges, discos i vídeos sobre aquest músic català de renom universal.

Ai maig del 1990 va tenir lloc a Terrassa, amb la col·laboració de l'Ajuntament d'aquesta ciutat, la mostra de fotografia esportiva *Fotosport,* que va recórrer després diverses ciutats catalanes.

Casa Barcelona

El projecte *Casa Barcelona,* iniciat l'any 1990, va promoure la creació d'objectes d'ús domèstic amb la finalitat d'elaborar una iínia de disseny que identifiqués Barcelona amb l'esdeveniment històric dels Jocs Olímpics del 1992.

La primera etapa del projecte, que es va inspirar en l'encàrrec a Mies van der Rohe de la cadira *Barcelona* per a l'Exposició Universal de I'any 1929, va consistir a seleccionar uns quants objectes d'ús quotidià i encarregar-ne el disseny a diversos professionals de1 país. Els comissaris del projecte, Juli Capella i Quim Larrea, van seleccionar els dissenyadors que havien d'aportar els objectes. Cinc objectes de gran volum van

1, 2, 3 i 4
L'exposició El Modernisme va aplegar al Museu d'Art Modern, excepcionalment en una sola exposició, més de cinc-centes obres de pintura, escultura, orfebreria i arts aplicades pertanyents a artistes com Santiago Rusiñol, Ramon Casas (I), Josep Clarà, Pau Gargallo, Isidre Nonell, etc.

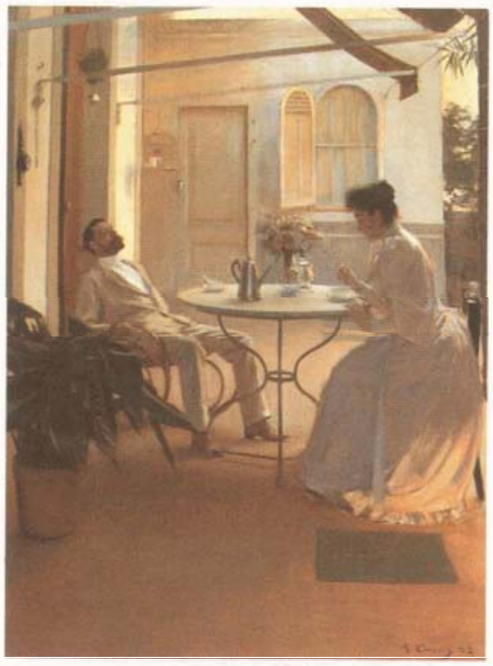
1

2

3

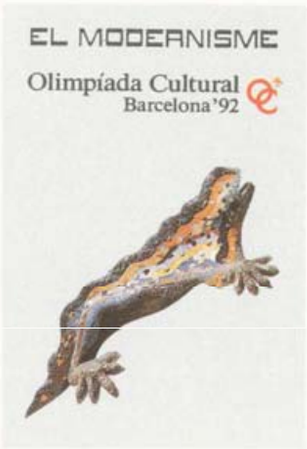

4

5, 6, 7 i 8
El projecte Casa **Barcelona** *promovia la* ***creació d'objectes de caràcter domèstic*** *amb una línia de* ***disseny*** *de qualitat que* ***identificava Barcelona*** *amb* ***l'esdeveniment històric*** *de* ***l'Olimpíada del*** *1992. Els millors* ***dissenyadors del*** *país* ***van exposar*** *—des* ***del desembre del 1991*** *fins* ***al febrer del 1992—*** *diversos objectes a la Sala* ***Marquès*** *de* ***Comillas*** *de* ***les Drassanes*** *Reials* ***de Barcelona.***

ser encarregats a dissenyadors guardonats amb el Premi Nacional de Disseny, i trenta-tres objectes petits van ser confiats als dissenyadors més innovadors del país.

El pas **següent** fou engrescar les empreses productores a fabricar i distribuir els objectes. *Casa Barcelona* no volia ser un experiment culte, que **acabés** en una exposició o en un museu; al contrari: tothom que ho desitgés havia de poder adquirir un objecte de *Casa Barcelona*. Del desembre del 1991 al febrer del 1992 va tenir lloc a la Sala Marques de **Comillas** de les Drassanes Reials de Barcelona l'exposició de tots els objectes dissenyats.

Es va editar un **catàleg** de l'exposició, *Casa Barcelona. 38 dissenys per al 92*, amb el patrocini de **l'Institut** de la Petita i Mitjana Empresa Industrial i el Ministeri **d'Indústria, Comerç** i Turisme.

Altres exposicions i activitats del 1991

Al maig del 1991 es va celebrar a **l'Antic** Mercat del Born el IX *Saló del Cdmic de Barcelona*, dins del qual **l'Olimpíada** Cultural va patrocinar **l'exposició** *Les ciutats del futur en el cdmic*. La mostra **incloïa** obres de Javier Mariscal, Daniel Torres, Alfons Font, **Bilal, Druillet, Moebius** o Schuiten.

Zoomsport, una mostra de fotografies que acompanyava l'exposició *Planeta Esport*, va comengar el 1991 un itinerari per les subseus oiímpiques i per altres ciutats que havien manifestat **interès** per exhibir-la.

Activitats

Senyalització **històrica de la ciutat**

L'Olimpíada Cultural **impulsà** un programa de senyalització histbrica de la ciutat de Barcelona i de les subseus olímpiques que s'hi van acollir, amb la

5

6

8

7

intenció de donar a **conèixer** edificis singulars, indrets on **s'havien produït** esdeveniments significatius i les cases on havien viscut personatges lligats a fets destacables de la **història d'aquestes** poblacions. Per senyalitzar aquests edificis, es va optar per un model de placa de gran qualitat, que responia a una unitat de morfologia i de criteri.

En el cas de la ciutat de Barcelona, el projecte va ser assessorat per Josep M. Carandell, Josep M. Huertas **Clavería** i Lluís Permanyer. Hi van intervenir **l'Institut** Municipal **d'Història** de Barcelona i la Unitat Operativa de Protecció del Patrimoni Monumental i **Històric** de **l'Ajuntament** de Barcelona. Les plaques van ser dissenyades per André Ricard i Yves **Zimmermann**.

La primera fase de la campanya es va centrar en els monuments **històrics** i els edificis més destacats de la ciutat de Barcelona; en total es van senyalitzar 73 edificis.

El dia **9** de maig de **1991,** es va col·locar oficialment la primera placa, a la casa Lleó Morera del passeig de Grhcia, obra de **Domènech** i Montaner. Durant la resta de **l'any** es va continuar **col·locant** plaques en diversos edificis de la ciutat, fins a un total de **51.**

El 1992 s'inicià la segona fase del programa, amb la senyalització dels edificis relacionats amb personatges **il·lustres** que hi havien nascut, viscut o **treballat.** Es van seleccionar 65 personatges i les primeres plaques col·locades foren la dedicada a Enric Morera, coincidint amb el 1506 aniversari del seu naixement, la de **l'escriptor** Jaume Vidal Alcover i la de la escriptora i regidora de **l'Ajuntament** de Barcelona, Maria **Aurèlia** Capmany, un any després de la seva mort.

Pel que fa a les subseus olímpiques, Viladecans es va acollir al projecte, i es van **col·locar** sis plaques en edificis singulars de la ciutat.

112
L'Olimpíada Cultural** va **impulsar un programa** de **senyalització històrica de** la ciutat **de Barcelona,** amb la **intenció** de **donar** a **conèixer edificis singulars. El 9 de maig de 1991 es** va **col·locar oficialment la primera placa** a la **casa** Lleó **Morera,** al **passeig de Gràcia.

1

3
*El **Pavelló** de la **República, muntat** en **ocasió** de osició Internacional de **París del 1937, fou reconstruït a la Vall d'Hebron** de Barcelona A **l'interior** hi havia una **exposició sobre** les **transformacions urbanístiques de** la ciutat. **L'escultura** Mistos de C. **Oldenburg,** situada a **l'exterior, s'afegeix** al nou **conjunt d'equipaments esportius** i **residencials i al** con**junt escultòric de l'Àrea** de la **Vall d'Hebron.***

Quan es va acabar l'activitat de **l'Olimpíada** Cultural, es va cedir a **l'Ajuntament** de Barcelona l'original de la placa dissenyada per Yves **Zimmermann** i **André** Ricard i la **documentació** que fes possible la **continuïtat d'aquest** projecte.

Cinema, vídeo i TV

L'Olimpíada Cultural va contribuir a la **consolidació** del Festival de Cinema de Barcelona del 1989 **mitjançant** el patrocini de la **sessió d'obertura** del certamen al Moil de la Fusta, amb la projecció **d'*El*** pirata negro, dirigida per Albert Parker el 1926.

En suport de diverses iniciatives del món **àudio-visual** amb repercussió internacional, **l'Olimpíada** Cultural va participar en alguns productes en **l'àmbit** del vídeo i de la cinematografia, com ara Despertaferro, una **pel·lícula** de dibuixos animats sobre escenaris **«gaudinians»** amb la figura del mític guerrer Roger de **Llúria** com a protagonista. Dirigit per Jordi **Amorós** i amb dibuixos **d'Enrique** Ventura, el film es va estrenar a les sales comercials al desembre del **1990**.

També va **col·laborar** en la producció del **vídeo** Diagonal, que formava part de **l'exposició** Habitatge i ciutat, organitzada pel **Col·legi d'Arquitectes** de Catalunya, el mes de maig del 1989.

A **l'octubre** del 1989, **l'Olimpíada** Cultural va participar en dos **certàmens** internacionals **més:** el XIX Certamen Internacional de Cinema *Amateur* de ***Badalona*** i el Festival Internacional de Cinema ***Fantàstic*** de Sitges. El **1990** i el 1991 es va repetir la **col·laboració** amb el Certamen de Cinema ***Amateur*** de Badalona.

El mes **d'octubre** es van organitzar a la Filmoteca de Catalunya tres cicles **cinematogràfics** que **contribuïren** a complementar les activitats culturals que es duien a terme a Barcelona en aquell moment: La Companyia **Ingmar Bergman,**

2

3

CATÁLEG
CATÁLOGO
BOTIGA
TIENDA

1

3
III FESTIVAL DE TARDOR
DE BARCELONA

2

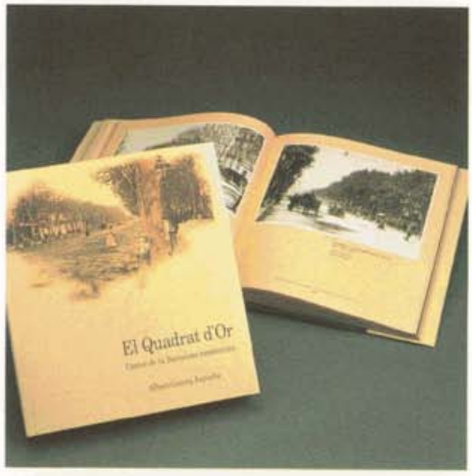
El Quadrat d'Or

3

II Festival de Tardor
de Barcelona
Octubre-Novembre 1990

EL MODERNISMO

4

1, 2, 3, 4 i 5
L'Olimpíada Cultural va produir, al llarg de quatre anys, nombroses publicacions: catàlegs, programes, cartells, vídeos, pins, objectes de regal, etc., que va comercialitzar principalment a les botigues de les exposicions. Alguns d'aquests productes, sobretot els catàlegs, s'han convertit en obres de referència obligada

Jiří Menzel i Oskar Schlemmer. Tots tres cicles estaven vinculats a la programació del I Festival de Tardor de Barcelona.

L'Olimpíada Cultural va obtenir dues vegades, amb motiu de *La Nit* i *El Quadrat d'Or*, la Medalla d'Or que concedeix l'International Film & TV Festival, de Nova York.

Patrimoni històrico-artístic

En el camp del patrimoni històrico-artístic, el programa de l'Olimpíada Cultural va donar suport a iniciatives de foment a la creació i de cessió d'obres d'art per al fons patrimonial del país.

El *Taller Znternacional l'Hospitalet Art'89* va ser la tercera convocatbria—realitzada a través del Centre d'Art Alexandre Cirici de l'Hospitalet de Llobregat—d'una mostra d'instal·lacions al carrer pensades i realitzades per a uns espais concrets del barri de Belivitge de l'Hospitalet. En l'edició del 1990 del mateix certamen, sis artistes hi van poder realitzar la seva obra amb una dotació de fins a un milió de pessetes cadascuna.

El mes d'octubre del 1989, per iniciativa de la galeria d'art Joan Prats de Barcelona, es va celebrar una mostra de l'obra de l'artista grec Jannis Kounellis a l'Espai Poblenou. Amb aquesta experiència, l'Olimpíada Cultural volia donar suport als artistes estrangers que treballaven a Barcelona i estaven en contacte amb la producció artística de la ciutat.

L'Olimpíada Cultural, la UNESCO i institucions oficials espanyoles van organitzar el 1990 la *Biennal Europea del Patrimoni Cultural*, un concurs de cinema, vídeo i televisió per a produccions inbdites destinat a sensibilitzar l'espectador sobre el patrimoni cultural. Es van rebre 150 produccions de 19 països europeus i dels Estats Units. Finalment, cal esmentar, en l'àmbit artístic, la *III Biennal Internacional d'Esportistes en l'Art*, que va reunir l'obra d'esportistes dedicats com a *amateurs* a la creació artística.

Edicions

El 1989, l'Olimpíada Cultural, a més de donar suport als projectes del seu programa bàsic, com ara el llibre commemoratiu de l'exposició *Planeta Esport*, va contribuir a la publicació del número de *Revista de Occidente* dedicat a Barcelona, Catalunya i Espanya.

El 1990 l'Olimpíada Cultural va editar les publicacions següents o bé hi va col·laborar:

- el cathleg *El Quadrat d'Or, centre de la Barcelona modernista. La formació d'un espai urba privilegiat*
- la guia *El Quadrat d'Or. 150 cases al centre de la Barcelona modernista*
- el cathleg *El Modernisme*
- el cathleg *Barcelona, la ciutat i el 92*
- el cathleg *Barcelona'90*, mostra de fotografies que formava part de l'exposició *Barcelona, la ciutat i el 92*
- *La formació de l'Eixample de Barcelona. Aproximacions a un fenomen urba*, recull de les conferències pronunciades en el cicle que se celebra amb el mateix títol
- l'edició en facsímil de la *Festa modernista del Cau Ferrat*, de l'*Antologia de la Poesia Modernista* i del llibret *La Fada*, d'Enric Morera i Jaume Massó, editat per *L'Avenç* dins la col·lecció «Òpera».

Finalment, cal esmentar els números de revistes dedicats d'una manera monogràfica o gairebé monogràfica al modernisme com, per exemple *El Correu de la Unesco* (núm. 148, setembre del 1990) i *Barcelona. Metròpoli Mediterrània* (núm. 16, 1990).

El 1991, l'Olimpíada Cultural va publicar el catàleg *Casa Barcelona*, en el qual es recollien els objectes d'aquest projecte i també el procés de creació de cada dissenyador, amb dibuixos, esbossos i maquetes, fins a arribar al producte final.

Durant el 1992, l'Olimpíada Cultural va publicar tres models de programes d'informació de les seves activitats i dels catàlegs de les exposicions celebrades, realitzats en col·laboració amb les institucions que havien participat també en els muntatges. Entre aquests s'indiquen els segiients:

- *Prefiguració del Museu Nacional d'Art de Catalunya*
- *Catalunya medieval*
- *Les avantguardes a Catalunya*
- *Tropismes*
- *Configuracions urbanes*
- *Estimada Terra*
- *Quinze artistes contemporanis*
- *L'esport a la Grècia antiga*
- *El disseny olímpic*
- *X Biennal Znternacional de l'Esport en les Belles Arts*
- *Art i esport a Catalunya*
- *L'olimpíada virtual*

- *Els orígens de l'esport a Espanya*
- *Hans Emi*
- *Xavier Miserachs*
- *Olymphilex'92*
- *Festival d'esports autòctons*

El mes d'octubre del 1989, es van iniciar les gestions entre la UNICEF i l'Olimpíada Cultural per organitzar un concurs d'il·lustracions amb el lema «Barcelona'92», dirigit a tots els il·lustradors espanyols. Les obres guanyadores es van publicar en forma de felicitació per a la temporada de Nadal de 1991-1992, pels conductes habituals de la UNICEF.

Congressos, simposis i debats

Paral·lelament a l'exposició *Planeta Esport,* van tenir lloc una sèrie de simposis i conferències sobre el fet esportiu: el simposi internacional *Salut i Esport* (organitzat per l'Àrea de Salut Pública i l'Àrea d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona), el seminari *Dret* i *Esport* (organitzat per la Universitat Internacional Menéndez y Pelayo), les *Jornades sobre els Jocs Paralímpics* (organitzades per la Fundació Institut Guttmann), i el cicle *Cinema i Esport* (organitzat per la Filmoteca de la Generalitat de Catalunya).

Al febrer del 1989 es va celebrar a la Casa Llotja de Mar de Barcelona la *Trobada de Noves Tecnologies i Llenguatge Àudio-visual.*

L'any 1989 van tenir lloc unes jornades d'estudi i una exposició sobre el tema *Dona i esport,* organitzades pel Centre de Documentació de la Dona i Dones Joves / Mujeres Jóvenes.

El mes d'abril es va celebrar la *Conferència Internacional Eurociutats,* organitzada per l'Ajuntament de Barcelona, amb el patrocini del Parlament Europeu. Els convidats a participar-hi eren especialistes en urbanisme vinculats a l'Ajuntament de Barcelona i a ajuntaments d'altres ciutats europees.

El mes de maig del 1989, la Fundació Caixa de Pensions i l'Olimpíada Cultural van participar en l'organització del simposi internacional *El Museu del Futur,* dedicat al potencial cultural de Barcelona i al seu futur, que es va celebrar al Museu de la Cikncia.

El 1989, amb motiu del Bicentenari de la Revolució Francesa, l'Institut d'Humanitats de Barcelona va convocar unes jornades de reflexió sobre les conseqüknc ies d'aquest esdeveniment histbric a Europa, amb el titol *La Revolució Francesa vista des de fora.*

Dins de la programació de l'Any del Futur, el 1991 el Centre de Recerca Matemàtica de l'Institut d'Estudis Catalans va organitzar el *Simposi sobre l'Estat Actual i el Futur de les Matemdtiques,* en el qual van participar 150 persones.

El Servei de Cirurgia Ortopèdica i Traumatologia de l'Hospital de l'Esperança de Barcelona va organitzar la *Reunió Internacional de Cirurgia del Genoll,* el mes de marc; del 1991.

Durant els quatre anys que va durar l'Olimpíada Cultural, el Centre Catal&del Pen Club va preparar l'organització del seu *57è Congrés Mundial* que tingué lloc a Barcelona a l'abril del 1992. Hi assistiren 376 escriptors, en representació de 77 centres Pen Club de tot el món.

Formació i participació

Barcelona, mar i muntanya

El concurs *Barcelona, mar* i *muntanya* estava adreçat a les escoles i als col·lectius i entitats esportives i culturals de la ciutat. La intenció n'era acostar activament els ciutadans a la realitat física i a l'entorn sbcio-cultural de la capital catalana, amb l'objectiu de suscitar el desig de descobrir l'espai natural i urbà de Barcelona. El concurs feia propostes de tipus cultural o esportiu, destinades a fomentar el coneixement, la conservació i l'aprofitament social dels espais de Barcelona. Aquestes propostes es dividien en dos grups: «Idees» i «Realitzacions».

En el grup d'«Idees» es van rebre 177 propostes, setze de les quals (deu procedents d'entitats i sis de col·lectius d'estudiants) van ser premiades amb 100.000 pessetes. En el de «Realitzacions» es van presentar 132 propostes, de les quals se'n van escollir setze (nou d'entitats i set de col·lectius d'estudiants) per al seu desenvolupament posterior; cadascuna es va premiar amb 500.000 pessetes.

El 6 de març de 1990 es van atorgar els diplomes acreditatius i els premis en

1 i 2
*La Nosi, la **mascota** de **l'Olimpíada Cultural, acompanyà** el **Cobi** en tota les aventures **olímpiques** (1). **L'atenció prestada** a les **escoles, mitjançant visites guiades** a **les exposicions** o **als tallers, fou** un objectiu **primordial de l'Olimpíada Cultural.** A **l'exposició** El Modernisme, un gran nombre **d'alumnes** van **participar** en **tallers artístics al pati del Museu d'Art Modern** (2).*

metàl·lic. Durant la primavera i l'estiu del mateix any les activitats corresponents es van dur a terme en diversos espais de la ciutat, amb una gran participació. Totes les «Realitzacions» van ser filmades en vídeo per conservar-ne un document visual.

Escola Taller - Dipbsit de les Aigües Barcelona'92

La voluntat explícita de l'equip responsable de l'Olimpíada Cultural fou la d'aprofitar els quatre anys d'activitat per millorar la infrastructura cultural de la ciutat; això volia dir no solament millores en equipaments materials, sinó també la formació i la qualificació d'un nombre elevat de professionals especialitzats en temes de gestió i difusió cultural i conservació del patrimoni cultural. Per aixb, el 26 de desembre de 1989, es va crear, d'acord amb l'INEM de Barcelona, l'Escola Tailer - Dipòsit de les Aigües Barcelona'92.

Durant el primer any de funcionament, 55 estudiants del mòdul de gestió i difusió cultural, després de sis mesos de formació, van treballar en les tres exposicions organitzades per l'Olimpíada Cultural: *El Quadrat d'Or, El Modernisme* i la segona edició de *Barcelona, la ciutat i el 92,* aquesta darrera en col·laboració amb l'IMPU, una entitat que també es va implicar en l'organització i la gestió de l'Escola Taller.

Durant l'any 1991, tres exposicions van centrar l'activitat de l'Escola Tailer: la continuació de l'exposició *Barcelona, la ciutat i el 92;* l'exposició de disseny *Casa Barcelona,* i *Les ciutats del futur en el cdmic,* una mostra concebuda i produïda íntegrament en l'Escola Taller. L'Escola també va col·laborar amb l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, el Museu d'Història de la Ciutat, el Museu Etnolbgic, el Museu Arqueolbgic, la Fundació «la Caixa» i la Fundació Tàpies.

Durant l'any 1992 els estudiants van participar en diverses exposicions, com

1

2

ara Catalunya medieval--que va incloure uns itineraris urbans i visites a edificis significatius, com la Catedral, Santa Maria del Mar, el Palau Reial i el mirador de la torre del Rei Martí—, Les avantguardes a Catalunya, celebrada a la Casa Milà, La ciutat renovada, al Pavelló Sert, i La prefiguració del Museu Nacional *d'Art* de Catalunya, al mateix museu.

El balanç va ser molt positiu. Durant tres anys, 133 joves van participar en cursos de formació i van realitzar pràctiques en trenta-tres exposicions i esdeveniments culturals de primera línia, relacionats amb la ciutat, la història i l'art. Un total de setanta-un d'aquests joves van ser contractats per l'Escola Taller per fer tasques relacionades amb l'especialitat adquirida.

Un cop finalitzada l'Escola Taller, es va crear una empresa de serveis culturals —la Cooperativa Ciut'art— que aplegava vint-i-vuit socis (estudiants-treballadors i personal docent), gracies a una iniciativa de l'INEM, que va incloure el projecte en el seu programa d'ajuda a les iniciatives locals de creació d'ocupació.

Música i arts escèniques

Amb la intenció d'estimular la creació i la producció de nous espectacles d'autors i companyies catalanes i espanyoles, l'Olimpíada Cultural va participar, d'una banda, en l'encàrrec de creació de l'bpera *Gaudí,* amb llibret de Josep M. Carandell i música de Joan Guinjoan i, de l'altra, en la producció de l'obra Vador, Dalí de Gala, de Joan Oller i Josep M. Muñoz i Pujol. El 1989 Josep M. Carandell va enllestir el ilibret de l'bpera, sobre el qual Joan Guinjoan va compondre la partitura. L'any 1992 l'bpera va ser lliurada oficialment a l'Olimpíada Cultural.

El festival de mtísica, arts i dansa *BarceWomad'89* es va celebrar el mes de juliol d'aquell any al parc de la Ciutadella de Barcelona. Hi van participar els grups i

1, 2, 3 i 4
El festival de Música i art i celebrar-se per primera vegada el 1989 al parc de la Ciutadella de Barcelona i va aplegar músics i artistes d'arreu del món. Juntament amb el Festival de Blues & Ritmes de Badalona, aconseguí apropar les músiques èthniques al públic català. Músics de Sierra Leone, Uganda, el Senegal, Burkina Faso, la República Popular de la Xina, Algèria, l'Índia, Gàmbia, Tanzània i el Pakistan van compartir escenari amb intèrprets de la Gran Bretanya, Sud-àfrica, Irlanda, Espanya i els Estats Units; d'aquesta manem, BarceWomad *es va convertir en el festival més cosmopolita i obert de l'Olimpíada Cultural.*

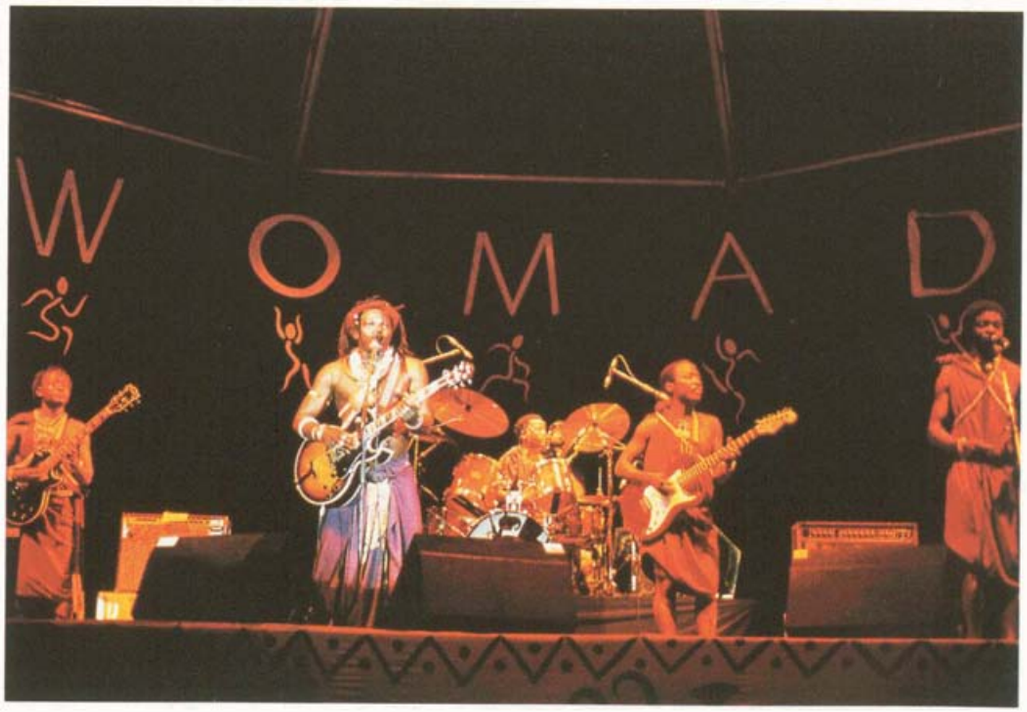

1

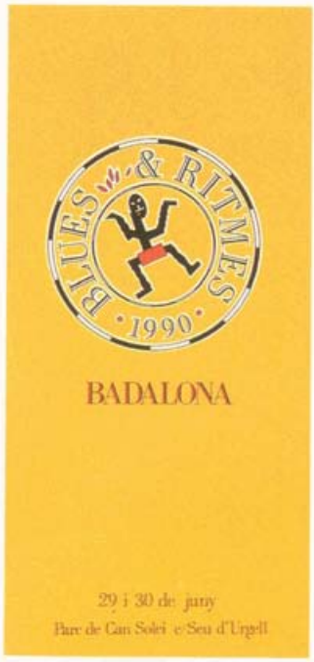

2

els artistes següents: Geoffrey Oryema (Uganda), S. E. Rogie (Siena Leone), Super Diamono (Senegal), Sarafina (Burkina Faso), Guo Brothers (Xina), Sabicas (Espanya), The Oyster Band (Gran Bretanya), Orquesta Revé (Cuba), Houria Aichi (Algèria), Najma Akhtar (Índia), Amadou Bansang Jobarteh (Gàmbia), Enrique Morente i la família Carbonell (Espanya), Krishnamurti Shridar (Índia), Arrow (illa de Montserrat), Alpana Sengupta (Índia), Etta James (EUA), Shikisha (Sud-fica), Sabri Brothers (Pakistan), Kathryn Tickell (Gran Bretanya), Remmy Ongala i l'orquestra Super Matimila (Tanzània), Mayte Martín (Espanya) i Van Morrison (Irlanda).

A l'entorn del festival *BarceWomad'89*, l'Olimpíada Cultural va col·laborar en el *I Seminari Internacional de Flamenc Carmen Amaya*, a Begur, el *I Festival de Blues & Ritmes de Badalona*, i el *IX Festival Internacional de Música Popular i Tradicional de Vilanova i la Geltrú;* tots tres es van celebrar el mes de juliol. Aquesta línia d'actuació descentralitzada va ser una preparació per a les activitats culturals que es van fer en algunes subseus olímpiques, amb vista ai Festival Olímpic de les Arts.

El *II Festival de Blues & Ritmes de Badalona*, celebrat el mes de juny del 1991, va incloure les actuacions de Big Chief amb Raimundo Amador, Fela Kuti, Nusrat Fateh Ali Khan, Laurel Aitken & The Pressure Tenants, Thomas Mapfumo & The Black Unlimited i Elvin Bishop.

El juliol del 1990 es va celebrar el X *Festival Internacional de Música Popular Tradicional*, en la qual participaren conjunts musicals de tots els continents. Al mateix temps es van celebrar activitats paral·leles que van contribuir a donar relleu ai festival.

L'Olimpíada Cultural col·laborà en l'estrena de l'obra *Rèquiem*, de Xavier Benguerel, en memòria de Salvador

3

4

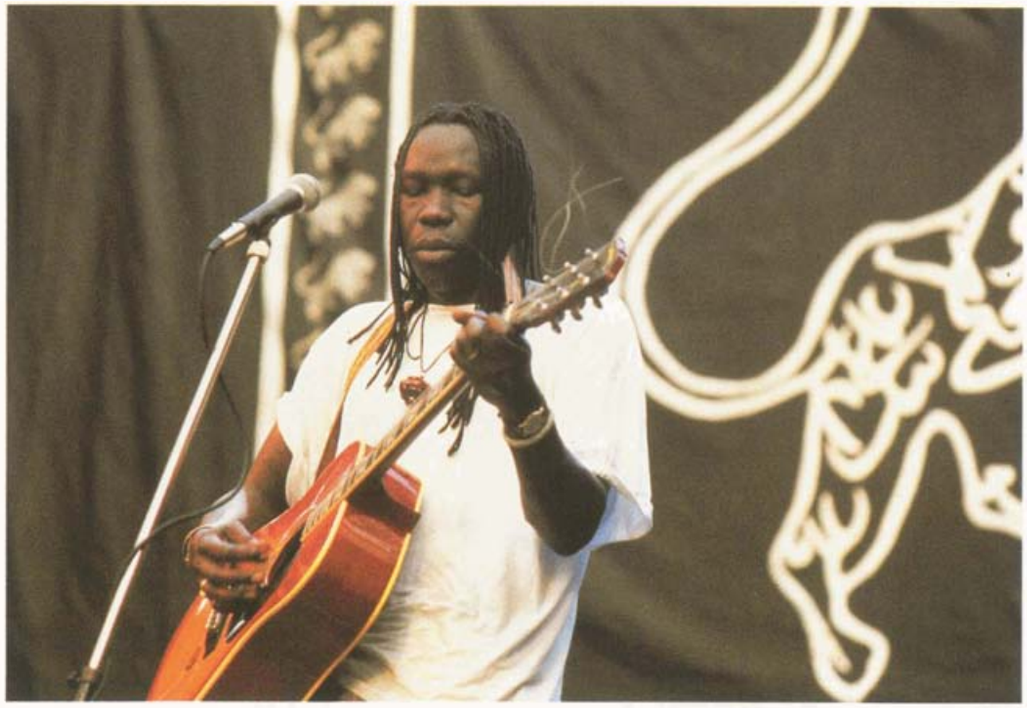

1

2

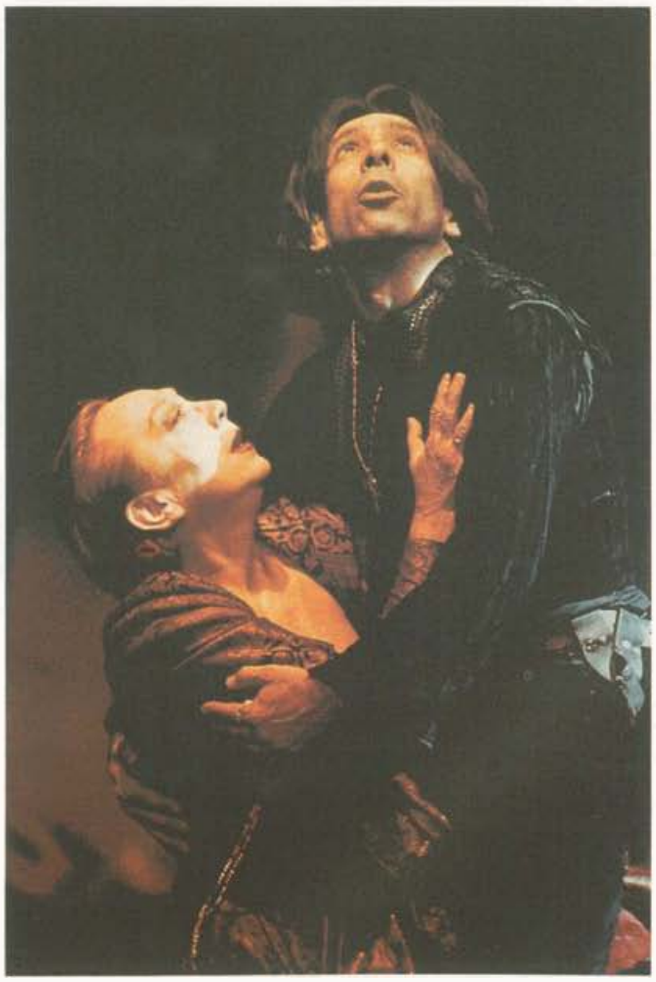

3

1, 2, 3, 4 i 5
*Els **Festivals de Tardor del 1989,** el **1990** i el 1991 tenien **com** a **objectiu dinamitzar** i potenciar **l'oferta pública d'espectacles escènics** que es programaven a **Barcelona durant** aquesta **època de l'any. La majoria d'espais** i salm de la ciutat **acollien als seus escenaris espectacles de primera línia internacional:** cantants **de flamenc (1),** show-women **com** Las **Katalíticas (2), obres de** teatre **com** Hamlet **(3), músics com** Van **Morrison (4)** i **companyies de** teatre **com** Els **Joglars (5);** cinc **mostres representatives de** la **varietat de l'oferta** del programa **cultural.***

Espriu, al Palau de la Música Catalana de Barcelona, el mes d'octubre. També va incorporar a la seva programació el ***Festival Internacional*** de ***Pallassos de Comelld - Memorial Charlie Rivel;*** més de trenta grups de pallassos **d'Espanya** i de l'estranger van participar en l'edició del 1990 d'aquest festival.

La col·laboració de **l'Olimpíada** Cultural amb el ***Festival de Jazz de Terrassa*** iniciada en la novena edició d'aquest certamen, celebrada al maig del **1990**— va continuar en **l'edició** del 1991.

El mes de juliol va tenir lloc el ***XI Festival de Dansa de Castelldefels,*** organitzat per **l'Ajuntament** d'aquesta subseu olímpica.

L'Olimpíada Cultural va participar en la segona edició del festival ***Altaveu,*** destinat a promoure la difusió i la creació de la música catalana. El festival va tenir lloc a Sant Boi de Llobregat el setembre del **1990**.

El **1990** i el 1991 **l'Ajuntament** de Sant **Sadurní d'Anoia,** subseu olímpica, i **l'Olimpíada** Cultural van organitzar, amb el nom **d'*El Brindis,*** unes jornades, on van participar diverses orquestres joves de Catalunya.

Els mesos d'agost i setembre del 1990, va tenir lloc a la Seu **d'Urgell,** subseu olímpica, el ***XV Festival Zntemacional de Música Joan Brudieu,*** organitzat conjuntament per **l'Ajuntament** de la ciutat i el Patronat de Música de la Seu. El 1991 es va celebrar la setzena edició d'aquest ***Festival.***

L'Ajuntament de Banyoles, també subseu olímpica, **l'Olimpíada** Cultural i el Conservatori de Música de Girona van organitzar, durant l'octubre del 1990, a la capital del Pla de **l'Estany,** un conjunt d'activitats amb el nom de ***La cobla*** i ***la música,*** amb l'objecte de fer **conèixer** aquesta formació musical i les seves possibilitats.

D'altra banda, **Banyoles** va centrar en la dansa el seu programa com a subseu olímpica. El mes de juliol del 1991 hi va tenir lloc un curs de pedagogia de la dansa, a **càrrec** de Miquel **Montes,** amb

4

5

professorat de l'Escuela Cubana del Bailet de Cuba, d'Alicia Alonso. Al mateix temps s'hi va celebrar un festival de dansa, amb companyies catalanes i de la resta d'Espanya.

Els Festivals de Tardor

El 6 de juliol de 1989, l'Ajuntament de Barcelona, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Olimpíada Cultural van signar un conveni en el qual es comprometien a organitzar a Barcelona tres Festivals de Tardor que coordinessin i potenciessin, des del 1989 fins al 1991, l'oferta pública d'espectacles escènics que ja hi havia a la ciutat durant la tardor. Aquestes tres edicions del Festival s'havien de considerar com els tres cossos —imbricats els uns amb els altres i mútuament complementaris—d'un tríptic que conduís, a l'estiu del 1992, a un Festival Olímpic de les Arts d'alt nivell. La direcció d'aquest programa va correspondre a Mario Gas.

Una de les línies d'actuació de l'organització dels festivals era la col·laboració amb el major nombre possible d'espais i sales de la ciutat —incloses les més petites—per potenciar la seva presencia en la vida barcelonina. En aquest sentit, una de les novetats va consistir en el muntatge a la rambla de Santa Mònica d'una tenda anomenada Bardelona, on es van presentar programes de varietats de tota mena.

La programació de teatre i dansa es va organitzar en tres blocs: el primer bloc es va centrar en i'estrena d'espectacles nous, afavorint especialment la creació nacional, el segon bloc corresponia a espectacles ja estrenats, d'una qualitat provada i inqüestionable, que s'oferien per donar-los a conèixer a la ciutat i, finalment, el tercer bloc es va dedicar a creadors i dramaturgs poc coneguts al nostre país.

Pel que fa a la programació musical, es va plantejar una proposta mixta entre l'avantguarda i la tradició, amb

1, 2 i 3
Afavorir la creació d'espectacles amb autors i intèrprets del país va ser una de les línies de treball dels Festivals de Tardor. L'altra va ser convidar creadors, actors i dramaturgs de gran volada, que havien vingut poques vegades al nostre país. Rosa Novell protagonitzà Restauració *d'Eduardo Mendoza (1) i la companyia Plan K representà* La caiguda d'Icar *(2). Ingmar Bergmann (3) va ser present a les tres edicions del Festival.*

1

2

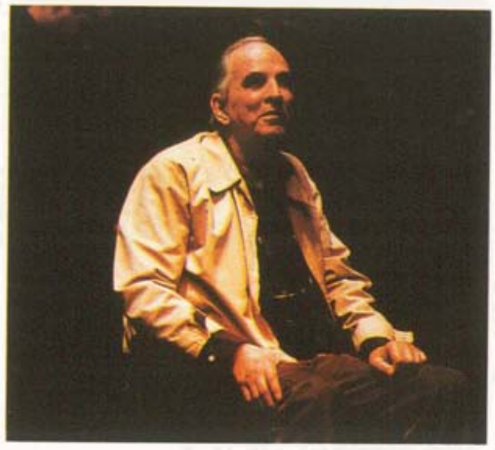
3

4 i 5
L'actriu catalana Núria Espert (4) va participar en els Festivals de Tardor i en el Festival Olímpic de les Arts com a actriu i directora teatral. Pep Bou, amb el seu Bufaplanetes (5), va omplir de màgia els escenaris on va actuar.

espectacles de música popular, espectacles de música experimental i espectacles caracteritzats per la influència mútua entre aquests dos grans àmbits.

Al Ii Festival de Tardor, la programació musical va incloure la sèrie *Clàssics* contemporanis, que va reunir artistes coneguts, com Philip Glass o Laurie Anderson, el *BarceWomad* i Novíssims, una plataforma per a músics de classificació difícil i difusió limitada.

Al III Festival de Tardor es va acordar seguir una línia nova: la potenciació dels treballs conjunts d'artistes catalans i de fora. La primera coproducció inscrita en aquesta orientació va ser l'obra Edip *tira,* de Sófocles, a partir de la versió de Holderlin, adaptada per Heiner Müller i dirigida pel director suís Matthias Langhoff i interpretada per actors catalans.

Finalment, cal dir que els Festivals de Tardor es van crear amb la idea que, un cop acabats els Jocs, es llegués a la ciutat de Barcelona la tradició —tant pel que fa al públic com pel que fa a l'oferta cultural— de mantenir un festival amb capacitat per desenvolupar-se i consolidar-se sense perdre qualitat ni vitalitat.

4

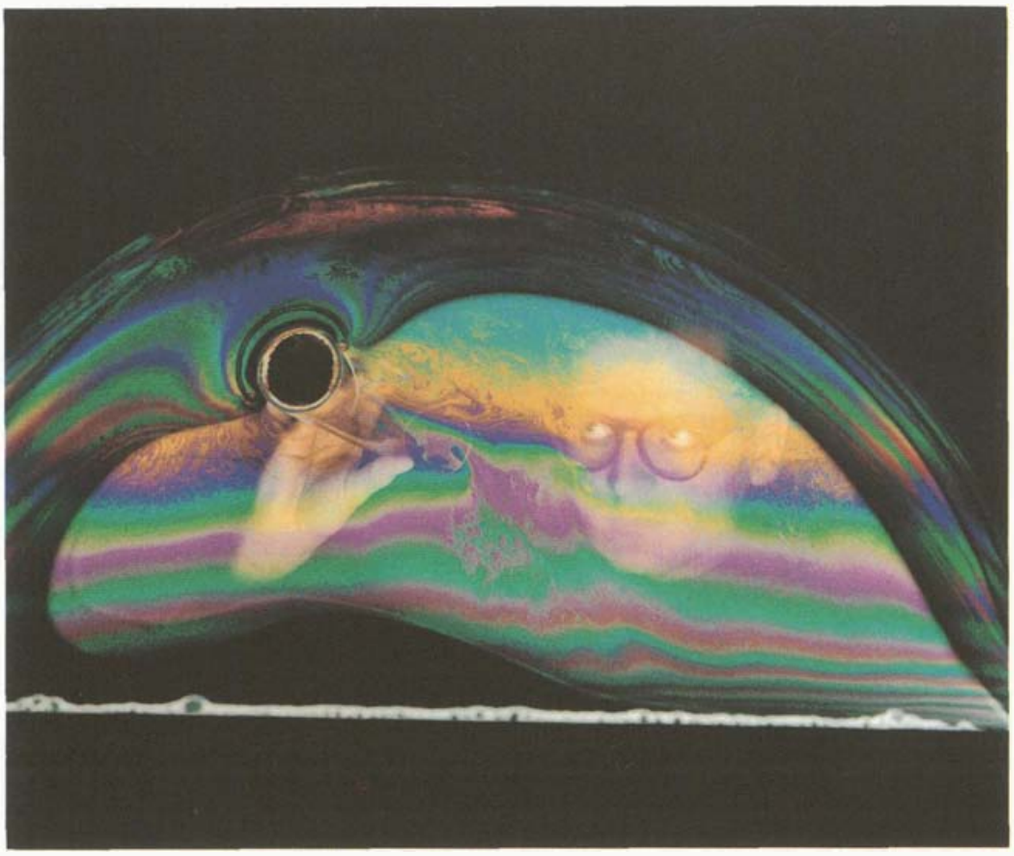
5

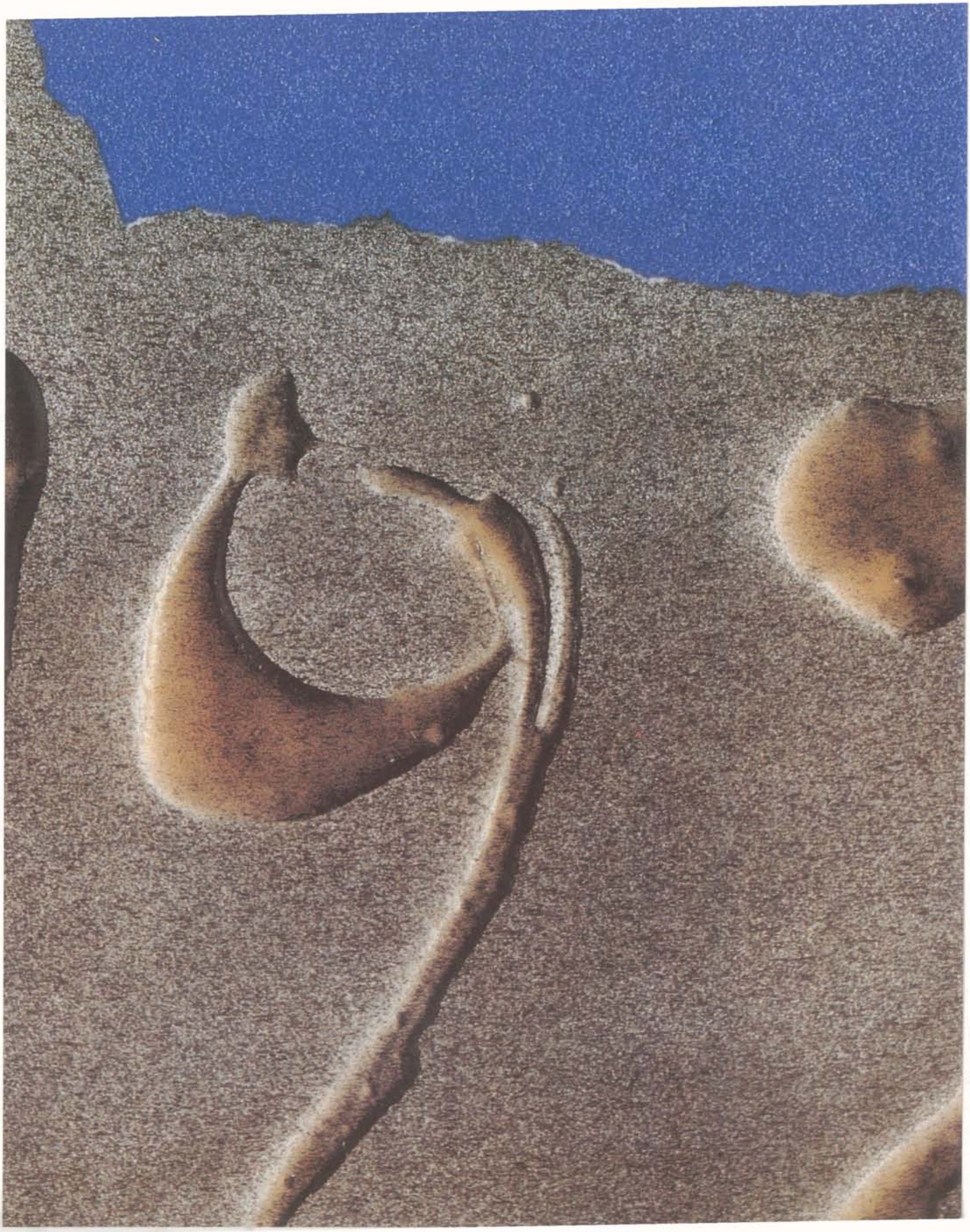

7. Annexos

7.1. Els òrgans de govern

Comissió Permanent del COOB'92

President	Excm. Sr. Pasqual Maragail i Mira	Alcalde de Barcelona
Vice-president primer	Excm. Sr. Carles Ferrer i Salat	President del Comitè Olímpic Espanyol
Vice-president segon	Excm. Sr. Javier Gómez-Navarro Navarrete	Secretari d'Estat. President del Conseil Superior d'Esports
Vice-president tercer	Excm. Sr. Josep Lluís Vilaseca i Guasch	Secretari general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya
Conseller delegat	Excm. Sr. Josep Miquel Abad i Silvestre	
Membres	Excm. Sr. Francesc Martí i Jusmet	Delegat del Govern a Catalunya
	Il·lm. Sr. Joan Clos i Matheu	Segon tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona
	Il·lm. Sr. Enric Truñó i Lagarks	Regidor d'Esports i Jocs Olímpics de l'Ajuntament de Barcelona
	Sr. Leopold Rodks i Castañé	
	Sr. Feliciano Mayoral Barba	Secretari general del Comitè Olímpic Espanyol
	Il·lm. Sr. Manuel Fonseca de la Llave	Director general d'Esports del COOB'92
	Il·lm. Sr. Pedro Fontana García	Director general d'Operacions del COOB'92
	Il·lm. Sr. Josep Maria Vilà i Solanes	Director general de Recursos del COOB'92
Secretari	Sr. Julio Molinario Valls	

Comitè Executiu del COOB'92
Consell d'Administració del COOB'92, S.A.

President	Excm. Sr. Pasqual Maragall i Mira	Alcalde de Barcelona
Vice-president primer	Excm. Sr. Carles Ferrer i Salat	President del Comitè Olímpic Espanyol
Vice-president segon	Excm. Sr. Javier Gómez-Navarro Navarrete	Secretari d'Estat. President del Conseil Superior d'Esports
Vice-president tercer	Excm. Sr. Josep Lluís Vilaseca i Guasch	Secretari general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya
Conseller delegat	Excm. Sr. Josep Miquel Abad i Silvestre	
Representants de l'Ajuntament de Barcelona	Il·lm. Sr. Joan Clos i Matheu	Segon tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona
	Excm. Sr. Joan Majó i Cruzate	
	Il·lm. Sr. Joaquim de Nadal i Capara	Regidor delegat de Promoció Financera de l'Ajuntament de Barcelona
	Excm. Sr. Manuel Royes i Vila	President de la Diputació de Barcelona
	Il·lm. Sr. Joan Torras i Carol	Regidor de l'Àmbit de la Via Pública de l'Ajuntament de Barcelona
	Il·lm. Sr. Enric Truñó i Lagarks	Regidor d'Esports i Jocs Olímpics de l'Ajuntament de Barcelona
	Excma. Sra. Eulàlia Vintró i Castells	Tercer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona
Representants del Comitè Olímpic Espanyol	Sra. Carmen Aigora Sanjuán	Membre del Comitè Olímpic Espanyol
	Sr. Arturo Delgado de Almeida	President de la Reial Federació Espanyola de Vela
	Sr. Feliciano Mayoral Barba	Secretari General del Comitè Olímpic Espanyol

Representants del Comitè Olímpic Espanyol	Sr. Leandre Negre i Carrió	President de la Reial Federació Espanyola d'Hoquei
	Sr. Pere Sust i Sagau	Membre del Comitè Olímpic Espanyol
Representants de l'Administració de l'Estat	Il·lm. Sr. Máximo Cajal López	Sots-secretari del Ministeri d'Afers Estrangers
	Excm. Sr. Roberto Dorado Zamorano	Director del Gabinet de la Presidbncia del Govern
	Il·lm. Sr. Antonio Llardén Carratalá	Sots-secretari del Ministeri d'Obres Públiques i Transports
	Excm. Sr. Francesc Martí i Jusmet	Delegat del Govern a Catalunya
	Excm. Sr. Antonio Zabalza Martí	Secretari d'Estat d'Hisenda
Representants de la Generalitat de Catalunya	Hble. Sr. Josep Manuel Basàñez i Villaluenga	
	Sr. Senén Florensa i Palau	Secretari general de Política Territorial i Obres Públiques
	Sr. Xavier Garriga i Jové	
	Sra. Glòria Riera i Alemany	Secretària general adjunta a la Presidbncia
	Sr. Fidel Sust i Mitjans	Director general d'Esports
Representants del COOB'92	Il·lm. Sr. Manuel Fonseca de la Llave	Director general d'Esports del COOB'92
	Il·lm. Sr. Pedro Fontana García	Director general d'Operacions del COOB'92
	Il·lm. Sr. Josep Maria Vilà i Solanes	Director general de Recursos del COOB'92
Representants de I'ONCE	Sr. Miguel Durán Campos	Director general de I'ONCE
	Sr. Rafael de Lorenzo Garcia	Secretari general de la Fundació ONCE
Membres cooptats	Excm. Sr. Roma Cuyàs i Sol	
	Sr. Enric Piquet i Miquel	President de la Unió de Federacions Esportives Catalanes
	Sr. Leopold Rodés i Castañé	
Observadors	11·lm. Sr. Higini Clotas i Cierco	Diputat al Parlament de Catalunya
	il·lm. Sr. Josep Maria Cullell i Nadal	Regidor de l'Ajuntament de Barcelona
	Sr. Alfredo Flórez Plaza	Membre del Comitè Olímpic Espanyol
	Il·lm. Sr. Enric Lacalle i Coll	Regidor de l'Ajuntament de Barcelona
	Excm. Sr. Joan Mas i Cantí	
	Il·lm. Sr. Frederic Prieto i Caballé	President de l'Àrea d'Esports de la Diputació de Barcelona
Secretari	Sr. Julio Molinario Valls	

Consell d'Administració d'Olimpíada Cultural, S.A.

President	Excm. Sr. Pasqual Maragall i Mira	Alcalde de Barcelona
Vice-president executiu	Excm. Sr. Romà Cuyàs i Sol	
Vice-president primer	Excm. Sr. Carles Ferrer i Salat	President del Comitè Olímpic Espanyol
Vice-president segon	Excm. Sr. Josep Lluís Vilaseca i Guasch	Director general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya
Directora general	Sra. Margarita Obiols i Llandrich	
Consellers	Excm. Sr. Josep Miquel Abad i Silvestre	Conseller delegat del COOB'92 S.A.
	Il·lm. Sr. Oriol Bohigas i Guardiola	Regidor de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona

Consellers	Excm. Sr. Francesc Martí i Jusmet	Delegat general del Govern a Catalunya
	Sr. **Feliciano** Mayoral Barba	Secretari general del **Comitè** Olímpic Espanyol
	Excm. Sr. Manuel Royes i Vila	President de la Diputació de Barcelona
	Sr. Jaume Serrats i **Ollé**	Director general de Promoció Cultural
	Il·lm. Sr. Santiago de Torres **Sanahuja**	Sots-secretari del Ministeri de Cultura
	Il·lm. Sr. Francesc Vicens i **Giralt**	Regidor de Relacions Culturals de **l'Ajuntament** de Barcelona
Secretari	Sr. **Julio Molinario** i Valls	

Assemblea del COOB'92 i la Junta General d'Accionistes COOB'92, S.A. i OCSA

Representants de l'Ajuntament de Barcelona	Hble. i **Il·ltre.** Sr. Lluís Armet i Coma	Primer tinent **d'alcalde** de **l'Ajuntament** de Barcelona
	Sr. **Antonio Asensio Pizarro**	President del **Grupo** Z
	Il·lm. Sr. Albert Batlle i Bastardes	Regidor de l'hbit de Descentralització i Relacions Ciutadanes de **l'Ajuntament** de Barcelona
	Il·lm. Sr. Joan Blanch i Rodríguez	Alcalde de Badalona
	Il·lm. Sr. Joan Clos i **Matheu**	Segon tinent d'alcalde de **l'Ajuntament** de Barcelona
	Excm. Sr. Manuel Font i **Altaba**	Ex-alcalde de Barcelona
	Il·lm. Sr. Joan Ganyet i **Solé**	Alcalde de la Seu d Urgell
	Excm. Sr. **Javier** de Godó Muntafiola	President-editor de "La **Vanguardia**"
	Sr. Manuel **Ibern** i Alcalde	Coordinador de **l'Àrea d'Esports** de **l'Ajuntament** de Barcelona
	11-lm. Sr. Enric **Lacalle** i Coll	Regidor de **l'Ajuntament** de Barcelona
	Sr. Ferran **Lemus** i Tomás	Director de la Fira de Barcelona
	Excm. Sr. Pasqual **Maragall** i Mira	Alcalde de Barcelona
	Il·lm. Sr. Agusti Marina i Pérez	Vice-presidentsegon de **l'Àrea** Metropolitana
	11-lm. Sr. Raimon **Martínez** i **Fraile**	Director general de Patrimoni i Comunicació de RENFE
	Excm. Sr. Enric Masó i **Vázquez**	Ex-alcalde de Barcelona
	Excma. Sra. Marta Mata i Garriga	Regidora de l'hbit **d'Educació** i Cultura de **l'Ajuntament** de Barcelona
	Il·lm. Sr. Josep **Montilla** i Agullera	Vice-president segon de la Diputació de Barcelona
	Sr. Josep **Munné** i Costa	President del Port Autbnom de Barcelona
	Il·lm. Sr. Joaquim de Nadal i **Caparà**	Regidor de Finances de **l'Ajuntament** de Barcelona
	Il·lm. Sr. Jordi **Parpal** i **Marfà**	
	Excm. Sr. Josep Maria de Porcioles i Colomer	Ex-alcalde de Barcelona
	Il·lm. Sr. Frederic **Prieto** i **Caballé**	President de **l'Àrea d'Esports** de la Diputació de Barcelona
	Il·lm. Sr. Josep Pujades i **Maspons**	Alcalde de Granollers
	Il·lm. Sr. Joan Ignasi **Pujana** i **Fernández**	Alcalde de **l'Hospitalet** de Llobregat
	Il·lm. Sr. Francesc Raventós i **Torras**	Conseller delegat **d'Iniciatives** S.A.
	Excm. Sr. Manuel Royes i Vila	President de **la** Diputació de Barcelona
	Il·lm. Sr. Guerau **Ruiz** i Pena	Regidor de **l'Àmbit** & Alcaldia-Residencia de **l'Ajuntament** de Barcelona
	Il·lm. Sr. Jordi Serra i **Villalbí**	Ex-director de **l'Oficina** Olímpica
	Excm. Sr. Josep Maria **Socias** i Humbert	Ex-alcalde de Barcelona
	Il·lm. Sr. Joan Solana i **Figueras**	Alcalde de **Banyoles**
	Il·lm. Sr. Joan **Torras** i **Carol**	Regidor de **l'Àmbit** de la Via **Pública**
	Il·lm. Sr. Enric **Truñó** i **Lagarés**	Regidor **d'Esports** i Jocs Olímpics de **l'Ajuntament** de Barcelona
	Il·lm. Sr. Jordi Vallverdú i **Gimeno**	Director general de Barcelona Promoció

Representants de l'Ajuntament de Barcelona	Il·lm. Sr. Josep Maria Vegara i Carrió	Regidor de Programació i Pressupostos de l'Ajuntament de Barcelona
	Excma. Sra. Eulàlia Vintró i Castells	Tercer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona
Representants de l'Administració de l'Estat	Excm. Sr. Inocencio Félix Arias Llamas	Secretari d'Estat per a la Cooperació Internacional i per a Iberoamèrica
	Il·lm. Sr. Máximo Cajal López	Sots-secretari del Ministeri d'Afers Estrangers
	Excm. Sr. Ferran Cardenal i Alemany	Governador Civil de Barcelona
	Il·lm. Sr. Rafael Cortés Elvira	Director general del Consell Superior d'Esports
	Excm. Sr. Roberto Dorado Zamorano	Director del Gabinet de la Presidència del Govern
	Excm. Sr. Javier Gómez-Navarro Navarrete	President del Consell Superior d'Esports
	Il·lm. Sr. Enrique Guerrero Salom	Sots-secretari del Ministeri d'Educació i Ciència
	Il·lm. Sr. Antonio Llardén Carratalá	Sots-secretari del Ministeri d'Obres Públiques i Transports
	Excm. Sr. Francesc Martí i Jusmet	Delegat del Govern a Catalunya
	Il·lm. Sr. Fernando Panizo Arcos	Secretari general de Turisme
	Il·lm. Sr. Fernando París Roche	Consell Superior d'Esports
	Excm. Sr. Alfredo Pérez Rubalcaba	Ministre d'Educació i Ciència
	Il·lm. Sr. Santiago de Torres Sanahuja	Sots-secretari del Ministeri de Cultura
	Excm. Sr. Rafael Vera Fernández-Huidobro	Secretari d'Estat per a la Seguretat
	Excm. Sr. Antonio Zabalza Martí	Secretari d'Estat d'Hisenda
Representants de la Generalitat de Catalunya	Hble. Sr. Josep Basàñez i Villaluenga	
	Sr. Conrad Blanch i Fors	
	Sr. Manuel Feu i Manso	Secretari general de Governació de la Generalitat de Catalunya
	Sr. Senén Florensa i Palau	Secretari general de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya
	Sr. Xavier Garriga i Jové	
	Sr. Francesc Gordo i Lorente	
	11-lm. Sr. Raimon Obiols i Germà	Diputat al Parlament de Catalunya
	Sra. Glòria Riera i Alemany	Secretària general adjunta a la Presidència de la Generalitat de Catalunya
	Sr. Josep Antoni Sancha i de Prada	Director de l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya
	Sr. Fidel Sust i Mitjans	Director general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya
	Sr. Joaquim Tosas i Mir	Secretari general del Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya
	Excm. Sr. Josep Lluís Vilaseca i Guasch	Secretari general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya
Representants del Comitè Olímpic Espanyol	Sr. Luis Báguena Salvador	President de la Federació Espanyola de Judo
	Sr. Arturo Delgado de Almeida	President de la Federació Espanyola de Vela
	Sr. Manuel Domenech Miró	President de la Federació Espanyola de Patinatge
	Sr. José María Echevarría Arteche	Membre del Comitè Olímpic Espanyol
	Sr. José Fernández Baqueriza	President de la Federació Espanyola de Rem
	Excm. Sr. Carles Ferrer i Salat	President del Comitè Olímpic Espanyol
	Sr. Eduardo Gallart Baldó	President de la Federació Espanyola de Boxa
	Sr. Julián Garcia Angulo	President de la Federació Espanyola de Pilota Basca
	Sr. José Antonio Garcia Muñoz	President de la Federació Espanyola de Lluita
	Sr. Alfredo Goyeneche Moreno	Vice-president primer del Comitè Olímpic Espanyol

Representants del **Comité Olímpic Espanyol**	Sr. **José** Luis **Ibáñez Arana**	President de la **Federació** Espanyola de Ciclisme
	Sr. **Enrique** Landa **Ugarte**	President de la **Federació** Espanyola de **Natació**
	Sr. **Jesús López Ricondo**	President de la **Federació** Espanyola **d'Handbol**
	Sr. **José** Mallorquí del Corral	President de la Reial **Federació** Espanyola de Tir amb Arc
	Sr. Isidre Lluís **Martín** i **Solano**	President de la **Federació** Catalana de Rem
	Sr. Feliciano Mayoral Barba	Secretari general del **Comitè Olímpic** Espanyol
	Sr. Leandre Negre i Carri6	President de la Reial **Federació** Espanyola **d'Hoquei**
	Sr. **José María** Odriozola **Lino**	President de la Reial **Federació** Espanyola **d'Atletisme**
	Sr. **Jesús** Orozco Nestares	President de la **Federació** Espanyola de **Gimnàstica**
	Sr. **José Perurena López**	President de la **Federació** Espanyola de **Piragüisme**
	Sr. Enric Piquet i Miquel	President de la **Unió** de Federacions Esportives Catalanes
	Sr. Miguel **Ángel** Pozueta **Uribe-Echevarría**	President de la Federació Espanyola de Beisbol
	Sr. Agustí Pujol i **Niubó**	President de la Reial **Federació** Espanyola de Tennis
	Sr. Miguel **Ángel** Quintana **Gónzalez**	President de la Federació Espanyola de Voleibol
	Sr. Javier **Quintano Muñoz**	President de la **Federació** Espanyola de Tennis de Taula
	Sr. Manuel **Rivas Cerviño**	President de la Reial **Federació** Espanyola de Tir Olímpic
	Sr. **Jaime** de **Rivera** Ballesteros	President de la Federació Espanyola **d'Hípica**
	Sr. Juan **Ruiz Pérez**	President de la Reial **Federació** Espanyola **d'Esgrima**
	Sr. **Ricardo** Sánchez **Lozano**	President de la **Federació** Espanyola de **Pentatló** Modem
	Sr. Ernesto Segura de **Luna**	President de la **Federació** Espanyola de Basquetbol
	Sr. Pedro Várez **Velado**	President de la **Federació** Espanyola **d'Halterofília**
	Sr. **José Luis** Vila **Piñeiro**	President de la **Federació** Espanyola de **Bàdminton**
	Sr. **Ángel María** V i a r Llona	President de la Reial **Federació** Espanyola de Futbol
Membres cooptats	Excm. Sr. Josep Miquel Abad i Silvestre	Conseller delegat del **COOB'92**
	Sr. Miguel **Aguiló** i **Alonso**	President **d'IBERIA**
	Sr. Josep Maria Álvarez i **Suárez**	Secretari general de la UGT
	Sr. **Sebastià** Benasco i **Martínez**	President de la **Federació** Catalana de Voleibol
	Sr. **Alfred Clemente** i Conte	Representant de **CCOO**
	Il·lm. Sr. Higini **Clotas** i Cierco	Diputat al Parlament de Catalunya
	Il·lm. Sr. Josep Maria **Cullell** i Nadal	Regidor de **l'Ajuntament** de Barcelona
	Excm Sr. **Romà Cuyàs** i Sol	
	Sr. Miguel Durán Campos	Director general de **l'ONCE**
	Sr. Oscar **Fanjul Martín**	President de **l'INH**
	Sr. **Alfredo Flórez Plaza**	Membre del **Comitè** Olímpic Espanyol
	Sr. Joan Gaspar i **Solves**	President del Grup HUSA
	Sr. Josep Lluís **López** i **Bulla**	Secretari general de **CCOO**
	Sr. Rafael de **Lorenzo** Garda	Secretari general de la **Fundació** ONCE
	Excm. Sr. Joan **Majó** i **Cruzate**	
	Sr. Andreu **Marcè** i **Varela**	

Membres cooptats	Sr. Ventura Mariner i **Queralt**	President de la Federació Catalana **d'Atletisme**
	Sr. Joan Martínez i Valero	President de la Federació Espanyola **d'Esquí Nàutic**
	Excm. Sr. Joan Mas i Cantí	
	Sr. **Alfred Molinas** i **Bellido**	President del Foment del Treball Nacional
	Sr. **Miguel Muñiz** de las Cuevas	President de l ICO
	Sr. Antoni Negre i **Villavecchia**	President de la Cambra de **Comerç,** Indústria i **Navegació** de Barcelona
	Sr. Josep Lluís **Núñez** i Clemente	President de Construccions **Núñez** i Navarro
	Sr. Pau Pérez de Pedro	President de la Federació Espanyola **d'Espeleologia**
	Sr. Luis **María Puyó** Pérez	President de la Federació Espanyola **d'Activitats** Subaqutitiques
	Sr. Josep Maria **Reñé** i Blasco	Representant de la UGT
	Sr. Leopold Rodés i Castañé	
	Il·lm. Sr. **Alejandro** Rojas **Marcos**	Alcalde de **Sevilla**
	Il·lma. Sra. Mercb Sala i **Schnorkowski**	Presidenta de RENFE
	Excm. Sr. Narcís Serra i Serra	Vice-president del **Govern**
	Excm. Sr. Josep **Vilarasau** i Salat	
	Sr. Pedro Walch den **Tuinder**	President de la Federació Espanyola de Salvament i Socorrisme
	Excmo. Sr. Pedro Ybarra **Macmahon**	Membre honorari del COI
	Excma. Sra. Victoria Ybarra de Oriol	Presidenta de la Comissi6 Internacional del **Comitè Olímpic** Espanyol
Observadors	Sr. Miquel **Arbós** i Abadal	President de la Federació Catalana de Ciclisme
	Sr. **Domènec** Argemí i **Madorell**	President de la Federació Catalana **d'Hoquei**
	Sr. Jordi Batalla i Escoda	President de la **Federació** Catalana de Tir **Olímpic**
	Sr. Agusti **Brugués** i Puig	President de la **Federació** Catalana de Pilota Basca
	Sr. Enric Dalmau i **Planas**	President de la **Federació** Catalana **d'Halterofília**
	Sr. Josep Ferrer i **Peris**	President de la Federació Catalana de **Tennis**
	Sr. Joan Antoni Fuertes i Feliu	President de la **Federació** Catalana de Boxa **Amateur**
	Sra. M. Rosa **Guillamet** i **González** de Agüero	Presidenta de la Federació Catalana de Gimnhstica
	Sr. Joan Martín i Barrat	President de la Federació Catalana de Tir amb Arc
	Sr. Francesc Mendoza i **Gil**	President de la Federació Catalana de Lluita
	Sr. Josep Maria **Mesalles** i Mata	President de la Federació Catalana **d'Handbol**
	Sr. David Moner i Codina	President de la **Federació** Catalana de Natació
	Sr. Joan Oliver i Genovés	President de la **Federació** Catalana **d'Hípica**
	Sr. **Llàtzer** Juli **Pernás** i López	President de la Federació Catalana de Beisbol i **Softbol**
	Sr. Jordi Prat i Puigdengolas	President de la **Federació** Catalana de Tennis de Taula
	Sr. Antoni **Puyol** i Lebon	President de la Federació Catalana de Futbol
	Sr. Xavier **Ribalta** i Balcells	President de la Federació Catalana **d'Esgrima**
	Sr. Joan Maria Roig i Claret	President de la **Federació** Catalana de Vela
	Sr. Emili Sema i **Díez**	President de la Federació Catalana de Judo
	Sr. Alexandre Soler-Cabot i Serra	President de la Federació Catalana de Pentatló Modem
	Sr. Juli Suau i **Farré**	President de la Federació Catalana de Piragüisme

Observadors	Sr. **Antonio** Toledo **Munuera**	President de la **Federació** Catalana de **Taekwondo**
	Sr. Pere **Torras** i **Escudé**	President de la **Federació** Catalana de Patinatge
	Sr. Francesc Valls i Luque	President de la **Federació** Catalana de **Bàdminton**
Secretari	Il·lm. Sr. Jordi **Baulies** i Cortal	

Consell d'Honor d'Olimpíada Cultural

Presidenta	Sa Majestat la reina Sofia	
Membres	Sra. **Juana** de Aizpuru	Hble. Sr. Joan **Guitart**
	Sr. **Plácido Arango**	Sra. **Barbara Hendrichs**
	Sr. Daniel Barenboim	Sr. Robert **Hughes**
	Sir Anthony Caro	Sr. Quincy Jones
	Sr. Josep **Carreras**	Sr. Jack Lang
	Sra. Marta Casals **Istomin**	Sr. Peter **Ludwig**
	Sr. Josep Maria Castellet	Sr. Adolfo **Marsillach**
	Sr. **Camilo** José Cela	Sr. Renato **Nicolini**
	Sr. Eduardo **Chillida**	Sr. Jacques **Oudot**
	Sr. **François** Daulte	Sr. Lluís Pasqual
	Sr. **Andrew** Dempsey	Sr. **Octavio** Paz
	Sr. Pere Duran **Farell**	**Excm.** Sr. Xavier Rubert de **Ventós**
	Sra. **Núria** Espert	Excm. Sr. Jorge **Semprún**
	Sr. Robert **Fitzpatrick**	Excm. Sr. Jordi Sol6 **Tura**
	Sr. Josep Maria Flotats	Sr. Antoni **Tàpies**
	Sra. **Carmen Giménez**	Egr. Sr. **Carlo Tognoli**

El personal del COOB'92

En les pàgines segiients, es relaciona el personal que formava part de la plantilla fixa del COOB'92 el 31 de desembre de 1991, i que va continuar formant-ne fins a la celebració dels Jocs Olímpics.

A la llista, després de la designació de cada divisió o direcció general, hi ha el nom del director respectiu. La resta del personal que en formava part està relacionat, per ordre alfabètic, dins de cadascun dels departaments on estava adscrit.

En aquest annex, les divisions i els departaments del COOB'92 es troben agrupats de la manera següent:

Conseller Delegat

Gabinet del Conseller Delegat
Assessoria Jurídica

Imatge i comunicació
Àudio-visuals i fotografia
Cerimònies i Torxa
Identitat, Disseny i Senyalització
Informació al Públic
Informació als Mitjans (Alcatel)
Premsa
Relacions Públiques
Relacions Externes

Direcció General d'Operacions

Alimentació

Allotjament

Atenció a la Família Olímpica
Acreditacions
Assistència Mbdica
Assistents
Serveis Lingüístics

Logística
Logística de Materials
Transport

Operacions de Premsa

Seguretat

Unitats Operatives

Viles

Ràdio-televisió Olímpica (RTO'92)
Administració
Booking
Informació
Logística
Producció
Recursos Humans
Tècnica

Direcció General de Recursos

Administració i Finances
Administració i Comptabilitat
Compres i Serveis Generals
Gestió Pressupostària

Comercial

Construcció

Informàtica
Gestió de Resultats
Informàtica Interna
Suport de Sistemes i Operacions

Infrastructures

Planificació i Control
Publicacions

Projectes Especials
Assegurances
Entrades

Recursos Humans
Administració
Selecció i Formació

Telecomunicacions i Electrònica
Electrònica
Operacions de Tecnologia
Seguretat Electrbnica
Telecomunicacions

Voluntaris

Paralímpics
Esports
Màrqueting
Planificació i Control
Serveis
Tecnologia
Unitats Operatives
Voluntaris

Direcció General d'Esports

Logística Esportiva

Organització de les Competicions

Olimpíada Cultural
Direcció
Administració i Recursos
Escola Talier
Festivals i Exposicions
Imatge, Comunicació i Comercialitzac

Conseller Delegat

Abad, Josep Miquel

Agulló, M. Teresa
Bosch, Alfred
Fusté, Cecília

Gabinet del Conseller Delegat

Arqué, Montserrat

Andreu, Mònica
Caballero, Francesc

Modrow, Jutta
Molinario, Julio
Regola, Elena
Santacana, Josep Lluís

Assessoria Jurídica
Adell, Jorge
Bergós, Raimon
Capella, Mariano

Casanovas, Roser
Creus, Jaume
Milian, Montserrat
Vilardebó, Mireia

Imatge i Comunicació

Giménez-Salinas, Miquel

Arisó, Inés
Cañas, Concepción
Corrales, Rafael
López, Cristina
Mas, Assumpta
Masferrer, Jaume
Muñoz, Xavier J.
Nialet, Marta
Roig, Montserrat
Serra, Jordi

Àudio-visuals i fotografia
Argelich, Agustí
Giménez, Mireia
González, Miquel
Martín, Agar-Silena
Sagrera, Albert

Cerimònies i Torxa
Barral, Yvonne
Godoy, M. Isabel
Peñalver, Carlos
Roca, Josep
Segarra, Elena

Verdeny, Marta
Vilioria, M.Teresa
Viiias, Albert

Identitat, Disseny i Senyalització
Blanchar, Joan Maria
Bosch, Àngela
Ferrer, Montserrat
Gonzáiez, Ignasi
Manté, Antoni
Matas, Cèlia
Monés, Jaume
Thomas, Norberto

Informació al Públic
Gonzáiez, Yolanda
Gràcia, Esther
Tomás, Cristina
Urgell, Sílvia

Informació als Mitjans (Alcatel)
Capdevila, Xavier
Corbera, Margarita
Garrido, Albert

Litchfield, Carolyn
Mur, M. José
Pointu, Raymond
Puig, Imma
Vila, Joan

Premsa
Casbliva, M. Goretti
Díaz, Gemma
Guardiola, Inés
Hernández, Antonio
Liman, Adrian-Mac
López, Miguel Ángel
Morte, Xavier
Mur, Carlota
Palacios, Pedro
Pons, M. Isabel
Reixa, M. Caridad
Rodríguez, Carmen
Roncero, Margarita
Serrano, Luis
Viladomat, Ramon

Relacions Públiques
Bonfill, Lluïsa
Cabot, Sònia

Catalán, Antoni
Fernández-Caleya, Miriam
Luna, Adolf
Macaya, Ignasi
Matas, Fabià
Sitjà, Lourdes
Solsona, Montserrat
Veiga, Sofia

Relacions Externes
Coderch, Josep
Masferrer, Ignasi

Boada, Mònica
Casellas, Carmina
Climent, Anna
Comabella, Elisabeth
Fornell, Josep
Gómez, M. Luz
Guix, M. Teresa
Larrotcha, Beatriz
Rovira, Anna
Serra, Alícia
Sicart, Bernardo de
Tuñí, Eulàlia
Villamore, Elena

Direcció General d'Operacions

Fontana, Pedro
Calvo, Armand
Camps, M. Victbria
Martín, M. Carmen
Matta, Manel de la

Alimentació

Prieto, Josep M.

Caulfield, Margaret
Duarte, Héctor
García, Mònica
Garda, Beatriz
Herrero, Maria Neus
Homs, Gabriel
Jerez, Concepció
Mayor, Margarita
Regàs, Daniel
Santesmases, Joan Ramon
Serra, Joaquín
Torrents, Xavier
Vila, Jordi

Allotjament

Tord, Manuel de

Alarcón, Antonio
Alonso, Cristina
Castellà, Carmina
Closa, Víctor
Colell, Joan Josep
Creus, Cristina
Cuní, Maria
Jover, Àngela
Meyniel, Núria
Montanyà, David
Ponjoan, Cristina
Puig, Maria Nöel
Roures, Cristina
Rovira, Arianne
Vallet, Manel
Zapata, Dídac
Zaragoza, Eulàlia

Atenció a la Família Olímpica

Cuervo, Josep I.

Baranda, Begoña
Beykirch, Anna M.
Casademont, Marta
Mejino, Llorenç

Acreditacions
Álvarez, Amador
Celma, Isabel
Cobos, Paola
Funes, Esther
Gaya, Ramon
Interiano, Roberto
Juanós, Sergi
Kramer, Darko
Martín-Benito, M. Rosa
Mas, Pau
Miquel, Cristina
Molina, Pilar
Puig, Jordi
Ramon, Roger de
Sitges, Mireia
Vázquez-Dodero, M. Teresa
Vilanova, Laura

Assistència Mèdica
Bellavista, Teresa
Farrés, Josep
Martínez, Esther
Mauri, Alba
Roigé, M. Teresa
Vinué, Josep M.

Assistents
Cambra, Josefina
Creus, Agnès
Cuevas, Joan
Garcia, Isabel
Llopis, Maria
Llorens, Jordi
Marlés, Conxita
Martí, M. Dolors
Masó, Sara
Mestre, Oriol

Serveis Lingüístics
Carbonell, Oriol
Di Masso, Gerardo
Findlay, Heather
Gibert, Miquel Àngel
Humm, Jeffrey
Lataillade, Barbara de
Legrand, Henri
Oliva, Mireia
Ribas, Núria
Ribera, Maria
Riu, Paloma

Logística

Mascarell, Xavier

Logística de Materials
Aguilar, Miguel Ángel
Albasanz, Salvador
Benedicto, Imma
Buzenet, Sandrine
Elizalde, Jesús
Folch, M. Àngels
Franco, Jesús
Giraldo, Fco. Javier
Grifoll, Josep
Llugany, Jaume
Margarit, Ana María
Pinasa, Rosa Maria
Roig, Antoni
Sala, Josep
Urrea, Carlos
Vancells, Mireia

Transport
Alabau, Anton M.
Álvarez, José Francisco
Ballester, Miguel
Benjumeda, Agustín
Boza, Germán
Camarasa, Francesc
Cano, Rosa Maria
Cartoixà, Albert
Cruz, Mercedes
Grau, M. Montserrat
Lledó, M. Concepció
Navarrete, Francisco
Pérez, Marc
Prat, Jordi
Ramírez, Ricardo
Rojas, Manel
Unzeta, Eduard
Vidal, Josefa
Vila, Mar

Operacions de Premsa

Perarnau, Martí

Bagaria, Teresa
Cardoner, Anna
Cebado, Cristina
Diestro, Albert del
Edo, Ana
Fonollosa, Robert
Gallén, Carles
Garcia, Rafael
Garriga, Rosa M.
Jover, Cristina
Martínez, Ana Izaskun
Parera, Marta
Pérez, Arseni
Regull, M. Antbnia
Rodrigo, Fco. Javier
Rubio, Neus
Sallent, Arnau
Serrahima, Mbnica
Simó, Francesc
Torroella, Rosa M.
Tubau, Montserrat
Valentini, Ludovica
Vila, Carles
Vila, Josep
Zeichen, Renée

Seguretat

Sicart, Santiago de

Abad, Ángel
Adrià, Joaquim
Amieiro, Carlos Alberto
Arias, Manuel
Ayestarán, Máximo
Balmori, César
Bonich, M. Glbria
Calderón, Ángel
Campos, José Luis
Carnicero, Olga
Carretero, Francisco José
Coll-Vinent, Anna
Cortés, J o d Antonio
Cristina, Manuel
Esteban, Enrique
Gallardo-Bravo, Juan Luis
Garcia, Núria
García-Carellán, Camilo
Gatius, Núria
Giráldez, Àngels
Hernández, Josep Antoni
Lacruz, Josefa
Marí, Àngels
Martín, Jesús
Martínez, Juan Antonio
Menent, Juan Adolfo
Moralejo, Ramón
Pach, M. Alba
Pociello, Immaculada
Pujol, M. Esther
Torres, Eduardo
Zavala, Juan

Unitats Operatives

Duran, Ferran

Abel, Jordi
Ademà, Jordi
Agnew, Gil
Benedé, Santiago
Boix, Ricard
Calvo, Julio
Comaposada, Denise
Escolano, Josep
Garcia, Dionisio
Herniíndez, Gregorio
Jiménez, Josep Anton
Jofre, Josep
Julià, Francesc
Martínez, José
Moreno, José Luis
Ortín, Miquel
Pérez, Sònia
Pérez, Núria
Rey, Albert
Sáez, Francesc
Torné, Àngels
Turón, Esteve
Urgellés, Montserrat
Zurriaga, Elvira

Viles

Carbonell, Jordi

Alemany, Núria
Aymamí, Imma
Borniquel, Pedro-Luis
Chambon, Véronique
Dalmau, Josep Maria
Devinat, Bernadette
Ferrer, M. Dolors
Fierro, Rosa
Figueras, Agustín
Filella, Josep Oriol
Fradera, Carlos
Fradera, Joaquín
Franquesa, M. Dolors
González, Luisa María
Gracia, Manuel
Hernández, Pere
Iceta, Núria
Joselevich, Bernardo
Juncà, Manela
Lejarcegui, Eva Maria
Mansilla, Antonio
Martí, Josep
Masllorens, Martha
Mayolas, Enric
Mayordomo, M. Teresa
Mínguez, Germán
Miranda, Antoni
Morillas, Manuel Ángel
Murcia, José Manuel
Parcerisa, Anton-Joan
Parellada, Laura
Paz, Miquel de
Planellas, Alejandro
Puig, Teresa
Ramos, Vicens
Rius, Deborah
Rodríguez, Carlos Luis
Rodríguez, J. Ignasi

Vies

Romero, Juan Manuel
Sanza, Alicia
Tardà, Josep
Tormo, Joan
Urgellés, Carolina
Vila, Jordi
Vives, Núria
Wegner, Maren

RTO'92

Romero, Jesús Manuel

Balaguer, Isabel
Gutiérrez, Nair
Upez, José
Magaiía, Marta
Nicolau, Elisa

Administració
Alberdi, M. José
Eguía, M. Carmen
Fio, Mònica
Garda, Gonzalo
Garrido, Conxita
Martínez, Lídia
Serrat, Rosa Maria
Solé, Enric

Booking
Bandrés, Cristina
Barahona, Montserrat
Bou, M. Isabel
Efde, Marguerite
Freixas, Elena
Marcos, Esther
Nedialkova, Velitchka
Periago, M. Àngels
Ràfols, Sílvia
Sanahuja, Gisela
Tomari, Takako

Informació
Carbone, Kevin
Faus, Montserrat
González-Aller, Gabriel Luis
Llinàs, Teresa
Matías, Luisa
Portal, Luis
Rodríguez, Meritxell
Termens, Xavier
Tomasi, Juan Carlos
Tymkow, Eva
Vallès, Sílvia
Vila-San Juan, Rafael
Vilaplana, Cristina
Weighton, David

Logística
Alonso, Marcos
Amescua, Francisco de
Blanquer, Gemma
Calleja, M. Isabel
Capella, Patricia
Carbajo, José
Deglané, Eduardo
Esquiroz, Gonzalo de
Llopart, Conxita
Marín, Alfonso
Montraveta, Jordi
Plasencia, Marta
Redondo, Leticia
Tubert, Susana

Producció
Aparicio, Ana
Balagué, Elena
Ballesteros, Pere R.
Barres, Núria
Bastida, Joan
Bernabé, Josep Lluís
Blankers, Fanny
Canal, Raquel
Cañete, M. Soledad
Carbajo, Antonia
Díez, José Ramón
Dopino, Elena
Farreras, Elena
Fernández-Marcote, J. Manuel
Frigola, Carme
Garasa, Xavier
Gómez, Mónica
Grima, Pedro Luis
Hvala, Beno
Martínez, M. Beatriz
Martínez, Jordi
Medina, Albert
Montaña, Ignacio
Nogués, Luis Ángel
Pérez-Mínguez, Rocío
Puig, Anahí
Quiroga, M. Luisa
Rosales, Nicolás
Rozas, Pedro
Rúbies, Josep
Ruíz, David
Sabater, Miquel Àngel
Townley, Peter Glyn
Trejo, Eva María
Urrutia, Emilio

Recursos Humans
Cervelló, Alícia
Cubero, Antonio
Gerbolés, Natividad
Salsas, Carles de
Sánchez, M. Francisca
Sánchez, Ana María
Solsona, Yolanda

Tècnica
Albi, Norman Josep
Ardèvol, Henri
Amo, Ester
Aymerich, Esteve
Camina, Elías
Camprodón, Ricard
Canal, Juan
Caiías, Ignacio
Celma, Francisco
Clavera, Jaume
Connolly, Martin
Corominas, Ana
Cuíiado, Néstor
Dakic, Nenad
Davies, Nicky
Díaz, Manuel
Dumic, Slobodan
Elson, Cristina
Fermín, José
Fernández, Pilar
Ferrer, Leonor
Ferreras, Javier
Fondevila, Joan Maria
Frutos, Miguel Ángel de
Galán, Esteban
Garcia, Celestino-Juan
Giménez, Francisco
González, Anna Maria
Hugas, Albert
Kraft, Herbert
Liaño, Lucio
López, Manuel
Upez, Francesc
Llanes, Manuel
Llobera, Miguel

Marco, María José
Marcos, Gervasio
Mariño, Carmen
Marqués, Eva
Martín, Jaume
Martín, Juan José
Martorell, Xavier
Mateu, Alfons
Mejías, Fulgenci
Miguel, Luis de
Montoya, José Joaquín
Moñino, Francisco
Moreno, Joaquín
Moreno, Isidoro
Muñoz, Javier
Muñoz, Juan Francisco
Murciano, F. Xavier
Nicolau, Jordi
Ortega, Luis
Payo, Jordi Miquel
Pellissa, Miquel
Pérez, Cristina
Pino, Javier del
Polo, Francisco Javier
Pons, Gerard
Prado, Luis de
Pueyo, Jordi
Puig, Jordi
Puig, M. Àngels
Pujol, Francesc
Pujol, Jaume
Ramon, Jordi
Serra, Joan
Solé, Xavier
Subirà, Sbnia
Urquijo, Eva

Direcció General de Recursos

Vill, Josep M.
Botella, Miquel
Hochart, Sylvie
Llucià, M. Teresa
Roca, Carolina

Administració i Finances

Verrié, Pau

Vives, Lola

Administraciói Comptabilitat
Atik, David
Bertran, Anna
Cid, Jordi
Closas, Montserrat
Expósito, Josefa
Font, Montserrat
Garcia, Carolina
Gurrera, Josep Manuel
Jacas, Rosa M.
León, Immaculada
Llopart, Maite
Mónaco, Tina
Nebot, Emili
Rexach, Ramon
Rocamora, Antoni
Rodríguez, M. Lourdes
Román, Pilar
Romero, Carlos
Sánchez, Cristina
Sánchez, Núria
Serra, Lluís
Vila, Núria
Viñals, Tina

Compres i Serveis Generals
Ariño, Miguel
Calvera, Carlos
Camargo, Eva
Cavanillas, Cristina
Delgado, M. José
Farrando, Enrique
Ferré, Jaume
González, José Luis
Martí, Esther
Martínez, Olga
Martínez, Jordi
Martínez, Pedro
Molins, Esther
Monset, Joan
Moreno, David
Navarro, Daniel
Organista, Celeste
Rius, Marta
Silvestre, Daniel
Sobrepera, Antoni
Tiemblo, Eugeni
Valero, Jesús
Vázquez, Josep Maria
Viladot, Judith

Gestió Pressupostària
Altemir, Elena
Burrel, Esther
Costa, Ester
Cubeles, Xavier
Frigola, Ricard
López, Màxim
Raventós, Olga

Comercial

Rossich, Antoni

Agustí, Albert
Agustí, Pere
Anento, Olga
Badia, Marta
Brotons, Concepció
Clos, Isabel
Cristià, Sònia
Esteve, Esperanza
Fernández, Carme
Font, Carles
Font, Marta
Gil, Antoni
Knape, Ingrid
López, Jaume
Mas, Sílvia
Morató, Cristina
Pardell, Victòria
Rendé, Mercè
Rosell, Alexandre
Sabadell, Emili
Valle, Núria
Vera, Carmen
Vilaseca, Àgueda
Ylla, Andreu

artí

Construcció

Trullén, Francesc

Abad, Ferran
Alfaro, J o d Luis
Amat, Alèxia
Aventín, Juan Manuel
Bardina, Enric
Biosca, Gemma
Bruni, Aldo Hugo
Campón, Amalio
Carrero, Juan
Colomina, M. Sílvia
Díaz, Antonio
Dimas, Marta
Duelo, Miquel
Escarp, Pilar
Fernández, José
Ferrando, Jaume
Ferrer, Blanca
Ferrer, M. Antònia
Galván, Juan Carlos
García, M. Isabel
Garuz, José Luis
Godoy, Luis
Jori, Montserrat
Juan, Rosa Maria
León, Sandra
Longoria, Joffre
López, M. Fe
Lladó, Francesc
Lloret, Antoni
Marco, Alberto
M , Guillermo
Navarri, Joaquim
Ortiz, Patrícia
Otero, Javier
Paiencia, Luis
Palma, Manel
Parramon, Luis
Pujol, Jordi-Joan
Roca, Jorge
Sabater, Josep M.
Salvador, Ruth
Santarnaria, Enric
Santín, Aurora M.
Sedó, Carme
Solà, Josep Maria
Tejado, José Luis
Vall, Teresa
Vives, Víctor M.
Zwecker, Heinz

Informàtica

Pastor, Ferran

Llovera, Isabel
Zaragoza, Sílvia

Gestió de Resultats
Bertran, Josep
Cabanes, Vicenç
Castellà, Miquel
Casulà, Antoni
Gregorio-Rocasolano, Luis
Pont, Ramon
Quer, Pere
Riera, Joan
Tintoré, Antonio
Ymbern, Cristina

Informàtica Interna
Arqués, Anna M.
Fervienza, Josb Antonio
Infiesta, Manuel M.
Monmany, Manuel
Olayo, M. Luz
Olier, Jorge
Parrilla, Josep Enric
Pijoan, Frederic
Tarragó, Mariano

Suport de Sistemes i Operacions
Añaños, Albert
Carballo, Jesús
Francès, Josep
Macau, J. Rafael
Mallofré, Montserrat
Marimon, Ignasi
Mateu, Olga
Oliver, Maria Carlota
Palacios, Joana M.
Palleja, Albert
Rojo, Facundo
Santamaria, Lluís
Sarroca, Joan
Viñas, Jordi

Infrastructures

Millet, Lluís

Calvó, Anna
Casado, Montserrat
Cavero, Jordi
García, Ángel
López, Rosa
Llorens, Ada
Manzano, José María
Nonell, Carme
Queralt, Elvira
Segovia, Margarita
Serra, Jordi
Solé, Anna
Ventura, Joan
Verges, Robert

Planificació i Control

San Miguel, Carme

Arnedo, Sílvia
Campi, Núria
Camps, Enric
Casadó, F. Xavier
Condud, Rosa Maria
Galcerán, Ignasi

Hernández, Núria
Huerta, Isidre
Lahosa, Joaquim
Omedes, Montserrat
Palleja, Eduard
Rafel, Ignasi
Salvador, Pere

Publicacions
Aguilar, Roser
Cornudella, Jordi
Ferrer, Jaume
López, Emili
Melero, Josep
Merino, Anna M.
Osoro, Itziar

Riambau, Joan
Roig, Josep Maria
Solanilla, Maribel
Sort, Ramon
Tarrida, Joan
Zanón, Jordi

Projectes Especials

Serra, Oriol

Olivella, Anna M.

Assegurances
Martínez, Sílvia
Parrizas, F. Xavier

Entrades
Alabart, Laura
Ayala, Carmen
Basterfield, Claire
Baulenas, Carme
Bellés, Francesc Xavier
Caballer, Francesc

Deulofeu, Eulàlia
Florensa, M. Lluïsa
Guindulain, Joan Ignasi
Lozano, Aurora
Llinàs, Santiago
Llorens, Cristina
Oller, Montserrat

Poblet, Albert
Rebull, M. Antbnia
Torres, Josep
Vallés, M. Lluisa

Recursos Humans

Tapia, Josep Lluís

López, Agusti
Llongueras, Imma
Sedó, Anna

Administració
Aguilar, Núria
Binefa, M. Jesús
Bonafé, Daniel
Canillas, Natàlia
Folch, Xavier
Rodríguez, Francesc

Selecció i Formació
Bondia, Rosa Maria
Gutiérrez, Susana
Matute, M. Montserrat
Mínguez, Javier
Punti, Carme
Rafel, Joan

Soler, Marta
Terés, Sílvia
Zafra, M. Carmen

Telecomunicacions i Electrònica

López, Jordi

Albella, Alícia
Cabutí, Jordi
Frondoso, Anna Maria
Mir, Glòria
Vara, Àngels

Electrònica
Afonso, Joan Antoni
Bernat, Gemma
Biedma, Antonio

Carrión, Antoni
Cereceda, Carles
Miserachs, Jordi
Negreira, José Manuel
Riera, Luis María
Roca, Enric
Serra, Juli

Operacions de Tecnologia
Clotet, Xavier
Lanaspa, Nicolás
Mearelli, Roberto

Molins, Carles
Pla, Jaume

Seguretat Electrbnica
Cachadiña, Fernando
Magriñá, José
Requejo, Tomás
Roigé, Joan
Tarragó, Salvador
Vila, Núria

Telecomunicacions
Forest, Joan
Fuentes, Ildefonso de
Giménez, Hermenegild
Ginot, Francisco
Grau, Josep
Ritort, Francesc Xavier
Ruíz, Domingo
Sabater, Carles
Torras, Jordi
Vallverdú, F. Xavier

Voluntaris

Segura, Francesc

Albet, M. Mònica
Arqué, Núria
Bernad, Montserrat
Bisbal, Antònia

Cabarrocas, Anna
Cabré, Marta
Camps, M. Clara
Cases, Benet
Clapés, Andreu
Herrero, Anna M.

Lara, Verònica
Lladó, Helena
Mirapeix, Laia
Muñoz, Josep
Pérez, M. Teresa
Pijoan, Núria

Salarich, Maria
Sanz, Pilar
Serrano, Ángel
Torres, Cristina
Valls, Neus

Coll, Joan F.

Company, Pilar
Costa, Eulàlia

Esports
Álvarez, Armando
Bestué, M. del Carme
Cabezas, Victòria
Cañabate, Manuel
Cañellas, Antònia
Colominas, Dolça
Cortbs, José Manuel
Cruz, Héctor
Díaz, Josep Manel
Esparz, Raquel
Félez, Jesús
Font, Xavier
Gil, Ángelo
Gironés, Xavier
González, Xavier
Goñi, Manuel
Gotzens, Jordi
Jofre, Alberto
Lanau, Pere
Lorenzo, Nuria
Llàcer, Jordi
Llopart, Josep
Lloveras, Pere
Martínez, Josep Oriol
Martínez, Alberto
Moreno, José Ricardo
Moro, Mónica
Parés, Roser
Pérez, Fulgenci
Pey, Ivonne
Planes, José Maria
Pruneda, Rosa Maria
Romano, Immaculada
Sánchez, Francisco Javier
Sanz, Santiago
Segura, Jordi
Ventura, Alexandre
Ventura, José Javier
Werring, Ana Cristina

Màrqueting
Alzamora, Elena
Bajuelo, Enric
Fernández, Carmen
Garcia-Junceda, Ana
Hernando, Teresa
Mezquida, Agustí
Mireles, José Javier
Ortega, Isabel
Pellicer, Susanna
Puértolas, Marta
Sanvisens, M. Dolors
Sensat, Sergio
Tarruella, Raquel
Torelló, Esther
Vernís, Anna

Planificació i Control
Castillo, Maden
Ferré, Sílvia
Francesch, Jordi
Guitart, Josep M.
Peix, Jordi

Serveis
Bertran, Àngels
Borrell, Xavier
Cantariño, Lluís
Coderch, Elvira
Cuatrecasas, Anna
García, F. Javier
Gorgot, Beatriz
Grau, Carles
Hektoen, Brita
Martínez, Maria
Massagué, Montserrat
Mens, Marcus
Petit, Pilar
Sala, Anna
Segú, Anna
Serra, Teresa
Teixell, Maria Rosa
Umbert, Montserrat
Valls, Ricard
Vallverdú, Imma
Varela, Jordi

Tecnologia
Argelich, Agustí
Conesa, Pilar
Freixa, Míriam
Garda, Andrés
Gené, Josep M.
Hermoso, Mercedes
Ligorio, José M.
Lupon, Jordi
Lluch, Joan Francesc
Rodríguez, Xavier
Rovira-Beleta, Enric
Roy, Ramon
Urgel, Montserrat

Unitats Operatives
Abellán, Consol
Boquera, Pasqual
Marqués, Luisa

Voluntaris
Calaf, M. Pilar
Febrer, Antònia de
Mainou, Montserrat
Roca, Roser
Serrano, Avel·lí
Xifré, Pilar

Direcció General d'Esports

Fonseca, Manuel
Miró, Pere

Birk, Ruth
Bonareu, Marta
Cruz, Montserrat
Font, Isabelle Anne

Forcadell, Anna M.
Garcia-Carbonell, Daniel
Hernández, Mari Cruz
Kosanovich, Maritsa

Lluch, Montserrat
Nasarre, Elena
Ruíz, Pedro
Tàsias, Beatriz

Logística Esportiva

Rigau, Isidre

Amat, Mercedes
Baraldés, Joan
Bonet, Roser
Capllonch, Marta
Carballo, Luis Javier

Casarramona, Montserrat
Ferrer, Mercè
Gavaldh, Cristina
Giménez, Immaculada
González, Aracel·li
González, Mercedes
Hernández, Manuel

Jain, Mònica
Masanas, Jaume
Payés, M. Rosa
Polo, Esther
Ponsa, Sandra
Puig, Núria
Reiffs, Carmen

Rovira, Joan Antoni
Sanmartí, Judith
Santigosa, Sergi
Santos, Josep M.
Tintoré, Berta
Vidal, Marta
Virgili, Guillem

Organització de les Competicions

Manuel, Pere

Alberich, Josep M.
Andrade, Beatriz
Andrés, Adriana
Aparicio, Luis
Ardiaca, Blanca
Arnau, Joan
Báguena, Luis
Ballbé, Josep M.
Baronet, Albert

Basiana, Ramon
Bilbao, M. José
Bladas, Jaume
Caballé, Lourdes
Calvera, Pedro
Castañer, Adriana
Catalh, Anna
Cerdh, Juan Carlos
Díaz, Jordi
Estalella, Joan Antoni
Fargas, Ireno

Farran, Judith
Fernández, Julio
Forn, Ramon
Fraile, José
Fuertes, Juan Antonio
Galí, Mireia
Ganyet, Francesc
Garcia, Osvaldo
Garcia-Mussons, Pablo
Gil, Ricardo
Guerra, Francisco

Ibáñez, Ramon
Iglesias, Xavier
Iturralde, Olegario
Jané, Joan
Klingenberg, Gabriela
León, Diego
López, Ángel
Lucas , Juiio-Rafael
Llauradó, José María
Lluch, Josep Maria
Mañas, Manel

Organització de les Competicions

Marcé, Pilar
Marco, Montserrat
Marcos, Julio
Martín, Miguel **Ángel**
Martínez, Juan **José**
Martínez, Rubén
Martínez, Juan
Méndiz, Elena
Michavila, Marta
Mirapeix, Sergi
Molina, M. Isabel
Montesinos, Manuel
Moreno, Mariano
Mumbrú, Isabel
Noblom, Alejo
Nualart, Blanca
Orofino, Rafael
Osa, Ana de la
Paluzie, Meritxell
Paraiso, Valentín
Parra, Teresa
Pedreira, Manuel
Perelló, Gemma
Peris, Rubén
Pola, Marta
Povill, Josep Maria
Rabadà, F. Xavier
Ramírez, Albert
Roca, Miquel
Rodríguez, Josep Lluís
Rodríguez, Manel
Rogent, **Glòria**
Rojas, **Francisco José**
Rubert, Antoni
Ruíz, Mireia
Saladie, **Luis Fco.**
Sánchez, Josep
Sarquella, Josep
Saura, Gabriel
Serra, Andor
Serra, Jordi
Serrano, Marta
Sistaré, Isidre
Suárez, Margarita
Subirana, Montserrat
Taixés, Joaquim
Tomás, Olga
Torné, Lluís
Torres, Miquel
Vidiella, **Joaquín**
Vilanova. **Mireia**

Olimpíada Cultural

Direcció
Cuyàs, Romà
Obiols, Margarita

Alba, Carmen
Dalmau, Teresa

Administració i Recursos
Alonso, Miguel
Balcells, Clara
Cebrián, **Mercè**
Freixa, Francesc
Peregrín, Lucia
Queixalós, Vicenç
Rosal, Rosa
Sindreu, Marisa
Torres, **Alícia**

Escola Taller
Álvarez, Carmen
Espelt, Ramon
Grasa, Fernando
Jiménez, M. Carmen
Joaquín, Manuel
Romero, Juan Pedro

Festivals i Exposicions
Anglès, Teresa
Beltran, Lluís
Carvajal, Rosa
Casas, Anna
Cuyàs, Manel
Gas, Mario
Gutiérrez, **José Antonio**
Lomas, **Núria**
Majench, Montserrat
Moll, Gabriel
Peralta, Sara
Rovira, Laura
Sureda, Berta

Imatge, Comunicació i Comercialització
Bayona, **Lidia**
Cabero, Bemardino
Carrasco, Rosa M.
Font, **Eulàlia**
Forasté, Manuel
Niubó, Josep Oriol
Pérez, Teresa
Purtí, Neus
Sabartés, **Eulàlia**
Vilanova, Olga

La direcció de les unitats temtoriais

En aquest annex es relaciona el personal directiu de cadascuna de les unitats territorials que van funcionar durant els Jocs de la XXVa Olimpíada.

No hi estan incloses aquelles unitats que, amb poc personal, depenien molt directament d'algunes de les unitats relacionades, com seria el cas de totes les instal·lacions d'entrenament.

El criteri que s'ha seguit ha estat d'incloure només el primer nivell directiu per sota del director, sots-director o director adjunt. L'única excepció a aquesta norma ha estat la Vila Olímpica, on, atesa la seva envergadura, s'ha arribat a un segon nivell.

A cada departament se li ha adscrit un sol titular, excepte en aquells departaments en qub dos titulars es turnaven en les mateixes funcions i també, en el cas de la Vila Olímpica, on s'inclouen els adjunts de primer nivell.

Les diferents unitats es troben agrupades en l'ordre següent:

Conseller Delegat i staff

Centre Principal d'Operacions (CPO)

Serveis Centrals del COOB'92

Torxa

Unitats de Competició

Àrea de Montjuïc
Estadi Olímpic
Palau Sant Jordi
INEFC
Piscines Bernat Picornell
Piscina de Montjuïc
Palau de la Metal·lúrgia
Palau d'Esports de Barcelona
Pavelló L'Espanya Industrial
Oficina Central de Pentatló Modem

Àrea de la Diagonal
Estadi del FC Barcelona i Estadi del RCD Espanyol
Palau Blaugrana
Real Club de Polo

Àrea de la Vall d'Hebron
Velbdrom i Circuits de Ciclisme
Camp de Tir amb Arc
Pavelló de la Vall d'Hebron
Tennis de la Vall d'Hebron

Àrea del Parc de Mar
Port Olímpic
Pavelló de la Mar Bella
Polisportiu Estació del Nord
Frontó Colom

Subseus
Palau d'Esports de Badalona
Pavelló Club Joventut Badalona
Palau d'Esports de Granollers
Estany de Banyoles
Camp de Tir Olímpic de Mollet
Estadi d'Hoquei de Terrassa
Estadi de la Nova Creu Alta de Sabad
Estadi de Beisbol de l'Hospitalet
Estadi de Beisbol de Viladecans
Canal Olímpic de Castelldefels
Centre d'Hípica del Montanyà
Parc del Segre de la Seu d'Urgell
Estadio La Romareda de Zaragoza
Estadi Luis Casanova de Valbncia
Pavelló d'Esports de Reus
Pavelló del Club Patí Vic
Pavelló de l'Ateneu de Sant Sadurní

Residències
Vila Olímpica de Barcelona
Vila Olímpica de Banyoles
Vila Oiímpica de la Seu d'Urgell
Vila del Parc de Mar
Vila de la Vall d'Hebron
Vila de Montigalà
Hotels seu
Central d'Allotjament
Centre Operatiu del Port de Barcelona
Camp Internacional de la Joventut

Centres de serveis i de suport
Centre Principal de Premsa (CPP)
Centre Internacional de Ràdio i Televisió (CIRTV)
Centre d'Informació i Operacions de Tecnologia (CIOT)
Centre d'Acolliment de l'Aeroport
Centre d'Acreditació i Allotjament
Centre d'Acolliment dels Patrocinador
Centre Mèdic Coordinador
Policlínica de la Vila Olímpica
Centre de Suport Meteorolbgic
CEMAN 3
Centre de Transports
Centre de Logística
Restaurant del Palau de Victbria Eugèn
Centre de Suport de Protocol
Centre de Cerimònies
Centre de Suport dels Voluntaris
Centre de Suport de Construcció

Conseller Delegat i staff

Conseller Delegat	Abad, Josep Miquel	Director de Protocol	Coderch, Josep
Director de Comunicació	Palacios, Pedro	Director de Seguretat	Sicart, Santiago
Director d'Imatge	Giménez-Salinas, Miquel	Cap de Secretaria	Bosch, Alfred

Centre Principal d'Operacions

Director general d'Operacions	Fontana, Pedro	Director d'Àrea	Duran, Ferran
Director general d'Esports	Fonseca, Manuel	Director d'Àrea	Miró, Pere
Director d'Àrea	Botella, Miquel	Directora d'Àrea	San Miguel, Carme

Serveis Centrals del COOB'92

Director general	Vilà, Josep Maria	Administració Econbmica	Rocamora, Antoni
Director d'Administració i Finances	Vemé, Pau	Comercial	Agustí, Pere
Director d'Entrades i Assegurances	Serra, Oriol	Contractació i Serveis generals	Martí, Esther
Director d'Infrastructures	Millet, Lluís	Control Pressupostari	Frigola, Ricard
Director de Paralímpics	Coll, Joan	Publicacions	Tarrida, Joan
Director de Recursos Humans	Tàpia, Josep Lluís	Administració de Recursos Humans	Rodríguez, Francesc
Director de Serveis Jurídics	Bergós, Raimon		

Torxa

Director	Rossich, Antoni	Operacions	Sabadell, Emili
Màrqueting	López, Jaume	Seguretat	Gallardo-Bravo, Juan Luis
Relacions amb Institucions	Serra, Jordi	Premsa	Fábregas, Ita

Unitats de competició: Àrea de Montjuïc

Estadi Olímpic

Director	Cambra, Sixte	Serveis Mèdics	Ventura, Josep Lluís
Sots-director	Boix, Ricard	Protocol	Marco, José Pascual
Sots-director	Jofre, Josep	RTO	Labrada, Fernando
Director adjunt	Vallverdú, Jordi		
Atletisme	Baronet, Albert	**Anella Olímpica**	
Tecnologia	Sanz, Luis	Director	Gallego, Sebastii
Organització Interna	Albet, Mbnica	Director adjunt	Vergés, Ana
Serveis	Urgellès, Montserrat	Gestió de la Instal·lació	Martínez, Eduardo Antonio
Gestió de la Instal·lació	Garcia, Francesc		
Autoprotecció	Torres, Eduardo	**Circuits**	
Premsa	Fonollosa, Robert	Director	Cos, Emilio
Serveis Mèdics	Serra, Robert	Serveis Mèdics	Pujol, Pere

Palau Sant Jordi

Director	Mas, Ramon	Voleibol	Rojas, Francisco
Director adjunt	Rey, Albert	Tecnologia	Pericàs, Jordi
Gimnàstica	Marcos, Julio	Organització Interna i Serveis	Sanz, Pilar

Palau Sant Jordi

Handbol	Roca, Miquel	Gestió de la Instal·lació	Santamaría,
Autoprotecció	Marí, Josep Francesc	Protocol	Matellanes,
Premsa	Zeichen, Renée	RTO	Grima, Ped
Serveis Mèdics	Sancho, Ramón		

INEFC

Director	Abel, Jordi	Autoprotecció	Medrano,
Director adjunt	Forn, Ramon	Premsa	Bosch, Me
Lluita	López, Ángel	Serveis Mèdics	Mestre, C
Tecnologia	Capo, Enric	Protocol	Costa, Jos
Organització Interna	Pérez, Fulgenci	RTO	Alarcón,
Gestió de la Instal·lació	Ferrer, M. Antònia		

Piscines Bernat Picornell

Director	Torres, Miquel	Autoprotecció	Barbero
Director adjunt	Gotzens, Jordi	Premsa	Torroell
Natació	Subirana, Montserrat	Serveis Mèdics	Carden;
Tecnologia	Viches, Joan	Protocol	Matas, I
Organització Interna	Pérez, Francisco	RTO	Monrea
Gestió de la Instal·lació	Pallejà, Ramon		

Piscina de Montjuïc

Director	Segura, Francesc	Autoprotecció	Arias,
Director adjunt	Rovira, Joan Antoni	Premsa	Bassa!
Natació	Carmona, Jordi	Serveis Mèdics	Martí
Tecnologia	Colomer, Albert	Protocol	Góme
Organització Interna	González, José Rafael	RTO	Zardo
Gestió de la Instal·lació	Pla, Tomàs		

Palau de la Metal·lúrgia

Director	Rodríguez, Jaume	Autoprotecció	Nav
Director adjunt	Camps, Enric	Premsa	God
Esgrima	Paraiso, Valentín	Serveis Mèdics	Bàli
Tecnologia	Zamarreño, Jesús	Protocol	Esc
Organització Interna	Trillo, Antonio	RTO	Esq
Gestió de la Instal·lació	Colomer, Llorenç		

Palau d'Esports de Barcelona

Director	Lahosa, Joaquim	Gestió de la Instal·lació	Zv
Director adjunt	Lluch, Josep Maria	Autoprotecció	G
Gimnàstica	Marcos, Julio	Premsa	M
Tecnologia	Sabatt, Josep Maria	Serveis Mèdics	Sa
Organització Interna	Vidal, Marta	Protocol	V
Serveis	Pérez, M. Teresa	RTO	Á

Pavelló L'Espanya Industrial

Director	Sánchez, Josep	Halterofília	Ibáñez, Ramón
Sots-director	Font, Xavier	Tecnologia	Argila, Jaume
Director adjunt	Rodríguez, Manel	Organització Interna	Luna, Núria de
Gestió de la Instal·lació	Balaguer, José	Serveis Mèdics	Camprubí, Esteve
Autoprotecció	Reinares, José Luis	Protocol	Durán, Manuel
Premsa	Kotnik, Mitzi	RTO	Blasco, Miguel

Oficina Central de Pentatló Modern

Director	Montesinos, Manuel	Tir Olímpic	Espejo, Antonio
Director adjunt	Garda-Mussons, Pablo	Cros	Lapiedra, Ernesto
Esgrima	Martínez, Albert	Equitació	Perote, Juan
Natació	Ojeda, José	Tecnologia	Tintoré, Antonio

Àrea de la Diagonal

Estadi del FC Barcelona i Estadi del RCD Espanyol

Director	Cruylles, Santiago de	Gestió de la Instal·lació	Pujol, Jordi Joan
Director adjunt	López, Agustí	Autoprotecció	Gálvez, Miguel Ángel
Director adjunt	Moreno, José Luis	Autoprotecció	Hertfelder, Javier
Futbol	Moreno, Mariano	Premsa	Miravitllas, Ramon
Futbol	Martínez, Joan	Serveis Mèdics	Anglés, Francesc
Tecnologia	Barba, Eduard	Protocol	Barcia, Emilio
Tecnologia	Ochoa, Pedro	Protocol	Segura, Joan
Organització Interna	Mauri, José	RTO	Berraondo, Eduard
Gestió de la Instal·lació	Otero, Javier		

Palau Blaugrana

Director	Escolano, Josep	Gestió de la Instal·lació	Ribas, Ricard
Directora adjunta	Gutiérrez, Susana	Autoprotecció	Gallego, Gerardo
Judo	Báguena, Luis	Premsa	López, María Acacia
Taekwondo	Fargas, Ireno	Serveis Mèdics	Blanch, Josep Maria
Hoquei sobre Patins	Basiana, Ramon	Protocol	Domínguez, Carlos
Tecnologia	Bombi, Jorge	RTO	Moreno, Ángel
Organització Interna	Valls, Llorenç		

Real Club de Polo

Director	Ballbé, Josep M.	Gestió de la Instal·lació	Nevado, José
Directora adjunta	Llucià, M. Teresa	Serveis	Puig, Berta
Hípica	Klingenberg, Gabriela	Autoprotecció	Moralejo, Francisco Javier
Hípica	Guerra, Francisco	Premsa	Brozgol, Leonor Victoria
Atenció als cavalls	Birk, Ruth	Serveis Mèdics	Barri, Joan
Serveis Veterinaris	Alonso, Silvia	Protocol	Fuentes, Jorge
Tecnologia	Solé, Joan	RTO	Morín, Jean Claude
Organització Interna	Cabré, Marta		

Àrea de la Vall d'Hebron

Velbdrom i circuits de ciclisme

Director	Armenter, Xavier	Serveis	Chimeno, J
Director adjunt	Turón, Esteve	Autoprotecció (Velòdrom)	Fuente, Alf
Sots-director	Saura, Gabriel	Autoprotecció (St. Sadurní)	García, Jes
Ciclisme	Peris, Rubén	Autoprotecció (A-17)	Calderón, I
Tecnologia	Boldo, M. Dolors	Premsa	Colomé, G
Organització Interna	Macià, Casimir	Serveis Mèdics	Olivé, Ran
Gestió de la Instal·lació (Velòdrom)	Acon, Joan	Protocol	Albiñana,
Gestió de la Instal·lació (St. Sadurní)	Mas, Antoni	RTO (Velòdrom)	Castillo, Ju
Gestió de la Instal·lació (A-17)	Cervantes, Jordi	RTO (circuits)	Griner, Le
		RTO (circuits)	Fischina, J

Camp de Tir amb Arc

Director	García, Osvald0	Autoprotecció	Cardós,
Directora adjunta	Marques, Luisa	Premsa	Zoeller,
Tu amb *Arc*	Gil, Ricardo	Serveis Mèdics	Arquer,
Tecnologia	Baranera, Ramón	Protocol	Batalla,
Gestió de la Instal·lació	Sedó, Carme	RTO	Rodrígu

Pavelló de la Vall d'Hebron

Director	Manuel, Pere	Gestió de la Instal·lació	Díaz, .
Director adjunt	Cruz, Héctor	Autoprotecció	Ariza.
Directora adjunta	Nualart, Blanca	Premsa Voleibol	Ibañe
Pilota	Vidiella, Joaquín	Premsa Pilota	Zuda
Voleibol	Rojas, Francisco	Serveis Mèdics	Porta
Tecnologia	Martín, Guillem	Protocol	Albe
Organització Interna	Castellví, Josep	RTO	Rodr

Tennis de la Vall d'Hebron

Director	Conti, Ferran	Gestió de la Instal·lació	Ma
Director adjunt	Calvo, Julio	Autoprotecció	Arc
Tennis	Torné, Lluís	Premsa	For
Tecnologia	Guilló, Anna	Serveis Mèdics	Bic
Organització Interna	Soler, Francisco	Protocol	Sol
Serveis	Correro, Rosario	RTO	Vi

Àrea del Parc de Mar

Port Olímpic

Director
Director adjunt
Vela
Tecnologia
Organització Interna
Gestió de la Instal·lació

Guardiola, Jaume
Cases, Benet
Serra, Andor
Verdura, Josep
Calvera, Pedro
Lloret, Antoni

Autoprotecció
Premsa
Serveis Mèdics
Protocol
RTO

Castro, Gonzalo de
Bertrán, Albert
Llobet, Miquel
González-Camino, Fernando
Lorenzo, Feliciano

Pavelló de la Mar Bella

Director
Director adjunt
Bàdminton
Tecnologia
Gestió de la Instal·lació

Ramírez, Albert
Sistaré, Isidre
Lucas, Julio Rafael
Benach, Joan
Garcia, Juan

Premsa
Autoprotecció
Serveis Mèdics
Protocol
RTO

Martínez, Ferran
Echegaray, Braulio
Comaposada, Jordi
Cortés, Silvia
López, Segundo

Polisportiu Estació del Nord

Director
Director adjunt
Tennis de Taula
Tecnologia
Organització Interna
Gestió de la Instal·lació

Serra, Jordi
de la Matta, Manel
Arnau, Joan
Barenys, Juan Ignacio
Giner, Enric
Bruni, Aldo Hugo

Autoprotecció
Premsa
Serveis Mèdics
Protocol
RTO

Molina, Rafael
Badia, Jordi
Klamburg, Jordi
Cano, Carmen
Torest, Antonio

Frontó Colom

Director
Directora adjunta
Pilota basca
Tecnologia
Organització Interna
Serveis

Vidiella, Joaquín
Polo, Esther
Albanell, Jorge Juan
Hernanz, José Ramón
Valls, Neus
Cavanillas, Cristina

Gestió de la Instal·lació
Autoprotecció
Premsa
Serveis Mèdics
Protocol

Iraegui, Juan José
Alonso, Ricardo
Matesanz, Carme
Lanau, Josep Lluís
Aguilera, Francisco

Subseus

Palau d'Esports de Badalona

Director
Director adjunt
Basquetbol
Tecnologia
Organització Interna
Serveis

Borrell, Esteve
Boquera, Pasqual
Alberich, Josep M.
Valor, Josep
Pruna, Jaume
Acín, Francesc

Gestió de la Instal·laci6
Autoprotecció
Premsa
Serveis Mèdics
Protocol
RTO

Crisol, Francesc
Carretero, Francisco José
Vilá, Carles
Paya, Josep M.
Arjona, Francesc
Rapallo, Carlos

Pavelló Club Joventut Badalona

Director	Julih, Paco	Autoprotecció	Montojo, Miguel Ángel
Director adjunt	Moreira, Jesús	Premsa	Cerdà, Joan
Boxa	Martínez, Rubén	Serveis Mèdics	Novell, Josep
Tecnologia	Renalias, Josep	Protocol	Pérez, Lope
Gestió de la Instal·lació	Roca, Jorge	RTO	Herrero, Pedro

Palau d'Esports de Granollers

Director	Ragàs, Josep	Autoprotecció	Morales, Luis Francisco
Director adjunt	Agnew, Gil	Premsa	Pérez, Arseni
Handbol	Roca, Miquel	Serveis Mbdics	Balcells, Manel
Tecnologia	Trius, Joan	Protocol	Serra, M. Montserrat
Organització Interna	Closas, Montserrat	RTO	del Santo, Julián
Gestió de la Instal·lació	Romea, Jordi		

Estany de Banyoles

Director	Malagelada, Joan	Autoprotecció	Cuadrado, Faustino
Director adjunt	Salvador, Pere	Premsa	Boladeras, Rosa
Rem	Orofino, Rafael	Serveis Mbdics	Palomer, Jordi
Tecnologia	Sellarés, Joan Antoni	Protocol	Panisello, Roser
Organització Interna	Serra, Lluís	RTO	Liras, Virgilio
Gestió de la Instal·lació	Duelo, Miquel		

Camp de Tir Olímpic de Mollet

Director	Camí, Ignasi	Autoprotecció	Laíz, Jesús
Director adjunt	Galcerán, Ignasi	Premsa	Domínguez, Elena
Tir Olímpic	Bladas, Jaume	Serveis Mbdics	López, Francesc Xavier
Tecnologia	Marcelo, Julián	Protocol	Prats, Antonio
Organització Interna	Hernández, Núria	RTO	Hidalgo, Miguel
Gestió de la Instal·lació	Campón, Amalio		

Estadi d'Hoquei de Terrassa

Director	Fournier, Julio	Autoprotecció	Navarrete, José
Sots-director	Rafel, Joan	Premsa	Viladomat, Ramon
Director adjunt	Colomer, Martí	Serveis Mbdics	Rosell, Josep
Hoquei	Noblom, Alejo	Protocol	Galindo, Manuel
Tecnologia	Ribera, Josep	RTO	Garcia, Francisco
Gestió de la Instal·lació	Serrahima, Francesc		

Estadi de la Nova Creu Alta de Sabadell

Director	Vinyeta, Jaume	Autoprotecció	Alonso, Enrique
Directora adjunta	Casarramona, Montserrat	Premsa	Canet, Francesc
Futbol	Moreno, Mariano	Serveis Mbdics	Girvent, Francesc
Tecnologia	Torres, Bartomeu	Protocol	Comas, Josep
Organització Interna	Farrando, Enrique	RTO	Pous, Antonio
Gestió de la Instal·lació	Carrero, Juan		

Estadi de Beisbol de l'Hospitalet

Director	Ortín, Miquel	Autoprotecció	Matas, Manuel
Director adjunt	Jiménez, Josep Anton	Premsa	Herrera, Pablo
Beisbol	Martínez, Juan José	Serveis Mbdics	Barjau, Ramon
Tecnologia	Santcovsky, Héctor	Protocol	Sánchez, Dolores
Gestió de la Instal·lació	Martínez, Pedro	RTO	Pablos, Ángel de

Estadi de Beisbol de Viladecans

Director	Ortín, Miquel	Autoprotecció	Mohamed-Chej, Hamadi
Director adjunt	Povill, Josep Maria	Serveis Mèdics	Colomer, Jordi
Beisbol	Martínez, Juan José	Protocol	Kirkpatrick, Guillermo
Tecnologia	Guilaña, Delfín	RTO	Marín, José

Canal Olímpic de Castelldefels

Director	Buyse, Xavier	Autoprotecció	Morillas, Miguel
Director adjunt	Fernández, Julio	Premsa	del Río, José Antonio
Piragüisme	Suárez, Margarita	Serveis Mèdics	Martín, Carlos
Tecnologia	Diego, Joaquim de	Protocol	Montesino, Borja
Organització Interna	Casafont, María Ángeles	RTO	Arévalo, Ángel
Gestió de la Instal·lació	Moral, Antonio		

Centre d'Hípica del Montanyà

Director	Ballbé, Josep Maria	Serveis	Sierra, Roland
Director adjunt	Taixés, Joaquim	Gestió de la Instal·lació	Alfaro, José Luis
Hípica	Klingenberg, Gabriela	Autoprotecció	Sanjurjo, Fernando
Hípica	Márquez, Fernando	Premsa	Trull, Carme
Atenció als cavalls	Cendoya, Inés	Serveis Mèdics	Riba, Jaume
Serveis Veterinaris	Fernández, Matías	Serveis Mèdics	Yunta, Alejandro
Tecnologia	Defez, Albert	Protocol	Fuentes, Jorge
Organització Interna	Puig, Josep		

Parc del Segre de la Seu d'Urgell

Director	Ganyet, Ramon	Autoproteccio	Sebastih, Josep
Director adjunt	Martínez, José	Premsa	Vilajosana, Manel
Piragüisme	Ganyet, Francesc	Serveis Mèdics	Badia, Antoni
Tecnologia	Bastida, Daniel	Protocol	Bregolat, Eugeni
Gestió de la Instal·lació	Domenjo, Isidre	RTO	Sánchez, Antonio

Estadio La Romareda de Zaragoza

Director	Lozano, Fernando	Autoprotecció	Calies, Manuel Federico
Director adjunt	Santacana, Josep Lluís	Premsa	Merino, Vicente
Futbol	Moreno, Mariano	Serveis Mbdics	Gago, Abel
Tecnologia	Tudela, José Luis	Protocol	Pérez, Ángel
Gestió de la Instal·lació	Aventín, Juan Manuel	RTO	Asensio, Eugenio

Estadi Luis Casanova de València

Director	Miguel, Juan Alberto	Autoprotecció	Solís, Julián
Director adjunt	Palleja, Eduard	Premsa	Balanza, Vicente
Sots-director	Caballero, Francesc	Serveis Mèdics	Yarza, Manuel
Futbol	Moreno, Mariano	Protocol	Benavent, Pepa
Tecnologia	Martínez, Manuel	RTO	Alberola, Enrique
Gestió de la Instal·lació	Rodríguez, Manuel		

Pavelló d'Esports de Reus

Director	Barberà, Enric	Gestió de la Instal·lació	Jarayhi, Mohamed Mazen
Director adjunt	Ademà, Jordi	Autoprotecció	Bozalongo, Antonio
Hoquei sobre Patins	Basiana, Ramon	Serveis Mèdics	Miralles, Rodrigo
Tecnologia	Berasategui, Tomás	Protocol	Slnchez, Eduardo
Organització Interna	Bros, Jordi		

Pavelló del Club Patí Vic

Director	Orozco, Emilio	Gestió de la Instal·lació	Muñoz, Javier
Director adjunt	Cubeles, Xavier	Autoprotecció	de los Santos, Francesc Xa
Hoquei sobre Patins	Basiana, Ramon	Premsa	Sanfiz, Josep
Tecnologia	Arumí, Josep	Serveis Mèdics	Morera, Oriol
Organització Interna	Portell, Joan	Protocol	Puig, Pere

Pavelló de l'Ateneu de Sant Sadurní

Director	Bonet, Pere	Autoprotecció	León, Alfonso
Director adjunt	Capella, Mariano	Premsa	Pérez, Gabriel
Hoquei sobre Patins	Basiana, Ramon	Serveis Mèdics	Feliu, Josep
Tecnologia	Escursell, Jaume	Protocol	López, Joan
Organització Interna i Serveis	Quesada, Jordi		

Residbncies

Vila Oifmpica de Barcelona

Director
Director adjunt
Protocol
Autoproteccid
Relacions amb els CON
Relacions amb els CON
Operacions
Operacions
Organitzacid
Centres de Suport
Residència
Alimentació
Alimentació
Instal·lacions
Instal·lacions
Recepció
Acreditacions
Relacions Públiques i Cerimònies
Centre de Serveis
Transports

Calvo, Armand
Carbonell, Jordi
Torres-Dulce, Antonio
Palacios, Antonio
de Paz, Miquel
Soler, Lluís
Sáez, Francesc
Goula, Francesc
Parcerisa, Anton Joan
Hernández, Gregorio
Martí, Josep
Prieto, Josep Maria
Santesmases, Joan R.
Figueras, Agustí
Fierro, Rosa
Tardh, Josep
Gaya, Ramon

Mateu, Carme
Joselevich, Bernardo
Boza, Germán

Assistents
Gestió de Passis
Serveis Mèdics
Centre Informació Esportiva
Personal
Administració
Informació
Centres d'Entrenament
Centre de Premsa
Centre de RTV
Concessions
Allotjament
Cultura i Esbarjo
Serveis Religiosos
Producció i Serveis
Logística
Condicionament i Manteniment
Gestió de Materials
Telecomunicacions
Informàtica i Sistemes

Llorens, Jordi
Perramon, Antoni
Mir, Lluís
Rigau, Isidre
Morillas, Manel
León, Imma
Juncà, Manela
Romero, Manel
Rius, Jaume
Payo, Jordi M.
Franquesa, Lola
Mansilla, Antoni
Rodríguez, Ignasi
Iceta, Núria
Vilà, Jordi
Homs, Gabriel

Fradera, Carles
Franco, Jesús
Sabater, Carles
Oliver, Carlota

Vila Olímpica de Banyoles

Director
Residència
Organització
Telecomunicacions
Informàtica
Condicionament i Manteniment

Murcia, Josd Manuel
Boya, Fernando
Ramos, Vicenç
Xirgu, Lluís
Francés, Josep

Batlló, Tony

Acreditacions
Autoprotecció
Relacions amb els CON
Serveis Mèdics de la Policlínica

Interiano, Roberto
Luzón, Antonio
Chambón, Vdronique

Masià, Rafael

Vila Olímpica de la Seu d'Urgell

Director
Director adjunt
Residència
Organització
Tecnologia
Condicionament i Manteniment

Romero, Juan Manuel
Martínez, José
Olivé, Alex
Planellas, Alejandro
Bastida, Daniel

Villagrasa, Juan Carlos

Acreditacions
Autoproteccid
Relacions amb els CON
Serveis Mèdics

Celma, Isabel
Huertas, Efrem
Bordera, Xavier
Badia, Antoni

Vila del Parc de Mar

Directora
Sots-director
Director adjunt
Gestid de Residents
Gestió

Ferrer, M. Dolors
Pérez, Pau
Santos, Josep M.
Casadó, F. Xavier
Rodríguez, Carlos Luis

Instal·lacions
Serveis
Condicionament i Manteniment
Autoprotecció

Miranda, Antoni
Gracia, Manuel

Sanz, Felipe
Montañés, José

Vila de la Vall d'Hebron

Director	Gil, Antoni
Director adjunt	Bravo, Antoni
Director adjunt	Hernfindez, Pere
Tecnologia	Bueso, Carlos
Organitzaci6 Interna	Bataller, María José
Alimentació	Guijt, Robert Jan
Gestió	Filella, Josep Oriol
Instal·lacions	Alemany, Núria
Serveis	Tormo, Joan
Condicionamenti Manteniment	Gfilvez, Julio Ignacio
Autoprotecció	Ruano, José Arturo
Serveis Mèdics	Pons, Lluís

Vila de Montigalà

Director	Mayolas, Enric
Director adjunt	Vidal, Jordi
Gestió	González, Luisa María
Instal·lacions	Torija, José
Serveis	Masllorens, Martha
Telecomunicacions	Oller, Josep
Informàtica	de las Heras, Artur
Condicionament i Manteniment	Fernández, Cristóbal
Gestió de Residents	Delic, Zlatko
Recepció	Ramchand, Ramesh
Autoprotecció	Crespo, Ignacio
Premsa	Castillo, Magdalena
Serveis Mèdics	Vaiencia, Juan

Hotels seu

Directora	Arqué, Montserrat

Hotel Princesa Sofía

Director	Benedé, Santiago
Director adjunt	García, Dionisio
Assistents Personalitzats	Cambra, Josefina
Acolliment Personalitats	Santacana, Francesc
Protocol	Camuñas, Antonio
Activitats dels Hotels	Beykirch, Anna M.
Acreditacions	Ramon, Roger de
Informàtica	Bellés, Xavier
Telecomunicacions	Vallet, Jordi
Manteniment	Serrano, J. Manuel
Organització	Marlés, Conxita
Autoprotecció	Cayetano, Fernando

Hotel Melià

Director	Adell, Jorge
Directora adjunta	Pont, Beatriz
Protocol	Lluch, Montserrat
Organització Interna	Regola, Elena
Serveis	Bonfill, Lluïsa

Hotel Hilton

Directora	Mas, Assumpta
Director adjunt	Collart, Alex
Protocol	Garcia, Daniel
Organitzaci6 Interna	Creus, Jaume
Serveis	Andreu, Mònica
Assistents Personalitzats	Renom, Montserrat

Central d'Allotjament

Director	Colell, Joan Josep
Logística/Procediment	Jover, Ángela
Reserves	Roures, Cristina
Control	Alarcón, Antonio

Centre Operatiu del Port de Barcelona

Director	Closa, Víctor
Director adjunt	Zapata, Dídac
Telecomunicacions	Gutiérrez, Manuel
Centre del COOB	Yila, Andreu
Responsable operatiu de Zones	Cabalier, Francesc
Organitzaci6 Interna	Huerta, Isidre
Manteniment	Duro, Miguel Ángel
Autoprotecció	Garda de Carellán, Camilo

Camp Internacional de la Joventut

Director	Fradera, Joaquim	Gestió de la Instal·lació	Roig, Joan
Serveis	Vilaseca, Isabel	Autoprotecció	Garcia, Javier
Activitats	Vives, Núria		

Centres de serveis i de suport

Centre Principal de Premsa (CPP)

Director	Perarnau, Martí	Telecomunicacions	Pla, Jaume
Director adjunt	del Diestro, Albert	Informàtica	Marimón, Ignasi
Operacions	Garriga, Rosa M.	Gestió Interna	Tubau, Montserrat
Organització	Sallent, Arnau	Gestió Ttcnica	Marco, Alberto
Atenció als Mitjans	Rodrigo, Javier	Autoprotecció	Bellón, Alfonso
Fotografia	Simó, Francesc	Protocol	Garcia, Fernando
Informació	Bagaria, Teresa		

Centre Internacional de Ràdio i Televisió (CIRTV)

Director	Romero, Manuel	Informació	González-Ailer, Luis
Informàtica	Casulá, Antoni	Informació	Vila-San Juan, Rafael
Informhtica	Mora, Martí	Administració i Personal	Garcia-Gispert, Gonzalo
Telecomunicacions	Nicolau, Jordi	Administració i Personal	Salses, Carles de
Booking	Marcos, Esther	Tècnic del CIRTV	Galán, Esteban
Producció	Rozas, Pedro	Retransmissionsi Telecomunicacions	Aymerich, Esteve
Producció	Díez, José Ramón	Retransmissionsi Telecomunicacions	Pellissa, Miquel
Tècnica	Moñino, Francisco	Autoprotecció	Rodríguez, Juan Manuel
Tècnica	Serra, Joan		
Logística	Carbajo, José		

Centre d'Informació i Operacions de Tecnologia (CIOT)

Director d'Informàtica	Macau, Rafael	Director de Telecomunicacions	Clotet, Xavier
Director de Telecomunicacions	López, Jordi	Gestió de la Instal·lació	Sarroca, Joan
Director d'Informàtica	Pastor, Ferran		

Centre d'Acolliment de l'Aeroport

Director	de Tord, Manuel	Recepció i Comiat	Sisternes, Xavier
Director adjunt	Mestre, Oriol	Transports	Alabau, Anton
Gestió	Cuevas, Joan	Autoprotecció	Bouzas, Bernardo Francisco
Organitzaciò Interna	Martí, M. Dolors	Premsa	Balsells, Sandra
Acreditacions	Bastos, Philip	Protocol	Larrotcha, Beatriz
Recepció i Comiat	Llopis, Maria		

Centre d'Acreditació i Allotjament

Director	Álvarez, Amador	Organitzaciò Interna	Molina, Pilar
Director adjunt	Puig, Jordi	Autoprotecció	Sánchez, Ángel

Centres d'Acolliment dels Patrocinadors

Director	Agustí, Albert	Autoprotecció	Pey, Martín
Director adjunt	Rosell, Alexandre	Autoprotecció	Galván, Joaquín
Directora adjunta	Pardell, Victòria		

Centre Mèdic Coordinador

Director	Cuervo, Josep I.	Laboratoris Olímpics de l'IMIM	Camí, Jordi
Director adjunt	Farrés, Josep	Urgències i Transport	Carrera, Núria
Assistencial	Martínez, Maria	Serveis generals	Bruel, Antonio
Controls Mèdics	Vinué, Josep M.		

Policlínica de la Vila Olímpica

Director	Mir, Lluís	Adjunta a Infermeria	Elías, Teresa
Adjunta a Direcció	Soler, Diana	Admissions	Serrasolsas, Rosa Maria
Infermeria	Roigb, M. Teresa		

Centre de Suport Meteorològic

Director general	Bautista, Manuel	Director executiu	Terradellas, Enrique
Director adjunt	Salvador, Ángel		

CEMAN 3

Director	Esteban, Enrique	Responsable Brea	Balmori, César
Director adjunt	Moralejo, Ramón	Responsable Brea	Calderón, h g e l
Responsable Brea	Zavala, Juan	Responsable hrea	Cristina, Manuel
Responsable Brea	Arias, Manuel	Responsable Brea	Martínez, Juan Antonio

Centre de Transports

Director	Mascarell, Xavier	Gestió de Flota	Ramírez, Ricardo
Sots-director	Sabadell, Emili	Flota d'Autocars	Ballester, Miquel
Director adjunt	Prat, Jordi	Vehicles lleugers	Cartoixà, Albert
Instal·lacions i Serveis	Unzeta, Eduard		

Centre de Logística

Director	Sala, Josep	Uniformes	Roig, Antoni
Director adjunt	Grifoll, Josep	Magatzems generals	Llugany, Jaume

Restaurant del Palau de Victbria Eugènia

Director	Serra, Joaquín	Director adjunt	Pi, Josep

Centre de Suport de Protocol

Director	Fornell, Josep	Protocol	Urbina, Josd Antonio de
Director adjunt	Sicart, Bernardo	Protocol	Mulet, Xavier

Centre de Cerimònies

Unitat de Cerimònies	Roca, Josep	Operació de Guardons	Peñalver, Carlos

Centre de Suport dels Voluntaris

Director	Clapés, Andreu	Directora adjunta	Bisbal, Antònia

Centre de Suport de Construcció

Director	Trullén, Francesc	Area de Montjuïc	Sabater, Josep
Coordinador	Ferrando, Jaume	Area de Subseus	Galván, Juan Carlos
Area de Barcelona	Organai, Fabrizio		

I Festival de Tardor (1989)

Teatre

A.I.D.A.: *Verso Oz... All'orizzonte un mondo incantato* de **Frank Baum**
Acte **Únic**: *Informe per a una Acadèmia* de **Franz Kafka***
Agustí Fernàndez: *Les nenes no en tenen mai prou*
Aula de Cant del Conservatori de **Música** del Liceu: *El telèfon o l'amor a tres* i *L'empresari teatral*
Azufre y **Cristo**: *En mi fin está el principio*
Centre **Dramàtic** de la Generalitat de Catalunya: *El viatge o els cadàvers exquisits* de M. **Vázquez** Montalbán*
Christian Plézent: *Histoire* d'un *idiot* de **Félix** de **Azúa***
Cinoherní Klub de **Praga**: *Bed time story* de Sean **O'Casey** i *Zvanov* d'Anton *P*. **Txèkhov**
Compañía La Bicicleta: *Pinocho* de **Carlo Collodi** (versi6 de Juiio Fischtel)
Faulty Optic: diversos espectacles
GAT: *Clàxon* de **Dario Fo***
Giorgio Barberio **Corsetti**: *Durante la costruzione della muraglia cinese* de **Franz** Kafka*
Kungliga Dramatiska Teatern **d'Estocolm**: *Läng Dags Färd Mot Natt* **d'Eugene O'Neill**
Pedro Reyes: *Pedro mío*
Pentación: *Amado monstruo* de Javier Tomeo*
Rajatabla: *El coronel no tiene quien le escriba* de Gabriel Garcia **Márquez**
Talleret de Salt: *El Príncep* de *Dinamarca* de Torsten **Letser***
Teatre de **l'Ocàs**: *Estimat Bruce Springsteen* de **Kevin** Major*
Teatro del Aire: *A puerta cerrada* de **Jean-Paul** Sartre*
Teatro **Fronterizo**: *Bartleby, l'escrivent* de **Herman** Melville*
The **Commiteed Artists**: *Sarafina! The music of Liberation* de **Mbongeni** Ngema
Théâtre Nanterre-Amandiers: *Hamlet* de **William** Shakespeare i *Dans la solitude des champs de coton* de **Bernanrd-Marie Koltès**
Théâtre Nationai de la **Coline**: *Opérette* de Witold **Gombrowicz***
Théâtre Vidy-Lausanne - Cie. Matthias **Langhoff**: *Mademoiselle Julie* **d'August Strindberg**
Tiranpalán: *Makinavaja, el último choriso* **d'Ivà***
Trinidad Iglesias: La Trini
Y **Ypsilon** Studio: *Mateu Z'honrat* **d'Arnost** Dvorak i **Ladislao Klima** i *El suïcida* de **Nikolai** *R.* Erdam

Música

Arditti Quartet
Balanescu String Quartet
Cobla la Principal de La Bisbal
Coral **Polifònica** de Puig-reig
Cuarteto Arcana
Diamanda Galas
Dirty Dozen Brass Band
Duo **Mosca-Zulián**
Durutti Column
Fundació Phonos
Gabinete de **Música** Electroacústica de **Cuenca**
Grup **Bartok** de Barcelona
Josep Maria **Escribano**
Les Miserables **Brass** Band
Luis Paniagua Quinteto/Septeto
Max Roach
Michael Nyman Band
Orquestra Ciutat de Barcelona
Orquestra de Cambra del Teatre Lliure
Plásticos Palacios
Quintet de Vent de **l'Acadèmia** de Praga
Ricciotti Ensemble
Steve Reich
The Hilliard **Ensemble**
Thomas Beckman & Kayoko **Matsushita**
Yomo Toro

Dansa

Ballet de Víctor **Ullate**
Ballet **Triàdic**
Berger **Tanzgroup**
Carbone 14
Danseurs de **Force** et **d'Acrobatie**
Thai **Classical Theatre-Dance**

Performances

Joan Brossa
Juan **Hidalgo**
Marie **Kawazu**
Nigel Rolfe
Serge III **Oldenbourg**
Ulrike Rosenbach

Carpa Bardelona (1989)

Circunstanxias
Emma Quer
Enric Pous
Esther Formosa, La *Cañi*
Flip
Gustave Parking
Inflables Al Víctor
Jack **Magia**
Jango Edwards
Joan Ferrerons (autbmates)
Johnny Melville
Justin **Case**
Justo **Thaus**
Las Veneno
Leo Bassi
Lluís Fernàndez
Marionetas La Universal

* Obres coproduïdes pels Festivals de Tardor - Olimpíada Cultural

Carpa Bardelona

Moisés Moisbs Concert
Muguy Buguy **Claqué**
Nessun Dorma
Numeroh!
Pilar Massa
Poliphonbtica **Dinàmica**
Produsto **d'Espanya**
Sabashka Claqub
Sergei Pavlov
Taller de **músics** (projecte Aphoteque Quartet)
Tina Grey & Alex **Guinness**
Tortell Poltrona i la Banda de **Clowns** Universal
Zènit Teatre

Rambles

Bony & **Caroli**
La Cubana
Marceline & Silvestre
Petit circ de carrer
Pocions **Magi**
Sator Animació
Trampolins Candy
Trastóbilis Teatre

Altres

Carles **Santos**
Clouni
Pilis Trapezi
Pirotècnia Igual
Station House Opera

II Festival de Tardor (1990)

Teatre

AFAA: *Primer Amor* de Samuel Beckett
Assondelli e Stecchettoni: *Appartamento con **figure*** de **Lui Angellini** i Paola **Serafini**
Azufre y **Cristo:** *El ser de la cera**
Circulo de **Bellas Artes** de Madrid: ***Nana*** de Samuel Beckett
Companyia La Trepa: *El cas de la torxa olímpica* de M. Agustina Solb*
Companyia **Núria Espert:** ***Maquillaje*** **d'Hisashi** Inoue
Companyia Rosa Novell: ***Restauració*** **d'Eduardo** Mendoza*
Companyia Teatre de Nit: ***Strip-tease*** *de* ***butxaca***
Companyia Teatre Lliure: *Terra baixa* **d'Àngel Guimerà***
Cosmos Kolej **Théâtre:** *La **cité cornu** (50° 40'N / 3° 09'E)* de W. Znorko*
Der **Kreis Theater:** *Hamlet* de **William** Shakespeare
Edith Clever i **Hans Jürgen** Syberberg: *Die Marquke von O...* de Von **Kleist**
El Teatro **Fronterizo:** ***Perdida*** *en* ***los Apalaches*** de **José Sanchís Sinisterra***
Elan Teatre: ***Escurial*** de Michel de Ghelderode*
Folls i enamorats: Shakespeare-Collage
Institut **d'Experimentació** Teatral (UB): ***Antígona*** *o la sement enterrada* **d'Alberó***
Knuk Teatre: *Tot esperant Godot* de Samuel Beckett
Kungliga Dramatiska Teatern **d'Estocolm:** *La casa de nines* **d'Henrik Ibsen**
La Canyí: *Jo no em quedo per vestir Sants* **d'Esther** Formosa
La **Cuadra** de Sevilla: ***Crónica*** *de una* ***muerte*** *anunciada* de Gabriel **García** Márquez
La **Diablada** de **Oruro**
La Fura dels Baus: ***Noun****
La Galafronie: *Le piano sauvage* de D. de Neck
La Gatomaquia de Lope de Vega
La **Zaranda:** *Vinagre de* ***Jerez***
Línia Dèbil: *Passos* de Samuel Beckett
Marceline **&** Sylvestre: *Bugaboo**
Odéon-Théâtre de **l'Europe:** *Comedia* ***sin*** *titulo* de **Federico García Lorca**
Ola & Tse, Cia. de dansa: *Una mosca en el mar*
Palabras por **Dentro:** *Silencio* ***Dêpois*** de Samuel Becketi
Pep Bou: ***Sabó, sabó****
Pepin Tre (espectacle **còmico-musical)**
Pierre Chabert: *La* ***dernière bande*** i ***L'Innommable*** de Samuel Beckett
Primer Amor de Samuel Beckett
Puppet Theatre **Triangel:** *Trio for Pierrot* de **Henk Boerwinkel**
Teatre de Barcelona: *Mal Viatge* de Francesc Lucchetti
Teatre de **l'Ocàs:** *Línia Roja* de Volker Ludwig i **Birger Heymann**
Théâtre de la **Huchette:** La *Cantatrice Chauve* **d'Eugène** Ionesco
Vol-Ras: ***Insòlit***
Zampanó Teatro: *Con* ***quien*** *vengo, vengo* de **Calderón** de la Barca

Música

21 Japonesas
A.R.C. **Gospel Choir**
Agustí **Fernández** & Reisinger I Mitterer / Terenzi
Amalgama
Ayub Ogada
Barcelona 216
Burning Spear
Carles **Santos** amb la Banda **Simfònica** Unió Musical de Llíria
Cecil Taylor Quartet
Cheb Khaled
David Hykes / Harmonic Choir and Djamshid **Chemirani**
David Linton
Jah Wobble & Invaders of the **Heart**
Jaume Aragali, Orquestra **Simfònica** i Cor del Gran Teatre del Liceu
Jordi Savall i Cor & Orquestra de La Capella Reial de Catalunya
Kölner Saxophon Mafia
Koniec plus Big **Ensemble** Taller de Músics
Laurie Anderson
Michael Heupel
Pascal **Comelade** & Bel Canto Orquestra
Philip Glass
Salif Keita
Tabu **Ley** Rochereau
The **Fall**
The Jolly Boys
Tom Cora
Zé Eduardo Music **featuring** Steve Lacy

Dansa

Cía. de Danza Contemporánea **Avelina Argüelles:** ***Ahora me toca bailar con la más fea****
Cullberg Ballet: ***Giselle***
Gelabert/Azzopardi Companyia de Dansa: ***Solos****
Hnos. Méndez: ***Una balada para Lucio Manrini****
Nats Nus Dansa: ***Newton****
Plan K: ***The Fall of Icarus***
Trànsit Companyia de Dansa: ***Entre asesinos***
Un ***mes a la recerca d'una obra****

Carpa Bardelona

Andrés Villarrosa
Àngel Pavlovsky
Betty Gerona i Mercb Saumell
Chipén
Cia. de Herta **Frankel**
Claret **Clown**
Companyia la Tal
Cruel-la de Vil
El Gran **Wyoming** i el Reverendo
Esperanza Arguelles i Rosi Vaselina
Fl!p
Fuego
Gloxards
Hausson Marimar
Hinchables Al Victor
Jack **Màgia**
Jango Edwards & The **Little** Big **Nose** Band
Justo Thaus
L'Orquestra de la Finestra
Las **Katalíticas**
Las Veneno
Leo Bassi
Li Chang
Oriol Tramvia
Oro y Plata
Paolo **Cananzi**
Pau Riba i Toti Soler
Pepe o Tal
Pilis Trapeci
Professor **Kirman**
Ramón **Colomina***
Salto a la Carpa
Scheinbar **Variété**
Solubles Teresa
Stupendams
Susanna Sentís
Trinidad Iglesias i el Maestro **Zamit**

Exposicions

Fotografies d'Albert Fortuny
L'escenari il·luminat, fotografies de Carmen Rodríguez M.
Lleó Fontova, l'ofici d'actor (1838-1890)
Moscou-París, 15.000 km de Teatre, Circ Perillós

I Festival de Tardor (1989)

Teatre

Al Víctor: ***Profesoral****
Atthis Theater: ***Els Perses*** d'Èsquil
Centro Dramático Nacional: ***Comedias bárbaras*** de **Valle-Inclán**
Centro Dramático Nacional: ***Hamlet*** de **William Shakespeare**
Centro **Hispano-Árabe** de Teatro: ***Yerma*** de **Federico García** Lorca
Comediants: ***Mediterrdnia.***
Companyia Joan **Baixas:** ***Arbre Tremolant.****

Teatre

Companyia **Julieta Serrano:** *Viaje de un largo dta* ***hacia*** *la* ***noche*** **d'Eugene O'Neill***
Companyia La Trepa: *Aladt i la* ***llàntia*** *meravellosa* de Carlo Formigoni*
Companyia Teatre Lliure: ***Timon d'Atenes*** de **William** Shakespeare*
Deliciosa Royala: *¿A dónde?*, de Carlos **López**
Deliciosa Royala: *Yo, Pierre* ***Rivière....*** testimonis recollits per Michel Foucault
Edip, ***Tirà:*** **Direcció Matthias Langhoff***
El Teatro **Fronterizo:** *El Gran Teatre Natural* ***d'Oklahoma,*** dramatúrgia de **José Sanchis Sinisterra***
Els Joglars: *Yo tengo un* ***tío*** *en Amdrica* **d'Albert** Boadella
Gloria **Muñoz:** *Paciencia* ***Ficción*** de Giancarlo **Cabella***
Goliardos: *Don Juan Tenorio,* dramatúrgia **d'Angel** Facio*
Heiner **Müller:** *Prometeu* **d'Èsquil**
IET Universitat de Barcelona: Els *Perses* **d'Èsquil***
Katona Józseph Theatre: *Ubu Rei* **d'Alfred Jarry**
Kungliga Dramatiska **Teatern:** ***Gertrude*** *Stein, Gertrude Stein, Gertrude Stein* de Marty **Martin**
L'Unranl'altre: ***Peep*** **d'Ella** Stirling*
La **Fanfarra:** ***Carmen,*** versi6 de Joan Casas i **Toni Rumbau***
La Gran Scena Opera Company
Marduix Teatre: *En Joan* de ***l'Ós****
Peter Sellars: *Le nozze di* ***Figaro*** de W.A. Mozart
Pocket Opera Company: ***L'Òs,*** bpera en un acte de **William** Walton
Rafael **Álvarez "El Brujo":** ***Lazarillo*** de ***Tormes,*** versi6 de **Fernando Fernán-Gómez**
Ramón Colomina i Silvia **Genovés:** ***Rodolfo*** y *Margarita**
Ravenna Teatro: *Le Aventure di Ginocchio* **d'Hugo** e **Inés**
Stuffed Puppet Theatre: *Macbeth* de **William** Shakespeare
Suripanta Teatro: ***Tragicomédia*** *de Don* ***Cristóbal*** *i la* ***señá*** *Rosita* de **Federico** Garda **Lorca**
Teatre a la Deriva: *Sota un vel* ***d'estrelles*** de Manuel Puig*
Teatre Arca: *Espectre*
Teatre de Barcelona: *Final* ***d'estiu*** *amb tempesta* de Francesc Luchetti*
Teatre Invisible: ***L'Alfa*** *Romeo i* ***Julieta*** *i altres obres* de Josep Palau i Fabre*
Théâtre de la Huchette: *La* ***leçon*** **d'Eugène Ionesco**
Théâtre National de la **Colline:** *Comddies barbares* de **Valle-Inclán***
Troika Teatre: *La* ***vida*** *perdurable* de Narcís Comadira*
Zitzània Teatre: ***Negroni*** *de Ginebra* de **M.** Antbnia Oliver*

Música

Agustí **Fernàndez &** BETM: *Aura*
Ali **Farka Touré**
Arthur H
Barcelona 216
Carles **Santos:** 10 *Anys de piano*
Chaba **Fadela**
Charles **Trenet**
Coral **Càrmina**
Die **Vögel Europas**
Drümmele Maa
Ensemble Neue Musik
Galliano
Gil-Scott Heron and The **Amnesia** Express
Grup **Instrumental Phonos**
Hossam Ramzy
John Paul Hammond
Jordi **Sabatés:** *Nosferatu*
L. Subramanían
Laboratorio de **Informática** y **Electrónica** musical del CDMC
Linton Kwesi **Johnson**
M. **Lourdes** i Lluís **Pérez-Molina**
Música **d'Avui**
Música XXI
Orquestra Ciutat de Barcelona
Orquestra de **Cadaqués**
Orquestra de Cambra de **l'Empordà**
Orquestra de Cambra del Palau de la **Música**
Orquestra de Cambra del Teatre Lliure
Orquestra **Simfònica** del **Vallès**
Ray Lema
Samba Mapangala **& Orchestra Virunga**
Taj **Mahal**
Take 6
Zap Mama

Dansa

Balanza Danza: ***Columpio****
Ballet **Folklòric Afrocubà** de **Santiago** de Cuba: *Cutumba*
Ballet Víctor **Ullate**
Búbulus Companyia de Dansa: *Búbulus* Sanctus*
Gelabert-Azzopardi Cia de dansa: *El somni* ***d'Àrtemis****
Lanònima Imperial: ***Afanya't*** a *poc a poc**
Paca Rodrigo: *Dampa*
Ziryab Danza: *La* ***fuerza*** *del destino*

Carpa Bardelona

Al Victor
Andrés Villarrosa & Brothers
Angel y Fredy
Balanza Danza
Boleros
Faemino y **Cansado**
Cecilia Rossetto
Cia La Tai
Dr. Calipso
Enric Magoo
Forty Boys
Inspector Tuppence & The Sexy **Firemen**
Jango Edwards & The **Little Big Nose** Band

Carpa Bardelona

Julio Zurita i Paula Canals
La Tia
Las Gambas
Las Katalíticas
Las Veneno
Les Etoiles d'Houet
Li Chang
Loco Brusco
Los Galindos
Los Tobayolas
Marcel Gros
Marceline & Sylvestre
Miguel Gila
Montse Sánchez i Mabel Romero
Ola & Tse
Oro y Plata
Pepelú Guardiola y el Maestro Duran
Pilis Troupe
Por Peteneras
Rafael i Luis Mendez
Rumbeat
Sabashka
Scheinbar Variété
Somos novios
Stripteusse
Stupendams
Teresa Urroz
Trinidad Iglesias y el Maestro Z
Txiqui

El Festival ai carrer

Circ Perillós: *És aquest ocell una rulot?*
Cutumba a les Rambles
Marceline & Sylvestre: *La balsa a la deriva*
Teatro Núcleo: *Quíjote!*

Simposis

3r Simposi Internacional d'Història del Teatre: *El Teatre no aristotèlic*, organitzat per l'Institut del Teatre (Diputació de Barcelona)
Homenatge a Josep Palau i Fabre, organitzat per l'Institut del Teatre (Diputació de Barcelona)
Simposi *Teatre i Festa*, amb la col·laboració de l'Institu Teatre del Mediterrani

Exposicions

Flashtival de Tardor, Fotografies de Ros Ribas i Pau Ros del I, II i III Festivals de Tardor de Barcelona

Festival Olímpic de les Arts (1992)

Teatre

Alfredo Alcón: *Los caminos de Federico*
Bernhard Minetti: *Contes* de Grimm
Bibi Andersson: *Aphrodita's daughters*
Cabaret, versió i direcció de Jérôme Savary
Centre Dramàtic d'Osona: *El sarau* de Joan Brossa
Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya: *El Desengany* de Francesc Fontanella
Cinoherní Klub de Praga: *Jo que he servit al Rei d'Anglaterra* de Bohumil Hrabal
Cocotte Minute: *Mándame*
Comediants: *Mare Nostrum*
Compañía del Teatro San Martín de Buenos Aires: *Hamlet o la Guerra de los Teatros*
Companyia de Pupi Sicilians Teatroarte Cuticchio: *Storia dei Paladini di Francia*
Companyia *La* Trepa: *El cas de la torxa olímpica*
Companyia La Trepa: *El cercle de guix*, basat en un conte de Bertolt Brecht
Companyia Teatre Lliure: *Les Noces de Fígaro* de Ca Beaumarchais (Grec'92)
Companyia Ínfima La Puça: *Güitxi-Güitxi*
Dagoll Dagom: *Flor de Nit*
Don Quijote: Fragmentos de un discurso teatral, de l'o Miguel de Cervantes
El Temps i els Conway de J.B. Priestley
El Tricicle: *Slàstic*
Els Joglars: *Yo tengo un tio en América*
Fernando Fernán Gómez: *Recital de otoño*
GAT Companyia Teatral: *La Mort* de Woody Allen
Geneviève Page: *Les Grandes Forêts: paroles de poèt*
Gumbo Ya-Ya: Labor of Love per Barcelona 92
Isabel, tres caravel·les i un embolicador de Dario Fo (
La Cubana: *Cubana Marathon Dancing*
Medea d'Eurípides
Núria Espert: *Poetes catalans contemporanis*

Teatre

Odéon Théâtre de **l'Europe:** ***Tirano Banderas*** de Ramón del **Valle-Inclán**
Pep Bou: *Antologia*
Rafael Subirachs: ***Cants*** *de la* ***partença, l'absència*** *i el retorn*
Schiller Theater Werkstatt de **Berlín:** *Macbeth* de **William** Shakespeare
Stuffed Puppet Theatre **d'Holanda:** *Manipulator* ***/ Underdog***
Teatro de la **Plaza:** *Lope de Aguirre, Traidor* de **José Sanchis** Sinisterra
Ute Lemper: ***Kurt*** *Weill*
Vol-Ras: ***Pssssh...***
Zotal Teatre: Z

Dansa

Ballet **Lírico** Nacional: *Trece gestos de un cuerpo / Rassemblement / Mediterrrinia /* ***Coming*** *Together /* ***Stamping*** *Ground*
Companyia Nacional de Música i Dansa de Corea: *El so dels* ***mil·lennis***
Danat Dansa: ***I*** *quedaré davant dels murs immensos esperant que finalment vingui algú a buscar-me. A Kaspar*
Gelabert-AzzopardiCia de Dansa: ***Kaalon*** *Kaakon*
Lanònima Imperial: *El temps necessari /* ***Só um*** *biocadinho / Auguris per a H. /* ***Afanya't*** *a poc a poc*
Min Tanaka: *Loosely* ***aligned*** *with* ***my species***
Nats Nus Dansa: ***Somcinc***
Trànsit Cia de Dansa: ***El pols*** *de* ***l'àngel***

Música

50 Campanes Olímpiques: concert de carilló i grup de metall
Angelique **Kidjo**
Aschkhabad
Atlanta Super **Choir** & Gladys **Knight**
Ayub Ogada
B.B. **King (Grec'92)**
Brand New **Heavies**
Cecilia Bartoli
Concert de Jaume Aragall i **Miriam** Gauci
Concert de **Marilyn** Home i **Lella Cuberli**
Concert extraordinari per a Cobla, Coral i Piano
Concert **Folk (Grec'92)**
Concert Oquestra Simfbnica i Cor del Gran Teatre del Liceu
Concert Orquestra **Filharmònica** de **Minsk** i Cor Estatal de la Capella de **Minsk**
Cor Juvenil Mundial de Joventuts Musicals
Daniel Barenboim i Orquestra Filharmbnica de **Berlín**
Eddie Reader
Elton John
Emmylou Harris & The Nash Ramblers
Esbart Dansaire de Rubí i Cobla La Principal del Llobregat
Festival Internacional de Joves Talents (5 sessions)
Frank Sinatra
Grupo Olodum
Hassan **Hakmoun** and **Zahar**
Homenatge a **Miles Davis (Grec'92)**
Jin Long Ensemble
Joan Manuel Serrat: *Utopies* **(Grec'92)**
Jordi Savall i La Capella Reial de Catalunya
Jordi Savall i Le Concert des **Nations**
Ketama (Grec'92)
Laurie Anderson
Little Village: Ry Cooder, Nick **Lowe,** John **Hiatt** & **Jim** Keltner
Maria del Mar Bonet: *La* ***Grècia*** *de Theodorakis*
Mayte Martin Grup
Narciso Yepes: *Recital de guitarra de música espanyola i hispanoamericana*
Nit de Salsa **(Grec'92)**
Nits de Fados amb **Luz** Sa de Bandeira, **Fernando** Alvim i **João** Torre do Valle
Olimpiade, bpera **d'Antonio** Vivaldi en versió concert
Orquestra de Cambra del Teatre Lliure: *Kurt* ***Weill (1900-1950)***
Orquestra Mundial de Joventuts Musicals i Cor Juvenil Mundial: *Gala Olímpica*
Orquestra **Simfònica** de Mont-real i Orfeó **Català**
Papa Wemba
Presuntos Implicados **(Grec'92)**
Sau: *El més gran dels pecadors*
Sheila Chandra
Taraf of **Haidouks**
Terem Quartet
Toto La Momposina, sus tambores y su **compañía** de **baile**
U **Srinivas** and **Party**
Van **Morrison (Grec'92)**
Victòria dels **Àngels**
XII Festival de Flamenc de Barcelona
XV Festival de Música Antiga de Barcelona (10 concerts)
Zap Mama

Òpera

Asdrúbila de Carles **Santos**
Les ***pêcheurs*** *de perles* de **Georges Bizet (Grec'92)**
Soirée Offenbach: *Un marit a la porta /* ***Pepito*** *o la noia* ***d'Elizondo***
Tides ***and*** *Waves* de Joanna **Bruzdowicz-Tittel**

Carpa Bardelona

Al Victor
Andrés Viilarrosa
Angel Pavlovsky
Arthur H.
Barcelona Hot Seven
Big Mama & The Blues messengers
Chris Lynam
Chrome
Claret Clown
Companyia de Dansa Alhambra
D.A.A.S
Desoxy Theater
Dr. Calypso
Enric Magoo
Escarlata Circus
Faemino y Cansado
Fakir Kirman
Fred Garbo & Daielma Santos
Fuego
Goc i Magoc
Gustave Parking
Hermanos Llonovoy
Inspector Tuppence & The Sexy Firemen
Izzygual
Jango Edwards & The Little Big Nose Band
Jeff Mc Bride
Johnny Melville
Juanillo Lolailo
La Gran Scena Opera Co.
La Ribot Danza
Las Gambas
Las Veneno
Leo Bassi
Les Bubb
Les Estrelles de Gràcia
Li Chang
Loco Brusca
Los Galindos
Los Tobayolas
Mapapa Acrobats & Mandingo
Marceline & Sylvestre
Mayito Fernández y su Salsa Picante
Mayte Martin Sextet
Michael Menes
Mika
Moncho
Niki Nali
Orquestra Plateria
Oxidroxs
Paco Clavel
Patrick Martin
Pilistrup
Raúl Torrent
Sabor de Barrio
Sam Angelico
Scheinbar Variété
Solubles Teresa
Stretch MK1
Stupendams
The Crazy Idiots
The Flanelettes
The Frigidaires
The Mint Juleps
The Railtown Bottlers
The Waldo Woodhead Show
Yes / No People

Sinàptica

Boni i Caroli
Francis Brunn
Fratelli Zuchinni
Fred Garbo
Herr & Frau Peterson
Jeff Mc Bride
Les Bubb
Marceline & Sylvestre
Michael Menes
Moshe Cohen
Nathalie Enterline
Paul Morrocco
The Crazy Idiots
The Flying Dutchmen
Waldo Woodhead Show

Exposicions d'Olimpíada Cultural

1988-1991

Barcelona, la ciutat i el 92 (edició 1988)
Planeta Esport (1989)
El Quadrat d'Or (1990)
El Modernisme (1990)
Barcelona, la ciutat i el 92 (
Casa Barcelona (1991)

1992

Barcelona: dos mil anys
Itineraris de ciutat
Catalunya medieval
La ciutat renovada
Dotze passejades per la història de Barcelona
Configuracions urbanes
Crònica cinematogràfica
Avantguardes a Catalunya
Tropismes: Col·lecció d'art contemporani
Estimada Terra: canviar per viure

Arts i esports
L'esport a la Grècia antiga
El disseny olímpic
X Biennal Internacional de l'Esport en les Belles A
Art i esport a Catalunya
Esport català
Olimpíada virtual, les plusmarques de l'evolució
Els orígens de I'esport a Espanya
Hans Emi
Olymphilex'92

Cronologia general del COOB'92

1987

30 març 1987
Primera reunió del Comitb Executiu del COOB'92, on s'aproven les competències del conseller delegat i es nomenen els directors de divisió.

5 abril 1987
El president del COI, Joan Antoni Samaranch, visita les obres de l'Anella Olímpica.

10 abril 1987
S'inaugura l'exposició *Com hem guanyat* els Jocs a la Universitat de Barcelona.

20 abtü 1987
Agermanament entre Barcelona, seu dels Jocs Olímpics d'estiu, i Sevilla, seu de l'Exposició Universal del 1992.

15 juny 1987
Primera reunió de la Comissió de Seguretat dels Jocs, presidida pel secretari d'Estat per a la Seguretat, Rafael Vera.

29 juliol 1987
El ministre d'esports de la Repúbiica Popular de la Xina, Li Mengua, visita les instal·lacions olímpiques de Barcelona.

29 agost 1987
Una delegació del COOB'92 assisteix com a observadora al Campionat del Món d'Atletisme, a Roma.

14 setembre 1987
El president del Comitb Organitzador Olímpic de Seiil (SLOOC'88), Park Seh-jik, visita Barcelona.

19 setembre 1987
Montsenat Cabailé i Freddy Mercury participen en el programa de TVE «Ibiza 92», interpretant la cançó Barcelona.

21 setembre 1987
Es convoca el concurs restringit per a l'elecció de la mascota i el logotip dels Jocs Olímpics de Barcelona.

20 octubre 1987
Primera visita a Barcelona de la Comissi6 de Coordinació del COI, presidida per Gunnar Ericsson.

27 octubre 1987
Una delegació del COOB'92 visita Seiil i mant6 reunions de trebail amb representants del SLOOC'88.

13 novembre 1987
L'Ajuntament de Badalona tria el projecte d'Esteve Bonell i Francesc Rius per a la construcció del Palau d'Esports de la ciutat.

1 desembre 1987
El jurat selecciona el disseny de Josep Maria Trias com a logotip oficial del Jocs Olímpics de Barcelona

4 desembre 1987
El COI accepta d'incloure l'hoquei sobre patins i la pilota basca com a esports de demostració en els Jo

El Comitb Executiu del COOB'92 aprova el Pla d'Instal·lacions de competició.

11 desembre 1987
Una delegació del COOB'92 presenta l'informe de progrés a la Comissió Executiva del COI.

14 desembre 1987
Es crea l'Institut Municipal de Promoció Urbanísti (IMPU).

1988

20 gener 1988
El president de Portugal, Mario Soares, i el president de l'empresa Coca-Cola, Roberto Goizueta, visiten la seu del COOB'92.

21 gener 1988
Reunió de la Comissió de Seguretat, en la qual es decideix elaborar el Pla de Seguretat Olímpica.

26 gener 1988
Es firma el conveni establert entre el COOB'92 i la Federació Internacional de Tir amb Arc (FITA).

29 gener 1988
El COOB'92, la Universitat Autbnoma de Barcelona i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya firmen el conveni sobre les llengües oficials dels Jocs Olímpics i de col·laboració en els serveis lingüístics.

La Comissió Executiva del COOB'92 designa com a mascota olímpica el disseny del Cobi de Xavier Mariscal.

5 febtet 1988
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Federació internacional d'Halterofilia (IWF).

8 febrer 1988
Una delegacló del COOB'92 formada per dinou membres visita la ciutat de Calgary (Canadà) durant la celebració dels Jocs Olímpics d'hivern.

11 febrer 1988
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, presenta l'informe de progrés a la 93a Sessió del COI, celebrada a Calgary.

12 febrer 1988
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, presenta a la Federació Internacionalde Vela la proposta de fer el Port Olímpic davant de la V i a Olímpica de Barcelona.

13 febrer 1988
El COOB'92 firma a Calgary una carta d'intencions amb el COI i el Comitb Organitzador dels Jocs d'Albertville per a la posada en funcionament d'una nova edició del programa de patrocini mundial TOP-2.

24 febrer 1988
Se celebren les Jornades Tècniques de l'Electrònica en els Jocs Olímpics de Barcelona, a la seu del COOB'92.

25 febtet 1998
Es firma el wnveni entre el COOB'92 i la Federació Internacionalde Basquetbol (FIBA).

2 març 1988
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Federació internacional d'Esgrima (FIE).

3 març 1988
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Federació Internacionalde Bàdminton (IBF).

4 març 1988
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Federació Internacional de Piragüisme (FIC).

8 març 1988
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, visita el president del Govern espanyol, Felipe González, al Palau de la Moncloa, a Madrid.

Es ñrma el wnveni entre el COOB'92 i la Federació Internacionalde Judo (IJF).

10 març 1988
Es firma el wnveni entre el COOB'92 i la Federació Internacional de Pilota Basca (FIPB).

12 març 1988
Cent corresponsals de diversos mitjans de comunicació estrangers a Madrid visiten l'Anella Olímpica.

Una delegació del COOB'92 inicia un viatge cap a Seül, seu dels Jocs Olímpics d'estiu del 1988.

15 març 1988
Es presenten oficialment la mascota i el logotip dels Jocs de Barcelona'92 a la Fundació Joan Miró.

16 març 1988
Voluntaris dels Jocs Olímpics assisteixen a la presentació oficial del programa de formació de voluntaris i s'inicien els primers cursos pilot.

18 març 1988
Els membres del cos consular acreditat a Barcelona visiten l'Anella Oiímpica i la V i Olímpica.

19 març 1988
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Federació Internacionalde Lluita (FILA).

21 març 1988
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Federació Internacionalde Rem (FISA).

23 març 1988
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Federació Internaclonalde Beisbol (IBA).

28 març 1988
Es firma el wnveni entre el COOB'92 i la Federac internacionalde Taekwondo (WTF).

29 març 1988
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Federat internaclonal d'Hípica (FEI).

6 abril 1988
El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, i el president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragail, assisteixen a l'acte c col·locació de la primera pedra del futur edifici de l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC).

Es constitueix la Comissió d'Enllaç entre el COOB'92 i el Comitb Organitzador dels Jocs Olímpics d'hivern d'Albertville.

7 abril 1988
Es ñrma el wnveni entre el COOB'92 i la Federi internacional d'Hoquei sobre Patins (FIRS).

9 abril 1988
Es ñrma el wnveni entre el COOB'92 i la Feder internacional d'Handbol (IHF).

11 abril 1988
La Comissió de Coordinació del COI fa una segc visita a Barcelona.

13 abril 1988
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Feder intemacional de Vela (IYRU).

21 abril 1988
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Feder internacional de Boxa Amateur (AIBA).

Es firma el wnveni entre el COOB'92 i la Feder Internacional de Tennis de Taula (ITTF).

22 abril 1988
Una delegació del COOB'92 lliura a Lausana u informe de progrés a la Comissió Executiva del a l'Associació de Federacions Internacionals Olímpiques d'Estiu (ASOIF).

9 maig 1988
El COOB'92 presenta el Pla Director per a l'organització dels Jocs Olímpics.

13 maig 1988
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Fede Internacional d'Atletisme Amateur (IAAF), sc els requisits que ha de complir l'Estadi Olímpic Montjuïc.

1988

19 maig 1988
Es presenta la revisi6 de l'informe *Barcelona, Informàtica i Telecomunicacions 1992 (BIT'92).*

20 maig 1988
El conseller delegat de1 COOB'92, Josep Miquel Abad, inaugura a Terrassa l'exposició *Terrassa olímpica.*

25 maig 1988
El projecte de l'arquitecte Norman Foster guanya el concurs per a la construcció de la futura torre de telecomunicacions de Collserola.

26 maig 1988
El *Boletín Oficial del Estado* (BOE) publica la llei de beneficis fiscals per a l'Exposició Universal de Sevilla, la societat estatal del Quinto Centenario i els Jocs Olímpics de Barcelona.

1 juny 1988
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Federació Internacional de Pentatló Modern i Biatló (UIPMB).

8 juny 1988
El president del Govern espanyol, Felipe González, visita la seu del COI a Lausana per formalitzar el suport del Govern als Jocs Olímpics de Barcelona.

12 juny 1988
Finalitza la primera fase de les obres de construcció de la Vila Olímpica.

17 juny 1988
S'aproven les bases de l'Olimpíada Cultural.

Reunió de l'Assemblea General del COOB'92 i Junta General d'Accionistes del COOB'92, S.A.

22 juny 1988
Una delegació de la cadena de televisió nord-americana ABC visita Barcelona.

24 juny 1988
Una delegació del COOB'92 presenta l'informe de progrés a l'Associació de Comitès Olímpics Nacionals d'Europa (ACNOE), a la ciutat de Malta.

27 juny 1988
Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa d'automòbils SEAT, per al subministrament del parc de vehicles per als Jocs Olímpics de Barcelona

1 juliol 1988
Es firmen els convenis entre el COOB'92 i la Federació Internacional de Ciclisme (FIAC) i la Federació Internacional de Tennis (FIT).

Se celebra a Barcelona la Gimnasiada'88, en la qual col·laboren voluntaris olímpics.

12 juliol 1988
Eis directors generals de joventut i esports de les comunitats autbnomes espanyoles visiten la seu del COOB'92.

13 juliol 1988
Es firma el precontracte entre el COOB'92 i l'entitat financera Banesto, pel qual aquest esdevé soci col·laborador.

19 juliol 1988
Es firma el wnveni entre el COOB'92 i l'Ajuntament de Terrassa, que esdevé subseu olímpica.

27 juliol 1988
Ei COI, el Comitè Organitzador d'Albertville i el COOB'92 firmen a Lausana el programa de patrocini mundial TOP-2.

29 juliol 1988
La Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i el COOB'92 firmen el conveni de finançament de les instal·lacions olímpiques.

Una delegació de Barcelona'92 arriba a Seül per seguir de prop l'organització dels Jocs de la XXIVa Olimpíada.

2 agost 1988
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Federació Internacional de Gimnàstica (FTG).

i5 setembre 1988
El COOB'92 presenta a la 94a Sessió del COI, celebrada a Seül, el tercer informe de progrés.

17 setembre 1988
Cerimbnia inaugural deis Jocs Olímpics de Seül.

2 octubre 1988
Una representació de Barcelona'92 participa en la cerimònia de clausura dels Jocs Olímpics de Seül. El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, rep la bandera olímpica de mans de l'alcalde de Seül.

3 octubre 1988
Es presenta la primera emissió de segells olímpics amb el logotip deis Jocs de Barcelona'92 i amb representació dels esports d'atletisme, bàdminton i basquetbol, dissenyats per Josep Maria Trias i Pere Torrent, *Peret*, respectivament.

5 octubre 1988
El president de la República Democràtica Alemanya, Erich Honecker, visita la seu del COOB'92.

8 octubre 1988
Els reis d'Espanya inauguren l'exposició *Barcelona, la ciutat i el 92* a l'Edifici de les Aigües de Barcelona, en el marc del Pbrtic de l'Olimpíada.

A la nit, se celebra l'espectacle musical *La Nit,* a les fonts de Montjuïc, on Freddy Mercuri i Montserrat Caballé canten a duo la cançó *Barcelona*

9 octubre 1988
E1 Pbrtic de l'Olimpíada es clou amb una festa popular per tots eis districtes de la ciutat, amb la participació de més de 100.000 ciutadans, per celebrar l'arribada de la bandera olímpica a Barcelona.

17 octubre 1988
L'Assemblea General del COOB'92 i la Junta General d'Accionistes del COOB'92, S.A. aproven eis estatuts de l'Olimpíada Cultural.

21 octubre 1988
Els reis d'Espanya, Joan Carles i Sofia, i la reina Isabel d'Anglaterra visiten la seu del COOB'92.

27 octubre 1988
El logotip del Jocs Olímpics de Barcelona rep la medalla d'or en la XII Edició de la Mostra Internacional de Disseny celebrada a la ciutat iugoslava de Ljubljana.

4 novembre 1988
Primera reunió dels directius de l'Organisme de Ràdio i Televisi6 Barcelona'92 (ORTB'92).

10 novembre 1988
Es constitueixen les empreses Olimpíada Cultural S.A. (OCSA), i Nova Icària S.A. (NISA).

21 novembre 1988
Directius de la cadena nord-americana CBS visiten la seu del COOB'92.

23 novembre 1988
Tercera visita de la Comissió de Coordinació del COI, que inspecciona les instal·lacions de la subseu olímpica de Terrassa.

28 novembre 1988
Inici de l'elevació de la coberta del Palau Sant Jordi.

1 desembre 1988
El COOB'92 estableix un rècord històric en vendre els drets televisius dels Jocs Olímpics per als Estats Units a la cadena NBC, per 416 milions de dblars.

2 desembre 1988
El president de l'Associació de Comitès Olímpics Nacionals (ACNO), Mario Vázquez Raña, visita l'Anella Olímpica.

9 desembre 1988
El COOB'92 presenta I'informe de progrés a la Comissi6 Executiva del COI i assisteix a l'Assemblea General de L'ACNO, a Viena.

Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa Argentfí per a la fabricació i la comercialització a Espanya de les medalles oficials commemoratives dels Jocs.

12 desembre 1988
Es presenta la primera sèrie de monedes commemoratives dels Jocs al Museu Melcior Colet.

i5 desembre 1988
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, intervé davant la Comissió de Cultura del Parlament de Catalunya.

19 desembre 1988
Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa IBM, pel qual esdevé soci col·laborador en tecnologia i informàtica.

El COOB'92 adjudica el Projecte de Telecomunicacions dels Jocs a Telefónica, i tria tres empreses subministradores: Intelsa (centraletes), Telettra (equips de radiocomunicació) i Amper (telèfons i perifèrics).

Les empreses Eritel, Sema Group T&G i EDS són elegides proveïdores oficials dels paquets de *software* de gestió de la informació, gestió d'operacions i gestió de resultats, respectivament.

20 desembre 1988
Es lliuren a la sala Zeleste els premis LAUS'88 als segells de la sèrie preolímpica.

27 desembre 1988
Tercera reunió de la Comissió Superior de Seguretat Olímpica.

1989

8 gener 1989
Es clausura l'exposició *Barcelona, la ciutat i el 92,* que van visitar més de 350.000 persones.

16 gener 1989
Reunió de l'Assemblea General del COOB'92 i Junta General d'Accionistes del COOB'92, S.A.

19 gener 1989
La cadena australiana Channel 7 obté a Nova York l'exclusiva dels drets de televisió de Barcelona'92 per a Austràlia, per 33,75 milions de dòlars.

24 gener 1989
S'acaba la instal·lació de la coberta de la tribuna de l'Estadi Olímpic, que fa 40 m d'amplada per 130 m de llargada.

27 gener 1989
El director esportiu del SLOOC'88, Moon Dong Hoo, visita l'Anella Olímpica.

1 febrer 1989
Es presenta el projecte de construcció de la torre de comunicacions de Barcelona'92, que tindrà una alçada de 260 m.

14 febrer 1989
El COOB'92 i l'empresa Coca-Cola firmen el programa de patrocini mundial TOP-2 a Atlanta.

23 febrer 1989
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Federació Internacional de Voleibol (FIVB).

27 febrer 1989
Els alcaldes de les subseus olímpiques es reuneixen amb el president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, al Palauet Albéniz.

2 març 1989
El COOB'92 i l'Assemblea Catalana de la Creu Roja firmen el conveni per a la prestació de diversos serveis sanitaris durant la celebració dels Jocs.

7 març 1989
Es presenta la segona emissió de segells eolímpics, formada per quatre segells dissenyats p Rafael Bartolozzi, amb representacions deis esports de boxa, ciclisme, equitació i handbol.

9 març 1989
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Fira de Filatèlia Anfil per a la comercialització de les emissions filatèliques de Barcelona'92.

10 març 1989
El president del Parlament de Catalunya, Joaquim Xicoy, visita l'Anella Olímpica.

14 març 1989
El COOB'92 i el Gremi d'Hotels de Barcelona firmen un conveni que preveu la reserva de 15.000 places en hotels de cinc, quatre i tres estrelies per a la celebració dels Jocs.

15 març 1989
El COOB'92 i la Creu Roja Espanyola firmen un conveni sobre la cobertura dels primers auxilis durant el recorregut de la torxa oiímpica.

16 març 1989
Lliurament de la bandera de Barcelona'92 al president de la Comunitat Autbnoma de Castella i Lleó, José María *Aznar.*

19 març 1989
Un grup de voluntaris olímpics participen a la XII Marató de Catalunya'89.

29 **març** 1989
Es firma el wnveni entre el COOB'92 i la Federació Internacional de Futbol (FIFA).

Es firma el conveni entre l'Ajuntament de Badalona, Montigalà S.A. i ei COOB'92.

El COI, la Unió Europea de Radiodifusió (UER) i el COOB'92 arriben a un acord per a l'exclusiva de la retransmissió de les imatges dels Jocs Olímpics a Europa, pel qual el COOB'92 cobrarà 90 milions de dòlars.

3 abril 1989
La primera promoció dels cursos de voluntaris olímpics rep els diplomes de fi de curs.

Es firma l'awrd entre el COOB'92 i la Federació Internacional de Natació (FINA).

4 abril 1989
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, es reuneix a Brussel·les amb el president de la Comissió Europea, Jacques Delors, i els representants del Comitè Organitzador del Jocs d'hivern d'Albertville, Jean-Claude Killy i Michel Bardier.

8 **abril** 1989
Sobre l'Estadi Olímpic al públic durant els caps de setmana.

El president de la República Federal d'Alemanya, Richard von Weizsäck, visita la ciutat de Barcelona.

10 abril 1989
Es firma el wnveni entre el COOB'92 i la Fira de Barcelona, per a la cessi6 d'algunes instal·lacions del recinte firal de Montjuïc durant els Jocs.

17 abril 1989
La Comissió Permanent i el Comitè Executiu del COOB'92 aproven el Pla d'Allotjament, que garanteix 40.000 places per a tota la Família Olímpica.

La Comissió de Coordinació del COI visita per quarta vegada la Vi a Olímpica i l'Anella Olímpica.

22 **abril 1989**
Alcaldes de tot Catalunya visiten les obres de l'Estadi Olímpic i del Palau Sant Jordi.

24 abril **1989**
El COOB'92 presenta l'informe de progrés a la Comissió Executiva del COI.

El príncep d'Astúries, president d'Honor del COOB'92, presideix l'acte d'inauguració de les jornades COI-ASOIF al Palau de la Música de Barcelona.

25 abril 1989
El príncep Felip de Borbó i Constantí de Grècia visiten les obres de la Via Olímpica i de l'Anella Olímpica.

La Comissi6 Executiva del COI visita l'Anella Olímpica. La delegació del COOB'92 i les federacions internacionals assisteixen a un sopar al Palau de la Generalitat de Catalunya.

26 abril 1989
La princesa Anna d'Anglaterra, com a presidenta de la FEI, visita Barcelona.

El COOB'92 presenta l'informe de progrés a l'Assemblea de l'ASOIF que se celebra a Barcelona.

27 abril 1989
Es presenta al Palau de Congressos de Barcelona la pel·lícula oficial dels Jocs Olímpics d'hivern de Calgary.

El COOB'92 presenta l'informe de progrés a l'Assemblea del COI.

Es firma el contracte entre la cadena nord-americana NBC i el COOB'92.

Es presenta, a la seu del COOB'92, el Pla d'Assistència Meteorològica dels Jocs.

7 maig 1989
Es col·loca la primera pedra del Palau d'Esports de Badalona.

8 maig 1989
Reunió de l'Assemblea General i la Junta General ordinària del COOB'92, on s'aprova el pressupost global del COOB'92.

12 maig 1989
Una delegació de France Press visita la seu del COOB'92 i l'Anella Olímpica.

S'inaugura al Mercat del Born l'exposició Planeta Esport, organitzada per Olimpíada Cultural, que roman oberta fins al 23 de juliol.

19 maig 1989
El president de la Xunta de Galícia, Manuel Fraga, visita les obres olímpiques.

23 maig 1989
Es firma el conveni entre el COOB'92 i la Corporació Catalana de Ràdio i Televisi6 (CCRTV) i també el conveni entre el COOB'92 i Televisi6 Espanyola (TVE), per a la col·laboració amb Ràdio-televisió Olímpica (RTO'92).

30 maig 1989
S'instal·len les escultures eqtiestres restaurades de Pablo Gargallo a l'Estadi Olímpic.

5 juny 1989
La Comissi6 Permanent del COOB'92 crea una categoria de patrocini nou, anomenada Material Esportiu Oficial.

6 juny 1989
El president de la Generalitat Valenciana, Joan Lerma, visita la seu del COOB'92, l'Anella Oiímpica i la Vila Oiímpica.

8 juny 1989
Es firma a Nova York el conveni entre el COOB'92 i el Comitè Olímpic deis Estats Units (USOC), per a la col·laboració entre tots dos organismes dins del programa comercial dels Jocs Olímpics.

20 juny 1989
El COOB'92 presenta l'informe de progrés a la reunió de l'ACNOE, a la ciutat de Troia (Portugal).

22 juny 1989
Es firma a Banyoles el conveni entre el COOB' l'Ajuntament de Banyoles per a la utilització de l'estany d'aquest municipi per a la competició olímpica de rem.

23 juny 1989
Es firma el contracte entre l'empresa Kodak, e eis COJO d'Albertville i Barcelona, dins el pro de comercialització TOP-2.

24 juny 1989
Sorteig especial de la Loteria Nacional dedicat Barcelona'92.

28 juny 1989
S'aprova el Pla Director de seguretat per als J Olímpics.

30 juny 1989
El president del Consell Superior d'Esports, J Gómez Navarro, i funcionaris d'esports de la Comunitat Europea visiten la Vila Olímpica i l'Anella Olímpica.

1 juliol 1989
El príncep de Tailàndia, Maha Vajiralongkor la seu del COOB'92.

2 juliol 1989
Es firma el contracte entre el COI, la Televisi Nova Zelanda (TVNZ), el seu associat Sky N Television i el COOB'92, pel qual la cadena neozelandesa obté l'exclusiva dels drets de te deis Jocs per a aquell país, per una suma de 5,9 milions de dòlars.

4 juliol 1989
Els capa dels principals partits polítics catalar la seu del COOB'92, l'Anella Olímpica i la V Oümpíca.

El president de la Comunitat Autbnoma de Lleó, José María Aznar, visita la seu del CO l'Anella Oiímpica.

6 juliol 1989
Una delegació del COOB'92 viatja a Atenes visitar l'Acadèmia Olímpica Internacional.

Se signa el conveni entre l'Ajuntament de B el Departament de Cultura de la Generaiita Catalunya i OCSA per a dur a terme els Fes Tardor.

12 juliol 1989
Comencen les obres de construcció del Pala d'Esports de Granollers, on se celebraran le d'handbol masculí.

14 juliol 1989
Es firma el conveni entre el COOB'92, la D de Lleida i la Generaiitat de Catalunya, pe finançament de les instal·lacions olímpique d'Urgell.

17 juliol 1989
Es presenta el Pla d'Assistència Sanitària ((PASO'92).

18 juliol 1989
Es firma el contracte entre el COOB'92 i (S.A., pel qual aquesta empresa esdevé pat deis Jocs en productes carnis.

20 juliol 1989
Lliurament de la bandera olímpica a l'exp alpinista catalana a la muntanya Cho-Oyu

21 juliol 1989
Presentació oficial del Cobi amb la imatge esports.

25 juliol 1989
S'acaben formalment les obres de l'Estadi tres anys abans de la inauguració dels Joc

Eis representants de l'ACNO Marian Re Wolfang Gitter visiten l'Anella Olímpica, Olímpica i les subseus de Badalona i Terr

28 juliol 1989
Se celebra el BarceWomad'89 *(World of Music, Arts and Dance)* al Parc de la Ciutadella de Barcelona, amb el suport d'OCSA.

Se celebra a Lausana la segona ronda de negociacions entre el COOB'92 i la cadena de televisi6 japonesa Nippon Hoso Kyokai (NHK).

24 agost 1989
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el conseller de governació de la Generalitat de Catalunya, Joan Gomis, assisteixen a la firma del protocol d'intencions per a la cessió de l'Escola de Policia de Catalunya, a Mollet del Vallès, per a la celebració de les proves de tir olímpic.

29 agost 1989
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, presenta el quart informe de progrés del COOB'92 a la 95a Sessió del COI, celebrada a San Juan de Puerto Rico.

30 agost 1989
Joan Antoni Samaranch és reelegit president del COI per un període de quatre anys en la 95a Sessió del COI, a San Juan de Puerto Rico.

7 setembre 1989
Membres del Comitè Olímpic de Noruega visiten l'Anella Olímpica i la Vila Olímpica.

Una representació de l'Associació Espanyola de Premsa Esportiva (AEPD) es reuneix a Barcelona i visita les obres de l'Estadi Olímpic.

8 setembre 1989
El rei Joan Carles inaugura oficialment l'Estadi Olímpic amb motiu de la celebració de la Va Copa del Món d'Atletisme.

Es firma el contracte entre el COOB'92 i Philips Ibèrica, pel qual aquesta empresa esdevé soci col·laborador.

12 setembre 1989
El COOB'92 i l'empresa 3M firmen a París el programa de patrocini mundial TOP-2.

L'Institut Municipal de Promoció Urbanística es constitueix com a societat anònima i adopta la sigla IMPUSA.

14 setembre 1989
El COOB'92 celebra el seu 22è Comitè Executiu. S'hi acorda presentar a la consideració del COI la proposta que els esports d'exhibició de Barcelona siguin el golf i el *softball* femení.

15 setembre 1989
Es firma el conveni entre el COOB'92 i el Club Pati Vic, per a la celebració dels partits preliminars de la competició d'hoquei sobre patins.

16 setembre 1989
Col·locació de la primera pedra del canal olímpic del Parc del Segre de la Seu d'Urgell.

19 setembre 1989
Es firma a Tòquio un contracte comercial entre Albertville'92 i Barcelona'92, pel qual es concedeiien autorització mútua per a la venda a França i a Espanya dels produetes llicenciats a tots dos països.

L'empresa Matsushita (Panasonic) i la firma Ricoh firmen el programa de patrocini mundial TOP-2 a Tòquio.

23 setembre 1989
Acord a Seül amb la cadena pública de televisi6 japonesa NHK i cent emissores privades japoneses associades per a la venda dels drets de televisió de Barcelona'92 a l'àrea d'influència del Japó.

29 setembre 1989
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, l'alcalde de Granollers, Josep Pujades, i el president de la Diputació de Barcelona, Manuel Royes, assisteixen a la col·locació de la primera pedra del Palau d'Esports de Granollers.

S'inicia el I Festival de Tardor de Barcelona.

3 octubre 1989
Es presenta la tercera emissió de segells preolímpics, amb dibuixos del pintor Robert Llimós que representen eis esports d'esgrima, de futbol i de gimnàstica, a les Drassanes de Barcelona.

10 octubre 1989
Visita deis reis de Suècia, Carles Gustau i Sílvia, a l'Estadi Olímpic.

11 octubre 1989
Es firma el conveni entre el COOB'92 i el Real Club de Polo de Barcelona sobre la utilització de les instal·lacions i la residència dels cavalls durant eis Jocs Olímpics.

12 octubre 1989
Es constitueix el comitè de la subseu olímpica de Castelldefels.

El COOB'92 signa el conveni amb la Federació Internacional de Tir Olímpic (UIT).

17 octubre 1989
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, l'alcalde de Madrid, Antonio Rodríguez Sahagun, i el secretari general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, Josep Lluís Vilaseca, assisteixen a la col·locació de la primera pedra de la Vila Olímpica de Barcelona.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, lliura la bandera olímpica a l'alcalde de l'Hospitalet de Llobregat, Josep Ignasi Pujana.

19 octubre 1989
El COOB'92 lliura l'informe de progrés al Comitè Olímpic Espanyol.

Es constitueix el Holding Olímpic S.A. (HOLSA), l'origen del qual es troba en els dos convenis signats entre el Ministeri d'Economia i Hisenda i l'Ajuntament de Barcelona al maig i al setembre del mateix any. HOLSA aplega les empreses Vila Olímpica S.A. (VOSA), Institut Municipal de Promoció Urbanística S.A. (IMPUSA) i Anella Olímpica de Montjuïc S.A. (AOMSA).

20 octubre 1989
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, assisteix a la inauguració de l'Estadi Pau Negre a l'Anella Olímpica.

El COOB'92 i la Federació internacional de Gimnàstica (FIG) firmen el conveni sobre les caracterfstiques requerides de les instal·lacions.

25 octubre 1989
La Federació internacional de Ciclisme (FIAC) visita el Velòdrom de Barcelena.

4 novembre 1989
El nedador nord-ameri& Mark Spitz visita l'Anella Olímpica i les Piscines Bernat Picornell.

6 novembre 1989
La Comissi6 Permanent del COOB'92 aprova el pla general de proves de les instal·lacions olímpiques.

El COOB'92 convida set grups d'empreses a presentar propostes per a les cerimònies de Barcelona'92.

8 novembre 1989
La delegació del COOB'92 presenta l'informe de progrés a l'ACNO, a Mèxic.

La Federació Internacional d'Hípica (FEI) visita el Montanyà.

13 novembre 1989
Es firma el contracte entre el COOB'92 i Rank Xerox, pel qual aquesta empresa esdevé *soci* col·laborador en sistemes d edició.

14 novembre 1989
S'inauguren a Madrid les conferències «Todos con Barcelona'92», organitzades per l'Associació Espanyola de Premsa Esportiva (AEDP).

15 novembre 1989
Les empreses Time, Mars i USPS (United States Postal Service) firmen el programa de patrocini mundial TOP-2, als Estats Units.

17 novembre 1989
Es firma el conveni entre el Consorci d'Hospitals de Barcelona, l'Institut Municipal d'Assistència Sanitària i el COOB'92, per a l'atenció sanitària de la Família Olímpica.

U) novembre 1989
Cinquena visita a Barcelona de la Comissi6 de Coordinació del COI.

23 novembre 1989
Es firma el conveni entre el COOB'92 i Pirelli S A pel qual aquesta empresa esdevé. proveidora oficial de cables d'energia i senyals.

27 novembre 1989
Es col·loca la primera pedra de la Vila de Montigalà, a Badalona.

29 novembre 1989
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i l'alcalde de Sant Sadurní d'Anoia, Marcel Gabarró, assisteixen a la constitució del comitè de la subseu de Sant Sadurní d'Anoia.

30 novembre 1989
L'atleta nord-arneridí Carl Lewis visita l'Estadi Olímpic i ofereix una roda de premsa a la seu del COOB'92.

Comencen els cursos de formació per als coordinadors de voluntaris olímpics a les comunitats autònomes.

8 desembre 1989
El COOB'92 presenta l'informe de progrés a la Comissi6 Executiva del COI a Lausana.

Es firma a Lausana el contracte de drets de televisi6 amb la UER (Unió Europea de Radiodifusió).

10 desembre 1989
La nedadora alemanya Kristin Otto visita les Piscines Bernat Picornell i l'Estadi Olímpic.

11-13 desembre 1989
Se celebren les Primeres Jornades Informatives per a Empreses Col·laboradores dels Jocs Olímpics de Barcelona, al Palau de Pedralbes.

16 desembre 1989
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i l'alcalde de Viladecans, Jaume Montfort. assisteixen a la constitució del comitè de la subseu de Viladecans.

17 desembre 1989
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, assisteix a la plaça de Catalunya a la presentació de l'Estadi Olímpic inflable de l'exposició itinerant *Barcelona'92.* Objectiu de *tots.*

18 desembre 1989
La Federació Internacional de Lluita (FILA) visita l'Anella Olímpica.

19 desembre 1989
Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa alimentària Nutrexpa S.A., pel qual aquesta esdevé. patrocinadora de cacau soluble.

20 desembre 1989
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i l'alcalde de la Seu d'Urgell, Joan Ganyet, assisteixen a la constitució del comitè de la subseu i visiten les instal·lacions del Parc del Segre.

21 desembre 1989
Es firma el contracte de col·laboració entre el COOB'92 i Alcatel, pel qual aquesta empresa esdevé. soci col·laborador en equips de serveis per a la informació als mitjans de comunicació.

26 desembre 1989
A iniciativa d'Olimpíada Cultural, es *crea* l'Escola-Taller Dipòsit de les Aigües - Barcelona'92.

1 gener 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92 i Danone, pel qual aquesta empresa esdevé patrocinadora de iogurts, postres i formatges frescos.

3 gener 1990
El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació comunica ais organismes internacionals OIE (Organització Internacional d'Epizoòtia) i CE (Comunitat Europea) l'extinció total de la pesta equina dins el territori espanyol.

10 gener 1990
Es firma el conveni entre el COOB'92 i l'Hospital del Mar pel qual aquest esdevé hospital olímpic oficial.

11 gener 1990
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, assisteix a Tòquio a la firma del wntracte amb la televisi6 japonesa NHK, sobre la cessi6 de drets de retransmissió, per 62,5 milions de dòlars.

12 gener 1990
El delegat tècnic de la Federació Internacional de Patinatge (FIRS), José Castel-Branco, visita les subseus de Reus, Sant Sadurní d'Anoia i Vic.

19 gener 1990
L'atleta nord-ameri& Bob Beamon visita l'Estadi Olímpic.

20 gener 1990
El COOB'92 presenta l'informe de progrés a la reunió de la Federació Internacional d'Atletisme Amateur (IAAF), a Tòquio.

23 gener 1990
Celebració de l'Assemblea General del COOB'92 i Junta General d'Accionistes del COOB'92, S.A.

25 gener 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92 i Apple Computer, pel qual aquesta empresa esdevé proveïdora oficial d'ofimàtica.

26 gener 1990
Una representació de la Federació Internacional de Tir amb Arc (FITA) visita les instal·lacions de la Vall d'Hebron i el Real Club de Polo de Barcelona.

Una representació de la Federació Internacional d'Hoquei (FM) visita l'Anella Olímpica.

Una representació de la Federació Internacional de Piragüisme (FIC) visita el Palau Sant Jordi i l'Estadi Olímpic.

27 gener 1990
El president del COOB'Y.2 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i l'alcalde de Banyoles, Pere Hernández, assisteixen a la constitució del comitè de la subseu de~ % ~ ~ l e s .

29 gener 1990
Una representació de la Federació Internacional de Gimnàstica (FIG) visita el Palau Sant Jordi.

31 gener 1990
El príncep Felip de Borbó assisteix a Madrid a la inauguració de l'exposició itinerant, *Barcelona'92*, que romandrà a la ciutat fins 1'11 de febrer. Aquesta exposició va recórrer les disset comunitats autònomes espanyoles.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, inaugura a Madrid una oficina permanent del COOB'92.

8 febrer 1990
Es presenta a la premsa el Projecte d'Interpretació idiomàtica dels Jocs.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i l'alcalde de Vic, Pere Girbau, assisteixen a la constitució del comitb de la subseu de Vic.

10 febrer 1990
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, assisteix a la col·locació de la primera pedra del Pavelló L'Espanya Industrial, escenari de les competicions d'halteroñüa.

U febrer 1990
Es firma el conveni entre el COOB'92 i Brother dins el programa de patrocini TOP-2.

21 febrer 1990
L'Ajuntament de Barcelona, la Federació Catalana d'Atletisme i el COOB'92 acorden la participació organitzativa del COOB'92 en la celebració del IX Miting Ciutat de Barcelona d'Atletisme.

22 febrer 1990
El president de la Federació Internacional de Natació (FINA), Mustapha Larfaoui, visita la seu del COOB'92.

23 febrer 1990
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a la ciutat de Sevilla.

1 març 1990
Es firma el conveni entre el COOB'92 i el Port Autònom de Barcelona per a la reserva dels molls on s'ancoraran els vaixells residència durant els Jocs.

2 març 1990
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a la ciutat de Mèrida.

Es presenta el Projecte d'Acreditacions de Barcelona'92.

7 març 1990
Es presenta la quarta emissió de segells preolímpics, dissenyats per Arranz Bravo, dels esports d'halterofília, hoquei i judo, al Palau de Pedralbes de Barcelona.

12 març 1990
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a la ciutat de Toledo.

13 març 1990
Reunió de la Comissió de Seguretat Olímpica del COOB'92, sota la presidbncia del secretari d'Estat per a la Seguretat, Rafael Vera.

15 març 1990
El príncep Felip de Borbó, president d'Honor del COOB'92, visita l'Anella Olímpica i la Vila Olímpica i assisteix a la presentació oficial de les monedes commemoratives dels Jocs Olímpics al Palau de Pedralbes.

16 març 1990
El conseller de Sanitat de la Generalitat de Catalunya, Xavier Trias, assisteix al lliurament de la bandera olímpica als hospitals de les subseus, que col·laboraran en el desenvolupament del Pia d'Assistència Sanitària Olímpica (PASO).

16 marc 1990
El president de l'Associació de Comitès Olímpics Nacionals (ACNO), Mario Vázquez Raña, visita Barcelona i a reuneix amb el conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad.

Una representació de la Federació Internacional de Rem (FISA) visita les instal·lacions de rem de Banyoles.

17 març 1990
El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, i el conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, assisteixen a l'acte de col·locació de la primera pedra de la Vila Olímpica de Banyoles.

18 març 1990
Un grup de voluntaris olímpics participa en la XIII Marató de Catalunya.

19 març 1990
Es firma el contracte entre ei COOB'92 i Flex, pel qual aquesta empresa esdevé proveïdora oficial d'equips de descans.

Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa Pesa Electrònica S.A., pel qual aquesta empresa esdevé proveïdora oficial deis equipaments de Radiotelevisió Olímpica'92.

20 març 1990
El director executiu de la Federació Internacional de Beisbol (IBA) visita la seu del COOB'92.

El director executiu de la Federació Internaa Vela (IYRU) visita la seu del COOB'92.

22 març 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92 i Mi: qual aquesta empresa esdevé patrocinadora d'equips d'entrenament.

23 març 1990
El president del COOB'92 i alcalde de Barc Pasqual Maragall, i l'alcaldessa de Valbncia, Clementina Ródenas, assisteixen a la constit comitè de la subseu de Valbncia i a la inaug l'exposició itinerant *Barcelona'92*.

24 març 1990
El president del COOB'Y.2i alcalde de Barc Pasqual Maragall, i l'alcalde de l'Hospitalet Ignasi Pujana, assisteixen a la constitució de de la subseu de l'Hospitalet i a la col·locació primera pedra a l'Estadi de Beisbol de la F Llarga.

27 marc 1990
Es presenta el projecte del Pavelló de la Vi d'Hebron, constituït pel Palau d'Esports i e Municipal de Pilota.

29 març 1990
Es firma el conveni entre el COOB'92 i el Espanyol sobre la utilització de l'Estadi de a les competicions de futbol.

30 març 1990
El president del COOB'92 i alcalde de Ba Pasqual Maragall, i el conseller delegat de COOB'92, Josep Miquel Abad, assisteixe col·locació de la primera pedra dels habitá olímpics de la Vila de la Vall d'Hebron.

31 març 1990
El president del COOB'92 i alcalde de B Pasqual Maragall, i l'alcalde de Reus, Jos assisteixen a la constitució del comitè de Reus.

Es crea la Comissi6 Delegada del Gover Olímpics.

2 abril 1990
La Comissi6 de Coordinació del COI vis Barcelona per sisena vegada.

3 abril 1990
La Comissió de Coordinació del COI as inauguració oficial de l'Edifici Olímpia, COOB'92, i visita el Real Club de Polo

4 abril 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92 Enimont, pel qual aquesta empresa esd provefdora oficial de les pistes d'atletis Olímpics de Barcelona.

S'adjudica a l'empresa Seiko el proveïm equips de cronometratge i mesurament

5 abril 1990
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcel* ciutat de Múrcia.

6 abril 1990
El copresident del COJO d'Albertvill Killy, visita l'Anella Olímpica i el Pala

9 abril 1990
Es presenta el Programa Motivaciona voluntaris olímpics, gracies al qual 34. de tot Espanya visitaran les instal·laci

17 abril 1990
Primera reunió de l'Olympic Broadc Committee (OBAC) a la seu de l'Ar Metropolitana de Barcelona.

Es firma el contracte entre el COOB S.A., pel qual aquesta empresa esdev de cervesa.

S'inaugura la nova seu de RTO'92 a Desvern.

18 abril 1990
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, el grup català de teatre El Triciclc, el dissenyador Xavier Mariscal i el director de l'empresa Videocomunicación S.A., Carlos Biern, assisteixen a la presentació de la sèrie de dibuixos animats del Cobi, a l'auditori de la Font Màgica.

19 abril 1990
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i l'alcalde de Saragossa, Antonio González Triviño, assisteixen a la constitució del comitè de la subseu de Saragossa i a la inauguració de l'exposició itinerant *Barcelona'92* en aquesta ciutat.

20 abril 1990
Es presenta la sèrie de dibuixos animats *The Cobi Troupe* a la Mostra internacional de Produccions de Televisió (MIP-TV) a la ciutat de Canes.

El secretari general de la Federació Internacional de Basquetbol (FIBA), Borislav Stankovic, visita la ciutat de Badalona.

23 abril 1990
Els voluntaris olímpics reben el premi Trofeo Amor al Deporte.

El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el regidor d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona, Enric Truñó, firmen el conveni entre el COOB'92 i l'empresa Barcelona Promoció per a l'ús de les instal·lacions olímpiques des del 23 abril de 1990 fins al 31 de desembre de 1991.

24 abril 1990
Es presenten els vint-i-vuit pictogrames oficials dels esports dels Jocs Olímpics de Barcelona al Palau de Pedralbes.

27 abril 1990
Es presenta l'informe de progrés al COI i a l'ASOIF, a la ciutat de Belgrad.

Primera reunió de la Comissió Delegada del Govern per als Jocs Olímpics de Barcelona'92, a Madrid.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, el secretari general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, Josep Lluís Vilaseca, i el president de la Diputació de Barcelona i alcalde de Terrassa, Manuel Royes, assisteixen a la constitució del comitè de la subseu de Terrassa.

4 maig 1990
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a la ciutat de Palma de Mallorca.

7 maig 1990
Entrevista de Felipe González amb Joan Antoni Samaranch a Madrid. El president del COI apunta la possibilitat que els esportistes olímpics espanyols facin servir distintius autonòmics.

9 maig 1990
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el director general d'Esports del COOB'92, Manuel Fonseca, presenten l'informe del COOB'92 al Comitè Olímpic Espanyol (COE).

10 maig 1990
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i directius del col·legi La Salle de la Seu d'Urgell firmen el conveni sobre la cessió del col·legi com a Vila Olímpica per als esportistes de piragüisme en aigües vives.

12 maig 1990
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, l'alcalde de la Seu d'Urgell, Joan Ganyet, i el president de la Diputació de Lleida, Ramon Companys, assisteixen a la col·locació de la primera pedra de l'edifici del Parc del Segre.

15 maig 1990
Es presenta al moll de Sant Bertran del port de Barcelona el *Royal Viking Sun*, el vaixell que servirà d'allotjament als convidats de la cadena nord-americana NBC durant els Jocs Olímpics.

17 maig 1990
Se celebra el primer seminari World Broadcaster Meeting, organitzat per la RTO'92, a la seu de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, a la Zona Franca.

18 maig 1990
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a la ciutat de Logronyo.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, assisteix a la trobada d'alcaldes de Catalunya i als cursos per als voluntaris al Palau de Pedralbes de Barcelona

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i l'alcalde de Sabadell, Antoni Farrés, assisteixen a la constitució del comitè de la subseu de Sabadell.

23 maig 1990
Una representació de la Federació Internacional d'Esgrima (FIE) visita l'Anella Olímpica i la Via olímpica.

25 maig 1990
Una representació de la Federació internacional de Tennis de Taula (ITTF) visita Barcelona.

26 maig 1990
Un grup de voluntaris olímpics col·labora en el Campionat d'Espanya d'Eslàlom en Aigües Vives, a la Seu d'Urgell.

S'integren els grups Bassat-Sport & Sponsoring i Ovideo per a la realització i la producció de les cerimònies d'inauguració i clausura dels Jocs Olímpics.

28 maig 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92, la naviliera Costa Crociere i l'empresa IBM per a l'ús exclusiu del vaixell *Daphne* per allotjar els convidats de l'empresa IBM.

30 maig 1990
Sinaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a la ciutat de Pamplona.

1 juny 1990
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i l'alcalde de Badalona, Joan Blanch, assisteixen a la constitució del comitè de la subseu de Badalona.

4 juny 1990
S'inaugura la VII Assemblea General de l'ACNO a Barcelona.

5 juny 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92 i Telefónica, pel qual aquesta empresa esdevé soci col·laborador en telecomunicacions.

6 juny 1990
La Federació internacional d'Handbol (IHF) visita la subseu de Granollers.

7 juny 1990
Es lliuren els diplomes d'informador olímpic als taxistes de Barcelona.

10 juny 1990
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a Sant Sebastià.

11 juny 1990
S'inaugura el Simposi internacional Olímpic *El deporte para la salud de todos,* a Sant Sebastià.

Una representació de la Federació Internacional de Beisbol (IBA) visita l'Estadi de Beisbol de l'Hospitalet de Llobregat i l'Anella Olímpica.

14 juny 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92 i Sony, pel qual aquesta empresa esdevé proveïdora oficial de pandes gegants.

S'inaugura l'exposició *El Quadrat d'Or* a la Casa Milà, en el marc de l'Olimpíada Cultural.

El cap d'Estat de Polònia, Wojcieck Jaruzelski, visita l'Estadi Olímpic.

19 juny 1990
El Comitè Executiu del COOB'92 aprova els criteris generals del recorregut de la torxa olímpica i triu els quatre cartells oficials dels Jocs Olímpics.

20 juny 1990
Es firma el conveni entre el COOB'92, el Consell Superior d'Esports i l'Institut de la Joventut del Ministeri d'Afers Socials, per adjudicar als voluntaris olímpics mil beques per estudiar idiomes a l'estranger.

21 juny 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa Càlcul i Gestió, pel qual aquesta empresa esdevé proveïdora oficial de *software* de gestió empresarial.

Una delegació d'Albertville formada per 120 persones visita les instal·lacions olímpiques.

S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a Vitbria.

22 juny 1990
Voluntaris olímpics assisteixen al Palau de la Música Catalana al concert *Una salutació musical a l'esperit olímpic.*

23 juny 1990
Segon sorteig de la Loteria Nacional dedicat als Jocs Olímpics.

25 juny 1990
Reunió entre la Unió de Federacions Esportives Catalanesi el COOB'92.

26 juny 1990
Un delegat tècnic de l'Associació Internacional de Beisbol (IBA) visita l'Estadi de Beisbol de l'Hospitalet.

26-28 juny 1990
Se celebren les Segones Jornades Informatives per a Empreses Col·laboradores dels Jocs Olímpics de Barcelona, al Poble Espanyol de Barcelona.

27 juny 1990
Una delegació de la Federació internacional de Judo (IJF) visita Barcelona.

30 juny 1990
Els voluntaris olímpics fan un test d'anglès i de francès a l'Estadi Olímpic.

2 juliol 1990
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a la ciutat de Santander.

4 juliol 1990
Una delegació dc la Federació Internacional de Tennis de Taula (ITTF) visita l'Edifici Olímpia.

Es firma el contracte entre el COOB'92 i Ara Services, pel qual aquesta empresa esdevé proveïdora en concepte de consultoria de serveis alimentaris.

7 juliol 1990
Festa de clausura dels cursos de formació bàsica dels voluntaris olímpics a la Bassa de Sant Oleguer, a Sabadell.

13 juliol 1990
L'empresa Visa firma el programa de patrocini mundial TOP-2, a l'Edifici Olímpia.

Inauguració de l'exposició itinerant *Barcelona'92* a la ciutat d'Oviedo.

17 juliol 1990
Exposició de les maquetes dels quatre cartells oficials dels Jocs Olímpics al Palau de Congressos de la Fira de Barcelona.

Reunió de l'Assemblea General del COOB i Junta General d'Accionistes del COOB'92, S.A.

18 juliol 1990
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, assisteix a la conferencia de la Universidad Internacional Menéndez y Pelayo sobre «Organització i gestió dels Jocs Olímpics», al Palau de Pedralbes de Barcelona

23 juliol 1990
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a la ciutat de Valladolid.

24 juliol 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92 i La Unión y el Fénix per a la contractació de pòlisses d'assegurança per als Jocs Olímpics de Barcelona.

25 juliol 1990
Setena visita de la Comissió de Coordinació del COI, a la Vila Olímpica, el Port Olímpic i l'Estadi Olímpic.

26 juliol 1990
El COOB'92, l'Ajuntament de Barcelona i VOSA (Vila Olímpica S.A.) acorden construir una nova instal·lació dins el recinte de la V i Olímpica per acollir-hi la competició de bàdminton.

30 juliol 1990
El primer grup de voluntaris olímpics becats comencen eis estudis d'idiomes a l'estranger.

5 agost 1990
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a Santiago de Compostel·la.

29 agost 1990
Michael Jordan visita l'Anella Olímpica.

5 setembre 1990
Es presenta el Pla de Màrqueting d'Entrades per als Jocs Olímpics als mitjans de comunicació. També es fa conèixer la llista de preus de les entrades per a tots eis esports, quan només falta l'aprovació del COI.

6 setembre 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa Entel, pel qual aquesta empresa esdevé proveïdora oficial de *software* de sistemes de Comunicació i informació a la Família Olímpica

El boxador cubà Teófilo Stevenson, medalla d'or dels pesos pesants en els Jocs Olímpics del 1972, 1976 i 1980, visita l'edifici de la Font Màgica i l'Estadi Olímpic.

10 setembre 1990
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a Las Palmas.

12 setembre 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92, Banesto i La Unión y el Fénix, pel qual el Grup Banesto esdevé soci col·laborador d'entitats financeres i d'assegurances.

15 setembre 1990
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el vice-president segon del COOB'92, Javier Gómez Navarro, presenten el cinquè informe de progrés a la Comissió Executiva del COI, a la %a Lessió del COI, celebrada a Tbquio.

Es firma a Tbquio el contracte entre el COOB'92 i l'OTI sobre els drets de televisió a Hispanoamèrica.

17 setembre 1990
El COOB'92 i l'empresa Seiko signen a Tbquio el contracte pel qual aquesta empresa esdevé patrocinadora oficial del cronometratge en els Jocs Olímpics de Barcelona.

20 setembre 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'ADIC (Associació d'Idiomes de Catalunya), pel qual aquesta empressa esdevé proveïdora oficial de beques d'idiomes.

22 setembre 1990
El Palau Sant Jordi obre les portes al públic fins al dia 24 de setembre. Va ser visitat per més de mig milió de persones.

26 setembre 1990
Magic Johnson, jugador de basquetbol de la NBA, visita el Palau Sant Jordi i fa el llançament de la cistella 0.

27 setembre 1990
Reunió de l'Assemblea General del COOB i la Junta General d'Accionistes del COOB'92, S.A.

28 setembre 1990
Comença el II Festival de Tardor de Barcelona.

30 setembre 1990
Voluntaris olímpics col·laboren a la Gimcana sobre Rodes i a l'Open d'Atletisme de Veterans, en el Campionat de Catalunya de Triatló a Banyoles, en la Cursa Popular de Vilanova i la Geltrú, en la Cursa Popular de Molins de Rei i en el Super Prestigi de Calafat.

Es presenta a l'Estadi de Beisbol de l'Hospitalet de Llobregat el mural de l'Olimpisme realitzat per l'artista Cristóbal Gabarrón.

1 octubre 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa Sintel, pel qual aquesta empresa esdevé proveïdor oficial d'assistència tècnica a RTO'92.

3 octubre 1990
Es presenta la cinquena emissió de segells de la sèrie preolímpica, dissenyats per Gerard Sala i Rosselló, que representen els esports de beisbol, lluita i natació a l'hivernacle del parc de la Ciutadella.

4 octubre 1990
Entrada d'aigües als canals de piragüisme d'aigües vives del Parc del Segre de la Seu d'Urgell.

Una representació de la Federació Internacional d'Handbol (IHF) visita Granollers.

8 octubre 1990
Es presenta a Barcelona el projecte Alcatel.

El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, recull el premi Ramblista d'Honor del 1990.

10 octubre 1990
Es presenta el calendari oficial dels Jocs Olímpics de Barcelona a l'Edifici Olímpia.

La reina Sofía inaugura l'exposició El *Modernisme* al Museu d'Art Modern de Barcelona en el marc de l'Olimpíada Cultural.

11 octubre 1990
Es firma el conveni entre l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona, el COOB'92 i l'Associació per al Desenvolupament d'Iniciatives de Promoció Ocupacional (ADIPROC).

17 octubre 1990
S'obre un centre operatiu i formatiu de voluntaris.

18 octubre 1990
Es presenta als mitjans de comunicació el Pla d'Alimentació per a la Família Olímpica.

22 octubre 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92 i Telettra, pel qual aquesta empresa esdevé proveïdora oficial dels sistemes de radioenllaços i codificació del senyal de televisió dels Jocs Olímpics.

Voluntaris olímpics participen a Vic a la Caminada Popular d'Osona, a la segona Fira comercial de Castelldefels, al Cros de Cerdanyola i a la Mitja Marató de Mollerussa.

23 octubre 1990
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i l'alcalde de Granollers, Josep Pujadas, assisteixen a la constitució del comitè de la subseu de Granollers.

Una delegació de la Federació Internacional de Tennis (ITF) visita Barcelona.

L'empresa Bausch & Lomb signa el programa de patrocini mundial TOP-2 com a patrocinadora de material òptic, auditiu i dental.

24 octubre 1990
La comissió de coordinació del COI arriba per vuitena vegada a Barcelona, i visita els pisos pilot de la Vila Olímpica i de la Vila de la Vall d'Hebron.

28 octubre 1990
El president de l'URSS, Mikhail Gorbatxov, visita les instal·lacions de l'Estadi Olímpic i el Palau Sant Jordi.

29 octubre 1990
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i l'alcaldessa de Mollet del Vallès, Montserrat Tura, assisteixen a la constitució del comitè de la subseu de Mollet del Vallès.

31 octubre 1990
Es presenta el nou lema de Barcelona'92: *Amics per sempre.*

El COOB'92 i la Generalitat de Catalunya firmen el conveni de cessió del Canal Olímpic de Castelldefels.

1 novembre 1990
Voluntaris olímpics participen en el IV Triatlon, a Sant Feliu de Guíxols.

3 novembre 1990
Voluntaris olímpics participen a la V Milla Nocturna, a Cerdanyola, i a la IV Marató Alt Empordà, a Figueres.

4 novembre 1990
Voluntaris olímpics participen en la marató popular del Valle del Naló.

5 novembre 1990
La gimnasta romanesa Nadia Comaneci visita l'Estadi Olímpic i el Palau Sant Jordi.

7 novembre 1990
Una delegació de la Federació Internacional de Tir amb Arc (FITA) visita Barcelona.

7-9 novembre 1990
Segona reunió de l'Olympic Broadcasting Advisory Committee (OBAC), al Palau Maricel de Sitges.

10 novembre 1990
El príncep Felip de Borbó, president d'Honor del COOB'92, assisteix a Tòquio a la presentació de les monedes commemoratives dels Jocs.

14 novembre 1990
El COOB'92 i la Federació Internacional de Futbol (FIFA) acorden el calendari definitiu del torneig olímpic.

15 novembre 1990
El Comitè Organitzador de Lillehammer'94 visita Barcelona.

17 novembre 1990
El Bureau de la Federació Internacional d'Hípica (FEI), reunit a Barcelona, ratifica que les proves hípiques dels Jocs Olímpics se celebraran a la Ciutat Comtal.

21 novembre 1990
Representants del COOB'92 i representants de diverses ambaixades es reuneixen a Madrid.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i el president de HOLSA, Santiago Roldán, assisteixen a la inauguració d'una versió actualitzada de l'exposició *Barcelona, la ciutat i el 92. Dels projectes a les realitats*, a l'Edifici de les Aigües.

24 novembre 1990
Un grup de voluntaris olímpics participa en el cros comarcal de Martorell.

25 novembre 1990
Un grup de voluntaris olímpics participa en diverses curses esportives organitzades a Balaguer, a Tarragona i a Bilbao.

27 novembre 1990
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, assisteix al lliurament de beques d'idiomes als voluntaris olímpics al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona.

28 novembre 1990
Se celebren al Palau de Pedralbes de Barcelona les Jornades de Seguretat Olímpica.

3 desembre 1990
Se celebra al Palau Sant Jordi el Dia Internacional del Voluntari.

1990

4 desembre 1990
L'alcalde de Terrassa, Manuel Royes, assisteix a l'acte de col·locació de la primera pedra de les obres de remodelatge de l'entorn de l'àrea olímpica de Terrassa.

El COOB'92 signa el contracte amb Olimpex, pel qual aquesta empresa esdevé proveïdora d'herba artificial.

9 desembre 1990
La delegació del COOB'92 formada per Josep Miquel Abad, Josep Maria Vilà, Manuel Fonseca, Montserrat Arqué i Armand Calvo presenta a Lillehammer (Noruega) l'informe de progrés a la Comissió Executiva del COI.

11 desembre 1990
La Comissió Interministerial presidida per Javier Solana visita la Vila Olímpica i el Palau Sant Jordi.

12 desembre 1990
Esportistes del Comitè Olímpic Espanyol, entre els quals hi ha Herminio Menéndez, Ignacio Sola, Sagrario Aguado i Francisco Fernández Ochoa, visiten la Vila Olímpica de Barcelona.

13 desembre 1990
Els directors generals de Joventut i Esports de les comunitats autònomes espanyoles visiten l'exposició *Barcelona'92*.

14 desembre 1990
Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa Ericsson com a proveïdor oficial de centraletes telefòniques i telèfons digitals dels Jocs.

17 desembre 1990
Una delegació de la Federació Internacional de Bàdminton (FIB) visita Barcelona i dóna el vist-i-plau a la celebració de la competició olímpica d'aquest esport al Pavelló de la Mar Bella, situat a la Vila Olímpica.

20 desembre 1990
Se celebren les Terceres Jornades Informatives per a Empreses Col·laboradores dels Jocs Olímpics de Barcelona, al Palau Sant Jordi.

1991

8 gener 1991
El rei Joan Carles rep a Madrid un terminal Alcatel.

16 gener 1991
Recepció del COOB'92 a les empreses col·laboradores, com a part de la campanya «Amics per sempre», al Palauet Albéniz.

18 gener 1991
El COOB'92 i la Unió Hotelera de Barcelona signen un conveni per a la gestió d'allotjament en cases particulars de certs col·lectius de la Família Olímpica.

19 gener 1991
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i l'alcalde de Reus, Josep Abelló, assisteixen a Reus a la col·locació de la primera pedra del Palau d'Esports de Reus.

22 gener 1991
Reunió de l'Assemblea General del COOB'92 i Junta General d'Accionistes del COOB'92, S.A.

24 gener 1991
Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa Fernando Roqué Especialidades, pel qual esdevé proveïdor oficial de transport.

25 gener 1991
Membres de la Federació Internacional de Ciclisme (FIAC) visiten els projectats circuits de ciclisme de Collserola i Terrassa.

S'inicien les obres de les instal·lacions olímpiques per a les proves de rem a l'Estany de Banyoles.

29 gener 1991
Es firma el contracte entre el COOB'92 i Sema Group T & G, pel qual esdevé proveïdor oficial de *software* en la gestió operativa dels Jocs.

Es presenta als mitjans de comunicació el Pla de Venda d'Entrades, en dues conferencies de premsa celebrades a l'Edifici Olímpia i a l'oficina del COOB'92 a Madrid.

Es presenten les bases dels Premis Internacionals Barcelona'92 al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona.

4 febrer 1991
La Federació Internacional de Gimnàstica (FIG) visita l'Edifici Olímpia.

S'inicia l'operació de reserva i venda d'entrades dels Jocs Olímpics.

6 febrer 1991
El ministre de sanitat de Bolívia, Mario Paz Zamora, el Comitè Olímpic del Canadà i una comissió de la candidatura de Puerto Rico per als Jocs Olímpics de l'any 2000 visiten l'Edifici Olímpia.

8 febrer 1991
Una delegació del COOB'92 assisteix a la cerimònia de tramesa de les invitacions del COI per als Jocs Olímpics d'Albertville.

11 febrer 1991
La Comissió d'Educació i Cultura del Congrés dels Diputats visita l'Anella Olímpica, l'Àrea del Parc de Mar i l'exposició *Barcelona, la ciutat i el 92*.

12 febrer 1991
El COOB'92 i el Club Joventut de Badalona firmen un conveni per a la utilització del pavelló del club per a la competició de boxa.

15 febrer 1991
El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, el conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, el secretari general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, Josep Lluís Vilaseca, i el director general de l'Esport de la Generalitat, Fidel Sust, visiten les obres olímpiques de l'INEFC, l'Estadi de Beisbol de l'Hospitalet, el Canal Olímpic de Castelldefels, el Palau d'Esports de Granollers i el Palau d'Esports de Badalona.

24 febrer **1991**
El COOB'92 i el Real Club del Polo de Barcelona firmen un conveni per a l'ús de les instal·lacions per a la competició d'hípica.

26 febrer 1991
Una representació de la candidatura de Brasília per als Jocs Olímpics de l'any 2000 visita Barcelona, la Vila Olímpica i l'Àrea de la Vall d'Hebron.

Es firma el conveni entre el COOB'92 i el FC Barcelona per a l'ús del Camp Nou, del Palau Blaugrana i del Palau de Gel.

6 març 1991
El conseller de Cultura, Educació i Esport de Cantàbria, Rafael de la Sierra González, visita l'Anella Olímpica, la Vila Olímpica, el Port Olímpic i l'exposició *Barcelona, la ciutat i el 92*.

Es firma el contracte entre el COOB'92 i Catalana de Gas, pel qual esdevé proveidor oficial de gas.

7 març 1991
Es presenta la quarta emissió de segells de la sèrie preolímpica dissenyats per Perico Pastor, que representen els esports de pentatló modern, piragüisme i rem, a l'Edifici de les Aigües.

11 març 1991
Els atletes Sebastian Coe, Sergei Bubka i Katrin Krabbe visiten l'Anella Olímpica i l'Estadi Olímpic.

12 març 1991
Es firma el contracte entre el COOB'92 i Enciclopèdia Catalana per a la difusió de la MEMÒRIA OFICIAL DELS JOCS OLÍMPICS DE BARCELONA 1992

El president del Comitè Olímpic Espanyol, Carles Ferrer Salat, visita l'Anella Olímpica, l'Estadi Olímpic, el Palau Sant Jordi, l'INEFC, la Vila Olímpica i es reuneix amb representants del COOB'92.

13 març 1991
Falten 500 dies per a l'inici dels Jocs Olímpics.

El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, compareix davant la Comissió de Seguiment dels Jocs Olímpics del Parlament de Catalunya.

Es presenta la maqueta de la torxa olímpica dissenyada per André Ricard als mitjans de comunicació.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i el conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, assisteixen a la inauguració de l'exposició permanent *Barcelona Olímpica*, a l'Estadi Olímpic.

El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el secretari general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, Josep Lluís Vilaseca, assisteixen a l'inici de l'enregistrament dels himnes dels comitès olímpics nacionals a l'Aliança del Poblenou.

15 març 1991
Es presenta el programa d'itinerància de l'exposició *Barcelona'92* per les subseus olímpiques de Catalunya, a l'Edifici Olímpia.

19 març 1991
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, compareix davant la Comissió de Cultura i Joventut del Parlament Europeu, a Brussel·les.

21 març 1991
El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, i el President de Telefónica, Cándido Velázquez, assisteixen a la inauguració de la central internacional Telcport de Telefónica, a Castellbisbal.

22 març 1991
El COOB'92 i el Consorci per al desenvolupament de la Vila Olímpica de Banyoles firmen un conveni per a la utilització dels pisos durant els Jocs.

Es presenta el Pla d'Assistència Meteorològica per als Jocs Olímpics de Barcelona (PAMOB'92).

El COOB'92 presenta l'informe de progrés sobre l'organització de l'hípica a l'Assemblea General de la Federació Internacional d'Hípica, a Tòquio.

27 **març** 1991
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a la Seu d'Urgell.

3-5 **abril 1991**
Sessió inaugural, al Palau de Pedralbes de Barcelona, del Simposi internacional sobre Jocs Olímpics, Comunicació i Intercanvis Culturals.

S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a l'Hospitalet de Llobregat.

4 abril 1991
Es firma el contracte de comercialització del clavell *Barcelona'92*, entre el COOB'92 i la societat INORSA, a l'Edifici Olímpia.

Es lliura la bandera olímpica a l'Ajuntament de Mataró.

El membre del Comitè Olímpic Iugoslau, Slobodan Filipovic, visita l'Estadi Olímpic, el Palau Sant Jordi, la Vila Olímpica i l'Àrea de la Vall d'Hebron.

5 abril 1991
El president de la Comissió Mèdica del COI, Alexandre de Merode, assisteix a la reunió de la Comissió de Biomecànica del COI a Lleida.

6 abril 1991
S'inauguren les obres de remodelatge de l'Estadi de la Nova Creu Alta de Sabadell.

10 abril 1991
Els presidents de les comunitats autònomes visiten les àrees olímpiques de Barcelona

Novena visita a Barcelona de la Comissió de Coordinació del COI, del 10 al 12 d'abril.

S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a la ciutat de Vic.

11 abril 1991
L'alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, visita el papa Joan Pau II a la Qutat del Vaticà.

12 abril 1991
La Comissió de Coordinació del COI visita el Circuit Olímpic de Marató i assisteix a la inauguració de la ronda del litoral.

15 abril 1991
El COOB'92 presenta l'informe de progrés a la Comissió Executiva del COL

El president de la Federació Internacional d'Hoquei (FIH), Étienne Glichitch, acompanyat de l'alcalde de la ciutat, Manuel Royes, visita les instal·lacions de Terrassa.

16 abril 1991
Se celebra l'Assemblea General de l'ASOIF a Barcelona, en la qual el COOB'92 presenta l'informe de progrés.

El president del COJO d'Atlanta, Billy Payne, es reuneix amb el conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, a Barcelona.

17 abril 1991
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a la ciutat de Granollers.

Es firma a Barcelona el contracte entre el COOB'92 i la Broadcasting Olympic Korean Poo1 pels drets de televisi6 a Corea

19 abril 1991
Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa Jeanneau, pel qual esdevé proveïdor oficial d'embarcacions de suport a les competicions de vela.

22 abril 1991
Els prínceps de Suècia, Bertil i Lilian, visiten l'exposició *Barcelona Olímpica*, l'Estadi Olímpic, el Palau Sant Jordi i la Vila Olímpica.

S'inauguren a Madrid les jornades *La unión de tres ciudades: «Barcelona, Sevilla, Madrid»*.

24 abril 1991
Inauguració de l'exposició itinerant *Barcelona'92* a Terrassa.

Es firma el amtracte entre el COOB'92 i Motormasó (Envirude - Omic *Cabra)*, pel qual esdevé proveïdor oficial de motors foraborda.

Una delegació de FACNOE visita la Vila Olímpica.

25 abril 1991
Es firma la cessió de les instal·lacions del col·legi de Sant Ignasi dels Jesuïtes de Sarrià per al Camp Internacional de la Joventut.

26 abril 1991
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el secretari general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, Josep Lluís Vilaseca, assisteixen a la presentació de la col·lecció dels diccionaris d'esports olímpics en català, a l'exposició *Barcelona Olímpica*.

27 abril 1991
El vaixell *Vistafjord*, on s'allotjaran els convidats de *Time* i *Sports Illustrated*, arriba al port de Barcelona.

1 maig 1991
Sina —a l'exposició itinerant *Barcelona'92* a Badalona.

6 maig 1991
Se sortegen de 576 beques d'estudi entre els voluntaris olímpics, a l'edifici de la Font Màgica.

7 maig 1991
La infanta Cristina vista les instal·lacions de vela del Port Olímpic i el Centre Abraham de la Vila Olímpica.

S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a Mollet del Vallès.

El director de planificació i disseny de la candidatura per als Jocs Olímpics de Sydney 2000, David Churches, visita l'exposició *Barcelona Olímpica* i l'Estadi Olímpic.

Es col·loca la primera placa de la campanya de senyalització històrica de la ciutat, promoguda per l'Olimpíada Cultural, a la Casa Lleó Marera del passeig de Gràcia de Barcelona.

10 maig 1991
Una representació del COOB'92 assisteix a la jornada de clausura del Seminari Internacional sobre Gestió d'Instal·lacions Esportives i Olímpiques, al Palau Sant Jordi.

Els prínceps Takamado del Japó i la infanta Cristina, acompanyats pel president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, visiten l'Anella Olímpica, l'Estadi Olímpic, el Palau Sant Jordi i l'exposició *Barcelona Olímpica*.

14 maig 1991
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, assisteix a la Fundació Miró a la festa de llançament i presentació de la revista *Time*, com a patrocinadora oficial mundial de les publicacions.

21 maig 1991
Inauguració del mural *Historia del olimpismo*, obra de Cristóbal Gabarrón, a l'Estadi de Beisbol de la Feixa Llarga, de l'Hospitalet.

entre el COOB'92 i el Comitè Olímpic de Grècia per a l'encesa de la flama olímpica al temple d'Hera d'Olímpia, a Atenes.

7 juny 1991
Un grup de directors de museus d'esports visiten l'Anella Olímpica, l'Estadi Olímpic, el Palau Sant Jordi, les Piscines Bernat Picornell i l'INEFC.

8 juny 1991
S'inicien les jornades de portes obertes a l'edifici de l'INEFC.

Un grup de voluntaris olímpics participa en el VII Torneig Internacional Qutat de Barcelona de Tennis de Taula, al pavelló de La Salle de la Bonanova.

9 juny 1991
Un grup de voluntaris olímpics participa en la XXV Cursa Popular de Castelldefels i a la IL Festa de la Bicicleta al Vendrell.

12 juny 1991
Presentació del projecte Alcatel als membres del COI a Birmingham.

S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a Reus.

13 juny 1991
El COOB'92 presenta l'informe de progrés davant l'Assemblea General de la 97a Sessió del COI, celebrada a Birmingham.

18 juny 1991
Reunió de l'Assemblea General del COOB'92 i Junta General d'Accionistes del COOB'92, S.A. a l'Estadi Olímpic.

19 juny 1991
Es presenta a la premsa l'edifici de l'INEFC, amb la presència del secretari general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, Josep Lluís Vilaseca.

20 juny 1991
Es firma el contracte entre el COOB'92 i Sponsorship Management S.A., sobre la

representació del
questions de patr
Olímpics de Barc

21 juny 1991
El director gener
Pedro Fontana, r
preparar la Cam
COOB'92.

22 juny 1991
Sorteig de la Lo
Barcelona.

27 juny 1991
S'inaugura l'exp
ciutat de Vilad

28 juny 1991
El president de
Pasqual Marag
d'Esports, Javi
Palau Sant Jor
escolars d'Esp

4 juliol 1991
Es firma el co
Autopistas C
per a la senya

S'inaugura l'e
Sadurní d'Ar

5 juliol 1
Sabadell.

15 juliol 199

Pasqual Ma
COOB'92,
inauguració

17 juliol 19
S'inaugura
Castelldefe

18 juliol 19
Es firma el
Nacional d
oficial de
competici

19 juliol 1
Un grup
cobert ed
instal·laci

22 juliol
El Comit

El Comit
visita Ba

25 juliol
Es wme
els Jocs
i als con

S'inaug
Banyol

26 julio
Se cele
el sorte
Olímpi

30 juli
Es firm
Corpo
drets
Cobi

6 ago
El pr
Pasqu

3 set
Es lli
Bada

1991

7 setembre 1991
Una delegació del Comitè Organitzador de Lillehammer'94 visita les instal·lacions olímpiques.

9 setembre 1991
El comitè de candidatura de Sydney per als Jocs Olímpics de l'any 2000, visita l'Estadi Olímpic i el Palau Sant Jordi

17 setembre 1991
Reunió de l'Assemblea General del COOB'92 i Junta General d'Accionistes del COOB'92, S.A.

21 setembre 1991
S'inaugura l'exposició itinerant *Barcelona'92* a Tenerife.

26 setembre 1991
Es lliura oficialmente l Palau d'Esports de Granollers a l'Ajuntament de la ciutat.

30 setembre 1991
S'inicia el III Festival de Tardor de Barcelona.

Es presenta la tercera sèrie de monedes commemoratives a Brussel·les.

3 octubre 1991
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el president de la Diputació de Barcelona, Manuel Royes, assisteixen a l'Edifici Olímpia a la presentació del llibre *Les ciutats* de *Barcelona'92.*

Es presenta a l'Estadi Olímpic la setena emissió de segells de la sèrie preolímpica dels Jocs de Barcelona'92, dissenyats per Joan-Pere Viladecans, sobre els esports de tennis, tennis de taula i tir olímpic.

9 octubre 1991
Es firma el conveni entre el COOB'92 i el Consell de la Joventut de Barcelona, sobre el Camp Internacional de la Joventut.

Es lliura l'Estadi de Beisbol de l'Hospitalet de Llobregat a l'Ajuntament de la ciutat.

18 octubre 1991
Es firma el contracte entre el COOB'92 i la RENFE, pel qual esdevé patrocinadora oficial de transport ferroviari.

22 octubre 1991
Se celebra el Segon World Broadcasters Meeting OBAC, a l'edifici de l'INEFC.

29 octubre 1991
Reunió dels patrocinadors del programa TOP-2 a Barcelona.

30 octubre 1991
Una delegació del Comitè Organitzador d'Atlanta'96 visita l'Estadi Olímpic i el Palau Sant Jordi.

6 novembre 1991
Desena visita a l'Anella Olímpica de la Comissió de Coordinació del COL

Es posen en funcionament les escales mecàniques de Montjuïc per accedir a l'Anella Olímpica.

12 novembre 1991
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, acompanya el comte de Barcelona Joan de Borbó, pare del rei d'Espanya, a visitar l'Estadi olímpic i el Palau Sant Jordi.

Es firma el contracte entre el COOB'92 i Iveco-Pegaso, pel qual l'empresa esdevé patrocinadora oficial de vehicles industrials dels Jocs Olímpics de Barcelona.

14 novembre 1991
Es firma el contracte entre el COOB'92 i el grup constructor Levitt Bosch - Aymerich de cessió de la Vila de Montigalà.

15 novembre 1991
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el regidor d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona, Enric Truñó, assisteixen a la visita de la premsa al Polisportiu l'Estació del Nord

16 novembre 1991
El president d'Itàlia, Francesco Cossiga, visita l'Estadi Olímpic i l'exposició *Barcelona Olímpica.*

17 novembre 1991
Es firma el conveni entre el Consorci d'Hospitals de Barcelona, l'Institut Municipal d'Assistència Sanitària i el COOB'92.

20 novembre 1991
Es firma el contracte entre el COOB'92 i Plaza & Janés, pel qual esdevé proveïdor oficial de publicacions.

22 novembre 1991
El director general i el director general adjunt d'Operacions del COOB'92, Pedro Fontana i Armand Calvo, presenten l'informe de progrés a l'ACNOE, a Istanbul.

25 novembre 1991
El Consell d'Administració de l'Expo'92 visita les àrees olímpiques de Montjuïc, el Poblenou i la Vall d'Hebron.

4 desembre 1991
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el director general de recursos del COOB'92, Josep Maria V i presenten a Lausana l'informe de progrés al COI.

5 desembre 1991
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, el conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el regidor d'Esports de l'Ajuntament, Enric Truñó, assisteixen a la inauguració del Pavelló L'Espanya Industrial.

Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa Freixenet, pel qual aquesta empresa esdevé patrocinadora oficial de cava.

13 desembre 1991
Una delegació del COOB'92 viatja a Olímpia per assistir a l'encesa de la flama olímpica d'Albertville'92.

El conseller delegat del COOB'92. Josep Miquel Abad, i el secretari general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, Josep Lluís Vilaseca, assisteixen a la presentació de la col·lecció de medalles oficials commemoratives dels Jocs Olímpics de Barcelona, al Museu Melcior Colet.

14 desembre 1991
Es firma el conveni entre el COOB'92 i les colles de castellers sobre la seva participació en la cerimònia inaugural dels Jocs.

15 desembre 1991
El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, el president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i el president de la Diputació, Manuel Royes, assisteixen a la inauguració de l'àrea olímpica de Terrassa i a la firma de cessió de les instal·lacions a la ciutat.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, assisteix a la inauguració oficial del Tennis de la Vall d'Hebron.

18 desembre 1991
S'inaugura l'exposició de disseny *Casa Barcelona* a la Sala Marquès de Comillas de les Drassanes de Barcelona.

Es presenta la col·lecció de cartells olímpics oficials de pintors i esports, a l'Estadi Olímpic.

19 desembre 1991
S'inaugura l'exposició *Telefónica'92* i es presenta el Cobi telefònic a la Rambla de Santa Mònica.

Se celebren les Quartes Jornades Informatives per les Empreses Col·laboradores dels Jocs Olímpics de Barcelona, a l'edifici de l'INEFC.

1992

1 gener 1992
Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa Julià per al transport de la Família Olímpica.

9 gener 1992
Es firma el contracte entre el COOB'92 i l'empresa Ricoh, com a patrocinadora mundial d'equips de fax.

14 gener 1992
El secretari general de l'Esport de la Generalitat, Josep Lluís Vilaseca, assisteix a la presentació del llibre *L'Olimpisme i els seus Jocs*, de Conrado Durántez, a l'edifici de l'INEFC.

16 gener 1992
L'atleta nord-americà de marató Alberto Salazar visita l'Estadi Olímpic.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, assisteix a la presentació del llibre *Barcelona, vint segles*, al Sal6 del Tinell.

18 gener 1992
S'inaugura l'exposició *Barcelona, la ciutat i el 92*, a la ciutat de Sevilla.

21 gener 1992
Se celebra una reunió conjunta de l'Assemblea General del COOB'92 i OCSA i el Senat Olímpic, a l'edifici de l'INEFC.

22 gener 1992
S'inicien les obres de condicionament del Port Autbnom de Barcelona.

24 gener 1992
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el director de RTO'92, Manuel Romero, acompanyen els directors de les televisions autonòmiques a visitar l'Estadi Olímpic.

25 gener 1992
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i el president de la Creu Roja a Catalunya, Ricard Gutiérrez, assisteixen al Palau Sant Jordi a la presentació de la flota d'ambulàncies de la Creu Roja per als Jocs.

31 gener 1992
Es firma el contracte entre el COOB'92 i Iberia, pel qual aquesta esdevé transportista oficial dels Jocs Olímpics de Barcelona.

3 febrer 1992 delegat del COOB'92, Jose Miquel Josep Miquel Abad, presenta l'informe de progrés del COOB'92 a la Comissió Executiva del COI, a Albertville.

4 febrer 1992
Es presenten el nou logotip d'Olimpíada Cultural, dissenyat per Leopoldo Pomés segons un dibuix de Perico Pastor, i el programa general d'OCSA per al 1992, al Palauet Albéniz.

5 febrer 1992
El COI reconeix oficialment els CON de Croàcia i Eslovènia, a Albertville.

6 febrer 1992
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, presenta l'informe de progrés del COOB'92 a la 98a Sessió del COI, celebrada a Albertville.

10 febrer 1992
El director general d'Operacions del COOB'92, Pedro Fontana, assisteix a la celebració de les jornades informatives per a consellers d'ambaixades dels països de la CE i d'Hispanoamèrica, a la població madrilenya de Chinchón.

11 febrer 1992
95a reunió de la Comissió Permanent del COOB'92.

12 febrer 1992
Visita a les obres del Centre Abraham a la Vila Olímpica.

13 febrer 1992
El príncep Felip de Borbó, el president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, l'alcalde de Madrid, José María Álvarez del Manzano, i el president de Telefónica, Cándido Velázquez, assisteixen a la inauguració de l'exposició dels cartells oficials dels Jocs Olímpics de Barcelona, al parc del Retiro, a Madrid.

14 febrer 1992
El COOB'92 i el Ministeri de Defensa firmen el conveni de col·laboració en funcions específiques de seguretat i vigilància durant els Jocs Olímpics.

15 febrer 1992
S'inaugura el Tennis de la Vall d'Hebron.

26 febrer 1992
El COOB'92 i el Real Zaragoza CF firmen el conveni sobre la cessió de l'ús de les instal·lacions de la ciutat esportiva del Real Zaragoza CF.

El COOB'92 i la Generalitat de Catalunya firmen el conveni sobre la cessió de l'ús de la Policlínica de la Vila Olímpica durant eis Jocs Olímpics.

28 de febrer 1992
El director general d'esports del COOB'92, Manuel Fonseca, el sots-director general de Coordinació Territorial de Banesto, Miguel Angel Calama i el director regional de Banesto, J. M. Xercavins, visiten el Velòdrom, l'INEFC, el Palau Sant Jordi, l'Estadi Olímpic i assisteixen a la presentació de l'equip ciclista Banesto.

6 març 1992
Firma del contracte entre el COOB'92 i FECSA, pel qual aquesta empresa esdevé proveïdora oficial d'energia elèctrica, a l'Edifici Olímpia.

7 març 1992
Presentació de la vuitena i última emissió de segells preolímpics, dissenyats per Xano Armenter, que representen eis esports de tir amb arc, vela i voleibol, a la Llotja de Barcelona.

9 març 1992
El president del COI, Joan Antoni Samaranch, el conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el president del Comitè Olímpic de Rússia, Vitaly Smirnov, assisteixen a Lausana a la reunió entre el COOB'92, el COI i la Confederació d'Estats Independents (CEI).

12 març 1992
El Gran Duc de Luxemburg, membre del COI, visita l'Anella Olímpica.

13 març 1992
Es firma el contracte entre el COOB'92 i El Corte Inglés, pel qual aquest esdevé soci col·laborador en moda esportiva.

17 març 1992
Es presenten els uniformes de l'Equip'92 d'El Corte Inglés, a les Reials Drassanes de Barcelona.

20 març 1992
Es firma el contracte entre el COOB'92 i Transports Metropolitans de Barcelona, pel qual esdevé patrocinador oficial de transport metropolita, a l'estació del funicular de Montjuïc.

23 març 1992
Es firma el contracte pel qual Banesto concedeix un préstec al COOB'92, amb aval de l'Estat espanyol, a l'Edifici Olímpia.

24 març 1992
Es firma el conveni de col·laboració entre el COOB'92 i les escoles de turisme.

d'inscripció numèrica dels participants del Jocs Olímpics de Barcelona. Fins aquesta data s'han inscrit 8.686 esportistes i 4.425 oficials.

2 abril 1992
S'inaugura l'exposició dels cartells olímpics oficials i de dissenyadors al Col·legi de Periodistes de Catalunya.

4 abril 1992
Es firma el compromís entre les entitats col·laboradores en les cerimònies, les colles sardanistes i l'empresa Ovideo-Bassat-Sport.

9 abril 1992
Onzena visita de la comissió de coordinació del COI.

10 abril 1992
Clausura de l'exposició permanent *Barcelona Olímpica* a l'Estadi Olímpic.

11 abril 1992
Jornades de portes obertes al públic a la Vila de la Vall d'Hebron.

S'inaugura l'exposició *Els Jocs Olímpics de Barcelona* a la Fua de Mostres de Perpinyà.

21 abril 1992
Reunió de l'Assemblea General i la Junta General d'Accionistes del COOB'92, S.A. i OCSA, a l'edifici de l'INEFC.

23 abril 1992
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, assisteix a la inauguració de la font monumental de la Vila Olímpica i a l'acte de lliurament que fa l'empresa constructora de l'estació de metro Ciutadella-Vila Olímpica.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, el president de Mercasa, Julián Arévalo, i el president d'Olímpic Moll, Josep Puxeu, assisteixen a Pacte de lliurament que fan Mercasa i Olímpic Moll al COOB'92 de les instal·lacions del complex urbanístic situat a la Vila Olímpica.

25 abril 1992
S'inaugura oficialment el Frontó Colom, amb una sèrie de partits d'exhibició.

Una representació de la Federació Internacional de Rem (FISA) visita la Vila Olímpica de Banyoles.

28 abril 1992
Es presenta la *Guia Turística Oficial dels Jocs Olímpics de Barcelona*, editada per Plaza & Janés.

S'inaugura l'exposició *Barcelona'92* a la ciutat de València.

29 abril 1992
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i el secretari general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, Josep Lluís Vilaseca, assisteixen a la inauguració de la Piscina de Montjuïc.

30 abril 1992
L'alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, el conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el secretari general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, Josep Lluís Vilaseca, assisteixen a la inauguració oficial del Pavelló de la Vall d'Hebron.

6 maig 1992
Presentació de l'informe de progrés a l'Assemblea General de l'ASOIF, a Montecarlo.

9 maig 1992
S'inaugura el Pavelló d'Esports de Reus.

El COOB'92 presenta l'informe de progrés a la Comissió Executiva del COI, a Sevilla.

11 maig 1992
El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, l'alcalde de Badalona, Joan Blanch, el secretari general de l'Esport de la Generalitat, Josep Lluís Vilaseca, i el director general de Recursos del COOB'92, Josep Maria Vilà, assisteixen a la inauguració del Palau d'Esports de Badalona

13 maig 1992
La reina Sofia inaugura l'exposició *L'esport a la Grècia antiga. La gènesi de l'olimpisme* al Centre Cultural de la Fundació "La Caixa", en el marc de l'Olimpíada Cultural.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i el president d'HOLSA, Santiago Roldán, assisteixen a la inauguració de l'exposició *Barcelona, città olimpica*, a la ciutat de Roma

La comissió d'atletes del COI formada per A. Derantz, K. Read i L. Álvarez Cervera visita la Vila Olímpica de Barcelona i la de Banyoles.

15 maig 1992
S'inaugura l'exposició *Estimada Terra. canviar per viure*, en el marc de l'Olimpíada Cultural, a l'Edifici de les Aigües.

El vice-president del Govern espanyol, Narcís Serra, visita la Vila Olímpica i l'Anella Olímpica.

18 de maig 1992
S'inicia el Festival Olímpic de les Arts amb el concert de Jordi Savall a l'església de Santa Maria del Mar.

20 maig 1992
S'inaugura l'exposició *Catalunya Medieval*, al Saló del Tinell, en el marc de l'Olimpíada Cultural.

22 maig 1992
Presentació del disseny de les entrades dels Jocs Olímpics, realitzat pel COOB'92 i produït per la Fábrica Nacional de Moneda y Timbre.

23 maig 1992
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, el secretari general de l'esport de la Generalitat de Catalunya, Josep Lluís Vilaseca, el conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el conseller delegat de Vila Olímpica SA., Ramon Boixadós, assisteixen a la inauguració del Pavelló de la Mar Bella.

25 maig 1992
Primer dia per recollir les entrades dels Jocs Olímpics de Barcelona a les oficines de Banesto.

30 maig 1992
El president del COI, Joan Antoni Samaranch, el president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, el conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, el president de la Fundació Enciclopèdia Catalana, Antoni Bascompte, i el director de la MEMÒRIA OFICIAL, Romà Cuyàs, assisteixen a la presentació del primer volum de la MEMÒRIA OFICIAL DE LA XXVA OLIMPÍADA, a la seu d'Enciclopèdia Catalana.

1 juny 1992
Presentació del recorregut de la torxa de Barcelona'92, a la Font Màgica.

El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i el director editorial de Plaza & Janés, Virgilio Ortega, presenten la Guia Turística Oficial dels Jocs.

4 juny 1992
Entra en funcionament la torre de comunicacions de Collserola.

5 juny 1992
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, el conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, el director general d'Esports del COOB'92, Manuel Fonseca, el director general d'Operacions del COOB'92, Pedro Fontana, i el president del Comitè Olímpic de Grècia, Lambis Nikolau, assisteixen al temple d'Hera, a Olímpia, a l'encesa de la flama olímpica.

11 juny 1992
El Palau d'Esports de la Vall d'Hebron i el Port Olímpic reben el Gran Premi FAD d'Arquitectura en els apartats "Edificis de nova planta d'ús públic" i "Espais urbans", respectivament.

12 juny 1992
El president português, Mario Soares, visita la Vi a Olímpica i l'Anella Olímpica.

13 juny 1992
La flama olímpica procedent de Grècia arriba a Empúries.

14 juny 1992
La toma olímpica comença el recorregut per les comunitats autbnomes.

15 juny 1992
L'alcalde de Londres, Brian Jenkins, visita l'Anella Olímpica, acompanyat de l'alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall.

16 juny 1992
104a reunió de la Comissi6 Permanent i del Comitè Executiu del COOB'92, a l'Edifici Olímpia.

17 juny 1992
El COOB'92, representat per l'alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i el conseller delegat, Josep Miquel Abad, compareix davant el Parlament de Catalunya.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, el conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i l'arquebisbe de Barcelona, Ricard M. Carles, assisteixen a la inauguració del Centre Abraham, el centre religiós de la Vila Olímpica.

Comença el Grec'92, amb l'estrena de l'òpera *Les pêcheurs de perles,* de Georges Bizet, al Teatre Grec de Barcelona.

18 juny 1992
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, i l'alcalde de Mataró, Manuel Mas, assisteixen a l'Ajuntament de Mataró a la firma del conveni amb el COOB'92 sobre la sortida de la marató olímpica.

20 jmy 1992
Els responsables d'Associate Designers, dissenyadors del pebeter, Ramon Bigas i Josep M. Sant, assisteixen a la col·locació del pebeter a l'Estadi Olímpic.

24 juny 1992
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, presideix l'acte d'inauguració de la Vila de la Vall d'Hebron.

Els primers representants dels mitjans de comunicació, que han de fer el seguiment dels Jocs, arriben a la Vila de Montigalà.

26 juny 1992
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, el tenor Josep Carreras, el compositor A. Lloyd Weber i el director artístic de les cerimònies, Manuel Huerga, assisteixen a la presentació de la cançó i del vídeo oficial dels Jocs *Amics per sempre.*

1 juliol 1992
El Centre Principal d'Acreditacions i el Centre d'Acolliment de l'Aeroport inicien l'etapa operativa.

3 juliol 1992
El conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, el director de la Fábrica Nacional de Moneda y Timbre, César Ramírez, i el conseller delegat de Banesto, Juan Belloso, assisteixena l'Edifici Olímpia a l'acte de lliurament que fa la Fábrica Nacional de Moneda y Timbre de les medalles oficials dels Jocs Olímpics de Barcelona. L'entitat Banesto en far l la custbdia.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i l'alcalde de Badalona, Joan Blanch, assisteixen a la inauguración de la Vila de Montigalà.

4-5 juliol 1992
Se celebra el festival d'esports auctòctons en el marc del Festival Olímpic de les Arts, en tres escenaris diferents: el parc de Can Dragó, el port de Barcelona i carrer del Topazi, al barri de Gràcia de Barcelona.

6 juliol 1992
El COOB'92 i les empreses concessionàries d'autopistes i túnels de peatge amb seu a Catalunya constitueixen la Comissió per a l'Operativa de Trànsit en els túnels i les autopistes de peatge de Catalunya (COTA'92).

11 juliol 1992
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, inaugura la Vila Olímpica de Barcelona. Hi arriben els primers esportistes.

12 juliol 1992
El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, inaugura el Centre Principal de Premsa i l'Àrea olímpica de la Diagonal.

14 juliol 1992
S'inaugura l'exposició *Esport Català* a la Gran Via de les Corts Catalanes, de Barcelona, en el marc del Festival Olímpic de les Arts.

15 juliol 1992
El president del COI, Joan Antoni Samaranch, presideix, en el Museu de l'Esport Melcior Colet, la inauguració de la Biennal Internacional d'Esportistes en l'Art, reservada en aquesta edició als participants en els Jocs de Barcelona.

El director de cinema Carlos Saura es fa càrrec de la direcció de la pel·lícula oficial de Barcelona'92, després de la renúncia del director britànic Hugh Hudson.

S'inaugura l'exposició *Les avantguardes* o *Catalunya* a la Casa Mill, de Barcelona, en el marc del Festival Olímpic de les Arts.

S'inaugura l'exposició *El disseny olímpic* a la Sala Marquès de Comilles de les Drassanes de Barcelona, en el marc del Festival Olímpic de les *Arts.*

16 juliol 1992
Presentació de la primera sèrie de segells olímpics, dissenyats per Pilar Villuendas i Josep Ramon Gómez, que representen l'Anella Olímpica.

S'inaugura l'exposició *Art* i *esport a Catalunya* al Palau Robert de Barcelona, en el marc del Festival Olímpic de les Arts.

17 juliol 1992
Comença *Bardelona,* un conjunt d'espectacles a l'aire lliure, a l'esplanada del parc de la Ciutadella.

El president del COOB'92 i alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i el conseller delegat del COOB'92, Josep Miquel Abad, presenten l'últim informe sobre l'estat de l'organització dels Jocs a la Comissió Executiva del COI reunida a Barcelona.

18 juliol 1992
Primer assaig general de la cerimbnia inaugural dels Jocs, amb l'assistència de treballadors i voluntaris olímpics.

19 juliol 1992
Els reis d'Espanya inauguren la reconstrucció del Pavelló de la República Espanyola a l'Exposició Universal de París del 1939 i l'exposició *La ciutat renovada,* a l'Àrea de la Vall d'Hebron.

20 juliol 1992
S'inaugura l'exposició *Els orígens de l'esport a Espanya,* a l'Antic Mercat del Born de Barcelona, en el marc del Festival Olímpic de les Arts.

Es presenta el primer exemplar del diari *Barcelona'92,* que es publicarà diàriament fins al 12 d'agost. El diari es publica en els quatre idiomes oficials dels Jocs i pot sol·licitar-se gratuïtament en qualsevol seu o subseu olímpica.

El vice-president del Govern, Narcís Serra, declara oberta la 99a Sessió del COI celebrada al Palau de la Música de Barcelona.

21 juliol 1992
S'inaugura *Configuracions urbanes* a l'hivernacle del parc de la Ciutadella de Barcelona, en el marc del Festival Olímpic de les Arts.

22 juli011992
Segon i últim assaig general amb públic de la cerimbnia d'inauguració dels Jocs.

23 juliol 1992
Amb la participació, a títol individual i sota la bandera olímpica, dels esportistes de lugoslàvia (Sèrbia i Montenegro) i de l'equip de Bòsnia-Herzegovina, els Jocs de Barcelona aconsegueixen ser els més universals.

24 juliol 1992
La reina Sofia assisteix a l'estrena oficial de l'obra de teatre *Medea,* interpretada per Irene Papas i dirigida per Núria Espert.

S'inaugura l'exposició *Olimpíada virtual, les plusmarques de l'evolució* al Museu de la Ciència de Barcelona, en el marc del Festival Olímpic de les *Arts.*

La torxa olímpica arriba a Barcelona. Després de la festa de benvinguda al Moll de la Fusta i del recorregut per la ciutat, resta en custbdia al Saló de Cent de l'Ajuntament.

25 juliol 1992
Cerimònia d'inauguració dels Jocs de la XXVa Olimpíada a l'Estadi Olímpic.

Es presenta la segona emissió de segells olímpics, dissenyats per Norberto Thomas, J. Puig i Javier Mariscal, que representen la Victòria, la torxa olímpica i ei Cobi.

27 juliol 1992
Gala de la concessió dels Premis Internacionals Barcelona'92, presidida pels reis d'Espanya, a la Sala Oval del Palau Nacional de Montjuïc.

28 juliol 1992
El president del COI, Joan Antoni Samaranch, inaugura la X Biennal de l'esport en les Belles Arts, al Centre Cultural Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat.

29 juliol 1992
S'inaugura l'exposició *Olymphilex'92* a la Facultat dc Ciències Econòmiques i Empresarials de la Universitat de Barcelona, en el marc del Festival Olímpic de les Arts.

Es presenta la tercera i darrera emissió de segells olímpics, dissenyats per Javier Mariscal, que representen el logohp d'Olymphilex i el Cobi filatèlic.

9 agost 1992
Cerimbnia de clausura dels Jocs de la XXVa Olimpíada.

1 setembre 1992
Reunió de la Comissió Permanent del COOB'92, on es fa una primera valoració dels resultats de l'organització dels Jocs Olímpics.

3 setembre 1992
Cerimònima d'inauguració dels IX Jocs Paralímpics.

14 setembre 1992
Cerimbnia de clausura dels IX Jocs Paralímpics.

15 setembre 1992
Reunió del Comitè Executiu del COOB'92 i de la Comissió Permanent del COOB'92, on es fa una primera valoració dels resultats de l'organització dels Jocs Paralímpics.

Es lliura la "Pesseta d'Or" a professionals que han col·laborat en els Jocs sense compensació econòmica.

1992

31 octubre 1992
Reunió a **Acapulco** de l'ACNO i del **Comitè** Executiu del **COI**, on el **COOB'92** rep **expresses felicitacions** pel **desenvolupament** dels Jocs i la seva **organització.**

10 novembre 1992
Reunió de la **Comissió Permanent** del **COOB'92**, on **es presenta la proposta** per a la **dissolució** del COOB'92 i **del COOB'92**, S.A. **S'accepta** identificar amb el logotip del **COOB'92** els 260 mil trossos de la bandera **olímpica** propietat del diari **Sport**, per a **adjuntar-ne** un a una **edició** de **l'esmentat diari** i enviar-ne un a cada **voluntari.**

Reunió de
l'Assemble
d'Accionis
la propost
d'OCSA i
societats J
d'OCSA,

S'acorda
arbres am
gastat pel

1993

9 **febrer 1993**
Reunió del **Comitè Executiu** del **COOB'92** i de **l'Assemblea** General del **COOB'92** i **Junta** General **d'Accionistes** del **COOB'92**, S.A. i **d'OCSA. S'acorda** crear la **Fundació privada "Fundació** Barcelona **Olímpica"**; també es **decideix** que la **documentació oficial del COOB'92** i de les seves societats sigui **custodiada permanentment** per **l'Institut Municipal d'Història de Barcelona.**

25 juliol 1993
Reunió de **l'Assemblea** General del **COOB'92** i Junta **General d'Accionistes** del **COOB'92**, S.A., **on** es **decideix l'extinció** del consorci **COOB'92.** També **s'acorda** la **cessió gratuïta** de les accions del **COOB'92, S.A.** a favor de la **Fundació** Barcelona **Olímpica.**

Es prese
Barcelor

S'inaugu
Barcelor

Sigles utilitzades

ACNO:	Associació de Comitès Olímpics Nacionals
ADIC:	Associació d'Idiomes de Catalunya
AMIC:	Accés Múltiple a la Informació i a la Comunicació
AOMSA:	Anella Olímpica de Montjuïc, S.A.
ASOIF:	Associació de Federacions Internacionals de Jocs d'Estiu
BIT'92:	Barcelona Informhtica i Telecomunicacions1992
CAS:	Centre d'Atenció de Sinistres
CATV:	Televisió per cable
CCRTV:	Corporació Catalana de Ràdio i Televisió
CEI:	Centre d'Estudis Internacionals
CEMAN:	Centre de Comandament (de Seguretat Olímpica)
CIOT:	Centre d'Informació i Operacions de Tecnologia
CIRTV:	Centre de Radio i Televisió Olímpica
CMC:	Centre dels Mitjans de Comunicació
COE:	Comitb Olímpic Espanyol
COI:	Comitè Olímpic Internacional
COJO:	Comitb Organitzador dels Jocs Olímpics
CON:	Comitb Olímpic Nacional
COOB'92:	Comitb Organitzador Olímpic Barcelona'92
CPO:	Centre Principal d'Operacions
CPP:	Centre Principal de Premsa
CRIS:	Centre de Recuperació i Investigacions Submarines
CSC:	Centre de Serveis Comuns
CSD:	Consell Superior d'Esports
DOCUMENT:	Sistema per a la distribució de resultats impresos
FI:	Federació internacional
FO:	Família Olímpica
HOLSA:	Holding Olímpic, S.A.
IBC:	International Broadcaster Centre
IMIM:	Institut Municipal d'Investigació Mbdica
IMPUSA:	Institut Municipal de Promoció Urbanística, S.A.
INEFC:	Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya
INEM:	Instituto Nacional de Empleo. Ministeri de Treball
INJUVE:	Institut de la Joventut. Ministeri d'Educació i Cibncia
ISL:	International Sport Leausure
NISA:	Nova Icària, S.A.
OBAC:	Olympic Broadcaster Advisoring Comrnittee
OCSA:	Olimpíada Cultural, S.A.
PNO:	Pla Normatiu d'Operacions
PTO:	Pla Territorial d'Operacions
RTO'92:	Radio-televisió Olímpica'92
RTV:	Radio-televisió
RTVE:	Rhdio-televisió Espanyola
SAI:	Sistema d'Alimentació Ininterrompuda
SLOOC'88:	Comitb Organitzador Olímpic Seül 1988
TOP:	The Olympic Programme
UER:	Unió Europea de Radio-difusió
UFE:	La Unión y el Fénix Español
VOSA:	Vila Olímpica, S.A.

Federacions internacionals

AIBA:	Associació Internacional de Boxa Amateur
FEI:	Federació Internacional d'Hípica
FIAC:	Federació Internacional de Ciclisme Amateur
FIBA:	Federació Internacional de Bhsquet

Sigles utilitzades

FIC:	Federació Internacional de Piragüisme
FIE:	Federació Internacional d'Esgrima
FIFA:	Federació Internacional de Futbol Associació
FIG:	Federació Internacional de Gimnàstica
FIH:	Federació Internacional d'Hoquei
FILA:	Federació Internacional de Lluita Amateur
FINA:	Federació Internacional de Natació Amateur
FIPV:	Federació Internacional de Pilota Basca
FIRS:	Federació Internacional d'Hoquei Patins
FISA:	Federació Internacional de Rem
FITA:	Federació Internacional de Tir amb Arc
FIVB:	Federació Internacional de Voleibol
IAAF:	Federació Internacional d'Atletisme Amateur
IBA:	Associació Internacional de Beisbol
IBF:	Federació Internacional de Bhdminton
IHF:	Federació Internacional d'Handbol
IJF:	Federació Internacional de Judo
ITF:	Federació Internacional de Tennis
ITTF:	Federació Internacional de Tennis de Taula
IWF:	Federació Internacional d'Halterofília
IYRU:	Unió Internacional de Vela
UIPMB:	Unió Internacinal de Pentatló Modern i Biatló
UIT:	Unió Internacional de Tir
WTF:	Federació Mundial de Taekwondo

Relació de taules

1. Membres dels brgans de govern del COOB'92 19

2. Les Competicions'91 42
Els projectes del Pla Director per programes 50

3. El pressupost del COOB'92 i del *Dossier de Candidatura* 59
Evolució del pressupost del COOB'92 per conceptes econbmics 60
Liquidacions anuals del pressupost de despeses 69
El pressupost de l'Olimpíada Cultural S.A. 77
Evolució del pressupost global de despeses per programes 90
Les inversions olímpiques 96
Impacte econòmic directe dels Jocs: consum i inversió 97

4. Els recursos humans dels Jocs 101
Evolució del personal del COOB'92 102
Les participacions actives 114
Els cursos de formació bàsica 114
L'Equip'92 de les unitats de competició 120

5. Calendari d'execució de les instal·lacions esportives 130
Contingut dels projectes de condicionament 134
Instal·lacions d'entrenament per esports 150-151

Relació de gràfics

2. Organigrama del COOB'92 (octubre del 1988) 32
Organigrama del COOB'92 (abril del 1989) 36
Organigrama del COOB'92 (octubre del 1990) 40
Esquema de funcionament durant els Jocs 44
Les grans fites del Pla Director 48-49
Evolució dels contractes signats 53

3. El pressupost per programes i unitats orgàniques 61
Cobrament dels ingressos acordats en dòlars 63
Nivells d'autorització de despesa (1987-1992) 65
Evolució de les factures tramitades 67
El control integrat de gestió del COOB'92 (1987-1993) 71
Nivells d'autorització de despeses durant els Jocs 74
Les aportacions del COOB'92 en actius socials 82
Els ingressos del COOB'92 86
Les despeses del COOB'92 per finalitats 89

4. El personal del COOB'92 per edats i sexes a desembre de 1991 104
Evolució del personal del COOB'92 per grups professionals 105
L'Equip'92. Distribució per edats i sexes 118
L'Equip'92. Distribució per grups professionals 119
L'Equip'92. Distribució per tipus d'unitats 124
L'Equip'92 de les unitats de competició. Distribució per funcions 125

5. Serveis al públic subministrats per concessionaris 136
Serveis coberts per l'Equip'92 137

Relació de mapes

5. Les ciutats de Barcelona'92 148
Les Brees olímpiques de Barcelona'92 149

Crèdits fotogràfics

Ajuntament de **Barcelona. BIMA**
Antonio Lajustícia
344 (2), 346 (1), 347 (2, 3, 4), 348 (1), 349 (2, 3, 4, 5), 350 (1, 2), 352 (2, 3), 353 (5, 6, 7, 8), 356 (1, 3, 4), 359 (2), 360 (1), 361 (4), 362 (1, 3), 363 (4), 364 (2, 3)

Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia
338 (1)

Argelich, Agustí (COOB'92)
35 (3), 38 (4), 43 (4), 54 (1), 64 (2, 4), 66 (1), 75 (1), 80 (1), 83 (2), 107 (4), 109 (2), 113 (4), 116 (1), 121 (1), 139 (4), 143 (6, 7), 147 (2, 4), 158 (3), 196 (3), 202 (4), 246 (2), 255 (1), 267 (1, 2), 276 (1), 288 (2), 289 (3, 6), 299 (3), 323 (1, 2), 324 (1, 2, 3), 328 (3)

Arxiu **COOB'92**
17 (2), 18 (1), 33 (1, 2), 34 (1), 51 (1), 66 (2), 68 (2), 76 (3), 87 (2), 101 (2), 103 (2), 112 (1). 1 (1 3 1 1 (1 4), 314 (1), 345 (3)

Arxiu **IMPUSA**
154 (1, 2), 208 (1, 2), 230 (1, 2), 252 (1, 2)

Basiana, Xavier
128 (1)

Bedmar, Francesc
37 (3), 47 (8), 52 (1), 58 (1), 123 (4), 355 (3)

Bofill, Eugeni (FRIS)
30 (1 i), 142 (1), 144 (1), 162 (i, 2), 172 (i), 177 (4), 181 (2), 182 (4), 186 (2, 3), 217 (2), 242 (2), 256 (1), 259 (1), 276 (4), 277 (6). 288 (1), 289 (4, 5), 303 (1), 354 (1)

Carbó, Rafa
121 (2, 3, 4), 122 (1), 158 (4), 196 (1, 2), 204 (2), 205 (3), 221 (1), 280 (1), 320 (4)

Casals, Lluís
293 (2), 294 (1), 300 (2, 3)

Cole, Chris (All Sport - Firo Foto)
306 (1)

Coronilla, Josep
64 (3), 75 (2), 80 (2), 92 (3), 93 (4), 123 (3), 139 (3), 143 (5), 146 (1), 147 (3), 157 (2), 172 (2), 186 (4), 205 (5), 247 (3), 272 (2), 281 (3), 285 (5), 308 (1, 2, 3, 4), 309 (5, 6, 7)

Estudi Ricard
355 (2)

Faixat, Montse
365 (4)

Fair Play
305 (1)

FRIS
157 (1)

Gaultier, Alex
379, 380, 382, 383, 386, 387

Gené, Lluís (COOB'92)
37 (1, 2)

Gomà, Walter (RTO'92)
78 (1), 93 (5)

Gómez, José Miguel (OCSA)
344 (1)

González, Miquel (COOB'92)
14 (1), 18 (2), 20 (1), 24 (1), 25 (2), 26 (1, 2, 3), 35 (2), 38 (2, 3, 5), 41 (1), 43 (3), 45 (1), 62 (1, 2), 64 (1), 68 (1), 70 (1, 2), 76 (1, 2, 4), 78 (2), 79 (3), 83 (1), 84 (1), 88 (1, 2, 3), 92 (2), 94 (1), 100 (1), 103 (1, 3, 4, 5), 106 (1, 2, 3), 107 (5), 108 (1), 122 (2), 131 (1), 158 (1, 2), 159 (5), 161 (1), 163 (4), 169 (2), 177 (2, 3), 178 (4), 182 (1, 2, 3), 211 (2), 222 (3), 225 (2), 263 (1, 3, 4), 272 (1), 274 (1), 275 (6), 276 (2), 277 (5, 7), 284 (1, 2, 4), 293 (1), 294 (2), 303 (2), 327 (2), 328 (2)

Herrero, Pep
47 (7), 139 (5), 140 (1), 142 (2), 190 (3), 200 (1, 2), 202 (2, 3), 239 (2), 240 (1, 3), 298 (2), 314 (2), 337 (1)

IOPP
204 (1), 205 (4)

Jansana, Lourdes
271 (1), 299 (5), 300 (1)

Labler, Hans
209 (3)

Llobet, Jordi (Nika 7)
162 (3), 171 (3), 218 (3), 234-235, 312-313

López Dot, Jordi (COOB'92)
38 (1), 47 (6), 59 (2), 79 (5), 92 (1), 135 (2), 222 (1, 2), 240 (2), 260 (1), 319 (1)

Malé, Jaume
110 (1)

Mallafrè, Helena (FRIS)
43 (2), 79 (4), 135 (1), 138 (1), 139 (2), 143 (4), 211 (1), 212 (1, 2), 218 (2), 233 (1), 251 (1), 274 (2), 275 (3, 4), 276 (3), 280 (2), 281 (4), 294 (3, 4), 299 (4), 311 (2, 3), 317 (1, 2), 319 (2), 320 (1, 2, 3), 327 (1), 328 (1), 331 (1, 2), 334 (1, 2), 337 (2), 338 (2, 3)

Morera, Francesc (FRIS)
140 (2), 153 (1), 159 (6), 161 (2 ,177 (1), 178 (1, 2, 3), 186 (1), 192 (1), 163 (2), 207 (1), 217 (1), 218 (1), 225 (1), 229 (1). 236 (1). 239 (1), 243 (3), 246 (1)

Olimpíada Cultural, S.A.
388

Photo Kishimoto
21 (3), 27 (4), 46 (1, 2, 4, 5), 47 (9), 185 (1), 202 (1)

Puigdefàbregas, Roser (FRIS)
43 (1), 46 (3), 54 (2), 79 (6), 143 (3), 144 (2), 163 (5, 6), 181 (1), 189 (1, 2), 190 (1, 2), 193 (3), 197 (4), 221 (2), 222 (4), 233 (2), 236 (2, 3), 242 (1), 247 (4, 7), 263 (2), 264 (1), 267 (3), 284 (3), 285 (6)

Ramos, Robert (OCSA)
365 (5)

Ros, Miquel
247 (5, 6), 260 (2), 275 (5)

Ros, Pau (OCSA)
362 (2), 363 (5)

Ros Ribas (OCSA)
364 (1)

Sagrera, Albert (COOB'92)
87 (1)

Saludes, M.
298 (1)

Sánchez, Augusto (COOB'92)
16 (1), 17 (3), 113 (2, 3), 115 (2)

Suzuki, Hisao (La Cima Minowa, S.A.)
132 (1), 168 (1), 169 (3, 4 ,170 (1), 171 (2), 177 (5), 239 (3), 243 (4, 51, 259 (2), 277 (8)

Sigles utilitzades:

COOB'92:	Comitè Organitzador Olímpic Barcelona'92
IMPUSA:	Institut Municipal de Promoció Urbanística, S.A.
IOPP:	International Olympic Photo Pool
OCSA:	Olimpíada Cultural, S.A.
RTO'92:	Radio-televisió Olímpica'92

Les xifres indiquen la pàgina i, entre parèntesis, el número de la fotografia.